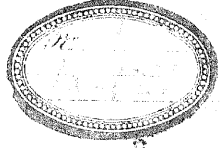

Bontucas sup. St. petrus.

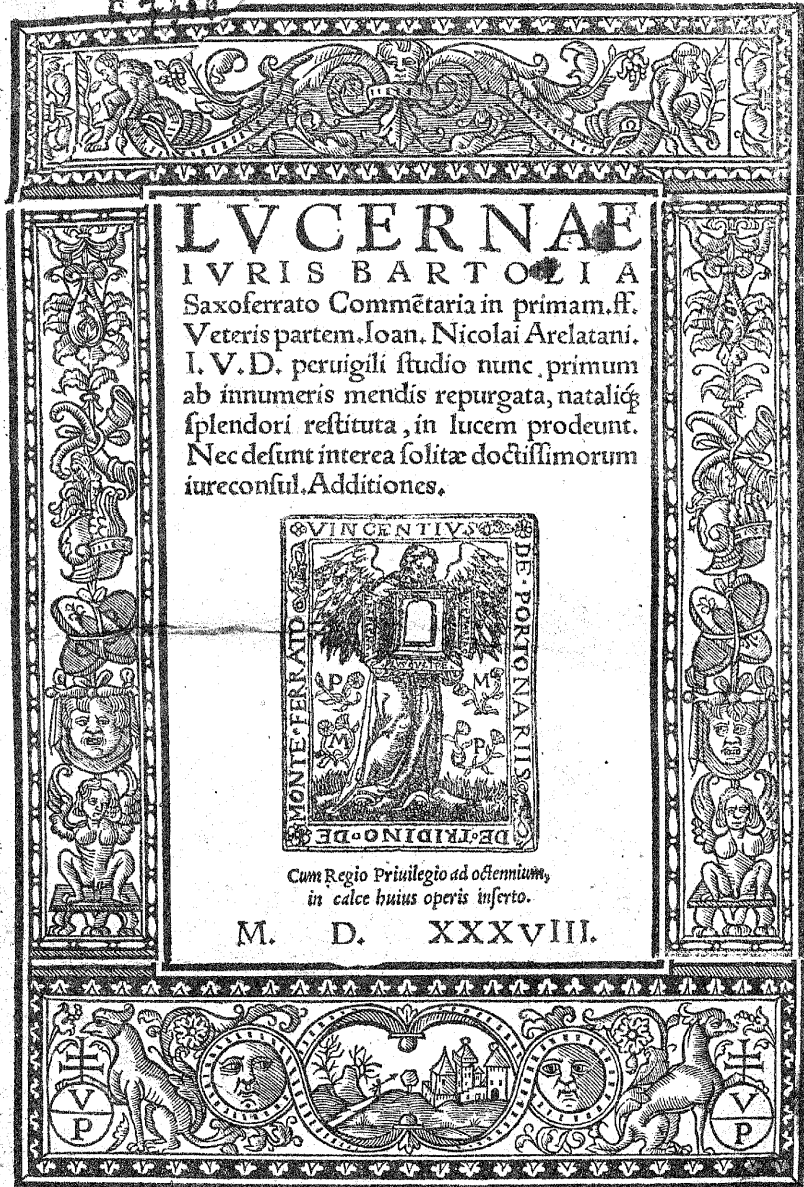
manus

2 400 40

MADE IN

LVCERNÆ

IVRIS BARTOLIA

Saxoferrato Commētaria in primam. ff.

Veteris partem. Ioan. Nicolai Arelatani.

I. V. D. perugili studio nunc. primum

ab innumeris mendis repurgata, nataliq;

splendori restituta, in lucem prodeunt.

Nec defunt interea solitæ doctissimorum

iureconsul. Additiones.

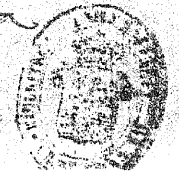

Cum Regio Privilegio ad octemium,
in calce huius operis inserto.

M. D. XXXVIII.

Del privilegio della Comp. de' S. S. de' S. S.

Ad exhibendum. fo. 338.
 Ad legem aquilianam. fo. 349.
 Adopitionibus. fo. 46.
 Alienatione iudicij mutandi causa facta. fo. 265.
 Alcatibus. fo. 364.
 Alumnatoribus. fo. 223.
 Capite minoribus. fo. 256.
 Communi dividendo. fo. 357.
 Communia prediorum. fo. 342.
 Dolo malo. fo. 335.
 Dendo. fo. 32.
 Eo per quem factum est. fo. 122.
 Familie hereticorum. fo. 354.
 Frijis et dilatoribus. fo. 129.
 Fideicommissaria here. peti. fo. 313.
 Finitum regundorum. fo. 354.
 His que deiecerunt vel effu. fo. 352.
 His qui notantur infamia. fo. 179.
 In ius vocando. fo. 103.
 In ius vocati vt eant. fo. 110.
 In integrum restitutione. fo. 225.
 In officio testamento. fo. 291.
 Interrogatio actionibus. fo. 338.
 Iudicij. fo. 277.
 Iusticia et iure. fo. 8.
 Iure personarum. fo. 44.
 Iurisdictione omnium iudicum. fo. 84.
 Legibus et senatus. et lon. con. fo. 288.
 Mandatis principum. fo. 39.
 Minoribus. xv. annorum. fo. 247.
 Moruo inf. et sepul. vitola. fo. 366.
 Naute capto. stabu. vt re. rest. f. 276.
 Negotij gestis. fo. 207.
 Ne quis cum qui in ius vo. est vt exi. folio. 110.
 Localibus actionibus. fo. 332.
 Officio consulis. fo. 58.
 Officio prefecti pretorio. fo. 58.
 Officio prefecti vrbis. fo. 59.
 Officio questoris. fo. 60.
 Officio pretoris. fo. 60.
 Officio prefecti vigillum. fo. 65.
 Officio proconsulis et legati. fo. 65.
 Officio prefecti augustalis. fo. 72.
 Officio praefidis. fo. 72.
 Officio procuratoris cesaris. fo. 76.
 Officio eius cui mandata est iurisdic. ctio. fo. 80.
 Officio assessorum. fo. 82.
 Pactis. fo. 145.
 Petitione hereditatis. fo. 307.

Postulando. fo. 177.
 Possessio hereditatis peti. et. f. 313.
 Procuratoribus. fo. 137.
 Publiciana in rem actione. fo. 327.
 Quemadmodum seruitus amittatur. folio. 348.
 Qui satisfare cogantur. fo. 312.
 Quibus ex causis maiores in integrum restit. fo. 338.
 Quibus modis usufructus amittatur. folio. 330.
 Quibus rebus ad eundem iudicem casur. fo. 363.
 Quod quisq. iuris statue. in alie. eo de her. iure vti. fo. 97.
 Quod metus causa gestum erit. f. 227.
 Quod cuiusq. vniuersitatis nomine. folio. 205.
 Receptis arbitris. fo. 267.
 Rei vendicatio. fo. 313. et 366.
 Religio et sumptibus funerum. fo. 364.
 Rerum diuisione. fo. 56.
 Senatibus. fo. 37.
 Seruitutibus. fo. 333.
 Seruis fugitiuis. fo. 364.
 Seruitutibus vrbiorum prediorum. folio. 316.
 Seruitutibus rusticorum prediorum. folio. 340.
 Seruo corrupto. fo. 363.
 Si mensio factum modum dixerit. f. 364.
 Si quis ius dicenti non obtemperauerit. fo. 59.
 Si quis in ius vocatus non terit. f. 103.
 Si ex norali causa agatur. fo. 119.
 Si quis cauti. fo. 123.
 Si pars hereditatis petatur. fo. 312.
 Si ager peccigalis vel emphyteuticarius petatur. fo. 318.
 Si usufructus petatur. fo. 331.
 Si seruitus vendicetur. fo. 344.
 Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. fo. 349.
 Statu hominum. fo. 47.
 Transactionibus. fo. 171.
 Usufructu et quemadmodum quis viatur. fo. 329.
 Usufructu accrescendo. fo. 339.
 Usufructu et earum reru que vsu. f. 37.
 Usu et habitatione. fo. 331.

¶ Finis.

MARCVS CICERO, IVSTITIAE ANTISTES SANCTISSIME, de iuris civilis perdiscendi facilitate differens, cum omnia ait ante oculos posita esse, collocata in usu quotidiano, in congregatione hominum atq. in foro, tum vero haud ita multis literis, aut magnis voluminibus contineri. Hanc ille potissimum causam statuit, cur iuris scientia putaret haud ita rem esse difficilem. Ceterum si nunquam aliter sentiat. Nostra enim haec aetas quid illi habet simile? cum praesertim tam immensa nunc sit, et numerosa voluminum turba, scientia longe lateq. dispersa, ac dissipata, in qua nihil constitutum, cui deniq. nulla ars extrinsecus adhibita sit, quae re diuisam disolutamq. conglutinet, ac ratione quadam constringat. Cetero quidem discipline certae artis ratione designatae sunt, ac circumscriptione, in Geometria lineamenta insunt, formae, interualla, magnitudines, in Astronomia caeli conuersio, ortus, occasus, motusq. siderum, in reliquo item disciplinarum orbe, ac concentus modus et finis alius quis, at haec una iuris scientia, quae hominum continet societatem nulla omnino arte conclusa est. Contra autem diffusis sparsa et uaga, et cui tractandae nulla aetas hominis sufficiat, nedum quisquam paucis annis, quemadmodum triduo Tullius, se iuriscōsultū profiteatur. Ne ego mirari satis nequeo qui sit, uti cū in reliquis disciplinis abstrusis quibus et ab ipsa natura inuolutis animaduersio naturae, et notatio artem haud dubiam pepererit, haec autē quae proflixit ex natura fontibus, atq. in hominis prudentia sedem occupauit uaria, fusa, incerta, et infinita usq. adhuc sola sit. Quod tamen unde acciderit suspicari possumus. Sic enim res habet, ut res ita institutas fuisse, ut apud multos iuris civilis esset usus, ars uix in uno reperiretur, sic, ut non modo non edificata disciplina tum esset, sed ne instituta, aut etiam fundata penē quidem. Hos qui longo satis interuallo insequuti sunt, et habuisse quod superiores habuerunt, et explese quod illis defuit, ut benignus est polliceri, ita uero propius est. Papinianum enim, et huius familiae reliquos, tum cōsultissimos iuris fuisse, tum ad eam scientiam artem adiunxisse ex ipsorum cōscriptarijs quae in Pandectis uisuntur quis facile iudicabit. sed res tandem (malum) postrema omnium iureconsultorum confusione in eum locum unde exciderat reposita est. Et ne hic quidem calamitatem malum matius excepit. Ius civile nō ut olim per paucos literis, ijsq. nō ita obscuris cōtinetur, imō uero in infinitam cōmentariorum molem excreuit. Quorum scriptores cum nullam artis cōmentandi rationem haberent, essent autem in exhausta scribendi cupiditate, quippe qui scripta numerarent, nō ponderarent, in omnia diuerticula ita excurrerunt, atq. tam uago dubioq. usi sunt enarrandi genere, uti artem in hac omnino disciplina desperatam reddiderunt. Nempē ergo artis legibus, si dijs placet, soluti isti nulla religione, nullo ordine, nullo certo loco, cōfusus animo suis omnia pertraclantes, et de ijs pronunciantes audacius desiderium omnia perdendi inuexisse uidentur, hancq. longe pulcherrimam disciplinā nulla arte fecisse medicabilem. Frequentibus oppositis, pugnantibus opinionibus, mutuisq. constitutionibus omnia obscurantes, suis subtilibus (ita enim loquuntur) tanquā suo caeno ueterum augusta dogmata oblinierunt. Quae quanquā ita se habēt, tar dari tamen iuuenum studia non debent qui desperatione debilitati nolent id experiri quod asequi posse diffidant. Nam neq. illud ipsum quod est optimum, desperandum, et pressans nihil est quod idem et non sit difficile. Esequis porro tam ignauus est cuius spem infruigi, et languescere industriam stannant proposita iuris cultoribus premia? Quod si quē deterreat immensa illa cōmentariorum turba, ut cui legēda longe plurimum etatis dandum sit, compendiosior haud dubie eligi uia potest, quae ut me hercule breuior est, ita et faciliior et utilior. Quando enim ita tullit rerum status, aut etiam Reip. fortuna, uti necessaria sit iuris inter preum lectio, ijsq. omnes per paucos commutatis uerbis eadē ab alijs emendicantes scripserint sepius, unus me hercule Bartolus (fremant omnes licet, dicam quōd sentio audacius) omnium instar esse uidetur, quem qui attente legerit facile reliquos fastidiat, cum nihil amplius habeat quod ab illis desideret. Quanquam enim Bartolus magnarum artium disciplinis parum instructus fuit, et eloquentia, propē dicam, nudatus nunquā tamen defecit eum prestantis illa uis et ingenij et iudicij. Quod quando ut in alijs disciplinis, ita in hac maxime sibi locum principem uindicet, merito Bartolus cum in eo excelleret artem gloriae uidetur occupasse, cuius luminibus nullus adhuc uel posteriorum obstruxit. Neq. enim in Bartolo hoc uentum est, quā uictē, sed quā uicta dixerit. Quod si utriusq. prestare potuisset (quod per seculi infelicitatem non licuit) id omnibus quidem certē magis erat optandum. Sed postquam altero propter temporum uitia carendum fuit, recta et optima diceret potius, quā uictē et uicta bene nobis eligendum fuit. Vnde sit, uti qui Misobartoli esse et haberi uolunt, mihi curare, et falli uehementer uideantur,

Quia doctores, utrum doctus sit illustris et an dicatur habere dignitatem. adde Bar. in l. 1. ex eo. de re mil. 2. in proemio. C. 2. hic vult allegare. l. 1. f. C. de professori. qui in vrb. constan. lib. xij. vide Bal. in l. 1. f. C. de advoca. dicitur. 2. Sal. in pma consti. C. 2. qd ibi dicitur.

Andre. Pomate. C. de dignita. per to. Sol. inter dicitur qd ante cedere aliqua dignitate. vt ibi interdum respectu scientie vel moris: tunc loquitur hic. ita feruit glo. hic et bene. C. 2. de op. dicitur hic f. q. sunt illustres. 2. dicitur quia doctores non sunt illustres nisi si certo reposito legantur. vt. C. de prof. 2. med. l. magistros. Solu. hec fecit cuncta illa: vel dicit qd hic videtur loq. de illis illustribus qui absq. doctorum erant ante illustres: 2. vtraq. sol. est bona 2. vera. C. 2. de op. dicitur hic quod hec saluatio transmittitur. 2. sic mtelet ista copilatione 2. copilationem codicis: imo videtur qd seiparatum poni debeant: vt primo in l. 1. de codi. secundo digesto. tertio in l. 1. de quovide ten. hoc ponere in l. 1. C. de ve. iure em. C. 2. de op. dicitur Augustinus dicit glo. quia semp. auget. C. 2. de op. dicitur hic f. quod nunquid donatio facta p. Constantinum pape de offi. p. Siluestro valeat vel non: 2. primo videtur qd non valuerit: qd debet augere: vt hic: sic donare est dilapidatio quedam vt. l. filiusfam. j. de dona. 2. l. cum de indebito. ff. de proba. Et sic non valet ex quo sua interest augere non minuire. Donare enim est minuire vt probatur ergo 2c. Preterea si valetur sequeretur qd imperiu. posset amittitur: qd sicut ipse fecit ita 2. successio eius poterit: qd et act. successioi preiudicare non pot. vt. l. digna vox. C. de legi. 2. istam opini. tenet gl. in cor. quomodo opor. epti sco. s. j. vbi hac. q. disputat. 2. finaliter tenet qd non valet. quia opti. sequitur hic Jaco. de bel. Sed in contra. rium facit: quia omnis liberalitas:

vt. C. de dignita. per to. Sol. inter dicitur qd ante cedere aliqua dignitate. vt ibi interdum respectu scientie vel moris: tunc loquitur hic. ita feruit glo. hic et bene. C. 2. de op. dicitur hic f. q. sunt illustres. 2. dicitur quia doctores non sunt illustres nisi si certo reposito legantur. vt. C. de prof. 2. med. l. magistros. Solu. hec fecit cuncta illa: vel dicit qd hic videtur loq. de illis illustribus qui absq. doctorum erant ante illustres: 2. vtraq. sol. est bona 2. vera. C. 2. de op. dicitur hic quod hec saluatio transmittitur. 2. sic mtelet ista copilatione 2. copilationem codicis: imo videtur qd seiparatum poni debeant: vt primo in l. 1. de codi. secundo digesto. tertio in l. 1. de quovide ten. hoc ponere in l. 1. C. de ve. iure em. C. 2. de op. dicitur Augustinus dicit glo. quia semp. auget. C. 2. de op. dicitur hic f. quod nunquid donatio facta p. Constantinum pape de offi. p. Siluestro valeat vel non: 2. primo videtur qd non valuerit: qd debet augere: vt hic: sic donare est dilapidatio quedam vt. l. filiusfam. j. de dona. 2. l. cum de indebito. ff. de proba. Et sic non valet ex quo sua interest augere non minuire. Donare enim est minuire vt probatur ergo 2c. Preterea si valetur sequeretur qd imperiu. posset amittitur: qd sicut ipse fecit ita 2. successio eius poterit: qd et act. successioi preiudicare non pot. vt. l. digna vox. C. de legi. 2. istam opini. tenet gl. in cor. quomodo opor. epti sco. s. j. vbi hac. q. disputat. 2. finaliter tenet qd non valet. quia opti. sequitur hic Jaco. de bel. Sed in contra. rium facit: quia omnis liberalitas:

tinum. de iure iuran. 2. omnino vide que no. Spe. cu. in titu. de infra. edi. s. nunc autem. ver. fina. an si imperator docet ecclesiam 2. privilegia conferat successores: renocet. vide Bal. in l. penult. C. de bonis que libe. 2. ibi etia. contra. an papa possit alienare res raras 2. civitates ecclesie de p. dicitur. 2. vt de per. doctores in clemetina pma. in h. ne. de iure iura. p. o. min. 2. o. and. in h. tu. de pa. constan. in verbo sic esse. omnis immensitas dicitur esse. m. s. u. r. a. : quasi dicitur non pot. videri in infinitu. ecclesie esse donata: vt in s. minus in cor. de non ali. 2. sic donatio valere debet. Preterea: probatur sic imperium: ecclesia dicitur quodammodo fraternitas re: vt in cor. quomodo opor. epti sco. s. j. Sed alia lege cautur: quod frater medii qd possit fecit etia tenetur dotare suos: vt. l. c. plur. s. p. e. j. de adm. tu. 2. l. no. omni. C. de adm. tu. 2. l. i. s. o. 2. gl. in l. i. s. C. ad macedo. ita ergo in ecclesia nediq. possit frater eius. s. imperium donare ei: sed tenetur ea dotare vt dicitur. Preterea probat etiam sic. illud qd fit in signum remuneracionis no. dicitur donatio: vt. l. sed et si lege. s. consultat. j. de peti. here. 2. l. a. quibus. 2. l. si pater. s. si. j. de dona. Si igitur hoc esset verum. sequitur quod Constantinus donans fuit ille qui liberatus fuit a lepra: quare 2c. itez. in ca. remuneracionis est debitum tantu. vt quod etiam ex his que alias prohibentur alienari a iure: concessione pape vide Bald. cons. xxxvij. j. libro. Pau. de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

tinum. de iure iuran. 2. omnino vide que no. Spe. cu. in titu. de infra. edi. s. nunc autem. ver. fina. an si imperator docet ecclesiam 2. privilegia conferat successores: renocet. vide Bal. in l. penult. C. de bonis que libe. 2. ibi etia. contra. an papa possit alienare res raras 2. civitates ecclesie de p. dicitur. 2. vt de per. doctores in clemetina pma. in h. ne. de iure iura. p. o. min. 2. o. and. in h. tu. de pa. constan. in verbo sic esse. omnis immensitas dicitur esse. m. s. u. r. a. : quasi dicitur non pot. videri in infinitu. ecclesie esse donata: vt in s. minus in cor. de non ali. 2. sic donatio valere debet. Preterea: probatur sic imperium: ecclesia dicitur quodammodo fraternitas re: vt in cor. quomodo opor. epti sco. s. j. Sed alia lege cautur: quod frater medii qd possit fecit etia tenetur dotare suos: vt. l. c. plur. s. p. e. j. de adm. tu. 2. l. no. omni. C. de adm. tu. 2. l. i. s. o. 2. gl. in l. i. s. C. ad macedo. ita ergo in ecclesia nediq. possit frater eius. s. imperium donare ei: sed tenetur ea dotare vt dicitur. Preterea probat etiam sic. illud qd fit in signum remuneracionis no. dicitur donatio: vt. l. sed et si lege. s. consultat. j. de peti. here. 2. l. a. quibus. 2. l. si pater. s. si. j. de dona. Si igitur hoc esset verum. sequitur quod Constantinus donans fuit ille qui liberatus fuit a lepra: quare 2c. itez. in ca. remuneracionis est debitum tantu. vt quod etiam ex his que alias prohibentur alienari a iure: concessione pape vide Bald. cons. xxxvij. j. libro. Pau. de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

Donatio. tenetur quod scriptis post Barto. in l. j. de doya.

de ca. cons. c. lxxxvij. 2. sequen.

fraternitate. imperium 2. ecclesia dicitur fraternitas re. vide Bal. in l. bene a zenone. de quadri. scriptis. in vlti. col. Adde p. pdictis qd voluit Rom. cons. c. xvij. qd sic. l. quoties. de rei ven. habet locum in ecclesia eod. modo. in imperatore.

Andre. Pom. Preterea probat. vide Abb. in rubr. de dona. 2. per hoc vt bonus ten. in l. si quis p. prore. s. f. ibi qd dicitur donatio. ff. de dona. interv. 2. pro. vide itaq. ter. r. ibi gl. in l. si pater. s. j. f. de dona. Panoz. c. d. l. xvij. ad fi. cons. ij. vol.

duntur tamen illo casu. vt. l. in demis. ij. C. de fa. crosan. eccle. sic ergo in proposito. quid dicendum: Quil. tenet hanc partem: p. cuius opti. videf. glo. l. 3. ipse eam no. allegat in l. 1. de offi. p. vbi. videte nos sumus in terris amicis ecclesie: 2. ideo dico qd illa donatio valet. Sed si quis veller tenere opti. illa no. valuerit postea responderet ad contraria et pbare opti. suam per casum legis: 2. dico qd est verum qd potest donare ob meritum in rebus particularibus. Item dotare ecclesiam tanq. sororem: sed illa donatio fuit respectu iurisdictionis: vt habere temporaliter 2. spiritualiter iurisdictiones. Sed lex alibi dicit qd imperiu. istud si millies vellet a se abdicare non posset nisi superioris daret: vt l. legatus. j. de offi. p. modo si hoc est veru. donatio illa no. valet: ad contraria est responsum: vt dixi. Et quo sequitur qd papa non habet iurisdictionem aliquam: sed volens fauere ecclesie: dico qd illa donatio valet. Et ad l. legatus. respondeo qd imperator 2. ecclesia processerunt a deo tanq. a ca. efficiente vt in cor. quod opor. epti. s. j. ergo donatio ecclesie abdicata a se 2. dat in manibus superioris sicut est ipse deus: papa est vicarius eius: 2. sic quasi ipse deo donare videtur. et sic est responsum ad l. legatus. Item dicitur hic qd Iustinianus est imperator. quero 2. quando quis dicitur imperator: 2. dico qd ante coronationem non est imperator: extra re. Romanorum. vt est ter. in c. venerabilis. l. em. de elec. sed post coronationem dicitur imperator: sive princeps: pbatur ibi: na. princeps 2. imperator sunt idem: vt in proemio insti.

Differentia inter omne 2. terrum. 2. Sanctio pluribus modis accipitur. 3. Imperator an sit dominus reru. particulariu. 4. Imperator an possit rem meam alteri dare. 5. Civitas legem condendo non pot. auferre. mihi dominium rei mee. 6. Per rescriptum quando imperator: possit mihi auferre dominium rei mee. Differentia inter legem 2. rescriptum principis. 7. Recipere aliquem in protectorem 2. defensorem: meum quid importat. 8. Peritis qd credatur 2. an deponant cu. sacramentis. Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Differentia inter omne 2. terrum. 2. Sanctio pluribus modis accipitur. 3. Imperator an sit dominus reru. particulariu. 4. Imperator an possit rem meam alteri dare. 5. Civitas legem condendo non pot. auferre. mihi dominium rei mee. 6. Per rescriptum quando imperator: possit mihi auferre dominium rei mee. Differentia inter legem 2. rescriptum principis. 7. Recipere aliquem in protectorem 2. defensorem: meum quid importat. 8. Peritis qd credatur 2. an deponant cu. sacramentis. Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Differentia inter legem 2. rescriptum principis. 7. Recipere aliquem in protectorem 2. defensorem: meum quid importat. 8. Peritis qd credatur 2. an deponant cu. sacramentis. Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Recipere aliquem in protectorem 2. defensorem: meum quid importat. 8. Peritis qd credatur 2. an deponant cu. sacramentis. Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Peritis qd credatur 2. an deponant cu. sacramentis. Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

Et quando vnus solus sufficiat. nu. 9.

principiu. qd certu. est qd dictio ois seu omne est nomen vniuersale: qd quidem verificatur ex pluribus: vt l. si pluribus. de leg. ij. s. legislator loquitur de tota ciuili sapientia purgata: que vnta est: 2. sic no. comment ista vniuersalis positio. L. vlt. in l. mo. gl. exponit omne: id est tota. 2. ita exponit Ja. de ar. 2. pro. opti. glo. 2. Ja. habemus glo. 2. expressas que ponit differentiam inter adie. cium totu. 2. omne: vt est glo. insti. pro. so. in prin. 2. hic. post prin. in gl. que incipit id est totius scientie in l. ris ciuili. Vel potes dicere alio modo quod iste ter. no. loquitur improprie. videlicet qd Iustinianus no. habuit tantu. respectu ad sola ciuilia sed sapientia: sed ad multas constitutiones 2. decessiones antiquitus factas: qd voluit sentire glo. tua. 2. sic videt dici qd istud nomen omne proprie stare oportet. Ita est dicitur hic sanctio purgata est. sic videtur comprehendere etia. eas qd pena non imponunt cu. tam. functiones: pena imponat. vt. s. sancte. insti. de re. diu. 2. insti. in proemio. Eius t. moze fuit facta gl. qd incipit sanctio nem. 2. 2. appellat sanctio pluribus modis. vno modo stricter illa que est penalit. de illa non loquitur hic. alia large et de illa loquitur hic. C. Quero dicitur hic ois functione totius reipublice: id est totius nostri imperij. Querit gl. in quid scdm. qd imperator dicitur habere dominium vniuersalis iurisdictionis: ita etia. habeat particulariu. reru. que: questio fuit antiquitus agitata iter. Adar. 2. Bal. Et primo videtur qd scdm. qd ille est ois vniuersaliu. ita 2. sit particulariu. reru. vt est ter. in l. de precatio. ad l. r. h. de sac. 2. l. be. ne a zenone. in prin. C. de quadri. scriptis. Item aduerse qd glo. hic: leges inserit que faciunt ad illa que stionem nu. quid princeps possit donare re. mea: que videt id. cum p. i. ma. s. tam. fuit. omni modo dixeret: alle. qd glo. hic. l. ite. si verberatum. s. ij. de rei ven. 2. l. lucius. j. de enic. vbi trasset dominu. illius rei: ergo erat sua: qd no. sue rei no. possit trasserre dominu. ar. l. id. quod nostru. j. de regu. iur. ite. per. l. que. ris. j. de natu. resti. in cotrarium factu. qd: dicitur solidu. penes duos esse no. pot. vt. l. si vt. certo. s. si duobus. vehiculu. j. de mo. sed ergo video qd dominia reru. sunt singuloru. vt insti. de re. diu. s. singuloru. ergo no. p. i.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. rru. de ver. ob. debar.

Sunt id. prin. cepti im. pator sunt idem. vide Imo. r

de mente Bar. hic. Et tu ad Bart. hic vide Fran. de are. in. c. pposuisti. de col. ij. seq. qui sequitur Bar. hic. et vide Ang. de are. c. ubi addita in tracta. malest. in verbo cecarrie.

Cis cregit. qualiter autem debeat procedi ad inue-
stigationem
medicorum
pro vulne-
re an sit re-
mota cura
causae: vel
an aliquis
inf. r. m. de
Bar. mil.
et in. l. l.
semel. C.
de re mil.
lib. xij. qd
a
talis demu-
riatio fas-
ta per me-
dicum nisi
hilo operat-
usit de hoc
pedat. di-
ligens iudi-
cis in iustitia: et ideo debet apparere de hoc in
actis quod no. fm est ibi. et ideo ibi Ang. de hac ma-
teria late per Specu. in ti. de proba. §. fin. versu-
hoc quoque in scda parte. hic refert Bart. et vide
glo. in. c. frate rmitatis. de fr. et male. p. cano. in. c. p
posuisti. de proba. et ibi Bal. dicit q non dicuntur
pprie testes. late per moder. in. c. significasti. el. ij.
de homi. vbi vide. et de hac materia vide Ang. ple-
ne in. l. si vacancia. C. de bo. vacan. lib. r. in. ij. char.
et aliquid per Rud. in. l. j. §. fin. de verbo. obli. per
Bal. et Ange. hic.

Jurare doctores. doctorum quomodo credatur
de scholare. vide in. d. l. neminem. de aduo. diuer.
iudi. rlate per Abba. in. c. pposuisti. de proba. per
Ange. in repe. d. l. si vacancia. in. ij. col.

Sufficiat vnus vnus vel plures medici requi-
rantur ad deponendum. et quid de similibus vide
Bart. in. l. ij. C. de ponde. auri. lib. r. et in. l. fina. ff.
de sca. et in. d. c. significasti. Bar. in. l. j. §. fin. de
verbo. obli. Bal. in. l. directas. C. de te. ma. et vide
de per moder. in. d. c. significasti. per Rud. in. l. j. §.
si de verbo. obli.

Dabeo tacere. debet ergo pbari qd in civitate
est vnus solus ad hoc. vt vnus solus depositio suf-
ficiat et hec est mens Bar. de materia vide in. c. p
posuisti. de proba. r. in. c. significasti. el. ij. de homi-
ci. et mens Bart. hic est dare cautelam aduocato:
vt si iudex accipiatur peritum tantum quod ad
uocatus flear: quia si sniam habebit pro se bene-
est: si autem contra potest appellare quoniam iudex
debebat capere duos peritos. adde vt pulchre
Bal. consilio. cccij. ij. lib. r. vide quod voluit Ro-
ma. consilio. r.

Desuetudine. Jo. an. et Abb. in. c. Jo. de cle. cō-
iug. dicit q qñs non vnus non bz in se aliqñe faci-
tū actū contra ius et no tollit. l. nec inducit cōsue-

alia gloss. in. l. comparationis. C. de fide instr. vbi
tractatur de comparationis materia: et recurritur
ad tabellionem: et sic contra: quid dicimus: et
viter credo hoc esse verum: quia si quicunq; vnus
deponat cum sacramento apposito asserit: et
sic etiam dico q non. Et sic intelligi pimas glo.
Ratio quia ius non debet facere vt quis incidat
in peritium vt. l. j. C. de indi. vidu. r. l. j. C. si ad-
ner. ven. et sic est impossibile perfecte scire quod
non constat: qz posset decipi: pro quo facit text.
prealleg. in. l. j. §. j. de ven. in spi. quia dicit ibi des-
bere referri pregnantem videri vel non: quod qui-
dem in teste non admittitur: sed in obsterice ad-
mittitur: vt ibi text. et ideo lex admittit ad talem
rationem qualem referre potest. Sed si tu queris
de sacramento probatorio: tūc sic quia cuitatur
peritium: et sic intelligi gloss. prealleg. l. compa-
rationis. Præterea pro hoc videtur bonus text.
cū glo. in. l. hac edictali. §. hys illud. versu. mobilis
vero. C. de secū. nup. vbi medio iur. qz estimatores
sic estimato rerum mobilium donatarum vxori que
transiit ad secunda vota. Et etiam pro hoc habet
benius. l. neminem. de aduo. diuer. iudi. vbi doctor
deponit de peritia sua et tamen iurat: quod intel-
lige vt dicam. Item potes et hoc videre vtrum et
qualiter debeant iurare doctores: b quando depo-
nant in examinatione scholaris apud episcopum vel
archidiaconum: pro ipso ad doctores apicem
promouendo: quem paucissimi recte arimunt scy-
candum. l. y. hie in lec. Item qz quero nos dicit
mus quod per foue iste admittuntur ad deponen-
dum de arte et peritia: nunquid sufficiat vnus.
cum alibi dicitur vor vnus vor nullus in. l. iuris
iurandi. C. de testi. nunquid et hoc hic erit. Sol.
circa hoc dico quod aut in civitate reperuntur
plures periti aut vnus tantum: si vnus tantum: et
tunc depositio vnus sufficit: si plures: tunc non:
vt est text. in cor. de non alienan. §. quod autem.
ver. vt neq. colla. ij. qui §. de sacramento probat:
et est no. et sic est argumentum quod si quis est ad-
uocatus illius qui est vulneratus: quod habet ta-
cere in postionibus quod si sint plures in ciuitate
re perit: et pars ponit vnus: hic habeo tacere: et
in conclusione opponere postea quod reperiat
plures si vnus tantum ponitur: quia tunc non suffi-
ciet. et vide quod not. in. l. occc. r. ibi dicit. j. de ver-
bo. obli. Bar.

Sed cum nos. Dicit ponit quid scire
reperit doctoribus et
scholaribus. quid docendum sit. et quid per do-
ctores legendum vsq ad ver. et antes quidem nes-
cesse est. i. vtil. alias importaret necessitatem.
Sed oppo. video quod incipientes ab institutio-
nibus efficiuntur sapientes: sed exponit vt dixi.
Lex per non vnus non tollitur sed veniens
do vel diuertendo.

Et antea. Sicut expedit scire quid sit les-
gendum et quid docendum taz
scholaribus quam doctozibus: ita simpliciter scy-
re expedit quid olim legebatur et tradebatur:
quoniam opposita iuxta se posita clarius eluce-
scunt. Quero tūquid per desuetudinem
collatur

collatur lex. glo. et de hoc dicit hic: in cor. de be-
re. et fal. circa principium. et iustit. in proemio. §.
igitur. quod debes intelligere tolli per desuetud-
nem: fallit: et seu de iudicio seu diuertendo a recto
intellectu: sed ex eo quod non vtiur: obstit a secus
lo: et videf hic q tollatur eodem modo vt dixi: p
quo facit rex. hic et insit. in proe. Bar.

Notarius debet ponere in instrumento nomē
contrahentium nouum et veteris. Item cognomina.

Ad iuratio nominis quando fit permissa.

Mos vero. Reprobatis modis antequam
tradende ciuitatis sapientie et
studio quod scholares faciebant: tradit modum
quē scholares tenere debent in addiscendo: et vob
ctores in legendo siue docendo: et hoc vsq ad ver.
hec autem. Ad aduocatum aduertit q mutatur nomen
in. §. discipuli qui facit mentionem de nomine an-
tiquo et ponit nouū: quod facit tū in arg. qd tabel-
liones debet ponere in instrumento nomen contra-
hentium. l. nomen verus et nouum. ita als habem?
quod etiam cognomen: vt. l. lucius titius testamen-
to facto. §. de fidei commissis. liber. quo etiam vtiur
in contrahibus et testamentis. Sed adde tū q in-
terdum fit mutatio nominis b antozitate legis: et
tunc est licitum vt hic. Interdum fit ab ipso eodē:
et tunc interdum fit fraudulenter: et tunc incidit in
penam falsi: vt. l. falsi. in textu. et glo. §. de fal. inter-
dum fit generaliter et ad libitum vt ab ista hora vo-
lo vocari talis ista mutatio nō nocet: q nō in frau-
dem est facta. l. j. C. de iuris. no. et notatur in. l. fal-
sial. in. p. in. c.

Quomodo hypothecaria et pignoratitia se
habent.

Aduertit ad quandam glo. quam all-
bi meliorem nō habes: et dicit quod
dicere emulor. l. in iudice vel sequor. vel inimicor:
sed prima expositio est verior: sed tamen aduertit.

Quero quomodo actio hypothecaria et pi-
gnoratitia se habeant et quomodo conueniant et
quomodo differant: dico hoc modo: si quidem lo-
quar de pignoratitia directa. dic q differ ab hy-
pothecaria i naturali: et vtilitate: et vita. In natu-
rali: quia hypothecaria nascitur ex solo cōsensu:
vt. l. si tibi decem. §. de pigno. j. de pac. et ibi dixi in
l. j. §. per fernū. j. de acqui. pos. r. l. §. C. qui potio.
in pig. habe. Sed pignoratitia actio nascitur vel
interuenit vt insit. qui. mod. re. contrahi. ob. §. fi.
Et ratio differentię est: qz cū directa cōpetat de
bitozī soluta pecunia ad repetendū pignus: vt. l. si
cum. ibi recipere. r. l. si rem. §. omnia. j. de pig. acc.
oportet qd rei interueniat repetendū: als nō posset
repetere: qd fecus est in hypothecaria: qz absolu-
te competit. Item differunt in vtilitate: qz
pignoratitia actio beneficiet hypothecaria vero
est stricti iuris: vt in glo. insit. de actio. §. actionum.
et ibi glo. Item in vtilitate differunt in alio: qz pi-
gnoratitia competet directa et contraria directa del-
bitozī ad repetendū pignus: et creditozī p̄traria
ad repetendū pignus: vt. l. si necessarias. j. de
pigno. actio. sed hypothecaria solū creditozī. Item
differunt in vtilitate: qz pignoratitia semper est p̄-
sonalis: sed hypothecaria est in rē. vt. l. pignus.

tudinē: secus si haberet in se tacitū actū. et vide et
que no. l. y. in. l. ij. C. que sit long. cōsue. in. q. an ex
factis negatiuis inducatur consuetudo: et Bald. in
l. de quibus. in versu. sed nūquid ex nō actibz. et dic
adde Jac. de bel. in aut. de here. r. fal. in prin. l. y.
in. l. ij. in. d.

de pignozī. et dicit contra quem
cumq; possidentem: sed pignozitā
ria solum contra debitorē: que cō
petit ex contractu. Item differunt
in vita: hoc modo quia actio pigno-
raria durat. xxx. annis. actio pigno-
raria interdum durat. x. annis. in
terdum. xx. interdum. xxx. interdū
xl. vt no. in. l. cum notissimū. C. de p̄-
scrip. xxx. ann. r. C. si aduer. et ed. l.
j. r. ij. Sed tamen aduertit nunquid
illud quod dicitur qz pignozititia
nascitur demum interueniente re:
fit in contraria vel directa. de dire-
cta est certum quod nō. Sed si que-
ris de illa que competit creditozī:
expedit.
C. que sit
long. cōsue-
tu. i. §. qz
per hoc.
in. c. fin. in
prin. de cō-
sue. in. vj.
C. de p̄-
scrip. i. §. de
actiō p̄-
nem. et an p̄
defectū di-
nez lex tol-
lat. adde
l. y. in. l. l.
C. de tu-
re vo. in
perrā. vbi

dicit nunq; legem vel statutum tolli per non vsu-
sed per contrarium vsu sit qd tollat lex videf
text. in. l. remittit. in. p̄n. C. de cōst. pecu. ibi inu-
tato: ibi Bal. in prin. adde que not. in. c. de trans-
ga. r. pa. et que dixi in. l. de quibus. in. §. col. de legi.
addo Ang. consil. c. l. ij. et seq. Bal. consil. c. xviij. in. l. ij.
C. de p̄-
mutatio nois. vt licet sibi nō
mutare: adde Bal. et Jac. in. p̄n. C. in. §. col. et
Bal. in. l. de demonstratio. in. §. p̄n. de cōdi. r. demon.
p̄ Abba. in proemio decretalium. et vide Bal. in. l. si
lum. C. de ius et legi. et de mutante nomen quelz
pbm vel gebellum. p. quo text. in. l. hoc iure. §.
fi. j. de dona. et qd Bal. in. l. j. C. ad. l. iusta in. vj. col.
Et dicit Baldus in rub. C. de fid. instr. in. vj. col.
quod qui mentitur nomen suum in contrahendo
vel in instrumento dicitur falsum committere. l.
paulus. ff. de fal. et de mutando nomen vide Bal.
in. p̄n. ff. in. r. q. et in. l. si in. j. r. ij. q. C. de here-
insti. moder. in. c. accedens. de fal.

Actio. limita per Bar. in. l. in quibus. de
dam. in. ff. c.

Differunt in vtilitate. no. hanc differentiā inter p̄-
gnoratitia et hypothecaria: aliā differentiā vide p̄
Bar. in. l. si rē. §. p̄p̄le. j. de pig. actio. per moder.
insti. de act. §. actio nūm.

In vita. pignoratitia est semp̄ p̄sonalis: s; vtrū
de iure cano. sic in rem scriptura. ita quod solū
ta cōpetat s; emprozē pignozum et cōtra quilibet
possessorē. Item in. c. cum cōfiter. de pig. dicitur
est mera p̄sonalis: allegat hic nos. et subdit ibi
Bosch. qz quomodo cōfiter. actum sit non. est vise
quia quicunq; pro possessorē tenetur: et sic est am-
bulato: ita refert r. latr. Bal. l. c. j. de fe. v. in. v. in
vicem. l. c. in. §. l. i. in. c. cum cōfiter. per eundem Bal. in. l. §.
C. de pig. ac. r. in. l. j. C. de non nume. pecu. vide
Bar. in. l. in pignozis. C. de pigno.

Creditozī. adde Barto. in. l. ubi §. de pig. j.

de pas.

Andreas Pomate. Quis timore, not. qver
dam necessitatis quando secundum subiectam
materia[m] accipitur de bonestate quod amplia p[ro]
cedere etiam vbi adijceretur hic dicitio precise vel
omnino. vt est rex. in. c. j. in vers. debet omnino. c[on]
gl. de des
ponsa. in 3
pube. r. ibi
panor. p
quo rex. vt
debeat in
de. ij. de
statu mos
sa. r. pas.
post Alex.
in. l. j. de
iuris. om.
ind. f. ell.
in. c. nam
conspicentiam. ff. col. de consil. Barb.
conf. xxiij. in. v. colum. in. ij. volu.

Proclamatio facta per potestatem
quoniam cepit talem bannitum
habeat mille quando valeat.
Expensa facta capiendo bannitum
quando possit repeti.

Tri opera.
Hoc principium vsq[ue]
ad h. huius studij. dicit
ad in quibus partes
fm Ja. de are. In prima ponit quid
oportet facere volentem studere in

ius. In scds docet illud. In tertia probat per
tozitate. l. est. In quarta ponit quid habeat que
consequi ex hoc studio. In quinta ponit unde
quisit hic honor. secunda ibi: est aut. tertia ibi: ut
vt eleganter. quarta ibi: cuius merito. quinta ibi:
iustitia namq[ue]. ¶ Not. rex. ibi bonos. nam dupl[ic]
de causa quos efficitur bonus. meta pensum q[ui]
mtoz gratia. ¶ Oppo. r. videtur qd debet p[ri]m[us]
audiri institutiones. vt. s. in prima constitutio.
f. discipul. Solu. verum est vt in contrario. ¶ Et
anep[er] ventamus ad materia[m] seu diuisionem
po. dicitur hic qd studens oportet ex. verbis q[ui]
ter denotat necessitatem. sed ad hoc vt cognoscat
aliquid non est necesse vt agnoscat principium
vide oppo. de. l. neg. natales. C. de proba. r. l. f.
C. vide cogna. ¶ Dicitur timorez glor. exponit ope
ret. l. decet. vel melius fm Dy. dicit qd ad sciendum
aliquid non est necesse scire principium ex quo. r. te
contraria loquuntur. sed principium propter qd
sc. vt hic. Dicitur hic quod ius ex iustitia dicitur
f. se prius fuit iustitia q[ue] ius. ¶ Op. de. l. iustitia
in princ. l. eo. Solu. dicit glor. debet ex nomi ius
inum. id est meriti hominis. vel melius fm Dy. q[ui]
aut consideratur ius prout est in habitu hominis
r. tunc iustitia r. ius fuerunt r. sunt in omni t[em]pore.
aut consideratur ius prout est in acta. r. tunc iustitia
ita fuit prius r. postea ius. r. sic intelligit hic. nam
ius est virtus. iustitia est exercitio ipsius virtutis.
vt in st. eo. in prin. ¶ Oppo. extra glo. dicit hic q[ui]
ius est ars boni r. equi. videtur ergo q[ui] ius semper
distingerit super bono r. equo. quia natura copula
est q[ui] semp[er] faciat cōcursum copulatoz. vt. f. de cō
di. iustit. l. si heredi. Sed tunc instatur q[ui] ius vs
sponit super bono. licet non sit equum. vt in vsue
pione. quando q[ui] super equo tantum. respon. q[ui]q[ue]
qualitas vna copulatur duobus substantiis. r. tunc
non est verus concursus copulatoz vt hic. q[ui]q[ue]
duobus adiectiuis. et tunc loquuntur contraria.
¶ Op. ad hoc. f. de vsufru. leg. l. si Titio fundus.
So. ibi copula ponitur inter duo incompatibiles:
et tunc resoluitur in distinctionem. vt. d. l. si Titio
simile in. l. f. C. de codi. vide tunc copula accipit
pro vel. ¶ Op. ad hoc. de. Lea tamen adiectio. f.
de leg. ij. pro quozum solum. dicit q[ui] quandoq[ue] copula
est ponitur inter duo incompatibiles. r. tunc resol
uitur in distinctionem. vt in. l. si Titio. r. ad quid valet
dic vt ibi. licet glo. aliter dicat in aut. hoc locum.
C. si mulier secum. mp. q[ui]q[ue] ponitur inter cōsonā
tia simul. r. tunc aut consonant simul in vnum. vt
quasi iust vsq[ue] alter. r. tunc vna copula de me
dio resoluit in adiectiuū sicut. vt. l. f. s. j. de pac.
ibi placituz r. c. r. Arma viriq[ue] caso r. c. Si simul
cōsonat in vna vt genus r. spēs. dicit plene vt p[er] Dy.
in. c. g[ra]m p[er] specie. extra de reg. iur. lib. vj. Namq[ue]
copula ponitur inter diuersa. r. tunc aut inter duo
substantiis non alter verificata. r. requiritur con
cursus copulatoz. vt. f. de leg. f. l. huiusmodi. f. si
Titio. r. in omnibus legibus tractantibus materia[m]
coniunctionis. Quandoq[ue] cadit inter duo adiectiua
r. tunc aut respectu alicuius substantiæ aut non. p[ri]m[us]
mo casu requiritur concursus copulatoz. vt si di
camus Titio magnum r. albus. vt. f. de leg. f. l. Titio
exto. cō.

¶ Dicitio huius denotat principium temporis.
¶ Ius publicum qualiter consistat in sacris.
¶ Ecclesia vendicatur per parochianum.
¶ Quilibet potest conueniri de iniuria sibi facta.
¶ Ius priuatum a iure naturali qualiter discrepat.
¶ Conuentiones illicitæ quomodo dicantur de iure naturali.
¶ Ad peccandū an inducamur naturaliter.
¶ Adstrimonia q[ui] sit de iure naturali.
¶ Parentū educatio an sit de iure naturali.
¶ Sacerdos an sit persona publica et possit alteri stipulari.
¶ Sacerdos nunquā possit esse tabellio remissive.
¶ Dicitur iuris consultus q[ui] capit tractare per mos
duo diuisionis: et procedit vsq[ue] ad. l. iustitia. f. eo.
exempla ponendo. Et diuiditur principaliter in
quatuor partes. In prima ponit diuisionem iuris.
In secunda assignat rationes. In tertia ponit subs
stantia iuris publici. In quarta prosequitur scdm
mēbrum diuisionis: videlicet de iure priuato: r. il
lud tripartitū. scdm incipit ibi. sunt c[on] quēda. r. r.
tia ibi publicā. quarta ibi. priuatum. ¶ Not. q[ui] qd
dicitio huius denotat principij rēpōsio: vt in cor.
de here. r. fal. f. hinc nobis. r. melius in. l. placet. C.
de sacrosan. eccl. r. no. per Ja. bu. in. l. j. quis can.
r. ibi dicit. ¶ Op. nā quilibet villa habet ecclesias
sacrosanctas: nō tamē priuē ad statū rei romane
cuius cōtrariū dicit in glo. Sol. dico q[ui] hoc etiaz
spectat ad ciuitatē romanā r. eius status: q[ui] alias
republica romanorū nō esset p[er]fecta ex suis parti
bus: vt. f. et. l. ij. post prin. ubi debet esse vt ibi d[ic]
ctur. ¶ Op. r. videt q[ui] vtilitas priuato: nō sit p[ri]m[us]
bilca. Nam interest reipublice locupletēs habere
subiectos: vsq[ue] iust. de his qui sunt sui vel alie. tur.
f. pe. Sol. est verum q[ui] vtilitas priuatoz est vti
litas reipublice: secundario tamen. ¶ Op. dicit

Andreas Pomate. Quis timore, not. qver
dam necessitatis quando secundum subiectam
materia[m] accipitur de bonestate quod amplia p[ro]
cedere etiam vbi adijceretur hic dicitio precise vel
omnino. vt est rex. in. c. j. in vers. debet omnino. c[on]
gl. de des
ponsa. in 3
pube. r. ibi
panor. p
quo rex. vt
debeat in
de. ij. de
statu mos
sa. r. pas.
post Alex.
in. l. j. de
iuris. om.
ind. f. ell.
in. c. nam
conspicentiam. ff. col. de consil. Barb.
conf. xxiij. in. v. colum. in. ij. volu.

Andreas Pomate. Quis timore, not. qver
dam necessitatis quando secundum subiectam
materia[m] accipitur de bonestate quod amplia p[ro]
cedere etiam vbi adijceretur hic dicitio precise vel
omnino. vt est rex. in. c. j. in vers. debet omnino. c[on]
gl. de des
ponsa. in 3
pube. r. ibi
panor. p
quo rex. vt
debeat in
de. ij. de
statu mos
sa. r. pas.
post Alex.
in. l. j. de
iuris. om.
ind. f. ell.
in. c. nam
conspicentiam. ff. col. de consil. Barb.
conf. xxiij. in. v. colum. in. ij. volu.

reprozes. in princ. q[ui]q[ue] nō copulat respectu certe
substantie. r. tunc dicit vt dicam in sequen. memb. 2.
Namq[ue] copula cadit inter ofones. r. tunc aut respec
tu alicuius accidentis: aut non-prius casu req[ui]
ritur concursus copulatoz: vt dicitur. l. si heredi.
Secundo casu nō. vt. l. j. ad. l. co. ne. h. sca. r. l. j. de
his qui nō. infra. hoc sunt verba domini Ja. bu. r.
in. q. de artificibus artis Bononien. tangam in. l.
si quis dicitur. f. de reb. dub. ¶ Item inducitur
per f. Buil. ad. q. potestas ciuitatis facit bannum
q[ui] quicumq[ue] capiet talem ebannitum habeat mille
libras. verum valet hoc bannum sive proclama
tio. vide q[ui] sic. vt. C. de statu. r. imagi. l. r. virtutū.
r. text. hic. In contrario iuris. l. vnica. C. de pre
ben. sala. lib. x. Sol. fm cum. aut potest hoc fac
ere de voluntate gubernatorum ciuitatis. et tunc
valet. r. ita intelligitur prima pars. Aut facit sua
sponse sine aliqua cause cognitione r. non requis
tis gubernatoribus ciuitatis. r. tunc non valet et
ita debet intelligi. l. vnica. C. de pbendo sala. ad
uertendum est tamen qd posteo qd in hoc vltimo
casu nō debet habere priuatum. ¶ Itaq[ue] ep[iscopu]s fas
cia in illi capiendū p[ot]est recipi. r. est de captiuis
r. postliminatio reuer. l. mulier. r. dicit vt ibi. r. hic per
Bul. Bar.

text. f. de le. ij. qd si vsq[ue] funi p. l. titium hic al
leg. vbi subiciuntur suos est indeterminatū r. nō re
quirit cōcursum copulatoz cum cogita.
¶ Dicitur Ja. bu. de qua. q. etiaz facit mētiōes Wal
in. l. j. ad. f. C. de condi. inter.

hic q[ui] procreatio liberorū r. c. Et
dicit vt in glo. et p[er] dicit q[ui] illa gene
raliter ex iusticia nature procedit:
r. idē de naturalibus. ¶ Querit gl.
qualiter ius publicū cōstituit in fas
cris. quā nō. quō incipit cōstitit ius
publicū. de quo habes tex. in. l. j. in
f. respō. et. l. ij. secundo responso.
f. de inter. d. r. plus q[ui] ecclesia pos
test vendicari per parochianum ec
clesie: de quo p[er] gl. in. l. iudemus. f.
sane. de sacrosan. eccl. Et nota sub
tiliter q[ui] quilibet potest cōqueri de
iuria sibi facta: vt. C. de ep[iscopu] r. cle.
l. si quis in bono genus. Item dicitur
hic q[ui] ius priuato: nō est collectiū ex
naturalibus p[re]ceptis. ¶ Querit
qd discrepat ius priuatum a iure na
turali. dicit vt in glo. Buil. de eug. cā
reprehendit: q[ui] cum ius naturale
sit commune oibus aialibus r. bus
tis r. ceteris non cōsideratur de lo
cupletatis. r. ideo dicitur ip[s]i in edu
catione filiorū: quō cōtingit f. bru
tis r. c. ¶ Querit quid sit de iure
naturali. r. glo. videt velle q[ui] sic: si
intelligit naturalis. l. a iure diuino: et
dicit q[ui] non. Si vero intelligas de eo
de quo loquitur rex. no. r. dicit q[ui]
sic: q[ui] priuatus animi morus nō est in
potestate nostra amatur: nō est actu
fm glo. Sed quero nunquid natu
raliter inducamur ad peccandū. r. ex
de rest. et ea q[ui] p[er] a. ¶ Querit extra
f. gl. nunq[ue] matrimonij sit de iure
naturali vel gentium vel ciuili: r. vi
det q[ui] sit de iure naturali. Item de
iure gentium: q[ui] cōsensus r. cōitus
et similia sunt de iure gentium: vt. l.
cōsensus. de actio. et oblig. Item vsq[ue]
dicitur q[ui] sit de omni iure. naturali
diuino p[ro]pter ordinationem: iure
gentiū: p[ro]pter cōsensus: iure ciu
li: p[ro]pter cōfirmationem r. p[ro]pter
formā traditā a iure ciuili: cū ip[s]o
iure sint p[ro]hibita certe nuprie illiciti

¶ Dicitur iuris consultus q[ui] capit tractare per mos
duo diuisionis: et procedit vsq[ue] ad. l. iustitia. f. eo.
exempla ponendo. Et diuiditur principaliter in
quatuor partes. In prima ponit diuisionem iuris.
In secunda assignat rationes. In tertia ponit subs
stantia iuris publici. In quarta prosequitur scdm
mēbrum diuisionis: videlicet de iure priuato: r. il
lud tripartitū. scdm incipit ibi. sunt c[on] quēda. r. r.
tia ibi publicā. quarta ibi. priuatum. ¶ Not. q[ui] qd
dicitio huius denotat principij rēpōsio: vt in cor.
de here. r. fal. f. hinc nobis. r. melius in. l. placet. C.
de sacrosan. eccl. r. no. per Ja. bu. in. l. j. quis can.
r. ibi dicit. ¶ Op. nā quilibet villa habet ecclesias
sacrosanctas: nō tamē priuē ad statū rei romane
cuius cōtrariū dicit in glo. Sol. dico q[ui] hoc etiaz
spectat ad ciuitatē romanā r. eius status: q[ui] alias
republica romanorū nō esset p[er]fecta ex suis parti
bus: vt. f. et. l. ij. post prin. ubi debet esse vt ibi d[ic]
ctur. ¶ Op. r. videt q[ui] vtilitas priuato: nō sit p[ri]m[us]
bilca. Nam interest reipublice locupletēs habere
subiectos: vsq[ue] iust. de his qui sunt sui vel alie. tur.
f. pe. Sol. est verum q[ui] vtilitas priuatoz est vti
litas reipublice: secundario tamen. ¶ Op. dicit

¶ Dicitur iuris consultus q[ui] capit tractare per mos
duo diuisionis: et procedit vsq[ue] ad. l. iustitia. f. eo.
exempla ponendo. Et diuiditur principaliter in
quatuor partes. In prima ponit diuisionem iuris.
In secunda assignat rationes. In tertia ponit subs
stantia iuris publici. In quarta prosequitur scdm
mēbrum diuisionis: videlicet de iure priuato: r. il
lud tripartitū. scdm incipit ibi. sunt c[on] quēda. r. r.
tia ibi publicā. quarta ibi. priuatum. ¶ Not. q[ui] qd
dicitio huius denotat principij rēpōsio: vt in cor.
de here. r. fal. f. hinc nobis. r. melius in. l. placet. C.
de sacrosan. eccl. r. no. per Ja. bu. in. l. j. quis can.
r. ibi dicit. ¶ Op. nā quilibet villa habet ecclesias
sacrosanctas: nō tamē priuē ad statū rei romane
cuius cōtrariū dicit in glo. Sol. dico q[ui] hoc etiaz
spectat ad ciuitatē romanā r. eius status: q[ui] alias
republica romanorū nō esset p[er]fecta ex suis parti
bus: vt. f. et. l. ij. post prin. ubi debet esse vt ibi d[ic]
ctur. ¶ Op. r. videt q[ui] vtilitas priuato: nō sit p[ri]m[us]
bilca. Nam interest reipublice locupletēs habere
subiectos: vsq[ue] iust. de his qui sunt sui vel alie. tur.
f. pe. Sol. est verum q[ui] vtilitas priuatoz est vti
litas reipublice: secundario tamen. ¶ Op. dicit

And. Poma. **U**ltimo inducit Guil. q. publi-
ca utilitas consistit in sa. erdioribus. vide quid in-
rat. D. lra. consil. xvij. r. consil. r. Pano. consil.
lxxxij. in fi. colum. vlti. duobus. r. aliquid per. Fel.
in. c. ex parte in. iij. col. r. quibus sequentibus. de
testi. et. c. cum olim. te vt. f. de repu. r. insti. de iure natu-
in. ij. col. e. rali. in prin. r. hoc approbat Guil.
ri. Barto. 6 de iur. **Q**uero r. vtrum educatio
col. f. sub parca sit de iure naturali: r. videt
f. distin.

Andreas
Pomate. **A**lteri stipulari. doctorem Bartol. est
cōis vt hic inquit Dec. cui adde Bald. in. l. i. in. §.
iuria. de pace iur. fir. de quo r. vide hic Decium
r. Pano. in consil. lxxij. col. ii. volu. ij. r. do. **P**repo.
in. c. us publicum. f. distin.

Persona publica. psona publica pōt alteri sit
stipulari: sic pōt pter si est persona publica hoc pos-
set. r. qd sit psona publica: vide per Azo. in sum-
ma. de fa. san. eccl. r. in. c. dudum. de conuer. coniu-
ga. r. Jo. An. in. c. sicut ne clerici. vel mo. et bte adde
d. Ant. in prin. de decr. in penul. col. per Bald.
hic r. per Ange. bte.

Tabellio an. sacerdos possit esse tabellio. vide
Barto. in. l. quod seruus. f. de testa. et dicit. Joā.
And. in. d. c. sicut. qd pōt facere testamentum. facit
qd habetur in. c. reia. r. in. c. cum esset. de testa. r.
vide f. dicit post Bald. hic. Adde etiam post do.
meij. Baso. dum ponit qd sacerdos sunt partes
reipubli. D. lra. consil. xxxij. r. an. clericus possit esse
tabellio. vide Bald. col. ccc. iij. lib. vbi voluit qd
clericus dānatus de falso r. pnuatus officio tabel-
lionatus nō possit restituere per episcopum inq̄tum
etiam tangit an valeat statutum q. mulier nō possit
fit contrahere matrimonium sine consensu patris
vel fratris. de primo vide Petrum de ancha. consil.
f. r. de secundo Bald. consil. cccxxij. iij. lib. et vī
de quod voluit D. lra. consil. xv. r. quo ad limitatio-
nem de sacerdotē parochiali. Et de quoddam p̄.
Baspar. de cal. inter consil. Bal. r. v. j. lib.

Pōt pont exempli. dicit q. sic. nisi in causa matri-
monij. gl. est singularis in. c. tua nos. extra de sp̄.
Andreas Bar.

Queratur Sēpronio actio. Adde quod si quis
promittat sacerdoti in confessione restituere vsu-
ras vel aliud cuidam tertio illi tertio acquiritur
actio. facit quod in simili not. Bartol. in. l. i. tibi.
f. quidam. f. de pa. per But. de fusa. in leg. cum cle-
ricis. C. de episcop. r. cler. bene facit quod not.
Bald. in. l. ad rationes. ad fi. C. de probatio. et vi-
de Joā. And. de instr. edi. §. nunc aliqua vero. i. d.
sua. item pone r.

Ins autem. ad illud quod hic tangitur. vide cas-
sum in. l. minime. f. de relig. et vide glo. ibi res-
tringentem illum text. de quo Fulg. hic. Andre.
Barba.

Andreas Pomate. **O**bedire. Et de quid ex-
isto text. inferat. Rapha. cum. consil. lxxxij. r. Bar-
ba. consil. lxx. in. f. colum. in. f. vol. et consil. lxxxij.
in. viij. col. in. ij. volu. vide gl. in. l. ciues. C. de i-
co. lib. r. allegata per Barto. in. l. usq. §. iij. de

q. sic propter idē itatem rationis. contrarium de-
terminat Guil. hic q. uno est contra ordinē natu-
re r. ex accidenti procedit. vt. f. de libe. agnoscent.
l. si q̄s a liberis. §. si vel parces. vel post dicit q. hoc
nō fit de iure naturali: r. tamē ius naturale est vt. de
neciacenti beneficium: vt. de p̄. heredi. l. i. §.
r. si lege. §. consiluit. **U**ltimo inducit Guil. de
7 cug. ad questionem r. dum dicit qd ius publicum
consistit in sacerdotibus r. quod sacerdos sit pso-
na publica. Unde quero nunquid sacerdos possit
stipulari alteri. **V**idetur q. sic. q. est persona pub-
blica. vt. hic colligitur. et sicut seruus publicus.
videtur alteri stipulari posse. ita p̄byter. de ser-
uo habes. f. de adop. non aliter. pro hoc text. in
auren. qui. mo. na. est. legitimi. §. quantum. licet q.
dam dicant quod ille. §. loquitur de scriptura pri-
uata. tamen non est verum. quia de publica loquitur.
quod patet. quia ponitur in instrumentis dicitur
et consul. quod in scriptura priuata non requiritur.
vt. f. de pigno. l. cum tabernam. §. si. Item sap-
cit. C. de his qui in eccl. ma. l. i. in contrarium videtur.
q. certe sunt persone que possunt alteri stipulari.
quod ponitur insti. de iur. stipula. §. si q̄s alij.
sed sacerdos non est de illis. ergo r. **S**olu-
dit quod aut sacerdos stipulatur in casu ad eum
pertinente. vt si vsuras quis promittit sacerdoti.
restituere nomine omnium quorum interest et vsu-
let. rer. est in. c. quāq̄. extra de vsu. lib. vi. r. sic possunt
intelligi primo loco alle. Aut stipulatur in ca-
su non pertinenti ad eum. et non valeat. vt in secun-
do loco alleg. et vide Joā. An. in. d. c. quāq̄. f. r.
Sed nunquid sacerdos possit esse tabellio. **V**ide
text. extra ne clerici. vel mona. c. sicut. et quod ibi
not. r. in Specu. de fide instr. §. restat. versio. qd
si tabellio. **E**t ad id quod dicit an per tabellio
nem queratur actio: potest poni exemplum si ali-
quis constituit sacerdoti quod habet centus que-
fuerunt Sempromij. r. sacerdos non vult aliter eū
absoluere nisi promittat sibi quod illa centum re-
stituatur Sēpronio: an ex promissa queratur Sē-
pronio actio? tenet Guil. q. sic. vt dixi. r. idem in
simili vt ponitur in seruis. hoc modo tenet But.
pro hac opinione. de hac stipulatione qualiter per
publicam personam queratur. dicam in. l. non alij
ter. j. de adop.

Ius autem. **N**ot. ex isto. §. r. l. seq. i. seq.
q. quis debeat sue patrie: sine p̄uincie obedire. vt dicit Caro. **P**ugna pro
patria. r. cuiuslibet de patria p̄missa est defensio pa-
trie sue tanq̄ ad se pertinens.

Lui sit magis parendum an parentibus: an
patrie.

Eluti **O**pponitur quod religio.
ergo debuit poni sub iure diuino sine pa-
blico. et tamen ponitur sub iure priuato.
to. vt hic videtur. **S**olue vt in glossa que incipit.
sed nonne r. et vltima opinio est per do. **B**a-
co. approbata. sed prima opinio videtur satis me-
lior. quia si vere ius publicum consistit in sacris.
vt. §. ius publici. in. l. §. eodem. et ita ius priuatum
potest in sacria consistere. quia ius non prohibet.
Et forma.

Et forma. q. quā formā hic D. doct. r. Frā. accur.
videlicet r. cui sit parendum potius an parenti an
reipublice. r. distinguunt an pater committat illicitū
tum contra rempublicam. aut non. et aut sunt in part
necessitate aut non. r. forte ista necessitas parentū
debet differri atq̄ p̄ferri per iura que possunt p
illa parte allegari.

Banniti nostri temporis qd nō possunt de iur
re cōmuni offendi impone.

In bonis bannitorū pōt dānū impune dari.

Aim inferre alicui quando liceat. r. quando liceat
se defendere.

Bannitus qui ex forma statuti potest offendi si se
defendendo occidit puniatur. r. iterum est ex bonis
videndus.

Filius r. seruus non possunt percutere patrem et
dominum cum verberantem.

Omnis iniuria que fit a parente vsq̄ ad septimum
gradum non presumitur animo iniuriandi.

Defensio quando fit de iure gentium. et quando
de iure naturali.

Defendere se q. non liceat contra dormientem vel
mentecaptum.

Oculi: r. in dispositionibus legalibus p̄missi pro
puncto orationis separate.

Offensio quando sit licita pro defensione reorum.

Pro defensione alterius quando liceat alij offendi
dere.

Filius vel seruus non tenentur in atrocioribus obe-
dire patri vel domino.

Quis quando cogatur alium defendere.

Autoritas glo. est maior: q. sit autoritas Dy. r. Ba-
buri.

Moderata defensio que dicitur.

In iustitatus quando teneatur fugere. r. se non de-
fendere.

Vim. **Q**ueritur hic an iustitatus
me defendere: dicitur qd
lex vult inducere quo iure. dicit q. est de
iure gentiū sed in animalibus est de iure naturali:
r. ideo cum tractatum sit. §. de iure gentiū hūc con-
tinuat ab eo. **E**t ratio est q. illud est licitum cuius
cōtrariū est illicitū. sed licitū est vt homo frater
r. cum alio r. alius cum cum alio: ergo contrariū
est nefas: r. si cōtrarium nefas esset ergo fas
esset resistere. **P**rimo no. q. si quis ob tutelā sui
corpōis fecerit iure fecisse videt. **I**tem not. q.
defensio que fit ad iniuriam populandam videt
inducta de iure gentium. f. quia licitum. quod fas
cit r. ad q. Nunq̄ de iure cōmuni liceat nostrorum
bannitos offendere. pro hoc facit quia banniti no
sunt rēporis equiparantur deportatis. vt est glo. r.
in. §. relegat. insti. qui. mo. ius pa. po. sol. sed ego
video qd deportati non perdunt ea que sunt iuris
gentiū sed perdant ea que sunt iuris ciuiliis. vt. l.
quedā. de pe. r. l. i. C. de her. insti. sed si hoc est
hic est eis reseruata defensio. ergo est licita des-
fensio. **I**n contrarium videtur facere. l. iij. §. et an
fugas. f. ad legem cor. de sca. vbi dicitur q. ille qui
erantulit se apud hostes de iure cōmuni potest
occidi. **I**tem quia induco aliter r. extensus. vt dicitur

testa. nulli.
Et forma. q. sed qd si pater r. patria infirmū mā-
dant licitū cui magis tenet parere. videtur quod
patri. sed text. videtur probare quod patrie. l. nisi
litem. C. de procura. forte potest colligi solutio
et. d. §. si
li. l. post
limiū. §. si
filius. An-
dre. Bar.
An reip
publice.
cut. debeat
potius pa-
reri an pa-
trie an pa-
rentibus.
Adde qd
Baldus r.
l. qui ne-
silitati.
C. de ad-
no. bauer. Audi. dicit quod aduocatus debet potius
aduocare pro patria quam pro patre q. l. postlimi-
niū. §. filij. de capti. tu adde rex. in. l. p̄m. r. fin. ibi
no. f. de posthu. per Spe. in titu. de aduo. §. i. vers.
quid si pater. r. vers. sed nunquid clericus. r. vers. §.
nūquid potest quis. r. adde qd si cuius dērelinquit
ciuitatem periclitans perdit ius ciuitatis se-
cundum Bald. per illū rex. in. l. i. C. de infan. expo.
r. de. q. hic formata. vide hic Angelum. in. l. i. pro-
f. f. ius.
Defendere. r. quando licita sit defensio: quādo
tu rebis r. in personis. adde bonā glo. in. c. signifi-
casti. et. ij. de homi.

Andreas Pomate. **M**in quid de iure cōmuni
r. c. vide aliqua per Paul. de cast. in. l. r. apozos.
C. de epis. r. cleri. plene Fel. in. c. que in ecclesia
rum. de consitu. in. ij. colum. r. sequen. Pau. de cas-
stro in. l. addictus. C. de epis. audien. r. aliquid per
Feli. in. c. ad nostram. in. ij. colum. de proba. r. vide
Lepo. consil. i. colum. fina. r. consilio. l. Bar. cō-
sil. lxxxij. Barba. consilio. lxxxij. volumi. ij. adde
etiam Bald. in. l. cum mulier. in. col. ff. sol. matri. et
in. l. j. colum. antepenul. C. de here. insti. r. vtrius
vindicta sit licita. vide Nicolaus de lyra Ad Barth.
vij. in prin. r. Barba. consilio. lxxxij. volumi. i.
r. Prepositum. c. consuetudo. columna vltima. f.
distin.

Bannitos offendere. an liceat bannitos offen-
dere. vide Baldum in. l. i. in. r. j. columna. C. de he-
redibus instituen. Adde post dominum Jasonem.
an valeat statutum q. bannitus possit impune off-
fendi. Angelum consilio. c. lxxxvij. Bald. consilio
cix. v. libro. Bartol. consilio. lxxxij. r. an statum
permittens offendere videtur permittere occi-
di. vide Bald. allegato consil. r. Pau. de castro con-
silio. lxxxvij.

At est glossa illam glof. teneas q. non est vera:
vide Jo. and. in. r. de cet. act. vbi eam reprehendit
Andreas Barba.

a Andre. Pomate. ¶ Sol. dicitur. vide Alexā. cōs filio. c. xij. in fi. in. ij. volu.

b ¶ Iure gentium. et de hoc contractu emptionis quomodo sit de iure gen. vide Bal. in rub. de contrah. emp. in princip.

c ¶ Naturā. si dicit glo. facti sunt. tamen ex iure descendunt. ita intelligitur hic. nam et alias hereditas est ius. vt. l. hereditas. de verbo. signi. et tamen compositio prebēdit res corporales et incorporeales. vt. l. i. §. quedam. j. de rer. di. in. ¶ Melius scdm. Paul. sunt consideranda tria. Primum est potestas contrahendi. et hoc est de iure gentium vt. hic. Secundum est ipsum contractum et hoc est facti vt. dicta. l. cōs filio. Est tertium. scilicet consideranda re effectus contractus et hoc est iuris quia obligatio. nō obligatio est iuris vinculum et. institui. de obligatio. in princip. ¶ Oppō. dicitur hic emptiones sunt de iure gentium. Et contra emptiones non possunt esse sine pecunia. vt. l. i. de contrah. emp. in fi. sed pecunia non potest cudi sine autoritate principis. vt. l. fin. c. de falsa moneta. si nō potest cudi sine autoritate principis. ergo est de iure ciuili. vt. l. ius ciuile. j. eodem. Solu. dicitur qd licet autoritate principis fiat pecunia tamen contractus emptionis qui recipit formā ex parte est de iure gentium. et inuentione nam si princeps emerit est contractus iuris gentium. ¶ Oppō. iterum dicitur hic obligationes institute. iste text. concludit quod obligationes sunt de iure gentium. Contra quia omnis obligatio aut est ciuiliis aut naturalis. vt. l. i. §. fideiusso. j. de cōditi. in debi. et. l. fideiusso. §. fideiusso. fo. j. de fideiusso. ergo nō est de iure gentium. Timore huius glo. dicit obligatio que est de iure gentium hic potest appellari naturalis: nam ius gentium dicitur naturale. vt in §. singulari. in fi. de rerum di. ¶ Contra istam solu. instat: ius naturale et gentium ponitur vt species separate. vt. l. i. §. ius priuati. §. eod. dem. Exponere ergo ius gentium. id est naturale non videtur congrua expōsio: vt. l. naturaliter. §. nihil

commun. j. de acquir. possessio. et. l. papinian? exuli. de mi. possumus saluare glo. et respondere quod contraria loquuntur de iure naturali prime uo communis omnibus animantibus: glo. intelligit de iure naturali quod potest dici gentium. quod potest dici ex ratione naturali. ¶ Sed contra hoc instat si hoc esset idem: scilicet ius qui est nihil de iure gentium nō obligat iure naturali. et est falsum. vt. l. naturaliter. j. de condi. inde. Solu. gl. per interemptionem. quia seruus de iure gentium est aliqd de iure ciuili est nihil. vt. l. quod armet. de reg. iur. glo. videtur uelle contrarium in. l. si id quod. de cōs dicitio. in debi. Dominus meus: cuius opinioniones procedant de mente iuris dicit quod ius gentium habet duas partes. vna que potest de iure naturali. vt. seruare promissa. de quo in. l. i. in prin. j. de pact. fm. hanc partem seruus est aliqd. et ita deet intelligi. l. naturaliter. et. l. alia pars qd potest de iure gentium. et tunc habet respectu ad hanc partem seruus potest dici nullus et hoc respectu non possit obligari. ¶ Oppō. iterum contra predicta et potest videtur quod omnis obligatio debeat dici naturalis. nam naturaliter sum obligatio beneficiat iuri. Item naturaliter debeo alere filium. vt. l. i. §. ius priuati. §. eodem. ergo videtur quod sit naturalis non iuris gentium vel ciuiliis. ¶ Glo. clarius in. l. sed et si lege. §. cōsult. de pe. et. heredi. dicit quod obligatio naturalis est duplex. Quaedam que potest de ratione naturali que conuenit solis hominibus. et in ista potest dici. §. vbi cetera. Quaedam est obligatio naturalis que procedit ex instinctu nature. et hoc est modici effectus. quia non habet eractionem. habet tamen vnum effectum: quia non impedit repetitionem semper. vt. l. si nō sortem. §. libertus. j. de conditio. in debi. quasi dicitur qd regulariter potest repeti. sed aliquando instat. videtur in. §. si libertus. ¶ Contra hoc vtrumque glo. se. oppō. et videtur qd indistincte hoc debet non repetatur. vide oppō. de. l. si testamento. §. j. de fideius. dominus Jaco. hic dicit qd obligatio naturalis est quadruplex. Quaedam est obligatio naturalis que procedit ex naturali ratione. et est ad obligandum vt. seruare promissa. et si est naturalis iuncta cum ciuili habet plenum effectum. vt. in fi. de oblig. in princip. et. l. legitima. j. de pactis. sed si non est iuncta cum ciuili habet effectum compensationis. vt. l. etiam. de compensatio. ¶ Item si soluitur non potest repeti nisi fm. distinctiones. vt in. l. i. j. de conditio. in debi. ¶ Item inducit nouam obligationem. vt. j. de nouationibus p. totum. Quaedam obligatio est ad liberandum. et de hoc not. j. de pactis. l. si vnus. in. §. pactus ne pete ret. Quaedam est obligatio que descendit ex equitate naturali vt. beneficiat beneficium. et ista est duplex. nam quedam est redacta in preceptis iuris ciuiliis vt in. l. si non sortem. §. libertus. ibi licet naturaliter teneatur beneficere patri non suo tamen hoc est redactum in preceptis iuris quia potest cogi per officium iudicis. vt. l. i. §. cum patris. §. de offi. prefec. vb. Quaedam non est redacta in preceptis iuris sed mere fiat in cordibus laicorum. vt obligatio ad sententiam: vt. l. facio mihi vnum

vnum seruitium si seruis tibi alia vice non possum reperere. et sic intelligit hanc glo. ¶ Sed per hoc non respondet ad. l. si testamento. §. j. sed etiam meus dicit quod quedam obligatio procedit ex instinctu nature. et tunc aut est redacta ad prestandi necessitatem p. ius ciuile. et ista habet plenum effectum. vt in. d. §. libertus. et potest dici quodammodo ciuiliis. licet glo. notant contrarium et male in. d. §. libertus. Quaedam non est redacta ad prestandi necessitatem. et tunc quedam contrahitur respectu certe rei vel facti. et ista hz hunc effectum qd non repetat: et ista intelligitur §. libertus. scdm. aliam opinionem. Quis non contrahit respectu rei vel facti. et tunc aut redditur indebitum illud propter qd dicta naturalis obligatio est contracta. et tunc non potest repeti. et ita intelligitur. l. si testamento. §. j. Si vero soluitur aliud tunc semper potest repeti et ita intelligitur hec glo. p. ipsum. ¶ Sed contra dicitur glo. potest instat: quia quod soluit preterit huius obligationis regulariter potest repeti vt. hac glo. Sed glo. dicit aliter contrarium qd nō repetit. vt in. l. sed et si lege. §. cōsult. circa finē. j. de pe. et. her. quid dicitur: teneo eius opi. pro vera. Et respondeo ad primum qd ista glo. potest intelligi quando illud debitum naturale soluitur ignoranter. scilicet si solueretur sciret et de hoc dicitur: quia tunc non repetitur qd tunc videtur quedam remuneratio. et ita intelligitur gl. contrariam. Si vero dubitatur. vide. l. i. si vero nō remunerandi. §. papianus. j. manda. Est etiam alia obligatio que procedit ex ratione naturali non ex instinctu nature. et ista aut probatur a iure et habet plenum effectum vt. l. legitima. j. de pact. aut nec reperitur nec approbatur. et ista habet effectum compensationis. vt in dicta. l. etiam. Item pro ea potest retineri pignus. vt. l. etiam. Ceterum ab epigra. pe. Item et accedit fideiusso. vt. l. fideiusso. obligati. §. fideiusso. j. de fideiusso. Item nō potest repeti si soluitur. nisi secundum no. in. l. i. §. de condi. in debi. et hoc habet locum in obligatione naturali descendente ex ratione naturali ad obligandum. Quaedam est ad liberandum: et tunc quando approbatur a lege. et per hanc omnis obligatio tollitur. vt. l. ab emptione. j. de pact. quandoque et lex restitit: et tunc habet locum. l. iuramentum. §. si paciscar. j. de pact. quandoque lex et non restitit. nec aliter. et tunc dicit vt in. l. si vnus. §. p. cetera. infra de pactis. ¶ Est et alia ciuiliis obligatio: et hec est duplex: quia quedam est ciuiliis obligatio effectum. vt in quatuor contrariis. ciuiliis qui notantur hic. Quaedam est ciuiliis approbatione: et hec est regulariter omnis obligatio. nam illa que est de iure gentium potest dici naturalis in effectu: tamen approbatione potest dici ciuiliis. ita no. glo. in fi. de oblig. in principi. ¶ Sed contra: quia scdm. hoc ciuiliis effectum multo et tamen glo. non excipit nisi quatuor. possumus dicere qd ciuiliis origine sunt pauce vt. hic: sed approbatione sunt multe. et in istis quatuor obligatiōibus ius ciuile est causa immediata. et hoc dicitur esse obligationes ciuiliis: sed in alijs contrariis non est sic: quia ibi causa immediata est consensus. Sed ius ciuile ibi obligationi naturali consistatur vnaque obligationem et

adde quod voluit de. de ancha. consil. ceteris. scilicet cer qd vbi alius non valet donatio nec relictum factum per sacerdotē cubine quod tamen valet in recompensationem bene meritorum silla probetur. et dicit etiam quod valet donatio inter patrem et filium ob merita meruerant da. adde Bal. cōs. l. cccvij. lib. vbi dicitur qd de bene apparet apponea merita qd facit ad hic dicitur per. d. Balo. scilicet cetera quant debeant esse merita qd vnum singulariter not. ad hz communitate niter concludat qd donatio inter patres et filius valeat. et merita in instrumentis sunt spectata sicut in talia merita pot. us. primum. donatio celebrata naturali affectione qua ob merita. ita cōsult. Pau. de ca. c. §. allegato l. y. et de donatione vicissim fieri inter conuictos quando valeat vide Abb. consil. l. viij. in qd septimum effectum. vide. l. vide. l. d. §. xxx. ceteris octauum effectum. vide. l. te. l. d. cōs. c. xviij. cuius verba de eo mentionis. non sciens refert Jo. an. in loco hic per comparationem allegato. et ibi vide quanta debeant esse merita circa. §. effectum. vide Ro. cōs. c. xij. Pau. de cast. consil. c. ij. ¶ De actionibus. An actiones sint de iure ciuili et quid de actione de dote. vide Bart. in. l. eas. de ca. p. dunt. et est contrarium in rubi. C. de pini. do. in penul. col. ¶ Andre. Poma. ¶ Querit glo. in verbo ad p. m. vide Fel. in. c. que in ecclesiarum in. xij. vol. de cōs. l. Barba. consil. l. xij. col. j. vol.

a Andre. Poma. Sed querit vide Abbathe. nota. ff. in. vi. arti. in vlti. col. in prin. ver. in contra. sicut. vide itaq. Seli. in. c. primo in. titij. colum. de rescrip.

b Quasi maleficio. obligationes ex quasi maleficio sunt de iure gentium. et sic ante erant. vt. l. ij. §. deinde. f. titu. f. Preterea qd fit de iure gentium pbatur certu est qd deozatus cōtrabit r. sibi actio querit. vt. l. si mandauero ti bi. §. is cuius. f. man. si querit actio. nē ergo sumus de iure gentium. sibi nō q reret. vt. l. quida. de pen. cōtrariū determinat gl. hic qd fit de iure ciuili. vt. l. ij. §. deinde. f. titu. f. et insti. de act. §. sed iste. r. §. alie. r. l. in cōmodato. §. sicut. de cōmoda. r. l. f. post. §. n. de super. Non obstat. l. i. indēbiti. r. l. reri. quidē. re. amo. qz respondē vt in eis no. Mō obstat cōtrariū qd fit de. l. in finalibus. qz pcedit in casu dabo. sed ter. dicit qd pcedit p leges. vt in. §. deinde. §. al leg. r. sic non est dubium. Mō obstat. qd fit de deozato. nā pōt dici qd ibi l. actiones sunt de iure ciuili. ut illas hz per quanda cōsequentiā qz cum permittitur deozato hbe re permittitur r actionem sibi quez rē calis frustra permittitē sibi §. crus. f. Querit gl. que sunt ista que sunt de iure ciuili. dicit qd ver. obli. vt. l. ij. §. loca. Item literariū obligatōnes. probatur instituta de literariū obligatio. post prin. Item est cōtractū emphyteoticus qui recepit cētā sedē a iure ciuili. vt insti. de lo ca. §. adeo. Item spōsalitia largitas cui ius ciuile dedit certum locum.

c Dicit hic qd obligationes sunt de iure gentium rē. quid de obligatōnibus ex maleficijs. glo. insti. de iure na. gen. r. ciuili. §. ius aut gētiū dicit qd obligationes sunt de iure ciuili. Doc. nostri. reproband gl. illā qz etiā obligatōnes ex maleficijs sunt de iure gentium. vt. l. ij. §. de furtis no. l. f. ad fi. §. defur. r. quod habetur. insti. de obli. que ex quasi delicto. r. Bal. in. l. post de iur. C. de furt. vbi vide. r. vide Bal. in. auten. ad hoc in. vi. col. in. C. de vsu. an in obligatōnibus ex maleficio insti naturalis et que. dicit post Bald. in. l. reos. in. viij. columna. de accusa.

d Sed querit de descendētibz. vide §. Seli. in. ruz bica. de excep. in. f. col. i. sequen.

e Ius ciuile. quomodo aut differat ius legale a iure naturali. vide Jo. an. in regula possessor. in. ij. q. in mer. vbi allegat istā. l. r. vide que no. doc. in rubi. de consti.

gl. ibi exponat iure naturali. i. diuini. qd non credo fuisse de mente iurisconsulti. vide ex illo text. concluditur quod sint de iure gentium introducte. Item qz in maleficijs videt naturalis obligatio. vt probat ter. in aut. de non alie. §. qz vero leonis. colla. ij. C. Sed querit quid de obligatōnibus ex quasi maleficio. glo. in. d. §. videtur dicere qd etiam sint de iure ciuili r non gentium. dico qd in isto casu gl. bene dicit qd sint de iure ciuili. r ratio est ista. ius gētiū consideratur solum hoc qd culpa ppta deberet alicui nocere r nō aliena. s. per ius ciuile fuit inductum quod quis teneret facto alieno mediante sibi culpa sua vt in oibus casibus insti. de obli. que ex quasi delict. nas. C. Sed querit quid de descendētibz. ex quasi contractu. videt quod sint de iure gentium. vt. l. indēbiti. f. de condi. inde. In contrariū qd sint de iure ciuili. vt. l. apud iulias nū. in fi. ex qui. cas. in. post. ca. sed testamentum ex quo defertur hereditas est de iure ciuili. r sic cōcludit qd fit de iure ciuili. Bul. dicit hic qd regulatiter oblig. ex quasi cōtractu sunt de iure ciuili introducte. vt probatur in omnibus exemplis positis insti. de oblig. ex quasi contractu. pterquaz in vno casu. scilicet in obli. que dicitur ex quasi cōtractu indēbitum recipiendo que dicitur de iure gentium. vt. l. indēbiti. de cōditioe indēbiti. C. Querit iterum nunquid in contractibus iuris gentium sit ciuili oblig. vlt. r. amon. q. non. nam r ante ius ciuile ex eis agebat. l. §. de pben. emptio. Sed glo. Bul. contra. r bene secundum dominum meum. nam in quolibet contractu iuris gentium est ciuile vinculum. vt insti. de obli. in. prin. nam si non esset vtrumqz. quomodo diceret lex quod tollitur ciuile r remanet naturalis vt. l. si scilicet. §. a rario f. de fide. marime cum naturalis nō sit per se effi. car ad agendum. C. Sed querit an exceptiones sint de iure gentium. dico qz cuz exceptio sit actiois exclusio. vt. l. f. §. de excep. sicut actiones sunt de iure gentium ita r exceptiones. C. Querit qd de obligatōne ex pōtu doris. ter. est qd fit de iure gentium vt. l. eas obligatōes. §. de cap. dimi. Querit qd de seruitutibus videtur qd sint de iure ciuili. nā si essent de iure gentium qd possit dici naturali. nō possit tolli per ius ciuile. vt insti. de iure natu. §. si. r si tollitur per capl. dimi. r insti. de vsufruc. §. morte. r. §. pe. Dico pōtu qd fit de iure ciuili. vt est ter. insti. de vsu. r habi. §. si.

f Si additur vel detrahatur aliquid bello quādo dicitur nomen libellus.

As ciuile r pars iuris priuati. Ius ponitur illatue. sed ordo non : qz vidimus qd est ius. vidim? quid natura? le. quid constat. ergo videamus eozus diuisione: qz aut constat ex scripto. aut ex nō scripto. r hz ista dicitur aut stat. ppte sūm glo. alias aut pzo r. Et ex ponimus ius. l. scriptū r dicit ad iudicādo scilicet dando bonorum possessiones de quibus. f. r. C. de bo. possel. per totum. C. Et primo no. quid sit ius ciuile. C. Secundo no. qz quando aliquid additur vel detrahatur alicui res quod sit species de per te. r ad quid valeat dicam statim. Tertio not. quod hoc ius

hoc ius est diuisum in duo membra: qz aut est scriptū aut nō. Item no. partes iuris scripti in. l. ius aut nō. hic posita. Item no. qz ius pterozium qñqz cor rigit. quādo qz supplet. quando qz iuuat ius ciuile.

g Inducitur hec lex in arg. f. ad questionem qz si formatur libellus. r postea aliquid adiicitur vel detrahatur qd dicitur esse nomen libellus. arg. huius. l. sūm Bul. intelligi tamen dicitur suum quantum detrahatur aliquid vel adiicitur de bis que habent substantiari libellum: hoc modo ponitur in l. f. §. de ed. n. r not. in. l. edita. C. de edendo. vbi de hoc plene. Bar.

h Relatiuus quis vel qui qñ ponat declaratiue quando restrictiue r quando augmentatiue.

i Solus princeps constituit legem vniuersalē populus particularem.

k Populus carens iurisdictione sine auctoritate superioris circa causarū decisionē statuerē non potest: secus circa administratōnem rerum suarum.

l Populus habens omnē iurisdictionē potest statuta facere sine superiore.

m Populus qz habet iurisdictionē limitatā in quibus iurisdictione potest sine superiore statuerē.

n Collegia licita in pertinētibus ad ipsos collegia tos possunt statuta facere.

o Pars ciuitatis in pertinentibus ad ipsam partē potest statuta facere. secus quo ad causarū decisiones.

p Re legati fecit apofidice: r alij maiores iudices similes predictis possunt facere statuta.

q Omnes Barones Archiepiscopi et alij habentes dignitatē ppetuā possunt statuta facere. Potestates r rectores ciuitatum que statuta facere possunt r circa que.

r Preiudicium pronunciarum missi ab ecclesia non possunt facere statuta sine consilio pronunciarum.

s Matores iudices dicant illustrē vel spectabiles.

t Potestas qui habet arbitriū imponēdi penam vbi non est taxatum a. l. vel statuto non potest. illā declarare in principio sui officij.

u Magistri gramatice possunt facere statuta circa bonos mores r penalia alicuius coercionis nō tamē penalia pecuniaria.

v Magistro sicut patri est obediendum.

w Banniti ab imperio non possunt statuerē.

x Statuentes r nō habentes potestatem: si dolo malo causa occupante iurisdictionis faciūt. incidunt in. l. iul. mactatis.

y Statuta qualiter fiant.

z Princeps solus potest condere statuta licet humanum sit qz consilio procerum vtatur.

aa Populus quomodo possit statuta condere. vbi ponit duplicem modum.

ab Si statutum fiat ab his qui remanent in ciuitate quod valeat quando absentes sunt. iuste expulsi: secus si iniuste.

ac Consensus omnium simul requiritur r non sufficit qz separati omnes consentiant: quando statuta conduntur.

ad Voluntas populi in condendis statutis potest per se gna r nutus explicari.

ae Populus tantum et non alius iudex potest alteri

af Item no. qz ius. idem dicitur in tutore in testamēto inualido si confirmatur a iudice dicitur datus vt hic per Ange. secus si daretur. vide Bald. in. l. i. edi. r Paul. de leaza. c. quod sicut. extra de delict. Andre. Barba.

ag Demandare r cōmittere qz faciat statuta.

ah Statuta facta sup dispositis a nullo iure valēt r sup dispositis a iure naturali vel gentium addēdo vel minuendo in totū aut tollendo non.

ai Statutū quando possit super dispositis a iure diuino.

aj Statutum quod bannitus possit impune occidi valere.

ak Statutū qz qui p decē annos nō peccat debitu cadat a iure suo non valet: secus si dicit qz instrumentū pre sumatur fictum.

al Si statutum dicit qz contractus minoris etiam si fuerit iuratus non valet nisi interuenierit consensus duorum consanguineorum: nō valet: cū eius sit dicit qz aliter factus presumatur dolosus.

am Statuere qñ possit sup dispositis vel pbibitis a iure cōmuni. Argumentum de pacto ad statutu. quomodo procedat.

an Statutum factū a ciuitate ne a sententijs suozum iudicū liceat appellari an valeat.

ao Super his que per statuta eiusdem ciuitatis disposita sunt quando possunt alia statuta fieri.

ap Statutū primū pcedens quando possit per sequens postea mutari.

aq Statutū qz qui venerit ad habitandū. Jo. de Imo. ibidem. vide no. per Ange. r alios in. l. f. §. si quis simpliciter. in vers. cum adiicit. de ver. bo. obli. r qd no. Bar. in. l. qui fundum. f. de cōtra. pen. empt. adde Innocē. in. c. f. de libel. obli. et ibi voluit qz si apponatur aliquid vel adiicitur quod poterat cōpēdi sub generalitate libelli nō dicitur noua libellus. r idem Bal. hoc facit: in de l. i. c. §. si detracta. de norali. declaratio autē bene admittit post terminū per no. in. l. heredes palaz. §. sed si declaratio est vcrisimilis. vide Dy. in regula in ob scuris. adde post compatriotā meū in quāstū in terra eius decisionē dicit qd p illa verba auctoritate nostra ordinarius efficit de legat. qd pulchre voluit Ro. consi. cclxxxv. vbi videbas an Allexan. enim debite reprehendat in. l. viro atqz r. r. r. §. solu. matrimo. quo vero ad id qd tangit an res cūca dicitur de nouo facere vide que posuit in. l. f. §. de oper. noui nuntia. que vero ad id quod vltimū tangit. de testamento facto apud Barbaros: adde quod Bald. aliter loquitur consi. cl. ij. cum sequen. in. ij. l. i. incipit. consilium in Damasco nō seruatur ius Romanorum.

b Mouns libellus. r faciūt no. in. c. ij. de pñ. in. v. l. f. §. f. ad. l. fal. vi. de bal. in. l. edita in. xj. col. de eden. r in xxxiiij. col. lum. bene facit quod dicit post Bar. in. l. talia scripta seruata: ad finē. de les. ga. r. An ge. r. An ge. r. i. l. sed re debe. mus in pñ. ci. de ver. obli. in. pñ. Bal. in. l. edita in re. p. perus. na. l. vj. q. principal. r que scri. pt in. o. l. scire debe. mus post.

Aliquibus committi. an haberes auctoritate cons...

Andre. Pomare. De omitt. vide Panoz. in c. graue. d. 20...

Andre. Pomare. De ordinari. vide Bar. in l. ambi...

Super quibus. sit per quibus possint fieri...

Tempo poralia. Et facit hoc an vobis...

Andre. Pomare. De dolose. Vide Alexan. con...

Andre. Pomare. De lib. vj. vide Ange. in l. se...

iudices non dant ordinaria: istud autem non potest...

Secundo iura predicta quero an possit fieri sta...

Et tunc a iure civili in pluribus casibus pmit...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

possessoris prescribere. non valent. quia non excludit...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Andre. Poma. De plurium questione. vide Alex...

Andre. Poma. De dicta sunt. vide late Alex...

que facit. ff. de i. i. de quibus in fin. vide...

Alter statuendo. an equiparatio facti ad statu...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Et tunc a iure diuino non est nisi pliciter p...

Andre. Poma. De quibus. Vide edicoz. per...

De scientibus. et hanc opi. sequitur Joā. de lig. 2 do. Joan. and. etiam per glo. in. c. ij. in verbo hanc tenens de re. eccle. non alie. in. vi. et melius in data vi. et hoc tenent plene doc. in. c. ij. de constit. licet Pau. de leza. in proemio cle. tenuerit contrarius in vbo de cetero. et etiam do. Ant. in. d. a. Ant. in. d. a. cap. ij. qd solum hanc gent etiam scientem post duos menses: sed super hec opi mo verito: quia solus duo mens datur ad certiorandū. sed si certiorari non debet et subdunt qd cōstitutioes ipe rales de hōt primo publicari per totam puincia. vt in aut. 39 vt facteno ue confi. c. de confi. vero pape sufficit fieri curia. Adde an constitutio liget ignorantes. Roma. confi. cccxlv. **De capite erbannū.** L. apens erbannū habere de pñiū statuti: quis statuti ignoret. vide Bal. in. l. inter oēs. §. recte circa fi. de furtis. **An etiam precedentia.** An statutum trahatur ad preterita vel futura. vide Bart. in. l. cum lex. §. de legi. et facit quod non dicit Barto. in. l. ij. de cons. di. demon. 2 no. quod quādo constitutio emanat ad irritandū aliquid quod sit contra ius diuinum vel naturale. hoc casu pot' extendi ad preterita. ita est doctrina doc. in. c. cum tu. de vsur. quod not. et vide Bal. in. l. nō dubiū. in. pñ. C. de leg. vbi dicit qd declaratio trahit ad preterita non constitutio sicut Joā. an. et de his oibus dicitur per Bar. vide Bal. in. l. leges et constitutiones. C. de leg. 2. Bart. in. l. fi. §. de sal. §. an sufficiat qd iupmentat cōfirmatio statuti sicut pēdere. vide Bar. in. l. lex placito. in. ij. col. C. de rerū perm. plene p. Per. de ancha. in. c. canonū statuta. circa mediū. et vide no. q. Bal. in. l. cū in. ij. de inust. testa. et Bal. in. l. in. r. r. col. 2 an

statu' si liget ante publicationē. vide no. Bal. in. l. ij. de ori. iur. et Joā. an. in. data. vj. lib. in. mercu. in. prin. et qd non. Ang. in. aut. de nō eligē. secū. muben. in. fi. et qñ statuti trahat ad precedentia. vide Bal. in. l. si qd quādā. §. si qd cautio. Adde an statu. trahat ad preterita et ad futura. ad de Ange. in. confi. lrv. et lvi. Pau. §. ca. cōfi. cccxi. Abb. p. v. mo li. cōfi. fi. cri. ij. li. Pau. §. ca. cōfi. xxi. Alex. cōfi. §. vij. et. c. xxxi. i. §. col. cōfi. §. de cōsti. seu finitis. et ad p̄dicta statuti nouū bene pot' porrigi cōfir. mado. vt. C. de transac. l. fina. sed infirmādo vel aliter disponēdo ad p̄dicta casu. et porrigit' etiam si expresse caueat. vt. C. de trasac. l. causae. de sa. fan. eccle. l. pe. in. fine. vt spon. lar. §. fi. 2 p ea que dicit' infra. pri. Aut sunt negotia precedentia pendētia. et tunc aut sunt in iudiciū deducta: et tunc aut pendēt per appellatiōē. et ad ea non porrigunt' etiā si expresse caueatur. vt in aut. vt cum de ap. cog. in. prin. aut pendēt in iudiciū causae p̄ncipalis. et idem vt in autenti. in medio litis. collat. vij. ibi enim loquitur non solum de rescripto p̄ncipis sed cuiuslibet iurisdicōnem habentis. vt patet in eodem mēbrum Bar. vj. q. si est factū de p̄terito pēdens extrajudicialiter quo ad executionē tūc tale factū bene cōp̄hēdit in statuto. et ideo statuti dispositiōes qd masculus p̄ferat' femine si adiecta in eo qd trahat ad preterita cōp̄hēdit et si aliqd fuerit mortuus ante statuti redictio masculo et femina si femina nondū habuerit suā portionē nec pēdeat hīs per litigū. als esset dicendū vt apparet ex his que hic dicentur. **In iudicio cause p̄ncipalis.** §. hoc itelligitur verū L. dpo. c. ij. de p̄st. qd referūt doc. martine Jmo. si est cōclusum in causā secus. sed vt ipi dicit' L. §. postel. pp̄ie loquit in cōstitutione noua non in statuto loci in qua noua p̄stitutione dicit do. Flo. et do. Jo. aut fit motu p̄prio: sic loquit cōpo. alias nō. Et in statuto loci do. Jo. tenet cōtra Bar. die sub dubio foret. et vide no. Bal. in. l. sancimus. §. fi. de sacrofanctis eccle. et quod no. Bar. in. l. si. in. fi. de iura. calū. et Bal. in. rubi. de vsuris in. ij. col. per Bal. in. l. si quis. §. si quis cautio.

titulo. §. illud. Item ibi loquitur de omni statuto speciali per quod iudex prohibetur aliter iudicare quam secundum leges generales precedentes vt ibi patet: et hoc sentit glossa in dicto titulo vt cum de ap. cog. in. prin. Et per hoc patet responso ad l. sancimus. in. fine. r. l. finali. in. fine. de sac. fan. eccle. et de veter. iure emule. l. secunda. §. penult. timo. et si quauerum est quod lex generalis potest facere vt ad precedentia in iudiciū deducta trahatur. sed per legem speciale fieri non potest vt dicitur aut. in medio litis. Si enim imperator: sanctissimus in quo omnia cessat suspicio. vt infra ad legem iuliam. de ambitu. l. §. non vult suas sacras formas valere. multo minus valebit statuta et reformationes ciuitatū quas canes curiarum et de uozarozos omnium communium fieri faciunt pro libito uolūtatis: et hoc expresse cautum intelligo scilicet quod ad preterita porrigatur etiam quando statutum per verba preteriti temporis est cōstitutum. vt. C. de sacrofanctis ecclesijs. l. locernimus. et de quadr. p̄scrip. l. bene a senon. §. quia igitur. et Juxta p̄dicta quero que dicantur ne goria preterita decisa seu finita. Respondeo t̄rās actione: sententia: iuramento: solutione: quietatione: p̄scriptione: et similib' modis: vt p̄dicta. l. causas. vt. C. de sacrofanctis ecclesijs. l. penult. ma. in. fine. in. auten. vt spon. lar. §. secundo. infra iudi. sol. l. cum querebatur. §. p̄uide. et de iure iur. l. prima et secunda. et C. de transac. l. r̄s factio ne finita. et per hoc t̄ dicebam p̄dicta in questione de facto dicebam statutum quod fuit femine non dicitur cōstitutum hoc locum habet in preteritis et futuris: dicebam qd si femine habuerint partem suā vel cum fratribus diuiserint quod ad eas statuti non porrigitur. Sed si ipse cum fratribus suis steterant et partem suam non petierant. tunc ad eas statutum bene porrigitur. et Juxta p̄dicta scilicet quando hoc exprimitur vt ad futura trahatur ad ea sola trahet' hoc enim est de natura legis. vt dicitur l. leges. C. de legibus. et in autē. de nup. in. princip. §. duo igitur. circa finem. col. iij. extra de constitu. c. finali. et in auten. de here. que ab inter. §. de. §. finali. colla. ij. et Juxta tertium quando nihil exprimitur. dic quod in casibus in quibus supra dixi quod ad preterita non trahatur etiam si expresse sit cautum: ad illa sine dubio simplex statutum non trahitur. etiam si expresse sit. In alijs distinguatur statuti procedit declarando: aut annullando: aut confirmando: aut aliquid de nouo inducendo. Primo casu. porrigitur ad preterita. C. de pactis. l. finali. et de transac. l. finali. et in auten. de filijs ante dota. in. iur. maris. §. primo. collatione. ij. vbi hoc expresse habetur. Secundo casu aut causa annullationis suberat de preterito: et porrigitur ad preterita. vt in auten. de aliz. empb. §. omnia vero. collatio. vij. et in auten. de in. cess. nuptijs. §. et hoc quidem. collatio. ij. et. C. de in. cess. nuptijs. l. penultima. et fina. aut causa annullationis per legem annullantem introducta est. et non porrigitur ad preterita. C. de testam. l. tube mus. in. fi. de curato. fur. l. fin. in. fin. et in auten. de non alie. §. alienationis. Tertio casu quando con

Et ibi patet. Pondera ad sustentandam glo. in l. facultas. C. de iure fisci. lib. x. dicit in. c. §. de p̄cu. cle. et vide late do. Anto. Joan. de imol. 2 do. m. Abba. et ibi dicit in. c. fi. de consi. vide Bart. in. l. §. si. §. ad tertiu. vbi dicit esse casum. et vide Barto. in. comit. cccv. in. confi. quere' facti dicitur ita finita vbi iam emet' rat illud quod hoc dicit. Andre. dicit. Andre. confirmat pactum nudum donatio nis porrigit ad donationes ante legem illā factas: certe nullus. Quare casu quando lex procedit inducendo seu statuendo de nouo. tunc aut tale statutum pertinet ad litis ordinationem. aut ad cause decissionem. Primo casu statuti habet locum in omnibus futuris: qd fit su per preteritis negotijs. vt. C. de iur. calum. l. ij. in. prin. et §. penult. mo. de fide instrumen. l. comparationes. in. fin. ita tenet Lyn. C. de legi. 2. l. d' lrad. secundo casu quando de pertinet ad decissionem tūc aut loquitur in delictis. aut in contrascribibus et in alijs dispositionibus. **In prin. ff. qd quisq' iur.** Barba. confi. l. xvij. in. vij. col. in. ij. vol. p̄positū. in. c. crit autem lex. in. §. col. iij. distin. **Andre. Poma.** Juxta p̄dicta. vide Bar. in. l. titus. §. que marito. ff. de leg. ij. Alex. confi. xvij. in. iij. col. in. iij. vol. Bal. l. l. qdā. ff. de iur. re codi. et Jmo. confi. xlii. **Femine nō succedat.** no. ad statuti qd fuit femine nō succedat. adde Bar. l. l. in. fi. §. ad ter. **Ad litis ordinationem.** vult in summa dicere Bar. qd i pparato: ius tutele statuti respicit p̄terita p̄ do. l. ij. sed hoc intelligitur Jmo. l. c. fi. de p̄st. qñ lites inchoatur post p̄stitutionē nouā. nā ad illas trahet. §. fin. sup facto de p̄terito: qd tūc ille sunt future post p̄stitionē. sed si eēt ita inchoate: qd tūc nō trahatur ad istas p̄ id qd habet in autē. vt cū de app. cog. et in dicta autē. vt in medio litis et. nisi aliud caueat' p̄stitutione. et ita intelligit' l. ij. p̄ quā §. de firmat' Bar. et itis adde W. alij rubi. C. de vsur. l. ij. co. 2 in. l. sancimus. in. fi. de sac. fac. eccle. **Andre. Poma.** Primo casu. limita tribus modis. vt per Fel. in. c. fi. de confi. in. penult. col. in. ver. fallit non erit vide Panoz. consilio. l. iij. in. ij. volu. **Ad decissionē.** et in hac materia p̄ aliū ordinē loquit' do. Aut. in. c. fi. de constitu.

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

in. l. item apud labonem. §. si quis vir gines. de in iur. et an scientia in delictis sit de essentia delicti: an vero sit qualitas. vide Bal. l. i. §. qui accusa. in. xx. colum. et seq.

¶ Andreas Pomat. ¶ Rapere. vide Feli. in. c. ij. §. colas. na. de offi. ma. de offi.

¶ Ignorantia. vide de Bal. in l. quicquid. C. de ser. fugi. r. qñ ignorantia releuetur. vide glof. aurea. l. i. ex malef. c. ijs. §. long. ge manus. de act. r. ob li. quā al. legat. bal. in. l. i. §. r. ij. colum. C. qui ac. cu. et per Bar. in. d. §. delinquunt.

¶ Reformationis. vide de Bal. in. l. ij. in vltima col. C. de probatio. r. vide in. l. omnes populi. et qñ ibi dicit. §. de iust. et iure.

¶ Induco in ar. videymo. l. ij. §. si. de ver. obli. r. qñ in comitissa. vide Ang. hic adde etiā post do. Jaco. qñ Ang. conf. c. xij. voluit qñ h. sit in iudic. cō. siliunt mulieris qñ tamen statuto prohibente rem alienari sine consensu consanguineorum vel proxi. morum qñ consensus mulieris maioris. xliij. annis poterit requiri r. in qñ idē cō. siliunt qñ in malef. c. ijs. doluseff. pō. d. r. adde Bal. pñ. ccc. lxxij. h. li. Ange. conf. xxvij.

¶ Andre. Poma. ¶ Et est ar. vide ter. l. item ve. niunt. §. p. iudic. ff. de peti. her. e. r. in. l. i. §. ibi p. doct. ff. ad. l. falc. Bar. in. l. ij. in vlti. col. C. de proba.

¶ Andre. Poma. ¶ Et r. cō. siliunt. vide p. res. postu. l. c. frustra. vij. dist. r. vide qñ dicit Fede. pñ. lxxv. in. ij. col. Panos. pñ. l. ij. in. ij. vol. Feli. in. ca. qñ in vlti. col. de testi.

¶ Azore Lazarus an Zazar? potuerit recuperare rē r. bona. adde glo. r. doc. in. l. seruus effectus. de act. r. obli. r. Bal. in. l. i. circa vlti. co. C. de fac. fam. eccl. r. gl. r. doc. in. l. ea qñ raro. de re iud. l. §. Ange. in. l. si marito. in. pñ. solu. in. tri. dicit quod videtur ar. qñ cum fuerit sola vita restituta non videtur quod recuperauerit bona argumen. eorum que scripti post Bar. in. l. fima. C. de sen. pas. sed domi. Joan. andr. ibi transit cum communi opinio. quod recuperet bona. vide omnino per Bartolum in. l. i. §. C. de sacrosanctis ecclesijs in. xliij. columna. per doctores in capi. fraternitatis. de fr. r. malef. et plura hic per Angel. et de omnibus est glof. nor. r. r. ij. questione. vñ. licite. adde an Zazarus recu. peraret vxorem et bona. Bald. consil. ccc. lxxij. lib.

vide quod not. in. d. l. si quis non dicam rapere.

¶ Et no. hic glof. ¶ que incipit hoc descriptio. quatuor. quomodo culpa venit puniendā ad bur. fam. fisci r. sic criminaliter. nam criminaliter dicit agi quando cō. siliunt pena venit fisco applicanda. hoc. in. l. si qua. C. de episc. r. cler. r. l. ij. de sepul. vios. la. et sic habes qñ delictum culpa commissum venit criminaliter puniendū. nam hic dicit ignorantia r. sic cō. siliunt culpa. r. tñ hic punit. r. gl. allegat. l. que de criminali accusatione loquitur. de hac. q. no. l. y. in. l. i. §. quis non dicit rapere. r. ibi p. doct. C. de episc. r. cle. in. glo. in. l. i. §. de putatis delictis. r. in. l. qui edes. §. de in. en. rui. naufr. r. l. §. diuus. §. ad l. corne. de fca. r. §. de reli. l. ossa. in. fine. ¶ Item not. p. o. reformationibus r. constitutionibus que quotidie fiunt qñ vnus proponit in consilio r. in. terrogat an placeat alijs hoc reformatio. et ita postea cō. siliunt r. reformatio prout placeat cō. siliunt. r. sic interrogatur a potestate vel alio cō. siliunt. et vide qñ not. in. l. i. r. in. l. pe. §. quod quisqñ iuris. et l. nulli. eo. r. quomodo debet fieri cum auctoritate superioris. ¶ Alitmo induco in argu. hoc ver. bum vno quod mulieres non possunt esse de consilio. vnde in condendis legibus vel senatuscō. siliunt vel constitutionibus mulieres non debent interuenire. vt. §. dicit. Et est argumen. r. quod vsus mulierum non inducat consuetudinem: quia lex et consuetudo equipollent. l. de quibus infra. eodem.

¶ Si Lazarus resuscitaret an recuperaret bona et vxorem et filios.

Am ad ea. Cop. de. l. antiqui.

¶ Verum est qñ iura non constituuntur de omnibus casibus. qñ tamē de aliqui. bus cō. siliuntur: vt in contrario. ¶ Guil. de cu. in. q. de lazaro reprehendit glo. quia regula est qñ possib. humus natus r. conceptus post mortem testatoris nō rumpit testamentū. vt. §. de in ius. rup. l. si quis filio exheredato. §. ij. ¶ Vos teneatis opi. glo. r. r. est: qñ sicut mors priuauit eū istis bonis. ita restitua. tio per deū facta operatur qñ videantur sibi bona restituta: qñ hoc est in restitutione principis multo magis in restitutione dei. vt. C. de sen. pas. l. si. r. restitutio principis hoc facit. gl. pro casu huius. l. ponit multa exēpla alia: nam propter bonas fes. minas non debet fieri lex. quia raro sunt. hoc p. os. batur per legem scriptam vt in a. ut. vt. sine. probi. mat. debi. r. credi. §. quia vero. r. pone vt dixi in. ca. su. ¶ Circa id quod dicit. §. de lazaro qñ hic pre. dicitur Guil. quod de vxore lazari. nunquid hic re. cuperet. r. videtur quod sic per eandem rationem. In cō. siliunt videtur quod matrimonij sit solutū morte. quid dicemus. dicit quod vltima pars est ve. ra. vt est. r. de capti. l. cum due. ibi non vt pater filium r. c. ideo vide. d. l. cum due. que hoc clare dicit. Sed quid de filijs: nunquid eos recuperet. et dicit quod de hoc nullum est dubium. quia est. r. in. d. l. cum due. et hoc sentit hic Guil. de cu. qui hoc retigit et allegat dictam. l. cum due. qñ optime ad hoc facit. r. ideo non curio alia dicere extra eum. quare dicit quod ipse hic no.

Advocatus

Ad notandum torquendi non debet interesse ei? autur: nec quando interrogatur.

Egis virtus.

¶ Nunc exēpla ponunt in glo. ¶ Opp. ad hanc. r. vide qñ etiā sit alia virtus legis. nā lex quadoqñ cō. siliunt. vt. §. de re. vtdi. l. is qui de. f. insuit. r. l. age. C. de trā. fac. so. vt in. l. glo. vel die. §. in. l. y. qñ cō. siliunt non est virtus legis: qñ lex est preceptio collectio r. ars vt dixi in. l. §. de iust. r. iur. ¶ Opp. r. vide qñ hoc hic presupponeat quod non sunt leges que non continent sub vno itō. r. quatuor. Contra imo sunt multe leges que nō cō. tinentur sub aliquo itō. r. quatuor. Sol. licet non cō. tineat aliqñ itō. r. quatuor. cō. tinent tamen ius ad equipollens. ¶ Nota vnu. r. etiā glo. qñ quando aliquis r. torquet aduocatus eius debet esse pres. tens longe vt hic. Tu dic r. melius qñ aduocati non debent esse presentes totum: nec interroga. etiam vel executioni: licet examinari debeat. r. ideo glo. no. r. melius in. cor. po. de testi. §. quia vero se. pe. r. hoc modo intelligit quod hic dicitur. qñ glo. prealleg. melius loquitur.

¶ Statutum loquens de vna persona quod non trahitur ad aliam.

¶ Statutum qñ nullus vadat de nocte sine lumine cō. prehendit feminam.

Ara. Cop. de. l. n. qñ do. orbeum.

¶ Sicut specialiter cō. siliunt in eius personam. r. ideo ad alia nō porriget. ¶ Opp. de. l. §. plane. §. r. i. §. sol. ibi loquit de privilegio nō res. dacto in. cor. po. de iuris. r. specialiter aliquid conce. sso ob gratia. qñ nō est ad alios siue in psequentiā arabendū. vt in. c. quod ob gratia. extra de reg. iur. lib. vi. ¶ Opp. dicit qñ trahetur ad familia. et sic omnia lex erit regula qñ est saluum. solu. ois re. gula formatur p. verba affirmatiua vel negatiua vniuersalia quod non cō. tingit in alijs legibus. qñ non trahuntur per regulas. vt. §. de regu. iur. l. §. r. in. singulis per totus. ¶ Quero dicitur hic qñ ad familia trahitur. r. quid de statutis. an trahunt ad aliam personam. r. vide qñ §. qñ est eadē ratio r. idē rōnis. vt. l. §. r. ibi per. §. de are. C. que sit longa cō. siliunt. h. m. l. ce. in. p. oemio digesto. r. tenet qñ in statutis cō. sideratur ratio. In contrariū tenet qñ si statutū facit mentionē de vna p. so. na nō trahitur ad alia. vt. r. i. §. l. §. plane. Item pactū p. sonale nō extendit p. sonas. vt. §. de pactis. l. idē in duob. §. §. Idē in statutis qñ pacto equipar. rantur. vt no. in. rub. de decretis dec. l. r. r. no. in. l. §. r. l. §. ita. §. de testi. r. r. no. r. no. C. de ser. in. §. l. §. qñ. ¶ Quero qñ si statutū nō facit men. tionē de certa p. sona sed de certo genere. vt si lo. quat in masculino qñ nullus de nocte vadat sine lu. mine. an cō. prehendat feminā. r. de. r. r. qñ nō. vt ipse no. §. de ver. signi. §. qñ esset qñ exēplo. in. credo statutū pacto modo loquitur cō. prehendere feminā. si eadem rationis idē rōnis facit in feminis. vt no. Jac. in. l. i. C. qñ sit longa cō. siliunt. r. no. etiā l. y. in. l. quicquid. de ser. fugi. r. in. d. l. i. in antepenul. q.

¶ Raro fieri dicitur quod sit bis.

¶ Mo. vnum. adde Bar. in. l. custodias. §. de publi. iudi. Andre. Barba.

¶ Jura ad aliam personam an statutum loquens de vna persona trahitur ad aliam. r. vide eundem in. l. omnes populi. in. v. q. r. adde quod dixit Bal. per illum glo. in. l. si quis id qñ

¶ Azarna resuscitatus an recuperat bis eius bona.

¶ Ara. ¶ Et ista cum duabus sequitur bus se continuat. dicit in summa qñ lex dicitur de bis qñ non raro cō. tingunt. casus pōt sic ponit. Querit scolas. ris studio sua r. r. cō. siliunt. dñe be. ne vidi de. scriptiones legis in latī. no. r. in. greco. sed dicitur mihi de qñ bus rebus debent leges constitui. Jurisconsultus r. dicit qñ leges debent constitui de bis qñ sepe accidit non de bis que raro. nam de bis que se. mel accidit non continentur legis latores vel auctores. Dabes grecus et exponit glo. duobus modis. sed secunda expositio melior est. Non constituuntur. i. cō. siliunt non debent. r. continentur. i. de p. siliunt. ita quod sup. eis iura nō cō. siliunt. ¶ Mo. r. r. r. dicit qñ bis sit. r. sic colligebat h. Jaco. Bal. §. eos quō dicitur ex bis

¶ ex officio fm not. in. l. i. §. vt qñ desunt aduocat. adeo quod no. dixit Specu. in. ff. de disp. r. alleg. §. post hoc. in. ver. iuris. etiam r. in. ver. §. qñ si quis allegat dissimilitudinē illā dicit p. bare. quod refert Zudo. in. l. i. §. hoc autem iudicium de dā. infec. adde qñ idē tenet Dost. in. c. ij. de trā. h. r. ca. no. maxime do. Jo. and. in. c. ij. de consil. et nunq. procedit hoc ar. quando induceret executionem cō. tra ius naturale. vt post Bar. scripsi in. l. i. §. §. ad ter. r. p. Bar. in. l. i. C. que sit longa cō. siliunt. vñ dicit quod si statutum est quod de vino soluat gas bella non extenditur ad oleum.

¶ Quero quid si statutum. adde Bal. in. l. i. §. qñ id qñ de iuris. om. iudi. vbi allegauit gl. in. l. i. §. de re iudica. vide ter. in. l. hoies. ff. de ver. signi. Bal. in. l. in. multis. §. de statu bo. vide Ang. r. l. y. in. l. i. quissus. C. ad. l. iul. maie. Andre. Barba.

¶ Cō. prehendat feminam an statutum loquens de masculo cō. prehendat feminā. adde l. y. r. Bal. in. l. quicquid. in. v. col. C. de seruis fugi. r. sic si punit delatozem armorum vt notat Bald. et Jo. in. l. i. si constante. §. fima. solu. matrimo. Adde an masculinum comprehendat feminā Abb. consil. ccc. lxxij. §. volu. Bal. consilio. ccc. lxxij. §. lib. Ange. consil. ccc. lxxij. §. Bal. consilio. ccc. lxxij. §. lib. Per. de consilia. consil. ccc. lxxij. §. lib. Alexand. consil. ccc. lxxij. §. lib.

¶ Conseruado. Et ibi l. y. in antepenul. q.

¶ Andre. Poma. ¶ Contra. vide Alexan. in. l. i. §. constan. §. si. §. solu. matrim.

no actu consuetudine induci cum ex frequentibus inducatur. vt. C. q. sit lon. consue. l. i. de quo dicimus. j. in l. de quibus. Adodo ante oia videntur da sunt. et plura haru legu. et quide glo. ponit tria exepia. p. m. est de Zazaro vtrū refuscitat? a mortuis ab herediis qui sua adierunt hereditate possit auferre bona. et dicit q. super hoc non est lex subaudi nec est condenda. scs de hoc q. est contra naturā. vt. j. videbimus. scdm exepia in l. i. ad cōdita. vt. in aut. vt fine. p. h. b. d. b. i. credi. ma. s. q. d. o. col. vij. vbi dicit q. ppter bonas fēminas seruantes iuramentū de nō pueniēdo ad scdas nuptias non debent lex noua fieri. q. pauca sunt. sed ppter malas feminas deherant. tes que sunt multe. vñ q. non solet puenire frequēter. et de facili puaritā meritū illud qd pber tam puenitā mutat vt ibi. Et sic ppter raro cōtingens. et sepe conueniens recepit a iure antiquo. et no. p. l. qd mulieres tutelā suscipiētes non pstant iuramentū. A certū exepia sumitur ex l. i. iusto in prin. j. de vñca. sed cerce ibi videt qd vtrūq. casum. contineat. nā in casu frequēti. s. de libero hoie possessio p seruo statuit quod acqrat p cū. In casu de libero hoie p filio arrogato statuit qd nō acqrat. et sic nō in frequēti casu sed in vtrōq. ait. l. dicit qd qd in frequēti casu statuit p affirmatiua. in casu raro statuit p negatiua. Alij dicunt q. h. ubi vtrūq. casum cōtineat. tñ in casu qui raro cōtingit statuit est ius nouū. s. vt per liberū hoiem arrogatū vt filiu nō arat. q. raro contingit. vel pōt dici qd vtrūq. casum nō cōprehendit. nā in casu raro contingit statuit qd qd bonū et equū suadet. vt. C. de cōsul. l. vlti. lib. xij. Itē et de raro cōtingētibz sūnt iurayt de filio mulieris. maiorū quinq. quaginta an. vt. C. de legit. her. l. i. maior. et de muliere que parit tres vel plures filios vt. j. si pars hered. pta. l. antiqul. c. j. de sol. l. si pater. et in casu de insula. insit. de re. di. s. insula. ideo glo. dicit quod nō cōstituitur iura de raro cōtingētibz regulariter. sed qñq. sic vt in casibz predictis. Au vero plenius dicit qd qd sunt facta q. sepe tantū et nō raro accidūt. quēda sunt q. aliqñ sepe atiqñ raro ptingūt. in factis q. tāta raro ptingūt referre aut nō pnt euenire fin naturay in lazaro q. surrexerunt miraculose. et tūc nō d. fieri. lex.

Aur possunt naturaliter euenire sed raro. et tunc non fit super his lex noua. sed lex vetus super alijs facta seruatur. vt sic illa naturaliter licet raro cōtingentia regulentur fm iura cōta. et sic intelliguntur predicta iura. C. de legi. heredi. l. si maior. et si pars her. pe. l. antiqul. cum si. et d. vñ. insula. aut euenire possunt accidentaliter. et tunc h. raro contingant statuitur lex super eis. vt. d. l. iusto. et d. l. vlti. secundo casu qñ loquimur in his que sepe et raro accidūt circa idē tunc. l. sit sup sepe contingētibz non sup his q. raro sunt vt. d. aut. vt sine p. h. b. d. b. i. mar. et cred. s. q. vero. et l. vñ in intellectu reuertatur ad exēplū de lazaro. pone qd a zarus habuit bona que heredes sui hereditario noie possidebāt. nūquid postea refuscitatū recu perabit ea. glo. dicit quod. et pbat primo. q. nō videtur mortuus qui tam cito surrexit. sic nō videt diuertisse vros. et cito reuertit. vt. j. de diuo. l. iij. q. non videtur verum qd nō durat verum. vt in fra de iur. e. ver. l. si p. patre. s. verum. cum ergo non videatur diuertisse recuperabit bona sua tāq. idem ipse homo. cū vims non possit habere hereditatem. vt. j. de her. vendi. l. j. secundo probat. sic. posito qd Zazarus resurgēs a mortuis non fit idē homo. tñ admittetur vt posthumus q. posthumus rumpit testamentū. vt. j. de iust. test. l. iij. et iust. de exhered. l. i. s. j. ergo multo fortius ille qui mortuus est si resurgat. Et per illa argu. determinat gl. et c. d. d. qd bona recuperat. Sed in contrarium videtur qd non fit idē homo sed alius. et hoc probatur sic. seruitus comparatur morti. vt. j. de reg. iur. l. seruitur. sed lex dicit qd manumissus est alius. vt infra de ad. l. l. i. seruus. s. fin. et pro hoc infra de sta. bo. l. homo liber. et iust. de ca. di. s. si. et. j. de ver. obli. l. in re. p. h. b. d. b. i. sacra. circa h. cum si. ergo si est alius homo nō admittit vt ipse idē. et per hoc tollitur primum arg. glo. itē nō pōt admitti tanq. posthumus q. posthumus tunc admittitur quando est cōceptus ante mortē defuncti. vt. j. de iura. test. l. si quis filio exheredato. s. j. sed Zazarus videt esse posthumus post mortem conceptus. ergo arg. fm glo. non valet. restat ergo quod heres eius non debet priuari hereditate. quam legitime acquisiuit. quia qui semel est de res ec. vt. j. de heredi. insti. l. ei qui soluendo non est aliquo casu. et de hoc dicit vt hic per do. l. ym. in lec. quam omnino vide. Ad d.

1. Populus romanus pōt potestate imperatoris reuocare: etiam cum degradare.

2. Senatores non concedunt veniam etatis.

3. Per statum non pōt cōcedi venia etatis.

4. Spiritus an possit p statū legitimari. q. non.

Qua ambigitur. Opp. et vt principii sit licitum cōdere legem vt. l. i. C. eo. tit. Zimozē prius cōtrarij fuit reuocari in dubiū vtrum hodie isti possint condere legem. quidā qd sic. per banc. l. nō ob. l. i. C. eo. tit. est qd solus pnceps pōt non alius solus. sed simul. vñ senatores possunt cōdere legē. et p. l. romanus possit pncipis potestate reuocare. sed tū hec gl. nō tenet s. tenet qd populus non possit hodie.

hodie. vnde Bui. hic bene dicit qd est differentia inter legē et senatus cōsulum. nam legē nullus potest facere nisi pnceps. sed senatus cōsultū potuerunt facere senatores. ¶ Quero nunquid populus romanus possit reuocare potestate imperatoris. v. vide q. sic per. l. i. s. si. de offi. eius cui mand. est iuris. In contrarium videtur. l. quod semel. de decre. ab. oz. fac. Bui. de eug. tenet q. populus romanus possit reuocare primo alle. maxime cuz pncipus imperator qui fuit data illa potestas non potuit querere successori. nam creatio imperatoris non est ex successione sed ex electione: nā iste nō est de casibus in quibus queritur per aliu ius. vt not. in l. de iust. signi. s. alteri. tmo dicit plus q. possit eum degradare: vt est gl. in. c. j. si de iure. l. i. facta inter do. et va. lis. o. i. ar. ab. qm ita allegat hic etiā l. y. ¶ Item dicitur q. hic equiparatur imperatori. quid si p. corā senatoribus est impetrata venia etatis. an ipi hoc possint. Adof. tenet hic et bene q. non q. cōcessionē venie etatis pnceps specialiter sibi referauit vt. l. i. C. de his q. ven. et. imp. Idē in a. rogatione. vt in l. de adof. pu. s. j. ¶ Quero nunquid per statū venia etatis cōcedi possit. et tenet q. non q. tūc ius iurici pale derogat iuri ciuili qñ ius ciuile continet ius cōmune: sed si cōtineret ius speciale puta in venia etatis et in arrogatione q. nō patitur nisi pncipi. tunc fecit. et hoc pbat p argu. ab. qm ita allegat quislibet ciuitas possit pntinere imperatorē et auferre qd sibi referauit qd est valde absurdum. vt in. c. h. extra de maiestate. et q. b. d. et hoc est valde no. dictū. vt. l. dicit q. in prin. j. de m. Et facit ad q. s. nunquid p statū possit legitimare spiritū. et ideo fuit dispensata ista. q. p. filia vñ Ja. burri. et videtur per predicta q. non: quia legitimatio est de his que pnceps specialiter referauit sibi vt pnceps: nec pnceps hoc pcedere possit. vt no. in. s. si. in aut. qui. mo. na. est. sit. et in aut. ex com. p. l. C. de iust. nu. vnde statuit hoc non possit ar. dicit. c. h. Itē statū sit p populū sine conciliū qd populum representat. vt no. in glo. rub. C. que sit lon. consue. et. j. de dolo. l. sed si ex dolo. s. j. Itē consiliarij equiparantur decurionibus. vt glo. ru. C. de decurio. et. l. i. eo. tit. et dolo. decurionum nō pōt restituere natislibz. vt. l. i. C. de iur. annu. ergo nec consiliarij. sic nec statum.

1. Dispositio loquēs de filijs an de filijs primū matrimonij vel alterius intelligat. remissio.

2. Casus dubius si fuit consuetudine interpretatus tra debet iudicari.

3. Quādo super aliquo negotio circa interpretationem est varietas seu dubietas: quid agendam.

Et. In rec. ubi interpretatione: ne scs imperatoris. Opp. et vide qd sit pcedēda de similibz ad similia. nō ob. l. nō possunt. j. eo. solu. vt ibi dicam. et ideo contineat cum ista. et continua simul omnes leges sequen. Itē no. p. vtrum intelligatur de filijs primū matrimonij vel alterius. et glo. est in l. mariti solu to matri. et. l. sciendū de re. iudi. die p. l. y. in. l. fin. C. q. po. in pig. hab. et in l. de act. s. itē a. de dote.

¶ Quero nunquid pro hoc vide glo. singul. c. j. si de iust. inter do. et va. lis. o. i. ar. in. l. i. C. de adof. vide dominū Anto. in. c. transa. de confit. vide Rapha. in. l. digna vox. C. de legi. vbi tenet quod populus possit hodie priuare imperatores. Andre. Barba. et l. i. de interpretatione. j. eo. Sol. et Andre. et l. i. de casu dubius fuit per consuetudine dicit interpretatus fm eam d. iud. y. a ¶ Quero nunquid Vide Alexan. consil. lxx. volu. ij. ¶ Imperatoris an populus Romanus possit reuocare imperatorem. vide omnino que dixi post Bald. in. l. i. in fin. de requi. re. et Barto. in. l. i. fin. C. de legi. adde quod consiluit Bald. de quosdam duce Benuenium depositio. consilio. cccclj. quarto libro. ¶ Et successione. videtur tamen vdicare sibi ius successione. nam legatum vni imperatori factum acquiritur eius successorī si ante diem primus moriatur. l. quod prin. de leg. ij. ¶ Si de iusticiis. et ita allegat glo. illam hic l. ym. q. est singul. scdm Bald. ibi. sed ibi dicit q. illa glo. dicit totum contrarium quia vt patet in fin. glo. dicit plus possit imperatorē q. populum. et in l. i. vera secundum cum per. l. Barbarius. de offic. preto. olim ergo poterat hodie non potest allegat. et bene respiciatur in. l. i. C. de adof. ¶ Item dicitur q. hic. Barto. hic tenet quod non cum contrarium apparet de facto in multis ciuitatibus: dico ergo quod aut per modum pntios qñ et tantum pnceps aut per modum concessio nis generalis et tantum papa potest non obstant te hoc doctrina Barto. vide Rapha. in. l. i. C. de his qui ve. et. Barto. in. l. antio. d. iust. i. de p. i. uie. credi. Ange. in. l. more. j. de acquir. in. heredi. Et limita nā esset statum ciuitatis que non res cognoicit superiorum vt est glo. sing. de defen. c. i. in. s. j. Andre. Barba. ¶ Item etatis. an venia etatis possit concedi per statum. Adde Bar. in. l. i. omnes populi. in. iij. q. princip. et omnino Barto. in. l. iij. j. de m. in. prin. sed Sali. et moder. contra in. l. i. C. de his qui ve. et. impetra. et ibi dixi per Bald. in. l. i. cum vicef. m. de offi. dele. ¶ Dispositio loquēs de filijs an de filijs primū matrimonij vel alterius intelligat. remissio. ¶ Casus dubius si fuit consuetudine interpretatus tra debet iudicari. ¶ Quādo super aliquo negotio circa interpretationem est varietas seu dubietas: quid agendam. ¶ Et. In rec. ubi interpretatione: ne scs imperatoris. Opp. et vide qd sit pcedēda de similibz ad similia. nō ob. l. nō possunt. j. eo. solu. vt ibi dicam. et ideo contineat cum ista. et continua simul omnes leges sequen. Itē no. p. vtrum intelligatur de filijs primū matrimonij vel alterius. et glo. est in l. mariti solu to matri. et. l. sciendū de re. iudi. die p. l. y. in. l. fin. C. q. po. in pig. hab. et in l. de act. s. itē a. de dote.

Andre. Pomare. ¶ Zimozē bñus. Et de Prepo situz. c. lex est. in. ij. col. ij. vñ. alit qd in. c. senatus consul tum. vlti. col. eadez. vltim.

1. Legitimare spiritū. an statū possit legitimare spiritū. vide Bald. in. l. i. C. de iur. aure. annu. per Bar. in. l. iij. j. de test. adde an statū possit legitimare spiritū Bald. p. c. xvij. in. l. i. Pan. de ta. p. c. cxxvj. sed. p. c. lxxv. et sequenti.

A In his de regula. utrum exceptio sit de regula vide Bar. in l. i. de regu. iur. Adde Pau. de cast. consilio. cccxiii.

B Andre. Pomare. **C**ontrarium tenet Pla. vbi de Bas. post Pau. de ca. in l. minimis. ver. nisi forte ff. de in lit. suran.

Andre. Pomate. **D**ebent gnius. vbi de quid p istam. l. v. cat. Ro. co. si. l. i. in. ij. colum.

Andre. Pomate. **R**ebanti ri. Aude multa ag gregata p feli. in. c. fin. in. rii. col. de con sti. Panoz. in. ij. de co sti. Ro. co. si. l. cccxxij. s. ij. hoc dictum re putat sin gulare p noz. in. j. r. ij. nor. de co sti. r. ibi dem omni novis De ci. qui ar. quit post alios.

Cum. l. extrahat. si per stat utum sit rebannito an exbanti post statutum co prehendantur. idem dicit allegado ista. l. in. l. om nes populi. in. vj. q. principali. s. r. ij. r. adde L. y. r. Bal. r. d. Jo. in. l. cum tale. s. pe. j. de condi. r. des mon. qui concordat cu Bar. r. no. Bal. in. l. leges. la. h. C. eo. r. r. Bar. in. l. h. in. fi. de condi. r. demo. r. Bal. in. l. cu in secido. de iust. r. est. r. vide Pau. de ca. hic. adde qd voluit Ang. c. d. l. xvij.

Ad futura an statuta loquentia per verba presens vel preteritum trabantur ad futura. et vide hic L. y. de quo etiam facit mentionem Bald. in l. talis scriptura. de lega. j. per Barro. in. l. si ita. in. j. colum. de auro et argento leg. et Do. post gl. in. c. ut animarum in vlti. colum. de constit. in. vj. et per docto. et in. c. fin. de constit. et adde Bal. hic per Barro. in. l. illicitas in princip. de offi. pre si. et in. l. qui fundum. s. fina. ad fi. et ibi per Jmo. j. ad. l. falci.

cipem. vr. l. humanu. r. l. cu de nouo. r. ibi no. C. e. r. hoc obtinet qm emergit dubietas in iudicio. als si esset dubietas in aliquo casu iure no decido. r. tractaretur de aliqua. l. co. d. d. a. in d. iudicte ad pncipem recurrimus. vr. in corpore. de here. r. fal. s. j. s. r. **E**xceptio quomodo fit de regula.

In his Quero qd nra qd exceptio sit de regula. vr. qm imo s regulam. vr. hic. r. i. de reg. cat. l. j. r. ij. r. hoc t. Jo. d. i. t. y. Pla. qd exceptio res gula confirmat. vr. in corpore. de no alie. h. vt aut. col. ij. r. l. na qd liquide. s. fi. j. de penu leg. quid of cend. Dy. in rub. de regu. iur. lib. vj. saluat opti. veriusq. na dicit q exceptio non est de regula. non determinatur fm regula. r. hoc mo t. Jo. Fre qd exceptio sit de regula. i. de contentis sub regu la. r. obtinet opti. Pla. na bona exceptio est quado dico omnes libri sunt mei excepto tali libro. Sed non est bona exceptio quado dico omnes libri sunt mei excepta domo: quia exceptio non est de con tentis sub regula.

Enigmus Dec. l. legis duos bus modis. vno mo qd benignius ponat proprie. alio modo q ponat improprie. vr. benignius p bes gne. r. pone vt in gl. Na debent scias q possessor tenet peticio hereditatis quicquid ad os puenit: vt. j. de peti. here. l. vtrius. na debet intelligi perue nire duravit. L. apio. l. no omnia hec lectura de tu eoz reprobatur ideo pone alia lectu. in. gl. qd de v supacione dicit cuius ratio reddi non potest. et ideo vide eam.

Statutu quod bannitus in pecunia soluendo quinq. pro centenario rebanniat non coprehen dit bannitum post statutum.

Statutum loquens per verba preteriti vel presen tis temporis vbi no datur materia delinquendi: tra hitur ad futura.

Am lex hic ponit gl. tripliciter casus. postea ponit casus l. ij. C. de gñali aboli. na conuerrere text. vbi no est opus est statui. Allegat qd lex ad que stione dicit statutum qd quilibet rebannitus in pec unia soluendo qnq. p cenenario debeat rebanni ri. post statutum factu qd commisit delictu. vult sol uere quantitate s. forma illi statuti. an possit: vt de bano extrahat. vr. q. sic. q. de natura legis e ad fu tura trahi. vr. l. leges. i. fi. C. e. In d. i. e. d. itas s. dñm meū p bāc. l. e. est casus. i. pale. l. iij. C. de gñali aboli. Et est rō in isto casu: qd statutū tradit ad pterita no futura: qz si traheret ad futura daret materia delinquendi. C. s. Sed nunq. d. statutu lo quens per verba presens vel preteritum trahat ad futura etiā vbi no daretur materia delinquendi: ve si statutum dicit quicumq. fuit vel est obligatus p iustm liquidato in sfo possit capi vel ad petitionem creditoris. mo quid est obligat. post statutu per instrumentū an possit capi liquidato in sfo. vide q non per bāc. l. In contrarium est veritas: qd na tura legis est. vr. ad futura trahat. vr. l. leges. C. eo. Item lex semp loquit. vr. C. de here. l. arriant. ibi

ibi semper viridi. r. e. est gl. j. de condi. ex lege. l. j. vbi glo. exponit est idem erit: vel s. i. erit.

Statutu cu producit debet totum produci.

Inciute Quero qd in statuto an toridebeat extrahi an illa particula qd pro me facit. r. vide qd ed. e. l. h. C. de pcti. imp. offe. r. ibi p L. y. In con trariū est veritas p bāc. l. fm dñm meū. no ob. s. rii q loquit de instrumētis de quibus no possunt petere aliqui: nisi qd ad eos pertinet. d. s. ed. i. s. Na tura sunt totē ciuitati cōmunia. er. go tota sunt pro ducenda r. hoc est vera opti. quicquid in alijs sit.

Pupillus que possit facere sine tutoris aut or ritate.

Nulla Dicit hic q illud qd est in fa uore non retroquet in odium.

Contra. l. j. s. j. qd quisq. iuris. dic vt no. in contrario. vr. hic. r. l. qd fauoz. e. C. e. r. hoc t. Dy. in. c. ad ob gratia extra de reg. iur. lib. vj. scilicet qbi concessum fuerit ad postulatio nē r. C. Opp. in sfo. de auto. tu. s. neg. vbi pupil lus no pōt adire hereditate etiā si sit lucrosa. So. illud qd pupilli interest nō verari lib. r. expensis. vr. hic. r. l. qd fauoz. C. e. sed hoc ratio nō est bo na. na si presuppōnit hic qd est lucrosa nō verat. vñ Dy. in. d. c. qd ob gratia. r. dicit qd qdā sunt q asserunt veritate pupillo. r. hoc est certū. r. sic pōt hoc facere pupillus sine tutoris autoritate. vr. in sfo. de aut. tu. in prin. Quaedam sunt que certa sunt esse dñosa. r. tunc nō potest. vr. in dicto prin. Que dā sunt in quibus est dubiu. r. tunc nō potest. vr. in d. i. o. hec sol. est s. d. i. c. t. u. s. neg. na ibi dicit etiā si sit lucrosa. vide Jac. de are. r. L. y. post cu dicunt in. d. l. qd fauoz. hoc contingit ppter repugnātiā regularū. nam si diceret qd pupillus possit adire sine autoritate tutoris: iam cōcedimus quod possit obligari sine tutoris autoritate. Statu: cōcedes remus quod adiret r. nō obligaretur creditoribus. locupletaret cū aliena tactura: per hoc non videt responsum ad. l. qd fauoz. e. Item nō respondetur ad. s. neg. Item pupillus obligat sine autoritate tutoris vbi est locupletior: vr. j. de pos. l. j. s. an in pupillū. quare ergo non permittitur pupillum lu crofam hereditatem adire. nisi dicas q ibi loquit in contractu. hic in quasi contractu. hoc est peius. idē esset in quasi contractu. vr. j. de neg. gest. l. si pupil li. Quid dicendū. credo qd sol. glo. sit melior: r. qd p dicit persone hoc faciat. quia quantumq. here ditas sit lucrosa pupillus nō pōt adire sine tu toris autoritate ne possit litibus verari. r. ideo lex hoc nō cōcessit. ar. l. in iudic. s. j. de mino. C. Op. de. l. h. vna de pert. r. cōmo. rei ven. C. Sol. dicitur quidā qd illa lex loquit de fauore introducto per pactū huc per legem. De hoc est cōtra. Lea lege. j. loca. quare gl. r. Dy. tenet primā solu. qd lex illa non loquat de fauore: i. pmi legio extra ius cōe: sed fm ius cōe: nam pmi legio est cōtra ius cō mune. vel preter. vr. l. j. C. de re iur. lib. x. Et dicit fm Jaco. de are. quod aut fauoz. qui introduct ur per pactū est adiecte ad non contrahendum: aut ad contrahendum: aut ad contractū resoluen

Inciute extrahit. statutū debet totū produci. sed in infro plene in rub. de oper. no. mun. vbi in rno cōtradictio hic dicitur.

Andre. Pomate. **Inciute**. vide aliquid ad istam. l. in proe. decreta. in. vj. colum. r. in. c. vltra tertiam. in. ij. co. s. te. qd etiam si vellet illi fauoz. remu tiare non possit fm Jaco. quia tūc contractus ex suo arbitrio pendet: cōtra. l. in. e. mēntis. C. de contra ben. empt. secundo casu potest pro cedere regula. vr. l. ij. de in diem ad dic. C. Opp. vel. l. die. C. de iudic. Sol. vr. in glo. de melius fm Dy. ibi pmi legio non stetit in finib. cō cessionis sed vltra processit. C. Op. de. l. p. idem. C. de question. Solu. illud contingit ratione necessitatis vel conuentionis: qz si pro me testifi carent r. contra me deberent. vr. in auten. sed iudex. C. de epi. et clerici. C. Op. j. de excu. tu. l. c. v. oratio ne. sol. ibi pmi legio qd liberus habebat non habebat a seipso h. a patro. vnde non obitat huc legi q loquitur de eo qui suo iure habet p uilegium. p. h. ac. l. vido quod ple s notat Dy. in. d. c. quod ob gra tiam. extra de regu. iur. lib. vj. r. per L. y. C. eo. l. quod fauoz. e.

Qui est noui. Lex precedens determinatur per sequentem. h. d. cum duabus seq. r. pone casum vt in gloss. quod lex interdum ponitur correctiue: interdum declaratiue: interdum suppletiue. Correctiue: vt pr. in auten. ingressi. hic alleg. Item declaratiue: et suppletiue: vt in epistola diui adriani. de quo no. L. y. in. l. iij. C. de fideiusoribus.

Deo Nota quod vbi aliquid suppletur per legem nouam illud videtur esse in anti qua: vr. hic. ibi semper quasi legi bus r. c.

Deo. Sed quid si fiat lex noua qua caueatur q ipsa habeat locum nulla alia obstante que in con trarium faciat etiam prius edita vtrum hoc non obstante noua declarabitur per primam. docto. hic q. sic. facit glo. in ver. vacanti. r. ibi Jacobi. de bel. in. aut. de her. que ab iure. in. prin. conu eriam ad hoc alleg. Bar. post gloss. ibi in. l. scienti dum. in. prin. c. ij. qui satis. cog. r. in. extra. ad. l. q. p. m. d. in. verbo non obstante.

Andreas Pomare. Quero qualiter. Vide Alex. cõs. cxliij. in. ij. col. in. vj. vol. 2 que scripsi ad Bald. in. l. oes populi. in. vlti. q. iij. questi. ff. de iur. sti. 2 iure. vide Panor. cõs. l. v. in. ij. col. volu. f. Ro. cõs. l. vij. Bar. cõs. xliij. col. vij. vol. f. 2 cõs. xx. vj. col. x. vo lu. ij. 2 cõs. f. xxxi. cõs. l. ij. 2 cõs. l. ij. col. iij. vj. vol. f. 2 cõs. l. ij. col. iij. vj. in. iij. col. e. vol. Ro. cõs. l. i. cccxij. fmo. cõs. l. i. cccxij. a Ancha. in. c. cononuz statuta. c. b l. i. xvij. de cõs. Ale ran. cõs. cxxx. col. fin. vol. f. de ista iñ q. vide ple ne Angel. in. l. nō est nouū. s. e. vbi tenet pra Bar. vide tamē per Bal. et Panor. in. c. fi. co. iij. ad fi. de

Edz posterio

res. Inducit in ar. ad. q. p. Buil. video qd trahit lex noua ad legē antiquā interdū vt dicit supra. Adodo pone qd statutū est in ciuitate qd si furtū est de nocte cōmissum emendatur p custodes loci: postea est factū statutū qd si fur tū sit de nocte cōmissum 2 nō reperit fur qd emendat p omnes de ciuitate. Quero qualiter vltimū statutū intelligat. quidā dicunt qd corrigi p vltimū argu. l. nō est nos uū. s. ed. Buil. teneb hie q vltimū statutū intelligat fm primū: 2 qd illa gñalitas qd emendatur per oēs de ciuitate intelligat per oēs. f. de ciuitate custodes: nō solū custodes illius viciniorū factū est furtū. arg. huius. l. maxime cū istud statutū sit generale: 2 primū sit speciale: 2 pecti per genus non derogat: sed cōtra: vt. l. alimēta. s. basilice. f. de ali. c. dicit. l. e. ibi per doc. 2 gl. et in. l. de curibz. f. i. fm. C. de fletarijs. l. ij. 2 no. Dy. de le. l. i. talis scripturā 2 in. c. generi p specie. de reg. in. lib. vj. p. hoc not. f. de leg. ij. l. lega torum. f. qui plures. 2. C. fami. her. c. cum. l. quoties. cum sim. 2 in hanc rescrip. 2 ibi posuit. 2 vide etiam quid in simili La pra cõs. l. ij. col. fina.

- b Buil. r. y. Adde Bar. in. l. questem. f. si quis fun dum. f. de fun. instr. vide que remissū plene ad Bar. ro. in. l. f. deniq. ff. qd vi aut clam. vide Bald. in. c. si id iusti. de offi. lega. vbi aliter videtur sentire. vide que ibi dixi. vide pulchrum 2 elegans cõsiliū Rud. ro. cõsilio. cccv. vbi multa allegantur An dre. Bar. ba.
- c Andre. Poma. Contra. vide que dicit Are. in. l. si mihi 2 tibi. in. prin. ff. de lega. f.
- d Mō est clara. E. de istis plene per Bal. l. nō du biū. C. eo. in. vj. col. 2 vide in materia Jo. and. in regula cerrum in mercu.
- e Buil. de cug. Adde Bart. in. l. quero. de actio. emp. vide Ang. 2 Pau. de cast. in. l. f. fm. f. de actio. emp.
- f Andre. Pomare. Buil. de cug. Vide Rom. sing. cclxxv. f. et in. c. ij. argu. collecto ibi p Pa nor. extra glo. in fine de cõsiliu. in. iij. col. Barb. cõs. l. vj. in. ij. col. ij. volu. 2 cõs. l. xvj. in. vj. col. 2 se quent. eo. volum.
- g Princeps. Et an statutū liget imperatorē. Vide Bal. in. l. 2 in legatis. C. ad legem salcidiam.

partem inclinant quidam moderniores: quod fas tis placet. Adena. l. quando attendatur potius qd verba: 2 quid in statuto. Si vendens frumentū pro maiorē pretio qd quod taxandum erat de proximis: 2 id sciebat quod tes neatur emptori.

Contra. Exempla butus. l. ponimē in gl. que sunt bona. nam quando qd sit fraus de persona ad perso nā. qñq. de pctu ad eū dicit. qñq. de re ad re. qñq. sit fraus fm Buil. de mensura ad mē suram: vt. f. de dolo. l. arbitrio. s. de eo. r. f. de extra hē. emp. l. imperator. 2 Dy. in. c. fi. extra de reg. in. lib. vj. Aliquando de verbis ad finem legis. nam non oportet verba sed sententiā legis inspicī. Et vide qd no. in. l. nō dubiū. C. eo. r. hic habes quot modis sit contra leges. 2 per Dy. in. d. c. fi. Quero dicit hic qd contra legem facit qui facit qd lex prohibet. quid si lex dicit vnum expresse. 2 quidā vult verba offendere 2 sententiā seruare: an pos sit: videt qd nō: qd a verbis nō est recedēdū: vt. f. de leg. ij. l. nō aliter. 2 f. de exerci. l. i. s. si is q nauē. In dñū vide. nā si seruat mensuram est: qd lex nō hīl alud est qd ipsa mensurā: vt. f. de iur. esp. l. adigere. f. quāuis. Quid dicitū. Reuiter dic. f. aut finā 2 mens legis est clara: 2 tūc seruādo mentē possunt offendi verba per vltimo allegata. Aut mens legis nō est clara: 2 cerat: tunc nō est licitū offendere verba: vt. f. de leg. ij. l. non aliter. 2 no. in. d. s. si is q nauē. Sed quid in statuto. videt qd sunt cōsēde rāda verba: vt. l. constitutionibus. f. ad municipa. 2 quia stricti iuris sunt. facit quod not. Dy. in. l. f. f. de verbo. significat. 2. C. que sit longa cōsuetudo. l. f. 2 no. Buil. in. prima constitutione. In con trarium videtur quod licet offendantur verba sta tuti. si tamen mens seruetur quod sufficit. nā ratiō in statutis 2 in cōsuetudine est seruanda: vt nos tar Jaco. de are. 2 ibi per Ly. fm eum in. l. quicquā. C. de seruīs fugiti. Et ista f. iura inducuntur per Buil. de cug. epone qd ego eram magnus in com muni sciebam qd cōsiliū 2 commune huius ciuitatis: seu homines debebant taxare cordeb 2 mē suram frumenti: ita quod non possit vendi corbis vel mensura nisi decem: anteqd esset norum omnibz vendidit tibi magnam quantitatem frumenti pro valde maiorē pretio 2 non notificauit id quod erat statutum. queritur an teneor in aliquo. Buil. per dicta iura dicit qd sic qd debuit te certiorare. vt l. in. f. ij. de act. emp. melius. f. de peric. 2 cōmo. rei vendite. l. si quis vna. facit. l. iij. s. minor. infra de introitus.

Princeps. Nota que pñilegia habet augusta. et dico qd habet ea que habet fiscus. vt. f. de iur. re. fit. l. fiscus. in fine. Op. de. l. qd pñi cipit. et quod ibi not. f. de leg. ij. l. lo. facit differen tiā inter caduca 2 nō scripta. Zu dic meli? qd pñi cepa rēbuit pñilegia que habet: vt hic. Sed non omnia: vt in contrario. Nam ei non concedit ius condendū legem. 2 dic vt not. per gl. in. l. cōtraria. 2 Dy. et alios doc. ea. Et

- 1 Et pro idest.
- 2 Consuetudo dicitur quod fit contra legem per consuetudinem: dissuetudo quā non vltimū aliqua. l.
- 3 Ad esse consuetudinis requiritur actus frequentia 2 longū tēpus quod dicitur decem annorū. nu. 9. 2 bimū actus sufficit. nu. 10.
- 4 Consensus tacitus 2 expresse equiparantur.
- 5 Consuetudo quomodo tollat legem.
- 6 Consuetudo quid sit 2 in repeti. nu. 9.
- 7 Consuetudo est ius.
- 8 Scriptura quomodo requiritur ad esse consuetudinis 2 repeti. nu. 10.
- 9 Consilium representat mentem populi.
- 10 Unicus actus multum notorius nō inducit cōsue tudinem.
- 11 Tres aut quatuor actus introducti eodem die cōtra. l. non inducunt consuetudinem.
- 12 Actus extraiudiciales sufficiunt ad consuetudinē inducendā 2 etiam iudiciales. 2 in repeti. nu. 3.
- 13 Consuetudo quā inducunt plures contra legem iudicant 2 decemum preterit.
- 14 Una pars populi pōt inducere consuetudinem.
- 15 Consuetudo quō in iudiciū deducit 2 per modū actionis 2 exceptionis: 2 in repeti. nu. 19.
- 16 Consuetudo quomodo probatur. remissimē. late in repeti. nume. 21.
- 17 Consuetudo ab vtra 2 moribus qualiter differat.
- 18 Libellus quomodo formetur in consuetudine.

De quibus. Nota lex 2 prima 2 tractat de tertia par te rubricę 2 lex ista. h. d. in summa. occur rente casu a lege nō deciso recurritur ad consuetudinē vbius roge. 2 diuturna consuetudo p lege seruetur. nā sicut lex sumit vigore expresse fo consensu populi. ita consuetudo ex tacito. 2 est tante auctoritatis qd legē tollit. h. d. vj. ad fi. Di uidit in quatuor partes. nā primo ponit vñā esse cū consuetudinis qualiter negotia iure nō decessa p consuetudinē dirimant. In scōda pte assignat ratio dicit. In tertia assignat rō rationis. In quarta et vltima ponit alius effectus consuetudinis 2 qualiter lex p consuetudinē tollat. scōda ibi inueterata cōsuetudo. tertia ibi. nā. quarta itē quare. C. l. l. l. magna que incipit vt de feudis ponit casum in ter minis. Feuda aut nil aliud sunt nisi cōsuetudo res dacta in scriptis hodie. Et nota f. qd dicitur: pot nē pro id est. sic ad. in. l. f. in. prin. f. de pactis. 2 de hoc dixi in. l. f. s. de iur. i. tur. l. omnes populi. Et infra dicit suffragio. id est consensu in scriptis reda ctio. 2 not. hic rest. C. l. no. ibi de consuetudine. nam est differentia inter actum consuetudinis et dissuetudinis. Nam 2 consuetudo est quando fit cōtra legem per consuetudinē. 2 dissuetudo est quā do non vltimū aliqua lege in iure posita. an per hoc tollatur de hoc no. infra in proemio. in fi. 2 ha bes glo. hic. Et item no. f. quod ad esse consuetu dinis requiritur longam tempus vt hic. 2 tacitus consensus populi. vt infra in ver. nam cum ipse. Item requiritur frequentia actuum. vt. l. pñima. que sit. lōga consuetudo. et. l. an in totum. C. de edifi. pñima. et glo. hic nota. Et nota f. quod hic tracta tus 2 expresse 2 cōsensu equiparantur. 2 sunt pac

Tacitus 2 expresse. Anum scias in materia qd est singulare qd vbiq. fit mentio de consuetudine debet intelligi de longa 2 prescripta. casus est sing. apud cano. extra de electione. c. cumana. fm Ange. in. l. diuturna. f. e. 2 Bal. hic 2 in. c. f. in prin. de fea. cõs. gni. 2 bal. in. l. binos C. de adf uo. diuer. iudic. 2 in materiahu ms. l. nō.

ing. glo. in. c. non putamus. de consue. in. vj. 2 qd notat Bal. in aut. hoc ius porrectum. C. de facto san. eccle. 2 Adde Bald. in. c. f. in prin. de fen. cog. vbi dicit qd consuetudo excusat a falsitate commissi sa si sic erat consuetudo. Sed quero nun quid si cōsuetudo prescripta tollatur per legē superueniē tem possit iterato prescribi. respondeo aut illa cōsuetudo continebat olimus commune. 2 pōt prescribi tamē ius municipale. aut cōtinebat ius municipale. 2 tūc fecus de sepul. viola. l. iij. s. dñus. l. fi. 2 ibi Bal. C. de testa. 2 ratio diuersificatio est: qd in vno casu erat potius obseruantia iuris cōsuetudinis quam mera consuetudo: vt elegantior no. in. c. f. de cõsiliu. vj. Bald. in. l. f. C. que sit longa cõsuetudo. 2 in. c. f. in princip. de. l. conradij. vel alij est de capti. qui el. vendi. et. r. scias qd in prescribē da consuetudine non est necesse allegare titulū: vt not. in. c. f. de prescrip. in. vj. in nouella quod res assumpti Bald. in. fi. de pa. constantie. in verbo sicut ab antiquo. 2 Ange. hic 2 Bald. hic in. v. col. sed an per desuetudinem lex tollatur vide Bart. in proemio. in. l. f. 2 antea. 2 nota quod valeret cōsuetudo contra. l. qd testator possit in testamento dare curatorem adulo absq. aliquo confirmatioe ne. Item quod quis possit substituere filio directo etiam post hereditatem aditam vsq. ad. xx. annos. item quod quis decedat pro parte testatus 2 pro parte intestatus. et cum pluribus testamentis secundum Molam in. l. ij. in prin. per illum certum. f. de vulga. 2 pupilla. 2 vnum adde qd not. in materia. nam dicit tex. in. c. auaritie. de elec. in. vj. quod si episcopus ante confirmationem pape administrat bona episcopatus pzinatur beneficium. pone cōsuetudo est qd episcopus electus ante confirmatio nem administrat an talis consuetudo excuset a pena. videtur quod non quia nulla consuetudo excusat a pene euasione. dic quod est glof. not. in. c. cum venerabilis. de cõsiliu. et intellige de pena temporali. in infernali secus per glof. ordinarij. x. distinctio. c. deniq. et an valeat consuetudo per vitens clericos testari de fructibus pendenda rum percipiendis post mortem infra annum per Joan. and. in regula nemo potest plus. et an cōsuetudo que ligat incipit possit tolli per principem. vide Bald. in autem. omnes. C. communia. de success. 2 ibi etiam dicit quod in longo tempore potest prescribi cōsuetudo in ecclesia qd prior canonicus possit petere maiorem pendendam. ibi etiam dicit qd ibi p. ohibito iuris cõmuni impo

tat necessitatem non valet consuetudo contraria, et an consuetudo possit circa negatias que regulam riter probari non possunt. vide per Joan. andr. et per domi. Anr. in c. Joannes. de clerici. coniuga. Adde etiam post domi. Jaso. an mala consuetudo excuset a pena. De. de Anch. c. illi. ubi consilium quod elez etas admittit an te censuram nationem excusetur a pena casu nominis. et sic voluit Aldra. c. si. r. incip. posito sine prejudicio.

Tollit legem. An et quando consuetudo tollat legem. et no ta qd glo. no. in. l. re non nona. C. de iud. in verbo factia. v. dicitur tene re quodva leat consuetudo contra leges. licet cano usse te neant con traria. sed potest ins telligi vt hic plene per Bar. et Bald. in d. l. i. C. que sit long. consue. vide Bald. in d. l. rem non nona. in fi. et in aut. omnes peregrini. C. eo. de suc. per Bernarda. et per Jmo. et doc. i. c. f. de treug. et pa. et quod no. Bar. in l. i. in fi. de reg. iur. et quod tollat legem tenet no. Bald. in l. i. in fi. col. i. ad velle. et circa nota. in d. c. f. de treug. et pa. vide no. de. de ancha. in cle. j. de reb. ec. non alie. et mod. in l. si expellit. f. de appel. in. ij. c. par. et que habentur in proc. s. s. rantes. Adde latius p. Alex. cons. cxxij. lib. j.

Servanda est. Not. in qd plus operatur statuta qua consuetudo. rec. est no. in. c. ex parte. et ibi do cto. maxime Abb. sic. de concess. preben.

consuetudo sonat in nomine iuris. qd descendit ex moribus. et ratio consensu populi. et ista consuetudo dicitur esse ius non scriptum. et ita loquitur. S. et no scripto. C. opp. ad hoc prin. quod licet non habeamus casum lege determinatum. tamen debemus recurrere ad similem legem. vt. l. no possunt. S. eo. Sol. hoc lex debet intelligi in casu in quo ius scri ptum non loquitur neq. simile turri scripto: vt in feudo et homagio. et ita loquitur cotrarium. C. op po. dicit hic non interest an suffragio. et. Contra de. l. j. in princip. i. de verbo. oblig. Solu. quedam sunt in quibus non sufficit consensus sed sunt necessaria verba: tunc loquitur contrarium: que dam sunt in quibus sufficit consensus etiam ver bis no expressis. et loquitur hic. vel dicit vt in cotra rio. C. opp. ad sine huius. loquitur hic qd consue tudo tollit leges. et. Contra de. l. ij. s. dicit. de sepul. vio. Et p. solutione. Gull. dicit qd lex qnq. prece dit et consuetudo sequit. et sic legem tollit. vt. hic. qd qd contra et loquitur contraria. vt si est qd decre tisse aliter intelligunt in. c. f. extra de consti. lib. vj. et. D. in. c. generi per spem. de reg. iur. lib. vj. et dicit per Jo. an. in. d. c. i. C. op. imo consuetudo no tollit legem. vt. l. ij. C. qd sit is. consue. gl. hic. et in. l. cotra ria dedit veritas et varias solu. et finaliter tenet qd ista est multas. quod aut lex est gualis. et consuetudo sequens generalis. et consuetudo tollit legem si est cotra leges: vt. hic. Aut consuetudo est specia lis vt hic per usi. et tunc generalis legem no tollit: vt in cotrario: s. specialis tollit in loco ubi est vt. l. venditor. s. si constat. i. c. s. i. predi. ante aliqui in telligunt dicta. l. ij. qd respondent ibi non viliis. et. Id est magne autoritatis est adeo et. et sic cordat. C. oppo. dicitur hic quod consuetudo tollit. con tra in aut. nauigia. C. de furtis. et aut. omnes pere grini. C. comunia de success. l. eos. s. j. C. de viti. Sol. ibi lex erat derogatoria consuetudini furti. et. Ideo non tollitur per consuetudinem. C. oppo. qd indistincte non tollatur lex: vt in aut. eassa et irrita. C. de sacrosan. eccle. Sol. ibi consuetudo erat contra libertatem ecclesie. et ideo est queritur de effectu cotruetudinis: dicit aut consuetudo est fm legem aut preter legem aut contra legem. Primo casu quando qd lex interpretatur: quando qd eam confirmat. dicitur potius confirmatio legis qd cotruetudinis. vt. l. eo. l. si de interpretatio. et. l. que est. et. l. minime. S. eod. secundo casu quando est preter legem indistincte seruanda est: vt in feudo ista lo quitur principi. l. nostre. tertio casu quando est con tra legem subsistitque: quia aut est contra legem di uinam. et eam abrogare non potest: quia par in parem non habet imperium. vt. l. nam magistras tus. de arbit. multominus minor in maiorem. ad hoc. l. minor. f. de minor. distinguere. tamen eam potest: vt not. i. titulo. l. j. et. l. finali. C. si contra ius vel vtili. publi. Si vero est contra legem natu ralem et tunc consuetudo non potest eam tollere. re. quia est ius naturale et immutabile. vt. institu. de iure na. gen. et civil. S. de naturalia quidem ius ra. et an debita iure nature possint tolli per statu tum. vide Dyn. in. c. indultum. extra de regu. iur. in. vj. et eo modo non potest tollere ius gentium quod

Bal. in d. l. i. C. que sit long. consue. vide Bald. in d. l. rem non nona. in fi. et in aut. omnes peregrini. C. eo. de suc. per Bernarda. et per Jmo. et doc. i. c. f. de treug. et pa. et quod no. Bar. in l. i. in fi. de reg. iur. et quod tollat legem tenet no. Bald. in l. i. in fi. col. i. ad velle. et circa nota. in d. c. f. de treug. et pa. vide no. de. de ancha. in cle. j. de reb. ec. non alie. et mod. in l. si expellit. f. de appel. in. ij. c. par. et que habentur in proc. s. s. rantes. Adde latius p. Alex. cons. cxxij. lib. j.

Libertas ecclesie. no. qd statutum seu consuetudo no valet si libertas ecclesie. et quo dicitur qd con uentus vel capitulum vel collegium non possunt eligere prelatum de volunt. re. laici nec talis consue tudo valet. text. est no. in. c. i. de terra. de elec. Sed vtum vane leat consue tudo quod capitulum debeat sig nificare a latu ppho. ite qd de beat ab a. lio haberi licentia an re qd proce dat ad elec tionem: dicit qd sic vt in c. sicut. de electio. et ibi p. Jmo ce. ego in no inueni. adde que late posuit in. l. cum et eos popu los. et in qua si do. Jaso. rati ficatus dispo nit qd in d. instrumenta man teur executioni nisi sint cla pta. x. anni an lapsio decemio clerici: pos sit petere executio s nem: vide pulchre quod voluit Petr. de ancha. cons. cclxij.

Ant. causa. dicitur in velle Bal. in aut. quas actiones. in. v. col. i. C. de sacrosan. eccle. qd valet si est consuetudo. xxx. annorum. et vide que no. in. l. iudicemus. et in aut. ibi posita. eo. titu.

Conseruetur in similibus. Consuetudo erronea nil valet vt trabat ad casus similes. vide gl. et Bald. in l. i. que sit long. consue.

Mon tollit legem. An generalis lex sequens tollat statutum vel consuetudinem precedentem. C. de Baldum in l. ij. C. que sit long. consuetu. et no. Bar. in d. s. diuus. sed dubitatur vtum vna consuetudo tollat alteram glo. in. l. memo alieno no mine. s. temporalia. f. de reg. iur. vult qd prima consuetudo tollatur per secundam contrariam: nisi se

cunda esset prescripta: alias autem prima prescrip ta non tollitur per secundam non prescriptam. hoc verum in consuetudine continente causam pe ritioz. sed in consuetudine concernente causam possessioz. secunda consuetudo etiam non prescrip ta tollit prima. ita dicit not. Bald. in. c. de cog. seu. non re cognoscit. et est dicitu Jos. an. in c. ecclesia. de electio. vide text. in. c. abbas te. d. ver. f. gn. Clari. autem vna fama tol lat aliam. vide bart. et Bald. in l. is potest de acq. he redi. et dicit in. l. de immore. s. testamenta. f. de vna f. ff. de qua si vide Jmo c. in. c. tue. de cog. habi. clerici colu. et mu lic. et Zw ge. in. d. s. romenta. et Bald. in l. i. C. de testa. et ad it quod f. et de consuetudine adde que dicit in d. l. nemo alieno nomine. s. te poralis. post Bart.

Sit ius. an consuetudo sit ius: sed an sit preto rium vel civile: vide Bald. in. l. fina. in. ij. colum. na. C. vnde legi. et quid sit filius. vide Dyn. in leg. ij. C. que sit longa consuetudo. et Bald. in. l. fin. eo. tit. et Andre. Poma. C. sit ius. vide Ale. in. l. si mihi er tibi. s. fi. in. ij. col. i. seq. de leg. j. c. iud. p. c. xij. et. c. xvi. in. ij. vol.

In contrarium videtur. Adde quod consuetu dines confirmare sub certo modo vel forma non valent nisi sub illo modo et forma. l. fina. C. de te sta. quas principes videtur tacite confirmare eo ipso qd sint tollerabiles. C. de re mili. collator. tes. lib. xj. C. de agri. et celi. l. domini patoru. C. de su.

quod est iure naturali inductum: vt l. omnes. s. ti. ij. et parificatum inter fe. vt. in. l. de re. diu. s. singulorum. Si vero est contra ius civile. et tunc aut contra libertatem ecclesie. et no valet. vt in. d. aut. causa. et irrita. aut contra publicam vtilitatem. et adhuc no valet contra legem sicut nec lex. vt. C. de prec. impe. offe. l. nec dam nosa. et ibi per doc. l. fi. C. si contra ius vel vti. si vero est contra vilitatez rem priuatum. et tunc aut lex est de rogatoria consuetudinis. aut non. pri mo casu consuetudo non operatur contra legem: vt in aut. nauigia. C. de fur. et. l. eos. C. de viti. In secun do casu aut lex precedit et consuetu do sequitur aut e contra. Primo casu sunt consuetudo est generalis et generaliter vincit legem: vt. hic. Aut est specialis. et tunc non vincit leges generaliter. vt. l. ij. C. que sit long. consue. f. de specialiter sic. vt. l. i. cons. munia predioz. l. v. dicitur. s. si cons. et in hoc obtrinet nisi consuetudo esset erronea: quia tunc non habet effectum vt seruet in similibus casibus: vt. l. eod. quod non ratione. i. eo. Et continuatur: ita dicitur: qd si ab esset dicitur ius no scrib in seruatioe. et consuetudinis no valet: vt. hic. et. l. seq. et. C. eo. C. in ru bro et nigro. Habens vim legis no dicitur: qd est paris potestate cu lege: vt probatur in medio huius legis.

Quero si nunq. d. consuetudo sit ius: et vide qd sic: vt. hic. et. l. s. ex n. f. scripto. s. alleg. In Jaso videtur qd no sit ius: quia iure non probatur: vt lab ea parte. f. de proba. et ideo non adde que dicit in d. l. nemo alieno nomine. s. te poralis. post Bart.

cum quidam hoc obtinet quando si
mille legis non reperitur: certe hoc
non potest accidere vel raro: ut dicit
in l. cōtraria. Alij dicit q̄ illa dicit
minet per ista. vel recurrat ad simi
le legis q̄ de ficit simile cōsuetudis
nis ad hoc assignant rōne: sicut for
tior est cōsuetudo q̄ lex: ut bac. l. in
p̄m. ita fortius est simile cōsuetudis
ut q̄ simile legis: ideo potest ex
peccatis. q̄ non placet: q̄ consue
tudo tollit legē. p̄per tacitā cōsen
sum populū: que ratio cessat in simi
li cōsuetudinis in quo nō est talis
cōsuetudo: ideo non tollit legē. ut. l.
nō possunt. s. eo. ubi expresse canet
q̄ trabat ad similia. ut aut non re
perit simile legis: recurritur ad si
mle cōsuetudinis si habet: ut hic
in verā solutionem. aut reperitur
simile legis: cōsuetudinis: tunc
aut casus emergit circa ea de quibz
non tractat in. l. vi. in feudis: tunc
recurritur ad simile cōsuetudinis
ut hic. r. x. col. de cog. feu. c. i. in fi. r.
ibi no. aut casus novus emergit cir
ca ea de quibz in. l. tractatur. sed ta
lis casus non est expressus. tunc re
curritur ad simile legis omisso simi
li cōsuetudinis: ut s. e. l. non poss
sunt. Exemplum querit am emphy
teote cedat incrementū alluotiois.
hoc nō reperit expresse: sed habem
simile cōsuetudinis in feudis. ut in
tunc. si de iure fidei. cōtrouersia
fiat. c. i. s. si quis de mō. ut ibi pat
tet. Itē habem? simile legis: q̄ fruct
ciuitatis cedat tale incrementum: ut
p̄ de v̄stru. litem si fundus. s. huc
vicinus. r̄ istud inspicit ut hic dicit
gl. licet feudarius sit magis simi
lis emphyteote eo q̄d h̄z velle dñi
p̄dica v̄ra nisi cōsuetudo vel lex
sit cōtra rōne: q̄ tunc nō trabit ad si
milia. ut. s. e. l. q̄d v̄ro. r. j. e. l. q̄d nō
rōne. Ratio p̄dicta est: q̄ cōsue
tudo p̄cedit ex quodāru p̄scrip
sione ergo ille qui p̄scribit fundū
p̄scribit omnia accessoria: ut serui
tutes. ut. i. de v̄scapio. l. si aliena.
s. j. ita omnia emergentia circa fūd
rum cōsuetudine decemur per simi
le cōsuetudinis deciditur. secus in
his que emergunt circa casus lege
deciōs: sic ergo patet q̄ ius non
scriptum trahitur ad nō scriptum.
item scriptum: ad non scriptum: ut
in exemplo emphyteote. item scri
ptum ad scriptum. ut quando p̄m
ceps vel iurifonsul? interpretat. ut
s. eo. l. inc. r. l. nō possunt. q̄ nō
scriptum ad scriptum. ut quando

per cōsuetudinem lex est certo modo intellecta.
ut. s. e. l. minime. de epis. audi. l. si lenones. ¶ Secū
do op. si prius est indicandū fm simile legis: ergo
p̄r? recurrēdū erit ad cōsuetudine v̄bis rome
que habet potestatem legis generalis. hic autem
dicitur q̄ prius recurritur ad simile cōsuetudinis
ergo male. Solu. dico h̄m Bui. l. r. y. quando pos
pulus facit legem generaliter omnibus tūc ad eā
prius recurritur q̄ ad simile cōsuetudinis. secus
si faceret legem specialem sibi. s. rome. cum ista est
in cōsuetudine: et licet sit induca a populo roma
no. tamen tamē generalis non est dimulga omni
bus: ideo ad eam non recurritur nisi in subsidiū
ut hic. Et patet q̄ arg. quod hic colligitur in fine
p̄ime glo. licet verum sit in se per. l. venditor. s. si
constat non tamē per ista. l. ¶ Tertio oppo. hic
dicit de quibus causis scripta. l. non vnamur. q̄ d.
secus si habemus leges. Sed cōtra de hac eadem
l. in fi. fol. ut hic in secunda glo. ¶ Quarto oppo.
q̄ nō debemus iudicare ex p̄lis: ut. l. nemo. de ien
tem. Sol. ut hic in fi. glo. q̄ est super verbo inuere
rata: ut no. C. que sit long. col. iue. sup rub. ¶ Quinto
oppo. quia multum inter est v̄rum declaratur
voluntas v̄bis vel factis: nā sunt quidaz qui des
clarant v̄bis r̄ nō factis: ut magistratus municip
ales: arbitri r̄ iudices qui serunt iniam nec eam
exequuntur. ut. j. de iurifid. om. iud. l. magistrat
bus. de re iud. l. a dno pio. in prin. ad municip. l. ca
que. Solu. glo. fateo: quod quando q̄ multum in
ter est. quidā enim sum r̄. ista glo. licet sit in se v̄
ram. tamen cōgruit huc legi. appellat enim des
clarationem fieri v̄bis r̄ factis quādo fit exequu
tio. sed certe de hoc nullum est dubiū q̄d ex
cutio alicuius dispositionis temp est facti. sine fit
excutio sine. ut. C. de executio iud. l. ex cuto. c. si
nest ex cuto alterius obligatiois: v̄. de cura. su
rio. l. cōsilio. in fine. no. de solu. sup rubrica. sed
istud debemus inspicere et hic. an ipsa voluntas pos
set declarari v̄bis r̄ factis. r̄ dic quod regularit
ter facit hic. r̄ j. rem raras. ba. l. Paulus. de actio.
r̄ obli. l. consensu. Gallit in his de quozum substāz
a sunt v̄ba. ut. j. de verb. obli. l. j. in prin. r̄ C. de
sentē. ex peri. recit. per totum. ¶ Sexto oppo. ad
secundam partem hic dicit q̄d. l. rollit per cōsue
tudinem. ¶ Contra. C. eo. l. q̄. B. l. hic r̄ ibi tenet sol.
Jo. q̄d sicut ḡnalis cōsuetudo generaliter mutat
legē. ita specialiter nec cōtra. Alij dicit hic an
legi possit derogari p̄ pactū. de quo dicit ut dicit an
l. omnes populi. alias opimo. que sunt in glo. hic
r̄ in. l. contraria. nō recto. Alij ut M. de ma. dicit
q̄ legi derogari: ut hic. nō aut tamen natural vel
legi sibi resistent: ut in contrario. vel dico legi de
rogat ut hic. nō in v̄ncit legē r̄ eius rationē quin
ex ea possit sumi argumentū. Et quo nota. q̄ q̄d
ex lege per aliam correcta non possit sumi arg. ut
C. de lart. liber. tol. l. j. circa p̄m. r̄ ibi no. r̄ ex
lege correcte per cōsuetudinem sumitur: r̄ q̄ cōsue
tudo venit ex tacito consensu. non tollit r̄ rō
nem legis: minus enim excludit tacitū q̄ expresse.
ut dicitur in r̄ctia pupillari: q̄ e matrem non ex
cludit: r̄ hoc tenet Bui. prima solu. tenet commu
niter.

inter ac etiam due vltime p̄m esse bone. ¶ Septi
mo oppo. j. de sepul. vio. l. iij. s. diuis. ubi lex rōly
lit cōsuetudinem contrariam. dicit glo. hic loquit
ur quando lex p̄cedit cōsuetudo sequitur. sed
cuius p̄cedat cōsuetudo: tunc tollitur per seque
tem legem. Sed ista fol. est contra casum. extra de
consti. c. j. lib. vj. v̄m quidam moderniores dicunt.
q̄nq̄ p̄cedit lex. postea tunc tollit cōsuetudo cōtra
ria. postea iterum fit lex. tunc tollit cōsuetudo. de
facit em reditur ad primam. ita loquitur dicitus
s. diuis. si aduertatur. sed q̄ nulla lex p̄cedit cō
suetudine tūc habet locū. c. j. de consti. lib. vj. ¶ Ist
soli non placet nam si ratio. d. c. aduertatur nul
lo modo tollitur cōsuetudo p̄ncipue ignorante.
die ergo ut no. in. d. c. j. quod hoc voluit in. s. v̄
mus. vel sciebat cōsuetudinem. licet hoc sapiat vi
minationē. de hoc per. l. r̄ d. testa. l. si. tetigi. s. et
ru. h. l. ius ciuile. ¶ Octavo oppo. quod nō tollit
legem. ut. j. eod. l. quod non ratione. Solu. ibi in
cōsuetudine erronea. q̄ intelligitur ut ibi dicit.
¶ Nonno oppo. C. de v̄stru. l. eos. s. si. de sacrosā.
ecclē. aut. cas. de furtis. aut. nauigii. cum sumi. Sol
quod lex ibi improbat cōsuetudinem. hic secus.
¶ Decimo oppo. r̄ videtur q̄ virtus cōsuetudis
nis sit interpretari r̄ declarare legem: non corrige
re. ut. j. e. l. si de interpretatione. Solu. huius finis
loquitur quādo cōsuetudo est contra id quod lex
disponit. sed si fm. l. tunc eam interpretatur si est
dubia. ut. l. contraria. si certa tunc lex eam confir
mat r̄ corroborat. ut. l. si. C. r̄ sic valet cōsuetudo
non ut ex ea agatur sed ex. l. cōmuni. ut dicit in. d. l.
ius ciuile. dicit autē cōfirmare sicut agnito debi
ti cōfirmat p̄iorē cantione nō p̄ntēdo eā tolli p̄
scriptio. ut. l. cū no. tiffim. s. fi. r̄. l. i. q̄s. C. de p̄
scrip. xxx. an. r̄ de v̄ncitelligi glo. que dicit valere
cōsuetudine fm legē. Dic ergo ad declarationē
oium aut cōsuetudo est h̄. l. r̄ eius virtus est inter
pretari si est dubia r̄ corroborare si est certa. ut. l. si
de interpretatione. s. e. r̄. C. e. l. si. aut est p̄ter legē
in casu omisso. r̄ tūc eius virtus est legē imitari ut
tantum valet eo casu q̄m lex scripta: ut hic. et
C. e. l. si. aut cōtra legē. r̄ tunc aut contra ius natu
rale vel gentiū vel diuinum. r̄ dicit ut dicit circa sta
tura. s. in. l. oēs populi. de iust. r̄ iur. aut cōtra ius
ciuile. et tunc aut lege improbat cōsuetudo et
non valet. ut. d. l. eos. in. l. cū si. aut a iure ciuili nō
improbat. sed alis est cōtra iuris ciuiliis dispositio
nem. r̄ tunc aut cōsuetudo p̄cedit aut sequit. P̄m
mo casu aut legislator sciebat talē cōsuetudine vel
expresse voluit eā tolli. r̄ tollitur ut. d. s. diuis. et
no. in. d. c. j. aut igno. abat. q̄ dū bō p̄sumit: et
no. tollit cōsuetudo. ut. d. c. j. s. cōd q̄n cōsuetudo
sequitur. r̄ tunc aut cōsuetudo fuit inducta
errore non ratione. r̄ dicit tunc ut h̄ in. l. quod
non ratione. aut fuit inducta ratione et ex certa
scientia. et tunc aut generalis et generaliter v̄n
cit legem: ut hic. aut specialis et specialiter v̄n
cit. ut. l. venditor. s. si constat. r̄ cōia p̄cedit. C. e. l. ij.
¶ Centesimus ad q̄nes in quibus tenebo ordinem
Pet. et l. y. P̄mo enim queritur quid sit consue
tudo. Secundo qualiter r̄ per quos indicat. Ter
tio qualiter inducta in iudicium proponatur

iudici. Quarto qualiter probat. r̄. Quinto quis
sit effectus cōsuetudinis. et inter seram aliquas
q̄nes accessorias. ¶ P̄mo igitur querimus quid
sit cōsuetudo. et ne in equiuocum procedamus.
sciendum est secundum dōc. quod cōsuetudo sup
mitur tribus modis. P̄mo pro alluefactione hos
minis. et tunc est factum. ut. j. de pig. act. l. vel v̄n
ner forum. l. si seruis plurim. s. j. de lega. i. et de
pec. u. leg. l. dominus. s. de. que cōsuetudo accidit
etiam in animalibus. ut in. d. de reruz diut. s. ap̄t.
et de acqui. rerum domi. l. naturalem. s. in bis. Et
ex isto facto ontur iuris dispositio. et de hoc non
loquitur hic. ¶ Secundo accipitur cōsuetudo p̄
facto plurimū personarū. r̄ istud appellatur vsus
sen mos. r̄ istud similiter dicit esse facti. q̄d debet p̄
bari. ut. C. e. l. j. extra de consti. c. j. ¶ Tertio acci
pitur cōsuetudo pro iure quod resultat ex v̄s
r̄ moribus plurimū personarum. r̄ sic loquitur hic
in. s. inueterata. r̄ l. i. s. ea. r̄ l. seq. de hac ergo que
ritur quid sit. r̄ h̄o in summa. C. eo. dicit. Et s̄
tudo est ius non scriptum moribus populi diuina
nis inductum. ut bac. l. ibi inueterata. In. d. de iur
re natu. gen. et ci. s. constar. Fac. de are. rep̄hen
dit. quia dicit quod illud non scriptum: non sit
de esse cōsuetudinis: quod an sit verum statim of
cam. Alij reprehendunt alia ratione: quia etiam
in cōsuetudine ex moribus vsus v̄bis hominis resoll
tar ius. et certum est quod de eo hic non loquitur.
et tamen in diffinitione h̄o. comprehendit. quaz
re ipse Fac. de are. sic diffinit. cōsuetudo est ius
moribus vel v̄bis totius populi vel maioris par
tis recte institutum r̄ continuatum habens legis
auctoritatem: ut plene per l. y. C. eod. l. i. in prima
questione. Ista diffinitio non est bona. nam etiam
capitula ecclesiarum inducunt cōsuetudines: nec
in dicta diffinitione comprehenduntur. in ergo po
ne diffinitionem quam tradit rex. prima diffin. c.
cōsuetudo. ubi dicit. Cōsuetudo est ius quod de
moribus institutum quod pro lege suscipitur cū de
ficit lex. Ista est bona diffinitio in quāda ista ius
quoddam ponitur ad differentiam eius consue
tudinis que est facti: ut dicit. moribus institutus po
nitur ad differentiam aliarum partium iuris: que
veniunt ex expresse consensu. quod pro lege susci
pitur: ponitur ad differentiam eius iuris quod de
fendit a cōsuetudine v̄nūs singularis persone.
illud enim non seruatur pro lege. est enim ibi ius
dispositum. seu circa q̄s disponatur. sed istud ius
de quo loquitur est iusdisponens. ideo dicit pro
lege seruatur: cum deficit lex. hoc ponitur ut ostē
dat non valere cōsuetudinem a lege reprobataz.
nam aut cōsuetudo est in casu a lege non deciso.
r̄ tunc deficit lex. aut de lege deciso. et tunc siquidē
lex non ressit cōsuetudini valet cōsuetudo. et
tunc improprie dicitur quod deficit. quia per cō
suetudinem derogatur vel generaliter vel specia
liter. aut lex ressit cōsuetudini. et tunc lex non
deficit nec cōsuetudo valet. ¶ Sed iuxta p̄miss
saz queri v̄rum sit de esse cōsuetudinis esse non
scriptum: videtur quod sic: ut instituo. s. cōstar.
s. si. l. i. ius ciuile. in fine. Contra quod nō: quia
potest esse scripta. j. eod. l. j. mo. ubi dicitur quod

Andreas
Doma.
¶ Rō pre
dicorum
est. Vide
Feli. in c.
auditis. vj.
col. de pre.
scrip.

latio. in. l. ij. colum. ff. de oper. no. n. i. i. t. i. o. sed be
ne considerando fundamenta repobantium milita
tant contra glo. ordi. sicut contra alios docto. et
ideo postea sequi dictum Barto. quod sequit' d' a
fran. in repe. c. quoniam contra falsam. col. fi. de p
ba. r. sequi
tur Alex.
sibi corras
rione cons
si. lv. inci.
col. sequi
tur Baro
ba. sibi ita
q. contra
rione cons
si. xxij. in
cip. sapien
tissimi. iij.
col. iij. et
p. ista opi.
Barto. fa
cias unum
fundament
tum p. qd
tolluntur
omnia cor
raria. na
firma est
a conclusio
p. h. testia
sine iura
mcto non
faciat pro
batione in
ducti tñ p
sumptio
nem glo. est communiter appro. in. c. nuper de tes
ti. solet enim dici qd dicitur probabilis viri indu
cit creditate. glo. in. l. Titio fundus. ff. de condi.
2 demon. qua glo. affirmat Alex. in. l. de pupillo.
S. si pretori. in. vl. colum. de oper. no. nun. in. conf.
lv. late Felc. c. c. contingat. ij. col. de prescrip. et
rationes quas doc. attestant de confue. v. ant. iusta
causam creditatis videt donec contrariu pbe. r.
ex hoc solutu est fundamentu Alex. d. l. post doct.
2 ista oia aggregat do. Fran. iunior in sua repe. l.
pau. ff. de solu. in. vij. scbedula. vide etia Barba.
conf. vij. col. i. et cons. r. ij. col. vol. ij.
a r. Andre. Poma. ¶ Ergo auctoritas. Contrariu
videt voluit Aret. cons. c. r. xij. in. c. i. in. ca. que
veritur inter homines in. ij. col. Et Alexan. post
multa. in. l. post doctem. xl. colum. ver. ex hoc queri
posset. ff. solu. matr.
* Do intel. iurifurand. C. de testi.
b r. Andre. Pomate. ¶ Tu videlicet adter. adde ad
istam materiam qd ponit Ro. sing. xliij. incipit. au
sicut sententia iudi. in. iij. col. vide Prepositus in
c. consuetudo. ij. col. j. dist.

cernitur. Præterea dicitur doctorum interpretatio
ratio est probabilis et in scriptis redigenda: vt
C. de profes. qui in vrb. constan. l. prima. lib. r. ij.
et not. C. de le. l. j. et. j. eodem. l. si de interpretatio
ne. ideo autem dicitur non necessaria quia et non
statu si probatur contrarium. Nec obst. l. iuritur.
* quia loquitur in simplici teste. hic in doctore cui
hoc incumbit ratione officij vt dicitur in tabellio
ne: vt in. l. si quis occurrit. C. de fal. Quandoq. res
dignatur in scriptura in actis publicis: quia iudex
pronuntiat inter duos talem esse consuetudine:
hec pronuntiatio facit fidem inter omnes. Azo. in
sum. C. eodem. videtur tenere quod sic. Jac. Bal.
Jacob. de are. Pet. et. L. y. sequendo eos contra.
quia regula est quod res inter alios acta alijs non
preiudicat: vt. C. res inter alios acta: ergo r. iij. co.
ma. et Albertinus de fano tenebant opinio. do
mini Azo. vt ista sententia facit ius apud omnes
sicut in publicis iudicijs id est popularibus. j. de
iureiuran. l. cum qui. §. in popularibus. ideo vide
tur sic distinguendum: aut iudex hoc sententiam
diffinitive causa cognita: r. probat apud omnes:
aut interlocutorie: r. tunc secus. argumet. C. de le
gi. l. i. in. principio. r. l. ij. r. ij. r. ibi not. eodem tes
tu. Diceret tu iste leges loquuntur in principe.
Respon. veru est quod aliud est in alio iudice qua
tum ad hoc: vt hec lex sit generalis: sed quantum
ad hoc vt probet consuetudinem specialem suffi
cit sententia iudicis specialis qui quantum ad illa
ciuitatem potest dici princeps vt. j. de eccl. i. tu
to. l. spadonem. §. si ciuitatis. cum omnis ciuitas in
dici potestatem iudicandis permittat. cum iudex in
dicat ipsa ciuitas videtur hoc iudicare r. declara
re: vt. C. de ve. iur. em. l. ij. §. omnia enim. Nec oby
stat quod res inter alios acta r. Quia verum est
in his que respiciunt ius priuatum. vt quod talis
fundus sit Titij vel non: sed in his que respiciunt
ius publicum vt quod talis sit consuetudo: tunc om
nibus preiudicat per ea que dicta sunt. Et r. o. i. o. i.
men quod si ille contra quem talis sententia pro
ducatur vult probare contrarium quod audiatur.
cum ad eum modo negotium spectat. argumen. l.
si cui. §. ij. §. de accusa. et pro ista opinio. ca
sus est. j. l. cum de consuetudine secundum secun
dam lectu. Quandoq. reperitur scriptum non cor
suetudo: sed illud ex quo resultat consuetudo. ver
bi gratia: producantur due sententie late infra de
cem annos. in quibus tota hereditas primogeni
to est adiudicata: non tamen est scriptum in sen
tentia quod talis sit consuetudo: tunc si queris an
ex istis sententijs tantum probetur consuetudo
docto. vltimum. circa hoc inderent fantasys co
rum magis qd rationi: et dicunt quod hoc non suf
ficat: sed dicunt quod si ciuitas habet mille ho
mines quod debet probari quod finit late tot sen
tentie: et coram tot hominibus quod faciant ma
iorem partem populi: alias in dubio presumitur
cullibet sententie inter fuisse. r. homines. iste sunt
truffe. licet. Domi. L. y. in hoc resideat. Tu dic au
dacter quod probata est consuetudo. casus est
in. l. prima. C. eo tem. et de edi. pri. l. an in totum.
r. j. eodem. l. cum de consuetudine. secundum pri
mam

nam lectu. nec est op? quod probetur maior: par
te populi scilicet. nam ca sententia diffinitiva fer
ret cum magno conflictu. vt. l. fin. C. commina. vel
epi. lex sumit quod sciat maior pars populi: vel
saltem maior pars consiliorum qui representat
populum: vt no. C. eo. super rubrica: nam ratione
istius officij. quia presumpcio est qd consilij sciat
ea que sunt in communi r. in palatijs in quib? co
uerfantur. C. de in integ. rest. l. de tutela. Eadem
ratione dico de interlocutorijs hoc casu. Id est di
co si reperitur in actis hoc qd obseruatum esse sine co
tradictione. ad hoc hic est casus. j. eod. l. cum de co
suetudine: prout ibi est litera negatiua. Quandoq.
ad probationem consuetudinis inducuntur acta ex
tra iudicialia: vt quando tractatur que sit consue
tudo contrahendi. credo etia tunc qd p instrumenta
ta probatur: vt. l. quod si uoluit. §. quia assidua. j. de
edi. edic. cum si r. de reg. iur. l. semper in stipulatio
nibus. credo tamen quod tunc requirant tot act?
ex quibus verosimiliter colligitur tacitus consen
sus populi. acta enim extraiudicialia non ita inno
tescunt sicut iudicialia: vt. l. in donationibus. C. de
dona. r. de testa. l. omnia. Secundo probatur cons
uetudo per testes r. hic adprobatio: qd qd tracta
mus de consuetudine que respicit ordinem iudicij
2 ista cum sint modici preiudicij sufficit quod pro
bentur a summarie r. sine scriptis: qd inderuocabile
ad se aduocatos r. procuratores palatii: r. explora
bit de consuetudine. ar. C. de senten. ex peri. reci.
aut. nisi bene uideat: r. pro hoc r. r. de test. l. ij. §.
si ibi diligenter iudicatis est explosare r. c. qd qd
tractamus de consuetudine que respicit istis deci
sionem: tunc de hoc debet plene constare sicut de
alij: vt. C. de iud. l. iudicis. ¶ Sed debent depo
nere testes. modus certus r. indubitatus est quod
debent deponere de frequentia actuum r. cursu typis
im ea que dicta sunt: quod autē fuerit inducta ex
scientia certa: quis debeat probare: dicam. j. eo. l.
quod non ratione. r. ex his habes modum facien
di articulos. Specu. in. r. de consuetudine ponit.
Sed quid si testes dicunt quod ita est consuetudo:
nec sunt interrogati vltra: an hoc sufficiat. dicunt
quidam quod non: qd testis debet deponere de his
que percipit per sensum: vt. l. testium. C. de testi.
sed consuetudo est quoddam ius incorporale: vt
s. dixi quod non percipitur sensu: debet ergo
deponere de tali facto qd ex eo consuetudo res
sultet. Ergo sic dicere. Aut ille qui sic deponit est
homo peritus vt aduocatus? vel bonus pauoratus: r.
tunc valet tale dictum: qd peritis in iure est creden
dum de eo quod intelligunt r. cognoscunt sed eo
ra doctrina: vt. j. de ven. inspi. l. j. §. j. C. de re mili.
l. semel. lib. r. dixi. s. in principio digesto: r. Aut
est hō imperitus? r. tunc vt dixisse de facto qd talis
est vbi ar. et? no. j. de ver. ob. l. stipulatio ista. §.
hiquoq. ¶ Arru. in ex talibus resultat consuetudo
put est ad postum: remanet in examinatione iudic
is consideratis his q. s. dicta sunt. r. est ar. ad hac
distinctione qd no. C. de vltimis. l. j. solet dici. j. de
ver. ob. l. sciendi. ¶ Sed pone qd r. testes depon
unt de diuersis actibus vtrū pbe: r. circa hoc L. y.
se inuoluit necvi habere intellectu? qd ipse po

nit. Breuiter dic aut duo testes co
cordat de vno actu. alij duo de alio
actu r. tunc sufficiat in iudicialibus: in
alij requirunt plures actus: vt dicit
rino de testi. vbi necesse deponere
de frequentia actuum s. eo ipso qd pba
ta est pluralitas actuum resultat p
batio frequentie: vt. l. iij. in fin. C. de
epi. audi. vix enim posset reperiri
qd resuscitaret de diuersis actibus r
pbationes non sunt angustande: ve
l. quoniam. C. de here. quod intel
ge si constat de cursu temporis. Aut
vni? testis deponit de vno actu. ali?
de alio actu. r. sic de singulari. hic po
test esse dubium. nam videtur quod
non probent cum sint singularis. vt
l. iuritur. C. de testi. ¶ Contra. v. def
quod sic per ea que no. in. l. ob car
men. i. fi. j. de testi. sed dicas aut vni?
testis deponit de frequentia actuum:
alij idem: tamen in ca sentie dis
cordant: quia vnus dicit quod vni
dit quoddam actus. alij dicit de
alij: et isti pbant de frequentia. ad
qd inducuntur: non enim inducunt
ad probatione alijus actus singu
laris. ita loquitur glo. l. ob carme.
Aut quilibet testis deponit de actu
singulari tantum. r. isti non probat:
nullus enim actus est probatus qd
singularis: vt. l. iuritur. de frequen
tia aut non deponit. ergo r. c. sic de
ber intelligi dictu. Pe. no. per L. y.
C. l. consuetudinis. ¶ Quanto prin
cipaliter? qd qd sit effectus consue
tudinis. Potest intelligi primo an
tollat legē. r. hic distinguit vt supra
dixi circa dita. Sed an habeat vir
tute extēnuat recipiat interpretatio
ne h. tertij in pmo dno r. lat? circa
statuta in. l. oēs ppli. r. rino pot in
telligi ad quas personas r. ad qd loca
suu vir tute extēdat. r. de hoc agē dū
est primo de personis: r. oia qd dicas.
in consuetudine intelligitur in sta
tutis et conuerso. ¶ Primo ergo
quero an consuetudines ligent m. j.
noes r. furiosos. casus est qd sic. j.
de adm. tuto. l. si sine herede. §. iij.
ctus. quod tenent omnes. ¶ Item
26 quero nunquid ligent r. forenses.
istud tangitur per L. y. C. de sum.
trini. l. j. r. C. eod. l. j. et Specu. in
tit. de constit. Tu dic qd v aut circ
ca delicta: r. tunc aut illud qd pmiss
sum est i hac ciuitate erat aliud des
lictu de iure communi r. pmissi secun
dum statuta r. consuetudines huius
ciuitatis. C. vbi de crimi. agi os
por. aut. qd in provincia. j. de exp
tra ordinarij. c. l. factu r. iij. r. hoc

¶ Andreas
Pomate.
¶ Suffi
cit qd pro
batur. Et
de Felc. i
c. ij. in. v.
colum. de
test.
¶ An. Po.
¶ Tu dic
qd. Vide
proposit in
c. q. d. vij.
distin.

denet Dyn. j. de accu. l. si cui. §. pen. Jac. de are. r. omnes. Nec obstat. l. j. C. ubi feno. vel cia. q. responde vt ibi no. per Ly. Aut non erat delictu de iure communi. r. tunc aut ille for rensis ibi tantum moram contraxit quod verosimiliter deberet scire. r. tunc idem. pro hoc. C. ubi de cri. agi opot. l. ij. r. quod ibi no. in vlti. glo. Aut non contracti ibi ratam morā. r. tunc aut illud erat cōmuniter per omnes ciuitates seu per totam prouinciam prohibitu: vt puta ne extra bat frumentum de territorio: qd est communiter prohibitū per totam Italiam. r. isto casu non licet ignorantiam allegare ad totalem ex cōsuetudine. vt. j. de pu. l. si. §. licet. Aut non est totaliter sic prohibitū r. nō tenet nisi fuerit sciens vt. l. fin. j. de decre. ab ordi. facien. ¶ Sed quez vobis quid in contractibus. dic latius quam hoc. aut quez de statuto vel consuetudine que respicit ipsius actus ordinationē. aut de his q. p. nō tenent ad ius ex ipso contractu oriēz. r. primo casu inspicitur locus contractus: vt. l. si fundus. j. de euc. ar. quemadmo. test. ap. l. ij. Secdo casu aut quez de his que pertinent ad litis ordinationē. r. inspicitur locus iudicij: vt. j. de testi. l. ij. in fi. aut de his que pertinent ad litis decisionē. r. tunc aut de his que oriuntur scdm ipm naturā. Aut de his que oriuntur ex postfacto propter negligentiam seu morā. primo casu inspicitur locus contractus vbi est celebratus non locus in que collata est solutio scdm. l. contraxisse. j. de actio. r. ob. r. in hoc p. sentit glo. r. Dyn. fallit in dote: vt. l. exigere. j. de iudi. p. rōne postā in tex. Secdo casu: inspicitur cōsuetudo loci in que collata erat solutio: vt. j. si cer. p. et. l. vlti. r. j. de critica. l. fina. Ratio patet qz ibi videtur esse cōtracta negligentia seu morā: ista facit ad multa. Primo fit diuersa est consuetudo lucri dotalis in ciuitate vbi conuersa in ciuitate vbi p. oris qd inspicitur ciuitas vbi p. d. l. exigere. r. rōne ibi postā. Itē in ciuitate ista est statutū qd qui nō peit debitu p. r. annos cadat a iure suo. Adodo florentinū mutauit mibi cētū reddēda sibi in hac ciuitate tacuit p. r. annos: p. r. scilicet vtur contractus: qz ibi videtur facta negligētia: ideo cōsuetudo huius ciuitatis inspicitur. ¶ Itē quero + quid in testamentis: pone consuetudo est Venetijs qd valeat testm coram tri

bus testibus: modo quidam mercator aduena sibi fecit testamentū coram tribus. an valeat. primo videndū est an valeat consuetudo. Jaco. de are. vbi spūtauit banc. q. r. declarauit sic. aut ista consuetudo est expresse reprobata cum ad minus debeant esse. vt. testes in loco vbi nō est legū peritia. vt. C. de test. l. si. p. terea ista cōsuetudo videtur nulla r. temeraria: nā propter timorem falsitatis est inuēti: vt. vij. sint testes: vt. C. de testa. l. iubemus. C. de offi. d. l. si. sed ex tali obseruatiōe talis consuetudinis falsitas facilius poterit p. p. r. ar. vt. C. de iudi. vlti. l. ij. in fi. j. de eden. l. j. §. vlti. r. male inuenit consuetudines nō sunt seruandę: in aut. vt nulli iud. §. j. Aut talis cōsuetudo est de consensu p. nōcipis r. valet qz videtur hoc inducere qd patet vt. j. de his qui no. insa. l. quid er. go. §. j. loca. l. cū in plures. §. locato. j. de exerci. l. j. §. magistru. et cōstat principem indulgere ex speciali p. nōcipio potuisse: vt. C. de testa. l. si non specialit. r. ex tali cōsuetudine inducitur p. nōcipio: vt. r. q. iij. c. conque stus. r. l. p. dist. mos antiqui. Ego credo qd statutum r. p. nōcipio valeat: et p. nōcipio igno. r. tēnā ad hoc vt valeat testamentū factū in scriptis requirit publicatio: vt. C. de testi. l. publicari. j. que admo. test. ap. l. si si q. ex signato. r. ibi not. sed ista solēntas publicatiōis p. statuta r. consuetudines minuit r. mutat: eadē rōne solēntas testm. C. que admo. test. ap. l. ij. r. ibi videt casus. nō ob. l. vlti. C. de testa. qz ibi p. nōcipio limitat. futura aut nō p. nōcipio. r. istud videt ibi scire Ly. r. l. vlti. de p. nōcipio. emp. Nec obstat qd d. q. de temeraria r. mala p. nōcipio: qz imo bona ne peant vitime voluntates: cū in ciuitate Venetiā p. p. r. occupationes mercātorū vix possint haberi testes. Idē in alijs ciuitatibz p. p. r. multas causas qz ibi ipm ciues cognoscit sicut dicimz in militibz r. in p. nōcipio tra bat ad forez. Jaco. de are. determinauit qd nō p. l. si nō specialit. C. de testa. r. j. de iure fisci. l. si si accepto. p. terea l. cōcipio sit iudicis vt possint scire r. tēnā corā qnqz testibz: qz tūc illuc est tibus hoc nō p. nōcipio. ar. j. de iur. codici. l. cōcipio. §. j. p. terea statuta dicūt ius p. p. r. ciuitatis: vt. §. de iudi. r. iur. l. o. §. p. nōcipio. ergo nō p. nōcipio ad extraneos. Adibi aut sic videt. aut statutū loq. l. i. mitate inter p. nōcipio. r. nō p. nōcipio ad forez. §. j. ibi emi cōcipio specialiter rusticianis. Et sic loq. mitate. r. rōnes q. ponūt i. p. l. nō habet locū i. c. i. u. Et postio qd esset eadē rō in ciue rus habitāte esset dubiū cū ex dicitate nō inducatur correctio iuris: vt no. C. de sacrosā. eccle. aut. quas actioes. aut loq. statutū simpliciter r. idē inter: r. p. nōcipio ad forez. l. si testātes. arg. d. l. ij. C. quemad. test. ap. r. p. terea circa ea q. sū voluntarie iurisdictionis statutū ciuitatis cōp. hēdit forez. vt. l. i. C. de emācip. lib. p. hoc oprime facit de testa. mili. l. si. P. terea ita est i. dicitur: vt. l. si fund. j. de euc. et supra dictū est. ergo r. nec ob. l. si nō specialit. qz cū intelligo h. p. nōcipio distinctiones. Nec ob. l. sed si accepto. in fi. qz ibi loquitur in ob. dicitur qz non sunt ciues romani: nec habent testamentū fa

ctione: vt. l. ob. dicitur. j. de testi. r. id eo oportet qd accepto vbi roge habeant vt ciues romani: vt eozuz testm valeat: sed in. q. nostra ille qui est ciuis Romani manus in omni solo romano potest testari p. nōcipio factum in loco vbi dicitur est. An valeat tale testamentū vt extendat ad bona alibi postā. j. vlti. c. Aliterius querit quid in alijs que nō sunt delicta era nec contractus nec vltime voluntates. Pone qd forez habeat domū bic. r. est. q. an possit alit. leuare. B. r. terea est. q. de aliquo iure descendente ex re ipsa seruatur consuetudo loci vbi est res. lan in totū. C. de ed. p. i. §. intelligit. l. vlti. c. §. si constat. j. cōcipio p. nōcipio. ¶ Quero etiā + vtrū ista statuta r. consuetudines seculariū ligent clericos: r. debeant seruari in curia episcopi: r. videtur qd non. extra de consti. que in ecclesiā. r. c. ecclesia sancte Aldarie. qd p. r. y. C. que sit longa consue. l. ij. circa fi. in hoc puncto libenter audirem do. cr. moder. iuris canonici. Adibi vtrū sic dicendū qd nos habemus autē. c. q. C. de sacrosā. eccle. ex cuius intellectu ista materia declarabit. dicit emi qd non valent statuta laicorum contra libertates ecclesiā r. carū personas: r. contrario sensu inuit q. ea que non sunt contra libertatē ecclesie: l. que nō sunt cōtra p. nōcipio ecclesie r. clericis: cōcipio a papa vel imperatore valeant: vt plene not. per Anno. extra de sen. excō. c. nouerit. hoc p. nōcipio sic distinguit. Aut statuta sunt facta directe sup clericis r. rebz ecclesiasticis r. non valent: qz non pertinent ad iurisdictionē cōcipio: vt extra de cōcipio. c. ecclesia sancte Aldarie. Aut statuta sunt facta simplr. r. tūc si redundāt contra ea que cōcipio sunt ecclesie r. clericis in p. nōcipio: r. non valent tanq. contra libertatē: vt in aut. c. q. nouerit. Aut contra ea que competunt ecclesie vel clericis: nō in p. nōcipio: sed vt culibet. tūc ligant clericos. r. sunt seruandā etiam in foro episcopi in fi. hō. testa. vt extra de eo qui nō. in p. nōcipio. c. c. nōcipio venissent. no. per gl. j. de postu. l. j. de in fi. Subijcio exempla. L. auctur statuto huius ciuitatis qd nisi testamenta infirmet coram iudice nō valeant: modo quidā clericus fecit testm non infirmatum an valeat. sic dico aut in illo testō cōcipio legata ad pias causas r. q. quāsi ad eas talis dispositio non infirmat: qz concessum est in p. nōcipio vt valeat etiā cū duobus testibus vt extra de testi. c. r. r. tū. quantū vero ad alia nō valet: qz clericis ex p. nōcipio nō est cōcipio posse facere testamentū. Sed ipsi possunt ipso iure quo possunt alij homines. Et statutū seu consuetudo est honestū vt ob. uetur fraudibus. ¶ Adodo videmus + quos liget consuetudo locor. Circa qd est sciendum qd quedā sunt statuta prohibitoria ratione pene. que dā permittunt: quedā punitiua. Circa primū dic. aut statuta sunt prohibitoria respectu solēntatis: vt putanone possunt sic facere testm vel instrumentum nisi sint duo no. rarij r. familia. r. tūc subiectos non ligat extra territorij: qz in solēntate actus semp. debet inspicitur locus vbi agit: vt. §. dicitur est. Aut est prohibitoria in rem. l. respectu rei. vt pura prohibet rem alienare r. tū: etiam si contractus fiat extra territorij: talis alienatio non valet: qz talis prohi

bitio legis tunc afficit rē que est in ei? territorio: vt no. in. l. ea lege. C. de cōdi. ob. cau. Aut prohibitoria respicit personā seu actū per sonē: vt q. minor. xx. annis non possit facere testm. vel vtr non possit legare vxor r. r. similia: r. tūc credo qz homo illius ciuitatis etiam extra territorij non possit facere testm vel similem a. Dicitur ad consuetudines. Mor. gl. in l. j. C. que sit lō. cōcipio. sic. et ibi plene per Sal. l. i. vel. x. col. r. per Ly. in. l. ij. de iur. iij. querit circa hoc. r. ibi Bal. post glo. per. ob. in. to. in. c. fi. de consue. per Bal. post gl. in l. de quibz §. co.

Dicitur. Longa consuetudo huius legis maxime si in contradictorio iudicio sit opposita: r. sumit vigorem ex tacita populi conuentione: r. non est necesse quod redigatur in scriptis. r. legem interpretat cū de legis intellectu dubitat: r. omnia predicata obtinet: nisi consuetudo sit erronea. h. d. vlti. ad. l. ergo. r. vide glossellā. r. vel. x. amon. qz est ipa fm per. qd dixi in. l. de quibz r. qd dicit in plurimos nō intelligas qz sint pauciores decem annis. ¶ Et not. ter. tacta cōuentione c. r. hoc quod dicit hoc ius. i. non scriptum. vt dixi. §. in. l. de quibus r. quod modis huius m. ut interpretatio. vide glo. in. l. j. §. deinde. §. de ori. iur. Itē not. ter. ibi quod est optima legū in c. pres. r. no. ex bac. l. quod dixi in. l. de quibus. qd ad esse consuetudinis requirit diuturnitas temporis: r. consuetudo firmata in contradictorio iudicio obtenta: non in est necesse: qz etiā sine iudicio cōsuetudo iudicis vt dixi in. l. de quibz r. ponit ex. emplū in gl. l. j. C. qz sit long. cōcipio. Itē dicitur a statuto: qz statutum in dicitur ad expresse cōcipio populi. hic ex racio. Itē no. quod cū dubitat de legis intellectu recurritur ad cōsuetudine que si nō apparet recurritur ad similia: vt. l. vlti. r. ibi not. §. eod. Itē no. qd quedā est interpretatio necessaria r. probabilia vt in principis interpretatione quedā necessaria tantū. qdā probabilia: de quo per gl. r. doc. h. d. ¶ Itē no. quod errorne consuetudo nō trahit ad consequentiam.

¶ Pro Intellectu. l. si accepto. ff. de iure fisci.

28

21

gione

Recordet. Notarius fecit instrumentum sine die quid iuris an possit diem apponere si recordetur. adde quod not. Barto. 2 que ibi dicit in l. fin. j. de zabu. exphiben. r. no. Bal. de pac. constan. in ver. bi autem. in ver. pac. 2 nota quod notarius sine licentia iudicis corrigens de eug. quod post instrumentum publicatum 2 postquam esset facta copia parti de eo tabellio sua errore corripere non potest. argumt. eius quod dicitur de teste. in d. s. qui a vero. 2 ibi not. nec etiam potest ibi declarare quia premeretur suspectus sicut in teste. non ob. s. sed si nota. qz sine consensu alterius condere potest. **Q**uod in add. specu. de instrum. edi. s. instrumentum super ver. sed nunquid confectio dum allegat. l. eos. j. de falsis. 2 videtur sic probari testis 2 tabellio equiparantur vt hic per docto. sed testia variantur punctur de falso. dicta. l. eos. 2 expresse Jo an. and. in data. vj. libi decretalium. 2 Bal. in l. fina. C. de eden. ver. quarto queritur ergo 2c.

In instrumento omitteri. no. contra communem consuetudinem tabellionum sed credo hoc intelligendum qm in protocollo esset omissum: 1 ed si esset in protocollo 2 in publico postea facit hoc credo qd possit vt querebatur sic ad quod vide Barto. in l. j. in princip. de his que in testa. delen. Adde que dixi post Bar. in l. in fraudem. s. ficus. de testa. mili. Adde an notarius possit errorem suum corrigere. Ange. c. 81. r. Bald. consil. cxxvij. v. lib. 2. Bart. consil. cxxvij.

Andr. Poma. C. de solo tamen. Vide Rappha. euma. consil. cxxix.

Judicis alia est necessaria secundum Bald. in l. si quis. s. nec iterum. in fine. per illum text. j. de eden.

Andr. Poma. C. de tabellio tenetur. Vide Barba. c. 81. r. vj. colum. xxvij. in. j. vo. vbi ponit quid in testibus.

In multis. adde ad hanc. l. xxxvij. casus p. Specula. in titu. de procura. s. j. ver. item regulariter cum se.

Queritur hermaphroditum. 2 de hermaphrodito vide Bal. in l. si de suis 2 leg. 2 v. etiam an imponat ei nomen masculinum ad hac. l. vide Ang. in l. de quibus. s. de legi. 2 Andr. de butri. in c. ois. de pen. et remiss. Adde de hermaphrodito an succedat in fundo consil. ccccxxvij. j. hb.

Andr. Poma. C. queritur hermaphroditum. Facit qd dicit Abb. c. de iurepatro. quod emptum affumatur natura v. dignioris. quod per hanc. l. de c. i. de h. re. notabili. ccccxxvij. incip. nota quod ab interlocutore. vide etiam Barba. consil. j. in. vj. col. in. j. volum. Et ad hanc. l. faciunt not. per Baso. in l. imperium. in. iij. col. ff. de iurisd. oim. iudic. 2 quod not. Bal. l. si ff. de offi. pro con.

Die illi alter alter videtur dicere Bart. in l. p. nul. in l. i. col. C. de consa. p. an. vide Bar. in l. si. de colle. illi.

erat testamentum: sed tabellio non potest facere testamentum sine consensu patris: vt. d. s. j. de ea bel. collat. vj. C. de h. in. in specu. de instrum. edi. s. post stremo. ver. sed nunquid subijcit talem questi: 2 ne nunquid tabellio qui fecit instrumentum sine die 2 colute hoc poterit reticere: 2 ea apponere et bene recordet. a. dicit quod sic extra de hac. no. rei. c. j. 2 l. j. de ver. ob. s. j. creditur enim ei de his qz gestit. vt C. de fal. l. a quis occur. 2 j. ad legem iura. de adul. l. accusatus. Distingue autem ex intervallo sine ex intervallo modico: aut ex intervallo magno. P. v. mo casu poterit 2 valet: scdo casu no. vt in aut. de equalitate do. s. alud. 2 j. de verb. obli. l. j. in prim. extra de elect. c. officij. 2 de testi. con. c. p. reterea. Alij qd nullo modo pot. etia incontinenti postq. est facta copia parti cu. huncus sit suo officio: nec etiam sibi tabellionis creditur in aut. de here. 2 fal. s. si ver. o. absum. dicit tamen Spec. quod multi sapientes ab eo consulti concordauerunt 2 bene qd si tabellio potest ostendere se per errorem 2 no. ex certa scientia hoc omisisse bene pot. ita falere 2 p. dicta apponere: 2 valet instrumentum alteri non: consulo tamen sibi qd de licentia iudicis illud faciat. C. per predicta apparet quod male faciunt notarij quida qui aliquid in initio omittunt: post ea cum in margine adijciunt illud in fine dicunt. s. qd supra p. errore omisit. no. est potest corrigi et rogata in consule. C. consulo tamen: quod de autoritate iudicis illam correctionem faciat. Quos ro. j. nunquid tabellio tenetur parti lese si non potest corrigere suum errorem. ter. est quod sic in l. fin. C. de mag. conven. 2 l. fin. si mento: fal. mo. di.

Mulier potest esse arbitratrici pcuratrix pro parte 2 coniunctis. testis in testamento inter liberos 2 in codicillis.

Mulier possit esse arbitratrici 2 videtur dicendum quod sic cum non sit prohibita: vt. j. qui. ex cau. ma. l. nec no. s. quod eis. 2 idem tenet l. qui. in. l. si. C. de arbi. Item non potest esse procurator nisi pro patre vel coniunctis personis: vt. j. de procura. l. femine. Item non potest esse testis in testamento sine in testamento inter liberos vt. C. de test. autem. quod sine. Item nisi in codicillis: vt. l. qui. testamento. s. mulier. j. de testa. 2 not. in l. si. C. de codicil.

Dispositio que potest referri ad duos: ad vnus per prius 2 ad aliud per posterius: referatur ad id quod est per prius.

Ceris hermaphroditum. Quando aliquid pot. iudicari secundum minus potens 2 minus potens attenditur minus potens. h. d. C. no. quod p. nos tics aliquid referatur ad duo ad vnus per prius 2 ad aliud per posterius: referatur ad id quod est per prius: vt. l. j. si ager vacis. vel empty. pe. in dicitur hec lex ad: q. aliquis transp. mercator: vocatur ad aliquod minus tabellionis: 2 peritus est in vtraq. articulo: vt. obediens. vic. ill. ar. d.

ten officio cui magis adheret seu obedit: vt. j. de le garia tercio. l. legatis feruis. s. si vnus. Bar.

Si matrimonium est contratum inter gradus prohibitionis 2 superuenit dispensatio pape an filij nati ante habitam dispensationem sint legitimi.

Eam qui pro illicitum non valida tur per ius superueniens quantum ad legitimatum filiorum iam nato: h. d. C. nota hic casum. Dppo. ad hanc. l. dicitur hic quod licet esset causa matrimonium impediens quod tamen non sint filij legitimi. 3. l. nup. 2. l. c. quis. C. de na. li. fol. ibi ille coitus erat licitus de iure nostro: vt. j. de concu. l. in concubitu. hic vero iste coitus erat omnino illicitus de iure nostro: 2 ideo cessante causa impediens no. conualidatur matrimonium. C. dppo. de l. v. 2. l. si contra. C. de nup. Solu. aut superuenit consensus patris ex pressus post contratum matrimonium: tunc co. ualidatur: vt in contrario. aut tacitus: 2 tunc matrimonium non conualidatur vt hic. hec sol. repro batur per do. c. quia contra ter. illius. l. quare dic 2 melius: vt ibi no. quia non conualidatur vt retro trabatur: sed extunc incipit valere. hec vera est Jac. de hu. C. dppo. de. s. si. in d. de nup. glo. non soluit. hic q. ille coitus fuit legitimus non autem reprobatas: istam. l. intellige qd loquitur de iure isto no. de iure canonico: vt. de. hic. C. Inducit hec lex in ar. fa. q. qd si matrimonium est pratum inter gradus prohibitionis: 2 superuenit dispensatio pape: 2 si filij ante nati no. sunt legitimi p. m. Bull. per hac. l. ego puto opt. Bull. pcedere nisi coitus ges hoc igno: auerit: q. tunc coniuges excusantur 2 filij essent legitimi: vt. no. in. l. qui contra. C. de incest. nup. Item dicit gloss. hic. l. non cauetur: nam error habetur pro titulo. j. de vica. l. celsus. et sicut iustus error: dat iustum titulum ita in matrimonio dicuntur isti filij legitimi. Et quid si vnus ignorabat dic vt in. c. n. extra qui fil. sint legitimi. 2 ibi habes qui sint legitimi. C. Quero quid si superueniret causa dirimens matrimonium: vt quia est patrefacta consanguinitas et dinotium est secum an sint legitimi. de hoc dic vt in dicro capitulo. j.

Masculi in sexto mense 2 vno die quis potest: Item natus ultra duos dies post decimum.

Masculi in septimo mense se dicitur legitimus. hoc dicit. C. Et not. glo. j. q. in sex mensibus et vno die potest nasci: item natus in nono est legitimus 2 si nascitur infra decimum vel per duos dies ultra est legitimus: vt in. s. mulier. in autem. de rest. et ea que p. a. vide gloss. et not. in l. finali. C. de posthu. her. in. l. i. ibi per do. c. 2. l. gal. in prin. 2 ibi per me. de lib. 2 posthu. 2 hec sunt nota da pro materia successiois an sint legitimi vel non.

Statutum quod amputant membrum alicui amputentur simile membrum non comprehendit amputantem digitum. Digitus non est membrum: sed officium membrum.

Eum qui opp. ad hanc. vide Barto. Bald. 2 do cto. in l. an. p. tra. C. de nu. per Bald. in l. si qua illustris. C. ad officia. adde Ancha. consil. r. Abb. consil. ij. ij. li.

S. fina. Sed an valeat statutum quod non possit contra: hi matrimonium sine consensu patris. vide Bal. l. l. omen. C. ad ter. tullia. c. qz concord.

Item fatio par pe. Si matrimonium est contra: ctu in gradu prohibito licet superueniat dispensatio filij tamen ante nati no. sunt legitimi: 2 ita referat. bal. in. c. natus rales. si de seu. sic. c. tro. tenet l. y. hic in stio de ip. sis filijs 2 secundum l. y. facti d. facto in

Non sunt. Part? si id est contra naturam seu formam hominum non videtur esse legitimi. hoc dicit. cum glo. C. et no. glo. que dicit quantum ad hoc vtilitatem debet. C. p. imo est filius: vt. j. de verbo. signi. l. que res. Soli. quantum ad hoc vt conditio matri apposta videatur in p. dicitur filius. non quantum ad functionem paternam vt hac. l. C. inducitur hec lex in arg. ad. q. Statu tur cauetur: quod si aliquis aliqd membrum alicui amputauit quod idem membrum sibi amputaret: mo quod quida amputauit alicui digitum. an puniri possit ex forma statuti. et dic: quod non tenet. est hic cum gloss. nam digitus non est membrum: sed officium membri: vt. j. de edil. edic. l. idem officium. et hoc iam consulu. Bart.

E conditio in dande potest per alium impleri.

Quis presumatur natus primo an masculus? an femina in natis vno partu. si ignoratur quis fuerit vitimus.

Si dicatur seruo vade ad pontem 2 si obuiaueris seruo liber esto: alij dicat seruo vade ad pontem 2 si obuiaueris libero liber esto: si serui in vicem se obuiauerunt: quis ipsorum erit liber.

Extractus ex ventre an dicat natus? quibusdam de vbaldis. vide Bald. in l. si con tra. C. de nup. faciunt ad not. per Bart. in l. hono rum. j. rem ra. ha. et hic adde Bald. in l. ex libera. C. de suis et legat. ad quod de. de ancha. consil. luit quod papa legitime filios natos i figura matrimonij in gradu prohibito etia altero coniugum mortuo ratificando matrimonium: vt videre pote ris eius consil. cccx.

Non sunt. Et facit iste text. an occidens hominem monstruosum puniatur pena homicidij. vide Baldi Ange. 2 Imol. in l. quod dicitur. de lib. 2 postu.

Andr. Poma. C. Inducitur hec lex. Vide Barba. solum consilio. c. c. et primo incipien. queritur nunquid.

Digitum an incidens digitum puniatur pena statuti punientis incidentem membrum 2c. digitus non est membrum sed officium membri. idem Adart. fil. hic quod D. do. 2 Bald. latissime 2 pulchre per Bar. in l. j. de pub. iudic. adde melius per Bart. consil. c. j.

l. si seruum filij. §. si statuliberum. ff. de leg. j. Feli. c. super eo. de test.

Andre. Poma. C. oppo. vide Ange. are. §. pro iudicialis. in. iij. col. in. de acti.

Ingenium. diui fratres. Vide Bar. in. l. j. C. quo rā bono. r

vide Bar. in. l. jul. j. de condi. indebi. in. l. col. et an sententia lata super seruo a faciat ius b

q ad omnes: vide Bal. in. l. si in fi. C. de ius et leg.

Andre. Pomate. C. de iur. re. Jste rex. scdm Bald. hic de quo. d.

Alex. cons. si. suo. lxx. col. ij. vob. l. ij. pres. stat argu mentū qd testis nes

sciens et nō cognoscēs id super quo deponit nō probat.

Andre. Pomate. §. C. de bo. pos. cōtrata. qd est cōtrarium quo ad cognoscendū q cognito vno cōtrarioz. cogno

scitur alterū: sed quo ad cognitionē iuris secus qz cognito vno nō cognoscitur alterū nisi eadē milij ter ratio in vno que in alio als secus esset. l. sed et si quis negotia. ff. de neg. gest. vbi late glo.

De iure. si papa confirmat. late ponit Bald. in. l. j. C. de monopol. l. Budo de iura. in. l. priuilegia. C. de sacrosanc. ecclie. r ibi Bar. r Bal. in. l. j. C. de preci. imper. offer. ex opposito r in. c. si gra. tioste. de rescrip. in. vj. r l. p. r Bal. in. l. opz. C. de bo. que libe. in. prin. r quod ibi dicit.

Andre. Pomate. C. confirmat. vide Fel. c. ij. vñ. col. de rescrip. Bal. in. l. oēs populū. vij. col. lum. de iust. r iur. r ibi per Jas. r per Bal. c. j. per quos fiat inuestitura. Ro. cons. cxxvij. incip. pres. sens casus vt duplicem habet dubitationem in. ij. colum. Alexan. cons. lxx. incip. viso instrumento. in. j. volu. r cons. cxxv. in. j. col. ij. volu. r consilio. ccccij. in. iij. volu.

Seruus publicus. sed hic dicit Bald. q per bellionem non acquiritur: sed per legem: et idem Ange. hic per istam glo.

sunt.

Rubrica.

Papa confirmans priuilegia vel statuta alicui civitati q intelligitur confirmasse multa.

Consuetudo pot auferre de iure alterius ex cā: Dominus quibus casibus possit seruū delinquentem punire.

Iudex ob nimiam seueritatē potest ab officio remoueri.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure.

Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

de acqui. re. do. Sol. vt ibi no: C. oppo. ad id quod dicitur domino non est licitum in seruos sentire.

Contra de. l. qui seruus. j. de ver. oblig. Solu. ex ista causa potest dominus seruum occidere vt in contrario. sine causa non. vt hic dicitur. C. Op. ad hoc. C. de emen. ser. l. j. Sol. sine causa non est licitum sentire in eum: vt hic tamē castigare eā pot: r etiā sine causa eum verberare: r ita loquitur hoc contrariū de quo dicit vt ibi no. imo potest eū vni culare vt ibi. C. oppo. dicitur hic qz dominus occidens seruū tenetur: r non tenet quia contra dominum non datur actio aquilia. sed contra aliū eidem sic vt. l. itez mella. §. legis aquile. j. ad legē aquil. Sol. verum est qz dñs non tenetur ciuilliter cum illa actio datur domino vt in contrario: sed bene tenet criminaliter vt hic. C. oppo. dicit hic qz ius sui non debet alicui auferri. contra. l. si venditor. §. si constat. j. cōia predictozū. Sol. qz hic dicit est verū nisi consuetudo aliud inducat qz est valde

notabile. Ex quo habetis qz consuetudo potest auferre de iure alterius qd intelligit ex iusta causā aliter non quia nec princeps hoc posset vt dicitur in. l. j. §. de cōstita. prin. qd no. per glo. r doct. in l. quoties. C. de prec. impe. offe. Jtem dicit hic qz cogitur vendere contra: C. de iur. deli. l. nec emere. Solu. hoc speciale contra illā regulam vt dicā in. l. j. §. cura carnis. j. de offic. ptefec. v. b. C. Que r ite hic Bnil. qz nunquid seruus si cōmittat maleficiū possit eum punire dñs: r videt qz sic. vt. j. ad fille. l. r si certus sit percussor. §. fina. r. j. de verbo. oblig. l. qui seruus. r. l. si quis forte. §. si quos. j. de penis. In contrariū videt ter. iste: quid dicendū: dicit Bnil. qz aut dominus vult punire seruum qui adulterū cum vxore sua cōmittit vel qui et non succurrit cō offendebat r tñe potest esse punire: vt d. l. qui seruū. r. d. l. r si certus sit percussor. ex alijs autē causis non posset vt hic. possit etiam pro deo licito in vinculis eum tenere. vt d. l. j. C. de emen. ser. tamen oportet eum puniendū iudici presentare. r est ter. no. j. ad le. cor. de sic. l. circuncidere.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q sequitur in glo. q hoc dicit r glo. hic posi ta dicit qz hec diuisione rota est de iure ciuili: sed precedens posita in ti. proximo in. l. ij. est partim de iure naturali r partim de iure ciuili. r ista glo. possit reprehendi: qz videt qz hec diuio sit parz etz de iure naturali r ciuili. si qd sit iuris fut vel alieni r sic liber. quare glo. videt bene loqui: nō salua glo. qz etiā ista pars qd qd sit fut iuris est. de iure ciuili qz patria potestas est de iure ciuili: vt. l. nā ciuili. j. eod. r non sequit qz hz sit filius in prāte patris q nō sit liber. imo liber est. C. oppo. de hic qz quicqd seruū qrit dno qrit cōtra. l. qd seruū. j. de acqui. pos. Sol. illud qd acquiri dno acquiri si iuste acquiri: vt hic. secus si iniuste acquiri: vt in cōtrario. r qd valet si papa collegit omnia priuilegia alicui ecclie vel cōtra seruū cūctat q statuit: qz videt cōfirmare que sunt iusta. argu. l. j. §. j. de his que in testa. de len. r est casus extra de iur. iur. c. j. l. ij. C. Op. r videt etiā qz seruū acquirit non dno: vt in. l. p. quas pfo. no. acq. §. de his. Sol. dicit qz seruus acqrit dno vt hic. Jte quasi dno vt in cōtrario. C. Op. qd imo sibi acquiri: vt in. l. de stip. fer. §. cū factū. Sol. hz ibi dno principaliter non acquirat qrit tñ secundario qz cōmodū ex eo pueniens est dno. C. Op. imo qz seruus acquiri est in pendent. vt. j. de vstut. l. sed r si quis. §. inter dum. Sol. hz aliquo tpe sit in pendent. tñ ex solut tione post facta de pecunia fructuarij presumit tur res retro fuisse fructuarij. r et fuisse acquirat: r sic non ob. C. oppo. iterum nam seruus publicus nō acquiri respubli. sed alij vt pupillo. vt. j. rē pupil. sal. fo. l. j. r. l. non aliter. j. i. pri. Sol. hz ibi loquit in rebellionem non in seruo. r qualiter ras bello acquirat ibi dicit. C. oppo. de. l. i. seruus. j. de acqui.

De iure. Dec lex vsq ad legē. Item in potestate nra. h. d. C. de sonarum quedā sunt fut iuris quedā alieni vt seruus. r id qd per seruū acquiri domino acquiri r dominus inhumaniter cōtra seruos suos seuitis puni r seruū vendere videt. h. d. Diuidit in duas partes quia primo continuat fe ad precedētia: et ponit diuisionē per sonarū que est bimēbris. In se cūda prosequit scdm mēbrū diuisionis. scdm ibi vi deamus itaq. c. Mo. ter. vbi nā si cognouerit mus r q. q. cognito vno cōtrariozū cognoscitur ex reliquū. C. oppo. ad hanc. l. hic dicit qz psonarū qdam sunt fut iuris. quedā alieni. imo quedam sunt p sone q nō sunt fut iuris vel alieni: vt in. §. si ab ho sibz. instit. qut. mo. ius pa. po. sol. C. capus ab hostibus est seruus de quo in cōtrario: sed si reuer tamz iure postliminij dicit esse liber. r isto respē etz status eius videt fuisse in pendent: r ita intel ligi q

- a Obligationem adde hic que no. Bar. in l. cōstitutus. 7. ad mūici.
- b Cū sit stipulatus. vide Bar. in l. possessorem. alio possideri. §. i. de acqui. pos. i. in terminis Bald. in l. certi condicio. §. si numeros. §. si certum petatur.
- c Andre.
- d Pomate.
- e Quero. Vide Alex. can. cons. lxxv.
- f Tabelliones creari. qd. pos. sic creare tabelliones per Anno. in c. cum p. tabel. §. si. d. instru.
- g Spe. in tit. 3. de inst. v. edit. §. r. et stat. ver. si qd. possit. 2. ibi Joā. and. et qd. no. Bald. in rubr. §. si. d. instru. in. h. colū. ad d. lxxv.
- h Pro intel lectu. l. 2. c. uariis. C. de numerarijs et actu. li. xij.
- i C. actos populos. et est ex. fm. Bar. ibi. de of. fi. procer. l. ij. vt i. fi.

sols pnticeps. vt. l. actuarios. C. de numerarijs et actu. lib. xij. In contrarium facit: q. imo etiā magistratus vt in corpore defen. cui. §. per pūciali. rest eius creatio cuius est remotio. vt in aut. de ar. mis. in fi. 2. in aut. de tabel. §. pen. ergo 2. creare. 2. habes. C. de magi. cō. l. fina. et expellim. C. de suscep. 2. arca. l. duos. lib. 2. hoc 2. Bul. C. mō. ob. l. actuarios. q. ibi est speciale in his qui erigebant publicam pecuniam: reuocatur hoc etiam pōt. Sed tunc quero 2. tabellio fuit creatus in aliqua ciuitate ex forma alicuius statuti extra territorij rī illius ciuitatis possit pōcere instrumentū. videtur q. sic q. est actus voluntarij: vt. l. emancip. pari. §. eo. 2. l. fi. §. de iur. om. iudi. pos. 2. l. hac parte. C. de pō. r. a. scri. l. i. r. hoc 2. dominus meo in l. cunctos populos. C. de sum. trini. Quero nunquid 2. instrumentum factum in territorio ex forma statuti valeat extra territorij: 2. videtur q. sic sicut emancipatio: vt. l. i. C. de emancip. libe. quod solet ibi notari.

Arrogator. Dec. l. est bona 2. viciillima 2. subillis: 2. ad euidētia scias 2. teneas qd. habuisti in l. nec ei. 2. l. seq. §. e. 3. scias qd. si pupill? cui est facta substitutio pupillar ar rogat substitutio euaneſcit. vt. insti. q. mo. rest. i. §. non tñ. Item scias q. facta de qua fit mensio in l. nō aliter. §. eod. fuit inuenta: q. per arrogationē pupillar substitutio euaneſcit: vt. §. vbi xij. 2. habet in l. nec ei. §. eo. 2. arrogatus de adens in potestatem ad optans non h. herede ab intestato: licet hodie in aut. de here. ab intest. §. i. et ideo fuit eis consilium. p. dictam satisfactionem 2. nō extendi ad quartā de h. 2. constitutione dicitur p. h. vt. insti. eo. §. cum autē. 3. de dicas q. facta tatio h. locū cum impubes decedit in pupillaria etas te: vt. l. hec sū. §. eo. Et pro euidētia legis vide l. qui liberis. §. testō. de bo. pos. fm. tabu. Et. l. nos tra diuiditur in quatuor partes. In prima ponitur vñ. q. 2. eam determinat. In secunda ponit aliam qōnē 2. eius responſionē. In tertia ponit quandā limitationem 2. annectitur ratio. In quarta 2. vltis ma extendit dicta in filio ad nepotē. secunda ibi: sed an impuberi. tertia ibi: ceteris. quarta ibi: hec autem oia. v. q. ad fi. Et in summa hoc intendit. Ad octu arrogatore 2. deinde impuber arrogator: bona que peruenierunt ad arrogatorem ab arrogato sunt restituenda: tñ super quarta pars est relinquenda in qua pater 2. arrogator potest facere substitutionem directam v. q. ad ipsa pateras 2. 2. non vltra: per fideicommissum. Et gloss. hic tenet quod per tabel. acquiritur directa quod est contra ter. l. ij. §. erigere. §. de magi. conue. Et nos. ter. quod non potest vltra ipsa pateras substitui: q. hoc non habet ex legis pōdentia: quod verbum restituere trahatur ad directam: et ista potest dici quarta legitima et ideo fideicommissariam substitutionem non facit. C. Oppo. ad hanc l. dicitur hic quod arrogator: potest in sola quarta substituere: imo videtur quod trahatur ad bonos pupillari. l. sed 2. si plures. §. ad substitutos. §. de vulg.

de vulg. 2. pupill. Sol. substitutio facta filio arrogato non trahitur nisi ad solā quartā: vt. hic. facta vero filio naturali 2. legitimo ad oia porrigit. vt in contratto. 2. rō colligit in l. nec ei. §. i. §. eod. qd. non debet alij nocere. C. Oppo. §. hic q. v. q. ad tē. pus pūbertatis potest substituere. Contra: non quod non bono 2. nō onero: vt. l. ab eo. 2. l. fin. de si de cō. C. sed arrogator: non honoat arrogatū in aliquo cum istā quartā habeat a lege: vt. hic. nō ab alio. 2. sic vt q. in eo non possit substituere. Solu. pupillar substitutio de qua hic dicitur non est onus: imo pūſio: cū pupillus nō possit testari. C. Oppo. ad pōcta 2. vt q. non solū directo: sed etiā p. fidei commissam possit substituere: vt. no. C. de inof. test. l. ex tribus. 2. l. i. §. de vul. 2. pup. substi. Sol. vt ibi. et t. ibi glo. q. possit 2. de hoc variant glo. nā glo. in l. q. in p. ioribus. C. de inof. testa. tenet contrarium q. non possit 2. melius. 2. vide etiā qd. no. per 2. y. in. d. l. ex tribus. 2. de vul. 2. pup. substi. l. i. C. de nio ad glo. 2. est sciendū q. in ista prima gl. consistit totus intellectus huius. l. 2. ponit tresant quatuor questiones. 2. prima. q. est ista quod ponit ter. in pñ. Quero arrogator: non facta aliqua substitutio? ne filio arrogato decessit: 2. demū decessit filius arrogatus. dicit ter. q. bona arrogati debeant restitui: sed non dicitur q. 2. qua actione: vñ cui restituitur 2. qua actione est dubiū. Et gl. in prin. dicit q. si filio arrogato fuit facta substitutio a patre naturali illi substituto debent bona restitui: alio vicien tibus ab intestato. tñ ista gl. videt dicere contra. §. non tñ. insti. qui. mo. testa. infir. 2. cōtra. l. nec ei. §. i. §. e. q. per arrogationem substitutio euauit. vt d. iuribus. C. de nio domo ergo substitutus admittitur ad petitionē istorū bonorū: certe nō vt. glo. tñ bene possit defendi. nā l. 3. per arrogationē pupillar substitutio euauerit: tamen quia rēpore mortis pupilli pupillus est sui iuris inuictus testis pupilli est validus: vt. d. §. non tñ. 2. hoc mō gl. pces dit. Banc rēſionē infringit Bar. in l. qui libe ris. §. testamento. §. de secum. tab. q. per arrogatio nem raptū testis nūq. cōualidat nisi arrogatione finita declarare se velle istud testis valere. vt ibi. vñ huius rēpore dicit ipse q. substituit non admittitur vt substituit sed agunt ex stipulatione vel vili actione. Tu dicit fm. Jac. bu. q. substitutus admittitur ad bonorū peti. vt gl. dicit. Nec ob. §. testō. nā ille. §. loquitur in persona q. possit cōfirmare 2. de clarare testis qd. non contingit in hoc casu: q. pupilli non pnt velle vel nolle: vt. de reg. iur. l. pupillus. maxime: q. testis non fuit factus ab eo sed a patre suo. 2. ita potest sustineri glo. fm. Zap. 2. hoc est verum fm. De. nisi pupillus factus sit adultus: quia tūc requiritur hoc declaratio vel confirmatio testamenti: tamen hoc est impossibile: quod requiritur declaratio vel confirmatio testamenti facti ab alio. vnde. §. testō. loquit qd. ab eodem arrogato fuit factū testamentū quare indistincte tenui glo. Quero vterius qua actione restituant bona arrogati: quidā dicunt q. agent isti substituti bonorum poss. hereditatis petitione pretoria: quā confirmatum sit testis de iure pretorio 2. vires assum pterit. 2. d. §. non tamen: vt. l. ij. de bon. pos. here.

per. per totū. 2. hoc Jac. bu. l. et Bar. in cōtra. Quero quid si decessit primo pupillus arrogatus q. arrogator: veniunt bona restitui da. quero cui 2. qua actione: sic cōtra ad pimum dicit glo. quod ad mterent substit. dati a patre naturali si sunt: alias venientes ab intestato: agunt ex stipulatione expressa vel tacite intellecta. 2. sic acū fuerit rēpōsa: vt. l. his verbis. §. e. dicit gl. quod substituit a patre naturali admittitur: tunc contra dictū. §. non tñ. quia substitutio pupillar euauit: nec pōt dici cōfirmata vt in pcedenti qōnē: q. hic pupillus arrogatus decessit existens in potestate arrogatoris. ad hoc potest rēſideri saluādo gl. qd. ibi substitutio admittatur ex substitutione facta a patre naturali: sed ager ad ista bona ex stipulatione: vt. l. nō aliter. 2. l. his verbis. §. e. C. ad hoc op. 2. vt qd. p. arrogator: teneat ad restituenda bona ex obligatione legali: vt. insti. eo. §. cū autē. non vt fuisse necessaria stipulatio tacita vel expressa: cuius contrariū gl. dicit: nā illa legalis obligatio qua arrogator teneat ad restituenda bona fuit ipsa pupillo 2. per pñs hereditibus pupilli. 2. sic gl. max. le loquit maxime cū ad istā vtillem actionē q. dā in subditiū nō debeat peruenire: vt. l. non aliter. §. eo. cum heredes pupilli habeant actionem cōtra arrogatorem: ex legis dispositione: vt. d. §. cū autē. qd. dicitur. te neo glo. fm. Jac. bu. 2. ad contrariū rēſionem ex stipulatione tacita vel expressa agūt. Nec ob. q. de oblig. cōdelegali dicit. §. cū autē. q. illud obtinet quando arrogator decessit viuo pupillo: qd. nō tñ est in ista. q. imo e contra: 2. pōt dici q. substitutus facta datus a patre naturali: vel venientibus ab intestato possit alio modo q. per istā stipulationē succurri. nā substitutus viogore substitutionis nō pōt agere: q. fuit extincta: vt. d. §. non tñ. 2. l. nec ei. §. i. §. e. 3. nec ab intestato venientes possent agere q. cū decessit pupillus viuo arrogato rē nō habebat fm. hec iura heredes hodie fm. iura noua sic vt in aut. de here. ab intesta. §. i. vñ cū substituit vel ab intestato venientes sunt omni iure exclusi in nostra. q. merito fuit per satisfactionē subuentū: vt. l. non aliter. §. eo. 2. possunt agere ex stipulatione tacita vel expressa: 2. hec vrs ba refert gl. insti. eo. §. cum autem. vnde cōcludimus q. substituti agūt

Pro intellectu. l. q. liberos. §. testamen. §. eo. ff. de secum. tabu.

Pro intellectu. §. cū autem. in substitutio de adop.

ex stipulatione tacta vel expressa
 gorie substitutionis et si non essent
 substituti venientes ab intestato.
Querit gl. magna ibi. s. pone r. c.
 p. arrogator: decessit: et filio arro-
 gator: quartam reliquit: et dedit sub-
 stitutum in ea: p. naturalis primo de
 celerat: et dederat filio substitutum
 in oibus bonis: decessit postea pu-
 pillus arrogatus bona que ad arro-
 gator: devenerunt sine dubio debet
 restituere. Sed dicitur an substituto
 dato a patre naturali: an substituto
 dato ab arrogatore: vel si non sunt
 substituti restitutum venientibus ab
 intestato. Dubium huius q. omnis est ne
 q. decedat p. parte testatus: et pro
 parte intestat. contra. l. ius nostrum.
 j. de regu. iur. gl. ad banc. q. dicit q.
 non audeat r. d. d. hic finaliter glo.
 refidet in hoc: q. substituit: in quar-
 ta a p. arrogatore: capiat oia bona
 na et restituet substituto dato a pa-
 tre naturali bona q. fuerit arrogat.
 ti. Pro hac glo. r. eius r. sione facit
 q. q. n. quis primo fecit vnu. testm. et
 postea fecit scdm: r. vult q. p. primo
 valeat licet p. scdm ipso iure tollat
 p. t. m. in effectu remanet testm.
 q. sicut: r. scdm restituere bona iustu-
 to i. pmo. ar. l. i. s. p. i. o. r. e. j. ad treb.
 r. iust. qui. mo. test. infir. s. sed r. po-
 steriore. r. l. postu. s. f. de iust. re-
 sta. vbi casus. Sed ista r. sio gl. ma-
 pugnat per doc. na aut dicit q. sub-
 stitutus a patre naturali ager ex tes-
 tamento patris naturalis ut sibi res-
 tituat bona iure fideicommissi: r.
 hoc est falsum: q. naturalis nullam
 fecit fideicommissariam. Aut dicit q.
 ager ex test. arrogatoris: r. hoc est
 falsum. quia arrogator: substitucdo.
 in quarta non rogavit aliquo de bo-
 nis restituendis. Aut dicit q. substi-
 tutus a patre naturali agat contra
 substitutum ab arrogatore: ex stipula-
 tione expressa vel tacta: r. hoc est
 falsum q. non pot. agi contra substi-
 tutum ab arrogatore: sed contra ip-
 sum arrogatoris heredes: quia ista
 obligatio qua tenet ab arrogatore:
 heredes tenent. p. hereditariis pos-
 sionibus: v. l. i. c. de her. act. r. l. i.
 j. c. si cer. pe. glo. huius timore in-
 vlt. opi. dicit. vel dicit q. heredes ar-
 rogatoris tenentur: in ista r. sio las-
 bozar eod. modo quo prima: quia
 nullus fuit de restituendo rogatus:
 r. sic: h. s. locum ista restitucio vel
 ius fideicommissi. unde Jaco. de arc.
 dicit q. substituti dati a patre natu-
 rali capiant omnia bona: r. restituat.

quartam substituto ab arrogatore iure fideicom-
 missi: r. sic pupillus arrogatus non dicitur decess-
 sisse duobus codicis testamentis. Pro hoc facit q.
 substituti a patre naturali videtur heredes in vni-
 verso: sed substituti ab arrogatore in quarta: r. sic
 in certa. v. l. loco legatarij vel fideicommissarij
 debent haberi: v. l. c. de her. inst. l. quories. r. l. i. s.
 s. si ex fundo. q. de her. inst. c. p. veterera cum: substi-
 tutio facta ab isto arrogatore: non valuerit dire-
 cto ne quis decessat duobus codicis testamentis.
 munitu s. i. trahit ad fideicommissaria. l. i. c. r. factu.
 j. ad treb. r. l. i. c. quis decedens. s. i. c. i. j. de le. iij. r.
 hec fuit opi. Jaco. de arc. cuius opi. tenet hic Jaco.
 bu. p. e. alr. dicit. s. quod substitutus ab arrogatore:
 admittit ad quarta sed substitutus a patre natu-
 rali admittit ad oia bona: ista opi. ponit gl. hic in
 fi. Ad contrariu r. d. det non ob. q. non potest deces-
 dere duobus codicis testamentis. na exopto q. po-
 nitur incommensuratum statim sequitur iudicium: v. l. r. a.
 tas. de refcin. v. d. c. sed inconueniens est q. ha-
 beat duos partes: v. l. vulgo. s. de statu hominu. r.
 m. hoc est ita r. sic fecit aliud iudicium q. possit
 decedere duobus codicis testamentis. Et eod. modo
 r. d. det ad aliud q. a venientibus ab intestato accipiat.
 r. eisd. bona restituatur: r. hec opi. satis p. r. valet
 ad. q. a. In c. iustitiam perusij est statutu q. in testame-
 to interueniat septem testes. In c. iustitiam florentie est
 aliud statutu q. interueniat decem testes: mo perus-
 sij est coditu testm. heres petit bona sua in ciuitate
 te perusij: r. in ciuitate florentie. modo opponit flo-
 rentie qd. testm. no h. decem testes: an habeat bona
 q. sunt in ciuitate florentie: r. perusij: dico q. heres
 des habeat bona q. sunt in ciuitate perusij solia.
 r. venientes ab intestato habeat ea q. sunt in ciuitate
 florentie. r. de hoc meli. p. l. y. l. i. s. c. de sum-
 tri. r. si. catho. **Q**uerit q. q. r. ita sit hec de qua hic
 loquitur omniu bonoru vel que habiturus erat ab
 intestato: r. v. l. q. omniu bonoru cu. l. indistincte lo-
 quat: v. l. si. q. d. in frau. pa. r. insti. e. s. cu. aut. In-
 strariu est veritas fm glo. q. sit solimodo quarta
 eoru q. erat habiturus ab intestato: sicut in manu
 rebibus est: v. l. r. de inoff. testa. l. papi. s. qm aut.
 quarta maxime cu. isti filijs equiparent: v. l. insti. de
 acqui. p. arro. s. j. r. ita r. gl. in d. s. cu. aut. r. hoc r. s.
 Guil. de cu. r. Ja. bu. Mon ob. iura hic alle. q. d. v. d. i.
 stungi p. illa iura. **Q**uero qua actione petatur
 ista quarta: dicit glo. q. ager pot. d. d. ex lege diuis
 p. iij: v. l. hic i. gl. parua qd. no. **Q**uero arrogator
 relinquit quarta in test. qua actione petit: r. v. l. p.
 actione ex test. no possit peti cu. illa q. r. sit debi-
 ta: r. debitor legado debitu legatu non afferit alio
 qd. omodu: v. l. j. de le. iij. l. si deponatari seruo. s. f. r.
 insti. de le. s. si debitor. It. q. ex constitutione d. i.
 ut p. iij no agat. facit q. condicito ex constitu. diuis
 p. iij compent q. quarta non esset relicta: v. l. hic. et
 in. q. nra est relicta. vide de hoc glo. in l. j. s. si ip-
 beri. de col. bo. **Q**uero nunq. d. sit augmentata hec
 q. r. per aut. de tr. r. semis. col. iij. sicut in liberis
 naturalibus. **Q**uenter v. l. q. sic: sed strariu r. gl.
 in sup. de tr. r. semis. s. j. r. hoc r. Jac. bu. qui. q. d.
 p. e. dicit. na si non corrigat. quare stare prohibet.
 tur. r. i. c. hoc vide per l. y. c. de adop. l. i. vel. iij.
 Inductus

- a. **C** Si ar-
rogator: r.
valet. ad
q. v. d. bal.
hic. l. ij. q.
cu. seq. r. p.
hac de cer-
minatione.
facit quod
not. **B**ar-
s. e. l. non
alter. l. e.
ca. cus. s.
nec enim.
r. in l. ij. de
offic. p. d.
vbi insti. r.
mentu. fac-
ctu i. terris
rotio vni-
castri. fm
formam. sta-
tuti illius.
loci. valet
in alio ter-
ritorio et
ita quotis-
die querit.
r. videm.
r. hoc idem
Barto. v. l.
v. l. velle in l.
q. a. laro r.
v. l. j. de
testi.
- b. **C** De ta-
sta quar-
ta. p. hoc
facit qd. si
cut supple-
mentu legi-
timate petit
aditioe ex
l. o. i. modo
C. de test.
r. est
ibid. gl. par-
na not. ibi
in casu no-
stro quod
no.

- 1. **I**nductur hec lex in arg. ad questionem. Actori
fuit oia dilatio in qua nihil probauit: postea fuit
datus terminus reo: actor vult probare: r. reus ad
hoc vt actor non probet renuntiat dilacioni sibi
dato: an possit. r. allegatur hec. l. q. non: quia illud
beneficium quod conceditur aduerfario: q. possit
probare infra terminum datum est ex prouidentia
legis idco. non pot. pars renuntiare altera parte
tenua ad hoc. l. i. post morte. s. j. de v. o. pos. strab.
r. ibi not. p. **D**y. **C**onducit etia in arg. ad. q. con-
demnari habent quadrimestre rps a lege. v. l. fin.
C. de v. r. iud. mo iudex facta codenacione ali-
gnauit codenato terminu. quaruo. mendum: an iste
terminus. dicat iudicialis vel legalis. r. effectus est
q. si dicit esse legalis. r. infra terminu non esset fas-
ta solutio. possit vsq. ad lit. cont. est. mora purgas-
ri. v. l. i. cu. dies. s. f. i. c. l. celsus. j. de arbi. i. c. i. s. f.
est iudicialis. fed. ad. q. i. d. i. c. q. est legalis per hac
l. p. hoc optime. l. iij. s. f. quis condemnatus. j. de
re iud. vbi glo. tangit. **S**ed quid in arbitro sta-
tuerit tempus legale dicitur per **D**y. in l. iij. j. de
leg. j. r. ibi vide in p. e. q. r. vide etiam vltim. q. que
facit ad hanc legem.
- 2. **A**ccio directa non acquiritur per tabellione.
3. **Q**uarta de qua hic etiam non acquiritur tabellione
ad heredes arrogati.
- 4. **A**rrogator: non substituit in ista quarta impuberi
per fideicommissum q. illam non h. ex prouisione
testatoris. r. nu. 7. ad suum in commodum.
- 5. **A**rrogatus impubes instituitur ab arrogatore in
legitima illa non caput beneficio. testatoris. sed. l.
Expensio eius quod tacite inest per legem facta a
privato nihil operatur.
- 6. **S**ubstitutio pupillaris facta ab arrogatore arro-
gato non trahitur ad omnia bona pupilli.
- 7. **P**upillaris facta ab arrogatore in quarta r. trahit
ad omnia bona arrogatoris.
- 8. **Q**uarta de qua hic q. sit non totius hereditatis
sed eius qd. quis esset habiturus ab intestato.
Silus q. non. possit defraudari quarta per alios
nationem.
- 9. **A**dritus qui ex forma statuti lucratur parte do-
tis an illam transmittat sine agnitione.
- 10. **A**rrogatus an agat ad quartam etia contra filios
legitimos r. naturales arrogatoris.
Due rationes vincunt vna qd. vtraq. operatur.
11. **Q**uilibet substituto directa pot. fieri in legitima.
Tulgaris facta no impedit existens sui heredis.
- 12. **Q**uo iure bona impuberi arrogato restituantur
mortuo arrogatore.
- 13. **H**eredi impuberis arrogati quo iure succurrat.
Impubes arrogatus decedens an possit habere
heredem ab intestato: r. nu. 7.
- 14. **I**mpubes arrogatus quo iure petat quartam de
qua hic.
- 15. **H**eres impuberis arrogati quo iure petat quar-
tam de qua hic.
- 16. **A**rrogator: decedens in pupillari etate pot. habere
heredem ex test. p. ris naturalis non arrogatoris.
- 17. **F**ilius arrogat: an trahitur ad ius stipulationis.
- 18. **F**ilius decedens an patre no trahitur legitima.
- 19. **I**mpubes arrogatus decedens an possit habere

heredem ex testamento vel ab in-
 testato simul.
 2. **I**mpubes arrogat: an possit deces-
 dere cu. duab. codicibus pupillaribus
 patris naturalis r. arrogatoris.
 3. **S**i statuo peritio cauet q. testm.
 fiat coa. septem testibus: r. r. i. c. i. j.
 no q. coa. decem i. heres ex testam-
 to facto perij petat perusij: r. i. l. o.
 r. tenet an habeat bona ex testam-
 to in v. r. o. q. loco.
 4. **R**eus dilacione sibi data ad proban-
 da non pot. renuntiare quin actor
 non possit probare.
 5. **S**i iudex assignat condemnatum rps
 quadrimestre ad soluendum an ta-
 lis dilatio dicitur legalis.
 Quia in dilacione assignata ab ar-
 bitro.
 6. **I**mpubes factus monachus r. deces-
 dens in pupillari etate substitutus
 admittitur.
 7. **I**mpuberi possunt fieri codicilli.
 8. **I**mpubes arrogat: si solv. instituat
 r. grauat de restituendo qd. no. oc-
 trahit duas quartas.
 9. **S**i renuntiat. heredi impuberis
 arrogati de quo. herede intelligat.
 10. **S**i testator: duobus filijs impuberi
 bus institutus dicit r. si vterq. deces-
 serit sine liberis substituo pauperes
 ephisi: que substitucio dicitur: an
 compendiosa an vero dicatur.

Substitutio pupillaris facta ab arrogatore

Decet boni lex dicitur
 l. i. r. v. l. i. r. ad eundem
 ipius i. c. i. r. teneas qd. habuit in
 l. nec. et. r. l. seq. s. eo. Item scias q.
 si pupill. cui est facta substitucio pu-
 pillaris de se in arrogacione pupil-
 laris substitucio euancit. v. l. insti. q.
 mo. re. infir. s. no. h. r. s. c. i. s. q. r. i. s.
 datio de q. sit mencio. i. l. no. alr. s. e.
 fuit inuenta. q. p. arrogacione pupil-
 laris substitucio euancit. v. l. s. v. r. i. p. r.
 in l. nec. et. s. eo. r. arrogat: decessit
 in p. r. e. adoptatis no. h. herede. ab
 intestato: h. hodie sic. v. r. in aut. de he-
 re. q. ab intell. s. j. r. i. o. fuit eis p. s. u. l. u.
 p. d. i. c. a. s. i. s. t. i. d. a. t. i. o. n. e. r. d. i. c. t. a. s. a. t. i. s. d. i. c. t. o.
 tio h. locu. cu. impubes decedit i. pu-
 pillari etate. v. l. i. h. e. c. a. u. t. s. e. r. e. p.
 euidentia huius. l. v. i. d. e. l. q. h. e. r. e. d. i. s. s. e.
 test. j. de bo. pos. fm tabu. **E**t lex
 nra dicitur in q. no. p. r. e. a. In p. ma-
 te ponit vna qd. r. eius. decernit
 tio. In s. c. d. a. ponit alia qd. r. i. s. t. i. o.
 In tertia ponit quadam limitatione
 r. ammittit ratio. In quarta r. v. l. i.
 ma. ostendit dicit in filio trahi ad ne-
 potem. secunda ibi: sed an impuberi

C s. fin. h. l. i. q. d. d. s. t. u. r. a. i. u. r. e. p. u. t. a. t. e. r. r. i. m. u. s. i. n. d. i. c. i. t. u. s. i. s. t. e. r. e. t. i. a. m. i. n. d. i. c. e. i. n. d. e. e. s. t. a. d. d. b. a. l. i. n. l. e. o. s. s. a. p. o. s. t. o. l. o. s. i. n. q. u. i. c. o. l. u. m. d. e. a. p. i. p. e. c. o. l. r. p. e. r. v. a. l. d. h. i. c. i. n. v. l. v. l. r. i. g. o. g. d. i. p. l. o.

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Andr. Pomate. **Oppo.** secundo. Istud la-
te examinat. Jas. in l. si a substituto. in. j. no. de leg.
ga. j. ubi dicit istam opt. esse communem. r. Pau. de
cast. in aut. res que. C. omnia de leg. Alexan. in
l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. Aret. l. ij. de
vulg. in
prim.
Andr. Pomate. **Effica-**
citer alie-
nari. r. idē
tenet hic
in glof. in
ij. colum. r.
istud plas-
ne exami-
nar Jas. in
l. si quis a
subdito. i
prim. not.
primo. ff.
de lega. j.
ubi. d. istā
corrector
nē ēē opti.
Paul. de
ca. in aut.
res. C. C.
omnia de
leg. et
de hoc est
text. r. ibi
no. Fel. r.
Bal. in l.
Marcellus
§. res que
ad trebel.
Aret. in l.
ij. in prin.
ff. de vulg.
r. pupill. et
p ista opti.
facit. Ras-
tio quia in
stitutio pu-
pillaris di-
citur me-
tus fauor
et prouis-
io pupill-
li institut.
institui.
pupill. §.
substitutum
in primo
ver. si per pupillarem substitutionē pbiheret alie-
nare: istud verteret in odium eius contra. l. qd fauore.
C. de leg. nisi dicas qd istud odium est annexū fauori
in ea. col. ver. ut. op. in ver. r. est argu. vide Ang.
cons. in pe. col. in. iij. dubio.

quttur vt extra de appel. c. nouit. **Opp.** primo ad
hanc. l. dicit hic qd arrogator pot in sola qra sub-
stituere: imo videt qd trabat ad bona pupilli. vt. j.
de vulg. r. pupill. l. fed. r. si plures. §. ad substitutoe.
Sol. i. substitutio arrogatoris nō trahitur nisi ad
solā quartā: vt bic. facta vero filio naturali r. legi-
timo ad eam pot rigitur: vt in cōtrario: ratio colligi-
tur in l. nec ei. §. j. co. quod nō debet alijs nocet
a r. **Opp.** secundo dicitur hic qd ad solam quar-
tam tenet substitutio: contra imo in omnibus bon-
nis que ab arrogatore vel eius principali contem-
platione deueniunt vt. l. fed. r. si plures. §. in erro-
gato. j. de vul. r. pupill. Sol. q ista supplet per illā:
vel dicit q ista dicit idē si certo modo punctetur
r. suppletur litera: vnde non obli. prima verior.
7. **Opp.** iij. dicitur hic qd non capit hanc quartā:
iudicio testatoris. **Contra:** nā si testator eū instituit
in quartā istā etiam capit iudicio testatoris: vt in
aut. vt cum de appel. co. §. aliiud quoz capitulū.
Dicit enim capere iudicio testatoris: qd titulo in-
stitutionis. Solu. quantum ad suum commodum
videtur capere iudicio testatoris: vt habeat ius ac-
crescendi: sed non quantum ad suum incommodū
r. onus vt possit grauari: vt bic: quia debitor non
debet imponere onus rei, debet inuito creditore:
vel quasi creditore. vt. j. de actio. empt. l. si tibi lū-
berum. **Oppo.** quarto hic dicitur q ista quartā
debet sine onere. **Contra:** quia quartā non des-
betur totius hereditatis sed eius partis quā quis
esset habiturus ab intest. vt. C. de inoff. test. l. cū
querit. Sol. ibi in quarta debita iure nature. hinc in
quarta debita iure arragationis. **Et est ratio dī-**
uersitatis: qd bec quarta debet in quandā recom-
pensationem commodi qd interim arrogator: per-
cepit ex bonis arrogati. simile. C. de facto san. c. e-
le. aut. si qua mulier. Ista sol. non videtur vera qd:
fm hoc esset melior conditio adoptiui quā veri fi-
lij contra mentem. l. nec ei. §. pterea. §. eo. Sol.
concedo: nam r. in alio video qd effectio: est ista
quam illa que debetur filiis veris: nam propter
alienationem arrogatus non debet defraudari
hac quarta: sed verius filius sic. vt. l. fina. si quid
in frau. pa. r. l. non vsq. adeo. §. si quis a pa. si. ma.
l. hereditarius. j. de bo. aut. iud. pof. l. y. in l. j. C.
de inoff. dona. non cōcedit qd possit defrau-
dari: vt extra de test. c. raynaldus. nā ius naturale
debet esse irrevocabile plus quam ius accidenta-
le. facit quod not. j. de fal. si quis legatum. in. §. si.
ver. si. debiti iure nature: r. ideo ad instar alterius
regulatur secundum glo. r. bene. **Quinto oppo.**
q bec litera contradicat sibi ipsi. primo dicit q va-
let substitutio vsq. ad pubertatem. secundo dicit
fideicommissum non valere. Solu. directa substitu-
tio valet vsq. ad pubertatem: fideicommissaria vero
non: r. est ratio differentie quia substitutio directa
non est onus: fideicommissaria sic. Ratio ratio-
nis: quia substitutio directa cōcernit pupillum tanq-
causam efficientem: sed fideicommissaria concer-
nit eum tanq. grauatum r. patientem. dixi de hoc
in. l. x. vrbus. C. de inoff. testa. vnde que substi-
tutio substituiti pupillari possunt efficaciter
alienari. b. secus in rebus subiacentibus substitui-
tionis

tionis fideicommissaria: q substitutio pupillaris nō
afficit pupillū nec obligat eū: fideicommissaria sic.
a **Sexto oppo.** dicit hic q quarta non agnita
transmittit. **Contra.** C. de cad. tol. l. vnica. §. in no-
uissimo. Solu. hic i suo: ibi in extraneo: vt. l. apud
de vulg. C. de suis r. legit. r. j. de mil. test. lex mi-
litari. l. et. cū. l. seq. **Del** solue melius. hic nō est suc-
cessio. **Et est arg.** qd maritus qui lucrat certā par-
tem dotis eam transmittit sine agnitione: quod est
verū propter acquisitionem ipso iure factam: quia
titulus singulari acquirat vel vniuersali fuit que si-
tum in cōmutabiliter: sed neutro modo qstum nō
recipit transmissionē: sicut alibi p. **Opp.** septi-
mo extra gl. substitutio pupillaris r. quelibet dire-
cta facta in re certa trahitur ad vniuersum: vt. l. co-
heredi. §. cum filie. j. de vul. r. pup. ergo non limita-
tur ad solā quartā: vt bic: gl. facte. **Oppositum:** sed
tu dicit q hic est speciale vt non porrigat ad bona
arrogati: q est limitata pās substituentis a iure:
10 vt. j. declarabo. **Oppo.** octauo r. videt q si licitū
tum arrogato r. eius heredibus agere etiam con-
tra filios naturales et legitimos arrogatoris ad
quarta. **Sed contra fm Pet.** qd due rationes vni-
cunt vna: ergo cū ciuilis r. naturalis cōstitū: natu-
ralis debet precedere r. excludere arrogatum. vt
in aut. de confan. r. vt. fra. §. j. Sol. dicit Jaco. de
are. qd due rationes vniūc vna: quando vtraq. ope-
ratur ad id de quo queritur. **Sed in** successione nō
considerat: nisi ciuilis ratio r. legitima fm eū que
pariter adest naturali r. arrogato. **Pet.** reprehendit
dit Jaco. de are. dicens q in debito iure nature vs-
deur pōderanda naturalitas: vt. l. cum ratio. j. de
hon. dama. **Sed** respōdēde hoc qd filio naturali
tantum qui non est legitimus non debetur aliqua
portio iure nature: ergo non considerat aliqua na-
turalitas abstracta a ciuilitate. facit qd no. in l. j.
j. de contratabu. **Sed** adhuc oppo. de filio emā-
cipato qui succedit sola naturalis causa inspecta:
Sed sustinēdo dicit sic qd ibi concurrat ciuilis ratio
r. legitimitas licet patria potestas sit sublata: vel
quando in eodē subiecto substituitur inspicitur so-
la ciuitas: sed quando non est certū naturalitas in-
spicitur r. sic non ob. Jaco. de are. sed **Pet.** soluit
contrariū aliter: qd dicit q in filio arrogato con-
currit ciuilis ratio r. naturalis fide: que fictio idē
quod veritas operat r. sic tam in filio arrogato q
in ceteris concurrunt due rationes pares fm **Pet.**
S3 iste presupponit falsum: q nulla lex fingit ar-
rogatum esse naturale. vt. j. de condi. r. demon. l.
fideicommissum. r. j. de libe. r. posthu. l. filio que pas-
ter. **Et** ideo Jaco. dicit melius: sed contra eum fas-
cit. l. hac parte. j. vnde cogna. sed contrariū in suc-
cessione materis: vel dicit q qd vna ratio tātum
operatur quantum due. vnde pretendens ciuile obli-
gationē ex sententia non est deterioris cōditionis
q pretendens naturalē r. ciuilem ex mutuo: vt. j. de
re. l. inter eos. **Sed** contra eū est rō in aut. de
de confangu. r. vt. fra. §. j. nā ex duabus rationibus
augēt effectus: r. duo vincula fortiora sunt q vni.
Sed rō dicit qd ibi loquitur in illis quibus non debet
hereditas: sed hic loquitur in illis quibus debet
legitima. vt in aut. de heredi. r. facti. §. j. r. not. per

Ly. fami. heredi. l. filium. **Sed** oppo.
r. videt q alia substitutio fieri pot
fir in quarta quā pupillaris scilicet
vulgaris tacita que continet in pu-
pillari expressa: vt. l. iam hoc iure. j.
de vulg. r. pupill. §. ista vulgaris sub-
stitutio continet onus r. grauamen:
nā si nō haberet vulgarem substitui-
tionē transmitteret hereditas etiā
nō agnita: sed nunc cū haberet non
transmitteret: vt. j. de libe. r. posthu.
l. si filius heres. **Sed** ista op. nō pls
qd concludit qd pater filio nō possit
substituere vulgariter in legitima:
nā imo potest: vt. d. l. si filius heres.
sed forte nō impedit transmissionē.
nā istud esset granamen. r. ideo tollit
tur inquantum esset granamē. l. qm
in prioribus. de inoff. testa. r. facti.
j. ad trebel. l. quidā ita. Ad. l. si filii
heres: dicit qd ibi filius non erat insti-
tutus pure seu sub conditione pote-
statu: r. ideo interim non trāsmittit
tit. simile. j. de lega. ij. l. fr. r. adde qd
no. C. de bo. q libe. l. cū non tolli. in
prin. **Concludendo** r. fateo: contra-
rium. qd quelibet directa substitutio
pōt fieri in legitima qd non est gra-
uamen. **Pet.** cetera esto qd vulgariter
pressa impedit transmissionem se-
cus est in vulgaris tacita: qd non facit
cessare existentiam sui heredis.
j. de vul. r. pup. l. si filius qui patri:
facit quod not. C. de iure delibera.
l. quidam. **Contra** oppo. r. videtur
quod fieri possit substitutio in legi-
tima. ergo r. in vniuerso: qd h3 ius
accrescendi legitima portio: vt no.
per Ly. in l. j. r. in l. cōmunitum. C.
de natu. libe. Sol. glo. concedit con-
trariū: sed doc. dicunt q reputant
diuerse hereditates: r. ideo non est
locus iuri accrescendi: vt. j. de mil.
testa. l. si certari. r. qd no. C. de mī-
li. testa. l. j. **Pet.** dicit q ratio cōstitū-
ti in patribus non in patrimonijs cū
sit paganus. **Decimo oppo.** qd si
nō trahitur ad omnia ergo erit pro
parte testatus et pro parte intesta-
tus quod est impossibile: qd ius testata-
ti et intestati est vniuersale r. indiu-
sibile: vt. l. si ego. de iustro testame.
Sed tu dicit qd nō vna sed plures sin-
guntur persone: r. ideo vt vna p
soma deceder testatus: vt alia in tes-
tatur. fm **Pet.** **Contra** decimo oppo.
dicitur hic q potest substituere in
quarta: et tamen in ea non dicitur
honoratus a patre sed a lege: sic
est contra. C. de fideicom. l. ab eo.
Solu. ibi grauado hic prouidēdo.
Oppo. contra in bonis aduenti-
s B s ij

Andr. Pomate.
Sexto.
vide Alex.
ran. cons.
col. volu.
ij.

tis non potest substituere arrogator: ergo nec in hac quarta que est proprium patrimonium impuberis. Respondeo non est ita proprium: quia non est questum filio in vita arrogatoris: sed que ritur per mortem eius ad instar legitime et ideo pater habet quoddam ius in instar legitime donec vivit cum possit de ea testari dummodo non aggraveret arrogatum. ¶ Duodecimo oppo. dicitur hic quod si pater provideat filio arrogato de eodem quo provideat lex ista provideat dicitur legalis non pater. Contra quia expressio eorum que tacite insunt multum operatur. unde dato quod tacite insint: tamen debet aliquid operari: vt. i. ad legem falcidiam. l. i. r. i. nam tacite inest ex legali provideione et provideione quod detrahatur fal. tamen si testator hoc expresse permittit multum operatur: vt ibi patet. Per. dicit quod in fauorem potest aliquid operari vt ibi non in odium non vt hic. Vel dicit quod ubi ratione expressio nominat actio legis tunc operatur quia per expressionem augetur effectus secus si per equipollentiam: vt hic. Preterea hic erat ex necessitate precedentis cause ibi non. de hoc latius. j. dicam. ¶ Nunc venio ad questionem: et sciendum est quod iste ter. tractat de restitutions bonorum arrogator: de quarta nec dicit cui nec dicit quo iure. Et primo captamus casum litere quando pater arrogator decessit, quero quo iure restituitur bona impuberi arrogato. secundo quero quo iure restituitur heredi impuberis, tertio quero quo iure impubes petat quartam. quarto quero quo iure heres eius petat. ¶ Venio ad primum: quando impubes arrogator interponitur stipulatio quedam super restitutione cuiusmodi videtur ista. Ergo talis arrogator promittit talis publice persone recipienti et stipulanti pro omnibus sanguinibus ad quos bona impuberis pertinet si arrogatus non vixerit: me post mortem impuberis restituitur. Ista forma videtur proba in insti. eo. §. cum autem: et. §. eodem. l. non aliter. cum ergo forma stipulationis sit ponderanda: et in ista stipulatione non possit agere vigore stipulationis: nec ergo sibi habebit obligatos fideiussores validantes stipulationem nec pignora: et si dicitur plus concedi heredi eius quam ei. Respondeo non est ita: nam quando arrogatio soluitur morte arrogatoris tunc incipit ius ad impubere spectare: et sic ius incipit ab impubere: et qualis coepit talis transmittit: et si ius stipulationis non habet: ergo nec transmittit. Sed quando soluitur morte arrogati tunc eius hereditas est opus remedio stipulationis que non incipit ab impubere quo ad commissionem. Quo ergo iure quando superest impubes ager. Respondeo quod in eum tunc reuertetur dominium recta via. unde existetia sui heredis alias etiam bona ipso iure recuperat: vt j. de secun. tab. l. qui ex liberis. §. testamento. non tamen recuperat possessionem: nisi res tradatur. vt. l. doctis. C. sol. matr. Sed hodie videtur quod etiam possessionem recuperet. nam cum duret propretarius ciuilius possidet: et mortuo patre qui non possidet: nisi solum usufructu. vt. insti. de acqui. per. arro. ipso iure igno:ans incipit naturaliter:

possidere: vt. j. de acquitren. posses. l. clam possides re. §. si. r. l. eq. sin autem sunt res que ratione vsus fructu. inducunt dominium vt pecunia que in qualitate vsus fructu. non distinguitur a dominio et alie res in quibus vsus fructu. abdicat dominium vt que vsu consumuntur tunc non possidet filius vltimo modo. et ideo opus est retraditione. et facit. C. de sep. cum. nup. l. bac edictali. §. mobilium. Sed tu dic quod in forma stipulationis debet fieri mentio de persona pupilli: quia promittitur pupillo si superuixerit et ubi non superuixerit arrogator tenetur filio ad quos statu non mutato bona peruenissent quia omnibus quorum interest stipulatio ista debet interponi: vt. §. eodem. l. bis verbis. et. l. nec et. §. eorum. Concludo ergo quod ipse impubes potest agere ex stipula. interposita acti. mania. et si non fuit stipulatio interposita habetur vt imposita: et datur vtilis actio ipsi impuberi: vt. l. bis verbis. ¶ Oppo. quod dicitur actio datur: quia ex fictio ne legis datur actio directa: vt. C. de rei vro. acti. l. rem in presenti. et ideo dicit quod hic non dicitur quod stipulatio fingatur. dic ergo quod est datur ex suppletionem legis: non ex fictioe stipulationis: hoc de prima questione. ¶ De secunda et qualiter succurrat heredi impuberis: primo occurrit videre si potest habere heredem ad intestatorum certum est quod sic: quia decessit sui iuris: sed ex testamento non videtur: nam ex testamento arrogatoris: non nisi in quarta: vt. hic non in bonis arrogatoris: vt. ex testamento patris naturalis: quia corrupta videtur substitutio prius facta in testamento patris: vt. l. nec et. §. eorum. §. eodem. glof. soluit hoc quod de iure ciuili sum vocetur substitutus: sed de iure pretorio per bonorum possessionem accurrunt: et est casus in quo bonorum possessio est necessaria. vt. C. unde legi. l. certum. ¶ Sed contra istud videtur: quia ex quo est rupta per cap. d. omni. non reconalescit per seipsum sed debet confirmari nono iudicio: vt. l. qui ex liberis. §. restamento. j. de secun. tabu. Iste contrarium soluiunt doctores quod non voluntas requiritur in eo qui potest velle. Secus si non habet velle: vt impubes. vt hic secundum Per. Sed hac ratione idem in futuro quod non videtur verum: quia est intestabilis facio suo qui se in arrogationem dedit: ideo postea moriente arrogatore non conualescit testamentum quod fecerat: secus in eo qui fit intestabilis sine facto suo vt. no. in. l. j. exigit. j. de bono. pos. sec. tab. Et theoretice ibi data est necessaria ad intellectum huius. quod ideo dico quod speciale est in substitutione pupillari. quia non abob: ber in totum patriam potestatem: dummodo tempore quo substitutio confirmatur sit habitus. sic. j. de vulg. et pupilla. l. ij. §. sed si extraneum. Nec ob. §. eorum. ubi videtur quod extraneus substituitur: quia verum est de iure ciuili: sed postea conualescit de iure pretorio. sic. j. de ini. test. l. posthumus. et alibi testamentum quod non valuit casu confirmatur: vt. j. de heredi. insti. l. qui soluendo. ibi in non erat defectus in substancialibus nec in persona: quod homo non prohibebat testari sed alienare in puidicium credito: dicit quod quibus datur in arrogationem vt tacite suis.

facite sui testam reuocare ipso facto: et ideo arrogatione finita requiritur noua voluntas. Secus est in impubere arrogato: quia non pendet ex sua voluntate sed patris: ideo cessante capti. omni. ipso iure reconalescit substitutio: ergo quando proo. cedit arrogatio potest impubes habere heredem ex substitutione primi patris quia potest reuertit et esse necessaria bonorum possessio. et ita dicit glof. hoc ergo iure ager: vt quod iure pretorio cum sit bonorum possessio. Sed tu dic quod ad admittendam actionem admittitur de iure pretorio: sed ad istam actionem intentandam admittitur de iure ciuili causa remota inspecta: quod dicitur ex stipulatione vera vel presumpta. vt. no. j. de bono. pos. he. pe. l. ij. et insti. de act. §. sed iste. per glof. Dy. qualis enim est actio testatoris talis est actio successiois. arg. j. de her. re. vend. l. ij. §. j. dicit quod sit necessaria bonorum possessio. et est validum alterare ius substituti a patre naturali: hoc de scda. q. ¶ De tertia quoque iure impubes petat quartam. Nam super quarta non interponitur cautio. Respondeo per conditionem ex l. arrogator. et hoc si arrogator non reliquit eam arrogato: sed si eam et reliquit per actionem ex testamento. vt. l. j. §. si impuberi. de colla. bo. na. test. non testamentum vbi legitima relinquuntur filio: non enim est versus creditor filius in legitima: sed quia si creditor. vt. no. in. l. ij. C. de iuris et facti igno. et sic non ob. j. de leg. l. si creditor. et sic alias per se arrogator non tenet ad quartam. Sed ad reliquendum quartam: et sic ad factum: si ergo reliquendo quod facit quod debet. Sed hoc non videtur bene dicitur: quod si arrogator esset intestabilis. et ergo arrogato non deberetur iure quarta. Item factum non quia impossibile. vt. ad. l. i. bod. l. si vobenda. in princ. Item preuenit arrogator assignatio ei quartam inter viuos. vt. j. ad. l. falcid. cum quo de peculio. §. fina. et est debitor in quarta non in facto: nec succedit vt dicitur noua obligatio ad interesse contra non relinquente. Sed ad quartam for. mari debet petitio non ad quantitatem. vt j. de leg. l. non amplius. §. fin. ¶ De quarta quoque iure petat heres impuberis. dico quod code iure sicut defunctus qui transmittit. vt. hic. et. d. §. si impuberi. nam ista legitima trasmititur ad quemlibet successorem in falcibus: acceptatione quod est in obligatione: quod non. et hoc quod arrogatio soluitur morte arrogatoris. Sed quia quandoque soluitur propter obitum impuberis: quero in hoc obtemperare de in fratrisque questionibus: primo si moritur impubes in pupillari etate. vtrum possit habere heredem ex testamento. secundo vtrum possit habere heredem ad intestatorum: et vtrum transmittit ius stipulationis: et vtrum transmittit quartam. In primo non est dubium quod ex testamento arrogatoris non potest habere heredem: quod est capite mutus et hereditas velut patris alij queri possit vt. j. de capti. l. quod si filius. et de vulg. substi. l. lex conuicta. et. l. penul. j. de ventre in spi. ¶ Sed dubium est an ex testamento patris naturalis: et videtur quod non. quia decessit filius. qui non potest testari vere nec interp. etatiue. vt. l. ij. §. de vulg. et pupilla. Item quia non habet bona. vt in

aut. ingressi. C. de sacrosan. eccle. Item quod rupta substitutione non conualuit. vt. §. eo. l. nec et. §. eorum. et hoc tenet glof. insti. eo. §. cii aut. et facit cum dicit quod cauetur de restituendo eis qui successuri essent si adoptio facta non esset. C. iij. quod dicit tunc essent successuri: quasi dicit non nunc alias non coepissent verba illo modo: sed permittit simpliciter illis successio. nec potest dici quod conualescat iure pretorio: quod filiusfam. non habet heredem testam. mentaria. Preterea pater arrogator. est pater naturalis: ergo testamentum filij est nullum. C. in contra rui sentit ista glof. que dicit quod lex fingit testam non fuit: quod non vult ius eorum deterius fieri per arrogationem. Sed certum est quod fictio potest confirmare testamentum. vt. j. de vulg. et pupilla. l. lex cor. Preterea libertates dir. ecce coepunt: ergo ex testamento. Item legata debentur iure legatorum per rei vendi. et hypothecam: ergo valet testam. Item impubes non potest testari ergo nec rumpere testam. per ar. a porticia potiori contrariocum. Ad contrarium respondendum quod est hic speciale quod filiusfam. habet heredem: et hoc videtur. j. de vulg. et pupilla. l. causa cognita. sed de rigore iuris restitutum est irritum: sed de equitate tenet et coepit substitutio bonorum possessio. unde legitima extra ordinaria. vt. j. vt ex legibus et tenatur. l. ij. hinc le institui. de eo cui liber. causa bo. adi. in fl. et hoc dicitur de prima questione. ¶ De scda et vtrum possit habere heredem ad intestatorum dicit sic olim per bonorum possessionem vt dicit iure ciuili et refragante: hodie contra de iure ciuili filius potest habere heredem ad intestatorum in autem. vt liceat ma. r. ante. et hoc verum si decessit impubes. et hoc de scda questione. ¶ De tertia et vtrum filius transmittat ius stipulationis: aut decessit pater. vt. §. eo. l. hic autem. et insti. eod. §. hoc autem. Aut decessit impubes et tunc pendet ex premissis: nam si non habet successorem tunc non transmittit. Sed ager substitutus ex sua persona sine institutione heredis: nec ageret nec conueniret a creditoribus bonorum vt heres si non haberet: quod est verius. nam venit in transmissione: et habetur pro heredem quod ad onera et emolumenta que vnteritate sequuntur. facit quod non. j. de pecu. l. peculium. in princ. C. ad. l. iul. de vi. l. tutoris. ¶ De quarta et dico quod nonnunquam alius trasmitit legitimam si decessit prius quam pater: quod debet et nisi mortuo patre. facit. C. de sacrosan. eccle. l. si qua mulier. et per Dy. in. l. de libe. agno. et. l. j. §. si impuberi. j. de colla. bono. non enim transmittitur obsequio cuius conditio deficit. Jaco. ¶ Alterius de actum est et quod altero iure. et ex testamento vel ad intestatorum potest impubes heredem habere: sed an vtroque iure simul. verbi gratia decessit impubes mortuo arrogatore: cui impuberi pater naturalis non oederat substitutum sed arrogato: sic dicitur glof. quod iste in totum testatus decessit: quia substitutio trasbitur ad priorem. quod est notabile. quod substitutio directa facta in legitima trasbitur ad omnia bona: ita tenet hic glof. facit quia ne de cedat pro parte testatus causa est: admissibilis. et

ista duo contraria in eodē subiecto. i. in eadem p[er]sona non cadunt. vt. j. de reg. iur. l. ius nostrū. r. ar. gu. j. de testa. l. si quis. Itē facit p[ro] glo. infra ad trebel. l. cogi. s. di qui solidum licet qui venirent alias ab intestato nō venirent ab intestato: rā men agerent contra substitutū cū nō sit heres p[ro] missionis. nisi de iure legitime: quia nō sequuntur debita legitimā. vt. l. papi. §. quarta. j. de inoffi. res. sta. Et quia actio personalis nō sequit fundum vt. l. j. §. si heres. j. ad trebel. Si vero tu dicis non cōueniri substitutum sed heredem arrogatoris. tūc substitutus ibit cantando q[ui] habebit bona r. restituet: heres vero nō deprecabit. iste sunt truffe. iō

men hic secus. ergo sequitur alius inconueniens quod quis possit decedere cum duobus testamētis et eodem modo p[ot]est testatus et intestatus r. Et hec valent ad. q. j. In ciuitate perusij est statutum quod in testamento interueniant septem testes. In ciuitate florentie statutum est quod interueniant decem: nō testis est conditū perusij heres petit in ciuitate perusij: r. in ciuitate florentie obijctur sibi quod testamentū nō valens: quia non habet decē testes. r. tōc quod heres habebit illa bona que sunt perusij: r. venientes ab intestato que sunt florentie. dic de hoc per l. y. melius r. latius in. l. j. C. de sum. trini. r. c. etiam per me in repetitione mea. de p. r. l. j. q. ad vnam pluralitatem sequitur aliquid p[ro]pter quod in perplexis fallunt ille regulē. vt. j. de heredi. insti. l. si pater r. nō. j. de ver. bo. obliga. l. ita stipulatus: r. quia in diuersis hereditatibus separatis non habet locū ius accretionis: sed in coniunctis hereditatibus sic. vt dixi in. l. si. j. de acqui. her. impossibile est quod vna hereditas accretat alteri. l. si sub conditione. qui. mo. vsufruct. amit. quia testator in alium non p[ot]est accrescere. vide l. y. in. l. j. C. de adop. Et ita lex inducitur j. in ar. gu. ad. q. reo fuit data dilatio: vult actor probare. reus ad hoc vt actor non probet renuntiat dilatio sibi date. an possit: r. allegatur hec lex quod non: quia id beneficium quod conceditur aduersario vt possit probare. j. terminū datum est ex p[ro]uidencia legis: r. ideo non p[ot]est p[ar]tem renuntiare. ad hoc allegatur. vt. l. si post mortem. §. si. j. de bono. posses. contra tabu. r. per Dy. l. j. ibi. Et extra not. argumen. ad. q. de t[em]p[or]e. Quod dicitur intelligitur legale non iudiciale. Sed dices contra quia est dilatio iudicis sed dic q[ui] est legalis vt de quarta arrogatoris. r. ideo arrogator: non est aliquis agens. sed merus executor. ita etiam iudex videtur legis executor: vt. j. de re iudic. ca. l. iij. §. si quis. in si. forte secus in arbitro: quia arbiter nō est minister legis sed p[ri]uatus qui etiā habet liberum arbitrium: et non potest ad eius factum appellari. Et faciunt predicta ad. q. de impubere filio monacho facto. nam si decedat in pupillari etate venit substitutus pupillari: alias nō. Et not. impuberi posse fieri codicillos sicut testamentum vnde post pupillarem substitutionē possunt addi codicilli pupillares r. hoc non habes alibi. Et extra no. quod ista littera facit differentiam inter substitutionem directam et fideicommissaria: sed que dicatur fideicommissaria. Respon. quando testator fidem alterius interponit: sed quando non interponit inter se sed substituit aliquid: tūc est directa: vt not. C. de fideicom. l. cum quam. et ideo quando dubitatur an voluerit fideicommissarium vel heredem facere in directam substitutionem interpretabitur: quia media manet inter substitutos directa. vt. j. de acquire. heredi. l. ex parte. Sed quomodo cognoscitur in hoc voluntas testatoris. respon. per seculum verbum: et quandoq[ue] in verbo dispositio consistit ius nam de q[ui] in conditione: quia conditio quandoq[ue] imponitur directam substitutionem quandoq[ue] obijctam. materia est in l. precibus. C. de impuber.

r. alijs

25 r. alijs substitit. Quero extra gl. quid si impubes arrogatus institutus solus r. de restituendo rogetur an detrahatur duas quartas. r. vide q[ui] sic: q[ui] ad duo iura p[er]tendit. In contrarium facit de inoffi. testa. l. papinianus. §. si quis impubes. r. hoc est verius q[ui] compensatio fit. C. vnde vir r. pro. ant. pres. terea. r. j. sol. marri. l. si cum ote. §. si pater. sed in alio legitimo r. naturali distinguitur vtrum sit rogatus pure vel sub conditione. vt extra de testa. c. Raynaldus. r. l. papinia. §. meminit. j. de inoffi. testa. r. ibi dicam. Et extra quero ex quo arrogatus potest decedere cū duobus testamentis: quid si relinquitor heredi eius: de quo herede istorum intelligitur. Respondeo interdum fit mentio heredis respectu herede coniunctionis. r. tunc dicit. vt. j. ad trebel. l. ex facto. §. si. interdum respectu successione: r. tunc intelligitur de herede vniuersali q[ui] est iste heres proprie. vt. l. quedam. §. j. de eden. Et in glo. hoc lex r. c. ista glossa diuidit in tres partes. p[ri]mo loquitur quando arrogator prohibet. secundo quando prohibet arrogatus. tertio redit ad p[ri]mum thema. secunda j. ibi: scz quid. tertia ibi: sed pone. Et tertia subdividitur in duas partes. p[ri]ma loquitur quando est questio interuenientes ab intestato r. substitutum. In p[ri]ma questione glos. firmat quod causa testati trahit ad se causam intestati. In secunda questione glos. ponit duas opin. t[er]tia est quod substitutus ab arrogato de directavia succedat in omnibus bonis r. teneatur alijs substitutus ex stipulatione. Secunda q[ui]d verus succedat p[ro]ut substitutus est r. qui possidet teneatur non possidentem vtili petitione hereditatis: que est in rem actio. r. sequitur possessorem: r. tunc sequitur quod quis cum duplici testamento decedat quod alibi nō reperitur in pagano secundum glo. In eadem gloss. ibi per bonorum possessionem: quia id quod est nullum non reconualescit nisi de iure p[re]torio vt. l. posthumus. j. de insti. l. i. testamen. sed hic fit deterior conditio p[ri]mi substituti per arrogationem quare non potest succedere de iure civil. vel dic q[ui] homo hoc casu dispensat: nisi possit succedere de equitate iuris ciuili: r. est specialē. vt. j. de vulga. r. pupilla. l. causa cognita. p[ro] hoc quia legata r. libertates videtur posse petri per vtilem actionē. vt. d. l. ex verbis. §. oed. secundum do. cto. Et sic ver. sed an impuberi inducitur in argu. ad. q. talem que fuit disputata

26 r. alijs substitit. Quero extra gl. quid si impubes arrogatus institutus solus r. de restituendo rogetur an detrahatur duas quartas. r. vide q[ui] sic: q[ui] ad duo iura p[er]tendit. In contrarium facit de inoffi. testa. l. papinianus. §. si quis impubes. r. hoc est verius q[ui] compensatio fit. C. vnde vir r. pro. ant. pres. terea. r. j. sol. marri. l. si cum ote. §. si pater. sed in alio legitimo r. naturali distinguitur vtrum sit rogatus pure vel sub conditione. vt extra de testa. c. Raynaldus. r. l. papinia. §. meminit. j. de inoffi. testa. r. ibi dicam. Et extra quero ex quo arrogatus potest decedere cū duobus testamentis: quid si relinquitor heredi eius: de quo herede istorum intelligitur. Respondeo interdum fit mentio heredis respectu herede coniunctionis. r. tunc dicit. vt. j. ad trebel. l. ex facto. §. si. interdum respectu successione: r. tunc intelligitur de herede vniuersali q[ui] est iste heres proprie. vt. l. quedam. §. j. de eden. Et in glo. hoc lex r. c. ista glossa diuidit in tres partes. p[ri]mo loquitur quando arrogator prohibet. secundo quando prohibet arrogatus. tertio redit ad p[ri]mum thema. secunda j. ibi: scz quid. tertia ibi: sed pone. Et tertia subdividitur in duas partes. p[ri]ma loquitur quando est questio interuenientes ab intestato r. substitutum. In p[ri]ma questione glos. firmat quod causa testati trahit ad se causam intestati. In secunda questione glos. ponit duas opin. t[er]tia est quod substitutus ab arrogato de directavia succedat in omnibus bonis r. teneatur alijs substitutus ex stipulatione. Secunda q[ui]d verus succedat p[ro]ut substitutus est r. qui possidet teneatur non possidentem vtili petitione hereditatis: que est in rem actio. r. sequitur possessorem: r. tunc sequitur quod quis cum duplici testamento decedat quod alibi nō reperitur in pagano secundum glo. In eadem gloss. ibi per bonorum possessionem: quia id quod est nullum non reconualescit nisi de iure p[re]torio vt. l. posthumus. j. de insti. l. i. testamen. sed hic fit deterior conditio p[ri]mi substituti per arrogationem quare non potest succedere de iure civil. vel dic q[ui] homo hoc casu dispensat: nisi possit succedere de equitate iuris ciuili: r. est specialē. vt. j. de vulga. r. pupilla. l. causa cognita. p[ro] hoc quia legata r. libertates videtur posse petri per vtilem actionē. vt. d. l. ex verbis. §. oed. secundum do. cto. Et sic ver. sed an impuberi inducitur in argu. ad. q. talem que fuit disputata

27 r. alijs substitit. Quero extra gl. quid si impubes arrogatus institutus solus r. de restituendo rogetur an detrahatur duas quartas. r. vide q[ui] sic: q[ui] ad duo iura p[er]tendit. In contrarium facit de inoffi. testa. l. papinianus. §. si quis impubes. r. hoc est verius q[ui] compensatio fit. C. vnde vir r. pro. ant. pres. terea. r. j. sol. marri. l. si cum ote. §. si pater. sed in alio legitimo r. naturali distinguitur vtrum sit rogatus pure vel sub conditione. vt extra de testa. c. Raynaldus. r. l. papinia. §. meminit. j. de inoffi. testa. r. ibi dicam. Et extra quero ex quo arrogatus potest decedere cū duobus testamentis: quid si relinquitor heredi eius: de quo herede istorum intelligitur. Respondeo interdum fit mentio heredis respectu herede coniunctionis. r. tunc dicit. vt. j. ad trebel. l. ex facto. §. si. interdum respectu successione: r. tunc intelligitur de herede vniuersali q[ui] est iste heres proprie. vt. l. quedam. §. j. de eden. Et in glo. hoc lex r. c. ista glossa diuidit in tres partes. p[ri]mo loquitur quando arrogator prohibet. secundo quando prohibet arrogatus. tertio redit ad p[ri]mum thema. secunda j. ibi: scz quid. tertia ibi: sed pone. Et tertia subdividitur in duas partes. p[ri]ma loquitur quando est questio interuenientes ab intestato r. substitutum. In p[ri]ma questione glos. firmat quod causa testati trahit ad se causam intestati. In secunda questione glos. ponit duas opin. t[er]tia est quod substitutus ab arrogato de directavia succedat in omnibus bonis r. teneatur alijs substitutus ex stipulatione. Secunda q[ui]d verus succedat p[ro]ut substitutus est r. qui possidet teneatur non possidentem vtili petitione hereditatis: que est in rem actio. r. sequitur possessorem: r. tunc sequitur quod quis cum duplici testamento decedat quod alibi nō reperitur in pagano secundum glo. In eadem gloss. ibi per bonorum possessionem: quia id quod est nullum non reconualescit nisi de iure p[re]torio vt. l. posthumus. j. de insti. l. i. testamen. sed hic fit deterior conditio p[ri]mi substituti per arrogationem quare non potest succedere de iure civil. vel dic q[ui] homo hoc casu dispensat: nisi possit succedere de equitate iuris ciuili: r. est specialē. vt. j. de vulga. r. pupilla. l. causa cognita. p[ro] hoc quia legata r. libertates videtur posse petri per vtilem actionē. vt. d. l. ex verbis. §. oed. secundum do. cto. Et sic ver. sed an impuberi inducitur in argu. ad. q. talem que fuit disputata

r. alijs

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

exclusio procedit de rigore: maxime de bonis filij. ita quod nunquam fuerit patris: dicta exclusio non debet trahi ad consequentiam: nec debet intelligi fieri in dubio. vt. l. quoties idem sermo. j. de regulis iuris. ¶ In contrarium quod mater omnino excludatur per substitutionem omnino iure directo succedat substitutus probatur legibus et rationibus et primo hoc tenet glossa in titula de pupillo substituto in glo. magna. in fi. ubi dicit quod infra tempora pubertatis est directa. postea trahitur ad fideicommissariam: nec distinguitur sit mater in medio. vel in substitutione facta a pagano: sed sentire videtur quod illa distinctio habeat locum in substitutione ne facta a milite: et ubi filius non decedit in pupillari et re: sed post. Ratio differre potest esse quod si miles substituitur directo filio post pupillarem etatem. istud est introductum specialiter contra ius commune in privilegium militis: ideo non debet trahi ad consequentiam. i. ad exclusionem maternam: et per hoc patet quare sit secus in pupillari etate: quia infra id tempus potest substitui iure de iure communi. unde mater excludit. vt. l. pater. C. de impube. et alijs substit. Ratio enim est quia fortius est ius commune quod privilegium ad excludendum loquitur. l. eius militis. §. j. de milit. testa. et hoc casu loquitur. l. in testamento. C. de testa. milit. Preterea in dubio non est credendum patrem velle gressuare filium: imo consilium caput pro filiis suis et non contra eos. vt. l. nihil. de bo. libe. et l. scri pro. j. unde liberi. Sed ita est quod pupillaris substitutio continet provisionem filij. fideicommissaria continet onus. vt. l. hac. l. si arrogator. §. fed an impuberi. et C. de inoff. testam. l. ex tribus. ergo in dubio pater non intelligitur substituere filio per fideicommissum sed pupillariter: et hac ratio nem videtur sequi text. extra de testa. c. si pater. §. eius in substitutionibus. li. vj. Nec ob. quod ex isto favore sequatur odium respectu matris. nam hoc est verosimile quod pater voluerit: quia ex ordinata charitate et affectione magis tenetur ad filium quem etiam diligit ultra seipsum. vt. l. si quis quidem. ff. quod metus causa. unde si sequitur ex hoc odium respectu matris non est curandum: quod venit per quamdam consequentiam. sicut dicitur in simili quod exceptio dicitur favorabilis: que principaliter continet favorem: sed per consequentiam continet odium: vt per in exceptione velleiant: vt. j. de condi. inde. l. qui excep. et. j. ad macedo. l. tamen. et in proposito ista interpretatio dicitur favorabilis considerato principali respectu et intentione testatoris: et non odiosa ratione consequente sue. hoc etiam glo. videb. dicere que dicit quod in dubio recipit interpretationem directam. vt. no. in. l. verbis civilibus. j. de vulg. et pupil. sed non potest negari quia ista substitutio fit pupila cum verba ipsa non expriment sp. ctem substitutionis. Preterea quando dubitatur super aliquo cui exheredatio applicetur debet applicari digniori: sed substitutio pupillaris est dignior fideicommissaria: vt. l. quod per manus. de iure co. dicit. ergo substitutio dubia applicatur tanquam me-

dia ad istud extremum quod est dignius: id. si ad pupillarem substitutionem: non ad fideicommissariam. Preterea dicta substitutio est compendiosa facta: id est indefinita quo ad casus et tempora quam substitutionem iura vocant compendiosam. vt. l. precibus. §. si vero substitutio. Sed compendiosa substitutio applicatur secundum casus et tempora vel ad pupillarem vel ad fideicommissariam: vt si moriatur pupillus: ad pupillarem: si post ad fideicommissariam: vt. d. §. si vero substitutio. ergo liquet aperte quod erit pupillaris. Preterea due sunt species substitutionum directa et fideicommissaria. Hec due sunt species directe: scilicet vulgaris et pupillaris ad quas reducuntur compendiosa breuiloqua et exemplaris. vt. no. in. l. j. de vulg. et pupill. substit. sed illa est compendiosa: ergo ad vulgarem et pupillarem. Preterea substitutio dicitur variari sine potestate: vt. j. de leg. ij. l. titia scio. §. viuras. j. de here. insti. l. ij. §. qui fideicommissariam: et l. pater severus. nam. §. conditionum verba. j. de condi. et demost. Item verba que dirigitur ad aliquem intelliguntur secundum conditionem eius: vt. j. de iudi. l. sed si suscepit. §. si libertis. et. j. de usu et habi. l. plenus. §. equitij. Ex quibus concluditur quod debet intelligi pupillaris in pupillari etate: quod videtur de hoc. l. centurio. j. de vulg. et pupil. et hac. l. si arrogator. in ver. sed an impuberi. primo responsio ubi dicitur quod vsus ad pupillarem etatem valet iure directo si pater substituat arrogato. ergo idem in patre naturali: vt. s. eodem. l. adop. et itam partem videtur in hoc tenere canonice in dicto capitulo si pater. predicta questio magis est facti quod iuris: ius enim potestatem permittit patri substitui di pupillariter et fideicommissarie: et sic valet ipsi per fideicommissum substituere nihil repugnat ne substitutio discernatur a substitutione que fit a patre: sed ideo dicitur quod facti est questio: quia de intentione testatoris dubitatur qui non satis exprimit suam intentionem sicut dicit illa lex. §. de statu hominum. l. idem erit. versiculo questio. In isto igitur dubio oportet venire ad interpretationem voluntatis ex verbis testamenti precedentibus et sequentibus: vt. l. si servus plurium. in fine. infra de legatis primo. et de testam. l. heredes palam. §. fed et si notam. et de legat. secundo. l. cum proponeretur. Ibi coniectura potuit admitti et. Item debet sic intelligi: vt adhecat equitate et naturali rationi in quantum magis potest: ista est enim melius iudicia: cum ars sit boni et equi. l. prima. in principio de iustitia et iure. ¶ Vis igitur premisis si constat aliquo iudicio testatorem voluisse suam prorem certa re fore contentam pro omni successione que competet dicere matrem excludi: vt. l. quoties. §. si duo. de here. insti. et ibi not. per me. dicit quod hoc est verum quando constat quod voluit eam excludere post mortem filij: nam illa verba iubent eam esse contentam in propria ipsorum verborum significatione de equitate non intelligitur ea excludere post mortem filij: vt. j. de lega. ij. l. paulo callimacho. §. j. de verb. obli. l. q. rome. §. si.

Item

¶ Item diligenter est considerandum si ista substitutio est determinata ad certa bona paterna: quia etiam intelligitur fideicommissaria: nec enim tunc fit larga interpretatio. vt. l. cogi. §. et generaliter. et ibi per Dyn. j. ad trebel. et intelligi factum in certis rebus etiam si est facta in bonis mobilibus: nam hec appellatio stricte intelligitur: quia si traheret eam ad bona maxime heredis esset contra rationem: et magis esset contra rationes trahere ipsam ad pupillarem substitutionem quod ad bona pro filio. de quibus nihil testator dixerit: unde in tali vinculo censentur bona heredis. arg. ff. de pig. l. paulus. quod autem appellatio mobilium et immobilium non trahatur ad hereditatem: patet quia mobilia et immobilia sunt corpora: sed hereditas est quid impossibile: §. corporale et incorporeale sunt species distincte: ergo vnum non inferatur ad alterum. Item talis significatio non pertinet ad noia debitorum cum amplius sint quam mobilia et immobilia. vt. l. quam tuberom. §. in pecunia. de pecu. et l. iij. C. de quadri. prescrip. et no. in Specu. in titu. de fruct. et interesse. et per Guil. in. l. j. §. de statu homi. Item non veniunt omnia passiva: vt patet insti. de acqui. per arrog. et in fin. de pecu. lega. l. si peculium. §. j. et maxime quando mater est in medio: quia trahere ad dictam substitutionem ad exclusionem matris: esset interpretari beneficium large contra ius tertij: id est contra ius matris: sed nedum in testamentis que plenius interpretantur. Sed etiam in beneficiis que plenius interpretantur. namque in pcedicium tertij fit larga interpretatio: imo stricte et strictissima. vt. l. beneficium. §. de consti. prin. et est materia. l. principis bona. et l. momentum. j. de verbo. significa. Preterea ponamus quod dicitur testator decesserit nihil habens in bonis nec mobilia nec stabilia nec minima debitorum. hec verba testatoris deficiunt et eius intentio est intelligenda secundum quod verba sonant vt. l. ille aut ille. §. cum in verbis. j. de leg. ij. et tamen hereditas est. vt. l. hereditas. in princip. j. de peritio. heredi. et potest continere utilitatem ratione bonorum impuberis si trahatur ad pupillarem. ergo non trahatur: quia hoc non vult testator: sed si filius decesserit impubes ista substitutio esset fideicommissaria: et si tunc traheretur ad bona ad que venit substitutus: nunquid fit fideicommissarius vniuer salis. dicemus quod non. vt. l. cogi. §. et generaliter. ad trebel. et ibi per Dyn. Sed singularis fideicommissaria reputatur in quem recta via trahitur dominium. vt. l. a Titio. j. de furtis. Est igitur hoc tunc respectu rerum testatoris vt non vultur hec substitutio omni tempore per fideicommissarium particularem. et hoc tenet Jaco. de are. in dicta. l. momentum. facit. l. quod dicitur. cum gl. sua. j. de impense in re. dota. fa. facit quia alia est significatio hereditatis alia aliarum rerum que sunt hereditatis. vt ibi not. et. ¶ Reuertendo ad principale questionem que est multum dubia et ardua in omni voluntate testatoris non possendo aliter quo modo colligere eam ex contentis in testamento Francisc. de Pisis et Hugo. pellol. Paulus Simonis et ego consilimus quod secundum ius civile dicitur

ita substitutio fideicommissaria censetur. Et tunc respondetur ad. c. si pater. extra de testamentaria l. brio sexto: quia substitutiones filiorum que sunt per verbum moriatur dirigitur ad instituto in substitutum recipere et recipio: oca substitutio est species directe. Item verbum moriatur immediate videtur significare: alias non osietur substitutio pupillaris: sed aliter directa. igitur sunt verba que testator sic dirigit quod instituto vult succedere substitutum. vt. no. C. de fideicommissis. l. eam quam super verbo directis. item illa substitutio facta de pauperibus in. c. si pater. fuit facta per verbum instituto quod est verbum directum si testator dicit instituto heredem filio meo. vel simpliciter instituto heredem quia intelligitur filio meo. Et idem si dicat succedat filio meo: nam aperte exprimit quod vult heredem filio: ideo est pupillaris. Idem si testator dicit sit heres mihi: hoc enim non potest nisi mediante filio qui adira hereditate decesserit: non enim potest habere duos heredes directe solidum: nisi habeat vnum mediante altero. C. de heredi. insti. l. si. j. de secun. tabu. l. si ita. §. si. ergo est necesse dicere quod videatur fecisse testamentum ipsi filio: sed qui vult vnum vult omne illud per quod peruenitur directo ad ipsum. vt dista. l. illud. de acquirit. heredi. sed tamen rationi filius. c. si pater. ubi dicit quod in dubio est interpretanda directa: etiam si mater sit in medio. infra tempora pubertatis non videtur responsum nec datum nec dari posse: nisi dicamus quod illa ratio restringatur ad dictum filium. et sic quando verba substitutionis sonant magis in directam quam in fideicommissariam. vt quia est verbum moriatur vel verbum instituto: vel verbum succedat filio. vt in. c. Raynui? extra de testa. vel similia verba. Verbum autem substitui tuo simpliciter placum exponitur proprie. substituo secundum primam expositionem proprie adaptatur ad obliquam. vt. j. de vulg. sub. l. j. et eo. ti. l. coheredi. §. cum filie. unde non eligit sibi aliquod extremorum de sui significato: vel dicit quod ibi loquitur quod dubitatio non est ratione verbi prolata: sed ratione persone que est in medio: licet quandoque alias oblique: vt ibi dicit. Item non ob. glo. que est in. l. verbis. quod ibi non loquitur quando dubitatio erat in qualitate verborum. sed in gradu: quia indicat quod dicitur gradus trahitur ad alterum. i. institutio ad substitutionem. Item una substitutio directa ad aliam substitutionem directam: nec substitutio Titius Plochy heres esto. sonat in testamentum heredis: et sic in institutionem similem pupillari vel exemplari. ubi iura interpretantur ista substitutionem vulgarem ad hoc ut valeat. et sic non facit per parte contraria. Item non ob. §. conditionum. et. §. viuras. quod ibi res non poterat cesseri vniuersi: inter omni res. et sic non ob. l. plenus. §. equitij. et ibi loquitur ubi coditio persone aduenit veris: quod ibi potest substitui per fideicommissum sicut pupillariter. et per hoc videtur ad hanc. l. si arrogator. ver. §. an impuberi: quod ibi non poterat substitui arrogato per fideicommissum: sed pupillariter: et ita intelligitur de pupillari ad hoc ut valeat et non pereat. ¶ Item non ob. quod compendiosa est species directe: quod est verum si aduenit per

Andre. Doma. C. Aide de materia Fel. in. c. cum dilecti. de rescrip. in. ij. col. seq. Fede. in cons. fi. c. ij. Panos. in. c. dilectus. col. iij. de preb. et in. c. sciscitatus. col. iij. et ibi Fel. in. iij. col. eo. et. r. Alexan. cons. lxxvij. col. iij. volu. ij. ubi inquit

De officio questoris. Rubrica.

Questor. Primo ponit vñ sum pñt questor originem. Secundo dicit qd sit eius officium et unde fuit. secunda ibi. ex questoribus.

De officio pretoris. Rubrica.

Petere dignitate qñ qñ possit et pro ea pecuniam promittere. et in repe. nu. 2. Error: cõmunis quãdo faciat ius. et in repe. nu. 7. quomodo hoc colligatur. nume. 9.

Barbarius in casu huius. l. qd fac legit liber. et in repe. nu. 2. q non. Barbarius in casu huius. l. qd fuerit p̄tor et in repe. etiam. nume. 3. q non.

Ratio quare acta facta corã iudice minus idoneo valent. r. nu. 6. Instrumenta cõfecta ab eo qui dñs se gessit pro tabellione an valent. et in repe. nume. 8.

Besta per iudicem qui postea apparet ex cõmunicatus an valeat. et in repe. nume. 9.

Barbarius.

Dec. et bona et subtilis et dolens lex. et legitur dupl. vno mō scd̄z gl. sito mō scdm̄ vlttramō. et scdm̄ glo.

Solenis. hanc l. limitat. in. c. in. c. n. bil. de elec. in. gl. admistrat. et. q. itel. 3. legit hanc l. quando iste Bar. bari? pbi lipp? fuit electus p̄tor et cõfirmatus dato qd v̄ualide. q. 7. per ipsum gesta valent. tamē a fecus si p̄ria autoritate in. b. trailet p̄suram. f. c. tunc not.

ria hui? l. vide etiã Bar. in tracta. de tyrannide. in. xi. q. per. 30a. cal. in. q. incip. ex. cõi. ubi conor. cñ cõi. op. 30. an. in regula beneficii. de in. in. mer. c. 2. in regula mora. in. mer. 30. an. d. in. r. u. edit. s. restat. ver. s. et. scas. p̄. de. an. ch. in. regula accessio. r. ius. in. v. opp. Bal. in. l. nō du. bius. in. r. col. de. les. gl. vni. de. suza. in. l. dicernim? et ibi. L. y. C. de. sac. fan. ecel. n. no. Bald. i. l. q. ad. fi. C. q. ad. uerius. q. s. et limita. n. s. f. melior. bar. distemper. lipp? fuit. set. de. post. tus. quia. postea. in. possessio. ne. toierant. dicit. qui. est. intrus. fuit. vide. Bal. in. l. pe. de. pi. ac. 30. in. c. qualiter. et qñ. in. r. col. de. at. cu. Bal. in. l. nihil. de. manu. vind. di. et. quid. s. barbari?

distidit in quatuor partes. Primo ponit r̄hema. Scd̄o ponit vñ. a. q. et responsiones ad eam. Tertio ponit alia qñe et ei? solutione. Quarto ponit alia. q. et ei? solutione. Scd̄a ibi et tñ videam? Tertia ibi. Quid dicemus. Quarta ibi. si fustit? et scdm̄ gl. beneiter. b. d. Agitata? per p̄torē min? idoneū: v̄puta seruili macula aspersum: tenet et valet ob publicā vtilitate. imo plus: qz si p̄tor eius electus fuerit p̄tor: liber et p̄tor d̄: fuisse. b. d. scdm̄ glo. Legit et alio modo scdm̄ vlttramonta. vt dicā. Et no. fm̄ hāc lecturā qd Barbarius olim seruus p̄tor: creatus fuerit vere p̄tor. et qd error: cõis? facit ius propter publicā vtilitate. et agitata corã iudice in cõpetenti valent. et hoc ppter publicā vtilitate. et de equitate iste liber fuit. Et sic no. qd ex iusta cā p̄t imperator vel cõitas seruū alienū manumittere. C. v. mo ad gl. 20. ad. lec. gl. dicitur hic quod barbari? petij p̄torā dignitate et p̄tor: fuit: incidit in. l. iuliam ambitus. vide ob. l. i. et p. tot. tñ. infra ad legē iuliam ambitus. r. C. ad. l. iuliam ambir. per totū. glo. sol. ut multis modis. vna solu. est quod licet non debuierit peti. tñ petita valeat et tenet. arg. l. i. s. qñ app. ff. Dec. sol. videtur. s. h. quemq. C. de. ep̄s. ecel. vel dic dicit gl. qd hic barbari? petij offm̄ publice et palā nō tacite vel simoniac. et iō r. et nō

fuisse a superiore cõfirmatus. aliqñ tñ nō reputant ipsum p̄ tali. vide Bal. in. l. ij. in. r. ix. col. C. de. fer. et in vlt. col. ubi dicit quod hic concurrunt tria autoritas superioris cõis error: vtilitas pub. l. ij. C. de. sen. r. idē dicit si p̄curat cõis error: et publicā vtilitas vt patet in oculte exaratozato iuxta no. in. auten. de. tabel. s. pe. vide ibi late. ubi et dicit qd i. cõis op̄i. firmet gesta per barbari. non tñ firmat eius p̄claturam quin detecta veritate sit amouenda et ibi ipse alleg. 3mo. in. c. n. bil. de. elec.

Agitata. qd in delegato. vid̄ 3mo. in. c. cū collecta. de. rescri. vbi dicit qd nō h̄z locū in delegato. s̄ tenet oēs ibi. p. l. i. C. de. sen. r. interlo. om. in. vlt. d. car. ibi q allegauit Bar. i. repe. hui? l. vide ibi dco. Bar. r. 3. 3mo. vide ibi d. Ant. ep̄ dera. qd hic erat error: cõis et ita erat in. d. l. ij. sed in. d. c. cū dilecta. nō erat error: communis. Andre. Barba.

Error: cõis. vide per Bar. in. l. ij. de. sup. leg. et in. l. i. C. de. testi.

incidit in. l. iuliam ambit? arg. l. i. s. f. de. pollici. bec vt bona. l. 3. glo. eā nō tenet. vñ dicit qd offm̄ fuit petiū in ciuitate Romana in qua. l. iuliam ambitus nō h̄z locum. vt. l. i. infra ad. l. iuliam de ambiru. Lu. die qd hoc soluto obtinet qñ p̄nceps esset in vrbē et officij petere ad eo. qz in eo nulla cadit suspicio. ita d̄ intelligi. l. i. fm̄ Babu. fecus si petere a p̄p̄o vt ibi. qz tñ obtinet s. d̄a solu. hui? glo. q est. 30. C. Op. d̄: h̄z qd nō incidit in. l. iuliam ambitus si a p̄ncipe petat. imo a quolibet petere nō h̄z. vt. l. i. si quēquā. C. de. ep̄t. r. cle. Sol. ibi loquit in dignitate sp̄ali. p̄dita in tpali. C. Op. ad hoc de. s. cogitatio. r. s. f. in corpore. vt tu. sine quoquo iustitiam. gio. col. ij. et iō d̄cas qd aut peti publice et hos nasce et sine pecunia. tūc est licitū vt bac. l. Aut pe nit dignitas pecunia p̄mitte. et tūc aut qñs de dignitate sp̄ali. aut de dignitate tpali. Primo casu nō est licitū. vt. l. i. si quēquā. r̄m̄. co. p̄e quōd opor. ep̄m. s. f. col. i. Scd̄o casu aut dignitas h̄z secū iurisdictione annexa aut nō. Primo casu nō est licitū tñ petere neqz pecuniā. p̄mittere. vt. d. s. f. r. s. cogitatio. Scd̄o casu dignitas peti p̄t. et p̄ ea pecunia dari. vt. l. de pollici. l. i. s. f. r. iō inter hos casus vt qd qñ dignitas h̄z iurisdictione in se annexā p̄sumit qd ppter pecuniā p̄missam grauaret subiectos suos: qd nō est in alio casu. vt colligit in. d. s. f. fm̄ p̄. C. Op. d̄: h̄z qd agitata corã covaler. imo vt qd nō error: cõis nō facit ius. vt. s. de leg. qd nō rōne. Sol. b̄z d̄tingit ppter publicā vtilitate vt colligit ff. C. Op. imo error: facit ius etiā si non est cõis error. vt. i. de macedoni. l. iij. in. p̄n. Pro cu ius solu. vt. C. fm̄ Jaco. but. qd aut publica vtilitas suadet qd error: cõis habeat p̄veritate. et tūc facit ius. vt. hic. Aut publica vtilitas suadet quod cõis error: nō habeat p̄ veritate. et tūc non facit ius. vt. d. l. qd nō rōne. aut publica vtilitas nō suadet pro vel s. tūc aut errās vult dānū euitare p̄teru error: et tunc cõis error: facit ius et p̄ veritate habet ius. vt. d. l. iij. in. p̄n. ad macedo. ad idē. l. zenodoz. C. ad macedo. Aut illius q̄ errat inter est poti? qd error: nō habeat p̄ veritate. et tūc p̄ veritate nō ha bet. vt. l. i. s. f. qñ actio de peculio est annalis. et. l. si. de. here. in. l. i. et hec sunt no. v̄ba. C. Op. qd imo acta corã eo non valeat. vt. l. i. aliena. s. quāquā. j. de. neg. ge. So. hic fuit legitime factū fm̄ gl. r̄iō fa cts corã eo valēt. tñ nō erat legitime factū: qz ibi nō erat iuris. C. Op. d̄: hic qd nō retractant. l. y. postea seruus apparet. imo ex casu sup̄uenit d̄z retractari cū ad eū casum puenit a quo incipit nō potuisset. vt. i. de arbi. l. nō distinguimus. s. sacery dorio. Solue vt dicit supra de his qui sunt sui vel alieni iuris. l. patre furio. C. Op. d̄: hic in si. multo magis: imo pariter. vt. l. ij. in. fi. C. de adop. Sol. dicit gl. idē s̄ dicit. qz p̄nceps facilius h̄z cõcedit quā p̄p̄o romanus: non qd habeat maiorem potestate. l. y. alia solu. sit scdm̄ doc. et hec est bona. C. Op. de. l. i. s̄ p̄uar. j. qz a qd? vbi nō p̄t aliter nū seruū manumittere p̄p̄o. Solu. ex iusta cā p̄t p̄p̄s alieno seruo dare libertate. vt. dic. et in. l. i. et ij. C. qd? ex casus p̄ p̄mo liber. acci. s̄ ad p̄m̄ te net. C. Op. d̄: hic qd fuit liber et sic p̄tor fm̄ glo. tñ ob. l. heren? de decurio. r. l. moueo. C. de. feri

incidit

nis exposita. qz cū Barbari? sit inuē sus feru? p̄sumit t̄pe retroa corã fuit fe feru? timor et hui? s̄ij vlttramontani recesserit a lec. gl. et intelligit qd ista lex ponat vñ questionē tan tñ. i. qd agitata corã Barbario tenent. Et scdm̄ hoc dicitur bec lex in quinqz partes. nōz in vna ponit quoddā r̄hema. In scd̄a qdā circumferētia ad q̄stione mouēdā. In tert̄tia ponit q̄stio. In quarta q̄stio nis solutio. In quinta ponunt due rōnes. scd̄a ibi dicit nihil. tert̄tia ibi: qd dicemus. quarta ibi: v̄tū p̄uo quinta ibi: hoc entm̄ in summa. h. d. scdm̄ hāc lec. Agitata coram p̄toze minus idoneo: ppter publicā vtilitate et ppter autoritate creatum: eū in p̄toze tenet et valet. hoc dicit. et sic differt a lec. gl. qz hic non dicit qd fuit liber vel p̄tor. C. Amē quo huius declaratione vt sciamus que sit veros lect. Quero nūquid iste fuerit liber. et tenet glo. qd sic. moxi me ne hoies decipiant legi auctoritate. vt. l. i. C. de his qui de. eta. in. p̄tra. Ultramō. vt. p̄. r. Ja. de. va. l. y. r. Ba. l. de. cug. tenet p̄tra glo. p̄to p. l. i. r. ij. C. si fer. ad decur. asp. lib. r. Pterea dicit qd est casus de hoc in lege nō mutar. C. de libe. cau. Itē et si seruus militat nō est lib̄er. vt. C. de re. mil. l. sup. seruus. l. r̄ij. alias est. C. q̄ m̄li. nō pos. Pterea si fuisse iste liber fuisse verus p̄tor. et acta corã eo de rigore iuris valerēt. et tamen rex. hic dicit qd de equitate valet. Et ex hoc ip̄i cōcludit qd nō fuerit liber. a hoc est fortius cōtrariū. quid dicendū dico qd glo. bene dicit et Ja. butri. tenet eam hic. nō obstat. l. i. r. ij. C. si fer. ad decurio. aspira. Et est ratio. qz hic fuit liber ppter autoritate p̄p̄uli Romani vel p̄ncipis qui hoc ex causa potuit facere. vt dicit in cōtrario. sed in. l. cōtraria seruus asp̄t r̄auit ad dignitatem sine autoritate alicuius superioris. et in. l. nostra hoc operat publica vtilitas et sup̄tozis autoritas. et eodē modo responde ad legem nō mutar. et ad legem sup. seruus. nō obstat qd ip̄i dicit qd si fuisse liber de rigore iuris agitata valuisse fm̄ Ja. qz de equitate d̄z liber et p̄tor: fuisse: et eadē equitate agitata corã eo valet. et in glo. et ter. C. Quero vtrū Barbari? fue rit p̄tor. et determinat glo. qd sic. Ultramonta. contra per legem hec remissus. de decurio. quia in eo sta tu quo te inuenio te iudicabo. vt

Oppo. Imo erro. an ex. quãdo cõmunis error: fer. limita vt p̄ Bal. l. nihil. C. de manu. vin. et qñ cõmunis error: hab̄ deatur p̄ veritate. vide Bal. in. l. i. in. iij. qd. C. de testa. oino bal. in. l. ij. C. de sen. Ja. but. in. l. i. C. de testa. et ibi Fulg. qui tran̄it cā Ja. but. ce. l. y. in. d. l. decernim. C. s̄ sacrofan. eccle.

Andre. Domate. Et sumit argumentu. vide ...

utilitas ne tot acta eorum eo pereant: hec secun- da ratio probatur ibi an fore ...

L. moneo. C. de ser. exposita. s. bar- barius fuit detectus servus. ergo ...

postea apparet ipsum non fuisse tabellionem. quia non habebat privilegia ...

* Bellio. s. penult. in fine. ibi documentis ppter veritatem contrahentium non annullandis ...

requirit ad hoc ut ille qui se gessit p tali habeat p tali in aliquo officio ...

1 Simonia non habet locum in curia romana. 2 Quasi possessio in temporalibus quando valeat ...

Et sumit arg. ad q. de eo qui reputat tabellio. vide Bal. hic ...

10 Contractus facti a prelato non legitimo quando valeant. 11 Promotio facta per papam de apostata de episcopo ...

Abba. in d. l. actuarios. Andre. Barba. C. de test. in l. ij. C. de sen. r. hic ...

14 Sententia spiritualis episcoporum putativorum quomodo liget. 15 Judicium agitari a prelato putativo vel ab eo qui ...

Tabellione. vide Bal. in l. ij. C. de test. in l. ij. C. de sen. r. hic ...

16 Notarius remotus ab officio potest vetera instrumenta ante remotionem per eum confecta publicis ...

Pro intellectu. Lactarios. C. de nume. lib. xij. C. de sen. r. de res. scri. Bar. in l. ij. C. de sen.

17 Notarius pendente iudicio de falso poterit instrumenta conficere. licet honestus faciat si se abs sineat. 18 Acta facta cozam episcopo translati de vno episcopo ...

20 Optimo quomodo preferatur veritati. Legitime

21 Legitime factum ex supervenienti casu non retrahitur. 22 Quis presumitur dignus et fama. ite innocens.

Barbarius. Dec. lex dividit in tres partes. primo ponit thema. scdo eliduntur ex eo tres questiones secundum glos. tertio iura in creato a populo exte duntur ad creatu ab imperatore ...

Barbarius. Adde post de. Jaso. an hec. l. h. b. locum in delegato. vide Feli. in. c. cu dilecta. extra de rescri. l. ij. col. 2. inquantu. d. Jaf. hic in. ij. col. tenet cu Bar. in l. more. in illa. q. an flume flatus quod mulier non possit contrahere sine consensu proos pinquoz quod nec poterit here ditate addi re limitate nisi hereditas effectus crosa. ad de mente Ang. eius cons. vlti. licet ipse no alleget eu vbi dicit. eum nullus esse legatos promouendi committunt in finis res crediti res quib?

obligari possit. r. ibi refert ita obtinisse. r. p hoc facit quod consilium Ro. cons. ccclij. quod stare statuto quod nemo non possit contrahere nisi certa solemnitate servata quod si contrahit in eorum litate vs non obstante statuto. r. idem voluit consil. cccxv. inquantum etiam in. v. col. distinguit inter principem r. inferiorum conferentes dignitate in habili. vide de veritate in qo. D. ldr. cccxv. vsq. ad cccxxij. nam de. de ancb. consil. cccv. inquantum etiam in. ic. col. ponit an princeps possit sine causa auferre r. em alteri? Adde Ro. consil. cccx. r. dum in rj. col. tangit de potestate pape in beneficialibus. Adde Cal. off. p. de transf. prel. Abba. consil. incip. archiepiscopus spir. entis. r. inquantu etiam in. rj. col. examinat an ex eo quod quis plura instrumenta confecit presumatur notarius. Adde Per. de an cba. consil. cccij. Bald. consil. cccxij. qui aliter loquitur. r. lib. 2. consil. cccxx. et inquantu facit promagno fundameto quod creare notarios sit de re servatis principi dic quod D. ldr. consil. lxxv. dicit quod quilibet ordinaris potest tabellionem creare. q. non est dignitas sed vile officium nec est presumendum quod tale vile officium princeps conferre uauerit. r. verba D. ldr. de ipso. mentionem non faciens sequitur Joan. andr. in addi. Spec. de instr. edi. s. rest. ver. sed quis potest. r. quod notarius? sit vile officium voluit Angel. consilio. cclxxij. et per ipsum etiam vide quod instrumenta confecta a notario impariali in terris ecclesie tolerant propter publicam utilitatem. r. quod non sit dignitas nisi sit notarius magni principis tenet Barto. consil. cclxxij. ser. Jaso. de cast. duranti. Et ad materiam huius legis vide Bar. in. c. post electionem. de probatio. et ibi de omni. in. r. v. col. * Pro intellectu legis que omnia. s. ff. de curia.

A pberung. Dicitio plerumq facit regulam. Adde glo. r. ibi Jo. de imo. in. l. non dubitamus. de codi. de demon. r. ter. cu. gl. in. l. si plures. r. ibi. Ray. illic. de nea. j. de vulg. r. pup.

B Committitur incendium. qua pena sit puniendus qd dolose committere ad potestatem vel capitaneam. **C** Oppo. dicitur hic qd plerumq imo semper. vt. j. de peri. et como: rei vendi. l. si vendit. Solu. illa lex debet limitari fm hanc. l. C. oppo. dicitur hic qd interdum flagellis ceditur. r. qd eius pena sit iccus saltus. contra imo debet comburi. vt. j. de incen. rui. nau. l. qui edes. Solu. aut incendium committitur per culpam et loquitur hic aut per dolum r loquitur contrarium. **C** Oppo. ad hac sol. imo et vbi committitur per dolum non est pena ignis: sed debet decapitari. vt. l. capitalis. s. qui ob inimicitias. j. de pe. r. l. si. j. de incen. rui. nau. Pro quoqz sol. dic fm Jac. de are. quod aut committitur incendium dolo aut culpa aut casu fortuito. Primo casu aut sit incensum in ciuitate aut in villa. Primo casu aut incendiarius est vilis per sona: aut in dignitate positus. **P**rimo casu si incendium est magnu debet tradi bestijs. r. potest comburi: necur ad emedationem damnum passio. non autem ad aliquam penam per. d. s. qui ob inimicitias. facit. l. si vendit. de peri. r. como. rei vendi. vide etia Sal. in. l. que fortuitis. C. de pigno. ac. et in. d. con sil. ponit plene quid si aliquis de familia immisit set incendium. an dominus teneatur. vide ter. r. Bart. in. l. si feruus. s. proculus. j. ad legem aquilam. si autem ignozatur in dubio presumitur a domino s habitantibus. vt. hic. r. d. l. vendita. r. ideo tunc tenetur damnum passio r. d. l. si feruus. s. si furuum. r. s. si infulam. r. l. qui occidit. s. in hanc. r. l. capti salum. r. vide Bald. in. l. pignus. C. de pigno. act. vbi a quo presumatur ignis immisus. r. Ange. arc. in trar. malef. in vers. incendiarius. r. an incendiu sit casus fortuitus. vide Bald. in. l. j. C. de po. Bal. hic et in. l. si creditor. C. de pig. act. r. ad superius dicta. vide Sal. in dicta. l. data opera. r. in dicta. l. si venditor. Adde an incendium presumatur culpa inhabitantium. Baldum consilio. xxv. et. lxx. et cccxx. lib. iij. r. consilio. cccxxij. libro. ij. r. consilio. lxx. r. xxxvij. r. cccxxv. r. seq. libro. j. Angel. con sil. cccvij.

C Andre. Poma. **C** Allegatur. vide Bar. l. j. in re. de summa tri. col. v.

D Andre. Poma. **C** Extra territoriu. Vide Pas noz. c. iij. in. j. colum. fol. iij.

E Videtur ter. Adde Bald. in. l. non aliter. s. de adop. domini Perru. r. ibi Joann. de Imo. in capitulo. cum olim. de clericis coniugatis. An drea Barbatta.

vt. d. l. si. s. qui data. coniuncta. l. qui edes. de incen. rui. nau. secus si esset paruum incendiu: tunc vobet decapitari. vt. d. s. qui ob inimicitias. Si vero est persona in dignitate posita. tunc si est magnu incendiu decapitari: si est paruum incendium des portatur. vt. d. l. si. s. si. de incen. rui. nau. Si vero incendium est commissum in villa: tunc est minus periculum. et ideo si est persona vilis: r. incendium magnu debet decapitari: vt. d. l. capitalis. s. j. r. s. nonnunq. si autem est paruum tunc debet des portari. vt. d. l. capitalis. in prin. Si vero est in d. gnitate positus? r. est in villa: si est incendiu magnu de portat. si paruu relegatur. vt. d. l. capitalis. in dnc. r. s. qui ob inimicitias. coniuncta. l. si. in. j. de incen. rui. nau. r. omnibus huiusmodi casibus debet danum emendari. vt. l. qui edes. s. j. coniuncta. l. si. in. j. de incen. rui. nau. Si vero per culpa: tunc minus puniatur qua si dolo. vt. j. ad. l. cor. de fiscal. in lege. r. hoc est veru si est in lata culpa. Si vero est leuis culpa: tunc puniatur pecuniariter non corporaliter: r. si non potest solvere puniatur in corpore. vt. d. l. qui edes. Tercio casu quomodo est incendiu commissum casu fortuito non tenetur ad aliquid sed imputat casu: vt. l. pe. de incen. rui. nau. r. hoc modo intelligas vbi cuq de isto tractat. qui igni casu fam. prestat. quomodo r. qualiter puniatur.

De officio proconsulis et legati. Rubrica.

A habens iurisdictionem ab inferiore a priniepe illam non exercet extra territorium.

Mortuus creatus ab alio q a priniepe non potest extra territorium conficere instrumenta: tamen in territorio confecta valent.

Proconsul. Proconsul anteq ingreditur potest voluntaria exercere potest non contentiosam: sed legatus proconsulis nullam. hoc dicit vsq ad. l. obseruare. intelligi fecim: Bui. quod respectu iudicis est necessaria. licet respectu partiu sit voluntaria. **C** Oppo. dicitur hic quod extra prouinciam no habet iurisdictionem etiam proconsule. de manu. vin. Solu. ibi est egressus prouincia hic non. Et allegatur: hec lex qd si aliquis preterit iurisdictionem ab aliquo qui sit inferior a priniepe: quod extra territoriu non potest exercere iurisdictionem voluntaria: secus si a priniepe dignitate pretereret: vt. bac. l. in. j. C. de iur. in. l. no aliter. de adp. i. quam lego cum. l. nec ei. s. j. quod tabellio potest creari ab alio quam a priniepe. vt. ibi fm Bul. de eug. modo tabellio est creatus fm formam huius ciuitatis r. ipius status: t. an poterit extra territoriu ciuitatis illius condere instrumenta. r. videtur ter. c. hic quod non: cu talis tabellio hoc habeat ab inferiore a priniepe. licet hoc sit de iurisdictione voluntaria. dico tamen quod instrumenta in illo loco facta vbiq valent. vt. l. j. C. de eman. lib. secus si tabellio pretereret officiu a papa vel a priniepe vel comitibus qui faciunt principis autoritate: et tunc vbiqz possunt.

possunt. p hoc est glo. j. de eru. tu. l. no solu. s. r. q in test. r. no. Spe. in ti. de instr. ed. s. restat. ver. quid de hmoi. r. ver. r. no. qd tabellio. r. dixi in. d. l. non aliter. s. de odop. alias est in. l. nec ei. s. eoz. eo. r. r. hoc modo potest intelligi qd hic dicitur.

1 Officialis non debet ducere vxorem secum r ducens tenetur pro ea.

2 Dicitio vobet: ponitur pro potest.

3 Officialis vadet alicubi potest pro eo dimittere vicarium. r. quando. nu. 5.

4 Ratihabitio quomodo equiparetur mandato.

5 Rector vel potestas anre ingressum officij an potest constiture vicarium.

6 Acta facta coram aliquo tanq delegato qui non erat: etiam sequuta ratificatione delegare debentur: sunt nulla.

7 Partes non possunt ratificare processum factum coram incompetenti.

Obseruare. Mot. qd officialis non debet alias pro ea tenetur. **C** Itē no. qd debet notificare aduentu suum.

Post hoc. Dicit supra: quid facit ante ingressum. r. b. d. in summa. Proconsul post suu ingressum potest facere legatu r eide iurisdictione comittere r legatus proconsulis anteq pconsul punita ingreditur iurisdictione no bz: r ratihabitio proconsulis no cofirmat acta per legatu. nisi ex nūc. r. pconsul sit sit impeditus ex causa necessaria ante ingressu legatu potest mittere in prouincia. r. b. d. vsq ad. l. solent. **C** Itē. Mor. quod potest debet pro potest. vt. i. titu. ij. l. sepe. r. j. de procurato. l. plantius. dixi late in. l. creditoz. in. j. colu. C. de pig. **C** Mor. qd officialis anteq sit ingressus prouincia no bz in ea iurisdictione. **C** Itē not. qd quis no pot dare qd no bz. **C** Item no. ex. l. seq. qd cotinuat r gl. eius. ubi dicit hodie vicariu r. qd cu officialis principis vadit alicubi qd pot pro eo dimittere vicariu: r hoc hodie fit multoties: r oia pot facere q pot pncipalis officialis nisi mēbroz abtctione. qd perperuo no. **C** Itē no. qd interdu legatus a proconsule. bz iurisdictione etia anteq delegatus habeat: r. pconsul ingreditur prouincia. **C** Itē no. in fine. qd ratihabitio no equiparatur mandato. **C** Ad hoc oppo. de. l. fina. C. ad mace. **S**olu. fm Jac. bur. si queris. tan ratihabitio equiparetur mandato sic dicas. Aut illud qd fuit factus ante mandatu potuisset alioque ture valere. r tunc ratihabitio retrotrahitur a mandato cōparat: vt in cōtrario. Aut no potuisset alioque ture valere. r tunc ratihabitio no cōparatur mandato: nec facit retro acta valere. ex ter. tunc. l. a rpe quo fuerit facta. Sz ex nūc sic. r ita bz intelligi bz. l. r est bona sol. **C** Oppo. ad hanc. l. aliquid. dicit qd legatu suum potest mittere anteq ingreditur prouincia. contra. s. nulla. in aut. de defen. ciu. col. iij. vbi defensor ciuitatis no pot facere vicariu. solu. hic suberat iusta ca ibi no. **C** Oppo. ad hac sol. imo vbi subest iusta causa impeditu no pot facere vicariu imo loco eius alius surrogat. vt. l. si longius. in. j. m. j. de iur. di. Et ideo dicit qd aut queris. an rector ciuitas

Abseruare debet. Vide Bart. in. l. creditores. C. de pig. in. j. col.

B Andre. Poma. **C** Item no. Vide Pan. c. passio ralis. de resc. in. s. quoniam.

C Abandato. De materia. vide no. in. l. si. r. rem ratis vel alius officialis possit vicariu facere an ingressum officij aut post. Si ante aut est iusta causa impediti menti aut no. primo casu potest vicarium facere: vt. b. r. l. aliquid. se cundo casu no. vt. l. prima. s. si. cu determinatione ibi posita. Si vero queris an postq est in officio possit facere vicariu: r et committere iurisdictionem r vices sua. r tunc aut subest iusta ca aut no. si iusta ca subest vt infirmitas que est iusta impediti: r tunc aut est longu tps impediti r no pot vicarium facere. Sed ex remoto bz alius surrogari loco eius. vt. d. l. si longius. in. j. m. j. de iudi. Aut no est longu impediti tū. r tunc vicariu pot facere. ar. l. i. s. j. s. eo. r. habet in aut. de col. s. ad hoc phibemus. col. ix. Si vero no subest iusta causa tunc vicariu no pot facere. ita debet intelligi s. nulli la. in aut. de defen. ci. col. iij. r vide gl. que est hic r no inuenies in multis locis. r tū est eade glo. in. l. vltima. C. de offi. eius qui vicem alte.

C Quero aliquis cognouit de aliqua ca tanq delegatus qui non erat. postea ille q delegatus pot ratificauit an valebit processus r initia. r vide q sic per. l. licet. j. de iur. r. qz ratihabitio retrotrahitur. vt. C. ad macedo. l. fina. In huius determinatione glo. in. d. l. licet r bene fm docto. r idem no. in. l. instar. C. de iur. fis. l. x. in. fi. gl. mag. nā cu agitata per hunc fuerit nulla no possunt ratificari. de hoc no. in. l. vnica. C. qui p sua iur. r. in. l. j. r. ibi per. l. j. C. vbi de cri. agi. opz. **C** Quero nūquid q res possunt esse processus ratificare s. li. vel iusti.

Ratificare. facit qd notat in. l. instar. C. de iur. fis. per. Imo. in. c. prudentiam. de offi. deleg. r ad de q Joā. and. in. c. aduersus. de immu. ec. dicit q sententia lata ab excoicato ratificari no pot. sequitur Bald. in. c. domino guerra. in. princ. in. r. hic. l. lex deinde in. cons. reg. r adde que no. doc. in. c. significasti. de foro compe. r adde qd vbi iurisdictione iudicis potest elidi per. r cept. si non oportet ab initio processus habitus tenet. c. fi. r. ibi In no. de fo. compe. facit glo. in. cle. ij. vt. lit. penden. r adde Jo. and. in. c. cu consuetudinis. de consuetu.

Andre. Poma. C Ratificare. vide Alex. l. c. qui. vcr. placebat. ff. si. cer. persa.

a Non confirmat. vide Bal. in l. cum antea. C. de arbi. per Bart. in l. i. C. ubi de cri. agi oportet. et ibi glo. no.

b Encenia recipere. De istis vide Barto. in l. lex iul. S. apparet. i. ad. l. iul. repetit.

c Andre. Pomate.

c l. i. C. si aduer. li ber. vide Barb. c. d. ad eor. d. ad Bal. in l. nec q. q. S. ubi de cret. cir. ca fi. j. eo. tit. Bal. r. Alex. in l. f. de iur. rudi. om. iud. r. bal. post Lyn. d. l. i. C. si aduer. li ber. et fas cit. tex. in simili in l. si quis fz ho exhere dato. in. S. si eius ibi Barto. et Bal. ff. de iure do. r. ibi etiam glo. in. c. super co. in verbo ordinet. S. offic. deleg. in. c. ij. de accusa. 3mo. r. Roma. in l. ff. de verb. obli. Joan. and. in. c. transmissa. de elec. Ange. in. S. ff. in. aut. de er. bib. re. r. Feli. in. ca. ij. col. i. in fi. r. seq. de re iudi.

d Dicit qd sic. Idem dicit Bal. r. do. Jo. de 3mo. in. l. i. quis filio. S. eius qui. max. ime per illum ter. de iustio testam. vbi dicit qd successio officij potest approbare id si iustum reperiret. et referunt Alder. in. l. i. in. prim. q. q. appel. ff. r. adde glo. r. Barto. in. l. i. C. vbi et apud quem. r. adde Bald. in. l. i. C. si aduersus libe. Ange. in. aut. de er. biben. d. re. S. fina. in. fi. Joan. and. in. c. transmissa. de elec. 3mo. in. l. i. S. si quis ita. de verbo. obligat. et dicit Bal. in. l. i. de iur. iudi. omnium iudi. per gl. ibi quod si fuerit ultimo mense executionem face. re non potest et contra statuti potest tamen pronuntiare faciendam. vide Bal. hic r. Fulgo. in. l. i. C. aduer. libe. per Lyn. in. l. i. in. v. q. de iur. iudi. omnium iudicium. per Roma. in. l. cognitio. S. vt possessio. infra de officio eius r. per Baldum. in. l. si non solem. S. adz. ff. de condition. inde. dita.

an pot pronuntiare eum esse liberandū vel condē mandum: r. pōe dici qd sic per. d. glo. vide glo. in. l. i. C. si aduer. li. r. in. l. fi. C. quiz aduer. quos. que sunt notanda r. bene. C. Ille glo. facit ad multa. r. sunt argumenta ad questionē. Statuto cauetur quod potestas in ultimo tempore vel mense sui regiminis non possit aliquem abfoluere. an possit pronuntiare euz esse abfoluendū. r. pot dici qd sic per dictas gloss. r. not. per Jaco. de are. in. l. i. C. si aduer. lib. r. ibi per L. y. r. hic faciunt ad multas questiones que postulant explicari quas dicere non cur ro r.

1 Prohibitus emere in aliquo loco non probetur emere victualia.

2 Verba generalia sunt indefinita sunt intelligenda ne contradicant alteri. lz ita in dicitis testium.

3 Officialis an possit contrahere in loco vbi gerit officium. remissive.

4 Qui soluit aliquid annuatim an possit compelli in futurum.

5 Prestatio annua vt debeatur in futurum etiam ratione alimentorum requiritur quod fuerit prestata per decennium.

6 Actio per quā agitur ad qd solitū est prestari oritur ex consensu vero: r. promissione facta.

7 Si fecerit per. r. annos quod non petij debitū p hoc non videtur fecisse pactum de non petendo.

8 Obligatio que acquiritur seu acquisita probatur ex aliqua prestatioe an causet prescriptionem.

9 Si aliquis mihi seruitit longo tempore tanq vas saluus ex hoc non possum agere contra ipsum qd sit meus vasallus.

Non vero. Iste est bonus. S. r. habet bonam materiam in ter. ibi vt vi.

1 Cetera qd prohibitus emere aliquo loco intelligitur posse emere victualia sibi necessaria per istū ter. fm Buil. facti. ff. de pig. lin. q. nonum. C. In ter. ibi non pertinet. scilicet non intelligitur de encenis ne contradiceret his que supra dixi. C. Et sic no. q. verba generalia vel indefinita sic sunt intelligenda ne contradicant alteri legi. sic in dicitis testium. vt extra de testi. c. cum tu. in glo. In ter. ibi ad munerum qualitate. i. ad prestatiois necessitate in posterum. Buil. de cu. examinat hic duas questiones vna est de contractibus iudicium. r. vtrum iudices temporales vel perpetui possint intrare contractum in loco que regit: quia hec litera videtur contradicere. nisi victus causa. quā questionē hic examinat Qui. plenissime. et vide qd dixi. ff. de iur. iudi. r. C. 3re que rit hic. An qd soluit aliquid annuatim possit in posterum compelli. r. vide qd sic. vt. j. de viuis. l. cū de in rem verso. In contrarium videtur per puncte. r. per. l. si certis annis. C. de pact. r. de vsur. l. creditor. r. j. de ope. liber. l. operis non impositis. Glo. dicunt aut creditor vult fundare intentionē suā ex sola prestatioe diuturna inducendo ipsas prestatioem tanq modum r. causam obligandi: r. non potest. Ratio est: quia aut nos dicimus quod potest ratione temporis. r. istud est falsum: quia tempus non est modus tollendus in inducendū obligationem. vt. in. l. obligationum. fere. S. penulti. j. de actio.

actio. r. obliga. aut nos dicimus quod potest ratione prestatiois: hoc est falsum: quia prestatio sic ordinata ad destructionem obligationis non potest operari suum oppositum: vt. l. qui hominem in sine. r. l. in numerationibus. ff. de sol. sic intelligitur. l. creditor. de vsur. r. l. operis. de ope. liber. Aut agens non fundat intentionem suam ex prestatioe sed ex promissione. et ad probationē promissionis inducit prestatioem diuturnam. r. tunc aut allegat causam efficacem r. solemnem promissionem. r. cogi debet in posterum: vt. d. l. cum de in rem verso. Aut non allegat causam efficacem ad agendum: r. tunc secus: vt. d. l. cum de in rem verso. Intelligit Buil. quando prestatio vniformis fuit: quia rusticus omni anno portabat equalē portioem. sed si fuerit difformis. quia vno anno portabat capones alio anno spalam porci. r. tunc secus: quia tunc nunq poterit cogi: allegat. l. scio. S. mes dico. j. de annu. lega. et de ser. vba. predi. l. quod autem. et de fundo instructo. l. questum. S. si quis eodem. vbi ex difformi vsu testatoris non potest colligi intentio testatoris. simile vidistis in. l. de quis bus. S. de legibus. vbi ex difformi vsu popululi non intelligitur intentio volendi inducere consuetudinem: vt. l. nemo. S. temporalis. ff. de regulis iuris. S. ego credo quod distinctio gl. pcedat qd de causa ex qua fit prestatio non apparet: sed quando apparet causa ex qua fit prestatio: tunc non habet locum distinctio glo. vtputa si promisi tibi nudo pacto omni anno solvere decē r. solui per annos decem simpliciter sine expresse cause. ad hoc vt questio habeat dubium. modo tu cui solui agis contra me. dicitis quod promisi tibi per stipulationem. r. ad hoc probandū inducis prestatioem an cogar. glo. dicit qd sic. Ego dico contrarium qd cū constet de causa precedentē apparet soluti ab ea causa licet inhabilit. iste videtur rex. in. l. si certis annis. C. de pac. r. de acquirenda pos. l. iij. in. d. r. rerum diu. S. interdum. hoc modo intelligo preallega. l. operis. nam ibi tenetur patrono libertus ad antiq. do: vt. l. si non fortem. S. liberus. j. de co. dictio. inde. et ideo videtur preterito illius obligationis soluiti. modo cum illa obligatio non sit efficax: non potest cogi vi illius obligationis nec vi alterius: quia non presumitur mita obligatio hoc casu cū constet de causa precedentē. C. Quero quāto tempore requiritur prestatio. dicunt doc. quod decennium sufficit nisi ex causa alimentorū vbi sufficit triennium: vt. l. i. C. de fideicommiss. Ego dico quod in causa alimentorū sufficit triennium quādo constat quod alimenta sunt relicta. alias requiritur decennium etiam in causa alimentorū. C. Ratio quia vbi alimenta sunt relicta constat de naturali obligatione que oritur ex testamento non solent maxime circa alimenta: vt. l. in testamento. de fideico. libe. C. Item quero unde oritur ista actio. glo. dicit quod oritur ex contractu qui allegatur. vide fm glo. Si ego dicerē quod debetur ex contractu vbi ditionis vel locationis ex contractu. presumptio orti ritid est orta presumetur per prestatioem. vnde in allegatione cause non est vis fm doctores: quia vni causam allegare potest. Qdoffr. in. l. cum de

in rem verso. dicit q non potest aliam causam allegare quam stipulationis. Et est ratio: quia cum ex facta cōtentione agitur nunq fingit lex aliam qd stipulationem: vt. C. de rei vxo. ac. l. rem in presenti. demū pot dici q ista actio oritur ex duobus: scilicet ex consensu vero et ex promissione facta et presumptra. ex consensu vero: quia si prelio tibi aliquid singulis annis vere consentio: quia volo te habere singulis annis: ex promissione presumpta: quia presumitur qd iste cōsensus verus fuerit in stipulatione r. solemnitate deductus. C. 3re pone debebas mihi. r. l. x. annis quod non petij. post. r. x. annos dicit tu fecisti mihi pactum de non petendo. r. hoc vis probare: quia ego passus sum te sic esse in tempore. r. videtur dicendū qd per cursum tēporis probet istud: quia si per cursum tēporis pbatur pactum obligatorū: per istud tēpus multo fortius liberatorum: vt de act. et oblig. l. arrantus. r. l. fauorabiliores. r. hoc videtur expresse. ff. de probatio. l. probula. r. de vsuris. l. qui semissis. Et quod conuentio liberatoria probetur isto modo est glo. ordinaria. in. d. l. cū de in rem verso. r. C. cōmuni diu. l. pe. et quod ex sola patientia presumatur titulus facti videt casus in. l. si filius. C. de peri. here. r. l. qui in aliena. S. i. de ac. qui heredi. In contrariū videtur. l. expressa quia fm hoc persona actiones tollentur spatio. x. an. contra. l. licet. r. l. oēs. C. de prescri. r. r. vel. r. an. l. j. de prescri. long. tēp. r. l. si. de perpe. r. temp. act. in. fin. pro hoc facti quod ex sola negligentia quis non perdit ius suū nisi cū reperit expresse in iure: vt. l. in filiis. C. de descur. lib. r. de agr. r. cens. l. cū scimus. S. illud. sed illud non videtur iure cautū ergo r. C. Et hanc partem tenent doct. r. respondent ad. l. cum de in rem verso. quod ibi interuenit factum soluetur per qd intelligitur intentio expi. imi: vt. l. de quibus. S. de legi. Sed questio nostra loquitur in omittente non in faciente. per hoc reprēhendit glo. l. si quis diuiturmo. j. si fer. ven. Ego credo quod isti optime dicant saluo in eo quod reprehendunt opinio. dicitur tium quod in seruitute que non habet causam cōtinuam sufficit longum tempus cum allegatione tituli: vt. d. l. si quis diuiturmo. Ego credo quod isti optime dicant saluo in eo quod reprehēdunt des per. l. pe. C. cōi. di. qd ibi presumitur diuisio: quia precebat obligatio ad diuidendū. merito si longo tēpore possideat pro diuisio intelligitur facta diuisio virtute preambule obligationis. Sed vbi est patientia sola r. non pcedit eam vera obligatio non pcedit: per istum modū. respondeo ad. l. si filius. C. de peri. here. r. ad. l. vj. de acqui. here. qd ibi precebat causa ex qua poterat adiri hereditas: quare merito operat patientia virtute cause precedentis. r. adde ad hoc qd no. r. q. ff. q. cogno uimus. r. r. iij. q. ij. seruitum. C. 3rta hoc cogno ro an obligatio que acquiritur seu acquisita probatur ex aliqua prestatioe causet prescriptionē. r. videtur qd sic: quia si tu prestas mihi aliquid annuatim ego sum in possessioe istius iuris: vt. C. de agr. r. cens. l. litibus. r. extra de electio. q. querela. ergo prescriptio est ista que pcedit mediāte possessioe. In contrarium facit: qd vbi vera non est possessio

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Presentibus partibus. Vide not. in l. adoptio. als in l. nam ita diuus. s. de adopt. et in l. si opus. de ope. noui nuntia. et vide que ibi dixi post docto. et de materia vide Dy. Barto. Ang. r. Imo. in l. re. curare. f. ad trebellianum. r. in l. quod iussit. f. de re iudica. ta. Archid. in ca. ij. de con. fel. in. vj. Innocen. in capt. ad petitione. de accusa. Innocen. in ca. ij. d. do. lo r. contu. ma. in. vj. r. quod no. ta. in. c. co. suluit. de offi. dele. ga. r. in. c. sepe. de. sig. ni. fi. bo. signifi. per Joann. Andr. ubi dicit i om. nib? actio nibus iudi. ciarijs est se necessa. riam citat. tionem. et Bald. in l. tres. de. munitio. nes. C. quomodo. r. quando. tuder. ubi dicit ad ab. solutorias. ab. obser. uatio. ne. iud. cij. neces. saria. et se. citatio. nem r. ter. in. l. pro. p. per ad. m. S. si. q. des. C. de iud. Barto. in l. titia. de. sc. cas. fat. vide omnino. Bald. in sub. C. commi. vel. epist. r. quid de taxatio. ex. pensaria. vide per Inn. in. c. si. quod me. causa. r. Bal. l. i. terminato. C. de. frue. et lit. expen. Bal. l. ij. C. quomodo r. q. ius. dex. r. quod dixi post Bar. in l. consentanea. C. ex. riu. r. Adde. Bal. in l. diffamari. C. de inge. mang. r. in l. j. C. qui. non. ob. long. tempo. prescrip.

per. l. fi. C. de pferi. lon. tep. q. pro liber. Et per ratione. q. r. cause status equiparatur cause crimina. nal in qua non sufficiunt psumptiones: sed requi. runtur probationes linc clariorones. Et est ratio. q. iste casus decemij no pot operari: nisi ubi ope. ratur confessio sola vel pmissio: sed confessio sola no operat: q. iste no est modus inducendi seruitu. tis materia: vt. l. r. feruoz. f. j. de sta. bo. r. l. cum. satis. f. j. C. de agri. r. cess. facti. f. que ad. ser. amit. l. nam. facti. f. j. de aqua plu. ar. l. ij. Additio.

In aliquam. Proconsul. de. obseruare. ea que inferius describunt: r. in puincia sibi deputata hys plentio: e. potestate oib? preter princip. De causa in q. vertit inter fiscu r. priuatu no cognoscit licet cognoscere possit. hoc dicit v. q. ad. s. ubi decretum. in. l. nec. quaquam. Et no. de. confuetudine r. eius materia.

1. Sententia interlocutoria quando ferri possit sine cause cognitione.
2. Sententia interlocutoria debet in scriptis ferri.
3. In officio iudicis non est necessarius libellus quando implozatur pro decreto interponendo.
4. Litis contestatio qm requirit in officio iudicis.
5. Que sine ea que possunt delegari. et in re. peticio. numero. 8.

De quicquam.

Ubi decretum. Vic est opti. mus. s. r. legitur quatuor modis in gl. r. quinq. modis fm Jac. de are. de cuius lectu. infra dicit. Et primo no legitur fm glo. qd hic ponat decretu pro sententia diffinitiu: et libellus ponat pro quada. scriptura partibus missa: r. fm hanc lectu. hoc intendit. Sen. tentia diffinitiu debet ferri presentibus partib? no per scriptura partibus transmissam. hoc dicit. C. oppo. ad hanc lectura dixi q. sententia diffinitiu debet partibus presentibus ferri. r. no potest per scripturam expediti. Contra de. l. diem. pro. ferre. in principio. de arb. Solu. diffinitiu debet ferri partibus presentibus vt hic. sed interlocutoria eis absentibus potest ferri. vt in contrario. qd no. C. oppo. hic de. l. a. procedente. C. de dilatio. Solu. ubi erat talis interlocutoria et qua pars po. terat ledi. r. ideo parte presente et legitime citata debet ferri. vt ibi. fecus in alia interlocutoria. vt dixi. C. oppo. ad hoc. de. l. quod iussit. f. de re iud. di. C. Pro cuius solu. die fm Jaco. de butri. qd quedam est sententia interlocutoria que continet aliquid dari vel fieri a parte. r. ista equiparatur diffinitiu. vt in. d. l. quod iussit. r. in l. dicere. f. p. mul. f. de arb. et hoc nota. nam sicut diffinitiu debet ferri cum cause cognitione presentibus partib? bus r. legitime citatis. vt. d. l. de vnoquoq. f. de re. iud. r. l. ad peremptoria. f. de iur. r. ita fit etia in hac interlocutoria. Quada est interlocutoria que non continet aliquid dari vel fieri. sed ex ea aduersa pars possit ledi. r. tunc etia d. ista ferri pste pre r. citata vt. l. a. pcedite. p. alleg. Quada est interlocutoria ex qua aduersarius

qua aduersarius no leditur. vt in citatione q est in terlocutoria. vt. l. cu clerics. C. de epi. r. clerics. 3. de in pro gatione dicit qua facit arbitri: r. tunc ista pot ferri parte absente. vt. d. l. de pferre. i. fm. r. qd ibi no. r. ita intelligi qd ibi no. in gl. de diffi. nitia no est dubiu qd d. ferri pre. s. pte. vt. d. l. de vnoquoq. Sed f. an in scriptis debet ferri in terlocutoria. glo. est q. sic. in l. ij. de app. q. est f. ter. C. de p. iud. f. ch. l. in. f. lib. r. ij. Si vi salu. r. illa glo. dicit q. ibi est casus spalis. Et hoc etiaz lec. h. si vera in se no est cogruit. f. r. ideo ponit glo. alia lec. qd hic loquit in decreto alimentozu vel eozu trasactio. ubi requir officiu iudicis. r. f. 3. hoc lec. hic. f. de r. qd vbi implozatur officiu iudicis in quo eius decretu veniat interponendu no requiritur libellus. r. hoc modo expone decretu. i. offi. cium iudicis. C. D. primo porrigo libellum. f. de ex. cu. tu. l. scire oportet. f. ops. glo. huius timore r. cedit ab hac lectu. vel die. fm Jaco. but. hic quod sibi libellus porrigitur voluntarie r. no necessitate. et sic saluatur hec lectu. C. Quero pro hoc num? quid in officio iudicis non est necessarius libellus. glo. dicit q. no. in rubi. de interro. q. actio. alia in l. de submer. C. de naufra. l. r. f. que notat D. iij. et idem tenet in l. ij. f. dies. i. quis or. in bo. pos. ser. et in. l. ij. de eden. in. fm. Quid dicendu. oic qd quod da est officiu iudicis qd dat loco deficientis actio nis. r. in isto die q. aut a parte petis. aliqd dari vel fieri. r. hoc claudat iudici: vt in salario aduocatorum qd petis iudicis officio. r. tunc in hoc necessarius est libellus. na deliberatio partis requiritur vtra velit cedere vel cōdendere. Item cause cognitio r. datur ista diffinitiu: vide mitru in libellus req. r. f. r. qd ppter generalia d. bar. vt in aut. offerat. C. de lit. core. maxime q. actiois s. bo officiu iudicis imitat. vt. f. de acc. r. ob. l. actionis. vbo. r. in. f. de acti. in prin. Aut non petitur dari vel fieri a parte iudici tamen concludit. vt in officio per quod petitur restitutio. r. in cautione de dano infecto. r. in illo requirit etia libellus. quia restitutio ples nam cause cognitionem desiderat. vt. f. de mino. l. in cause. f. ca. cognita. qd iurciu. l. na r. postea. f. f. minor. r. ibi no. in glo. Quodam est officium in quo requiritur cause cognitio. no tñ ex parte implo rantis illud. vt qm implozatur iudicis officiu vt tuoz detur p. p. illo: ex parte illius non requiritur cause cognitio. sed ex parte tuozis sic. r. in isto no requiritur libellus fm Buil. de cu. vt. f. qui pe. iuro. l. diuus. Quodam est officium in quo no requiritur cause cognitio nec ex parte implozantis illud nec alterius: r. in hoc no requiritur libellus nec cause cognitio. vt. f. ea. l. s. de plano. Quodam est officium qd copetit loco exceptionis. r. in isto non requiritur libellus. vt. l. plane. de peti. heredi. de volunta te tamen pot porrigi. vt. l. fere oportet. f. ops. de exercu. tuto. r. hoc tenet ibi Buil. qd de necessitate ibi non tenet offerre libellum qd no. Quodam est offi. iudicis non nobile. r. non principale sed deferunt actioni: vt in officio qd petitur executio sine interlocutorie ferri. de qua executione habes. f. de mino. l. minor. vel per qd petunt fructus vel alie ac. cessiones possi litte contestatas. r. tunc in

Cho. est q. sic. vide Bar. in l. ij. C. de senten. et per l. reci. r. in l. ij. de ap. re. r. notat Bal. in l. fin. C. de senten. et per. vbi dicit quod pot fieri sine scriptis et quod satis est quod postea redigatur in scriptis r. potest probari per testes. l. quoniam. C. de des. recti. Andre. Domare. C. Ma. q. d. C. de bal. confilio. r. r. v. i. incl. p. r. v. cl. r. v. l. i. iij. volu. Alex. r. x. r. v. i. j. volu. C. Necessarius libellus ad de Barr. in l. iij. f. hoc autem. f. de dam. infect. in v. l. r. v. i. j. questio. C. Requiritur etia libellus. De ista materia vide Bal. p. ne in re. pti. C. de in. ter. di. per cano. in. c. fin. de offi. fic. iudic. Bald. in l. j. de iur. r. i. om. nium iud. et ibi ples ne p. l. y. in pe. qd. Bar. in re. pti. l. iij. in fi. C. de pigno. et adde bal. in aut. offerat. d. l. iij. cons. testa. C. Mon nobile. contrarium sentit Bar. in l. i. caues r. f. de iur. om. iud. f. ibi de diffinitiu loquit. C. s. que vero. vide omnino Bar. post glo. in l. arbitro. f. qui satisfare cogantur.

ita ad iustitiam persone humane que non est perfecta. ar gumen. de statu homi. l. non sunt liberi. ¶ Hoc. rta quod cause cogniti aliquando est de summa rta iurisdictione: quia proceditur extra ordinem. aliquando ex probationis necessitate seu ex instructione cause: quia sufficiunt semiplena probatio nes. et istud esse paritatis cause et generante modicum preiudicium. ideo non prohibetur delegatio. tunc enim per libellum sunt delegabiles. ¶ Sed quero ubi. l. loquitur de summa cognitione. an intelligatur quo ad ordinem processus an quo ad probationem. Respondeo quo ad ordinem processus. Sed probationes debent esse secundum qualitatem cause. Nam si est talis causa postquam speratur alia questio: requirens alio rem indagare. cum prima sit preparatoria. vel si de modico preiudicio agitur. sufficit aliquis si des que animus iudicis inclinatur. l. iij. §. est autem. r. l. thesaurus. ad exbi. Sin autem de magno preiudicio agitur. et non reparabili in alio iudicio. tunc secus quia requiritur plena probatio ex parte petentis in iudicio et plena etiam ex altera parte seu semiplena ex natura cause cum illa pars actus ex cuius parte nil inducitur probationem non requirat. quia causarum merita partium assertionem panduntur. que tamen licet sit summaria et semiplena subtilis tamen dicitur ista cognitio. vt in aut. de exbid. re. §. igitur. verbo declarati. in glo. r. C. quomodo et quando iudex. in aut. qui semel. et in coope unde sumitur. et hanc regulam notat Innocentius. ad exbi. Sin autem de magno preiudicio agitur. secundum hoc exemplum decretum dicitur. id est iudicis auctoritas. ¶ Sequitur in glo. ubi hanc reproba. nam in executione tenet et creditos pupillus cuius incerti cognati et agnati quorum interest sunt citari. l. qui filium. r. l. finali. §. ubi pupillus. et ex quibus causis in possessionem estur. l. hec autem. sed in transactione alimentorum et in decreto transactionis non est creditos imo partes vadunt ad iudicem de consensu in consensu. unde dicitur secundum Jacobum buriga. quod ubi proponitur officium iudicis et his contestatur vtrum debeat offerri libellus de necessitate iudicij et vtrum possit offerri sponte. Si queris vtrum sit necessarius aut loquimur in officio mercenario quod cognoscitur ex eo: quia de feruit alicui emergenti vel incidenti questioni: et tunc non est necessarius libellus. vt. Lediles. §. itez. §. idem. de edil. edic. r. l. item serui. §. finali. et ita intelligitur glo. infra. de actioni. in princip. Aut loquimur in iudicis officio nobili. et tunc si ponitur in modum actionis. vt plenius preiudicium aduersario generet libellus est necessarius. l. qd si minor. in fin. r. l. in cause. §. causa cognita. de m. no. r. l. §. et postopera. de no. ope. nun. facit extra de offi. iud. c. finali. Aut modicum preiudicium generat alteri et semiplena cause cognitio requiritur et libellus non est necessarius. vt. §. eadem. l. §. de plano. vt. etiam est quod aliquis petitio seu narratio offeratur. licet non in modum libelli: ad hoc vt iudex sciat super quo pronuntiat. vt C. de fidel. lib. l. fina. r. l. de submeris. C. de nau

fra. intelligo autem qualemaque rationem scilicet licet si non habet petitionem annexam. vtpote si patronus dicat conqueyoz de tali libero qui me non ait. vt ibi no. ¶ Quandoq; officium iudicis nobile implozatur et cause cognitio requiritur et aliquid non petitur ab implozante ipsum. vt quia partes de communi concordia petunt interponi decretum transactioni alimentorum: et tunc non offeratur libellus: quia non est cui offeratur qui ad iudicem vocetur. Si vero queris an sponte possit offerri et sponte actor possit seruare iudicium ordinem dico quod sic. vbi habet aduersarium cui possit offerri libellus. vt dicta. l. de submeris. et facit institui. de liber. §. in multis. fm Jaco. burrica. ¶ Sequitur in glo. vt absens per epistolam et libellum et. vel nuntium. nunquid in iudicij possit interuenire nuntius. et videtur qd sic. preter eos actus in quibus per acta stipulatio fit. vt in contestatione litis. nam talis actus non potest expediri per nuntium. vt. l. §. de verbo. obli. In contrariis facit. l. certum. §. si quis absente. §. de confes. Item facit quod a contestatione dependet quicquid fit in iudicio. ¶ Pone ego volebam te defendere et comparari et producti aliqua: an per hoc sustineatur productio talis facta per eum qui erat constitutus latoz domini. dicas quod videtur productio tanq; per nuntium qui concepit verba in persona domini. Item sustinebat alia ratione: qd esto quod prout procurator produxisti. tamen habes personam domini representantem. vt. C. de contrahens da et committit. stipul. l. cum pecunia. unde non videbatur abesse dominus. vt institui. de factida. §. si vero. r. l. peto. §. mater. de leg. r. l. cum. §. si actori. de confi. pupilli. r. l. sed si plures. §. in arrogato. de vulga. r. pupillari. ¶ Sequitur in glo. de tutor re et curatoz. r. no. per Innocentium in c. tua. extra de offi. vica. et adde quod dixi in. l. §. de offi. consuli. Et vt plene scias que cause possunt delegari et que non. dicit quod quedam sunt cause determinande per diffinitiuam sententiam continet et absolutioe vel condonatione: qd sunt determinande per decretum continens missionem. Primum modum distingue in tria membra principalia: quia aut nos loquimur in causis criminalibus aut stat; aut in pecuniarijs. Si in pecuniarijs aut a. ecc. aut infra. et tunc quia competit iure magistratus potest delegare vt in auten. de manda. princip. §. et iudicare. colla. iij. Aut a. ecc. aureis supra: tunc aut queris an possit delegari in totum: et dico qd non nisi ex causa iusti impedimenti. aut queris an possit delegari quo ad processum. et dico quod sic. quia potest etiam non subsistente causa ex mera voluntate dignitatis. vt. C. de peda. iud. l. placet. in princip. debet tamen delegans audire causam in principio semel: in medio semel: et semel in fine. vt in autentica. ad hec. C. de iudic. Sed que est ratio quare cause pecuniarie a. ecc. aureis supra non possunt delegare interdum nisi ex causa. Alij que glof. dicunt quod fuit missi imperij: sed veritas est quod omnis causa pecuniaria est iurisdictionis. vt not. per glof. ad municipa. l. inter conuenientes.

De officio proconsul. et legati.

uenientes. vbi dicit quod non potest fieri prozogatio iurisdictionis ad imperium. Sed solum de iurisdictione ad iurisdictionem. per quam glossas determinatur quod causa pecuniaria cuiuscunq; quantitatis sit iurisdictionis que est satis singularis glossa. ¶ Quere ergo est ratio quod iste cause non possunt delegari. veritas est quod propter sui arduitatem. cum enim de maximo damno agatur ius rta committitur maioribus magistratibus. ideo non possunt delegari. vt. l. §. de offic. eius. Aut loquitur in causis status: et tunc si loquimur in ingenuitate et libertate: et non potest delegari. vt. l. placet. in fin. C. de peda. iudic. Aut loquimur in causa seruitutis et libertatis et potest delegari cum competat iure magistratus. vt. l. item dudum. C. vbi causae status. Sed que est ratio. Nam ista causa seruitutis est magis ardua quam causa patros natus. et sic videtur delegabilis. Ratio vero est: quia ex parte eius qui agit ista est pecuniaria. si cut si peteret bouem vel asinum. ideo ad instar causarum pecuniariarum procedit delegatio. Sed vbi agitur de causa patronatus hoc non continet interesse pecuniarium. vt. l. iij. §. qui ad lib. pro. non licet. et in. l. naturalis. in fine. infra de prescriptis verbis. Aut loquimur in causis criminalibus: et tunc aut venit imponenda modica coertio: et sunt delegabiles. quod patet: quia competunt omnibus magistratibus iure magistratus. et apparet quod possunt sic delegari. vt. l. §. quid. infra eo. et l. finali. infra de offic. prefect. vigili. aut venit imponenda magna coertio. vt amissionis vite vel mēdi: tunc non sunt delegabiles. Fallit in proconsule: quia potest delegare ex permissione et sententia legis. vt. l. solent. §. eodem. Item fallit ratio ne absente vbi permititur quod delegatur. non tamen in toto. sed quo ad processum tantum. vt. l. §. duos rei. §. de officio eius. secus dicemus in substituto in locum mortui vel absentis ad eo qui habet potestatem substituendi: quia cum ille sit ordinarius et habeat iurisdictionem vel imperium: sicut ille in cuius locum substitutus est poterit procedere ad impositionem dictarum penarum. facit l. questum. §. de tutelis. Aut loquimur in causis mediocribus in quibus coertio venit imponenda: et tunc non potest delegare sine causa: sed causa subsistente. potest in totum delegare. vt in autentica. de collatio. §. ad hoc prohibemus. et facit. §. eodem. l. aliquid. ¶ In secundo genere causarum que expeditur per modum decreti recurritur ad hanc glof. quia aut exigunt plenas cause cognitionem et non possunt delegari. fallit in restitutione in integrum. Item fallit in restitutione que delegatur alias habenti iurisdictionem. vt. l. iudicandi. §. de tuto. r. ca. da. ad hie. Aut exigunt semiplenam cause cognitionem: et tunc possunt delegari. vt. l. §. i. §. de officio eius. nam missio ex primo decreto potest demandari. Sed missio ex secundo non vt transcat iurisdictionem in delegatum. Ratio est ex premissis: quod ad missionem ex primo decreto: veniunt ex summaria cognitione et semiplena: non ad secundum. vt. l. subere caute. §. de iurisdictione. omnijs iud. r. l. §. iij. §. duos. §. de

viam. infect. Annum modum vide quare vbi proceditur per officium iudicis magis prohibetur delegatio quam vbi iure actionis. istud non solum doc. Sed ego dico qd quando per officium iudicis proceditur: electa videt industria ordinarij: sed vbi proceditur per viam actionis non est sic. Et hoc proba per id qd dicitur alibi qd delegatur alii: cui a papale imperatoris et cognitio inter partes qd potest delegare: qd est delegatus a princeps. Sed vbi committitur vt cognoscat per officium vbi pars non est promotoz. tunc sua industria videt electa: vt reneat locum partis. quod ideo est nec: quia nunc non est actor: ideo non potest subdelegare. Iste est casus in capitulo finali. extra de officio delegati. de quod notat bte Jacob. butri. r. Jacob. de aret. in. l. placet: C. de iudic. in no. extra de offic. vica. in. c. l. iij. r. quod not. §. de probatio. Lab ea parte. in fin. Item adde quod de iure canonico cause imperij sunt delegabiles. vt extra de officio ordi. c. quod sedem. de rapto. c. in archiepiscopatu. tu. r. hec vera in medicis causis. secus in magnis. die vt nota. r. §. questione. prima. vbi omnino videas. ¶ Sequitur in glof. de senten. ex. per. r. c. l. i. prima. vel die quod fit apparet quod sententia est scripta et non apparet lata quod non valet per glof. r. Jacobum de areto in. l. fideicommissa. §. delegatus tertio. r. Innocentius in capitulo cum in iure. extra de officio delegati. et dixi in. l. l. §. de iure iurand. ¶ Ad do. sequitur in glof. vel vt ipse cognoscat r. die ordinarij. Et sic nota qd sola sententia magna coertio potest delegari. cum sit necessse quod ille qui fert sententiam cognoscat et audiatur causam. vt. C. de iudic. aut. ad hec. tamen licet hoc de iure civili non possit. vt. §. de offic. consuli. l. §. de iure vero canonico non procedit: quia potest delegari sola sententia. vt in capitulo super questionum. extra de officio delegati. Alie glof. legunt illud capitulum secundum modo vt ordinarius non possit committere totum processum vix ad sententiam ferendam. tamen de suo consilio potest duntaxat: quia dum dicit delegamus tibi tale causam vt pronunties et proferas de nostro consilio. et dicit quod sic. quia hoc non est contra substantiam commissionis. ita no. extra de offic. delegati. capitulo si pro debilitate. facit. §. de offic. pefsi. l. obius. circa medium. ¶ Quere circa predicta quid si in delegatione est adiecta clausula sententiam proferas nisi reuocaueris. an videatur delegata sententia prolatio. Innocentius extra de offic. delegati. capitulo si pro debilitate. videtur dicere qd non in principio glof. sed finaliter dicit qd sic nisi ordinarius reuocauerit. Contrarium videbat r. quia dicit nisi: imponat conditionem ideo qd nihil videbatur actura valere: sed canonice dicunt contrarium quod valet actura ante reuocationem per dictum Innocentium. Jacob. de areto. et Lyn. legat istum. §. septimo modo index non potest alicui mandare per literas suas quod aliquid det vel factat alteri in his que requirunt cause cognitionem vt quis relaxet Licio possessionem suam: vel quod soluat Licio certum quid; Istud enim mandatum et iste

plur. xliij. q. j. ubi refert Rofredum tenere contra istam distinctionem qd imo verbum mandatum a superioze importat necessitatem. Andreas Barba.

1 Dicit mandamus. adde Bal. in. l. j. C. quomodo et quando index in. ii. c. l. 1. Adire debes in d. i. c. e. l. i. d. i. c. e. m. l. a. p. e. Bar. in. l. credi. tores. in. j. colum. C. de pigno. Adde qd a

na. primo casu imponunt necessitate heredi. et de hoc no est dubium. Si deprecatur: tunc aut diriguntur ad heredem aut ad legatarium: de quo dicit vt not. in. d. l. peto. tertio casu si in rescripto tuc aut diriguntur ad im petrantem rescriptum. aut ad iudicem. primo casu no imponit necessitate vt hic. et l. fea. qd ad iudicem. tuc dicitur: vt in glo. qd aut rescriptum dicit mandamus vt cognoscas: tuc per hoc no imponit necessitas cognoscendi per se. Sed potest alij delegare: vt hic. secus si diceret precipimus vt iubeamus. nam verbum iubeamus necessitatem imponit: vt. j. qd iust. l. j. fecit. Inverbo mandamus. vt. l. i. j. mand. C. oppo. dicit hic qd iudici no imponitur hec necessitas per hoc. et sic principis rescriptum non interpretat late contra. l. fi. s. de consti. p. n. c. Sol. vt hic in glo. facit quod no. in. l. eum qui calcedia. in. p. n. c. j. de verbo. oblig. C. Quere non quid sit rescriptum dicit ad credi torem. b

2 Et si furiosus incarcere. furiosus debet incarceri. adde qd Bal. in. c. 2. an ille qd interfecit fratrem dicitur qd vasallus? qui est effectus furiosus potest ex culpis pcedentibus civiliter condnari no criminaliter. de hac materia vide 3 mol. in repe. c. Raynutius. de test. not. in. c. cum percussio. vj. q. j.

3 Sit phibita. in inquisitione generali respectali. et vide Bar. in. l. j. si pu. de adul.

4 Andre. Poma. Et aduerse. Alde are. in. c. cum oportet de accu.

5 Casibus pmissis. verum est si opponat aliter no: c. fi. de accu. in. vj. que ter. alle. Bar. in. extra. ad rep. in. c. d. de nu. et du. Bar. dicit qd sufficiat fama. adde Bal. in. l. j. in. iij. col. C. qui accu. et id qd dicit hic Bar. fallit in inquisitione generali. et in alijs multis casibus fm Ange. plene. in. l. si vacante. de vo. vacan. in. vj. char. item fallit in inquisitione formata consule p. n. c. l. nullus. et ibi Bal. C. ad. l. iust. male. et 3 mol. in. c. cum oportet. in. fi. de accu.

6 Andre. Poma. Et in d. c. f. vide aliqd p. Alex. in. l. i. si post operis. ff. de no. ope. nu. in. iij. no. Fel. in. rubi. de treu. et pa. vbi de b. y. quatuor. col. vide Pano. de resu. in. i. volu.

7 Ad questionem. vide Ange. in. aut. vt liti. iurent. s. fi. et Bal. in. l. j. s. qui es. de offic. prefect. vbi. et in. l. quidam est inauerunt. ff. cer. peta. Adde. Abb. consilio. c. vij. q. j. lib.

quod sic: vt hic a contrario sensu: tamen hec glos. tenet contrarium et melius: qd si hoc diceremus imponeretur actioz necessitas agendi contra. l. j. C. vt nemo inuitus. in. rubro et nigro.

8 Omnibus. Presidis prouincie cognitio est ampla et cognoscit in prouincia sua de omnibus de quibus alij magistratus Rome cognoscunt. hoc dicit. C. Nota ter. quod debet potius inspicere quod fieri debet qd quod fit. et glo. colligit argu. contra illos qui in defectum legum allegant glo. vt hic.

9 Furiosus satis ipso furioso puniuntur.

10 Epistola seu scriptura officialis quo probet.

11 Que inquisitio sit permissa.

12 Potestas potest cogere subditos ad faciendam pacem.

13 Congruit. Ad presides spectat generaliter contra las trones inquirere et homines male conditionis et vite: eos punire atq; eorum receptatores: et ad presidis officij spectat: vt furio si in carcere detineatur si alias comode retineat re non possunt: et delictum per furiosum tempore furioz commissum puniri no debet: secus si fuisse commissum tempore sane mentis: et ad custodiam furiosorum debet aliquis deputari: qui si sit negligens puniunt. h. d. vj. ad finem. C. Nota tertium qd receptatores puniuntur. C. Mor. et furiosus satis puniunt ipso furioz: sic non debet afflictio addi afflictio. C. Nota. qd epistola seu scriptura officialis facit probationem. dicam. j. de procura. l. si procurator. et. j. de pactis. l. epistola. C. Et nota quomodo debet procurare circa pacis faciendas. Item qd custodes puniuntur de negligentia: vt. s. de officio prefecti vigil. l. iij. s. j. et videtur qd in inquisitio de qua hic dicitur sit prohibita: quia nemo sine accusatore puniuntur: vt. l. rescripto. s. si qd. j. de mune. et dono. fm Jaco. butri. dicit quod quod daz est inquisitio facti que fit generaliter: et ista est permissa vt hic. nam preses. debet generaliter inquirere: vt malis hominibus prouincia purgetur. et hec est practica quam in principio sui regimini rectores faciunt generalem scilicet inquisitionem per hanc legem. Quedam est inquisitio specialis contra certam personam: et ista regulariter est prohibita: quia nemo sine accusatore puniuntur: vt dicta. l. rescripto. s. si quis. de mune. et dono. nu. si in casibus not. in. l. j. si publico. j. ad. l. iuliam. de adulte. et nota. in. l. nulla. C. de testi. Et aduertete quia etiam in casibus pmissis iudex non debet inquirere nisi in iudicijs pcedentibus: aut fama publica referente. vt. l. iustissimos. C. de offic. recto. prouin. quam nota. et probatur extra de accusa. c. qualiter et quando. Item potest inquirere: fm Jaco. ad relationem nuntij iurati. pro hoc. l. diuus. j. de custo. reo. no. doct. in. l. ea. quidem. C. de accusa. vbi in. l. j. s. de officio prefect. vbiis.

14 Inductus in argumentum ad questionem? potestates. prouinciarum sine tunc non possunt cogere ciues et prouinciales suos ad faciendam pacem: quod no. in. corpore de mand. p. n. c. deinde.

15 Deinde. et not. j. de usufruct. l. si usufructus. s. si inter duos. als. est. l. equissimum. C. contra hoc facit in aut. vt liti. iurent. s. si. col. l. et. et ideo dicitur interdum queritur de pace fienda inter vnam ciuitatem et aliam: et hoc casu preses sine potestas debet se interponere vt stat. vt est text. in. s. deinde pres. allega. Quando queritur de pace fienda inter singulares personas: et tunc aut questio veritur criminalis aut civilis. primo casu debet interponere se et eos cogere: vt. j. de usufruct. l. si usufructus. s. si inter duos. secundo casu debet monere partes ad concordiam: maxime vbi iura partium conservantur illece: alias non. et ita intellige. v. s. si. in. fi. vt liti. iurent.

16 Quid. Pernoctare. i. per totam noctem stare: vt. l. viana. s. pernoctare. i. de verbo. signi. nam dictio per perfectionem dicitur et ideo per totam noctem intelligitur.

17 Quare in delictis lis contestari debet. Prescriptio qm currat non valenti agere. Prescriptio quando currat impedito. Preses de iniuria facta non cognoscit. Potestas de delicto commissio per eius familiam quando poterit cognoscere. Potestas de lite vertente inter eius familiares cognoscere poterit.

18 S. Natufcon. Primo ponit de actionibus copetentibus? Presidis vel eius familie ex contrarijs bus. vbi durate officio pnt intentari et qualiter et pnt si non possunt intentari. Secundo ponit de actionibus copetentibus ex maleficio. scda ibi si quid sit. Et prima subdit in duas. qd primo phibet. secundo remedia adhibet. huius ita ita vt actiones. Et breuiter hoc dicit. Actioes presidis vel eius familie competentes non possunt intentari efficaciter durante officio. sed si tpe amisse forent vares eis restituito. et hoc in actionibus copetentibus ex contrarijs bus. copetentes autem ex delicto possunt intentari. vt lis in eis contestetur. hoc dicit. parcellime ius dicitur est eis ius no dicitur fm Jaco. Et not. fm Jaco. hic qd potest mitti ex cutozem id est basula. C. Quero quare magis in delictis contestat lis qm in alijs? Respond. qd actio ex delicto potest perire adeo qd restituito non habet locum: vt qd erat mortuus delinquentis quo casu no possit agi contra heredem: vt. l. j. C. ne ex delicto. de fin. vnde necessaria est litis contestatio. secus in alijs civilibus actionibus. qd transeat ad heredem sine contestatione. Et nota ex isto tex. qd bic prestant due cautiones: fm Jaco. butri. nam satisfiat per fides iustos: vt. l. si fideiusso. qui satisfiare cogan. et tamen hic dicit quod debet satisfiare de iudicio fisci. et de re non baratarum. Et huc ter. allegat gl. in. l. si fideiusso. s. si. s. alleg. C. oppo. ad hanc. l. dicitur hic anteqm in prouincia venierit. et contra hoc oppo. j. de iudi. l. pars literarum. et. j. de iniurijs. l. nec magis strabus. Solu. quod bic dicitur anteqm in prouincia veniat de subaudi. multo minus quando post.

19 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

20 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

21 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

22 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

23 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

24 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

25 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

26 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

27 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

28 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

29 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia restituitur vt hic. C. oppo. dicitur hic qd istis officia libus restituitur actiones per rescriptum si sunt perempte. Sed contra hoc nam non valenti agere non currit prescriptio: vt. C. de annali excep. l. si. in. fi. ergo non sunt actiones amisse. Sol. hic amittuntur actiones: qd isti poterant prescriptioe per executionem interrumpere. C. oppo. ad hoc si id poterant fuerunt in negligentia. ergo no debet restitui: vt. j. ex qui. cau. ma. l. non enim negligentibus. et de reg. iur. l. quod quis. Solu. licet hoc possent non tamen commode propter multa negotia que habebat expedire. C. oppo. ad hoc. nam licet per se ipsos in commode non poterant agere: ras men per procuratorem poterat: vt. j. de minor. l. papi. eruli. huius ita ita moze quidam retinent primam et positionem glo. qd parcellime ponatur pro non. quasi dicat qd durante officio non possit agere. et sic restituito debeat dari vt hic innuitur in rex. C. oppo. imo indistincte non valent agere non currit prescriptio. vt. j. de ser. rustic. p. d. l. et alitibus. pro quorum solu. dicit secundum Guil. qd aut quis est impeditus impeditio iuris: aut facti. Primo casu aut impeditum superuenit ante actione copetentem: aut post. Si ante no valenti agere no currit prescriptio: vt. l. i. j. si. de anali excep. C. And. Poma. Si vo post actione copetente venit impeditio tuc currit prescriptio dicitur hac restituito vt hic. C. Secundo casu principali quando est impeditus impeditio facti: et tunc aut impeditum est iustis et prescriptio currit. et datur restituito vt dicta. l.

30 Andre. Poma. De pace. vide cetera data per moder. l. j. C. vt qd de sunt adno. et vide Bar. in. d. s. si inter duos. bic alleg. vide Bal. in. c. cu ecclesia futrina. Ant. de but. 3 mo. et doc. c. j. de munit. pert. Pau. Alex. et mod. l. quida estimauerunt. ff. si cer. pe. C. Sena? et argu. a contrario sensu non est licet: vt. l. c. omentulam. C. de episco. et cleri. C. Dicitur hic qd actio restituitur. et restituito presuppouit amissionem. Contra hoc videtur quod hoc casu actiones non amittuntur: vt. l. i. j. s. sed si agant. infra de iud. Solu. actioes non amittuntur: vt ibi. quia

A Impedimentum. Limitatio ad regulam non valet scilicet agere etc. et not. Ang. hanc gl. singulariter in verbo restituerent quod concurrat prescriptionis tempus si iudex propter multitudinem negotiorum impeditus est ad hoc quod cum non possim adire et quod impedito impedito to iurisdictione non praescribitur currat praescriptio. Et ter. et gl. et ibi Bar. i. l. i. §. si quis propter. de iur. actum. et ibi dicit.

A And. pro mare.

Quero. Unde per. h. consilium. in vlti. col. in ij. dubio. i. si vol. et cō sil. xij. ij. b. col. eo. no. 3. lu. cuz per. Fel. in. c. ex transmissa. in. iij. et v. col. de praescrip.

Respond. de ad praescriptio. vide quod not. Bald. et Ang. in. l. i. C. de anna. except. et vide bar. in. l. natu. rali. et de visu. et oino imo. in. c. quia. c. m. q. iste text. nihil dicit de eo quod

et ibi dicit quod de iure cano. impedito impedito facti non currit praescriptio. quod aut si agere volent obstat exceptio compensationis per Pet. de anc. in. p. l. v.

Pro intelligi. sancimus. §. donec. C. de iure delib. et c. no. quoscere. Substantia et effectus huius disputationis. vide in. d. l. si quis forte. hic alleg.

Plebiscite. vide Ang. l. iurisdic. §. pro. i. d. pa. et Andre. Poma. **O**bservandum. vide per hoc Ep. consil. xl. in. vj. col.

Ita. l. Bar. in. c. xl. incipit. civitati camariensis ubi dicitur quod rector punit dicit de legationis officio si egerit an videtur esse rector consensit quod sic. et rector dicit legatus. Ang. Barba.

dicit Jaco. scilicet quod si impedimentum superuenit ante actionem competentem quod currit praescriptio: et de iure restituitur. nec gl. hoc dicit. sed gl. bene dicit quod non debet eis ius dici. nec dicit quod currat praescriptio et de iure restituitur. imo hoc dicitur. de his qui antequam ad provinciam venerint contraxerunt iudicio dico quod non currit praescriptio ipso iure. et sic non sit necessaria restitutio. hanc opinionem tenet Lynus hic.

Et ideo tenes distinctionem Buil. Non ob. §. dos. nec. quia tibi potest dici quod impedimentum superuenit etiam ante actionem competentem contra heredem inventarum facientem: ut dicitur. §. dos. nec. sic mentio. **O**ppono dicitur hic quod debet sequestrari contra. l. prima. de probi. sequesstra. Solutio. tibi est regulare. hic est casus specialis quando esset persona suspecta. dicitur per nota. in dicitur. l. si fideiussor. §. finali. **Q**uero quid sit facta iniuria non familiari sed praesidi an habeat locum finis huius. l. et tenet gl. quod non. ut de hoc coram se possit cognoscere. ut. l. in. c. quis in sua causa. sed coram superioribus possit. l. in. c. consilium. de hoc disputant Jaco. b. de arerio questio. nequam recitat Lynus in. l. fin. C. ne quis in sua causa. **Q**uero dicitur quod recipit. sed quid si aliqua familiaris facit alicui iniuriam. an de hoc praeses poterit cognoscere. et tenet gl. quod non. tamen contra eum videtur ter. §. de penis. l. si quis forte. §. si quis. et not. ibi in gl. puto quod praeses vel potest de delicto commisso per familiam suam circa officium suum possit cognoscere. et punitur. et ita intelligo hanc. l. si autem in aliam personam tunc habet locum quod dicitur. contra hoc facit multum. l. nulli. C. quorum appella. non recit.

Quero quod veritatem inter familiares praesidis. an de hoc praeses poterit cognoscere. et tenentur doc. nostri quod sic. quia cessat ratio suspitionis: secus si verteretur inter provinciales et familias: res: quia est suspicio quod magis faueret familiaribus quam provincialis. et hoc non est quando veritatur inter familiares: unde cessat argu. l. adigere. §. quis. de iure patro. et c.

Sorte. Nota quod ignorans potest id quod non possit scire contra. l. habeo. §. de supel. lega. Sol. ibi sciretia vel ignorantia non est de substantia.

Lebiscito. Nota gl. quod dicitur quod non debet aliqua sententia recipere: tamen reprehenditur per Buil. quod inbumanum esset non recipere interdictum aliqua sententia per. l. soler. §. de officio. p. c. f. l. g. Nec ob. §. hic alle. i. gl. q. dicit quod avaritia de refranari. q. non est avaritia aliquid recipere.

Observandum. tus non debet lenis esse suis officialibus seu subditis. ne alibi contemnatur. h. d. Mo. text. quod de conversatione equali nascitur et c. Et no. ibi non est constantis et c. Et hoc facit Bonon.

Egatus. Mo. istam. l. s. optimam. et est hic casus secundum Jacobum butrigo. quod donatio facta a Constantino

Constantino nihil valuit. quia a seipso non potuit addicare nisi in manibus populi Romani. et signa glo. dicit. §. in proemio. **C**ontrarium not. in. l. i. §. cum viderem. §. de offi. praescrip. v. d. vide Innoc. in. c. quod in duobus. r. c. fin. de re. permuta. alis in. c. nisi de renuntia. r. c. fina. de resti. in integ. ubi per eum et multa palcha circa istam. l. vide.

Refes. Mo. quod hic loquitur quod agatur civiliter de seruo corrupto. probatur per Buil. quod acta in causa civilis probet in causa criminali: quod in fine dicitur de criminali dum dicit seuerissime. glo. est in. l. si quis a se fundum. C. ad. l. l. de vi. r. not. in. l. is apud quem. de eden. r. per Ly. in. l. i. C. quascio civilis. cri. p. c. i. r. in. d. l. si quis. facit ter. in aut. de man. p. m. §. quod si delinquentes. r. alleg. l. interdum. §. qui furem. §. de fur. facit. l. p. j. de calu. r. c.

De officio procuratoris cesaris. Rubrica.

Acta et gesta quomodo differant. et in re. nu. r.

Si in libello dicatur: quia aliter in iudicio gestis negotia tua in libellus procedit. et in re. nu. r.

Errores quando impediatur translationem dominij. et in re. nu. r.

Procurator cesaris an possit vendere et habere fidem de pretio.

Procurator priuati an possit vendere et habere fidem de pretio.

Clausula pmissis ratu et firmu habere in mandato procuratoris an impoatet liberam administrationem. et in re. nu. r.

Procurator constitutus ad vendendum an possit facere alium procuratorem. et in re. nu. r.

Que acta valent dummodo diligenter et non contra eum modo cesaris sine gestis: et per procuratorem cesaris queritur hereditas cesaris: que si appareat postea non soluendo habetur pro non adita. hoc dicit vj. ad. l. curato res. Et dividitur in quatuor partes. quia in prima dicitur cum quadam limitatione primi dicit. In tertia ponit vnum speciale circa procuratorem cesaris. In quarta ponit aliud speciale. secunda ibi. si rem cesaris. tertia ibi. est et hoc precipuum. quarta ibi. quod si ea. **M**or. hic quod procurator simpliciter constitutus videtur habere liberam administrationem: sed si in hoc procuratore. **M**or. quod error in officio impedit translationem dominij. **I**tem not. quod per procuratorem hereditas cesari queritur. quod non est in alio tacite per hic vel expressis. ut. l. paulus alis per procuratorem. de acq. her. **I**tem not. quod per procuratorem adita habetur pro non adita. quod non est alibi nisi in minore. ut. l. i. C. si per se ab heredi. vbi. **O**ppo. dicitur hic quod acta et gesta: quod videtur id est. sed de natura copule est inter diuersa copulare. per not. de iur. et facti igno. in rubl. l. i. si per quas per no. acquiri. C. hic vbi copulari id est. ergo etc. huius timore dicit glo. quod acta est nomen generale. et comprehendit acta in iudicio

et extra. Sed verbum gesta copulatio dicitur tunc ea quae sunt extra iudicium per. l. habeo. in. fi. de verbo. signi. et illa lex nihil dicitur dicitur. unde dicitur quod hic est quedam inculatio verbo ruz ad maioris expressionem. sic ut alis in. l. certi predictio. in. p. m. i. §. cer. pe. ta. Et per predicta per glo. quidam reprehendunt tale libellus. ago contra te. quod alias gestis in iudicio negotia tua etc. quare peto etc. vbi dicitur quidam quod libellus non pcedit. quod non rati verbum genere ad ea quae in iudicio sunt. Tu dic per Buil. per hoc. quod vtriusque est generale. ut diximus postea quod eorum verbum genere. in pro acroze de interpretari v. l. j. de iud. l. si quis in iudicio ambigua. **O**ppo. dicitur hic quod acta per procuratorem valent: postea in verbi. omnia dicit contrarium. **S**o. gesta per procuratorem cesaris valent. ut in p. m. dum tamen non sint contra comodum eius. ut in contrario. **O**ppo. dicitur hic quod si alienat rem cesaris per priuatum transferet dominium: contra. l. feru. l. i. §. secundo responso. §. de manda. vbi procurator alienat rem dominij suam propriam et tamen dominium transferretur. **S**ol. dicit glo. ibi interuenit mandatum dominij. si ignoret rem esse suam. hic non interuenit mandatum cesaris. vel dic per Buil. nos b. stros quod videtur error in causa dominij. quia tibi dicitur bene sciebat ad se rem pertinere vel spectare. sed ignorabat ex qua causa. et sic errabat: quod error non impedit translationem dominij. ut ibi: vbi ibi fuit error: si plona dicitur cuius erat: dicitur in persona procuratoris. **O**ppo. dicitur hic quod procurator tradendo rem cesaris non transferret dominium quasi error: hoc impediatur contra. l. iustanus. §. j. de curato. furo. **S**olu. ibi curato tradebat rem suam ut rem domini. et sciebat dominium esse suum. unde licet tradat eam tamen dominij sui transferret dominium ut ibi. **O**ppo. ad hanc solu. de. l. si procurator. la. ij. §. de acquirent. re. domi. **S**olu. ibi procurator tradit remuere suam quam ignorat esse suam: et ideo non transferret dominium. ut ibi. **O**ppo. et videtur quod procurator tradendo tradit dominium alienatum. sed de procur. l. procurator cui libera. §. ibi tradebat rem domini scienter et libera administratio erat et concessa: et ideo dominium transferret alis non. **O**ppo. imo videtur quod indistincte error impedit translationem dominij. ut infra. de furt. l. si quis per. §. cum

Constituta. unde vide oino bar. in. l. si quis vi. §. differrentia. in. fi. §. d. acq. post. et per doct. in. c. ex ore. de his que fi. a ma. par. te. c. Ro. i. l. is q. heres in p. de acq. here. bal. in. l. Bar. bari. pbi. li. ad. fi. §. de offi. p. to. r. q. no. in. c. de regularibus de fimo. et ibi per doct. **A**ndre. Pomare. **Q**ue acta. vide Bar. cō sil. ex. alis r. in. ij. v. l. i. c. q. ad m. in. ij. oppoi. **O**ppo. dicitur hic. **M**o. de materia copulatio dicitur. in. l. i. §. de iur. et facti igno. in. r. Andr. Barba.

stringit. In tertia parte concludit. In quarta par
te ponit unum speciale in procuratore cesaris. In
quinta parte alium speciale. In sexta parte punit
sa specialia verificata et restringit. secunda pars inci
pit ibi: si rem cesaris. tertia ibi. v. omnia. quarta ibi.
et hoc precipuum. quinta incipit ibi: et si cesar.
sexta incipit in. l. sequen. quod si ea bona etc. Ca
sus satis pater intelligit. littera est plana per. j. di
cta que declarabitur. In qua poterit interlinear e
re. ¶ Quinto ad secundum. Mo. primo ex. l. ista
quod inter ista verba acta gesta que differrentia
quia ponuntur copulatiue. vt. C. per quas perso.
no. acqui. l. finali. Quidam tamen volunt dicere qd
hec verba sunt synonyma. sicut enis mucro gla
dius: et si. tamen hoc non approbat glo. dicens ver
bum istud acta generaliore significationem habet
q. gesta quia comprehendit ea que fiunt in iud
icio: extra. sed hoc nomen gesta non pertinet ni
si ad ea que extra iudicium fiunt. vt. j. de verbo. s. q.
gul. l. labeo. Aduertatis imo hoc est inculcatio ver
borum. nam quando posito verbo generali ponitur
verbum speciale. hoc fit ad denotandum aliquam
rationem specialem vt pater. C. de here. et mani.
nam ibi propter aliqua que statuunt in manicheis
que non pertinent alij heretico fit specialis men
tio. sic etiam dicitur. C. de seruitu. et aqua. in rub.
sed istud non contingit hic. et ideo dicendum est q
legislator confundit seu conculcat verba. vt facit
alias. j. si cer. pera. l. certi. c. dicitio. in prin. vel pos
sumus dicere q. verbum gesta hic accipitur lar
ge vt comprehendat rem in iudicio gestam vt pa
ter hic. dicitur acta si a cesare gesta sunt. et tamen
quod ad istud verbum acta semper erit inculcatio
verborum. et per ista q. pater q. quidam pessime re
probant querendum libellum in quo quidam qui
fuerat procurator: petebat aliquid dicens sic dico
contra talem quod gessi negotium eius in iudicio
quare etc. dicebat quidam huc libellum esse forma
tum male quia gessi verbum denotat gestam rem
extra iudicium. sed certe imo libellus est bonus
quia istud verbum gesta largo modo sumitur vt hic.
posito quod proprie verbum gesta significat rem
extra iudicium acta: tamen ad ea que in iudicio agunt
poterit extendi: cum p. adiuncta pateat de pponentis in
tentione. et verba equiuoca per adiecta intelligunt
et determinantur: ergo cum hic dicatur in iudicio etc.
vt. j. de pe. le. l. na. qd. s. fins. Item ex v. loquendi
dicitur gesta que aguntur in iudicio: vel extra: et
verba ex communi vsu debent errandiri: vt. j. de sup.
l. l. labeo. in fi. ¶ Secundo no. q. hic in prin. q. ea
q. facta sunt ab alio de mandato iudicis. perinde re
putantur ac si ab eo facta forent. conco. j. ne quis
cum qui in ius voc. l. si per alium. s. j. et de admini.
tu. l. ita autem. s. gessisse. ¶ Tertio no. q. tunc
reputatur quis procurator: cum bene et fideliter
gerit non autem cum spoliat dominum suum. vt hic
et. j. pro emp. l. qui fundum. s. si tutor. et ad hoc fas
cit q. habens q. tunc libera administrationem
donare non potest. vt. j. de pac. l. contra iura. c. iuliana.
s. si filius. vt. j. de dona. filiusfam. ¶ Quarto no.
q. q. regulariter procurator: non potest habere ser
uum adire: similiter ipsemet non potest adire heredi

ratem in qua seruus vel ipsemet dominus sit institutus
heres. et hoc ita probat illud est speciale cui? dicitur
est. vt. s. de leg. l. ius singularare. et. j. ad munici.
l. i. in fi. sed speciale est in procuratore cesarij. pos
sit tubere vel adire. ergo etc. vt. hic. et. j. de acqui. be
redi. l. si quis mihi bona. s. iustum. et. l. paulus. abs
per procuratorem. ¶ Quinto q. ultimo no. q.
hereditatis aditio consistit in animo. quod intel
ligi fa. de ra. in animo per extrinsecus declarato.
Alij contra vt dicam in questionibus. j. circa fin.
¶ Expediti sumus de secundo. veniamus ad ter
tium scilicet ad oppositiones. primo ad. l. istam
oppo. dicitur in prin. quod acta gesta que per pro
curatorem cesaris perinde rata debeant haberi.
et. ¶ Sed contra quia dicit lex quod si debet mi
hi dare certo loco. et quia non das recipio alibi
quod video: interesse. remittere. sed si hoc facit
procurator: meus interesse non est remissum. et sic
perinde non habeantur ac si sint gesta a dno. tande
op. de eo qd certo loco. l. i. alias. iij. s. idem in l. co
iura. l. vltima in fi. co. r. i. Solu. rata debent haberi
ri perinde etc. verum est si mandatum ad illa exten
ditur: sed si non extendatur ad ea: et si procurator
facit preter mandatum non sunt rata habenda: sicut
si per dominum gesta forent. modo ita est qd in. l.
contraria procurator: gessit preter mandatum: ma
gis remissio est donatio et procurator: non videt
esse mandatum: vt. dicit. j. de pac. l. contra iura. c. iul
lia. s. si filius. ergo etc. ¶ Secundo oppo. circa hoc
dicitur hic q. gesta per procuratorem cesaris perin
de debent haberi rata sicut si per ipsum cesarem ge
sta forent: et postea statim dicitur q. si rem cesaris
eradat non transferretur dominium. Et sic opponitur
de littera sequenti immediate. Solu. bene uter que
acta gesta: etc. verum est si ad commodum cesaris
acta sunt: secus si ad incommodum: vt. j. de iur. sis.
l. auferri. s. actores. Tertio opponitur. dicitur hic
quod procurator non potest vendere nec transigere
nisi ex speciali concessione: sed contra quia iste h
liberam: et procurator: habens liberam adminis
trationem vendere et transigere potest: vt. j. de cura
ro. l. purator. et ad trebel. l. mulier. s. si heres. ver
fici. sed et si cum distrabere. Solu. dicit glo. quod
hoc est speciale quod iste habens liberam admini
strationem non potest vendere et transigere. verus
est nisi faciat bona fide et ad commodum cesaris:
alias non. Dices tu modo quod ista non est bona
na responsio: quia littera simpliciter dicit quod
non potest vendere nec transigere: non distinguit
bona fide vel no. ergo etc. Sed respondeo quod
debet exponi hic venditionis vel transactionis quid
agat: scilicet mala fide et ad incommodum cesaris.
alias potest: qd si ista conueniens expostio pro
bat sic. quotiescumq. ponitur vna dicitio cum aliqua
alia et dubitatur de intellectu alterius ex eis dz fie
ri interpretatio. p. illa secundum quod magis com
uenit cum alia. verbi gratia. testator habebat fun
dum Scianum valere etc. Et habebat duos fundos
Titianos quos vnus valebat. xv. et alius mille: et
dicit sic Scianum vel Titianum lego. non appa
ret de quo Titiano senserit de quo fieri interpreta
tio: certe fiet de fundo Titiano valere quidem
propter

propter maiorem conuenientie eius cum Sciano.
ergo hic simpliciter cum in littera. l. nostre fiat de no
minatio inter donationem: venditionem et trans
actionem: et donare sit perderet. vt. j. de dona. l. si
liuissami. per consequens debet fieri interpretatio
in donatione venditione et transactione secundum
quod magis conueniunt: et ideo sic exponendum
est: vt. predicti argumen. j. de rebus dub. l. j. s. de.
¶ Quarto oppo. dicitur hic quod procurator ces
aris potest adire et adcomum acquirat. Contra qd
sine aliqua additione ipso iure queruntur butusmo
di hereditates cesarij: vt. j. de iure fisci. l. j. s. an bo
na. Solu. quedam sunt que deferuntur in fiscum
iure communi: quedam que deferuntur iure priu
ilegiato: et ideo aut queritur de his q. iure communi
deferuntur: et ista non acquiruntur sine apprehen
sione et sine additione: vt. hic. Aut queritur de his
que acquiruntur iure specialiter: et patet in bonis de
linquentium et damnatorum et bonavacantia et ista
queruntur ipso iure: et ita loquitur contrarium
in docto. sed contra istam solu. facit qd ista spe
cialia titius tolluntur q. iura communia. et ideo
difficilius debet queri vt in aut. de non alie. s. qz
verosimile. ¶ Quinto opponi. et aduertatis: quia
ista oppositio non fit contra lex. sed contra ratio
nem quam gloss. ponit. dicitur hic quod si procu
rator: cesarij vendit rem quicquid propriam non trans
fert dominium: dicit gloss. ratio est: quia errans
non transfert dominium. ¶ Ad istam rationem
opponit. de. l. que ponit talem casum. Titius emit
rem meam a non domino bona fide. deinde Titius
me herede instituit. ergo credens rem istam mea
re causa hereditaria delata mihi per Titium: cum
non esset secundum veritatem: mandauit aliquid rem
vendendam. et secundum mandatum est vendita: di
cit lex quod est falsum dominium de tamen
errabam. ergo etc. Et sic oppo. j. manda. l. seruum
Titij. secundo respon. Solu. dicit glo. ibi manda
uit dominus suam vendi licet ignoraret rem suam:
hic non sic: fed bene uter gloss. ista in prin. nescit qd
loquatur male opponit et petus soluit: nam hic no
loquitur quod errans non transfert dominium:
sed dicit quod procurator: cesaris vendendo rem
cesaris tanq. suam mala fide non transfert domi
nium: et sic nullus fuit error: et hoc sentit glo. in fi
ne. quid ergo ad rumibum. preterea solu. est nulla.
quia dicit quod in l. c. contra iura dominus ignorabat
rem suam: hoc est falsum imo sciebat suam: sed ex
qua causa esset sua ignorabat: et ideo debuit dicere
supposito q. hic errasset quod errans in dno rei
fuo non transfert illud. secus si in causa dominij
erraret: vt. ibi. Sed tunc videtur q. hoc solu. non
sit vera: quia errans in dominio transfert domi
nium rei. vt. j. si certum petatur. l. eius. s. quas ves
ro. Solu. l. ibi errabat in dominio credens esse il
lius a quo causam habebat. secus si alterius. vt. j.
de acquirendo rem dominio. l. i. si procurator:
licet sit secus si repellatur ille qui tradit per excep
tionem: quia tenetur de euictione: vt. j. manda. l.
seruum Titij. respon. ita dicitur hic glo. et ita in
telligit preallega. l. si procurator. Sed Dyn. hic
in fine. dicit quod nulla est alienatio. et quod neq.

mo errans rem suam amittit. sed si repellere a ve
dicando per exceptionem amitteret rem suam:
quod est contra. l. illam: quoniam non refert verus
quis ipso iure: sed per ditionem excludatur: vt
in regula iura. vnde ipse dicebat q. error in domi
nio rei fue qui tradidit eam credens alterius quam
eius a quo habebat causam: nec transferret domi
nium nec exceptione repellitur cum non teneat
tur de euictione: quia non valet contractus ipso
iure: et ideo non competit euictio. cum si non va
let expressum ita non valet tacitum quod sequi
tur illud. non obli. l. seruum Titij. j. responso. qz
ibi loquitur: quando habebat procurator: manda
tum de vendendo rem certam: quo casu repellitur
per exceptionem de euictione: quia habebat re
gressum per actionem mandati contra mandan
tem. sed in l. si procurator: non habebat manda
tum de vendendo rem certam. nec sub generali
mandato comprehenditur vt vendat rem suam
et ideo non tenet contractus ipso iure: nec habet
actionem mandati nec de euictione tenetur: vt. di
ctum est. s. secundum eum. ¶ Et ad plenam notis
tiam: quod solet queri vtrum errans transferat
dominium et vt omnia rollantur contraria. sic di
stinguo. et aduertatis quod Fran. accur. tradidit
de hoc suam doctrinam prout habetur in additio
ne sua. j. si certum per. l. cum fundus. s. seruum tuum
impudens. et Dyn. post eum in dicta. l. si procurator.
Sed ego melius et plenius profequo: hoc et
incipio sic: aut errat circa personam eius cui tra
ditur. aut circa rem: aut circa causam. et sic facio
tria membra principalia. s. predicti sciunt quinq.
¶ Redeo ad primum cum erratur circa personam
eius cui traditur subdistinguo. aut erratur circa
substantiam persone aut circa qualitatem seu con
ditionem. Si erratur circa substantiam persone.
verbi gratia volebat tradere rem Titio. credo qd
Seius sit Titius et tradit. et tunc non transferret do
minium. et si quidem bona fide accepit tenetur rei
vindicatione sola. si mala fide tunc tenetur etiam
furti et condictione furtiua: vt. j. de furtis. l. si quis
vros. s. cum Titio. et. l. si quis. s. in titium. Si ve
ro erratur circa qualitatem seu conditionem per
sone. aut erat inhabilis ad dominium acquirendum
aut habilis. si inhabilis quia furiosus. tunc non
transferretur dominium. sed quando erat habilis ad
acquirendum: refert aut recepit nomine suo. aut
alieno. primo casu transferretur dominium: verbi gra
tia. quia credebam eum diuitem cum erat pauper.
tunc bene transferretur dominium: sed tenetur de
dolo si animo decipiendi fecit: vt. j. de furtis. l. fals
us. s. si quis. et. l. si quis vros. et. s. seruum. Si au
tem recepit nomine alieno. verbi gratia: quia cre
debam cum procuratore Titij creditoris mei: cum
non esset tunc refert aut qualitas fuit semel vera.
aut nunq. fuit vera. si fuit semel vera. tunc si quidem
mala fide recepit non transferretur: si bona fide sic.
Si nunq. fuit vera non transferretur. De dicit iudicij
fincite et bene quod si bona fide recepit domi
nium transferretur de solu. l. cum quis. s. j. ¶ Et
peditur est primum membrum principale. vt
no ad secundum quando erratur circa rem: aut et

trini. r. fide catho. in epistola: liquet ad finē. Sed certe quia hoc fit ex arduitate vel magnitudine rei commisit esse saluum in casu nostre questionis. nam licet vendendi potestas requiratur speciale mandatum: non propter ea est arduum negotium: alias hic procurator: nō posset vendere vnum cultellum sine speciali mandato: tamen quod hoc fit arduus negotium truffa est: dicas ergo quod procurator constitutus ad vendendum non potest alium subditurere: quia sine mandato excedit: nam vos debetis scire quod esse differentia inter nuntium et procuratorem: nuntius enim verba contractus cōfert in personam domini tantum et non se obligat. vt. j. de consti. pecu. l. qui autem. §. fina. et. l. sequenti. Procurator vero confert verba contractus in se. et suam personam obligat. vt. j. de consti. pecu. l. cum qui. §. iul. r. C. si quis alteri vel sibi. l. multus. modo ita est quod si mado tibi vtēdas librum meū: ego mando quod vtēdas tu tanq̄ procurator: et tuā personam obliges. Sed tu mandas alij tu prebes solum nudum ministeriū et nō seruas finem mandati. ideo non preiudicat mibi: vt. p. zelle. l. diligenter. r. ista est ratio illius. §. item ad adiendum. fm. De. r. hoc puto verū. sententia ergo Jacobi p̄fecta et r. suos sequacit̄vera est non per rationes quas ipsi assignant: sed per rationem predictā. ¶ Quarta queritur circa materiā huius. l. pone ego volens repatriare et non habens pecuniā tibi socio meo mandauit q̄ venderes libros meos. postmodū cum essem in partibus meis quia profeceram in hac scientia: inueni multos amicos qui mutuaerunt mihi pecuniā. sic accidit mibi vnde penitus de commitione facta super venditione librorum. et misi nuntium pro certizando socium meum ne venderet: sed anteq̄ nuntius venisset erāt libri mei venditi. ego dolens veni Bononiam: et volo reuocare venditionem dicens q̄ postq̄ penitus domini nuntium non erat translatum. queritur quid iuris. et primo videtur quod non sit translatum dominium: vt. j. de man. vii. l. si pater. in prin. videtur contra: vt. j. man. l. si mandassem. et in ista questione sunt varie sententie similiter. Nam quidam distinguunt aut erat talis procurator: in quem fuit translatum dominium: et tunc valet: aut non. et tunc non valet. vt. j. de do. l. hoc iure. §. si quis. et. l. ij. §. si quis donaturus. r. no. j. de conditio. ob cau. l. si pecuniā. §. si seruus. Petrus vero simpliciter dicit in casu questionis nostre dominium non esse translatum: quia deficit substantiale contractus: vt dicta. l. si pater. argumen. s. de orig. iur. l. j. sed ita est quod ad translationem dominij requiritur consensus domini: vt. j. de regu. iur. l. id quod nostrum. ergo cum consensus mei domini deficiat per reuocationem licet procurator domini ignoret non transfert dominium rei mee quia essenziale deficit. Sz contra istam sententiam instatur ad esse iudicij requiritur consensus domini super cuius re litigatur: et tamen reuocatio mandati facta partibus signor. antibus non preiudicat. vt infra de procura. l. si procuratorem. et. C. de satisfada. l. vnica. Preterea vt debito: liberetur requiritur consensus

creditoris: et tamen si fuerit reuocatus procurator: nihilominus contingit liberatio: vt. j. de solu. l. cum quis. §. j. ergo videtur q̄ ista sententia. Pe. non sit probabilis. Ad hoc respondetur. ergo primo ad id quod dicitur de iudicio quod non est verum quod ad esse iudicij requiritur consensus domini: nam licet non consentiret valet. vt. j. de procur. ra. l. plautius. sed ista non est bona responsio: nam verum est quod ad esse iudicij vt teneatur non requiritur consensus domini: sed vt domino preiudicet bene requiritur etas consensus: sicut nec ad esse venditionis requiritur consensus domini rei. quia rem alienam quis vendere potest non tamen in preiudicium domini: ita est in iudicio: vt. j. de p. cura. l. in cause. §. sed hoc ita. r. l. sed be. in p̄inci. r. j. iudi. solui. l. ij. Quid ergo dicemus: dico secundum eum q̄ speciale est in hoc casu. quia de liberatione agitur: bic: similiter respondetur ad id quod dicitur de solutione vbi ad eius esse requiritur voluntas creditoris: quod ibi fallit fauore liberationis: cuius gratia est speciale: sic est in alio casu fauore liberationis: et quando erratur in diuersis causis quarum vna est obligatoria altera liberatoria vbi cedit in liberatoriā fauore liberationis: vt. j. de solu. l. qui hominem. §. si debito rem. r. j. si certum petatur. l. eius qui. §. quas vero. sed cuius vbi est vtraq̄ obligatoria: vt dixi. s. in distinctione. circa finem. de articulo huius questionis: plenissime dixi. C. manda. l. mandatum: dic vt tibi. ¶ Quinto et vltimo queritur q̄ quia hic dicitur q̄ additio hereditatis consistit in animo: nunquid solus animus sine aliquo actu extrinseco faciat aliquid heredem vel cum animo requiritur actus extrinsecus. dicit Jacob. de rauen. quod requiritur quod animus declaratur per aliquem actum extrinsecum: quia res de qua consistat non potest debet per administrā sua probari: vt. j. de condi. sine causa. l. dedi. §. sed si seruus. r. j. de peni. l. cogitationis. et sic intelligit de acquiren. heredi. l. pro herede. cum simili. hinc est secundum eum q̄ mentalis ratihabitio de qua non constat non obligat: vt dicit. j. de nego. gest. l. Pomponius. Sed contra eum videtur. j. de testa. tut. l. duo sunt. l. i. r. j. sed ipse intelligit p̄dicaverat vbi ius nō deficit id est iuris p̄sumptio: vt si factū esset certū quiesset tutor: de quo testator: sensit tamen q̄ nō apparet neuter est tutor. Idem est quando duo sunt. l. i. r. j. legatarij: nō apparet de quo testator: senserit: vt. j. de lega. j. l. si quis a filio. §. j. de reb. v. l. si fuerit. neuter est legatarius: quia deficit probatio nō autem deficeret ius. id est iuris p̄sumptio si factū constaret. argumen. j. ad legem aquil. l. si ex plagis. §. in cliuo capitolino. Per. tamen tenet contrarium. dicit enim q̄ solus animus facit quem heredes: et sola mentalis ratihabitio obligat etiā de qua nō constat. p̄batio. exemplū dicit si dedi tibi seruū vt manumittere infra pascha: et penitus q̄ potui nec te certiora ut q̄ manumittere nō erit liber: q̄ lex est j. sic est in p̄posito: vt. j. de condi. ob cau. l. si pecuniā. §. si seruus. illa lex non dicit hoc fm. gl. que est ibi: sed facit. l. si pater. de ma. v. vind. tamen

tamen lex dicit quod si pater decessit filio iam nato et relicta vxore de qua dubitat vtrum esset p̄gnans cum in veritate non esset quod filius natus in totum est heres. l. que certa esse hoc faciet: vt. j. de acqui. here. l. ventre. §. j. sic ille est tutor: ille est legatarius: de quo testator: sensit. facit enim hoc ipsa lex que de omnibus certa est: verū tamen quia non apparet: licet sit tutor: et legatarius fm veritatem. l. cum non admittit: vt dicitur legitibus. et licet sit in veritate acquisitum dominium haberetur pro non acquisito. et per consequens pro non recepto: vt. j. quib. ex cau. ma. l. nec vtilem r. c. Et his habes finem huius solennis legis repetite per. d. Lynū.

¶ Ad si ea. ¶ Verū hereditatis que videtur velle q̄ si procurator adire hereditatem non possit: vt. l. paulus responsio dicit. de acquir. here. sic per procuratorem repudiari non possit quod not. cum legitibus quas al legat.

1. Ratio testis bz esse diuersa dicto: et si est eadē non valet dictum.

2. Bannum datum ad instantiā partis an possit per ipsam partem reuocari.

¶ Procuratores. ¶ Procurator ceteris non potest imponere penā de portationis: sed colonos in probos pot̄ a colonis remouere neq̄ ad eandem iterā reuerti possunt. h. d. ¶ Mo. q̄ ratio nō bz esse eadem cū dicto. simile no. in. l. j. de exerc. ci. Et sic est ar. et ad dictum tenes q̄ si interrogat de causa r assignat causam eandem cū dicto nihil valet eius testimonij: vt hic. Et Bul. allegat hinc r. ad questionem q̄ si ad petitionem partis est datus bannū per iudicē contra alterā partem modo partes veniunt ad concordia. pars ad cuius petitionē fuit datus bannū vult hoc bannū remittere. videt q̄ bannum non possit remitti sine iudice: vt hic. In contrarium et in fauorem partis fuit datus bannum. ergo et potest remitti: vt. l. si quis in conscribēdo. C. de pac. Item p̄tor: debet partes concordi: vt. l. j. §. r. post. j. de oper. no. nun tamen est cōtra hunc r. facit. l. ij. in fi. C. de lib. r. eorum lib. Item q̄ non potest sine iudice: vt in aut. de nup. §. ideo q̄.

¶ De officio eius cui mandata est iurisd. Rubrica.

¶ Rubrica nostra continuatur hoc modo. Dicitur est. s. de offi. iudicij ordinario: cum nūc videamus de officio delegatorum: et videndum quis possit delegare. et dicam in. l. more maiorum. l. i. tit. ij. et cui possit fieri delegatio. dicam in. l. cum qui. j. tit. ij. r. l. j. C. qui p̄ sua iurisdictione. Et que possunt delegari: videbitis statim: r. dixi. s. de offi. procon. sul. l. nec. l. que q̄. §. vbi de certum.

1. Magistratus municipales cognoscunt tantum de vilibus causis.

2. Quatuor genera causarum.

1. Andreas Pom. ¶ Sic p̄ procuratorem. idem tenet Barba. cons. xviii. col. r. r. seq. vol. ij. idem tenet Aug. r. Imo. in. l. apud iulianū. §. vtrum. j. ad velle. r. Bart. in. l. reuocare. co. titu.

2. Repudiari nō possit. ¶ Contrarium sentit gl. in l. apud in. §. vtrum. in verbore siturere. ad trebel. r. ibi per Imo. r. Bald. in l. reuocare. co. titu. in prin.

3. Cause meri et mixti imperij quod de legent in casu absentis quo ad cognitionem. r. nu. 5. r. q̄ est infirmus ordinarius. nume. 11.

4. Argumentum a contrario sensu q̄ fit licitum: qd nu. 7.

5. De egat? pot̄ insignē latronē puni reatū esset periculosum eius penā differre.

6. Substitutus in locis iudicis absentis vel mori: vbi dicitur ordinarius et non delegatus.

7. Una causa meri imperij vel mixti nō potest per ordinarium delegari. q̄ rō va leat: vide Bart. per illum ter. in l. qui in terrogatus. ff. de pe. hered. vide Bart. in. l. inter ocs. §. recte. de sur. vide Bal. in. l. nō oim. s. de legib? Adde tam men secundum Bal. in. l. ij. in vj. q̄ho. C. de test. q̄ si testis simul anectat rationem et dicitur: qz dicit q̄ vbi dicit talem committit: tem homē cidium in terrogat? postea de

8. Imperator vel princeps pot̄ delegare causam meri imperij.

9. Preses etiam multū occupatus nō delegat causam meri imperij.

10. Preses multū occupatus in causis meri imperij pot̄ vnam ex ipsis delegare.

11. Si ordinarius qui propter absentia delegavit reuertus est iurisdictione delegati statim expirat: et ad eum reuertitur.

12. Substitutus loco absentis vel mortui cognoscit de causis meri imperij.

13. Argumentum a contrario sensu q̄ habet locum in statutis.

¶ Quicq̄. ¶ Ad euidē? ¶ Quis hui? tit. scias q̄ magistratuum plures sunt ordines. nā quidā sunt illustres: quidā spectabiles: quidā clarissimi: quā infimi vt magistrat? municipales: q̄ sunt isti videlicet per ordinē in glo. rubricatū a tit. de senato: r. hucusq̄. r. glo. est plena in aut. vt ab illustri. r. qui sup eos sunt in prin. col. v. r. ibi enumeratur quinque grad? super illustrium vt papa r imperator? hic vero quatuor emu

causa scientie non tenetur respondere: sed si idem respondeat bene valet eius dictum. et idem Imo. cen. in. c. cum causam. de test. r. Adde do. Alexan. de imo. in consilio. c. xvij. col. iij. in prin. in. f. vol.

¶ De officio eius cui mandata est iurisdictione. Ad de post. do. Jaf. in quātuor ponit an laico possit delegari causa clericorum. quod palchre voluit Ad. ba. cons. l. r. j. lib.

¶ Quicq̄. r. imperator. vide Aug. in rub. j. tit. ij.

Item functo.

Dec lex videtur in duas partes. primo loquitur in p[re]sede mortuo durante officio. secundo loquitur in p[re]sede secundum vnam lecturam: vel in assessore secundum aliam. vel vtriusque remoto durate officio secundum nos. secunda ibi videtur. Et principium legit tribus modis: vno modo quod loquitur in salario p[re]stando assessori et soli. alio modo quod loquitur in salario p[re]stando assessori et heredibus defuncti p[re]sidis. tertio modo quod loquitur in salario p[re]sido ipsi p[re]sidi. et eo mortuo per heredem p[re]sidis p[re]stando ipsi assessori. Item alia pars habet duas lecturas. quatuor modo intelligitur in assessore remoto ab officio. Alio modo intelligitur in p[re]sede. prout in p[re]sede remoto intelligitur duobus modis. vno modo quod fuit remotus p[re]ses ob culpam assessoris. alio modo propter culpam suam: et consequenter tractatur de salario assessoris. Et allegatur lex ista in argu. ad questionem quod licet potestas in aliqua civitate decedat ante completum officium: here des eius nihilominus petere possunt totum salarii: quia per eum non stat quominus seruiat toto tempore. Et sic credo quod bene dicat. Et hoc lex non facit. nam loquitur quod moritur ille qui d[omi]n[us] dare. questio autem nostra est quod moritur ille cui debetur. unde dico quod hec lex nihil facit. sed est verum per aliam legem. si per. l. i. §. diuus. de var. et extrao. cog. que hoc expresse dicit. ideo tenet quod ibi dicitur. et no. ter. et quod hic videtur: debet et. intelligit per heredem p[re]sidis qui assessoris conduxit. Et quod dicitur in tex. fuerit. intelligit quod vacans tempus prodest assessoribus. et continuatur cum tempore quo seruiuerunt: quod lex fingit eos seruasse cum per eos non steterit. Sed vbi operas suas alteri locauerunt per eos stetit videtur cum: se obligauerunt alteri non possunt simul esse assessores et seruare duobus quia est impossibile. sicut ratio no. in. l. talis scriptura. in. fi. de leg. j. Et quod videtur ante tempus accipit. v[er]o ipso remoto propter culpam: vel dolum nam nec sibi debetur integrum salarium nec assessoribus a se. quia in dubio p[re]sumitur remotus propter culpam assessorum: et sic per assessores stetit videtur. Alij dicunt contra

et ista lectura potest etiam sustineri: quia si p[re]ses propter proprium delictum sine culpa assessorum est reuocatus ab officio. quod totum salarii assessoribus debetur etiam si alij locauerint operas suas. Item ergo autem reuoco in dubium vnam lecturam huius legis hoc modo. potestas officio durante decessit: an heredes eius petere possunt totum salarii: et loquor vbi non apparet commotio inter partes. vt. l. i. §. si conueniat. ff. de positi. quid ergo erit: an heredes petant salarii totius temporis. glo. dicit quod sic: nam cum potestas vel p[re]ses non eligatur nisi pro semestri vel anno ad instar aduocati heredibus eius debetur pro anno illo quo decessit: allegat glo. l. per duos. C. de adu. v[er]o. diuer. iudi. ita intelligit hic in vna lectura: Alij docent. reprobandam istam glo. et in hac opt. est dominus Bertrandus de monte faentino quod non debetur nisi pro rata temporis. allegat rationem: quia salarii et tempus diuisibilia sunt: vt. l. i. feio. j. de an. le. Secundo per illam rationem. quia casus contingens in persona vnus non nocet alteri vt. l. i. vno. §. ite cuius quidam. et. l. si quis fundum. §. imperator. j. locati. Tertio per casus. l. i. §. C. de re mil. lib. xij. vbi dicitur quod heredibus stipendiarij qui decessit non debetur stipendium nisi pro rata parte quo seruuit ipse stipendiarius. Item per aliam rationem: quia speciale est in domesticis et defensoribus quod istud transmittitur ad heredes: vt. l. i. §. C. de dome. et protecto. lib. xij. ergo in cotrarium est ius commune: vt. l. petitionem. §. quando autem. C. de offi. diuer. iudi. Quid dicimus. glo. hic et in l. i. §. diuus. de var. et extrao. cog. tenet contraria opti. per rationes predictas. Ergo adducit aliam rationem: quia pretium quod petitur non debetur ante sed post operam: quia opera futura non est in rerum natura. ergo promissum pro ea conditione habet: vt. l. interdum. et. l. si a colono. ff. de ver. ob. et etiam quod ad acquisitionem: vt. l. i. sed est quis. §. si operas ab eis sub. l. ad huc. j. de usufru. et. l. si seruus communis. §. fina. j. de stipu. ser. si igitur ius non est questum: non transmittitur ad heredem. sed vnum facit me dubitare pro opti. glo. que videtur magis equa per istam legem: nam cum p[re]ses tenetur soluere t[er]tis assessoribus et familiaribus integrum salarii. ergo ipsi p[re]sides debent integrum recipere. Et sic enim incoueniens quod ipsi tenerentur insoluidum et recipere partem. Ad cotrarium respondeo quod quodcumque debetur salarii intuitu sue persone et aliorum vt in salario quod debetur p[re]sidi et potestati: quod debetur sibi intuitu sui et officialium suorum in quorum persona non superuenit impedimentum. et ita loquitur ista glo. Sed quero de potestate qui non est ingressus officium sed se parauerat ad veniendum. videtur quod idem dicit debent quod in ingressu. vt. l. cum v[er]o. in fine primi responsi. ibi qui enim et. j. de fidei. c. libe. Et dicit aut ille fuit ingressus officium per aliam quem misit pro necessitate assente in no. in. aur. de col. §. ad hoc prohibemus. et habetur perinde ac si fuisset ingressus. aut non fuit ingressus per aliam et tunc nullo modo debet ei salarii. hoc p[ro]b. dicit mo. per. l. si pecunia. j. de condi. ob. cau. Secundo per rationem

Andre. Domate. Diem factu. de Ro. co. si. lxxv. Diem factu. vno modo. ad de Bart. in consil. clxxxiij. Inci. q. dam. taneus. si officialis moritur in officio si debet habere salarii totum tempore. an debeat salarii iudici si non ferat sententia si p[er] eum non stat. et vide Ludo. ro. in consil. lxxxiij. Inci. et. euidenter. And. Barba.

Remotus est potestas. vide quod dicitur in hanc. in. fi. hu. ius. l. et ad de Bart. l. i. menia. in prin. de an. leg. et Bar. in. l. i. §. diuus. de var. et extraordi. cog. Bal. in. l. ede. C. loca. And. Domate. Remotus. p[ro]pter delictum. dic quod etiam potestis moueri propter crudelitates. Ita Bal. in. l. i. §. p[ro]io de his qui sunt sui vel alie. iur.

rationem quia requiritur quod aliquo tempore seruatur: vt. l. qui concubi. nam. §. v[er]o. j. de leg. iij. sed iste nullo tempore seruauit. ergo et. Item quero quid in remoto ab officio ratione sue culpe. an debeat habere salarii: dic breuiter aut queris an debeat habere salarii totius temporis. et dico quod non. aut queris pro eo tempore quo seruauit. et dico quod sic: quod vix pecunia et tempus sunt diuisibilia. l. feio amico pallegata. Item ponit quod remotus est potestas ab officio. an assessor potest petere salarii totius temporis. dicit aut est remotus expresse cum tota familia et assessore. et tunc assessor non debet habere salarii: quia ista remotio expresse culpe eorum amumeratur: vt. l. si merces. §. culpe. j. locati. et. l. penul. j. solu. matri. Aut solus potestas est remotus. et tunc dicitur si iugue aut est remotus propter delictum suum proprium. vt propter furtum et barataria: et tunc debetur assessori salarii. aut propter culpam assessoris et tunc non debet: aut dubitatur et p[re]sumitur assessor fuisse culpabilem: quod eius officium consistit in asserendo seu assidendo sibi. unde omne factum vel neglectum intelligit factum ab assessoribus. fm. l. y. et est glo. fi. hic. Quid in aduocato. Dicit glo. debet salarii illius anni: vt. l. post duos. C. de adu. diuer. iudi. si posito quod esset verum in aduocato cui debetur salarii annui: quid si non annui: sed certe litis tantum. videtur quod admittat ad totum et quod eius heredes coperat petitio et retentio et hoc sequendo opinio. gl. sed sequendo opinio. aliorum non debet nisi pro rata temporis: et loquor de salario p[ro]missio a parte non a publico de quo in. d. l. post duos. et sic dicunt quod salarii debet pro rata temporis: nisi pro laboribus: vbi labori debetur: cum labor recipiat diuisionem: vt. d. l. feio. Sed an assessores durent mortuo p[re]sede vsq[ue] ad aduentum successoris. dic quod non: item oportet quod alius surrogetur: vt. C. de officio eius qui vice alterius ge. l. i. et est ratio quod si durarent assessores debere tunc eis salarii: nec procederet quod hic dicitur de locatore operari: quod non posset asserere in alio p[re]sdatum durante officio eodem et no. C. e. tit. l. memo. la. iij. et ibi glo. Nota et hac l. q. si moritur ille qui salarii dare tenetur ante expletum officium eius cum

dare debet nihilominus integ[rum] debetur nisi post mortem talis ante expletum officium accepit aliud officium et salarii. Allegat hec lex in argumetum ad questionem quod licet potestas salariatus in aliqua ciuitate decedat ante expletum officium quod nihilominus heredes possunt petere totum salarii. quod per defunctum non stetit quominus seruierit toto tempore fm. d. iul. hic et bene dicit. sed bec. l. nihil facit ad hanc questionem. Nam bec. l. loquitur quod moritur ille qui debet dare salarii. questio autem nostra loquitur quod moritur ille cui debetur. unde dicitur quod bec. l. nihil facit: sed quod dicit tibi est verum per. l. que hoc expresse dicit. vt. l. i. §. diuus. et ibi est optima glo. de va. et extrao. cog. i. et ideo tenet quod dicitur et ibi no. Item dicit glo. quod si iste quod debet dare salarii officialibus suis remouetur ante completum officium et alius vocatur loco eius quod non debet dare salarii officialibus suis. Ratio est secundum glo. quod p[re]sumitur remotus propter culpam officialium: nisi forte pbaretur quod potestas vel casus p[ro]p[ri]us p[ro]pter sua euidentem culpam foret remotus. et non enim debet officialibus suis de suo proprio totum salarii soluere. Item dicit glo. quod si assessor fuit remotus potestas non debet ei dare salarii etc.

In consilio.

Ratio quare curator potest assidere quod publici salarii non habet. et est vna ratio. Alia ratio est quod iste non est assessor: inter ceteros sed inter fidei et priuati. unde ceteros et inuideri uon poterunt. nam quare d[omi]n[us] non potest in sua p[ro]uincia assidere et propter suspicionem ne quod gratiose faciat et cetera. Item nemo p[ro]p[ri]e tractat acceptus in patria sua: vt not. ex quibus cau. ma. l. hi qui. et nota. §. eo. alias debet p[ro]uiri: vt. l. in p[ro]uincis. C. de assessoribus. Unde bec suspicio quod ius habet de ipsis facit nec ipsi in sua ciuitate possunt assidere. et eos punit si assident sine principis permissione: vt. l. i. cur. et. l. hi qui. p[ro]p[ri]e allega. Alia ratio assignatur per alios. Et ideo hoc casu potest in p[ro]uincia assidere. quod gratis seruunt et sine damno reipublice. et ideo admittatur vt hic dicitur. prima tamem opinio est melior quia glo. hic assignat.

Sequitur arbor iuris dictionum.

In prin. Adde Lu. ro. in consil. cccxiij. vbi disputat si quis potest reddere ius in propria p[ro]uincia. Andreas Barba. In consil. 2 adde quod voluit gl. no. in aut. de defen. ci. §. iustus randay. in ver. nulla. And. Domate. In consil. vide ro. co. fil. cccxiij. ais. cccv. in. j. col.

Item quero utrum. Dic aut prima in eo qd in solo officio iudicis residet. et nunc potest parte no implorare. ut in quo no residet. et tunc non potest. v. s. hoc aut iudicium. Andre. Garba.

Item quero utrum in officio. Vide glo. no. tenent contra i. l.

de sumer sis. C. de mastra. l. h. bro. ff. An dre. barb.

Andreas Pomare.

Explicat naut. vide Alex. c. ff. r. xv. i. j. r. iij. col. in. iij. vol. per. resp. deo. vide Alex. con. si. alius in si vbiplie m.

Errit totius. Ad de an con. cello ca. stro fit co. cessa iurisdicatio.

Ro. cons. ecclesiij. et an viciat merum et mixtum in perit. v. de Oldra. c. cl. i. in qua tangit qd in prescrip. prione eorum que sunt refer uata prin. cipi requiritur eius scientia v. de Bald. c. cl. i. iij. casus r. l. i. lib. b.

laria advocatis et medicis et similia. quoddam est officium mercenarii qd se non statim deseruit actioni. et hoc potest esse multiplex: qd qm deseruit actioni pponend: vt in citationib? et interrogacionib?. et in oib? qd sunt ante litem contestata. Qm qd deseruit actioni. ppositio exercende vt in d. d. dilacionib? recipiendis testibus. r. pbacionibus et in oibus alijs post litem contestata occurribus vsq ad diffinitiu sententia. Qm qd deseruit actioni. ppositio terminade. et hoc tripliciter aut ex natura actionis vt cu conceditur in vltis r fructibus et in r. edem in bonafidei iudicijs. Aut contra naturam actionis ppter aliqd ex tmsca accidit vt i arbitrar ijs. vel ppter naturam iudicij vel instancie no attento qd sit actio vt in condonatio ne expensar. vt. C. de fruc. r. lit. ex pen. per totum. Quandoq deseruit actioni. ppositio et determinate. ex p. quende. vt officium iudicis qd est in executione exercenda: vt. j. de r. iur. di. l. a. diuo pto. per totum. Tamen vtrum sit illud officium nobile vel mercenarii possit dubitari. d. ca. j. eo. l. i. iudere cauere. in fi. Quoddam est officium iudicis aduersarium. qd no deseruit actioni. s. imo sibi aduersaria r. r. adradicit inquantu pot. et hoc dupliciter. Primo qd officium iudicis loco exceptiois directe pponit. vt j. de pe. here. l. plane. r. l. fi. r. l. ite si verberat. s. j. de rei vendi. vel qd deseruit exceptioni. ppositio vt in toto titulo de exceptionibus. Ista diu. uisio omne officium iudicis com. ppenditur. Alia pulchra exempla possent dari de quorib? Spe. de offi. iudi. vbi ponuntur plura eius ex em. pla quam alibi. Item quero utrum iudex possit officium suum exercere sine petitione partis. de quo vide plenissime in l. iij. s. hoc aut. c. de dam. infec. Item quero utrum in officio iudicis debeat libell? da ri r. lis contestari. glo. tangit in rubrica. de interro. actio. r. in l. nec quicq. s. vbi decretum. de offi. p. c. d. r. leg. r. vbi dicemus. rex. est cum gl. in c. fi. extra de offi. iudicis. C. Dis vltis circa offi. iudicis. restat videre vnu circa iurisdictione. s. vnu iurisdictione coheret territorio. Guil. de

celligitur quod dicitur hic. Casus est fm Guil. in l. qui furere. s. de statu homi. Delegatus principis pot citare re et verbo: et quid in delegato inferioz a principe. Quis delegatus possit mittere in possessionem ex primo decreto. Iurisdictione coheret delegato vel ordinario qua videant coherere ea q sunt maioris iurisdictionis qd ea que concessa sunt vel alterius speciei. Inder secularis qd possit incidere cognoscere de causa spirituali matrimoniali vel iuraria. Concesso aliquo alicui an videant concessa oia q ad id sequi possunt. Quando aliquid prohibetur an id quod ex eo est videatur esse prohibitum. Si iurisdictione. Et breuiter hec lex: s. seipsum summata. r. potest legi duo bus modis fm glo. Primo in iudice delegato vt cui delegatur iurisdictione videant ei delegari omnia sine quibus iurisdictione expediti no potest. vt. s. r. i. i. l. i. in fi. r. hec modica est coertio de qua glo. dicit. Sed qd r. an delegatus possit citare verbo r. re. Respondeo potest: quia etiam arbitri potest. vt. j. de arbit. l. sed interpellatur. s. f. r. l. diem proferre. in principio. sed an potest re scilicet capti pro personam. glo. dicit: aut est delegatus a principe: r. potest: vt argui. in aut. vt omnes obe. iudi. p. i. s. quoniam. alia est. s. omne. hic allegatus in glo. r. C. quomodo r. quando iuder. aut. qui semel. in. in l. de fi. is. de in us vocando. si autem est delegatus alterius: potest tunc item coheret an potest citare re: sed potest sic: vt in aut. de exhiben. r. intro. re. s. si vero etiam. ita dicit glo. hoc qd dicit qd potest citare post lite contestata re ppenditur per doctores: vt. j. statim dicit. Item quero utrum delegatus possit mittere in possessionem ex primo decreto. Et glo. colligitur distinctio. aut est delegatus principis: potest: vt. d. s. si vero. aut alterius r. no potest cum sit mixti imperij: vt. j. eo. l. iudere. r. sic vides qd in missione in possessione no distinguit an sit lis contestata vel no. na etiam post lite contestata no potest in possessione mitti: sed deberet referri ad maioris iudicis: vt. C. de in. l. pperandum. s. sinuante reus. ibi ad super r. i. de. r. in aut. de exhiben. re. s. si vero. si no potest citare coertione reali: multo minus psonale. r. ideo non potest citare re ipsa etiam lite contestata. Sic repetit ista glo. per Fran. a. cur. qd tenet l. yn. in aut. qui semel. C. qd r. quando iuder. quod videt veru r. re. in aut. de resti. s. si vero ignoti. vbi delegatus non potest testes coercere r. eos torquere. Mo obstat tex. in aut. de exhiben. re. s. si vero etiam. vbi dicit qd delegatus no potest aliquid facere: qd lis no est contestata. quasi dicat ergo lite contestata possit: qd no vult hoc dicere: sed vult hoc dicere. qd si lis esset contestata possit veniri ad mias etiam absente reo r. sic possit aliquid facere. Dices tu hoc videtur contra legem istam: quia sine hac coertione iurisdictione expediti non potest: quia forte reus nunq veniret ad iudicium. Respondeo cui iurisdictione est delegata omnia mandata videtur sine quibus

celligitur quod dicitur hic. Casus est fm Guil. in l. qui furere. s. de statu homi. Delegatus principis pot citare re et verbo: et quid in delegato inferioz a principe. Quis delegatus possit mittere in possessionem ex primo decreto. Iurisdictione coheret delegato vel ordinario qua videant coherere ea q sunt maioris iurisdictionis qd ea que concessa sunt vel alterius speciei. Inder secularis qd possit incidere cognoscere de causa spirituali matrimoniali vel iuraria. Concesso aliquo alicui an videant concessa oia q ad id sequi possunt. Quando aliquid prohibetur an id quod ex eo est videatur esse prohibitum.

Si iurisdictione. Et breuiter hec lex: s. seipsum summata. r. potest legi duo bus modis fm glo. Primo in iudice delegato vt cui delegatur iurisdictione videant ei delegari omnia sine quibus iurisdictione expediti no potest. vt. s. r. i. i. l. i. in fi. r. hec modica est coertio de qua glo. dicit. Sed qd r. an delegatus possit citare verbo r. re. Respondeo potest: quia etiam arbitri potest. vt. j. de arbit. l. sed interpellatur. s. f. r. l. diem proferre. in principio. sed an potest re scilicet capti pro personam. glo. dicit: aut est delegatus a principe: r. potest: vt argui. in aut. vt omnes obe. iudi. p. i. s. quoniam. alia est. s. omne. hic allegatus in glo. r. C. quomodo r. quando iuder. aut. qui semel. in. in l. de fi. is. de in us vocando. si autem est delegatus alterius: potest tunc item coheret an potest citare re: sed potest sic: vt in aut. de exhiben. r. intro. re. s. si vero etiam. ita dicit glo. hoc qd dicit qd potest citare post lite contestata re ppenditur per doctores: vt. j. statim dicit. Item quero utrum delegatus possit mittere in possessionem ex primo decreto. Et glo. colligitur distinctio. aut est delegatus principis: potest: vt. d. s. si vero. aut alterius r. no potest cum sit mixti imperij: vt. j. eo. l. iudere. r. sic vides qd in missione in possessione no distinguit an sit lis contestata vel no. na etiam post lite contestata no potest in possessione mitti: sed deberet referri ad maioris iudicis: vt. C. de in. l. pperandum. s. sinuante reus. ibi ad super r. i. de. r. in aut. de exhiben. re. s. si vero. si no potest citare coertione reali: multo minus psonale. r. ideo non potest citare re ipsa etiam lite contestata. Sic repetit ista glo. per Fran. a. cur. qd tenet l. yn. in aut. qui semel. C. qd r. quando iuder. quod videt veru r. re. in aut. de resti. s. si vero ignoti. vbi delegatus non potest testes coercere r. eos torquere. Mo obstat tex. in aut. de exhiben. re. s. si vero etiam. vbi dicit qd delegatus no potest aliquid facere: qd lis no est contestata. quasi dicat ergo lite contestata possit: qd no vult hoc dicere: sed vult hoc dicere. qd si lis esset contestata possit veniri ad mias etiam absente reo r. sic possit aliquid facere. Dices tu hoc videtur contra legem istam: quia sine hac coertione iurisdictione expediti non potest: quia forte reus nunq veniret ad iudicium. Respondeo cui iurisdictione est delegata omnia mandata videtur sine quibus

quantu. d. Jaf. tangit qd si causa est commissa p eum de petitione hereditatis r. superueniat. q. matrimonio quod de illa. q. potest cognoscere. vide Roma. consil. c. c. xvij. an aures cum commissum est censetur quens videatur commissum antecedens. vide pulchre Ro. consil. ecclesiij. Et re. adde in quantu. d. Jaf. dicit qd debitor fugitivus pot citari re per delegatum inferioz: r. per iudicem incompetentem. r. alie. Per. de an. ch. consil. c. xij. quia etiam die feriato capi potest. Adde quod idem Pe. consil. c. xij. in fine tenet qd debitor fugitivus capi possit die dominico r. dicit. Pe. de an. de iudicis in incompetenti. sequitur Ro. consil. c. lxxij. vt etiam hic allegat do. Jaso.

Andre. Poma. Cui iurisdictione. Vide que per illum tex. decidit Bar. in l. solent. in penul. co lum. in fi. veru. ex hoc. ff. de alit. r. cib. leg.

Mon potest. Adde post do. Alex. r. Jaso. qd pro hoc facit quod voluit Ro. c. cl. lxxij. qd si papa

bus: ipsa expediti non potest. dum alicui qd cognoscat de supplicet sione titu li qd delegatus pot terit co gnoscere decimib? dependen tibus ad il la supplef fide: r. qd idem vo luit cons. c. xij. q. ha bens man? datum ad capiendu: r. mutuo ces tum r. ob ligado: bo na consil? tuerit. et scur etia daberem? datum ad se obligat? qui p. i. r. i. s. in os est in ciuitate: qd si pecuniam soluat in rpe capiat? ind vltima noie credit? totis: r. in quantu. d. Jaf. tangit qd si causa est commissa p eum de petitione hereditatis r. superueniat. q. matrimonio quod de illa. q. potest cognoscere. vide Roma. consil. c. c. xvij. an aures cum commissum est censetur quens videatur commissum antecedens. vide pulchre Ro. consil. ecclesiij. Et re. adde in quantu. d. Jaf. dicit qd debitor fugitivus pot citari re per delegatum inferioz: r. per iudicem incompetentem. r. alie. Per. de an. ch. consil. c. xij. quia etiam die feriato capi potest. Adde quod idem Pe. consil. c. xij. in fine tenet qd debitor fugitivus capi possit die dominico r. dicit. Pe. de an. de iudicis in incompetenti. sequitur Ro. consil. c. lxxij. vt etiam hic allegat do. Jaso.

pro intel. s. si vero etiam. in en. de exhiben. re. Andreas Pomare. Sed contra. vide Fel. in c. ceterum. in. iij. col. in fi. de resp. r. in simili. in c. licet causam. in. iij. col. de pro. b.

habet iurisdictionem non potest mitti
 ere in possessionem ex primo de re
 to. in §. insurandum. in fin. in co: por
 re de defen. civi. l. ea que. §. magis
 stratibus. §. ad municip. Solu. videtur
 tur madata ea etiam que sunt maio
 ris iurisdictionis: vt dixi duntaxat
 sint eiusdem speciei: vt de iurisdictione
 ne. secus si essent alterius speciei: vt
 de mero & mixto imperio. nam tunc
 illa non videntur mandata et in con
 trariis. ¶ Item oppo. extra qui fis
 sibi sint legitimi. c. latoz. & extra de
 ordi. cog. c. tuam. Solu. ibi sunt al
 terius speciei scilicet iurisdictionis
 spiritualis. unde iudex ordinarius
 etiam incidenter non potest cogno
 scere de re spirituali. ter. est notus.
 C. de sacro sanc. eccle. l. omni. unde
 sus canonium in hoc non discordat
 a iure civili. vt videtur. ¶ Et his er
 go colligitur distinctionem. aut con
 ceditur iurisdictione delegata aut or
 dinaria. si delegata aut a principe:
 aut ab alio. si ab alio. aut quis vtrū
 videatur concessa ea sine quibus
 esse non potest. aut ea q̄ maioris sunt
 iurisdictionis. aut ea que sunt equa
 lis vel minoris. Si vero loqueremur
 iurisdictione ordinaria tunc aut q̄
 ris an videantur cōcessa ea sine quib⁹
 explicari non potest q̄ sunt alterius spe
 cie. aut ea que sunt eiusdem. vt ex
 predictis patet. ¶ Iuxta predicta
 quero si iudex secularis non potest
 incidere cognoscere de re spūali.
 ergo q̄ de nulla re cognoscit. si em
 petis hereditate vel alia re tāq̄ p̄ris
 tui opo: ter te probare te esse filium
 legitimum quod esse non potest sine
 matrimonio. Ad matrimonium autez
 est res spūalis. ergo hoc iudex se
 cularis non potest cognoscere & sic nec
 de principali cognoscit. Solu. dico
 qd̄ illa questio an fuerit matrimo
 niū inter patrē & matrē alicuius est
 super facto. nec est causa spūtua/
 lis: & potest tunc iudex secularis ex
 pedire. potest esse etiā questio sup
 iure vt post facto pro cōstanti est
 questio an inter eos poterat esse ma
 trimonium: tunc est questio spū
 tualis. et iudex secularis non pot
 rest se intrinmittere. vt. d. c. latoz.
 et. d. c. tuam. Eodem modo si dubi
 tetur de usurario si est questio sup
 per facto potest iudex secularis cog
 noscere: quia non est questio spū
 tualis. sed post facto p̄ cōstanti
 qd̄ sit cōtract⁹ sed dubitatur verum
 contractus usurari⁹ vel non: tunc
 est qd̄ spūalis: vt. l. c. extra de usu.

in cle. & ita audio qd̄ tene t vo. Pan. de haza. dixi
 in. l. titia. soluto matrimonio. ¶ Expeditis lec. ex
 glo. collige vnum generale ad aliud qd̄ ad iurisdic
 tiones: vt cum quid conceditur videntur conce
 di omnia que ad id sequi possunt. et allegat con
 cor. ¶ Circa hoc + dicas breuiter q̄ quedam
 sunt q̄ sequuntur ad id quod conceditur ex signifi
 catione verbi. tunc omnia videntur concessa ve
 l. legatis. §. de ali. lega. l. si quid earum. §. inter em
 p̄tū. §. de leg. iij. r. §. de pac. l. iurisdictione. §. si fra
 dādi. quedā sequuntur ex natura rei. tūc idē: q̄ tūc
 illa videntur esse cōcessa. vt. l. fundū. §. de act. emp. vt
 si cōcedo fundū deducto usufructu: videor cōcedere
 re vt fructuario capite minuo pprietari⁹ habeat
 etiā usufructū. vt. d. l. fundū. Quedā sunt p̄sequē
 tia vel antecedentia ad rem. non ex natura rei vel
 signatione vocabuli. & tunc aut conceditur aliqd̄
 qd̄ momento expedit: vt si cōcederē tibi vnā domū
 dare veniam etatis. Et dubitat vtrū
 tibi sit cōcessus iter. & tūc dic vt in. l. in videndo. §.
 de cōtrahē. emp. dixi plene in. l. §. de seruit. le. Si
 vero cōcedat aliqd̄ qd̄ habeat cām successiua vel
 tractū in tpe vt in usufructu vel seruitute & simili
 bus. que habet tractū in tpe. tūc videntur cōcedi oia
 sine quibus ad illud cōcessum venire non pot. vt. l.
 §. si usufructu. pe. r. l. iij. §. q̄ hz. de seruit. rusti. pdi.
 facit. l. ad re mobilē. r. l. ad legatuz. de procurato.
 ¶ Secundo ponit glo. aliud + generale conuenio
 ad istud qn̄ aliquid p̄hibet. & id qd̄ ex eo est videt
 esse prohibitu. Quod potest intelligi duobus modis
 vt patet ex legibus alle. hic in glof. Primo sic qn̄
 aliquid p̄hibet. & id qd̄ est eius antecedēs per qd̄
 puenitur ad illud. vt. §. de spons. ozatio. quod est
 verū quando directe ordinatur ad productionem
 illius. vt sponsalia ad matrimonium. vt ibi. Als se
 cus. si incidenter possit euenire: vt. l. non omne. §.
 de statulibe. Secundo modo potest intelligi vt
 cet. vt cum p̄hibetur aliquid prohibetur id qd̄
 est ex eo tanq̄ eius consequens. quod dicit vt. C. de
 legi. l. non dubium. ¶ Ultimo ista lex est multum
 notabilis ad arbitria que habet priores & regimē
 na ciuitatum. vt si conceditur prioribus arbitrius
 sup aliqua guerra vel abundantia vel sup custodia
 quid possint facere ex vigore hui⁹ arbitrii. qd̄ ple
 ne examinavi in. l. ambitiosa. de decre. ab ordi. fa.
 & Delegatus q̄ non possit delegare.
 1 Jurisdictione est potestas de publico introducta.
 2 Jurisdictione dicitur a dictione & iuris.
 3 Jurisdictione continet merum & mixtum imperium
 4 coertionem modicam & simplicem iurisdictione.
 5 Imperium simpliciter sumptū est iurisdictione que
 officio iudicis nobili expeditur.
 6 Imperiū quare dicitur merū: quid sit merū impū.
 7 Adverum imperiū quibus iudicibus comperat.
 8 Prefidi romano: & aliarum ciuitatum habentium
 hoc ex concessione.
 9 Sex gradus meri imperij.
 10 Leges condere est maximi imperij.
 11 Ammaduerre in facinorosos homines est maioris
 imperij.
 12 Ad ius in carcerem facta ad penam: non ad custo
 diam est maioris imperij.
 13 Depotare

- 9 Depotare est maximi imperij.
- 10 Relegare & torquere aliquem ad penam est impe
rij parui.
- 11 Ad iudicia coertio est imperij minoris:
- 12 Ad iudicia leuis est minimi imperij.
- 13 Que sunt maximi imperij maioris magni & parui
delegantur causa absentie: minus & minimum indi
stincte delegantur.
- 14 Ad iudicia imperium quare sic dicitur.
- 15 Imperium mixtum est iurisdictione que officio iud
dicis nobili expeditur priuatam utilitatem respici
ens.
- 16 Ad iudicia imperium competit quibus competit
merum.
- 17 Ad iudicia imperij sex sunt gradus.
- 18 Dare veniam etatis.
Legitimum per rescriptum.
Interponere auctoritate adoptioni vel emancipa
tioni sunt mixti imperij maximi.
- 19 Cognoscere circa sententiam ex supplicatione est
mixti imperij maioris.
- 20 Requiritur plenam cause cognitionem & coertio
nem realem vel personalem est mixti imperij ma
gnū.
- 21 Quod sit cause cū cognitione & non continet coer
sionem realem vel personalem est mixti imperij &
parui.
- 22 Que iudicis officio nobili expeditur & summas
riam cognitionem requirunt sunt mixti imperij
minoris.
- 23 Que expeditur officio iudicis nobili absq̄ cans
se cognitione sunt mixti imperij minimi.
- 24 Iurisdictione stricte sumpta est que officio mercena
rio expeditur priuatam utilitatem respiciens.
- 25 Iurisdictionis gradus sunt sex.
Cause liberales & status sunt maxime iurisdictionis
nis: & non delegantur.
- 26 Maioris iurisdictionis est quando vigore senten
tie late sup aliqua actione potest venire ad crucia
tionem corporis: & non delegatur.
- 27 Iurisdictionis magne dicitur cā q̄ ascendit sum
mā trecentis aureorum: & delegatur p̄pter absen
tiam & propter multas occupationes.

Imperium. ¶ Iurisdictione di
 ditione. Et imperiū diuidit in merū &
 mixtu imperiū. h. d. Diuisio patet qd̄ pri
 mo ponit diuisio bimēbris imperij. scd̄o p̄sequit
 p̄mū mediū. tertio. scd̄m. quarto ponit quid sit
 iurisdictione. partes p̄ se patent in tex. Et pone cas
 sum in terminis cū dicitur sit. §. de iurisdictione in
 genere. quero in quot species diuidat. & dicit qn̄
 tres. s. in merum & mixtu imperium & simplicē iur
 idictione. que sint patet in tex. & hec est difficilis
 materia q̄ non h̄t cōter. ¶ Op. ad p̄mū q̄ illa non
 fit bona diuisio imperij meri: q̄ non cōuertitur
 cū suo diffinito ergo & vt. l. omnis diffinitio. §. de
 reg. iur. r. l. §. doli. §. de dolo. Quod non conuer
 tatur apparet: quia multa sunt alia que sunt meri
 imperij que hic non ponuntur. vt dānar & in meral

lū & vt. l. si quid erit. de offi. p̄co. &
 l. illicitas. §. quoniam ueritas. §. de offi.
 p̄s. sol. huius timore de gl. §. hic. &
 gl. si. hic in p̄n. qd̄ hic non potest disti
 nitio s̄ ex ep̄li. reodē mō potest op
 poni ad mixtu imperij & ad iurisdic
 tionē. & eodē mō soluit. ¶ Oppo.
 ad. h. ubi? legis. nā + ex isto text. v̄
 p̄supponit qd̄ iudex delegat⁹ possit
 delegare. nā iudex delegatus h̄t iur
 idictionē: vt. l. §. qui mandata. §.
 titu. ij. ergo potest delegare: vt hic. qd̄
 est contra. l. a iudice. C. de iud. So.
 dicit gl. q̄ delegatus non habet iurid
 ictionē generalē. s̄ quandam spec
 cie iurisdictionis. Et hic loquitur de
 iurisdictione ordinaria. p̄e. dicit qd̄
 delegata cā est delegabilis. & iō dē
 esse iurisdictionis. delegata aut non
 delegat non ex defectu cause: ipsa em̄
 delegabilis est. s̄ ex defectu p̄sone.
 sic in causa potest constitui p̄curator
 a dño non a p̄curatore. vt. l. nec. de
 p̄cu. qd̄ satis p̄s. ¶ M̄c venio + ad
 materiā & p̄ qd̄ declaratio querō
 quid sit iurisdictione in genere sum
 pra. R̄n. iurisdictione est p̄as de iure
 publico introducta & vt no. glo. in
 l. §. eo. r. ubi plene dicit. ¶ Scd̄o dicit
 ro + unde dicitur iurisdictione. dicit
 gl. hic. qd̄ dicitur ditione qd̄ est potes
 tas & iuris quasi iuris potestas. qd̄
 autem dicitur sit idē qd̄ p̄as p̄bat
 in p̄oemio insti. ubi + nostre ditioni
 & r. C. de lib. & c. liber. l. ij. ¶ Ter
 tio quero + vtrū imperium merū &
 mixtum comprehendantur sub hoc
 genere qd̄ est iurisdictione. Quidā dī
 cunt qd̄ non p̄ hanc legē. ponunt em̄
 hic vt spēs separate iurisdictione ab
 imperio. gl. iij. p̄mū & h̄t vt p̄bat.
 §. si. ij. l. §. ubi merū imperij appellat
 iurisdictione. & in corpore de defen
 so. ciuita. §. insuradā. in fi. & hic dñ
 dicit qd̄ etiā p̄as appellat. nā p̄as
 & iurisdictione idem sunt vt dixi. & est
 p̄as iuris. ergo est iurisdictione. Idē
 de mixto imperio p̄ hic ter. qd̄ dicit
 cui & iurisdictione iustitiarum gen⁹ inest
 speciei sue. vt. l. si qd̄ earum. §. inter
 emp̄tū. de lega. iij. r. ubi no. est ergo
 iurisdictione genus. ¶ Itē q̄o quot
 spēs contineat sub se iurisdictione. put
 est gen⁹. R̄ndit gl. quartuo. merū &
 mixtu imperium: coertio modica: &
 simplex iurisdictione. & sub his oēs cō
 prehēdunt. & hoc mō diuidit Ja. de
 are. & Bull. de cu. p̄nti modicā co
 ertione sub mero imperio. & sic ponit
 tres spēs tñ. Erte ista non vt vera.
 nā merū & mixtu imperij non sunt spe
 cies iurisdictionis in eadem. Itē cū iur

¶ Impe
 riu. Adde
 Old. in cō
 s̄r. vbi dē
 dicitur. v̄
 dicitur casu
 cū iuridic⁹
 & p̄tinet
 tibi suis ex
 cepto mes
 ro & mix
 to iperio.
 quid com
 prehēdat
 merum et
 mixtu imp
 perium.
 And. Bar
 ba.

Quero quid sit. Mo. diffinitione meri imperij. **Q**uod dicitur hic in noua opi. vcs qd merum imperium dicitur hic a iurifconsulto. et miratur de antiqs qui ad hoc non aduertunt vide cum omnino lz Ra. contra tenet. Bald. vero contra quia imo ex pedit pzo nere per accusatios nem cum aliud sit in dicitis offi cty: aliud sit accusatio. And. Barba. **A**ndreas Pomate. **Q**uero: Ita dicitur posuit bar tol. in. l. j. si. de da. infre. et ad de. d. r. r. in pa. inci. quicruir. **E**t sic falsu lic in mul tis. an ex consuetudine def imperium et hec def iurisdictione vt. l. viros. C. de vi. offi. l. j. C. de eman. li. non tñ daf impe rium vide glo. elega te in aut. de defen. cin. s. ius dicare. et vide Jm. in. c. cum dilecto. de offi. Arch. qui elega dicit pzo scripio in re condē p nandimon videtur p scrip tum

risdictio diuidit in merū mixtū im perij: s. imperij simplr sumptū dū uidit in merū mixtū. dic ergo fm Pe. qd iurisdictione in gte sumpta di uidit in duas spēs. s. in imperij sim pliciter sumptū: iurisdictione: q lz sit spēs: retinet tñ nomē gtiis. l. j. r. ij. s. de adoptio. Itē imperij subdi uidit in merū mixtū: vt hic. **Q**uod dicitur? ergo qd sit imperij simplr sumptū. Rūdeo impū ē iurisdictione qd offō iudicis nobili expedit. b qd dicitur iurisdictione nobili in diffinitōe tā ggm? sequit qd offō nobili expe dit. b ponit ad offā iurisdictionis: q expedit iudicis offō mercenario. qd hoc sit verū. pbat in aut. de defen. ciui. s. iusturādū in fl. dā dicit de iurisdictione q iudicis autoritate ex pedit. C. de pe. in. l. plz. r. l. j. circā mediū. r. qd no. in. l. nec qcp. s. vbi decren. s. d. offi. pco. r. d. impū: q: ex impio r autoritate iudicis pcedit. r. d. ex aliquo iure qd residet apud pte. r. iusturādū simplr sumptū diuidit in merū mixtū: vt hic. videmus: ergo de mero. circa qd q rō pmo quare dicitur. Rū. vt col ligo ex dicitis doc. pp tris. pmo me rū quasi liberū. s. iusturādū in fl. dā dicitur in pncipe impū libere nulli necessita ti subiectū. vt. s. de leg. l. pnceps. s. d. offi. pñ. l. j. qd impū p pncipe fuit postea cōicatu alijs vt pco. sublib? r pñ. d. r. similib? vt. l. h. in aliquā. in fl. s. de offi. pcon. r. l. iij. de offi. pñ. r. quo ad alios est necessitas. tñ pp pncipale sui originē dē merū. hoc ē libez. Dices tu fm hoc merū impe riū nō est spēs iurisdictionis. qz iurisdictione hz necessitate: vt nor. s. e. l. j. Rū. pur referat ad pncipē nō hz necessitate pccifaz sed habet neces sitate honestatis. qz pnceps pntef se legibus alligatū. vt l. digna vox. C. de leg. **S**ecundo modo dicitur merū hoc est liberū non seruū: ad differentiam officij mercenarij qd seruit actioni. nam si iudex inquit contra malefactores libere inquit rit si accusant malefactores ex offi scrip tum

is absoluedi. lz contra tenet hic Bal. r Ange. ex consuetudine datur iurisdictione pnuato. vide qd singulariter dicit Angel. in. l. ea lege. de legi. An dre. Barba.

cto suo nobili procedit iudex. lz sit imploza tum lū lud officium per partē: cause emi criminale nō uen expediunt per actionem scilicet ciuites sed solū per officium iudicis implozati vt per illū accusato rē. insti. de pub. in. in. pñ. r. i. videbitis. r. p3 hic in ter. **T**ertio mō d: merū qñ nō mixtū. totū enim qd fit ex virtute meri imperij respicit publicam vti litatē pncipaliter: vt. j. videbitis. r. p3 in exēplo hic posito. **Q**uero quid sit merū imperij. text. r. gl. hic. non ponunt diffinitionē sed exēpla. Jac. de are. fuit ille qui primo incepit ponere diffinis tionē. r. dicebat sic. **A**d erum imperium est iurisdic tionis leuertoris vltionis inferendo publicā vti litatē respiciens. hoc diffinitio non plz. **N**ā cons tat q cōdere legē est meri imperij: vt. l. j. de cons. si. prin. r. l. nō ambigat. s. de legi. r. tñ pōt condi. lex que nō cōtinet tenentiorē vltionē sed aliā qd consistit in acquirēdo vel in cōseruandū. l. legis virtus. s. de leg. s. vbi. de cu. pntē aliā diffinitionē que eadē ratione dānarī possit. r. ideo cō nō nō refe rō. Dic ergo sic fm Pe. merū imperium est iurisdic tio que officio iudicis nobili expedit vel per ac cusationē publicā vtilitatē respiciens pncipaliter. **I**urisdictione nobili expedit. per hoc denotatur quod est imperij. vel per accusationē: hoc posuit Pe. dubitans ne qñ proceditur per accusationem iudex pcedat officio nobili. **A**nde ponit gratia du bitationis tollende: sed nō est necesse ponere: qz tunc officio nobili procedit. vt dicit Publicam vti litatem respiciens pncipaliter. **H**oc dixi ad disti nteriam mixtū imperij qd pncipaliter respicit pnuatā vtilitatē: vt. j. videbitis. **I**ta scda diffini tio cōpēndit potestātē legis condēnde. r. omne qd officio nobili pōt expediti qd est meri imperij: vt. j. dicit. **Q**uero qd quib? iudicib? cōpetat me rum imperij. Rū. quandoqz aliquis pccit alicui vniuersitati que facit p: omniā. tunc hz merū im perij de iure cōi. vt. l. iustitias. s. qui vniuersas. s. de offi. pccif. qñ quis pccit alicui vniuersitati q facit non proniciā: sed ciuitatē. r. tunc de iure cōi regulariter nō habet merū imperij neq mixtum: vt. s. nō omne als. s. iusturādū. in fl. in aut. de deo fen. ciui. qd intellige de mero r mixto imperio: vt j. videbitis. **F**allit in ciuitate romana: vt. l. j. s. cum vrbē. s. de offi. pccif. vbi. **F**allit etiā in multis alijs ciuitatibus que habēt immunitatē ex concessione facta per principē: vt in extrauaganti. de pace con stā. Item fallit in multis alijs que hoc habent ex pscriptioe vel consuetudine vt videbitis q pzo scripio qualiter pcedat vicemus in. l. moze. j. e. r. iō hic non curo dicere qualiter pscriptat. qñ qz pccit alicui vniuersitati q nō facit ciuitatē sed cas trū seu municipiū: tunc si illud castrū subfit aliq duitatē tūc nullā iurisdictionē hz: vt. l. qui ex vico. ad munic. r. l. iij. C. de natura. libe. r. de epis. r. cle. l. nulli. si vero nulli ciuitati subfisset tūc hz eadē iurisdictionem quam defenso: ciuitatis. hoc appa ret ex o: dme titulozūm positōzū in. C. nam pmo ponitur de officio rectoris pnuate. secundo ponit ur de officio pccif. tertio de defenfoze ciuitat etis. quarto de magistratu municipiū: hoc est de rectoribus

rectoribus illorū municipiorū. r. vide qd dicit ibi s3o in summa. qñ pccit alicui vniuersitati q nō facit proniciā ciuitatē vel castrū. r. tunc nō habet iurisdictionē seu merū imperium. C. de iurif. om. iud. l. si fallit in doctore qui hz merū imperij in scbolares. vt in aut. habita. C. ne fili? p pte. lz de facto nō seruet. **Q**uero qd exēpla de mero iperio an possit delegari. Ad b vidēda diuidi merū ipij in modis. quoddā est imperij maximū. qd dā mā? quoddā magnū. quoddā pmo. quoddā min? quod dā minimū. imperij maximū est hfe pte rē condē di legē gñalē qd cōpetit soli pncipi r senatui. vt l. j. de cōti. pñ. r. l. nō ambigat. s. de legi. r. et pccif. pzoio. vt. l. nozā. C. de offi. pccif. pzoio. Scdo est imperij merū mā? vt hfe potestātē aiaduerētē in facinorosos hoies vt hic. quod dicit animaduer tendi intellige de aiaduerfione p quā vita adimif in totū vel si mēbz adscindat. hoc vult dicere hic gl. iij. vbi dicit totū corpus vel ptem. pbat. C. de offi. ei? q vt. al. ge. l. ij. in gl. r. in aut. de col. s. ad bec pbbem? dicit plene. de publi. iud. l. ij. Item si adimaf vita ciuili: vt qz perdat libertatē: vt. d. s. q vniuersas. hoc ē r3 gl. hic. s3o iuxta hoc qro an missio in carcerē sit de illo mero ipio matozi. Rū. aut missio i carcerē sit ad custodia donec de male ficio inqrat. r. nō est de mero iperio. qz minoribus magistratib? r defensorib? cōpetit. vt i aut. de des fen. ciui. s. r iudicare. vt. l. lumenar. cbe. j. de ser. sup gi. **S**i vero fiet ad penā vt si aliqs dānarē ad ppe rui carcerē: vt sit iudices ecclesiasticos seu spūa les de iure canonico: vbi de iure ciuili nō debeat vti rit: vt. l. aut dāni. s. solēt. j. de penis. tūc esset meri iperij: qz equiparē dānato in metallū. vt. d. s. foj let. r. s. si. r. mcl? in. s. inter. r. hoc r3 Jm. in. c. qñ ter r. qñ. de accu. r. tenui. l. h. j. de pub. iud. **T**er tio est imperij magnū vt qñ pdit ciuitas tñ vt p deportationem. r. ita r3 gl. hic. facit. Leditro. s. rei aut capitalis. j. de bo. pos. facti. l. s3o si qz. s. rei ca pitalis. j. si qz cau. cū similib? **C**irca hoc quero verū cause liberales dicant de mero iperio. qd vt qz qñ qz p eas perdit ciuitas r libertas. facit. l. pe. in fl. C. de pda. iud. **E**ontrariū dico qz ille expe diunt iure actionis cōpetētis pti. Itē offō iudicis mercenario qd respicit pnuatā vtilitatē. Item cō modū pris. r. sic ē iurisdictionis. vt. j. dicit. **Q**uar to est imperij pūū vt relegare aliquē. r. illud est meri iperij: vt no. glo. C. de sen. l. nulli. r. insti. qui. mo. ius pa. po. fo. s. relegati. lz qdā de hoc dubita uerū: vt Spec. in hoc tit. ver. qd de relegatis. r. tñ ista est veritas. qz expedit offō iudicis nobili r res piciat publicā vtilitatē. lz qz nō est meri iperij ma gni pōt sup eo finia ferri in absentē r cā agitari p pcuratozē: vt. l. pe. s. ad erimen. de pub. iud. r. l. seruū quoz. s. publici. j. de pca. r. l. absentē. j. de penis. de isto eodē imperio puto qd sit ois pena p quā corp? alicui? acriter afficit. vt. l. si qd erit. s. de offi. pcon. r. ideo dico qz si quidē aliqs torquet ad penā esset istius meri imperij. Sed si torqueret ad inuestigationē. tūc esset possibile qd esset de iurisdictione qz tunc expedit iudicis officio mery cenario. vt in aut. de testi. s. si vero ignoti. facit qd r. etigl. s. l. pti. r. j. dicit. **Q**uinto est merū impe

rium minus. vt modica coertio cor poris. r. ista cōpetit oibus magistratibus. vt. j. e. l. magistratib? r. i. aut. de defen. cin. s. iudicant. **D**ebent etiā cognitionē leuam crimentū. facit. j. de accu. l. leuia. r. hoc qd sit merū im perij apparet qz officio iudicis nobili expedit r respicit publicā vtili tatē. **N**on est ergo verū qd dicit gl. r. Jaco. de are. qz modica coertio sit species v se distincta a mero impe rio. **D**ifferunt etiā tñ fm plz r mē nus r sic non differunt spē. l. f. j. de fun. inst. **E**t tērtū imperij minū vt leuis multa: vt. l. fi. C. de mo do mulctar. r. j. r. ij. l. j. cū ibi no. et C. de spoztulis. l. ij. **E**ontra pñca facit. s. ti. ij. l. j. in vbi d: qz modica coertio nō est merū imperij. s3 rñ de r. dicit qd ibi non loquit de mo dica coertione qz fiat ad vindictam maleficij: sed de quadam coertione verbal? qz sit officio iudicis merce nario ad expeditionē cause vt. s. di xi. l. pti. **Q**uero vtrū merū iper iū possit delegari. **R**espondet merū iperij maximū manus magnū r par uū nō pōt delegari nisi ex cā absens tie vt. l. solēt. in pñ. ff. de offi. pcon. s. r. ij. l. j. **A**d in? aut r minimū vidē tur posse delegari qz cōpetunt iure magistratus. ergo r. vt. l. j. s. r. ij. **E**xpedit de mero venio r ad mē rū imperij. r. qro qro dicit mixtū. gl. in. l. iudere. j. e. vt dicit qd sicut p ricipiū pte capit a noie pte a vbo: sic mixtū imperij pte capit a mero iperio pte a iurisdictione. a mero iperio vt nō possit delegari: a iurisdic ctione: qz pñst in cōmodo pecunia rio. r. fm hūc tex. qd dicit mixtū iper iū cui r iurisdictione inest deberet ex pont qd ei inest iurisdictione hoc est qualitas iurisdictionis: qz pñst in cōmodo pecuniaro. et ita expont Jac. de are. qd satis pcedit. **T**u dic meli? qd iō d: mēri: qz capit a mero iperio hoc qd iudicis offō nobili lz expeditur. r. hoc est meli? dicere qz illud qd dicit gl. s. qz demandari nō possit. nā qñ qz mēri datur des mandaf vt dicit qñ qz mixtū: vt. j. d. vbi cā. **A** iurisdictione vero capit. qz res piciat pnuatā vtilitatē p r3 in exē plis postis i ter. vt. s. e. l. j. **E**t hoc est meli? dicere qz qd dicit gl. s. qz cōstitit in cōmodo pecuniaro. nam qñ qz ē merū iperij pñst i pecuniaro cōmodo: vt i penis r mēris. Itē qñ qz mixtū iperij nō pñst in pecuniaro cōmodo: vt in datione tutoris qz daf psonē. nō solū patris

Impet riu maxū miz. hinc est quod ff datur ciuitas alicui non videt data licentia cōdēdit leges vel statutū s3 Ange. hic qd no. r. vt de casum valde miz rabilē i. l. ad bestias j. de pe. qd tene mēti. **A**ndreas Barba.

legari nisi in ea dani inf. ¶ Quero
 ro qd vult dicere gl. qd scdm des
 creti non interponit nisi in ea dani
 infecti: cu videamus quotidie q in
 omnibus alijs causis interponat. Rñ.
 fm decretu hoc est: ad res ipsa in q
 facta est missio ad iudicē missio: non
 interponit nisi in ea dani infecti. et
 in ea noxali: vt. l. ij. si ex no. cau. aga.
 z. l. z. generaliter. in fl. j. de noxali. z
 in actione de pecu. vt. l. edium. j. de
 pec. In alijs causis no ad iudicem
 res ipsa sed vedit. vt. l. fulcimus. s.
 j. qu. ex. cau. in pos. ea. An. l. ea. q. s.
 magistratus. q loquit de missioe
 in possessione ex alijs causis no pot
 intelligi ex fdo decreto. qz in alijs
 causis no interponit fm decretum
 mittēdo in possessione sed vedito.

¶ Quero
 quid vult
 Et no hab
 bes ter. lo
 quentē de
 primo de
 creto fm
 Ange. nisi
 in. l. si fini
 ta. s. in de
 dan. inf. e.
 And. barb
 ba.

soluere cogā. ideo delegat? no exequit sua sen
 tentia. qd dic vt. l. a dno pio. j. de re in. ¶ Itē que
 rit glo. h̄ec lex loquit de missione in possessionē
 bonoz. z sic mittit in possessionē bonoz. Quero
 qd qñ cedit bonoz possessio. rñ. qd qd glo. dicit.
 s. eo. l. j. z dare bonoz possessionē est mixti ipeij.
 qz expedit iudicis officio nobilit: respicit prius
 tā vilitate: rñ qñq pot demandari: qñq no vpu
 ta qñ no tribuit ius qz expedit habita summaria
 cognitione z no habita plenaria cause cognitioe:
 qz est mixti imperij minoris. z ideo pot delegari.
 als secus: vt. s. e. l. j. ¶ Ultimo qz ista. l. secundum
 glo. tractat de cautiōe dani infecti. z de missioe in
 possessionē. ¶ Quero qz quot sunt remedia preto
 ris circa cautiōe dani infecti. Dicit. l. iij. s. duas.
 j. de dā. infec. vbi no. decē remedia. ¶ Scdo habet
 rem? videre qualr cognoscit? prozia stipulatio ab
 alijs. dic vt. l. v. j. de ver. ob. temp in illiglo bac
 legem in his qz officio iudicis nobilit interponunt:
 als no est mixti imperij. nec pcederit h̄ec lex.

1. ¶ Adores antiquorum sunt feruandi.
2. Qui habet iurisdictionem suo iure delegat. qz alie
 no iure non delegat. z qualiter quis dicitur habe
 re suo iure. nu. 4.
3. Mandatum re integra morte mandantis finitur.
4. Confirmans quando dicitur dare.
5. Mandatum finitur nullo modo mittendo in posses
 sionem non extinguatur morte iudicis.
6. Delegatio facta a principe morte principis extin
 guitur.
7. Princeps concedendo iurisdictionem an in dubio
 videatur concedere ordinariā vel delegatam.
8. Rex princeps confectando populus vniuersitas et
 similia dant ordinariam iurisdictionem.
9. Iurisdictione a prescribitur. remissioe.
10. Iurisdictionem delegatam quis concedit.
11. Delegatus ad vniuersitatem cautarum vna dele
 gare potest.
 Delegatus ad vnam causam potest vnam articu
 lum delegare.
 Delegatus ad vnam causam etiam lite contestata
 illam non delegat.
 Ordinarius auocando causam a se potest delega
 tum reuocare.
12. Delegatus potest delegare quando in delegatio
 ne dicitur qz possit delegare.
13. Licentia dandi iudicem est iurisdictionis.
 Rex desinit esse integra p solā citationē ad hoc ve
 iurisdictione delegati no extinguat morte mādātis.
 Iudicium incipit a citatione.
14. Si plures cause sunt pmissē et in vna incipit dele
 gari morte mādantis extinguitur iurisdictione.
 Remoto delegante ita extinguitur iurisdictione de
 legati sicut eius morte.
15. Delegante excommunicato non extinguitur dele
 gati iurisdictione.
16. Ab ore delegantis extinguitur delegatio no tāq
 reuocata sed tanq quod voluntas cesset.
17. Acta facta a delegato ignorante mortem delega
 tis non tenent.
18. Ab ore delegati an extinguat iurisdictione vel quo
 modo transeat in successorem.

Ad ore

More maiorum. Qui by iuris
 dicatione in
 sua persona resistentē pot delegare: als
 secus. z morte delegantis re integra ex
 tinguitur delegatio. h. d. cū. l. seq. Diuide qz pot
 mo ponit duo dicta ex quib? concludit vna tacite
 qd principaliter intendit pbare. scdo illud probat
 alia rōne. tertio ex predictis inferri vna alia cōclus
 sione. quarto illā illationē pbare per simile. scda in
 l. z qz. tertia ibi ideo. quarta ibi sicut in reliquis.
 ¶ Quicqz vtrū delegatus possit subdelegare. Ad
 hoc rōne qz de more antiquozū inductum est qd
 ille que habet iurisdictionē suo iure possit delega
 re: no qui alieno. sed delegatus by iurisdictionem
 alieno iure: ergo delegatus non subdelegat. Instat
 qz: est ne alia rō ad hoc pbandū. Rñ. iuris cons
 ultus p: obo a sufficienti partū enumeratione. il
 le pot delegare qui by iurisdictionē a principe vel
 a lege: sed delegatus no by a principe vel a lege
 ergo delegatus non subdelegat. s. cū lex confirmet
 iurisdictionē delegatā. no in dā ita qz principaliter
 fundet in persona delegati. h. d. ¶ Sequitur
 ver. ideo. ¶ Mot. j. qz mores antiquozū seruandi
 sunt: vt. c. de testa. l. testamenta. ¶ Secundo not.
 ¶ Douas regulas. vna affirmatiua qz ille pot delega
 re qui by iurisdictionē suo iure. alia negatiua qd
 ille no potest delegare qui by iurisdictionē alieno
 iure. ¶ Itē no. in. l. z qz. qd confirmat no dat.
 ¶ vlt. no. qz mandata morte mādantis integra sū
 nt. ¶ C. l. c. ad apparatus z op. ex pmo dicto
 bulus. l. more. sequunt due false consequētie. nam
 princeps by iurisdictionē alie? cōcessionē. s. be
 neficio populi: vt. l. j. s. de cōst. p. m. Itē quilibet
 ordinarius by beneficio principis. ergo non dele
 gat: qd est falsum: vt. l. imperiū. in fl. s. e. Sol. dicit
 glo. qd hic dicit alieno beneficio intellige. s. hois.
 s. princeps by a lege facta per populū. alij magis
 stratus habent a principe qui est lex aiata. hoc no
 p̄b. nō lex nullā by effectū nisi ex persona p̄dētis.
 sed lege cōdidit populū no. ergo ab hoib? prin
 ceps habuit iurisdictionē. ¶ Dicit ergo fm doct.
 qd ter. vult dicere qz ille by iurisdictionē suo iure
 qui by cā ex aure qd principaliter fundat z radica
 tur in persona sua: z hoc by quilibet ordinarius:
 no ergo cohereret ratio vt dicit. s. e. l. j. Ille vel
 no habet alterius beneficium vt cā a iure quod
 principaliter radicat in persona alterius vt dele
 gat: vt. l. j. s. qui mandata. s. r. ij. ¶ C. Op. p. ad. l.
 z qz. in prin. si lex confirmat ergo dat: vt in aut. de
 defen. ciu. s. interim. glo. soluit duobus modis. s. p
 naliter s. qd non est p oia simile affirmare et dare.
 ¶ C. Tu dicit clarus fm dū. l. sic. qñq aliqz p̄f
 mar illud qd est ipso iure nullū: tūc vt dare. vt. l.
 adop. de adop. z. l. legata inuulter. j. de lega. j.
 qñ qz qd confirmat illud qd no est ipso iure nullum
 s. est imperfectū. vt qñ superior p̄firmat electionē:
 tūc no vt dare qz confirmat. sed vt imperfectū p̄ficere
 vt in aut. de defen. ciu. s. interim. Similiter cū p̄e
 to: interponit decretū alienationē emancipatiōis
 z similibus no vt ipse dare vel facere illū actū: sed
 p̄firmat z p̄ficat qñq qd confirmat actū p̄fectū z val
 lidum. z tunc aut ille actus non erat in sua libera

¶ Finitur. Adde in quantum. b. Jas. in. iij. limita
 tione ponit an mandatum extingatur morte sub
 delegantis cū primus delegans est viuus qz consu
 luit Fed. p. c. ij. z cū papa mādāt exequozū si ita
 inuenit. puidat mortuo papa no expirat re in
 tegra fm
 tate: qz en non poterat tollere. et
 tunc qui cōfirmat non dat. vt. l. vni
 ex familia. s. si de fal. j. de leg. ij. aut
 erat in sua libera p̄ate. z tunc aut
 ipse cōfirmat velens de nouo indu
 cere. z tunc videt primū reuocare z
 de nouo inducere: vt. l. posthumus.
 in fin. j. de inst. rup. z irri. testa. z. l.
 qrebat. de testa. mili. Ad noluit in
 ducere de nouo: sed voluit cōfirma
 re prout est. z tūc qui cōfirmat non
 dat: vt extra de fir. vlt. vel inur. c.
 antepe. z si ita h̄ec lex cōfirmat iur
 risdictionē delegatā tanq delega
 tam prout est no autē faciendo eam
 ordinariam. ita debetis intelligere
 hic. ¶ C. l. c. ad ad fl. l. z qz. in glo. p.
 j. de insto. l. i. quis mancipijs. s. si
 impubes. Sol. intelligit glo. qd ibi
 non erat res integra. Tu dic qz ibi
 loquitur in mandato p̄nuerale qd
 equiparāt cōcessionē ordinariē iur
 risdictionis. hic vero in mādato par
 ticulari: vbi in. l. c. ius qui. j. si certū
 petat. z plene in. l. j. s. si plures. j. de
 exerci. ¶ C. Op. in aut. vt nulli iudi.
 s. z hoc vero submissum. Glo. soluit
 tribus modis. primo qd ibi non fuit
 delegata iurisdictione sed mandatum
 quoddā negotium. vel ibi fuit prece
 ptum hic mandatum. Ista est vera.
 prima non p̄b. qz qñ mandāt nego
 tium cūm extinguit illud mandāt
 tum qz quando mandatur iurisdic
 tio. vt. j. dicit. in fl. Ista secunda p̄b
 no appellauit vel appella. non fit p̄fectus. z tūc
 quantum ponit qz vel cōfirmat dat qz actus est nul
 lus. z apparet de certa sūa p̄ncipis. Adde Abb.
 cōf. l. ij. s. lib. Ro. cōf. s. c. v. iij. z qd princeps cōfir
 mando p̄ncipis non censetur confirmare intus
 sta voluit Bal. consil. c. c. x. v. iij. lib. z in quantum
 etiā ponit qz legatus non possit supplere defectū
 solentis omisse. Adde Abb. cōf. r. v. j. in quan
 tum ponit qz si princeps scribit ordinario auroz
 tate nostra facias quod censetur delegatus. adde
 Ro. consil. c. l. x. v. v. videbis qz illa verba non ab
 terant iurisdictionem.
 ¶ And. Poma. C. Op. ponit. Limita vt per Pau.
 consil. c. l. x. v. iij. in vltima col. z vide Alexan. consil.
 c. x. v. iij. vol. z consil. c. x. v. iij. ad fl. z vide
 multas remissiones per Fel. in. c. cum venissent in
 ij. col. de testa. Ro. consil. v. iij. z Smol. p̄. l. x. v. iij.
 ¶ C. l. c. confirmat. Adde z vide Alexan. de Smo. in. c. d.
 filio. j. col. m. r. iij. in. v. vol. z in consil. c. x. v. iij. eo.
 vol. vbi late.

in AD in iij

fanguietia iudicis. ter. videtur nominare aliquos vt. l. lex come. f. de iur. r. extra de appella. c. pos sumo. Et dicit idem de omnibus qui sunt infra illum gradum infra quem possunt inuenire successores nisi forte actor r reus essent eiusdem gradus argumentum. l. non solum. f. de ritu sup. Ad illud autem quod dicit quod non potest sibi ius dicere. dicit plene per doct. in l. i. ne quis in sua causa. r per Imo. in c. ex parte. extra de verborum significacione. vbi multum plene no.

- 1. Magister regis quomodo possit cognoscere re de familiaribus suis r eos punire.
- 2. Barones non possunt cognoscere de causa verte re inter ipsos r eius subditos: nec illa delegare.
- 3. Si familia vnus ex duobus dominis delinquit alii cognoscit. Et bona ipsius familiaris diuiduntur.
- 4. Pater quando possit esse iudex in causa filij vel contra.
- 5. Iudex coniunctus inter coniunctos pari gradu qe esse potest: secus si dispari.
- 6. Dominus pro iniuria sibi a subdito facta non cognoscit sed alius dominus si ibi est.
- 7. Si vnus ex duobus dominis vni castri delinquit quando alter possit cognoscere.

De iurisdictione. Quero nunquid filius possit esse arbiter in causa patris dicitur q. sic. l. qui etiam. f. de arbi. Itē hic dicitur qui iurisdictioni preest non potest dicere ius ceteris quos secum habet. Nūquid ergo magister regis qui uenit ad partes aliquas regni poterit cognoscere de ius familiaribus delinquentibus. v. c. aut queris an possit delinquentes in officio punire. r dicit quod sic. C. de offi. mag. m. l. f. et. f. C. de iur. i. i. aut queris an possit punire suos familiares delinquentes extra officium: r tūc aut isti familiares conueniuntur coram isto. et dicit qd potest eos punire. f. de penis. l. si quis forte. f. si quos. Aut isti familiares volunt conuenire alios coram eo. r hoc casu non potest cognoscere arguuntur huius legis. r dicit. f. item si quis illegas in glo. hic r hoc probat ille. f. in. ij. responso. r p hoc. f. de iniurijs. l. lex come. in principio. C. Ista autem lex sic sumatur. Non debet quis esse iudex in causa propria liberorum r familiarium. hoc dicitur. Dabes hic quod quis non potest esse iudex in sua causa. C. Et istud no. f. contra Comitē r Barones qd nō possunt cognoscere de causa que uentur inter eos r eorum subditos. sed nunquid saltem causam alium poterunt committere: videtur quod sic vt habetur in vii. feud. in r. an apud eum. iud. q. uelto feu. term. l. primo. C. Contrarium credo cum prohibeatur de iure ne deat iudex delegatus ille quem pars petit dari. ergo multo fortius ipsa pars dare prohibetur. f. de iudi. l. obseruandum. Et pro hoc cuius prohibetur postulatio: et eius effectus: vt. C. de peti. bono. sub. l. f. lib. r. Et ibi glo. que allegat concordia. C. Nota ex ista lege r quod si sint duo domini r familia vnus delinquat ipse non debet cognoscere. quis ergo dicit quod dominus alius quia cessat ratio huius legis

in illo. Sed nunquid hoc casu si familiaris sit sibi natus ad amissionē honorum suorum dominus cuius est familiaris habebit partem suam de bonis. r videtur quod sic saltem iure retentionis. scilicet vt retineat dimidiam illorum honorum habebit ab ter dominus. arguendo. f. de legatio primo. l. ab omnibus. f. si Titio. r de conditionibus r demoni strationibus. l. qui heredi. f. si. si. per quas hic dicitur co. imo iniuriam sibi r familie sue facta punire potest. extra de penis. c. romana. lib. vi. r per Imo. in. c. ex parte. f. allega. C. Oppo. de. l. in priuatis. f. de iudi. Solu. vbi in iudice delegato hic in ordi nario. Ratio distinctionis q. est: q. delegatus sumi gatur vice delegantis. nec aliquid proprium habet secus in ordinario. l. prima. f. qui mandatam. S. de offi. eius cui manda. est iurisd. Vel dicit quod ratio est: quia ordinarius recusat non potest de iure cuius l. vt. C. eodem titu. l. iij. licet fecus fit de iure casu nomico. extra de foro. competenti. c. si quis contra clericum. r de appel. c. ius specialis. Delegatus autem potest ante lit. contestata. vt. C. de iudi. l. aper tissimi. de lit. contesta. autem. offeratur. r ideo sibi imputet. quia passus est causam agi coram patre vel filio iudice delegato cum possit eum recusare. Et ista est differentia quam clare examinat glo. in. l. qui etiam. f. de arbi. Istud nō aperit ter. iste nec ille. r ideo sequens solutio magis videtur vera. sed illi qui tenent eam assignant rationes: r dicit prout dicit Ross. in titu. qui possunt esse iudices ordi. r deleg. r ibi vide de hoc. C. Sequens solutio videtur melior vt imputet sibi actor. quod coram eo conuenit eum. C. Oppo. de. l. senatus: vnde qd sibi dicit. f. de offi. p. res. Solu. potest esse iudex vsq. ad litem contestatam si res et act peritura. alias vsq. vsq. vt hic. video quid iuris sit de personis hic in ter. enumeratis. r. f. si iniurijs. l. lex cornelia. r ter. videtur nominare quosdam in. c. postremo extra de appella. r videtur dicere idem in omnibus qui sunt infra illum gradum infra quem sibi succedere possunt quoniam inter illos prohibetur ius dicere. nisi forte actor r reus essent eiusdem gradus forte: quia sunt duo fratres. Et aduerte quia nota ter dicit eiusdem gradus: quia si essent in dispari gradu coniunctionis cognoscere non possent: ratio est quia iudex est medius inter partes. C. ad leg. de con. nam de sal. l. vbi. Et nota. in titu. de offi. iud. in rubrica. C. Ostendit autem quod medius inter duo extrema postquam est magis conuenerit r fauorabilis lex extremo propinquiori quam remotiori. in titu. de rerum diti. f. in iura. r de statu dominum. l. que ritur. Et ideo non esset tunc dare partem distantiam inter illa duo extrema: quia iudex medium postquam inter illa extrema esset magis conuenerit r fauorabile extremo propinquiori q. remotiori. ergo sequitur quod non remouetur sus piciones fraudis. ergo iudicare non poterit: vt hac. l. Tunc autem inter illos non possit dicere quando par distantia gradus suspicionem remouet. arguendo. f. de ritu sup. l. non solum. S. de vno. r extra de appell. c. postremo. Ad id autem quod dicit

- a dicit q non potest ius dicere: vbi plene p docto. C. ne quis in sua causa. l. f. r per Imocen. extra de verbo. significat. c. ex parte. Sed nunquid si dominus castri fit iniuriatus per subditum suum ille poterit cognoscere de tali iniuriarvt an cognoscit condonimus si ibi sit dominus alius cum illo. dicit per Imocen. extra de verbo. significat. c. ex parte. r istam questionem vidi de facto. C. asus videtur esse q non. in aut. de defen. ciui. f. si vero egerunt. r ita dicunt sibi aliqui docto. C. Quero cur ca ista materis r quid si sint duo domini in eodē castro: r vnus deliquit ad quem deuoluet cognoscitio. r videtur quod ad vnum solum cognoscitio pertinet: quia vbi sint duo habentes superior rem ratione allatus in quo habeant ius. si vnus perdat partem suam. illa pars deuoluet ad sup. perforem: ideo non ad confocii. sic est hic. igitur et. pro quo. f. de usufru. l. dñs. f. per fideicommissus. r. f. quemad. ser. am. l. aqua. In contrarium videtur quod eodominio cognoscitio pertinet. quia vbi ius indiduum pertinet duobus vno. pendente illud ius accrescit alteri confocio. f. de bonis lib. l. cōi li berto. r de adem. liber. l. vnica. Sed dicit aut tē eodominus comisit delictum ex quo perdit iurisdic tionem ipso iure vel ppter quod interdicitur sta tim sibi administratio. r tunc ad condonimus spet creat cognoscitio vt in crimine lese maiesta. aut comit tibi delicti: propter quod perdit administrationē suam sentētia lata: tunc cognoscit superior. arg. l. contrarium que sic concordatur. C. de digni. l. si grauius. r. l. quoties. circa medium lib. xij. r. f. a cū. C. ne lice. po. l. f. in fi. de offi. recto. prouin. l. ij. r sic concordatur vbi videtur gl. Et sic est finis ad ditionis istius.
- 2. C. coaceruatio summariū fit vbi vertit fauor.
- 3. Iudicium iudicis non parletur cognoscere vsq. ad certam summam valet etiam si pendente iudicio in summa excedit.
- 4. Idem si summa creuit per inficiationem.
- 5. Si petitur annuus debitum pro toto tpe etiam p futuro an fiat coaceruatio ad impedendam iurisdic tionem.
- 6. Vna actio an plures competat pro debito annuo remissione.

Idem. Non debet fieri coacer uatio plurium summariū ex diuersa actionibus debitum ad iurisdictionem impediendam. hoc dicit. C. Oppo. de. l. si qui separatum. f. f. de appella. l. Solu. ibi debebantur ex vna causa continente sub se plures species vt iutele. dicit ex diuersa actionibus. ita soluit glo. f. Item opp. de. l. si plures res. f. penul. r. in. f. de pac. glo. non soluitur tunc r qd ibi admittitur coaceruatio in fauorem. hic si admittetur induceret odium et excluderet omnem iurisdictionē iudicis. C. Sed quer o. t. quid si tempore quo agitur: res idē summa non excedit iurisdictionem: pendente tamen iudicio summa excedit. Rñ. quod procedit iudicium: vt. C. de appella. l. amplior em. in fi. Sed quid si causa creuit per inficiationem partis. Respon. idem q iudicium procedit: vt. l. tē. penult. S. cū predictimus.

- a C. Sibi dicere. Adde in quantum d. Jaf. hic ponit de episcopo qui pōt cognoscere de causa ecclesie sue. Oldra. consil. clvj.
- b C. Si idē. Idem dicas in coadunacione temporis secundum Ang. hic. de. q. per eum hic not. p. Buli. r Bald. in proe. ff. et per Bald. hic in qua ritate arg. gl. fin. in. l. vbi fidei inf. for. f. de sol. r vide hic Ange. r exponit tē Bar. in d. l. vbi. r not. illud qd hic dicit Bald. r peto. c. cur debeat habere. cc. an valeat libellus. v. de Barr. in l. quid est iudicium r mo. r dic quod quod agit primo ad maiorē non potest trahi ad aliam inf. dicem super maiore quantitate ius utus: sed debet conueniri corā prius iudice si vult. Sz scdm tertia re conuenitur coram iudice siue velit siue nolit aduerfario volente. quely. n. r. f. est. va. C. Nota ex hac. l. eaz quare introducta est materia recō d. de i. f. r eundē in. l. f. de acquirē. here. f. et ibi videtur. r. r pondera istud dictum Bar. inquam r mallegat. qui separatum. quia videtur sentire id qd hic dicit Ange. licet Angelus respondeat Bar. de eo quod dicit in. l. vbi de solu. vide quod dicit in. c. pe. de bona. And. Barba.
- c C. coaceruatio. Adde in quantum do. Alexan. hic ponit de emulacione in libellis. Ro. consil. cxi. r cxiij. Et circa vicia Bar. hic vide tu do. Alexand. in consil. l. eolum. f. r in consil. v. iij. eolum. f. r seq. in. f. vol.
- d C. Andre. Roma. C. Sed quid. Vide f. l. in. c. ij. vñ. c. lumb. de proba. f. si vna. verū. venio ad secundum. vide f. h. c. cum in cunctis. r. col. v. testi.
- e C. Nota ex hac. l. r de materia reconuentionis: vide Ange. in. l. f. sed si agant. f. de iud. et an hab. locum vbi imploretur iudicis offi. vide glo. fin. in. l. sed si restitua. f. de iudi. et vide Bald. qui elegat loquim. c. f. de cōro. apud parestermi. r. col. r vide hic Bal. q. dicit q. triplex est materia nō adedi iudicis alteri. vide sing. limitationē ad. l. nulli. C. de iud. p. fo. an. in. c. ff. de iu. vide Im. in. c. cū. Ad. ferrariensis de offi. r. Bal. in. d. c. f. r. hic q. dicit q. si sunt duo iudices r se ipedunt iudicium.

Bartholus super prima parte. ff. veteris.

est nullum per. l. si duas. j. de excusa. tuto. 2 quid si in clerico. vide. s. reuerendissimi. in au. de san. ep. sco. col. v. glo. in. c. at si clerici. de iur. 2. l. j. de foro comp. Andre. Barba.
* Pro concordia. Aduerse q. clausula in pn. vel si ne apposit. rareferatur ad omnia capitula. casus vide tur in. l. ra lis scriptura. in fi. ff. de lega. j. vbi Bart. 2 in. l. j. C. de it. p. rez. te. allegat. in contra riu tenere in hac. l. si idem. s. si vna in. ij. no. vbi tenet q. in referentur ad proxima. p. d. non est sibi cotra riu q. referat ad omnia et ita procedat q. dicitur in. l. ij. s. filii. inter medias. ff. de l. ber. 2 posthu. 2 ibi docto. 2 in. d. l. sa lis. in fi. et seq. nouit. ff. de hoc claris lo quis Bar. in suo consil. l. iij. 2 in. d. l. talis. dat aliam fallen. po sitam in. l. sed 2 si per p. tozem. s. deinde. ff. ex quibus cau. maio. quia no referat ad id qd est specialiter promissum plures alie fallen. dan. in locis p. e allegatis. p. terrea alia limitationem ponit Bart. in. l. se. s. caio. ff. de sum. instr. scs qd p. cedetia oia ad que referri debet sunt eiusde nature. 2 est nor. q. oia clausula magis adaptat ad sequetia q. ad p. cedentia per Bar. in. l. i. i. i. in pn. ff. de condi. 2 demo. 2 in. l. i. si q. ex argen. s. si iustit. ff. de eden. * Magistratibus. 2 hic nota. ex isto text. q. potes tias terrarum non possent capitaliter punire licet de consuetudine sit secus. vide nota. glossa. in au. centi. de defen. ciuit. s. nullis. als iudicare. Andre. Barba.

uenire pot. C. p. de. l. i. cu. b. s. ff. de transac. 2 l. j. de in litem iurando. Sol. ibi p. tensus status rei non indicabat contingentiam de futuro sic sic. S. contra. i. eo. l. p. in. fi. Sol. non ob. vel solue vt in precedenti cotraria. oppo. de. l. eo. rpe. j. de pecu. Sol. eodem modo quia considerato presentu statu res ibi no tendit ad futuru euentu. h. glo. ista non soluit contraria. distingue plene vt no. per doc. j. de verbo. ob. l. inter stipulatam. s. sacram. 2 ibi plene dicit. C. Venio ad scdm no. 2 opp. 2 videtur qd clausula in fi. posita ad oia referat vt. l. j. C. de lib. p. r. 2 l. talis scriptura. j. de leg. j. Bl. notat sol. q. ad oia referat simpliciter si potest. sed si non potest. tunc referat ad proxima. sed si non pot referri ad proxima. tunc ad precedentia. vt. s. de adop. l. qui in adoptione. in fin. 2 ad huius declarationis scias quod est duplex materia vna repetitiois alia relationis. Materia repetitiois est quando alius quod per modum cuiusda accessioij ponitur in vno capitulo. vtrum intelligatur in alijs capitulis: 2 hec non est nostra materia: sed vide de ea in. l. h. et. j. de leg. j. Alia est materia relationis quando in aliqua causa vel dispositione continente plura capitula ponitur aliqua clausula per se principaliter que potest modificare vel qualificare alia capitula. 2 tunc dabitur ad quod referatur. 2 in hoc distinguit iuriscōsul. aut clausula ponitur ante omnia capitula. aut inter ipsa. 2 his casibus ad oia referatur. Si vero ponitur intra vnum capitulum tunc ad illud solum referatur. l. iij. s. filius. 2 s. seq. j. de lib. p. r. e. Quod autem dicit quod referat ad omnia debet intelligi cum determinatione huius glo. si potest alia quod non sit ratio quare referatur magis ad vnum q. ad aliud. vt. l. j. C. de lib. p. r. e. Si non potest ad omnia tunc debet ad proxima referri vt. l. j. s. deinde. j. de postulado. Si non potest ad proxima tunc ad superiora. vt. d. l. qui in adoptione. s. de adoptio.
1 Coertio modica: quod aliud sit a castigatioe modica 2 ibi quid sit modica castigatio.
2 Modica coertio q. transit in delegatum quid sit.
3 Magistratus municipalis dignos maioru pena in carcerare potest vt mittat ad maiorum iudicem.
4 Confessio facta coram incompetenti quod no nocet coram competenti.
5 Clericus condemnatus de heresi 2 remissus ad iudicem seculari non debet executionem facere.
6 Magistratibus. Municipalis non potest ad mortem danare. sed modice castigare. hoc dicit. concord. in corp. de defen. ciuit. s. audire. C. Sed quero q. sit illa modica castigatio seu coertio de qua hic loquit. Respondet gl. q. illa est modica coertio sine qua iurisdicctio expediti non potest. vt. l. ij. s. e. 2 l. fi. s. titu. ij. Illud non videtur verum na modica coertio copertit iudicibus delegatis vt dicitur legibus sed iudex delegatus nullo modo potest corp. san gere vt in corpore de testi. s. si vero ignoti dicit. eo. l. ij. Et ideo videtur dicendum q. aliud est modica castigatio de qua hic que est meri imperij. ex peditur

peditur enim officio iudicis nobilit propter publicam utilitatem. ergo est meri imperij 2 non meri imperij vt dicit in. l. imperium. s. eo. simile in. d. s. audire. 2 j. de accu. l. leuia. Aliud est 2 modica coertio de qua in. l. illa. 2 istud potest esse mixtu ipse rñ vel iurisdictionis: vt pronuntiare de mittendo ex primo decreto ob contumacia. 2 hoc transit in iudicem delegatum: vt. l. p. in. fi. s. ij. vel de negare conuicti suam audientiam: vt. l. sed 2 si p. p. torem. s. sed si est decreto. ex qui. can. ma. vel cōde nare in refectionem expensarū: vt. l. scimus. de iur. di. vel habere que pro confesso. quia no respondit positionibus. vt. j. de etate. s. qui tacuit. vel si non iurat de calumnia. vt. l. j. secūda. s. suauitatem reus. de iura. calū. vel de retere iuramentum in litem: vt. l. in actionibus. de in litem iuran. Ista est modica coertio que transit ad delegati: vt dicitur legibus non autem corporis coertio vt castiger q. trāsit in magistratus: vt. l. i. C. Quero 2 vt rñ delinquentes maioru pena dignos possit magistratus municipalis incarceratione 2 mittere ad maiorē iudicē: ter. est qd sic in. d. s. audire. in cor. de defen. ciuit. C. Sed 2 quero an tunc confessio facta corā magistratu sufficiat coram iudice ad quem remittit. dico qd non vt. l. d. ius. la secūda. j. de custo. 2 ex. bi. reo. l. ij. s. idem dicitur. j. de testi. Ratio q. no fuit facta coram iudice competenti. l. si pater. C. ne de sta. defun. 2. c. at si clerici. extra de iud. Quero pos ne 2 q. inquisitio hereticę p. antatis condennatur quāda de heresi tanq. relapsum 2 eum tradit curie seculari vtrum iudex secularis debeat de nouo inquirere vel solū exequi sententiam illius 2 videtur qd solū debet exequi: vt. j. de custo. reo. l. no est dubia. 2 ibi no. 2 in. l. ius. eo. ti. In contrarium est tex. in. s. si vero crim. in corpore. de san. ep. is. Ad cotrarium respondet Bui. quod ibi p. r. mus erat iudex competens 2 remittebat ad alium non propter defectum iurisdictionis sed propter privilegium persone eius ad quem remittebat. m. litem est remittebat ad magistratu militū. quāuis remittens esset iudex de iure cōmuni: sed hic erat defectus iurisdictionis: quia remittebat clericus ad iudicem seculari. q. iudex secularis pot ad mortem danare non ecclesiasticus.
7 Quam qu. Cille pot delegare et etia delegatum cogere qui iurisdictionem habet. Item delegatio no debet fieri vt iudicetur vltima die officij. b. d. Glossa optime legit. Vanc prima pars tenet huius legis examina vt in glo. nam dicit quot requirantur vt possit delegare vel iubere iudicari. C. circa secundam partem glo. ponit casum duobus modis. dicit vt in ea. Bar. tamen extra de iur. reur. a. C. 2 si cōstitutus in glo. in verbo seruandum. dicit quod licet vltima die officij hoc fieri non debeat factum tamen tenet vt. l. i. meminit. s. de offi. p. r. e. 2 leg. 2 idem l. p. b. c. Bar.
8 Quilibet no recognoscens superiorē pot in p. r. ia cā iudicare 2 eam alteri demandare.
9 Quādo superior se admittit iurisdictioni inferioris coram tali habet locum recognitioni.
10 Recognitioni non habet locū corā arbitro.

St receptum.

St receptum. Iudex maior pot se sub mittere iurisdictioni minoris vel equalis. b. d. qd no. p. comitatus qui quotidie cōqueruntur de maioribus. C. Sed contra. C. de lib. be. ca. l. cum affirmes. l. post certi. Sol. hic per consensum fingit tolli maioritas que erat cā impedimen tis. sed ibi per pactū dominium non tollitur. Sed oppo. de. l. a. hoc vt de riu. j. de here. i. nisi. vbi imperator fuit iudex in cā propria. Solu. 2 fastor qd isti iudices qui non habent superiores vt papa 2 imperator: pnt esse iudices in causis eorum 2 iudicare p se vel per alios quos ad hoc deputant. Idem est in regibus principibus 2 comitibus vel ciuitatibus qui non recognoscunt superioribus: nisi si volunt possunt se submittere iurisdictioni minoris vel equalis: vt. b. c. de quo vide per Inno. plenius quā alibi in. c. ex parte. extra de verbos. signi. C. Sed quero 2 vt rñ coram tali iudice cuius iurisdictioni se spon te mittit sit locus recognitioni. dicit glo. quod sic quā no. q. secus est coram arbitro: vt extra de arbit. c. cum dilectus.

cta: vide Jo. an. in additio. ad spec. in tit. de confes sis. s. sequit. ver. v. 2 an q. dicit. d. Jaf. de confes. fa cta corā notario intelligat hoc deputato per ea que voluit Bald. consil. cxxij. lib. 2. Jo. de ana. consil. xij.
C In contrariū. Adde tu 2 vide Fran. de are. in. c. at si clerici. col. ij. de adul. qui dicit dicitur Bart. hic falsum. 2 vide etia Pet. de ancha. in. c. ea que de reg. iur. lib. vj. q. ix.
D Arbitro. Adde post. d. Jaf. in q. rñ subtiliter limitat limitationem volētis qd corā arbitro electo necessitate statuti habeat locum recognitioni 2 ipse limitat verum nisi partes de cōi cōsensu eligāt arbitrum quia tunc imputandum est partibus de reuocatione non potestati sunt in compromisso 2 hoc sua limitatio non videtur posse procedere per ea que voluit Petr. de ancha. consil. clviij. vbi voluit quod stante statuato quod contumaci res neant compromittere certa forma: 2 laudum indelatum habeat executionem q. si partes eligant arbitros etiam alterata forma q. nihilominus laudum debet habere executionem ex forma statuti 2 inter multa que adducit hoc est vnum quod vbi quis scit se posse cōpelli per iudicē ad gerendum

actum si sponte facit non minus coacte facere dicitur: qd si sponte faceret alleg. l. nouissime. C. quod si computus ff. quod fal. tu. ubi quod si compulsius aut meru ne compelleretur latius ibi vide. unde concludendum videtur qd licet compromittentes eas volum...

Aut errat qd no consentiat.

Abusus no est prius consentium.

Imperitia qd refert ad imperitiam loci recedat.

Error iuris qd inducat prorogatio non obstat qd non adiecit.

Prorogatio iurisdictionis qd no valet nisi expresse appareat de consensu actoris et rei.

Super errore.

Iurisdictione sine consensu no potest. ergo qd errat iurisdictione non prorogatur.

Mora quod non no consentit. Sed contra me videt magis contrarius consensu qd error. vt. i. quod me. cau. l. i. sol. gl. fatcor contrarium sed hyperbolice.

Si per errorem ad de post. d. de Alexan. r.

Yaco. quando habeat locum prorogatio iurisdictionis de vna specie ad aliam de vniuersitate ad ynam speciem de re ad rem. de loco ad locum de tempore ad tempus. de persona ad personam Ang. coh. scilicet. et an non possit exceptionem. declinatorie partes videantur prorogare iurisdictionem. vide Ange. consil. c. lxxij. et an ita per scriptum sicut per hoc minem fiat prorogatio. vide Ange. consil. c. lxxij. et in summo do. Alexan. dicit qd no valet. proceffus factus per ordinariu cum partes litigat tanq copram delegato adde qd voluit Ro. consil. cccc. lxxij. quo vero ad tertiam limitationem hoc possit per do. Fal. adde Ange. consil. c. lxxij.

Andre. Poma. Si per errorem qd dicit qd prorogatio in iudicem suum per errorem non tenet est veru qd fit per personam qd alias nullam habet iurisdictionem nec in habitu nec in exercitio secus si haberet saltem iurisdictionem quo ad omnes si duo sagaces per errorem consentirent in eu qui habet in habitu tenet prorogatio. ita limitat Inno. in c. prudentiam in principi. de offi. deleg. refert et se. Bafig. in c. nouit in glo. ij. de iudi. et vide Fel. in c. j. in colum. si. de offi. deleg. r. Alexan. consil. c. lxxij. volu. f. colum. ij. vbi pulchre declarat.

Andre. Poma. Iurisdictionem limitat vt per Bal. l. vnica. colum. ij. de confes. refert dopm finis Ja. item si quis. col. xvij. in fi. de actio.

Andre. Poma. Item oppo. Ita etiam loquitur Barto. l. vnica. C. de erro. cal.

Iudicis consensu. Adde tu dic dicitur Barto. non procedere in prorogatione que fit de tempore ad tempus. quia tunc requiritur consensu fm Barto. in dicta. l. ij. f. j. intellige tamen quod sufficit consensu ractus secundum dominum Abaria. fo. in capitu. significasti. ar. vj. qd. x. de foro competent.

loquit. Et tunc dico ego qd metus no est contrarius consensu aliquo modo. hic est homo metuloseus inducit ad consensu l. coactum vt. j. qd me. ca. l. i. si mulier. s. pe. sed error est magis contrarius consensu qd per errorem declarat qd no consentit: vt bte. Itē op. de. l. eu. q. s. si iniuria. j. de iudi. B. no soluit. Tu dicas qd ibi consentit delinquere. l. errant rati in conditione persone. Item oppo. de. l. j. f. si legatarius. ad. l. fal. glo. no sol. tu dic qd vbi consentit in soluendo. l. errauerit in quantitate patrimonij. r. sic error etia impedit consensum. circa id in quo errat. no circa id in quo consentitur vt in contrario: ita loquitur totus de codi. inde. vbi erratur in ca solutionis no in soluendo. qd volo trasferre dominium r. in hoc non erro r. sic dominium transferit. Quidam aduerte qd Buar. antiquus glo. circa hanc. l. ponit tria dicta qd reprobant per glo. na primo dicit ipse qd hoc debet intelligi de errore facti non de errore iuris. qd error iuris ante lit. contest. no nocet: postea vero sic. vt. no faretur. j. de pof. hoc reprobat glo. p. l. ij. de iud. r. per hanc. l. dicit dicit imperitiam dicitur. r. sic no qd imperitia refert ad iuris errorem quantum ad hoc. De isto + verbo imperitia dicitur est qd potest refert ad imperitiam cuiuslibet artis tam iuris qd facti: vt. j. loca. litem queritur. s. si qema. r. j. ad. l. aquil. l. qua actione. s. si. Nunc videamus de principali dicto. Et est sciendum qd qd qd error iuris qd in iudicium deducit. r. tunc procedit distinctio erroris facti vel iudicis: vt. d. l. non facte. hoc sentit glo. hic sup verbo errat. r. bene. Dicitur errat circa iurisdictionem. Et bte aduertendum qd errat in factis qd omni tempore impedit iurisdictionem: vt bte scilicet cum qd oes. Itē si errat in iure ante lit. pte. Sed si errat in iure post lit. contest. est opti. inter Buar. r. glo. circa qd est aduertendum qd aut ab initio nullus fuit error: sed insistantia iurisdictionis fuit confirmata per litis contest. tunc videt qd no possit postea error: superuenire qd impediatur. Sed si diceret forte qd per lit. contest. ille coram quo agebatur desijt esse iudex illius cause forte. l. lata a populo vel a superiore tunc si errat tunc error iuris no dz nocere. si cur nec ante lit. contest. qd occurrit circa ea qd postea emergunt: vt. l. ij. C. de offo. eiu. lit. r. j. de pcur. l. pōponus. s. rati. r. ibi no. Sicut pomas qd ante lit. contest. fuerit error in iure qd durauit etia post lit. contest. tunc potest no nocere: qd litis prelatio non valet tanq no facta coram iudice vero. C. si a non cope. i. p. tota. r. l. si p. C. ne de sta. desun. Et sic concludit qd Buar. oim male dixit: qd error iuris nullo modo inducit prorogationem iurisdictionis. Et cūdo dicit Buar. qd hoc debet intelligi qd errauit reus non actor: qd actor sequit fori rei. non ergo curat de scientia vel ignorantia fine errore actoris. vt. l. iuris ordinis. C. e. gl. b. reprobatur. q. l. ij. de iudi. requirit consensum in vtraq parte. Ad ratione Buar. no respondit. Dicas qd l. actor sequat fori rei: tamē si? habet plures iudices electio est actoris. vt. l. ij. f. si qd. el. j. de eo qd certo lo. r. id requiritur consensu actoris sicut et rei. tene mentis glo. + nisi de consensu vtriusq appareat no valet prorogatio iurisdictionis. r. sic iudicis consensu no requiritur.

Differentia inter illum cui delegata est vniuersalis iurisdictione. r. illum cui delegata species iurisdictionis.

Delegari potest causa vt alteri delegetur.

Delegare vnam speciem causarum quid sit.

Ille cui delegantur cause caltri vel ville potest delegare eas.

Delegatus ad vnam causam potest articulum eius delegare.

Delegatus an dicitur habere iurisdictionem repositiui.

Olet.

Iurisdictione l. in totu vel in pte delegata. sed delegatur a delegante ad delegatum. sed delegatur a delegante vice functi. h. d. primo ponit dictu. sed no rader tacite obiectioni. scda ibi. na r. bis. r. obiectione tactam format. vt in glo. in verbo nam. Quero + per ista differentia inter eum cui delegata est vniuersalis iurisdictione. r. illi cui delegata est species iurisdictionis. gl. dicit sic. qd potest subdelegare illi cui vniuersalis iurisdictione est delegata aliqua particulari spei ipsi vniuersalis. r. in alias angulares species retinet. Sed ille qd particulari specie bz si ea se abdicaret nihil sibi retineret. Nota + tene meti ista gl. qd expresse potest delegari vice functi delegati. de quo dixi in l. moze. s. e. Itē quero + quid sit delegare vna specie causarum. Dicit qd haec est oes causas qd sunt in ymaginilla vel castro. Alii dicunt vna cam tunc aliter potest esse bona. Quero + per ista illi cui delegantur cause caltri vel ville possit eas subdelegare. glo. qd non. Sicut no. in l. j. f. j. qui r. a q. ap. r. iud. tenet dicitur. qd si uille cui delegata vna ca potest vni articulu committere. vt. c. j. extra de offi. delega. in cle. ita ille cui committit illa pars causarum vel particularis vni loci potest et illis vna delegare. Quero + vtrum delegatus dicitur habere aliquam iurisdictionem. ter. hic sentit qd non. glo. aliter videt dicitur in l. j. s. qui mandaram. s. i. vbi est hoc materia.

Delegatus qui fuit in causa aduocat dicitur suspensus.

Causa suspicionis que potest opponi delegati non opponitur delegato.

Iudex.

Iudex potest delegare in totu vel in parte maxime vbi causa subest. h. d. Nota. et hac lege qd iusta causa suspicionis est si iudex fuit aduocatus in causa. vt. l. finali. C. de asse. Secundo nota. + qd causa suspicionis que poterat opponi deleganti no potest opponi delegato. facit extra de offi. dele. c. si is cui. r. melius in. c. iudex. lib. vj. d. dicit in l. moze. s. e. o dem.

Pactum quod quis posuit conueniri iudicem quem recusare poterat. valet.

Iudex qualiter dicitur adiri.

Iurisdictione dicitur prorogari per litis contestationem r. per oppositionem r. exceptionem dilato-

non requiritur. vt. d. l. ij. f. j. de iudi. Tertio dicit Buar. qd sicut ex litis. contesta. fit prorogatio iurisdictionis: ita ex solo consensu sine lit. contestata. quod glo. reprobatur dicam statim in l. come nerit. f. eo.

Differentia inter illum cui delegata est vniuersalis iurisdictione. r. illum cui delegata species iurisdictionis.

Delegari potest causa vt alteri delegetur.

Delegare vnam speciem causarum quid sit.

Ille cui delegantur cause caltri vel ville potest delegare eas.

Delegatus ad vnam causam potest articulum eius delegare.

Delegatus an dicitur habere iurisdictionem repositiui.

Olet.

Iurisdictione l. in totu vel in pte delegata. sed delegatur a delegante ad delegatum. sed delegatur a delegante vice functi. h. d. primo ponit dictu. sed no rader tacite obiectioni. scda ibi. na r. bis. r. obiectione tactam format. vt in glo. in verbo nam. Quero + per ista differentia inter eum cui delegata est vniuersalis iurisdictione. r. illi cui delegata est species iurisdictionis. gl. dicit sic. qd potest subdelegare illi cui vniuersalis iurisdictione est delegata aliqua particulari spei ipsi vniuersalis. r. in alias angulares species retinet. Sed ille qd particulari specie bz si ea se abdicaret nihil sibi retineret. Nota + tene meti ista gl. qd expresse potest delegari vice functi delegati. de quo dixi in l. moze. s. e. Itē quero + quid sit delegare vna specie causarum. Dicit qd haec est oes causas qd sunt in ymaginilla vel castro. Alii dicunt vna cam tunc aliter potest esse bona. Quero + per ista illi cui delegantur cause caltri vel ville possit eas subdelegare. glo. qd non. Sicut no. in l. j. f. j. qui r. a q. ap. r. iud. tenet dicitur. qd si uille cui delegata vna ca potest vni articulu committere. vt. c. j. extra de offi. delega. in cle. ita ille cui committit illa pars causarum vel particularis vni loci potest et illis vna delegare. Quero + vtrum delegatus dicitur habere aliquam iurisdictionem. ter. hic sentit qd non. glo. aliter videt dicitur in l. j. s. qui mandaram. s. i. vbi est hoc materia.

Delegatus qui fuit in causa aduocat dicitur suspensus.

Causa suspicionis que potest opponi delegati non opponitur delegato.

Iudex.

Iudex potest delegare in totu vel in parte maxime vbi causa subest. h. d. Nota. et hac lege qd iusta causa suspicionis est si iudex fuit aduocatus in causa. vt. l. finali. C. de asse. Secundo nota. + qd causa suspicionis que poterat opponi deleganti no potest opponi delegato. facit extra de offi. dele. c. si is cui. r. melius in. c. iudex. lib. vj. d. dicit in l. moze. s. e. o dem.

Pactum quod quis posuit conueniri iudicem quem recusare poterat. valet.

Iudex qualiter dicitur adiri.

Iurisdictione dicitur prorogari per litis contestationem r. per oppositionem r. exceptionem dilato-

Andre. Poma. Possit esse. vide Alex. c. d. f. xxij. in fi. in. iij. vo. ver. quero vtrū dele. Quid. c. d. f. xxvij. in. ij. colum.

Andre. Poma. Quero. Vide Dldr. consil. c. xxvij. in. ij. col.

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Conuenit.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma. Exceptio declinatoria debet proponi primo ante alias exceptiones.

Pactum quod quis possit vbiqz consensu nemiri quid operetur.

Pactū per quod promittitur solvere in quolibet loco quod placuerit actori quid operetur.

Pactum de litigando coram iudice non suo quis stare non cogitur. hoc dicit. r. hanc. l. no. Sed contra hanc. l. videtur. C. de pact. l. si quis in consensu. Solu. gl. r. tene istam partem qd pactum quod quis conueniatur coram iudice non suo quem no astringit vt hic. sed pactum quod quis conueniatur coram iudice suo quem poterat ex privilegio recusare vt in scholasticis hoc pactum bene valet vt in contrario. et sic loquitur. c. j. extra de iudi. Item dicitur hic qd penitus potest ante qd iudex adatur. quia si dicitur. conuentionio non astringit sed prorogatio que fit per additionem. Sed quero + qualiter dicitur iudex adiri. r. glo. intelligit per lit. contest. Buar. dicit hic. r. in l. si per errorem. quod per simplicem additionem sem per solam conuentionem vel per solam libelli oblationem factam a parte quod glof. reprobatur quia non dicitur prorogata iurisdictione: quia vtriusq consensu requiritur. vt. l. ij. f. j. de iudi. per solam comparisonem postea factam a reo si perat copiam petitionis no videtur prorogata iurisdictione. vt. j. de iudi. l. non videtur. la. ij. istud est petit vt deliberet. vt in aut. offeratur. C. de litis contest. c. l. j. de ede. Item si dedit satisfactionem de iudicio nisi non videtur prorogata iurisdictione: quia in illa satisfactione intelligitur nisi ex iusta causa iudex recusatur. vt in aut. offeratur. vbi post satisfactionem datur tempus ad deliberandum. r. vero. alias

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Andre. Poma.

Contestatio litē. Adde videndū Ang. cōs. xxvij. in p̄m do. Jaso. dicit in. j. limitatōne qd iurā mētum appositum in testamento nō impedit reuo canone. D. d. cōs. xxvij. q. quā plurimū alijs cōs. lija. Ro. cōs. cccij. Paul. de cast. cōs. cclxxvij. in p̄m dicit qd iura mentū nō valet rōne defectus consensus adde Baldum. cōs. fil. xxvij. pulchre **al. cōs. fil. de iur. gcur.** vbi de tribus comitari bus iurā menti. r. in quantum pōit quid operet p̄ b sentia iur. **Quero** quid releuet ista pacta dicit. ad de Joan. de sna. cōs. xl. **Andre. Poma.** C. Non obset. Et de vnum verbum Alex. cum rem in p̄m. ff. de lega. j. **Non releuat.** Adde post dominum Alex. r. Jaf. qd hic sequit Pet. de anc. cōs. xxxij. vbi etiam dicit qd si dās qui promittit vult qd possit vbiq; cōueniri constituit procuratorem ad reddendum fe. questu r. petendū penas quas quis incurrit vigo re sequitrationis facte. qd talis procurator nō poterit opponere declinatoriam fori. item ibi tenet qd quis etiam foritur ratione rei mobilis. **Abicij.** adde post predictos dominos meos qd Bal. cōs. cclxxvij. verba dicunt promittit re. tenet qd debitor promittat soluere Rome Panor. mi Generijs r. vbiq; fuerit inuentus r. sub quos cōs. iudice vult posse conueniri qd si eius procura tor inueniatur in loco contractus cum mercibus reddētis p̄ inspectionē oculorū. nō possit cōueniri licet creditō: h̄s hypothecā bonorū debitoris. r. ad materā huius. vide plene per Decij. in. c. f. de iud. do. Adria. fori. in. c. dilecti arti. ij. q. vij. extra de foro compe. r. in. c. significasti. articu. iij. q. viij. eo. tit. **Andre. Poma.** C. Cum quedā. Et de ad hāc. l. Pau. de cast. r. Aret. in. l. si seruus plurium. §. si q̄ ante. ff. de leg. j. Panor. cōs. lxxxv. in. ij. dub. j. vol. Pau. l. episcopali. C. de episc. aud. in. j. col. Fel. in. c. iuravit in. ij. col. de proba. **Leuicus.** adde post domi. Alexandrū et Jaf son. hic D. d. rad. pulchre confilio. iij. r. in p̄m do. Jaf. non ponit de ingresso religionem an. j. annum debeat haberi pro religioso vide tu lare Perr. de anchara. confilio. lxxij. quid autem de de dicatis terrio ordinū. vide l. alde. de foro compe. cōs. iij.

que quotidie apponuntur instrumentis qd quis possit vbiq; aliquem conuenire. Rū. aut istud sit simplici pacto r. non releuat aliquid vt hac. l. Aut fit per stipulationem. r. tunc qui postea recusat cōueniri posse eorum iudice non suo potest conueniri ad penam vel interesse vt. l. de arbit. l. vitem pro ferre. in. fi. sed si ista conuentio efficit facta per alia verba. scilicet quod quis promittat soluere in quo libet loco. r. tunc est aduerendum aut promittit soluere in quolibet loco quo placuerit actori. r. istud non releuat quia debet intelligi qd actor non trahat reum debitorem extra suum domicilium. vt. l. meua. in. fin. j. de annu. lega. r. l. sicut patron. j. de op. libe. r. l. q. nisi. §. j. eo. titu. Aut promittit quis soluere in quocunq; loco fuerit inuentus: r. tunc vbiq; inuenit pōt conueniri. qd ibi videt cōtraxisse. el. §. j. de eo quod certo loco. sic intelligit quod no. Duil. in. l. si quis in conscribendo. C. de episc. r. cleri. J. dem si promitto soluere vbiq; in tuscā me inueneris nam vbiq; in ea provincia me potest conuenire si ibi me inueneris. vt. j. de iud. di. l. heres absens. §. fina. r. l. feq. nec obf. §. questum. in. l. fed. r. si quis. §. si quis cau. quia bene pōt sunt quelibet ciuitas r. castra que sunt in tuscā cogitari. **Forum** quod quis foritur ratione cōtractus non potest mutari. **Domicilium** originis in matrimonio mutatur. **Zalcus** hantius vel condemnatus si efficitur clericus ob hoc iurisdicōio primi iudicis non impeditur. **Am quedam.** **Aduatio** fori post sententiam vel lit. contest. prioris iudicis iurisdicōnem nō impedit. hoc dicit. **Mos** ta qd mulier sequitur forū vbi. **Opp. de. l. ij. C. eo. so. forum** quod quis foritur ratione contractus nō potest mutari vt ibi. sed forum quod quis alia ratione foritur bene potest mutari. r. ita loquitur hic. **Item oppo. domicilium** ex origine mutari non potest. vt no. in. l. senatoris. §. de scena. hic dicitur contrarium. quare male. So. fallit in matrimonio vt no. in. l. origine. C. de mu. r. o. l. l. v. b. r. **Querit** glos. quid si nihil habeat in loco prioris domicilij dicit vt in glo. Et est hec. l. in ar. gu. ad. q. p. si quis iur. §. i. de conu. ius vel damni. qd postea efficit clericus qd in mutatione fori non impeditur iurisdicōio primi iudicis. no. doc. in. l. penulti. §. si ex nota. cā agat. dicit in. l. de pe. r. Jo. an. extra de obl. ad ratioc. c. j. Et qd gl. dicit qd tenetur erequi ad literas alterius iudicis: quomodo hoc procedat cum non est eo maior. dicit qd lex reputat eum maiorem quantum ad istam causam exercendam ne pereant effectus sententiarum. et hoc tenent omnes moderni. r. vide l. vnum plene in. l. propeandum. §. si autem rem. C. de iudicij.

Quoties **Mot.** qd coram iudice minoris re modica p̄tatem de maxima summa inspicitur em illud qd petitur vt hic. et. l. in cōmodato. §. pe. j. cōmo. **Secundo** not. qd si petitur magna p̄tatem a debito: inope. l. y illud ius r. illa actio sit modici valoris nō inspicitur effectus eius sed summa que petitur. Et sic facit ad. q. dicit statuti qd actor debeat soluere sex denarios p̄ libra de tota summa litis: vt sic inspicatur quod petitur non quod effectus deur. vt hic. **Oppo. §. eod. l. si idem.** **Sof. luntio** dicit vt ibi. **Judex** de re alterius territorij inter suos subditos ius dicere potest. **Statuta ciuitatis** an ligent extra territorium resp. missiue. **Judex** iudicans ultra summam sue iurisdictionis an sententia valeat in summa. **Terra territorij.** **Artillo** dicitur: Ideo nō indiget summario. r. les gatur exibus modis vt in. gl. r. j. patebit. **Mo. ex hac.** duas regulas in prin. r. in fi. **Quero** ex ep̄m huius principij. gl. primo ponit tria esse pla. qd qd iudex vult dicere ius in hominē alterius territorij: nō potest: vt hic. qd qd vult dicere in suos: r. de re sui territorij: vult in dicere extra territorij: r. non pōt vt hic. **Quo** vult dicere in suos de re alterius territorij: tunc pōt: r. sententia valet tamen non potest facere executionem. vt no. §. l. p̄ori. r. l. cum vna. §. pe. j. de bo. au. iud. pos. **Quero** i. vbi sit iurata huius ciuitatis ligent extra territorij. de quo dicit vt extra de cōs. l. c. vt an. mar. l. ij. vbi plene in. l. cūctos populos. de sum. et in. r. fide casto. Per. hic dicitur extra: ego pie vna in. l. cūctos populos. **Quero** ad secundam p̄ parte r. quero si iudex iudicant ultra summam sue iurisdictionis an valeat sententia salte in summa. gl. hic tenet qd non: contrariū no. in. l. ij. C. de re iud. **Beuster** dicit an summa continet diuersa r. separata capitula. r. tunc potest in vno capitulo valere in alio non. vt. l. quedā. fa. her. r. l. carmelia p̄ta. de iure patro. Aut continet vni capitulum tantū: r. vna summa tantū. r. tunc nō potest p̄ parte valere: pro parte nō. vt. l. fin. C. qd puo. non est necess. ita loquitur hic qd pater p̄ tert. §. l. p̄ri. in. fi. inspicit em qd petitur si summa iurisdictione excedat in nihil videri ad iudicem pertinere. p̄ hoc. l. si ad. in. fi. §. eo. vbi ad inducendā iurisdictione non fit dñtio summe seu re p̄tate: r. sic apparet qd iste qui iudicatur in nullo fuit iudex. pro hoc. l. in hoc iudicio. fa. her. c. ad. ob. l. sancim. in prin. de don. vbi vtile p̄ inutile nō vtiat: qd loquit de his qd vbi vtiua sunt: sed iudicū est individuū. vt. o. l. in hoc iudicio. fa. her. c. pro hoc. l. si idem. in. fi. §. eo. **Quod** quisq; iuris statuti in alterum eo debet iure vt. **Rubrica.** **Dicitur** est. §. de iur. om. in. vel de eo quis habet iurisdictione. sed qd inter dñtus iniqui statuti ius sum r. equum est vt eodem iure vtatur. r. ideo pōt

And. Poma. **Quoties.** Et de Alexan. in con. fil. j. in. ij. col. in. v. volu. **Deur.** Adde post do. Jaf. pro confirmatione eorum que hic scribit qd statuto statuto qd heres tenetur soluere gabellam secundum estimationem catastriq; debet intelligi de ducto ere alieno et exp̄sa vt voluit Baldus. cōs. xlvij. iij. **Reutores** ciuitatū r. magistratus statuere aliquid possunt pro tē pore eorum officij: non autē qd per petuo valeat. **Senat.** p̄fect. p̄torio rex vel cardinalis pōt facere legē perpetuam. **Episcopus** vel comes vel alius habes iurisdictionem perpetuam potest statuti perpetuum condere. **Potestas** cū consensu ppli pōt statuere. r. an tale statuti debeat a superioris cōfirmari. remissiu. **De** quibus statutis intelligatur hoc edictum. **Statuti** facta a prioribus qd offendens eos puniatur ad mortē cōp̄e hēndit priorē alij offendentem. **Statutum** an liget statuentem. resp. missiue. **Statuti** facta a p̄siede cū cōsensu populi reuocantur cōtra eū dē non cōtra quēlibet de populo. **Reutores** factum statuta cum consilio procerum. **P̄sides** qui fecit statuti iniquū cū cōsensu populi non vtiatur eo iure si hoc non fecit voluntarie. **Statuti** iniqui cōditum a p̄siede cū consensu populi reuocantur cōtra quēlibet de consiliarijs. licet nō cōtra quēlibet de populo. **Si** repetente sunt concessa inuice contra alij ciuitate quilibet de populo concedentis non poterit capit. remissiu. **Quilibet** de populo an teneatur ex delicto vniuersitatis. remissiu. **Doc** edictum an habeat locū quando statuti aliquid sententiando. **Parti** cōtra quā iuste eff. sententia tū nō imputat si non appellatur ad hoc vt cōtra iudicē fiat reuocatio. **Potestas** qui puniendū in pecunia pro homicidio decapitari fecit non poterit allegare quod ipse puniā in pecunia. **Judicēs** cōtra legē qd sic ar. cons. suetudo non tenetur hoc edicto. **Bald.** cōs. cccxlv. in. fi. j. lib. **And. Poma.** **Quero.** Adde an ep̄s possit in iocess alteri subditū indulgentias p̄ferre vt o. l. p̄ l. r. iij. r. aliq d p̄ Bar. p̄ l. r. iij. col. ad fi. vo. j. n. n. n.

Dicitur hic concessum et. Que ro an hoc habeat necesse facere. Re spon. ex isto edicto oritur duplex actio fm glo. vel actio et accusatio: vt iudicis officium fm alio vt videbitis f. s. si. Si igit intentet actio vel accusatio non est dubium qd bz necesse facere. bz enim necesse ius reddere postulant: vt no. in. l. j. de iurisdic. om. iud. et si non fecerit puniri: vt in aut. vt disse. iud. f. j. si vero no pponitur actio vel accusatio: sed et obsequium imploratur tunc est aduertendum: quia remedia prioris ad defendendam iurisdictionem sunt multa. Potest enim capere psonam vt. l. sacrilegij in fm. c. l. i. ad. l. iul. pec. c. r. quod r qm ind. l. consentanea. r. j. tit. c. j. l. pieriq. Pot interdicere seu iurisdictionem denegare. vt. j. ex. q. cau. ma. l. sed r si per pro. c. s. sed r si d. Pot mittere in possessionem r. q. b. ex cau. in pos. ea. Pot multam imponere: vt hic. r. C. de modo mulc. per to. dico. ergo qd iudex habet hoc necesse facere qd pars ei obtemperet r pot eligere vnum remedium quod vult. r si illud non sufficit potest ad aliud redire donec pareat. vt. l. s. quid ergo. c. l. j. de ven. inspi. r. d. l. consentanea. C. quomodo r quado d. iud. C. Quero r de hic sua iurisdictione an possit defendere iurisdictionem alienam. Rn. sic. pot em vnus iudex implorare subditiu alteri. vt delicti iudex ecclesiasticus subditiu iudicis secularis r eodertio. vt. C. de epist. au. l. epale. r extra de officia. or. c. j. pot etiam iudex implorare auxilium alteri: potertoris vt. C. de his q latro. l. ij. cu em de iurisdictione ne sit iurare r defendere aliu iudicem: apparet qd p defendere iurisdictionem alteri iudicis poterit multas imponere. C. Quero quo iure iponatur ista multa sine pena. Glo. vt dicere actione in factu ex hoc edicto. qd qualr pcedat videbitis. f. ca. l. s. si. Sed in hoc principio videt pmitte iudici quod ex suo officio possit multam imponere dicit em q magis stratis: pcessum est r sic dya referetur ad iudicem ergo imponent iudicis officium. vt. Lat. proz. in. fm. r. l. qd si minor. in. si. j. de ml. dicit plene. hie pdt. ex. leg. l. i. in. ij. q. in. pn. p hoc qd dicit ter. fm ius prius. q. d. ex virtute sui officij. p hoc. C. de call. l. i. r de test. l. nullu. r de pba. l. i. hemus. Puto ergo qd etiam ex suo officio iudex possit multam imponere. qd dicitur. tenent oca doc. C. s. q.

ro r qualr iudex exerceret istud officiu. Rn. aut iudex vult imponere multam faciendo. l. generalem. quicunq; tale quid fecerit in em puniat. r no pofunt nisi maiores iudices. vt. l. no ambiguit. s. de legi. r. C. de offi. pte. pro. oieris r illyrici. l. for. ma. dicit. s. et. l. i. j. in. pn. C. Quis vult imponere multam pro aliquo speciali delicto: r tunc quicunq; ea imponere in precepto qd fecit. vt puta precepto r qd vntas sub rata pena. vel aliu dicit. r ita ipofitio nihil releuat postea qd pars in pumacia inclderit. r ideo iudex poterit illud augere vel minuire. vt. C. ed. vel epi. l. interlocutio. et. l. programma: r ita videtur de consuetudine obseruari. ita tenebat. Ml. de ma. r ide do. Ja. bu. qd putoveru. puto etia r qd si in pcepto dicit q veniat ad penas iudicis arbitrio infereda qd ppter incurritudinē pene pceptu non vitiat. casus est in. l. ij. s. pe. j. vbi p. edu. debe. opus est ergo noua condonatione. b

Sed quero r ad faciendam pdenationem vtriu sit opus nouo pcessu. Rn. siquid talis contumacia vel inobediencia fit corā iudice. r sic sibi liquet no est necesse qd fiat nouus pcessus ordinarie. sed bene debet de nouo citari r sibi terminu statui ad faciendam suam defensionē sup impositione hui mulcte. ter. et. f. i. qd in ius vo. no te. l. ij. s. j. sed si contumacia vel inobediencia esset facta corā alio iudice. tunc nouo pcessu opus eēt vt in aut. de fan. epi. s. si do crime. r dicit in. l. magistralibus. s. ti. ij. in. gl. f. C. Quero r an postq ista multa est imposita post inobediencia commissam iudex possit ea minuire. Rn. sic si est ea inopie vt. l. l. l. i. l. i. c. de offi. pte. r. l. eos in. si. C. de mo. pte. qd no esset in pena vt ibi patet. l. s. in. fm. de ma. C. Quero an r ab impositione hui mulcte possit appellari. r vt spon. sic. vt. l. r in. multis. C. de appella. r. j. de ver. bo. si. qn. l. i. si qua pena.

Omnis inobediencia in quacunq; parte iudicij facta puniatur.

Pincipium officij platee vel loci qualiter intelligatur. remissive.

Dic titulus in quo differat a titulo si quis in ius vocatus non ierit.

Inobediens quis dicitur etiam in prima citatio: ne r non requiruntur rris edicta.

Iudex pot mittare testes. r aduocatos iobediētes.

Iudex punit etiam extraneos suam iurisdictione impediētes.

Eius collega non punit alterum collegā eius iurisdictionem impediētem.

Is videt ius dicendi. C. de c. s. i. f. ca. p. est in qua ponit p qua inobediencia qd mulctet. r breuiter hoc intendit. p qualibet inobediencia in quacunq; parte iudicij r in quacunq; specie iurisdictionis adhibita poterit qd mulctari. b. d. fm v. ras opiniones. Et legit multis modis iste. s. sed lec. examina bunt. j. C. Et declarem gl. magna hic: postq pmitto r qd fm dicitur ois iobediencia in quacunq; parte iudicij facta puniatur. ius in. pn. vt. j. si qd in ius vo. no te. l. ij. siue in medio. vt. l. s. qd s. de ver. bo. si. qn. l. i. magis r. siue i. vt. l. i. qd restitueret. r. et. vt. r qd ibi glo. in ver. pdenanda est. r. l. i. si quis

missum. j. ne vls fiat et. r hac. l. fm oem lec. Et hoc concludo istud qd omnis lectu. bulus que conclusit oem inobediencia puniri est bona lectura: que dicitur aliu: est mala. C. Quero ergo p declaratione ter. quid vult dicere qd ille no videt obtemperare qd no facit extremu qd in iurisdictione est. pma lec. est vt exponat extremu. i. multam vel vltimu. q. d. no sola si in magnis fuerit inobediens. sed r si in minimis fuerit inobediens pot puniri. Istam lec. qd a reprehendunt dicentes qd in iurisdictione nihil est vltimum. s. no curo. qz ista appellatio vltimum intelligit. i. minima respectu alioz. sed qz eodendū id qd dixi oem inobediencia puniatur qd bona. S. ca. lec. est. Bul. qd dicit extremu. i. vltimu. q. d. ille qui est inobediens in executione sicut pot mulctari r nullus alius. Ista repobaf p glo. fmo p. s. no solū. q. vbi dicit qd bz locū in actore. sed in actore no fit executio qz lara ab absolutoria lex ipsa facit ergo male dicit bul. Et postea respondet qz actor postea pdenari in expensis pot etiam sibi fieri preceptu si de cetero agat. r in hoc pot esse inobediens. Item repobaf glo. p. s. hoc iudicij. f. e. l. q. fm hoc daret ad totale interesse qd ille ter. negat. sed ad hoc rīde qd no dat ad totale interesse ex hoc edicto. s. ex. l. q. restitueret. Dic ergo qd lectu. bul. est mala per. l. ij. si quis in ius vocatus. r. i. qd tunc tenet ea. Legitur tertio mo fm Jos. vt dicit extrema prima r vltima pars iudicij. ponit expensā in syllogismo. quod dicitur in glo. sed tunc querit glo. qd de medijs. dicit glo. qd nullum est mediu. vbi pcedit extra pumme. prima extremitas est citatio. r. ca. est missio in possessionem. sed tunc pcedit vltra. quid si pcedit ordinarie dicit glo. dicit qd quelibet extremitas vadit vsq ad medium. sic in medio ibi remaneret: sic pot ex pum pōni in qualibet linea si ponatur punctus in medio: vt dicit in. l. in. l. de ac. r. q. r. de. quod not.

Dicit ad. j. q. dicit statutu qd potestas debeat facere aliquid in principio sui officij qm tēpus dicit pum. officij. Idē de foro possit queri: eodē modo de loco. Statutum preceptū aliqd fieri in principio platee vsq ad quā parte dicit principium istud examina in. l. ij. s. ij. de fur. r in. l. ij. C. de tēp. app. Ista lec. est bona: quia cōcludit omnē inobediencia puniri: r p istud syllogizare est obsequia. ideo glo. legit quarto modo: vt dicamus extrema principiu r vltimu r hoc ponit in ver. vltu. ti. De medijs ponit in ver. ceteru. r est ista etiā bona: quia concludit oem inobediencia puniri. Quin ro glo. legit qd extremu dicit vltimu. r de inobediencia puniri dicit vbi veluti. de medijs in ver. ceteru. Ista est etiā bona qz concludit etiā omnem inobediencia puniri. Sac. de are. legit sexto modo: vt dicamus: extremu id est primu. r de hoc ponit: exp. l. i. vbi veluti. in ver. sic. ceterum si et sequentia. ponit de medio r si. qz ad principiu sunt contentia medium r finis. Ista est satis bona r clara r concludit idem qd precedentes s. per alium modum. It. o. de ma. legeat septimo modo multum subtiliter placet r inibi plus quā aliqua alia. Ad cuius emendationem debet scire qd iurisdictione videtur in. n. erum r mixtum imperium. r simpliciter

iurisdictionem vt. r. ij. l. h. p. r. f. a. possit ergo dubitari vtrum multa possit imponi tantu quando inobediencia committitur in causis meri et mixti imperij. an imponatur etia si committatur in infima iurisdictione. Ad hoc rīde iurisco. qd is dicit no obtemperare iudici qui id qd est extremu in iurisdictione no facit: vt puta si no est passus a reuendicari rē mobilem cuius est vilis r abiecta possessio: r sic est infima iurisdictione: iste puniatur licet fuerit inobediens in his que sunt mixti imperij: quia duci vel auferri passus non est: quod est mixti imperij: vt. l. in. obere cauere. Ceteru si r sequentia recusat hie hoc est inobediens sicut in alijs quo qd contineat sub quacunq; specie iurisdictionis licet diceret inobediens r puniatur. Ista est lec. sus et pulchra sic oēs pnt sustinere ex parte lec. bul. C. His lec. Extra gl. oppo. r vt qd iste titulus sit superfluus p. r. ij. quis in ius vocatus. r. r. dicit gl. no est: imo differat a p. mo qz hic generaliter loquitur tam de multa que datur fisco quā de ea que datur parti. De hoc tū est opti. vt videbitis. in. s. ff. secundo qz hic est edictum ibi no. l. arte Jos. in ar. boz. r. f. in libellis videtur dicere quod etiā ibi fuit edictum. tertio qz ibi continetur de stipulatione hie nom. ista non est vera. quarto quia ibi dicitur de iudice non suo hie not. hil. Arte r ibi iudex est sume ratio non dubitacionis. Dic ergo qd vera differētia est: qz ibi loquitur in vno casu tū scilicet de eo qui est inobediens in vno no veniendo. hie de eo qui quocunq; modo est inobediens quacunq; parte iudicij r iurisdictionis: vt dixi r hoc repen docto. C. Dp. s. titu. ij. l. i. Solu. ibi loquit qz certu erat iudice no esse competentē. hie qz erat certum quod erat competentis vel erat dubium. qz dicit vt in. l. ij. si quis in ius vocatus non ierit. C. Oppo. j. ne quis eum qui in ius voca. l. ij. r. l. ij. in. pn. solu. ibi certum erat quod precepta erant iniustum. hie erat certu quod erat iniustū vel dubitabatur. r sic ratione dubij debet parere: vt. l. non videtur. s. q. i. i. i. f. de regu. iur. r in. c. qd quis mādaro. facit. de regu. iur. lib. vi. per Dy. C. Quero an ad hoc r quod qd dicitur inobediens requiratur qd etiā emanauerit tria edicta. videt quod sic. vt. l. consentanea. r. l. i. i. r. r. g. denotacione. C. quomodo r quā

Consequenter ad de Per. de anch. cōs. r. vij. vbi consultat quod statum consistunt aliquid cuius color legij quod admittitur a principio ad vnam scientiam non possit variare quod si quis variaverit suam scientiam per mētes tamen possit variare quod si illud principij habito respectu quo per situr studium in aliquo scientia.

Andreas Pomate. C. Sed ad ro quid si duo. facit glo. mag. ad mediu in. c. ca. de offi. de leg. 2. rex. i. c. sedate. e. ibi L. ar. Alex. 2. ar. chi. l. dist. si in effent duo legat. t. no. dant simplr sed cu clausu r. qd non ocs tuc si requisitus s collega dixisset se molle pce der r post ea impedyunt col lega bene possit puniri ita ge mi. in. c. si cotra vnu de offi. de leg. in. vi. C. Quam doq. s. si 7 mulcta est set leuis p iudicaret. Ita tenet do. Anto. in. c. j. de li. no. con. test. 2. Sa li. in. l. iij. C. de pcur. 2. sequi tur domi. mens in p. realleg. c. j. Andr. Barba.

do ind. et. l. ad peremptoria. j. de ind. C. In cotra riu videt hec. l. in eo qd dicit extremu. ita videt sentire glo. circa lec. Jo. p. p. in expens codice nas qd est cotumax in prima citatioe lz dilaciones ventur ad veniedu. ita no. doc. in. l. sanciu. C. de iud. 2. est ter. in aut. qui semel. C. quo r qn in dex. ergo p prima cotumacia pote rit multare. quasi satisfacere parti r soluere fisco pariter procedit: vt i. e. l. s. fi. Et hoc puto veru si inepz cusabilis cotumacia fuerit. vt. d. l. ij. si qd in ius voc. no. ie. r dca. j. ea. l. s. p. e. C. Quero qd si inobedientia r fuerit addibita p alios qua p litiga tes: vt p testes: vel per aduocatos: r similes. Rn. id. e. poterit em eos mul ctare r cogere remedys ptoxis: vt l. iur. eur. r. l. si qn. C. de testi. r. j. de postuladu. l. j. s. ait ptoz. et ibi gl. C. Quero vtrum iudex r possit mul ctare alios a iudicio penitus extra: ne os sua iurisdictione impediates. Rn. remedia ciuilia pdita sunt. j. ne quis est qui in ius voc. p totu. r. j. de eo per que fac. erit. per totu. et. C. de his qui la. l. j. It. in remedys cri minalibus: vt aut. vt ocs obe. iudic. p. in. s. arripiat. Et ideo in casibus vbi remedia criminalia no apparer expressa. puto iudicem posse punire crimine stellationatus. qd hz locu vbi dicitur nome delicti: vt. l. j. de crimi. stelli. De iure canonico pot punire ex suo officio: vt de offi. deleg. c. j. et c. sane. el. ij. C. s. qro r quid si duo sunt college: r vnus impedit iurisdic tionem alterius: an poterit illu puni re. rñ. no. q. par in parē no hz impe riu: vt. l. ille a quo. s. t. p. estiu. j. ad trebel. de quo est glo. extra de offi. deleg. c. prudentia. s. ad iudicemus. tu glo. que incipit imo puniendus. C. cotumacia vel inobediencia p curatois quando nocet dno. Dns potest appellare etia qn pro curator cotra suu dno: nisi ipse dominus fuerit sciens. Ad hoc vt dominus dicatur cotumax an sufficiat gñaliter fuisse inta ctum procuratoris. Delictu procuratois qn nocet dno vt contra est def exceptio vel actio. Procurator: qui egit calunio sam lit rem note domini r succubuit ipse et non dñs in expens condēnabit nisi habeat speciale mandatum. Tutoris cotumacia quando nocet pupillo. Tutor: qui egit litē calunio sam po test solus in expens condēnari.

Si procurator. Hec est tertia ps in qua ponitur per sone qd possunt puniri ppter inobedientiam r bres uiter hoc intendit. ille qui est in iudicio nomine alieno puniatur ppter sua inobedientiam no dos minus. Itē hoc edicēti habet locu r actor: reum h. d. C. Mo. qd cotumacia vel inobedientia procura toris in nocet dno. C. de do. no. qd cotumacia tu toris vel curatois non nocet pupillo vel adulto. Ad primu oppo. r videt qd ppter cotumaciam procuratois fiat missio in possessione contra dñm: vt. C. de pcur. l. eij. q. res. r. C. de digni. l. quoties. Item culpa procuratoris nocet dno: vt. l. eij. qui in si. j. cōmo. Itē si pcurator no defendit cōmittitur stipulatio contra dñm: vt. l. si defunctus. cum. l. no cogendū fabunus. j. de pcurator. C. Pro huius r sol. dicunt quidā qd cotumacia procuratoris nocet dno in his q respiciūt pcessum iudicij: non in alijs extrinsecis. vt circa impositionē mulctae: vt bic. et ita videt sentire Jmo. extra vt lit. no. conte. c. j. et doc. in. d. l. eij. qui res. de pcur. C. u. pro huius des claratione scias quando dicat cotumacia pcuratoris. Ad quod aduertēdū est qd cotumacia in no faciendo de qua loquimur nihil ponit def meram puiationē significat. vnde cotumacia dicitur radi cari in illo cui incēbatur aliquid facere. r ideo si dñs aliquid deberet facere r ipse mittit pcurator rem qui no facit. no dicitur cotumacia procuratoris. sed domini respectu cuius erit faciendū. rex. et. j. man. l. si pcurator. s. si tutores. p hoc qd dicitur in. l. cum filius. s. in bac. j. de verb. obli. scilicet qd quando pater promisit ad diem licet dies venerit in persona pupilli no dicitur cotumacia pupilli sed defuncti: vt ibi de hoc dicit. Dico ergo qd si aliqd sinunctū vel pceptū est dno. r ipse mittit procuratorē qd no facit: istud nocet dno: qd est in cotumacia dñs no pcurator: vt dicitur legibus. r sic loquit i. de arb. l. non distinguemus. s. si domini. r qd ibi no. Nam si hic pcurator hoc non fecit ppter casum excusaretur dñs sicut si in personā ipsius ille casus euenisset. vt. C. qui pe. tu. l. cum a matribus. r extra de sig. c. significante. Qñq. aliqd iniungit tur pcurator r no dno r pcurator no est obediēs tūc qñq. pñat qd ista inobediencia cadit in delictu. r tūc in his que sunt parit. p iudicij vt circa missiōe in possessione et primo decreto: cotumacia procuratoris nocet dno. vt. d. l. eij. qui res. de pcur. r C. de digni. l. quoties. Circa ea q sunt magni pte iudicij. vt circa mulctae impositionē no p iudicatur dno vt bic. nec cir ca missiōe et scdo decreto. vt j. si ex noxali causa aga. l. si cum usufructuario. et j. de dam. insec. l. hoc amplius. s. si. cum. l. seq. vbi erit cotumacia fructuarij q est pcurator dñi. ppter tarij no pot pueniri ad scdm decretū dñm. vt in qualibet earū dicit. Predicta vera nisi dñs fuerit sciēs r negligēs in pur gādo cotumaciā illā. vt. C. de ergo. mili. anno. l. ij. lib. xij. r. C. de fal. mo. l. j. r extra vt lit. no. cōtest. c. j. in. si. Sic intelligo. j. de pcur. l. no solū in prin. vbi si pcurator fuerit pcur mar in respondendo teneatur ipse non dominus si fuerit sciens et negligens. Si vero non est certū cotumaciam procuratoris cadere in delictu tūc nocet

nocet domino: vt si omisit appellare. j. r. dies. Pro terat enim esse quod expectabat domino sic fieri: vt. l. j. in fl. qñ ap. si. Item si pcurator fuerit negli gens in producendo testes r alias p bationes in tra terminum. Potuit enim esse quod dominus no habebat tūc: ita si pcurator: hoc malitiose fecit succurrē domino p forma. l. deleganter. s. pe. et quod ibi no. j. de dolo. C. Et ex predictis r possunt solui multe questiones. Primo procuratoris vt re cotumax: an propter hoc dno repellat ab appel lando: certe no: qd constat ab initio cotumaciam esse delictu: r est res magni p iudicij: nisi dñs fuerit sciens r negligēs: vt ex predictis patet. r hoc est Jm. in. d. c. j. vt lit. no. contest. l. s. no inducat per istum modum. C. Sed circa r predicta dubitatur vtrū ad hoc vt dicat cotumacia dñi sufficiat pcuratoris iniunctū esse generaliter. vt si dñs facit cita r vt veniat ad iudicij. r ad litigandū misit vnu procuratorē. qui cōtestatus est litem. Postea in ar ticulo aliquo ipsi procuratori iniuncto fuit inobe diens: an propter hoc condēnabitur dñs in exp pensis. Jmo. videt dicere qd sic. vt. d. c. j. vt lit. no. contest. licet no possit multari: vt bic. sed istud dicitur sūū videtur cotra istum tex. in fl. legis: qd parti ter procedit iudicij ad expensas interesse partis siue ad multā. preterea sicut in generali delictu omniu bonorum non venit aliqd delictu: vt. l. si pcurator. j. de cond. i. inde. r. l. si par. j. de his que in frau. cre. ita in mādato vnus cause non venit cō tumacia in quo articulo. puto igitur qd bene possit iudex ppter cotumaciā procuratoris no audire parte nisi restitiat expensas: sicut mittere in pos sessione ex primo decreto: no autem condēnare partem vel exigere ab eo. Facit qd infra dicam in procurator: qui fuit inobediens in malefaciendo. C. In precedentē vidimus qñ cotumacia pcuratoris nocet domino: verū iudex potest esse qd pro curator no obtemperat iudicij alio modo quam ppter cotumaciā: vt sciendo aliud qd debeat: vtrū delictu procuratoris nocet dno: r ista questio est duplex: primo an dno nocet vt contra eū ex facto pcuratoris detur exceptio. secundo an domino nocet vt cotra ipsum ex facto procuratoris possit agi. C. Ad primū r bic. aut pcurator deliquit ante non erat. r domino non p iudicatur: vt. l. si procura tor. la. ij. de do. excep. Aut deliquit post qd erat pcurator: r in negotio in quo procurabat. r tunc aut erat procurator ad iudicia: aut ad negotia. si ad iudicia: r tunc aut deliquit ante litē contestatā r contra dominū no pot excipi. Aut post litem con testatā: r tunc contra dñm poterit excipi. Si vero erat pcurator ad negotia: tunc indistincte potes rit cotra dominum agentē excipi de dolo cōmissio per procuratorē eius in illo negotio: vt. Lapud celsum. s. questum. el. scdo. r. s. sequenti. j. de doli excep. vbi hec distinctio probatur in tex. C. Ad scdm vtrum ex delicto procuratoris possit dñs cō puniri: dic quando qd procurator: facit aliquid qd certū est esse delictum. r tunc dno non p iudicatur nisi habeat speciale mandatum vel ratiuabitio ne: secuta: vt bic. r. l. j. s. quoties. r. s. de iecisse. de vi r

vi arma. aut est certū qd no est delictu. sed est alias punibile. r id. e. vt. l. iij. s. si procurator. s. si. aut est tale factū quod potest esse delictu r no delictu. vt responso facta vni possit tioni vel interrogatori: in qua pot esse delictum si est mendaciū. r pot no esse delictu si est verū. r tunc dno p iudicatur donec p obeat cotra riu. vt. l. no solū in prin. j. de pcur. ra. r. j. de contest. l. certū. s. sed an et ipsos. r qd ibi not. aut est aliud factum quod in delictum non cadit. r tunc dominus p iudicatur si habeat speciale mandatum vel generale cum li bera. vt. l. procura toris. in prin. r quod ibi nota. de tributio. r p pte dicitur r concluditur quod si procurator nomine domini egit calunio sam litem r succubuit. r sic constat quod est delictum. ipse procurator debet condēnari in expensis non dominus: nisi habeat speciale man datum: quod dominus in dubio mādasse non videtur: vt. l. si procura tor. in prin. j. de cond. i. de. c. ita determinauit papa L. lemnis. vt re fert Specu. in titu. de exec. senten. s. sequitur. vt. quid si procurator. do tibi casum. C. de adm. tu. l. non est ignotum. C. Vidimus de procuratoris videndum est de tutore. de quo loquitur tex. iste circa primum scilicet an cotumacia tutoris no ceat pupillo. Dicit vt dixi. s. an pcurator per easdem rationes r. l. an autem aliud delictum tutoris no ceat pupillo dicitur sic. aut deliquit extra negotia pupilli: r non no ceat pupillo: vt. l. ne q. iter dicit. j. de res. su. iur. r quod ibi no. aut gerendo negotia pupilli: r tūc aut tutor col ludebat cum aduersario r non ptoz iudicatur pupillo: vt. l. meminere. C. vnde vt licet quedam glo. ibi po sita in verbo colludio videatur des tructure velle illū tex. aut non collu debar: r tunc aut pena no potest cas dere in tutorem sicut pupilli r p iudicatur pupillo: vt. l. polla. C. de his qui. vt indi. r. C. de sa. san. eccl. l. iudemus nullam nauē. aut potest eque cadere in tutore r in pupillā. r tunc tenetur tutor r pupillus: sed cedēdo actionē cotra tutore libera tur. vt infra de cis. illud. s. j. r. l. j. s. hoc edicto. ne vis fiat ei. r. j. de ad. missi. cau. testa. l. si dolo. r. j. de ad. mini. tu. l. si. que lex determinat ocs alias. Et ex his apparet quod si tu tor: egerit litē calunio sam qd ipse potest condēnari in expensis suo

Andreas Pomate. C. Mocet. C. Vide Barba. consil. xlvj. vñ. col. in fi. r duabus vs quibus se quibus. C. Ad se cundū. qd est verum s. Jaco. de ar. qui in hoc fuit in singulari r opinio ne qñ ali qd punite aut ratifi carē puta quid tunc ratihabi tio p qz qd non est aliquid r potest r rati ficari. fa cit gl. fin. in. l. j. s. quoties. d. vi r vt ar. tū in cotra: rñ est casus fin. c. ca. qd. de sen. excō. lib. vj. qd suffi cit satisfactio animi Andreas Barba.

- 1. nomine casus est in d. l. non est ignotum. poterit etiam condemnari pupillus. vt. l. qui solidum. §. etiam. §. de lega. ij. tamen videtur quod pupillus cedendo actionem liberatur. vt. d. l. si. de adm. tu. §. et expense que veniunt ratione contumacie de bntur actione in factum et veniunt etiam damna. §. i. de i. §. i.
 - 2. Expense que veniunt ratione victorie veniunt officio iudicis.
 - 3. In expensis que veniunt ratione victorie veniunt tantum que fiunt ratione litis.
 - 4. Ex hoc edicto oritur duplex actio vna parti ad in teresse alia fisco ad penam.
 - 5. Actio ex hoc edicto que datur parti propter ves tram contumaciam non propter fictam.
 - 6. Ex sua ficta contumacia non proceditur ad ban num.
 - 7. Post sententiam potest intentari ex hoc edicto.
 - 8. Iudex ex suo arbitrio taxat expensas quando et constat quod aliquid partium stetit in curia ad ex pectandum aduersarium: qui non venit.
 - 9. Contumacia est delictum.
- Statutum quod damnatus ex delicto possit impu ne offendi an comprehendit banntam ex contama cia. remi sine.

De officio iudicis. Itē. §. est difficilis et legitur multis modis

fm lec. magis eodem magis videtur bnter. h. d. Ex hoc edicto oritur actio ad id quod interest rōne contumacie. Item ad penam applicanda fisco. et ista nō dat post annus neq; in herede. h. d. Et fm hoc ite ver. dividit in duas partes. Primo loquitur in pena applicanda parti. Secō in pena applicanda fisco. secūda ibi. et cū mēra pēna. Itē. §. vt dicitur difficilis est multa. Et difficultas eius procedit a seipso videt enim in seipso continere repugnātam in duobus. Primo dicit q non datur ad id quod interest: sed quanti ea res est. sed certe quanti ea res est et inter esse est vnum et idem. vt in. l. inter hec verba. §. de verbo. signi. iuncta. l. ij. §. si. §. qui satisfada. cog. et ibi no. et in. l. ij. cū glo. C. de senten. que p eo qd inter est. perinde ergo est ac si diceret nō datur ad inter esse et datur ad interesse. Et huius timore sunt hie in prima glossa magna tres lectu. secūda contra rietas est quia in prin. dicit quod datur quanti ea res est. et postea dicit cum mēra penam contineat. et mera pena et inter esse sunt omnino diuer. §. vt. l. pe. §. ij. ne quis eū qui in ius vo. Et diuers timore in hoc. §. sunt duae lectu. que ponuntur in glossa. fm peryer. penam. Timore prime contrarietatis legi tur prin. §. primo modo. scilicet non datur ad inter esse scilicet totius cause. sed ad interesse ratio ne inobedientie. scilicet ad sumptus litis quos fecit in aduocatis rīn alijs. Itē ppter dānāterū sua rīn que possent contingi ex eo quod aduersarius non paruit: et sic nota duo. primo q quod expense que veniunt ratione contumacie veniunt in actione in factum vt hic. Et de vero veniunt ratione victorie veniunt officio iudicis. vt no. in. l. terminato. C. de fructibus litem expen. alia gloss. est in. l. seueriter. C. de excu. tu. et in. l. ij. in fin. C. de decu. lib. §. et. l. §. C. de epac. tr. lib. §. Et item not. qd

in expen. ratione victorie non veniunt nisi ex pen se ratione litis em. vt. l. oēs. in fin. C. de episco. et cle. l. sanamus. et quod ibi no. C. de iudi. et no. in. l. ij. in fin. §. de al. iud. ma. cau. fa. tamen in expensis ratio ne contumacie veniunt omnia alia damna. vt hic no. in glo. de quo dicit vt dicit in. d. l. §. de al. iud. ma. cau. fa. Et ad idem oppo. de. l. qui restituit. §. de rei vendica. et de in lit. iur. in actionibus. Solu. gloss. quod potest puniri ad totum interesse pro ppter inobedientiam non per istam. l. sed per alias. et hec est bona lec. quam posuimus in summano. Alij legunt secundo modo scz non datur ad inter esse singulare. sed datur ad interesse commune to tius cause. gloss. dicit quod ista est facta expōsi tio. quod pro vna contumacia quis puniatur ad interesse totius cause: sed certe non est facta: quia illi qui ponebat istam lect. intelligebat istū ver. et ver. is videt ius dicit. quod p hoc edictū puniāta solobedientia que est in executione sententie: sed si illa lec. esset vera procederet ista: sed illam re probauit: et per consequens ista nō est bona. Tertio modo legit oino diuersimode a procedētibz lec. scilicet qd hic nō dicitur de actione que datur parti. sed de ea q fisco datur ad penā: que non dat ad interesse: sed quanti ea res est: hoc est inquantum iudex condēnauerit. sed certe ista est extranea ex pōstior contra dictā. l. inter hec verba. §. de ver. signi. Tertius est ergo tenere primā. Cetero ad scdam contrarietatem. cuius timore quidā legunt istum. §. in qualibet sui parte in pena applicanda parti: que continet interesse. et cū dicitur mēra penā: intellige respectu soluentis. sed est interesse respe ctu agentis: ista expōsiō est contra text. in eo qd dicit mēram per quod inuit et ex vtrāq; parte sit penalis. vnde Azo legit istum. §. vt in prin. loquitur in pena applicanda parti. in ver. et cum mēram: loquitur de ea que applicatur fisco. et sic non con tradicit sibi: quia in diuersis casibz loquitur. et ista est satis cōis lec. et cōiter tenetur. et Rof. tenet tam in libellis suis super hoc et. tamē non videtur vera tex. em dicit hoc iudicū: nō hec iudicia. et ideo ter tū legunt totū istū. §. in pena applicanda fisco: vt colligitur ex terna lec. quā. §. proxi. rectraur: timo re procedentes contrarietatis. Sed qd ista nō est in se vera. ideo aliqui moder. vt do. Itē. de ma. et tan gebat etiam Jac. but. legunt istū. §. alio modo: qd totus loquitur in pena applicanda parti: tamen ali ter q glo. legat. Debes em scire qd qn pena impo nitur in qm interesse est em mera: vt dicā. §. ne quis eū qui in ius vo. l. pen. §. ij. hoc premisso hoc iudicū nō datur ad id quod interest: sed datur ad pe nā applicandā parti q continet quāti ea res est: et cū sit mera pena: non datur post annū neq; in here dem neq; heredi. ista lec. videt vteroz et magis de mente liter. em qz lec. Azo. est mītio: et magis vtr approbata teneam? Illā et minime sunt mutāda et. vt. §. de legibz. n. l. minime. fm quā lectu. habes et qz ex hoc edicto oritur duplex actio vna parti ad inter esse: alia fisco ad penā. Et ad primū oppo. de. l. sat tificz. §. i. §. gl. ma. §. hic in fi. soluit qd ibi non venit nō em cōtēnēdo iudicem sed ex aliqua cā iz fore nō iusta: hic cōtēnēdo iudicē. Et licet dicas q hic fuit personaliter monitus: ibi vero fuit citatus ad vos

personaliter monitus: ibi vero fuit citatus ad vos ma. Et ex hoc dicitur. d. Mico. de ma. qd actio et hoc edicto nō dat parti nisi ppter verā contumaciā nō ppter fictā. et ita no. in rub. §. et. proxi. ex qua sol. concludo qd cū bānū dicitur multa. vt l. §. §. quid ergo. de ven. inspi. cum glo. qd ex ficta contumacia nō pcedit ad bānum: de quo bāno fit mentio in. l. §. in prin. §. de administr. tuto. et. C. de suspes. tuto. l. preses. Et ad scdm etiam oppo. qd iste tex. inuit qd ad istā penā agatur: corā iudice cui non est partū. vt in prin. l. Sed si ageret nomine fisci deberet hoc fieri corā pcuratore ces sari. vt. l. ij. C. si aduer. fis. et. l. ij. et. l. ad fiscum. vbi cause fiscales. Vnius timore opz te dicere alterū de duobus vel quō dicamus actio datur fisco hoc est accusatio cōpetit parti ad fisci utilitatem: et sic poterit agi corā iudice cui nō est paritum vt. d. l. §. vbi cause fisci. vel dicas qd sit actio et pōt agi corā iudice cui nō est paritum ex specialī cōcessione facta in principio diuis. l. et erit ista actio popula ris. sicut in. l. §. quis id quod. §. de iurisdicō. om. iudi. Dabebit autem hoc plus: quia licet per als actiones populares pena applicetur parti. vt. l. §. cui. §. de verbo. signi. hic applicabitur fisco. qz for te sic erat expresse in edicto: sic possumus susti nere. alia tamē solū. qd hic de accusatiōe loquitur magis placet. Et tertio quero vtrū post sen tentiam poterit intentari actio ex hoc edicto ad interesse et ad penam: videt qd no. vt. C. de fruc. et lit. expen. l. terminato. Contrariū dicas quia lo quitur in expen. que veniunt tantū officio iudicis: mercenario. hic de his q possunt peti iure actio nis propter inobedientiam. Et tertio iudicē cō stat qd ego fieri vno. mēse in curia ad expectandū aduersariū: q ppter contumaciā non venit. vtrū has debet necesse probare quantum expendit in curia. vel iudex poterit hoc taxare ex suo officio. Resp. poterit ex suo arbitrio seu officio: casus est in. l. non ignorat. C. de fruc. et lit. expen. Et dicitur in glo. super verbo. penā: quod ista actio in heredes non datur: quia ex delicto. Ex quo no. q quod cō tumacia est delictū: simile glo. habes in. l. §. filius. la. §. in prin. super ver. iucurro: et dū. de interro. ac. que facit ad questionē de statuto quod dicit quod damnatus ex delicto possit impune offendit: nunqd si sit damnatus ex contumacia habeat locum. statutu. de qua questione vide vt scripsit in. l. §. de in li. tur. et. C. de cri. del. et ibi per Ly.

De in ius vocando. Rubrica.

- 1. De iudicium sine citatione non procedit nisi litigatoz voluntarie se presenter in iudicio.
- 2. In ius vocare. Quero. re libellum sit vocare in ius. dic vt in glo. Quero qd vtrum iudicium sine citatione procedat videtur qd no vt in. l. §. de pena te. li. in fi. Doc. dicit qd si quidē litigatoz est presens et vult litigare nō est necessaria citatio regulariter. arg. §. de ressa. l. heredes palā. §. p. p. l. et quia speciale est. C. de proxi. §. scri. l.

- 1. In rubrica. et vide Ange. in. l. denuntiasse. §. de adule. ad quid allegantur Bar. in hac rubri. And. barb. adde post do. Iaso. inquitum dicit qd actio re non comparate circumducitur quod etia actio re comparate et rei contumaciam non accusante vt recedē bac lege. et l. multis. de princ. agen. in reli. xij. In cōtrarium est ius cō mune. vt. §. ad mun. l. §. de leg. l. ius. §. si aliquis esset absens et cōtra eū pcederet vel § presentē inuitum. tūc esset necessaria citatio vel iustus iudicē qui habet vim cō rationis. Sic intelligit §. fi. in. l. §. de pe. te. li. et. l. §. C. quō et qd iud. l. ad peremptoriū. §. de iudi.
 - 2. Consul habet merum et imperium.
 - 3. Aduocatus magister non possunt in ius vocari realiter et quando ver baliter.
 - 4. Episcopus potest citari dū sacra colit vt cōpareat finito officio.
 - 5. Aduocatus et eremite claustrales nō possunt citari sed eorum prelatu citabuntur.
 - 6. Preco tempore banntemēti nō cōtatur realiter nec verbaliter nisi vt cōpa reat finito banntimento.
 - 7. Adens ad finem non potest in ius vocari: vocatur tamen vt finito sus nere comparate.
 - 8. Carceratus ex vna causa an possit ibi per alium iudicem ex alia causa recommendari. remissue.
 - 9. Existens in carceribus si citatur nō est contumax.
- In ius.** C. hic enu merantur p sone que nō pnt in ius vo cari: a hec lex firmat de fa cto vt tacet. C. Mor. qd hic inuit qd consul habet merum et imperium: vt. l. §. de offic. consu. dic vt ibi. C. Secundo no. qd mar. §. Andre. Pomare.
- 1. Sine citatione. Ita Alex. cōsi. l. ij. col. penul. vo lu. ij. et videtur velle Bal. in aut. §. quis in aliquo. C. de edē. et Decius ibi in. §. coli in prin. ver. circa materiam ponit multa singularia. et in materia vlt de pulchre Bal. in. l. nec quicq. §. vbi de decretū in. vij. col. §. de offi. proconsul.
 - 2. Presens. et quod presens non sit citandus. adde ru. Aret. in. c. §. vj. de iud. et Lanfran. in. c. quos nam contra falsam. de proba. in ver. citationes in prin. Bar. in consi. l. ij. vol. in. §. col. §. Adas ria. sezi. in rubri. de dila. art. v. c. xij. et in concor. et Andre. Pomare. C. Ina commune. vide Alex. et doct. l. de vno quoz. de re iud. in prin. et aliqui per Fel. in. c. §. in. §. colum. versu. xij. limita. de testi. Aret. c. §. in. §. colum. de iudi. Imo. consi. xij. colum. ij. et sequen.

In carceribus. adde an sit citandus Ang. consil. lxxv. Pau. de ca. consil. lxxv. Bar. consil. lxxvii.

Naturalis. adde post do. In quantum ponit quod statutum de compromissis inter affines est favorabile r comprehendat etiam naturales Pau. de cast. c. d.

Andre. Pomare. Facit ad. q. vide feli. c. in plectoria. in. iij. col. de pba. c. c. in n. vii. col. de test.

Andre. Pomare. Adopti uam. facit rex. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Andre. Pomare. Adopti uis. Adde qd appellatone filioz in statu n. ad p. in. l. i. q. ubi p Pau. d. ca. ff. de iudi. Bal. in. l. ij. in. fi. C. quando ly bel. prin. da.

Profecti ad hospitale cuius civitatis sint municipes. remissive. Pater naturalis venit appellatione parentum. Statutum contra occidentem patrem comprehendit occidentem patrem naturalem tantum.

Semper. Mot. illud qd dicitur qd mater de iure est incerta. r in expositis qui proficiunt ad hospitale quozu pater r mater ignorantur. r an sint municipales civitatis vel cuius sint originis. dic. vt. l. i. ad mun. C. mo. qd appellatio ne parentu etia cōtinet pater natur alis tantum. qd facit ad. q. quod ille q occidit patrē naturālē tñi tenet. l. pōpeta. de parti. vel statuto ciuitatis qd ipōnt penā patrē occidit. sicut si occidisset patrē naturālē r legitimū. C. Dppo. gl. r nō sol. C. de adm. l. iij. so. ibi aliud a lege exprimitur. Item ibi tractatur de odio idēo restringit. hic de f. no. re cñi idēo nō restringitur sed ampliat. vt. l. de l. r post. l. cū qdā. r hoc mō intel.igo hūc titulū.

Arris. Illud. So. ibi quo ad fauorē filij q p dignitatē educta prātē sine venia e. b. d. glo. qd nō. rbn. Sed extra hoc est qd nō. in. l. senatoris filij. s. de sena. r de hoc ibi vidēbitis.

Doptium. Supra expo. sicut parētibus hic prosequitur de expositione huius verbi patronus.

Sed si hac. Qui manumittitur. Sa ad. q. qd singulares persone possunt facere testu moniti in causa vniuersitatis. vt. l. intant. s. vni uersitatis. de re. diu. r ibi p. d. i. no. In. in. c. cū nūctus. r. c. in super. extra de testi. r l. y. no. i. l. p. rētes. C. eo. ti. Et distinguit aut respicit cōmodū singulariū psonarū. vt qd est de quodā memore ad qd singuli de vniuersitate pnt ire ad incidendū lū gna. r tūc singule psonē nō poterāt esse testes. aut nō respicit cōmodū singulariū psonarū. r tūc poterāt esse testes vt. C. de testi. l. i. s. de off. p. rētes. C. eo. ti. Et distinguit aut respicit cōmodū alij nō nocet. p hoc. l. i. s. primo r. pbat in. l. de pupillo. s. si pluriū. q. de ope. nō. nuntia. r ibi dixi.

Liberos. Aude dicitur hec gl. qd de porta vna conueniri nō possit nec admit tendus est ad defendendū se: sed ego credo istam gl. male dicere per glo. que est in s. media. insti. de capi. di. cōiuncto. c. intellexerimus. extra de iudi. Arum autem possit agere. dic vt ibi.

Consensus iudicis ubi requiritur quod in du bio intelligitur causa cognita. Statuta dicentia aliquid non posse fieri sine iudicis auctoritate intelligitur causa cognita. Pena grauissima est cedi flagellis.

Ait prezo. In dubio pbi consensus iudicis requiritur intelligit cā cognita. b. d. r no. qd dicit in sum. parte. nā vba edē. nō faciūt mētionē de cāe cognitiōe. r tñ hoc mō intelligitur ut

do intelliguntur. Facit p statutus qui dicit aliquid non posse fieri sine auctoritate iudicis: vt intelligat semp causa cognita. vt. l. cum bi. in prin. r. s. si p. r. r. de transactio. qd intelligit de his que aliter p iudicium pnt respicere: als secus. vt in his que sunt voluntarie iurisdictionis. r. l. ij. de off. p. r. r. qd nō. s. de off. eius cui mada. ē iuris. l. i. Et no. qd grauilissima pena est flagellis cedi. concors. danrie sunt in glo.

Priuilegium concessum persone quod respicit actum cōueniēdi: nō hōc locū cū per alius cōueniē. Statutū de aliquo intelligit simpliciter siue suo siue alieno nomine si fauoreū respicit.

Semper autem. In verbis edūctis ponit qd nō uolentur certe persone: vt patronus r similes. Ad do hic exponit an hoc intelligat qd uolentur non mine suo aut alieno quod dicit in tex. C. l. r no. qd priuilegium concessum persone quod respicit actū cōueniēdi non habet locum cū per alium conueniē. r. d. i. s. est no. C. Dp. i. eo. l. que sit. so. vt in glo. que notabiliter dicit vt in ea patet. ex qua not. qd qd aliquid de aliquo statutu intel gatur simpliciter siue suo noie siue noie alieno con ueniat si hoc respicit fauorē: sed si respicit odium restringitur si suo noie tñ. Facit ratio huius. l. q. si patronus alieno noie conueniatur pnt conueniri ex suo facto. r ideo posset esse aliquid qd eius famā suggillar: r ideo requiritur cognitio r per hoc ap parer sol. sequentis contrarij. C. Item oppo. de procura. l. si minor. s. fina. cum. l. i. seq. solu. ibi loquitur circa ea que respiciunt merita cause. in quibus defensori repensatur simplr eum quem defen dit. hic vero in his qd ipsum actū citationis respiciunt qui equaliter cadit in persona citati siue suo noie siue alieno conueniatur ideo idem in vtroq casu statuit. C. Ad scdm op. s. ea. l. s. qui manumittit. so. vt in gl. r bene. C. Sed contra. r de obse. l. bonori. sol. ibi conueniebatur persona procurato ris: sic erat possibile q actio inuentabatur q sigil labat pudorem patroni. hic per tutorem vel curatorem quo tempore nō est verisimile q patronus ita inueniens aliquid commisit propter quod infamare tur. ideo in citando talem tutorem vel curatorem cause cognitio non requiritur.

Penitentia in casu huius. l. quod locū nō habet nisi etiam actionem remittat. Valer processus factus contra patrem r patronum presentes uenta non petita. In iuria non fit in uolentem.

Annuis. Penitenti r actiof nem remittenti uenia cōcedit. h. d. s. qd nō ubi lex nō distinguit nec nos distinguat. vt. l. iij. s. de off. p. r. r. l. de p. r. i. de publ. sol. nos nō debemus disti nquere nisi lex distinguat p aliā. vñ nisi iuris cōsul. hāc. l. fecisset p magistratē in expiatione. qd debe ret dici q si qd incidit in aliqua pna statuti porri gēdo petitionē vel exceptionē. p. h. b. i. qd et def excusatio ex pna. nā nō habemus. l. hoc dicitē. nā uerba. l. hoc nō patitur. vt. l. de iur. l. qui ea mēte. C. Sed p imo vsq ad l. i. cōre. pōt penitere. vt. j.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Pro con cordia. Aduerte p conco dia victo rii p Bar. in hac. l. q. us. Statu tū dicit q si aliquis iueniatur de hmasse turisdictione nō cōis q possit im pune offē di: an tñc rēqrat fē tēria oculi notozia q declinatō rit ad hoc vt possit im pune offē di. Barr. dicit q an de fēntētia declinatō rīa nō pōt terit offē di. Ita tpe in. l. cū pa tronū. ad fier. in. l. si liberr. ff. de iur. p. r. rona. s. p.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

Andre. Poma. Semper aut. an onre mag stratum possit in ius vocare h. cū sine uenia. dic q non gl. in. l. bene a zenone. in gl. in verbo. uisione. de quadri. prescri. C. quam. appellā. sit. Ro. sing. r. inci. an si priuatus.

agitari corā minorū iudice seculari: vel causa liberalis q̄ non d̄z agitari corā minorū iudice vt. l. placet. in fi. C. de p̄da. iud. vel si esset causa ex qua p̄sona cōueniri nō posset munita speciali sibi singulari p̄uilegio vt patronus actione. famosa vel s̄ miles: vel si esset de his q̄ in ius vocari nō p̄nt. vt. l. ij. s. de in ius vocā. z. j. rita. ij. l. j. r. l. eo. z. l. ij. in prin. Itē si exp̄imeret in citato: h̄s loc7 aliq̄s inhonestus. vt. l. si cū dies. s. si arbiter. j. de arbitris. Itē si exp̄imeret rēp̄s feriatū. vt. hac. l. in fi. z. not. j. de feriis. l. j. sed hoc vt q̄ multe sunt cause q̄ p̄nt agitari die feriatā. vt. j. de feriis. l. j. z. ij. Itē patronus a liberto q̄q̄ p̄t conueniri actione famosa. vt. l. sed si hac. s. p̄. s. at. l. z. sic nō est certū ex causis predictis quē nō debere cōpare re. vnde p̄pter dubiū videt qd̄ debeat cōparere. R̄ndeo ex hac. l. i. si vt̄ notabiliter induci q̄ satis ē si p̄dicatur esse certa quod de eo sit facta citatio qd̄ regulariter est de iure: sicut est q̄ q̄s nō cogat ire ad iudiciū die feriatā: z qd̄ patronus nō cōueniat a liberto actione famosa z similia. vñ si aliqua cā specialis est p̄pter quā sit p̄uilegiū d̄z sp̄aliter exp̄imit: tūc venire tenet. z ita intelligit h̄c materia 3mo. extra de dila. c. p̄terea. in fi. z ibi mirabiliter dicit. l. examinat. facit de proba. l. ad ea parte. z hoc etiā sentit glo. vlti. huius. l. vbi dicit q̄ si exp̄imit causā q̄ potest agitari die feriatā debet illa die cōparere. ¶ Tertium membrum ¶ est quādo est dubium an sit de iurisdictione: z tunc debet cōparere vt de hoc cognoscatur vt hic. ¶ Sed est videndū quis de hoc cogit cogat. ¶ vbi dicitur bene qd̄ ipse met iudex qui fecit citari. l. i. q̄s ex aliena. f. de iudicijs. vbi est tex. l. on tra hoc ¶ oppo. glo. hic in prin. quia h̄s hoc erit iudex in cā p̄pria. cons. tra. l. i. C. ne quis in sua cā. z. s. de iurisd. om. iud. l. qui iurisdictioni. glo. respondet qd̄ nō est cā p̄pria quia ex hoc nullū cōsequeretur emolumentū ergo zc. vt. l. j. s. in p̄pria. infra quādo appellandū sit. secūdū hoc videt qd̄ si iudex sentiret aliq̄d cōmodum: q̄ deberet habere aliq̄s solidos pro libra qd̄ tūc de hoc ipse non posset cognoscere an sua sit iurisdictione: et ita determinat glo. s̄n. gularis. f. ad municipa. l. de iure. s. p̄mo. no. r̄. in libellis suis sup hoc titu. determinat contrarium. nam si

et per consequentiam habeat cōmodum istarum sportularum: non principaliter de hoc agitur. sicut in legatario qui potest esse testis in testamento vt. l. qui testamento. j. de testa. iur. in tutore q̄ auozatur in eo quod in consequentiam sibi p̄dest. vt. in. l. j. s. de auzo. tuto. Item etiam tenet Pet. z Jaco. bur. opt. glo. plus placet de iure. nam vbi des q̄ ratione alicuius affectionis ¶ licet ad iudiciū non spectet aliquid cōmodū nec incōmodū dicitur iudex incōpetens. vt si est cōsanguineus vel fuit aduocatus. vt. l. qui iurisdictioni. z. l. p̄tor. s. de iurisd. om. iud. z ideo puto quod de iure ei non est cognitio: sed o eberent eligi arbitri. vel de beret superior cognoscere. vt. C. de iud. l. i. in i. quibūdā locis de cōsuetudine hoc nō feruat: z it̄ seruare cōsuetudinē loci vbi esset. Videt ergo qd̄ iudex cognoscit an sit iudex competens qd̄ intelligit quādo opponitur aliquid ad iurisdictionē qd̄ nō respicit nec fugillat p̄sonā iudicis. Si est opponeret sibi qd̄ est furiosus: z sic caret intellectu. Ea ratione qua non potest cognoscere de h̄c capitali: eade ratione nec de ista. vt infra de iud. l. cū furiosus. Idē puto si diceretur q̄ est infamis: z s̄ miles. qd̄ q̄m ad istum passum plene examinauit. f. de re iudica. l. quidam cōsulebat. ¶ Itē si opposeretur aliqua exceptio in qua examinandum videret aliquod spirituale vt si cōuentus dicit se clerici: q̄ tūc cognitio huius remitteret ad ep̄m. vt extra de senten. ex. cō. c. si iudex. l. v. r. l. omni. C. de sac. san. eccle. facit qd̄ dicit. s. de iurisd. om. iud. l. ij. ¶ Itē iuxta hoc q̄ro hoc bz locū in iudice or dinario. qd̄ in delegato. R̄ndeo iudex delegat⁹ quādo citat rem debet in literis ponere copiam iudicis rescripti. alias reus non tenetur cōparere: q̄ em̄ ignorat esse iudicem. vt. C. de superindici. l. i. l. r. Expressus in. d. c. p̄terea. de villa. z si opponat aliquid contra literas delegati quod sine impetra re tacita veritate zc. tunc ipsemet iudex cognoscit de iurisdictione sibi attributa super hoc. per. c. sup̄ per literis. c. de rescriptis. z. C. si contra ius vel vti. publicā. l. p̄scriptione. z plene per 3mo cōtūz. extra de rescrip. c. pastor. alis. ¶ Procedo in gl. z quero quid si non fuit aliquid oppositum cōtra iurisdictionem iudicis: z processit z sententia: an valeat. glo. dicit qd̄ sic nec p̄t opponi qd̄ non sit competens iudex: qz de partū voluntate videt iurisdictione p̄rogata: vt. l. j. de iud. ita dicit glo. fa circa medium. vide eam. ¶ Hoc dicit glo. debet intelligi quando partes comparant z sciunt illi nō esse iudicem. nam si ignorauerint non videntur esse p̄rogata iurisdictione. vt. l. i. per errozes. supra de iurisd. om. iud. idem si dubitauerint. vt. l. f. C. de condi. inde. z quod no. f. de iur. z fac. ignozā. super rubrica. z hoc tenet Jaco. de are. Jaco. butri. et Jaco. de bel. nisi esset pronuntiatū super iurisdictione. ne quis iudex pronuntiauit se esse iudicem competentem: tunc talis sententia faceret ius. nec posset postea disputari de errore vel dubitate partiu. ¶ Sed quero quid si processum est contra contumacem eo casu quo potest perueniri ad diffinitiuam sententiam lite non contestata vel ad p̄summum vel ad secundum decretum. Respon. si iudex

anteq̄ procedat vltra contra partē contumacem pronuntiat se esse iudicē cōpetentē. cetera illius iudicij procedēt. q̄ illa sententia diffinitua facit ius vt dicit. s. p̄xima. q̄. Sed si hoc non pronuntia ret quando cūq̄q̄ par syemens posset dicere illum non esse suum iudicē z illa que facta sunt non vale re. Porissime si latitatio requiritur. vt. l. ij. de in dicio. et hoc videtur sentire 3mo. in. d. c. p̄terea. extra de villa. vbi sit plene per. ¶ Quero gl. quando opponitur exceptio suspitionis quis de ea cognoscit. dicit vt in ea z bene. ¶ Quero aliq̄s florentinus citatus hic pro contractu vel delicto hic celebrato. ipse ex capit dicens se non debere citari. z se non debere citari. z se non esse huius iurisdictionis: quia hic nunq̄ contraxit vel deliquit qualiter de hoc cognoscatur. Nam si hoc examina tar ante litem contestatā. ergo examinabatur merito cause: qz de hoc solū queritur an hic deliquit rit vel contraxit. 3mo. videtur dicere qd̄ de hoc actio lit. contestata. summarte cognoscatur. pro quo fa cit optime. f. de iud. l. ij. s. z si dubitetur. S̄n. aliter dicit hic quem 2. referre in. l. p̄scriptio. C. si contra ius vel vti. pub. ego dico aliter q̄ sup hoc nulla est necessaria cognitio. Nam quantū ad iurisdictionem iudicis hoc quod petitur habetur pro vero. Nec est vltra procedendū si sit verum vel non: quia sufficit quantū ad hoc. f. vt super quo litigatur si esset verum esset de iurisdictione iudicis. vt. s. de iurisd. om. iud. l. cum quedā puella. in fi. Simile in sermo qui dicit se liberum. nam eos ipso q̄ hoc dicit habetur pro libero quantum ad suam personā legitimam. vt. f. de libe. cau. l. o. z dinata. et ibi de hoc vide. ita hic eoipso quod dicitur aliquid in libello quod sit de iurisdictione iudicis quādo ad iurisdictionē iudicis habetur pronuntiauit se esse iudicē vel non esse possit appellari. glo. est hic q̄ sic vt in auz. h. bida. C. ne filius pro patre. quod est verū. quia per appellacionem a diffinitus contra istam pronuntiauit non p̄t esse cōsultum. ergo ad ea appellatur. vt. j. qui facta. cog. l. arbitrio. licet. s. in p̄snc. legis dicit q̄ notabilia per se patent. tamen pro iuuenibus no. et hac. l. primo q̄ citatus ex quacūq̄ causa debet cōparere vt cognoscatur an sit de iurisdictione ne iudicis vel non. C. de no. f. q̄ illi qui non comparant misentant. vt hic vides. Itē no. f. quod pars citatur r̄suscitat. Item no. f. quod quando non interest actoris. vt reus cōpareat reus non veniens nō est cōm̄mar. ¶ Quid ad ver. si q̄s dicitur hic q̄ reus non punitur si actoris non interest ei ventre. ¶ On tra q̄ in istis non consideratur interesse. l. i. l. i. p̄ iustitia. s. alteri. f. de ver. obli. Dicit glo. ibi in pena conuentionali. hic in multa: que a proze imponitur. gl. optime dicit: q̄ etiā in. penis conuentionalibus appositis in stipulationibus p̄tor: h̄s videmus q̄ p̄tor: quando q̄ se interponit vt non cōm̄mitatur si non interest: sine vt remittat quando pars nō leditur. vt. l. z si post tres. f. si quis cautio. Item glo. arguit contra. f. de eo per quem factum est. l. j. s. f. zerte ille. s. non contradicit sed cōtradicit. l. ij. s. f. eo. r̄. qui incipit sed et si stipula

anteq̄ procedat vltra contra partē contumacem pronuntiat se esse iudicē cōpetentē. cetera illius iudicij procedēt. q̄ illa sententia diffinitua facit ius vt dicit. s. p̄xima. q̄. Sed si hoc non pronuntia ret quando cūq̄q̄ par syemens posset dicere illum non esse suum iudicē z illa que facta sunt non vale re. Porissime si latitatio requiritur. vt. l. ij. de in dicio. et hoc videtur sentire 3mo. in. d. c. p̄terea. extra de villa. vbi sit plene per. ¶ Quero gl. quando opponitur exceptio suspitionis quis de ea cognoscit. dicit vt in ea z bene. ¶ Quero aliq̄s florentinus citatus hic pro contractu vel delicto hic celebrato. ipse ex capit dicens se non debere citari. z se non debere citari. z se non esse huius iurisdictionis: quia hic nunq̄ contraxit vel deliquit qualiter de hoc cognoscatur. Nam si hoc examina tar ante litem contestatā. ergo examinabatur merito cause: qz de hoc solū queritur an hic deliquit rit vel contraxit. 3mo. videtur dicere qd̄ de hoc actio lit. contestata. summarte cognoscatur. pro quo fa cit optime. f. de iud. l. ij. s. z si dubitetur. S̄n. aliter dicit hic quem 2. referre in. l. p̄scriptio. C. si contra ius vel vti. pub. ego dico aliter q̄ sup hoc nulla est necessaria cognitio. Nam quantū ad iurisdictionem iudicis hoc quod petitur habetur pro vero. Nec est vltra procedendū si sit verum vel non: quia sufficit quantū ad hoc. f. vt super quo litigatur si esset verum esset de iurisdictione iudicis. vt. s. de iurisd. om. iud. l. cum quedā puella. in fi. Simile in sermo qui dicit se liberum. nam eos ipso q̄ hoc dicit habetur pro libero quantum ad suam personā legitimam. vt. f. de libe. cau. l. o. z dinata. et ibi de hoc vide. ita hic eoipso quod dicitur aliquid in libello quod sit de iurisdictione iudicis quādo ad iurisdictionē iudicis habetur pronuntiauit se esse iudicē vel non esse possit appellari. glo. est hic q̄ sic vt in auz. h. bida. C. ne filius pro patre. quod est verū. quia per appellacionem a diffinitus contra istam pronuntiauit non p̄t esse cōsultum. ergo ad ea appellatur. vt. j. qui facta. cog. l. arbitrio. licet. s. in p̄snc. legis dicit q̄ notabilia per se patent. tamen pro iuuenibus no. et hac. l. primo q̄ citatus ex quacūq̄ causa debet cōparere vt cognoscatur an sit de iurisdictione ne iudicis vel non. C. de no. f. q̄ illi qui non comparant misentant. vt hic vides. Itē no. f. quod pars citatur r̄suscitat. Item no. f. quod quando non interest actoris. vt reus cōpareat reus non veniens nō est cōm̄mar. ¶ Quid ad ver. si q̄s dicitur hic q̄ reus non punitur si actoris non interest ei ventre. ¶ On tra q̄ in istis non consideratur interesse. l. i. l. i. p̄ iustitia. s. alteri. f. de ver. obli. Dicit glo. ibi in pena conuentionali. hic in multa: que a proze imponitur. gl. optime dicit: q̄ etiā in. penis conuentionalibus appositis in stipulationibus p̄tor: h̄s videmus q̄ p̄tor: quando q̄ se interponit vt non cōm̄mitatur si non interest: sine vt remittat quando pars nō leditur. vt. l. z si post tres. f. si quis cautio. Item glo. arguit contra. f. de eo per quem factum est. l. j. s. f. zerte ille. s. non contradicit sed cōtradicit. l. ij. s. f. eo. r̄. qui incipit sed et si stipula

¶ Quero glo. in. c. f. dicit id quod dicit ista gl. et ad hoc istū tex. allegant Bald. ibi r̄ndet ad istum tex. ego d̄xi cōtra Bal. p̄ istū tex. vñ dicit qd̄ nō interest actoris. nā h̄s hic dicit q̄ d̄serat feriatā t̄ r̄o quare moueat h̄s locū etiā si iudex nō venit ad iudiciū: tunc dicit si actoris videt se feriatā. vñ dicit hic tex. vel si iudex nō se der in die terminū. vt. f. de arbi. l. ar. biter si balendis. secus si actor: non venit ad iudiciū: vt ibi. ¶ Quod dicit si non venierit per rationem huius tex. qui loquitur generaliter q̄ actoris non interest. q̄ pars debet int̄ stare z aduersarij contumaciā acca sare: vt. l. propter and. C. de iudi. et q̄ actor non comparere debet cōducti edictum. vt. f. de iudicijs. l. et post edictū. ita cōiter tenet. Ad l. contrariā responde vt ibi dicam. ¶ Facit ad predicta qd̄ no. per glo. extra de dolo z contu. c. f. ¶ Quero glo. quid si aliquis citatur die feriatā pro eo quod potest exp̄pediri die feriatā. Dicit gl. qd̄ vñ tre quod intelligit si exp̄imat in citatione vt dicit in prima oppo. huius. l. 3mo. ¶ Quero extra glo. dicit hic q̄ vocatus in ius si non venierit multabit. modo quero quo iare. ¶ Ros. in libellis suis super hoc titu. dicit q̄ actione in factū descendente ex hoc edicto. credo quod male dicit. Nam multa que imponitur per h̄c. l. applicat s̄ico vt hic. ergo ad hoc nō cōpetit actio: q̄ actio est ius p̄sequendi quod sibi debet nō qd̄ debetur s̄ico. ista esset magis accusatio q̄ actio. p̄terea hec verba dirigit ad iudicē nō ad partē: ergo non ouit actio p̄m ea que vt. l. j. de con. ex. l. j. Dicit ergo quod hec multa imponit officio iudicis ex hoc edicto: vt. l. j. s. q̄s ius dic. non obit. Et sic 3o. non debuit ponere circūlā huius actionis in arbo re cū illa nō sit actio. ¶ Sed quero hoc no. b̄ vtrum eoipso qd̄ pars citata non comparuit z fuit contumax possit a iudice multari ab ista noua citatione. Respondeo nō. sed sup hoc vñ de nouo citari z terminus statui ad faciendā suā excusatio nē sua defensionē. z de hoc est casus hic in tex. ex eo quod dicit ex causa. requiritur enim noua cognitio. Itē datur terminus ad faciendam suam defensionem: in eo quod dicit nullus citari parendum vel inquirendum

Andre. Pomate. ¶ Extra hoc vide decium. l. si quis ex aliena. q̄. col. vers. respōdet ad hoc fundamenta. ff. de iudi. c. affectio nis. Adde per hoc qd̄ voluit Roma. cons. cccxxij. q̄ cedens non possit esse testis pro cessio nario ratione affectionis l̄ cet nullus penit⁹ cōmodū sentiat.

l. ij. s. si ad die. vñ q̄ dicit. l. d. c. f. de iudi. And. bar. o. d. o. ij

eis in nullo est elisa: sed libere potest eam exercere. et exemplum potest ponere in aut. hab. ita. C. de filiis p. p. tre. Anno. tamen dicitur quod si in citato: exprimitur tale quid propter quod apparet exceptionem seu excusationem competere: tunc citatus non tenetur comparere. vt extra de dilatio. c. preterea. et ibi ipse no. Et facit ad istud. j. de peculio. l. eo tpe. in prin. et iudi. sol. l. vir bonus. Tamen inteligo dictum Anno. ubi citatio ex tali exceptione redderetur nulla. quod non est in causa p. dicitur cum citatur ut le qui potest: quia donec compareat coram iudice et dicat se declinare: tunc declinandi nullus habet effectum: et hoc apparet ex dicta aut. cum simi. et de hoc tangit p. l. y. c. de epis. et cler. l. generaliter. Juxta hoc quero de bona. q. 2. tota die contingit quod iudices laici citant clericos. Quero nunquid citatio facta per laicum de clerico teneat ratione. ubi: et verum teneatur apparere vel no. Una gl. de quod ista citatio non habet actare istum qui in veritate est clericus. Ratio potest esse: quia si iste compareret et cognosceretur verum iste esset clericus vel laicus. ille iudex non posset de hoc pronuntiare. vt extra de senten. ex. c. di. c. si iudex. lib. vi. hanc partem tenet glo. r. q. lxx. placita secularia. In huius est glo. od. d. r. xii. q. viii. c. de senior. Pro hinc parte facit. C. de epis. et cler. aut. statutus. et illa pars approbat a canonistis. Sequitur in glo. na ipse no agit. ergo ubi iudex pcederet ex merito officio et obijceretur ei ista exceptio videtur quod ista ratione quod ipse non posset cognoscere quod est tanquam pars. Pro hoc facit quod no. in. c. statutu. s. j. in vlti. glof. extra de rescrip. lib. vi. Sed in contrarium est veritas: quod iudex inquirens habet in representatione quarum personarum partis et iudicis. Itaque ex ea parte in qua representat meram iudicis personam potest cognoscere. arg. C. de p. h. emp. l. cu ipse. Et quia cum ista quod est emergens. ergo idem habet cognoscere: qui est cogniturus de causa principali. vt C. de iudi. l. quos tues. Ma idem processus non est in plures iudices dividendus. vt l. s. de offi. consu. r. l. j. c. de spozualis. et C. de iudi. l. nulli. Sequitur in glo. s. in prin. imo videtur habere ratione spozualitatis: vt in aut. de iudi. s. ne aut. et hoc labor. collat. vj. et videtur hoc sentire glo. ad muniti. l.

de iure. in fine glo. que ibi est singularis. Sed veritas est quod ratione comodi causa non dicitur esse propria iudicis: quia primo principaliter comodus non refertur ad iudicem sed ad partem: quod non habet spozualitas eo ipso quod iudex. Itaque comodus non potest cedit ex ista pronuntiatione immediate: sed mediata: vt processu subsecuto cum spozualiter presententur in contestat. lit. r. in fi. cause. vt. d. s. ne autem. quod tangit l. y. j. per. l. s. de auto. iur. et iustit. de actionibus. s. tripli. in glo. r. j. de testa. l. qui testamentum. in prin. Et per hoc ergo p. dicebat quod si testis deponens in causa sua viuentis interrogatur an ad eundem pertinet comodus vel no: responderet non: quod non intelligitur saltem deponere: si in eum redundet comodus vel incomodus per indirectum vel potest dici quod tale comodus repellat et a testimonio: et tunc dolose et ad hoc vt suum dicitur haberet effectum intelligitur ita dixisse: aut non repellat eum a testimonio: et procedit quod dicitur: quia interrogatio ista debet intelligi de eo comodus vel incomodus quod repellit et a testimonio et non de alio. ideo enim interrogatur vt videatur si est idoneus vel idonea. vt extra de testi. c. cum causam. Sequitur in glo. se iudicem esse vel no esse: nam videbatur quod pronuntiatio hoc non valeret: quod si no est iudex. ergo non potest pronuntiare. vt l. s. de iurisd. omni. iud. Sed dicit quod in hoc est iudex: non in negotio: sed nunquid ista interlocutoria iam negotio possit renouare: dicebat Jac. de ra. q. no. na aut iudex pronuntiat se no esse iudicem: et tunc eam non potest renouare cum sit functus officio suo: et sic debet esse iudex. aut iudex pronuntiat se iudicem: et nunquid etiam non possit renouare. na etiam sic si renouaret ista pronuntiatione ad dicere a se iurisdictionem quod non potest facere nisi in mandatis superiorum. vt s. de offi. p. h. l. legatus. Per. tenet contra: dicens quod si pronuntiat se iudicem et tunc si vult eam renouare potest sicut qualibet alia interlocutoria: scilicet autem si pronuntiat se no iudicem: quia tunc non potest renouare si vult. Idem tenet hic l. y. de illo videlicet quando pronuntiat se non esse iudicem. quod non potest renouare. in iudice delegato est casus extra de offi. delega. c. significationibus. In executoribus gratiarum est casus in. c. dilectus. extra de p. h. l. s. In ordinario dicitur ego dubito: quia per istam pronuntiationem non debet esse ordinarius. ideo ego credo quod si iurisdictione sibi competit in veritate quod ipse potest renouare. In delegato ideo non potest renouare quia per istam pronuntiationem sinitur iurisdictione. ergo nunquam talis interlocutio potest renouari. vt extra de offi. delega. c. si iudex. lib. vi. s. autem iudex pronuntiat se iudicem esse. dico quod non potest renouare istam interlocutoriam. Non obstat. l. legatus. quia per hoc no ad dicat a se iurisdictionem. nam non sequitur si iudex renouat interlocutoriam ergo interlocutio tunc corroboratur. imo erit necesse quod pronuntiet postea se no iudicem. vt dicitur habere iurisdictionem. et si contra hoc opponendo dicatur. ergo pronuntians ad dicat a se iurisdictionem. Concedo quod potest pronuntians: sed non renouando. vt. d. l. legatus.

Juxta

14 C. Juxta hoc quero verum ab huiusmodi sententia possit appellari. l. y. format hanc. q. hic. et de terminat. q. sic. allegat gl. que est in aut. habita. C. ne fi. pro parte. Hoc etiam pbat ratio. quod istud gramam no potest reparari per appellationem a diffinitiva. ergo potest appellari. et allegat. j. qui satisfada. cog. l. arbfro. et qd no. in. l. ij. de ap. recf. Domini ratio est quare istud gramam iuris et in iure cogit. et no reparat per appellationem. quia no tangit negotium principale. vt extra de appel. c. si. lib. vi. sunt quedam gramamina que in facto consistunt et in facto exeunt. et ista qd sunt reparabilia quod non: vt in tortura. vt no. l. ij. de appella. recf. In hac questione dicitur Bui. q. aut. punitur se iudicem esse. et tunc potest appellari. et allegat in aut. de col. s. sinitur aliquando. in. fi. col. ix. Sed si pronuntiat negatiue. ad hoc potest appellari. et erit effectus vt negotium remittat ad eum: quia ad hoc tendit appellatio vt includat eum. vt in. c. dilectus. extra de p. h. l. s. In literis aduerte pone quod iudex pronuntiat se iudicem: licet contestata vult renouare ista interlocutoria. de pars domine si vos renouatis in terlocutoria omnia acta peribunt: quia finguntur acta a iudice incompetenti. Ad hoc querit de duobus. Primo an interlocutoriam super dilatoria iudex possit renouare post hinc contestat. Secundo si potest an peracta acta facta primo. Breviter dicitur mihi allego glo. do. Anno. qui dicit quod talis interlocutoria potest renouari post hinc contestat. saltem remanentibus actis quod dicit non perire. ita dicit ipse extra de appella. cap. sepe contingit. super verbo expensarum. et ibi reuocatus. C. J. Item quero si aliquid iudex tanquam delegatus procedit ex lite raram: et obijctur de falsitate literarum: si iudex pronuntiat pro literis. verum de nullitate processus possit obijci in executione. Breviter vos domini debetis sic dicere quod exceptio falsi contra literas potest opponi duobus modis. quod doqz enim opponitur contra literas quod ipse sunt falsae. et ista exceptio semper potest obijci et in initio et in fine. Nam omnis actus factus a iudice tanquam delegato vt ipsarum literarum est nullus: ideo semper potest obijci quia semper obijctur exceptio falsi. si vero obijctur exceptio falsi non quod ipse literae sint falsae: sed quia narratae sunt falsum a parte impetrante literas: et tunc ista falsitas no impedit processum sed de ea non est obiectum: vel etiam si est obiectum. nam iudex habet per tales literas ipso iure iurisdictionem. vt. c. si contra ius vel vti li. publi. l. prescriptione. r. l. s. non cognitio. p. l. s. In fine per Anno. extra de rescrip. c. pastoralis.

15 C. Juxta hoc quero si iudex procedit in causa nec pronuntiauit se iudicem esse vel non esse: verum processus teneat: dicit quod non: sicut Anno. qui ita not. extra de dila. c. preterea. Tamen ego dico sic quod aut exceptio declinatoria erat opposita: et tunc iudex procedendo ad vltiora intelligitur ipso facto pronuntiare super ea. vt in. c. ex parte. extra de appel. et in. c. si. extra de ap. in cle. Tamen hic est aduertendum: quia istud ipso facto intelligitur hoc modo: si procedit super negotio principali ad litis contestationem vel quasi si exceptio erat talis que du

rabat vsqz ad litis contestat. sed si durat vsqz ad aliam quem actum ante litem contestat. cum per illi actum intelligitur remouere omne impedimentum. vt. l. illud. de acqui. here. sinitur ista exceptio declinatoria non erat obiecta: tunc non videtur pronuntiare super ea per processum ad vltiora. vt. l. s. preterea. de contra. iudi. ture. bene tamen concedo quod quando qd videtur pronuntiare per sententiam laram in principali. verbi gratia: si fundabat exceptionem ineam declinatoriam eo quod non tractari in territorio iudicis: vel deliquit. nam cum hoc examinaretur in negotio principali si iudex pronuntiat me contractile vel deliquisse standum est sententiae. scilicet si exceptio declinatoria existit ex eo quod non contingit negotium principale. nam tunc nunquam intelligitur reiecta per aliquem actum: itaque impediatur propositio iuris reiectionis: bene tamen concedo quod impeditur quandoqz ratione temporis: vt quia lis est contestata: et tunc bene tenet processus. sed si exceptio declinatoria est talis que non remouetur per processum: tunc vindicatur sibi locum dictum Anno. quia iudicium est nullum: et hoc in scriptis declarabo. C. Sequitur in glo. prologata videatur. si tenet processus si pro rogationis. ergo si exceptio declinatoria est omnia ab errante non tenet processus. s. de iurisd. omni. iudi. l. si per errorem. dicit circa hoc quod aut exceptio declinatoria est fundata in iure communi. puta exceptio contra iudicem clericum quod sum laicus? vel exceptio contra iudicem laicum quod sum clericus? et verum dicit glossa: aut fundata est priuilegio. vt puta excipit contra potestatem eo quod est scholaris: tunc tenet processus: quia iudex habet iurisdictionem non eliam nec impeditam cum ad declinandum et impediendum requiritur exceptio nis obiectus: secundum Anno. qui ita not. in. c. prudentiam. extra de offi. delega. C. J. Juxta hoc quero nunquid exceptio declinatoria possit opponi semper vsqz ad litis contestat. et dicit breuiter aut ista exceptio afficit iurisdictionem. aut pronuntiat contra personam? eam afficit. verbi gratia. obijct quod non est iudex: et est femina vel in fans. primo casu quod opponitur contra iurisdictionem: aut fundatur in iure communi et semper potest obijci vsqz ad lit. contestat. vt. l. si conuenit. s. de iurisd. omni. iudi. c. j. sol. matri. l. si est dorem. s. eo autem tempore. aut fundatur priuilegio: tunc etiam ante lit. contestat. proponi potest nisi pars fecerit aliquem actum per quod facta intelligatur in iudice consentisse. vt. C. de pac. l. si quis in conferendo. r. s. eo. l. si intelligit. j. de iudi. l. sed et si susceperit. in fin. C. J. Sed quid si est talis causa in qua non contestatur litis. dicit quod no. p. Anno. extra de dila. c. preterea. ad finem. sinitur obijctur ista declinatoria contra personam iudicis: vsqz ad quantum tempus obijctur: eorum quod probetur. vide quod no. Anno. in. c. si super. extra de offi. dele. r. ij. q. v. quod susceperit. et ibi p. Archi. extra de rescrip. c. scilicet iuris. et facit quod no. j. in p. rima. q. C. J. Quid si obijctur contra iurisdictionem iudicis illa quod iterum resciscitur? oportet in questione principali. vt puta quia dicit reus se non contractile vel deliquisse in territorio. nunquid iudex

* Pro intellectu. l. legatus. ff. de offi. p. h.

* Pro concordia. Adverte qd licet Bar. in hac. l. c. i. q. uis voluerit. q. interesse veniat in petitis ab seq. eo qd perat. Sed contrarius voluisse allegat in l. stipulatione non dividuntur. vers. celsus. ff. de verbo. obli. in col. pen. r. fina. Non tñ contradicit si bñ inspi...

fac. erit. l. si. §. sed stipulator. quod no. ¶ In ea. glo. sibi idem si locus. adde quod dicit. j. ne quis eum. l. sed eximendi. in fi. r. s. ca. l. in princip. ¶ Sequitur in gl. venire debet. dic si causa fuit expressa. quia citatus habet intentionem fundatam ad nō comparandum de iure commun. nū quid. j. in casibus in quibus procedi tur sine strepitu r figura iudicij sint ferre. dic vt plene habes hodie in. c. sepe. extra de verbo. significa. in cle men. Additio.

* **Am quis.** In ob ditione facti post morā suā cedit obligatio r actio ad interesse. h. d. Et not. quod dicit in summario. ¶ Item no. quod inter esse venit in petitione. Dicit enim agendum etiam in id quod interest. pro hoc infra de verbo. obliga. l. sit stipulatione non dividuntur. §. celsus. videbitis text. r glossam in. l. §. in prin. §. de actio. empt. ¶ Opponitur r videtur q. imo agatur certi cō ditione ad interesse. vt. j. cert. p. et. l. cert. conditio. in princip. dic vt in gloss. ¶ Querit gloss. si est ad secta. pena vtrum nouetur quod in pncipali obligatione deuenit. Et rati minant plene. j. de verbo. obligatio. l. ita stipulator. videbitis in lege p. dicta infra de actio. empt. r est max xima questio r longa: ideo nō curo examinare.

¶ In ius vocati vt eant. Rubrica ¶ Continuatio apparet r specialit ter ponam infra in rubr. sequenti. ¶ Opponitur ad rubricam. immut rubrica quod per satisfactionē quis evadit ne vadat ad iudicium. L. ony tra. C. de lit. cōtest. au. r. offeratur. glo. hic. r. s. titu. l. j. dicit q. aliud dicit qd me tus factus cōsanguineis clericis censetur factus clerico qd hoc testifitatur dectio dominorum de Ro. in nouiss. cccclx. quod renuntiatio facta per clericum de benefici cio pro extrahendo fratre a carceribus non valet: et ibi etiam dicit quod appellatione suorum veniunt domesticæ persone vt cum dicitur fit iniuria suis.

ne que datur nuntio de veniendo ad iudicium. r ibi se presentando. aut offerat. loquit de alio fideli f fore scilicet de iudicio sibi. vt dicit. s. ti. j. l. j. p. 3. co. de are. ¶ Quero qd vult dicere Rubrica satis dicit vel cautio dicit. R. iudico satis dicit qd fideli f fores inueniunt. L. aru dicit qd fideli f fores nō inuenit vt pbat in aut. generaliter. de epis. r. cle. ¶ Fidei f. Fidei f. de veniendo ad iudicium debet vari do nee. r. recusans eos recipere puni. h. d. c. l. l. seq. ¶ Quero que sit ratio huius. l. r. dic vt in glo. ¶ Item quero hic enume rant quedam necessarie persone. quid de alijs. Et dicit gl. id. in similibus. vt in gl. parua super ver bo necessitudine. qd intelligit Bull. in alijs qui in iuri non coguntur dicere testifitatem: vt. j. de testibus. l. lege iulia. facit j. de accusatibus. l. j. r. §. Sed quero vtrum hec lex intelligatur in substa fidium si alie fidei f. dicit vt non potuit. Bull. dicit q. non. Nam tunc nullum esset privilegium: qe tunc sufficeret iuda cautio iurato: vt in auten. generaliter. C. de episc. r. clericis. Sed nunquid in alijs causis cum coguntur dare fidei f. oem: vtrum habeantur pro idoneis iste persone. Bull. dicit q. non: quia in causa specialit loquitur hoc edi ctum. ideo nō extenditur. vt. l. ius singulare. l. que contr. C. de legi.

Ad nos. Qui vnum de duobus r. dicit nisi fecisse vide tur. h. d. §. Item. ¶ Declara vt videbis in. l. §. seruus plarium. j. si quis cau. ¶ Ille qd eū qui in ius vocatus est vt eximat. Rubi ¶ Juris cōsultus tractaturus de iudicij premisse de iurisd. om. iudi. in specie r in genere. Quo vis so: quia iudicium incipit ab in ius vocando. posuit rubricam de in ius vocatus. sed quia in ius vocati quando q. non vadunt: ideo puniuntur posuit ru brica. si qd in ius vocatus nō se. q. nō vadunt les gittine: quia dant fidei f. fores nuntio de eundo et stando in iudicio. ideo posuit rubricā precedentē: q. nō nulli fidei f. dāt. r. ideo ad iudicium ducuntur per familiā r eo tpe q. duntē aliq. eos vt eximit de manu familiā: ideo posuit hic rubrica ne quis eū r. c. quando q. nullus eū eximit. h. ad iudicium ducitur vel sponte venit r ab eo petitur sa tisdatio de stando iuri vsq. ad sententiā. r. de hoc loquitur titulus sequens qui satisda. cogantur et alij sequentes tituli vsq. ad titulu de ferijs. ¶ Alio timo scias q. ista rubrica continet partem verborum edicti nō totum edictū. ideo ipsum perfricta mis vt melius intelligas ter. in quo edictū expo nit. dicit ergo pto. ait ne qd eū qui in ius vo. r. vt i rubrica neue factat dolo malo quo magis exi maret. vt. l. sed eximendi. §. p. pto. j. eo. In eum qui aduersus p. dicitā fecerit quantum per actorē in litē turabit iudicij dabo. vt colligit ex. l. si p. alium. §. in eum. j. eo. Descendo modo ad nigrum. ¶ In pari causa deterior est conditio agentis quam conuenti.

Ad nos. Qui vnum de duobus r. dicit nisi fecisse vide tur. h. d. §. Item. ¶ Declara vt videbis in. l. §. seruus plarium. j. si quis cau.

¶ Ille qd eū qui in ius vocatus est vt eximat. Rubi ¶ Juris cōsultus tractaturus de iudicij premisse de iurisd. om. iudi. in specie r in genere. Quo vis so: quia iudicium incipit ab in ius vocando. posuit rubricam de in ius vocatus. sed quia in ius vocati quando q. non vadunt: ideo puniuntur posuit ru brica. si qd in ius vocatus nō se. q. nō vadunt les gittine: quia dant fidei f. fores nuntio de eundo et stando in iudicio. ideo posuit rubricā precedentē: q. nō nulli fidei f. dāt. r. ideo ad iudicium ducuntur per familiā r eo tpe q. duntē aliq. eos vt eximit de manu familiā: ideo posuit hic rubrica ne quis eū r. c. quando q. nullus eū eximit. h. ad iudicium ducitur vel sponte venit r ab eo petitur sa tisdatio de stando iuri vsq. ad sententiā. r. de hoc loquitur titulus sequens qui satisda. cogantur et alij sequentes tituli vsq. ad titulu de ferijs. ¶ Alio timo scias q. ista rubrica continet partem verborum edicti nō totum edictū. ideo ipsum perfricta mis vt melius intelligas ter. in quo edictū expo nit. dicit ergo pto. ait ne qd eū qui in ius vo. r. vt i rubrica neue factat dolo malo quo magis exi maret. vt. l. sed eximendi. §. p. pto. j. eo. In eum qui aduersus p. dicitā fecerit quantum per actorē in litē turabit iudicij dabo. vt colligit ex. l. si p. alium. §. in eum. j. eo. Descendo modo ad nigrum. ¶ In pari causa deterior est conditio agentis quam conuenti.

Quatuor

2 Quatuor casus in quibus non licet trahere quem in ius. ¶ Dicitio sed posita cum dictione et aduersatur in facto non iure: posita sine r: aduersatur in iure et in facto.

De edictum. ¶ Primo cō diti. scdo incipit exponere. scdo ibi. de m. q. Et incipit exponere verbum qd posuit in edicto. In. s. offitius. expoz niverbū eum. r. b. venter. h. d. Qui eximit eum qui non debebat trahi ad ius ratione persone vel for ri: hoc edicto nō tenetur. h. d. cum. l. seq. r. in prin. l. seq. ¶ Mo. ip. in pari causa deterior est cōditio agentis q. conuenti. ¶ Op. q. l. j. in fine dicit q. ille qui eximit nō delinquit. l. i. in prin. dicit q. delinquit sol. intellige sic. non delinquit qui eximit. sed si tu diceres eum delinquere deterior: esset conditio li berti petentis q. istius conuenti. vt. l. i. in princip. ¶ Ppo. j. eo. l. sed eximendi. §. item si quis. solu. ¶ vt ibi dicam plene. ¶ Quero quorū casus ponā tur hic in quibus non licet quem trahere ad ius. Respondet h. glo. quatuor. Primum quando nō pōt trahi ope exceptionis. vt in parente r patre. ¶ Scdo quādo nō pōt trahi ipso iure: vt in eo q. nullo modo est sue iurisdictionis etiā si non oppo naturab homine. tertio quādo nō pōt trahi ipso iure: est tamē opponat ab hoīe: vt in his qui habēt ius reuocandi bonum. Quartus in eo qui nō pōt trahi in ius ppter defectum status vt in seruo. vt l. i. in prin. hoc videb. sentire glo. tus quā nō. r. te ne menti specialiter in eo qd dicit q. illi qui habēt ius reuocandi bonū sunt tūti ipso iure vt colligit ex duabus glo. vlt. hic positis. Et hoc prout hā betis in ter. exemptum. sed si habetis vti: tūc in p. pto. r. alid. ¶ Alitimo no. c. illud qd dicit gl. sup verbo fortius. hā r quando ponitur dicitio sed cū dictione aduersatur ad precedentia in facto nō in iure: q. nō ponit sine r aduersatur in iure r in facto vt hic. r. l. sed r si lege. in prin. r qd ibi no. j. de peti. he re. r. l. qui vsum fructum. j. de verbo. obli. ec.

Quod si quis. ¶ Māc exponit verbum in ius. r bre uiter hoc intendit: Quis eximit eū qui ad iudicium ducitur auctoritate eius qui nō habet iurisdictionem personaliter capiendi non incidit in hoc edictum. h. d.

Quod pto. ¶ Munc exponit verbum in ius. r bre uiter hoc intendit: Quis eximit eū qui ad iudicium ducitur auctoritate eius qui nō habet iurisdictionem personaliter capiendi non incidit in hoc edictum. h. d.

Ed eximendi. ¶ Hec lex expo nit nō dicitur hoc edicto. Eximens habentem privilegium ne vocetur etiam si calūniōse vocetur tenetur hoc edicto. Contra eximentem calūniōse vocatum turstur in litem ad aliud interesse causa ius. Lapsus indebitē pro vna causa potest pro alia re cōmendarī in carceribus. Eximens captum qui non poterat vocari potest a iudice puniri.

¶ Andre. Poma. ¶ Hoc edictum. vide quid dicit car. Ro. consil. cxx. alias. cccxx. in fine. ¶ Andre. Poma. ¶ Quero quorū vide ad declaratio nem p. Alex. l. si. C. de in ius vocat. vers. vlt. no. L. epola. consil. lxx. in. ij. colum.

Item si quis. ¶ Hic for mat vnam questionē circa p. dicitā. r. est not. casus. ¶ Opp. s. eo. l. in fi. r. l. ij. gl. dicit r. h. b. hic nō in vacādo: s. in ca lūniando delinquit. Quid vult dicere q. d. nō fiet compensatio doli ad doli in cā cadat circa diuersa. r. ita dicit qdā. vide gl. in. l. i. d. no. ff. de dolo. in die. q. h. q. quis h. privilegium ne pos sit vocari ad ius vt ipso iure vel ope exceptionis. tunc si vocat peccatur in vocando merito non peccat qui eximit: vt in contrario. quando q. h. s. non habet ius ne vocetur: sed habet ius ne extigatur: tunc si vocat bene pōt vocari r valet vocatio: vt pro debito soluto: sed calūniōse proce dit actor: r id qui eū eximit tenet. ita loquitur hic. ¶ Ppo. hoc edictū datur ad interesse. vt. j. l. p. r. §. in ea. sed actoris nō interest: quia per calūniā vocat. ergo r. c. sol. dāt quidā hic iurabit in litē. ppter aliū interesse extra id cuius vocabatur: q. forte si fuisset in iudicij ex alia cā egisset eadē eo. ita tenebat Ja. de ra. Ad. Ar. l. r. Ja. bu. r. tpe Ja. bu. refert insti. de acti. §. penales. quod multū no. Etiam §. allegati j. in des terminatione questionis quā dispu tant: que incipit: lapus. vtrū captus p vna cā indebitē possit p alia cau sa recommendari in carceribus: r Bal. con. ff. cccxx. r. cccxxvj. j. lib. r. meli. consil. ccc. lxxij. §. lib. vbi dicit portus imo cētia anmī q. verba sta tuti attendenda. r. vide Alex. cōs. lxxvij. de illo qui sociū in ludo interficit: r. inq. ius ponit de p. q. late opem ad fugam alientis vadit. r. vide pulchre Bal. consil. cxx. lib. iij. in cau. do. Lau. ¶ Andre. Poma. ¶ Oppo. solve tu meli. q. in l. j. s. e. quivocabat in ius erat defect. in p. rona ita ppter defectū p. rone non pōt in ius vocari. l. ij. in fi. s. eo. erat defectus in substantia iurisdictionis hic vero tñ defectus in cā r iure. modo maior est defectus p. rone in substantia iurisd. quā defect. in iure vt in causa. l. ij. §. subdit. ff. de cōdi. ob cau. r. no. l. eius qui. ff. si cer. pet. ista fuit p. r. abliis dō c. rina. Jaso. l. i. ff. de noui. ope. num. ¶ Etiam allegant. Vide Bar. in. d. disputatione: r. in. l. ij. de custo. roo. Bal. in. l. legata in iustiter. de leg. j. r. in. l. ij. s. de in ius vocat. r. ibi Barrol. Andreas Barbaria. ¶ Recōmendari. adde Bal. consil. ccc. lxxij. ij. no lu. vbi ponit an carceratus pro delicto possit re

Andre. Doma. Possit opponi. vide Raph. cum. cōs. rē. iij. col. Barb. cōs. l. v. col. vol. 1. Barb. cōs. lxx. iij. col. vol. v. r. cōs. viij. r. col. 2. de n. l. iij. in. v. col. eo. volu.

Substat. adde post. d. Alexan. r. Jaso. Bal. cō. s. l. cccx. iij. lib. j. la. ter. r. qd ibi not. r. ibi dicit tibi: m. ista lect. nō bene cōuenit litere que dicit si quis ex his qui agere nō poterunt. Debet dicere si quis ex eis qui conueniri non poterunt. Secundum tertiam lecturam hoc dicit. Si ille qui agere non potest dedit fideiussorem de lite prosequenda nō valet datio. hoc dicit. ista procedit plane et tene menti eam. Secundum quartam lecturam hoc dicit. Si ille qui non potest conueniri dedit fideiussorem de iudicio sibi non valet datio: r. ista est vera etiam in se: tamen non congruit litere que dicit si quis ex his qui agere non possunt. expone agere idest in iudicio esse.

Querit glo. quid si agere nō poterant et defectu iuris quis non habebat actiones non ex defectu personae. sic vt in glo. bene tene menti istum. s. quis habet quatuor casus notabiles. Statutum quod qualiscumque fuerit sententia arbitri mandetur executioni intelligitur de sententia lata a persona que sit vel esse possit arbitri. Statutum quod instrumentum confessionatum mandetur executioni intelligitur si instrumentum substat.

Pretor. hic noiatis qualiscumque fideiussor accipit. h. d. qd nō tene menti. Et qd dicit fideiussor: intellige quo ad facultates. Dicit glo. nō. er go quod oportet quod sit talis qui possit esse fideiussor. Mā hic fuit conuicta persona que potest dare quemcumque fideiussor: et etiam extraneum seu non idoneum quoad facultates: nisi sit furiosus vel insanus. Et sic facit ad questionem dicit hic statutum quod qualiscumque fuerit sententia arbitri mandetur executioni: nec aliquid possit opponi. r. Erre hoc vt intelligi dum sit

lata a persona que sit arbitri et esse possit. facte ad hoc de re iudicata. l. iij. s. cōdēnatum. r. modo actus sit a persona habili factus. Et sic facit statutum dicit quod contra instrumentum confessionatum non possit opponi aliquis exceptio: sed statim inādetur executioni: quod debet intelligi dūmodo illud instrumentum substat. ad quod facit l. v. iij. de re iud. m. l. c.

Fideiussor de iudicio sibi est. pprie fideiussor: licet principalis teneatur sistere in iudicio et fideiussor teneatur se facturum r. curaturum quod sit fiat. et sic alind iudicatur promittere: tamen fideiussio non impeditur. Fideiussor in criminalibus tenetur in quantitate taxanda per iudicem. et in ea contra fideiussorem ex officio inquirere. Qui promittit de iudicio sibi non cogitur promittere certā penam nisi aliter consuetudo se haberet. Item nisi res super qua satisfidatur sit estimabilis. Item nisi ex causa. Qui agit contra fideiussorē debet de veritate debiti probare sicut si age ret contra principalem.

In fideiussorem. Adodo intramus materia que nullum est subtilis r. optima. hoc dicit. Fideiussor de iudicio sibi tenetur ad verum interesse: nisi in certam quantitatem interesset: hoc etiam si actio sit penalis. hoc dicit cum. l. sequen. Dicitur hic in fideiussorem. r. Contra qui promittit alium in iudicio sibi non est fideiussor. vt no. s. ea. l. s. j. in fin. glo. ergo male hic loquitur. Glo. s. ibi dicit quod imp: opite postur. Bui. et alij dicunt quod improprie: quia principalis etiam debet se obligare de iudicio sibi. nam tenetur fideiussor accessorie. quia principalis obligatus erat sistere in iudicio: cui obligatiō fideiussor accessit: quod apparet: quia si in iudicio sistere nō tenetur non valet et fideiussor: vt. s. eodem. l. i. Et si tenetur sciendum qd principalis tenetur sistere in iudicio: et fideiussor tenetur se facturum et curaturum quod ille sistat. vt. l. quoties quis. j. de verborum obligat. et licet prima facie videatur quod ad aliud tenetur principalis: ad aliud fideiussor: tamen hoc fideiussorem nō impedit. vt. j. de duobus reis. Licetio est qui nesciat. de fideiussor. l. i. si quis pro eo: in principio. Quero quid vult dicere text. cum queritur veritatem continet an quantitatem. glo. f. ex ponit idest vtrum continet verum r. commune: inter esse. an in quantum estimauerit iudex: ita dicit glo. s. Sed ad istam oppo. quod debet taxari quantitas per iudicem. vt. l. iij. j. de custo. reo. sol. dicit gl. ibi in criminalibus hic in civilibus. r. vñ dicit. Aduerte ergo qd in criminalibus fideiussor tenet in quantitate taxada p iudicē. Item in illis fideiussorē potest iudex inquirere ex officio suo. vt. d. l. iij. facit. C. de bo. va. l. fin. in civilibus oportet quod pars actionem proponat contra fideiussorem vt hic. secundum modo legitur hic vt. per alios. vt querat vtrum ista actio continet veritatem: an vero quantitatem exprimendam in stipulatione. q. d. vtrum in stipulatione debeat estimari certa quantitas. r. responderetur q non. ita legesbat.

legabat Rich. mal. fm hanc lecturam non esset aliquid dubitatio: quam ponit glo. r. qd ille qui promittit de iudicio sibi non cogitur promittere certā penam: qd glo. hic tenet. r. in. l. f. j. de pto. s. i. p. v. de gl. r. nō. qd intelligit verū nisi aliter habeat consuetudo. vt. l. qd si nolit. s. qui assidua. de ed. edic. r. facit. l. iij. de custo. reo. ibi ac nec consuetudo r. vel nisi esset res sup qua satisfidat que sit estimabilis: vt. l. procura. ad ex. r. h. s. f. r. l. quo enim. s. iulianus. j. rem ra. habe. vel nisi ex causa. vt no. in. l. iij. in f. j. de al. in. m. cau. fac. r. in. l. iij. s. quāuis. j. si cui plus p per le. fal. r. vtri plenus in. l. fina. de pto. s. i. p. v. r. Tertio modo potest intelligi r. notabilis. vt queramus vtrum cōtineat veritatem. hoc est id qd in veritate debetur an quantitatem scilicet penitā non inspecto an debeat vel nō. Et respōdetur q cōtinet veritatem. Et hoc no. r. qd qui agit contra fideiussorē debet de veritate debiti probare sicut agit contra principalem: non autem sufficit probare qd tantū petebatur. r. Contrariū huius videtur innuere glo. super verbo veritatem. in fin. vt de ea: sed certe fateor quod interesse principaliter petebat. vt gl. dicit: nō tñ probat ex eo solo quod petebat: qd proba per l. cum querebatur. j. iud. sol. nā stipulatio cōmissa ex vna clausula non potest committere alia. vt ibi patet. sed si hoc esset verum esset possibile quod vna clausula cōtineret plus qd alia. nec ex cōmissione facta ex vna causa tolleretur alia. Contra hoc facti. j. de eo per quē fac. etia. l. f. s. f. vbi intantū interest inquantū petitur. Sol. l. lud verū si totū quod petebatur debeatur. r. cōtra hoc facti. s. r. i. p. l. penul. s. j. Sol. ibi loquitur in pena illius edicti que est mera pena. ideo inspicitur illud quod petebatur: licet per casum. Hic vero est interesse. vt hic patet. Deetera quoque hoc sit verum apparet: quia si principalis reus fuisset contumax non peruenisset ad secundū decretū nisi pberet veritas debiti. vt. l. f. de bo. auto. iud. pot. ergo multominus contra fideiussorē. et hoc etiam tenet p. e. quod puto verum.

Fideiussor de iudicio sibi nō tenetur de eo qd credit per infirmitatem. An tenetur in eo quod credit per iuramentum in litem. Fideiussor de iudicio sibi tenetur vsq ad sententiā actoris: litem prosequatur: si tardat vsq ad duos menses. Fideiussor de iudicio sibi tenetur certi cōditione. Actio que datur contra fideiussorē an habeat executionem paratam vel requiratur nouus libellus. r. emittitur.

legabat Rich. mal. fm hanc lecturam non esset aliquid dubitatio: quam ponit glo. r. qd ille qui promittit de iudicio sibi non cogitur promittere certā penam: qd glo. hic tenet. r. in. l. f. j. de pto. s. i. p. v. de gl. r. nō. qd intelligit verū nisi aliter habeat consuetudo. vt. l. qd si nolit. s. qui assidua. de ed. edic. r. facit. l. iij. de custo. reo. ibi ac nec consuetudo r. vel nisi esset res sup qua satisfidat que sit estimabilis: vt. l. procura. ad ex. r. h. s. f. r. l. quo enim. s. iulianus. j. rem ra. habe. vel nisi ex causa. vt no. in. l. iij. in f. j. de al. in. m. cau. fac. r. in. l. iij. s. quāuis. j. si cui plus p per le. fal. r. vtri plenus in. l. fina. de pto. s. i. p. v. r. Tertio modo potest intelligi r. notabilis. vt queramus vtrum cōtineat veritatem. hoc est id qd in veritate debetur an quantitatem scilicet penitā non inspecto an debeat vel nō. Et respōdetur q cōtinet veritatem. Et hoc no. r. qd qui agit contra fideiussorē debet de veritate debiti probare sicut agit contra principalem: non autem sufficit probare qd tantū petebatur. r. Contrariū huius videtur innuere glo. super verbo veritatem. in fin. vt de ea: sed certe fateor quod interesse principaliter petebat. vt gl. dicit: nō tñ probat ex eo solo quod petebat: qd proba per l. cum querebatur. j. iud. sol. nā stipulatio cōmissa ex vna clausula non potest committere alia. vt ibi patet. sed si hoc esset verum esset possibile quod vna clausula cōtineret plus qd alia. nec ex cōmissione facta ex vna causa tolleretur alia. Contra hoc facti. j. de eo per quē fac. etia. l. f. s. f. vbi intantū interest inquantū petitur. Sol. l. lud verū si totū quod petebatur debeatur. r. cōtra hoc facti. s. r. i. p. l. penul. s. j. Sol. ibi loquitur in pena illius edicti que est mera pena. ideo inspicitur illud quod petebatur: licet per casum. Hic vero est interesse. vt hic patet. Deetera quoque hoc sit verum apparet: quia si principalis reus fuisset contumax non peruenisset ad secundū decretū nisi pberet veritas debiti. vt. l. f. de bo. auto. iud. pot. ergo multominus contra fideiussorē. et hoc etiam tenet p. e. quod puto verum.

Fideiussor de iudicio sibi nō tenetur de eo qd credit per infirmitatem. An tenetur in eo quod credit per iuramentum in litem. Fideiussor de iudicio sibi tenetur vsq ad sententiā actoris: litem prosequatur: si tardat vsq ad duos menses. Fideiussor de iudicio sibi tenetur certi cōditione. Actio que datur contra fideiussorē an habeat executionem paratam vel requiratur nouus libellus. r. emittitur.

Summa cum s. preceden. Quero exemplū de duplo triplo quadruplo: vt i. gl. Quero quid sit in initio erat simplū. r. postea creuit per infirmitatem. Rñdeo q non tenetur fideiussor. vt in glo. non ob. l. si quis pro eo. s. si num. mos. j. de fideiussor. qd ibi creuit obligatio ex natura rei. non ex delicto persone. Quert glo. quid si actio creuit per iuramentū in litem. dicit glo. q non tenetur. vt. l. f. j. de fideiussor. Die aduerte fideiussor de iudicio sibi non tenetur nisi vsq ad sententiā. vt. j. dicit in sequen que sententia. vnde si esset iuratum in litem r. sententia lata sine dubio non tenetur in aliquo. sed si esset iuratum et sententia non esset lata. tunc nō procederet glo. intellige eam veram in fideiussore rem ratam habe. de iudicio sibi r. iudicatis (soli ex quasibus clausulis: scilicet de dolo et de restitudo. Sed si ex clausula quod verbum sonat. tunc illa videtur habere limitatam quāritatem scilicet quantum fuerit iudicatum. vt. j. in. d. i. sol. l. iudicatum. r. ideo tunc fideiussor videtur teneri in tantum in quantum venit in sententia diffinita. Hoc tamen examina. vt. l. j. de in litem iuratum in vtri. q. vbi est text. r. ibi dicit. Quero quando fideiussor promittit de iudicio sibi vsq ad quod tempus tenetur. gl. in. s. procedenti dicit super verbo prosequatur quod videt promittere vsq ad sententiā. quam no. vide gl. aduerte si actor litem prosequatur verum est quod fideiussor tenetur vsq ad sententiā. vt. l. g. r. s. et post litem. j. de fideiussor. r. nō postea. sed si actor litem nō prosequatur. sed tardat tunc tenetur vsq ad duos menses. r. habet locū distinctio. l. p. c. de fideiussor. r. ibi per doc. gl. examinat in. d. de satisfid. s. sed hodie. dicitur clarus in. d. s. r. post lit. C. Et primo quero que sit ista actio que datur in fideiussorem. glo. dicit quod est actio in factum r. certi condicio. Deiter certi condicio est vt habuistis no. in. l. f. s. si quis in ius v. nō te. Pretor enim bene induxit qd quis tenetur satisfidare de iudicio sibi. ex satisfidatione autem nō induxit ipse actionem: sed remanet tas vniuersale. cuius vigore oritur certus condicio. vt in. d. de verb. obligat. in principio. Quero vtrum ista actio que datur contra fideiussorem habeat executionem paratam an requiratur nouus libellus et nouum iudicium super ea. Quil. de cu. bic. ego multum plene dixi in. l. f. j. iud. sol. dicit vt ibi.

Factum oppositū in instrumentum quod reus possit personaliter capipi non transit ad heredem. Fideiussor de iudicio sibi an teneatur si reus ante die exhibitionis decesserit: sic certum sit ipsum exhiberi non posse. Qui promittit Stichum et si nō daret promittit decem: mortuo Stichone debet dare decem.

And. Po mare. Querit glo. vide Ro. cōs. cccv. ad finem. Creuit. Adde qd ponit Jo. and. i. rub. de fideiussor. r. in quarā dicit Jo. posuit an actio casus? de vulnere si sequatur mors debeat fieri nouus pro cessus. vñ Bal. cōs. lxxv. v. l. And. Po mare. Proce deret glo. vide Alex. l. j. ff. de in l. iuram.

Decefferit. Adde post do. Jas. an appellacione mortis veniat ciuilis. Qldr. cons. cclxxij. Pet. de anc. cõf. cccxv. r. in quibus hic dicit in lectu. sua qd cõsult q marit? ita lucres dõre p ingressus religionis vxore proficente sicut decedente p morte naturales.

Decefferit.

Si reus decefferit ciuiliter vel naturaliter ante mortem fideiussoz de iudicio fisti lib. beratur. secus si post mortem. hoc dicitur. primo loquitur qñ reus deceffit ante mortem: nullã factum est preceptum. Secundo quando deceffit ante mortem. r. postea factu est preceptu. Tertio quando deceffit post preceptum ante mortem. Quarto qñ deceffit post mortem. scda ibi. quod si ignoras. terra ibi. vel post decretu. quarta ibi finaut. C. oppo. si quis cau. l. i. cum. s. homo. sol. ibi deceffit culpa pmissiois. hic sine culpa. Ita dicit gl. C. oppo. obligationes transeunt ad heredem. vt. l. pro here ditarijs. C. de herediact. Item de cetera iudicis. vt. l. cõ. quã. in princ. iude fideiussoz. tenet. ergo videtur quod fideiussoz: tenet exhibere heredi. sol. glo. quod decretu trans ferret: vt. proxi heredi non vt noceat. Alter dicit. hic que sententia sine appella. rescind. l. p. et tu quoq ad pro pntuz dicit fm doctores q hic erat promissum factum coherens perso ne defuncti. scilicet ipsum fihere in iudicio: merito non transt ad herede. vt. l. prima. s. ne autem. C. de cadu. tollen. r. sic per hanc legẽ potest dici q si reus cõuenit in instru mento quod ipse possit personaliter capi posito q pactum valeat nõ transt ad heredem. Glo. hic forz mar duas questiones. pone q reus deceffit ante diem exhibitionis cur certum erat ipsum exhiberi nõ pos se: an fideiussoz teneatur. Glof. res psondet. r. eius responsio habet dõ uerum intellectum. ideo videamus eam dicit enim quod dies debet expectari: r. hoc pzeualeret sed est dubium vtrum debeat expectari. vt sig.

per mortem interim contingentem reus perfecte liberetur. an vero debeat expectari hoc est differ. r. r. adueniente die possit agi. Veritas est ista. si qui dem in stipulatione non erat adiecta pena: ante diem stipulatio non fuit cõmissa ad. inter esse. vt. l. insulam. j. de verb. obli. et ideo si reus decedit ante diem stipulatio non fuit cõmissa: quia nullo tẽpore obligatusi vero tunc apposta pena: tunc ante diem statim cum fuit certu ipsum nisi nõ possit se tempore statuto commissa est stipulatio r. pena. vt. l. cum stipulatio sum mihi a proculo. j. de verb. obli. tamen superest dies. et sic non est in mora. ergo reo decedente fideiussoz nõ tenetur. vt. hic. De natis enim stipulatio non habet effectum nisi pcepta. cedat mora. vt. l. lecta. j. si cer. pe. et. l. ita stipulatio. j. de verb. obli. Et si dicitur hic pcessit culpa. Respondeo. ista culpa nõ erat ordinata ad causam mortis. vt. l. non omne. j. de fra. lib. r. sic purgatur per casum mortis postea superuenientis. vt. l. si ve benda. s. j. ad. l. r. ho. de iac. ita tenent omnes. Jas. de are. Pet. Jaco. hu. r. huil. materiam tamen istã latius expeditur in. d. l. cõ stipulatus sum mihi a proculo. Secundo querit r. glo. si promissit mihi Strichum r. si nõ daret promissit mihi decem. mortuo Stricho an tenearis ad dec. glo. quod sic. vide gl. Ita glo. rependitur per omnes. Nulla est dõsiferentia est inter iudicia r. ad tractus. sed debet dõsingui: aut obligatio incepta precedenti conuenit: et tunc re perempta ante mortem non cõmittitur obligatio penalit. vt. l. si homo mortuus. j. de verbo. obli. r. ibi no. r. in hoc errat glo. ista aut incepta a precedentem conditione: tunc re perempta cõmittitur obligatio. vt. l. in illa stipulatione si ita lendis. j. de verbo. obli. ratio quia in prima debet cõmitti stipulatio penalit ex mora. in secunda ex conditionis euentu que euenit. C. ultimo hec lex facit ad questionem: vtrum reo ex bannito liberetur fideiussoz de iudicio. fisti. dicam. j. l. proxi. que continuatur cum ista. Barto.

Fideiussoz condemnati in certa quantitate nõ liberatur reo mortuo vel depositato: et est vera lectura.

Fideiussoz de iudicio fisti an liberetur bannito vel depositato reo. Autela do. qui promissit presentare scholarẽ qui postea aufugit. do. fecit cum banniti ex alia causa an fuerit bona.

Vero pro.

dictum est in precedenti secundum alios dicitur. h. d. fideiussoz quantitas non liberat reo ciuiliter vel naturaliter mortuo. h. d. C. oppo. qui fideiuber pro eo qui non pot esse in iudicio non tenet. vt. e. l. ij. s. j. sed depositat nõ pot esse in iudicio. ergo qui fideiussit p cõdenato r. deponato nõ tenet. hic dicit cõtrarium: quare male. huius timore quiddã habet hic literã negatiuã. Si vero pro nõ cõdenato: tunc nihil est cõtra. dicas ergo q nõ erat cõdenat? tẽpore fideiussio nis: sed fuit cõdenat? postea post mortẽ fideiussio ris. alij h. b. b. c. literã affirmatiuã. r. tunc timore cõtrarij debet exponi. Si vero p cõdenato. id est cõdenando.

denando. vel cõdenato nunc nõ tunc tẽpore fideiussio nis: scdm hoc illud principiu loquit in fideiussioz: de iudicio fisti. r. dicit idem per omnia q dicitur cum est in precedent. l. qd nõ placet doc. nostris. quia per hanc. l. nisi adderet. Itẽ quia ponit hic dicitio vero: que est aduerfatiua: scdm hoc non aduerfariet: s. dicit idem. ideo legu: r. ipi alio modo qd hic loquitur in eo qui fideiussit pro cõdenato in aliqua quantitate puenit: de illa quantitate prestanda: talis fideiussoz non liberatur reo mortuo vel depositato etiam ante mortem. vt. l. j. C. de fideiussio. r. l. si sine herede in prin. j. de admini. tu. r. l. vlt. j. de duobus reis. r. l. sic bann. aut pam phlum. s. tamen si in verbo sine herede. j. de sol. et hic est casus huius literẽ. r. sic bene aduertatur ad precedentia. Ratio quia fideiussoz de iudicio fisti reo mortuo vel depositato nõ potest implere illud quod promissit cum in iudicio esse non possit. sed fideiussoz solutatis etã reo mortuo vel depositato potest solvere quantitate. C. ultimo scias. r. q per istam legem quiddã doctoz. Bononi. fecit tales cautelas. promissit enim pro quodam scholarẽ de presentando eum iudic. scholaris aufugerat: ille doctor fecit illum scholarẽ banniri ex alia causa: postea cum iudex precepit sibi vt fideiussit sibi exhiberet dicit domine sum liberatus: quia fideiussoz de iudicio fisti liberatur si reus perdit ciuitate per istas. l. B. e. uter dicit. sic pertranit rectitudo illud Jac. de are. hoc tangit in. l. inter eos. s. fin. j. de fideiussio. r. ibi hoc nõ dicit. Dico miã q si pponimus r. bema. prout facit qd ad procuracione doctoz scholaris fuerit bannitus: tunc certu est qd nõ liberatur: per id qd dicit. s. l. proxi. in primo cõtrario: qz si mors cõtingit culpa fideiussioz tenet fideiussoz: si vero ponamus culpã fideiussioz abf esse. tunc qñ reus est exhibentis tantum. r. bona non sunt publicata r. dico q fideiussoz tenet. pot enim venire reus r. purgare contumaciã suã r. assistere in iudicio. vt. l. j. de req. reis. qd fecus est in deponato q amittit oia q iuris ciuilis sunt. Et idẽ dicit r. in deponato si esset talis causa in qua etiã post deponacione posset fihere in iudicio: fideiussoz remaneret obligatus. ar. j. de publi. iud. l. iis q reus. r. ibi no. si vero bona essent publicata: r. fiscus accepit illa bona: tunc si fideiussoz promiserat sibi sco de iudicio fisti r. ad fisti vtilitate: fideiussoz liberatur: qz creditoz succedit debitori. vt. l. genera liter. r. l. vramus. j. de fideiussio. sed si fiscus illa non acceptaret: qd nõ erat soluẽdo. vt. l. j. s. an bona. de iure liberatur pmisserat de iudicio fisti pna to. tunc non liberatur fideiussoz. vt. l. si deponati. vbi plenius loquit. j. de fideiussio. r. C. de fideiussio. l. j. r. bac. l. scdm lecturam quam tenui.

Notoria non indigent probatione.

Qui dicit aliquẽ dicitẽ illud probat. nu. 6.

Potestas qui detinet volentem idonee satisfidare tenetur iniuriarum actione.

Notorium dicitur quod est omnibus notum.

Manifestum quod multis: nõ omnibus est notum.

Notoria non dicuntur ea que sunt facti transeuntis sed permanentis.

Quilibet psumit idoneus pter q ad facultates.

Andre. Pomate. C. ultimo scias. vide Raph. cum a. cons. xxxij. alias. r. l. epa. cons. xxv. C. Aufugerat: adde post do. Alex. r. Jaco. quid si aliquis promissit reus pzeitate certa die r. iudex iterum eũ faciat carceri tradi r. aufugiat: an fideiussoz erit liberatus. vel quid si iterũ banniat r. iudex ce. Jo. an. in addi. in ri. de actu. in quarta p. te. sc. qñ tur. versã. queritur.

Qui pro rei qualitate.

Qui recusat accipere fideiussozẽ idoneũ iniuriarũ actionẽ tenet. h. d. C. ultimo scias no. indiget pbatõ. C. scdo no. qd ei qui de aliquẽ esse dicitẽ incũbit omni pbatõ. C. tertio no. qd ducere etiã vult dare fideiussozẽ idoneum est iniuria: sic recuzos tenentur iniuriarũ qui in carceribus tenent vultem cauere idonee. C. oppo. ad p. m. de l. ciues. C. de ap. sol. ibi de manifesto. hic de notorio. Est autẽ differentia qz nota notoria est id quod omnibus notum est: manifestum est illud quod est notum multis nõ oĩsibus. Ita dicit Specu. in titu. de not. to. cri. s. iam de notorio. r. s. j. Jac. bur. dicitur quãsi idoneus. dabat tamẽ talem doctrinã quod ea que sumẽ facti transeuntis raro transeunt in notorium: vt vox pzeconis que pau cis innotescit: sed ea que sunt facti manẽtis po sunt trãire in notoria: vrputa edictum propositum in al. do. vt probatur in auten. qui semel. C. quomodo r. quando iudex. r. ibi vide que dicit. tamen si contingeret quod illud quod est facti transeuntis esset notum omnibus: diceretur notorium: vt euenit de more multorum que videtur per maiorem partem hominum ciuitatis. de hoc per glof. extra de coha. cleri. r. mulie. c. vestra. C. ad scdm oppo. amodo si mus in glo. ij. r. videtur quod quilibet psumatur idoneus. vt. j. de leg. ij. l. cum quidam. lita secunda. Solu. gl. tribus modis. primo quod hic qñ erat aliqua psumptio cõtra fideiussozẽ. sola eũ negatio partis non sufficit: vt in cõtrario: vel hic quãsi ad hoc vt de cõtra iniuriarũ cõtra aduerfariũ: ibi quo ad alia: tertia sol. r. ista est vera. r. ponit in fi. glof. quilibet psumit idoneus quod ad alia: nõ quo ad facultates: vt hic res non mēt. C. Quero ergo cui incum bat onus pbandi vel ei qui dicit qd storiues: vel ei qui dicit esse pau perẽ. glof. nota. loquitur hic si dicit sic sunt causa intentionis alicuius: p p p ij

And. Po mate.

Hic dicit. vide Pa noz. p. re. ij. col. in. j.

mar duas questiones. pone q reus deceffit ante diem exhibitionis cur certum erat ipsum exhiberi nõ pos se: an fideiussoz teneatur. Glof. res psondet. r. eius responsio habet dõ uerum intellectum. ideo videamus eam dicit enim quod dies debet expectari: r. hoc pzeualeret sed est dubium vtrum debeat expectari. vt sig.

Andreas Pomate.

Conus probandi. vide Ro. ma. singu. c. l. iij. inc. vnus vide fidei.

Andreas Pomate.

Qua que sunt. vide Card. cõf. fil. iij. i. ij. col. ij. d. v. bio.

Andre. Pomate.

Qua que sunt. vide Card. cõf. fil. iij. i. ij. col. ij. d. v. bio.

Andre. Pomate.

Qua que sunt. vide Card. cõf. fil. iij. i. ij. col. ij. d. v. bio.

tionis. q. d. nō limitatur tēpus sicut ius appellandi sed semper iudex ex officio suo hoc facere poterit qd te ne mēti ad multa. Cōmittit enim nonnumq̄ notarijs vt faciāt cōparatōne literarijs. vt. l. cōparationes. C. de fide instra. vel medico: vt in spiciat qualitatem vulnerū. vel obsecratoribus vt inspiciant ventrem. vt. l. f. ff. de ven. inspi. vel mentozibus vt metiantur: vel aliquibus vt estimēt res. l. hac edictali. §. illud. C. de se. cum. nupt. In omnibus istis casibus poterit superior adiri: vt corrigat qd per eos factum est improbe: vt b quod tene mēti. C. Tertio modo legitur et loquitur in iudice delegato: et in hac lecta. breuiter hoc dicit. A sententia delegati approbata vel reprobata fideiussozem potest appellari. b. d. C. opp. C. de arbi. l. j. sol. ibi loquitur in arbitro. hic in iudice delegato. ita dicit glo. vnde videtur qd timore illius contrarij. l. j. sunt facte omnes iste lecta. Ad istam oppo. ista expeditur causa cognita. ergo nō possunt delegari. vt. l. nec qui. §. vbi decretū. §. de offi. p. con. r. leg. Datus timore gl. se multum inuoluit. veritas est qd licet illud cause cognitione requiratur. tamen expeditur officio iudicis mercatoris: nō est super hoc iudex principaliter adire. ergo pōt delegari. vt not. in. d. l. nec qui. §. vbi decretum. Est em iurisdictionis. vt dixi in. l. imperij. §. de iurisdic. ont. iud. C. oppo. ad interlocuria nō appellatur. vt. l. j. de ap. re. et. C. quonā app. non re. l. pe. sol. hec est talis interlocutoria: contra cuius grauamen nō pōt esse cōsultū p appellatōne a diffinitiuā. vt hic sentit glo. ergo pōt appellari. vt. d. l. j. de ap. re. et. ibi de hoc dixi. In cōtrarijs secus: de hoc certam videbitis in l. intra vitale. §. de iuro. C. Quero verum hodie a sententia arbitri possit appellari. vide qd sic: qd ostitur actio. vt. l. c. antea. C. de arbi. glof. determinat dicit: qd nō ostitur actio ante decē dies: post decē dies sepe pducatur: vide istā glo. doc. sic cōter pertransit. sed cōtrarij vide mibi: nā ante decē dies orit actio si embologer. sed appellādo videor ap probat: ergo ante decē dies possū appellare. vt. l. iij. §. falsus. r. rē rā haberi. Et si iustatur si approbat. ergo nō appellat. vt. C. de re iud. l. ad solutionē. Rñ approbat rā qd iustā nō rā qd bñ latā. vt. d. §.

falsus. r. qd no. in. l. pomponius scribit. f. de nego. gest. r. vide qd not. Jo. an. extra de offi. r. po. iudi. deleg. c. ab arbitris. Bart. Que de nouo emergunt nouo indigent auxilio.

Sabarbitro. Fideiussoz vide. Arbitro est approbatus neq̄ est reclamatus. idē si sponte a parte fuerit acceptus? nisi inopia superuenit. b. d. Nota tu iuuenis ex isto fine. quod que de nouo emergunt nouo indigent auxilio. concoz. sunt in glof. Quer o hic dicit cū querela potuerit proponi: que est ista quedā rela. dicit gl. appellat. vt. §. l. pri. vel dic quedā supplicatio fm sedam lec. postā. §. l. v. qd satis innuit iste rex. vt. §. v. dicit querela. C. Quo ro quis sit iudex competens. Respon. iudex cause pncipalis. vt. §. l. p. prima.

Alianus. Ista solet reputari. fortis sed nō est. r. breuiter hoc intrēdit. Ad utatio contingens ex parte actoris nō perimit satisfationē. h. d. C. oppo. possessor immobilis nō cogitur satisfacere de iudicio fisci. vt. §. l. sciendū. in prin. sed hic possidebat fundū ille conuentus: vt text. dicit ergo r. huius timore sunt hieoec lec. pncipales. Primo qd hic nō loquit de cautione iudicio fisci. sed de cautione iudicari solū quam olim prestat bar suo noie conuentus: sed hodie fecus. vt in ista de satisfda. §. j. r. §. sed hodie. §. de fidelit. l. si eum hominem. dicit vt ibi dixi. r. in. l. pcurator. meus. j. de pecu. r. fm hoc non ob. l. sciendū. j. eod. que loquitur de cautione de iudicio fisci. r. istā lecta. prosequitur gl. quasi vsq̄ ad finē. Vbi alij vt Bul. ibi intrat alia lec. vt hic loquitur etiam de satisfatione de iudicio fisci. C. Assumo ergo primū put loquitur hic de satisfda. iudicari solui. C. Op. j. iud. solui. l. si ante acceptum. Solui. ibi contingit mutatio ex parte rei: hic ex parte actoris. hec est verissima solutio. sed videre rationem est difficile. Glo. hic ponit duas rationes in illa. l. contraria ponit duas alias. Illa est vera que tangit hic in glo. ibi adde alia r. quā declara melius. Qñ cōtingit mutatio ex parte actoris. tūc nō mutat respectu illius cuius respectu quis fideiussit. semp enim pmissit contemplationi interesse vomin. vt. l. si pcurator. r. j. si quis cau. sed quomodo contingit mutatio ex parte rei fecus. nam si fideiussilem pro defensore non habente mādātū obligauit me respectu illius sententie que ligabat ipsum defensoris nō vominum. superueniente mādato sententia ligabat vominum non fideiussorem. vt. l. plantius. j. de procura. merito defensor non teneatur. Alias rationes examinaui. d. l. si ante acceptum. vbi posui pncipiam distinctionē quomodo ex mutatione contingit liberatio fideiussoris vel non dixi plene in. l. cam apud. j. iud. solui. Secundo modo legitur in cautione de iudicio fisci: tunc obstat. l. sciendū. j. eodem. respondit Bul. qd possessor immobilium nō satisfacit. verū est si est possessor aliarū rerū immobilitū. sed possessor rei q̄ perit nō excusat eū satisfatione. ita loquitur hec op. Bul. aliter recitatur glo.

- 1. iste glo. j. eo. l. sciendū. r. ibi dicit in. vij. q. C. Alij dicit qd hic pcurator nō possidebat istū fundū. ita qd hoc sufficeret ad euitandam istā satisfationē. forte est possidebat vt creditor: vel colonus. vt. l. sciendū. §. creditor. j. eod. r. ista pōt facta sustineri: vel forte non possidebat fundū. sed volo deserat possidere: ideo cōueniebāt vt. §. eo. l. de die. §. quidā. r. ibi dixi in vlt. oppo. vel ptebat fundus cū fructibus qui multum excedebant: r. ideo erat necessaria cautio de iudicio fisci.
- 2. Mutatio interueniens de non mādato ad mādato non impedit stipulationem. cōmitti.
- 3. Ratihabitio ex parte rei et quando trahitur retro.
- 4. Procurator falsus actoris etiā licet conuallando non facit conditionem suam aliquam.
- 5. Mutatio qd sit triplex: r. que sit illa que satisfatio nem perimit.
- 6. Cautio de iudicio fisci quando prestat per que verba concipiatur.
- 7. In stipulatione de iudicio fisci impersonalitas ex parte p. mittentis non vitiat stipulationem.
- 8. Promittens in iudicio fisci si adijcet qd omittit parere mandatis curie nō tenetur iudicari solui.
- 9. Stipulatio soluere iudicatum qd conueniat aliud qd verba sonant.
- 10. Promittens de iudicio fisci in spiritibus r. criminalibus tenetur adijcere penam.
- 11. Promittens aliquem representare in criminalibus sine pena qualiter puniatur.

Alianus. Dec lex est difficilis. r. gens ex parte actoris satisfationē nō perimit. h. d. C. oppo. qd mutatio interueniens de non mādato ad mādatus non impedit stipulationem cōmitti: vt in glo. pone casum. hec glo. habet duas partes principales: quia in prima parte psequit lecturā Joā. r. Azo. dicentū qd ista lex loquit in satisfatione iudicari solui. r. istā parte glo. psequit vsq̄ ad ver. alij. vt Bul. qui verissimus est ppe fl. glo. ibi est alia pars. in qua glo. legitur istā fm lecta. Bul. etiā in satisfatione de iudicio fisci. r. iste lec. sic variant timore. l. sciendū. j. eod. qd huius venit nō ad id qd in hac. l. determinat: sed ad id qd pponit: qd hic pponit qd possessor fundi debeat satisfacere. ar. illa dicitur huius ideo Jo. r. Azo. dixerunt qd illa lex loquit de satisfatione de iudicio fisci: hic in satisfatione de iud. sol. Sed Bul. dicit qd possessor rei immobilis qd non pens non hie necesse satisfacere de iudicio fisci: vt ibi. sed si rei tantū petite sit vt hic. vel hic nō dicit de possessor: sed de mero detentore: qui non entrat satisfationē. vel hic ipse hinc causā. sic. §. e. l. de die. §. quidā. r. ibi no. qd illa tertia responsio est extra glo. r. sic est expedita scōa pars glo. Sed redeundo ad primā partē qd hic loquit de satisfatione de iud. sol. istud videt de iure vigesimū. Pro glo. facit. j. man. l. si remunerandi. §. manius. Sed Franci. accur. tenet contra glo. quod etiā de iure srorum suo nomine conuentus non tenebatur satisfacere. vt. j. de procura. l. sed r. he. §. defendere. r. j. ex quib. cau. in pos. eatur. l. hec autem. §. ff. et iustit. j. l. si cum vno. ideo ipse dicit qd ista satisfda

tio fuit prestita a procuratore rei nō ab ipso reo, vel fuit prestita ex voluntate nō ex necessitate. Sequitur in glof. sed cum conditio r. remota. Itemare qd ista loquitur in satisfatione iudicatum solui. C. oppo. glo. de. l. si ante acceptum. j. de iud. sol. ibi dicitur qd si casu per sone cōditio est mutata qd satisfatio nō cōmittitur. r. eodem modo opponit j. qui. mo. pig. vel bypo. sol. l. j. in fi. Sol. ibi loquitur quādo mutatio interuenit ex parte rei: hic nō quādo ex parte actoris. Et reddidit rationem: quia ibi ex parte rei proprie est mutatio r. alteratio de statu ad statū cum r. sine mādato r. cum mādato admittitur defensio. vnde nonus status superueniens non operat nisi ad ex tunc: ideo ratihabitio nō trahitur retro: vt. l. iij. §. qd fidei cōmissaria. j. de he. insti. sed ex parte actoris: qd falsus procurator non deduxit rem in iudicio: non potest dicit qd falsus procurator dicitur esse in aliquo statu: ideo ratihabitio trahit retro r. reddit conditionem procuratoris vniformē tempore accepte satisfationis r. post. vnde ratione istius satisfationis fictione nō videtur status alterari: sed semper idem fuisse: ideo cōmittit stipulatio. Ecce ergo fm Jo. ratihabitio non trahitur retro ex parte rei: sed ex parte actoris. Et si queris quare hoc quod trahit retro in pcuratore actoris nō rei. Rñ. qd trahit retro est per fictionē: quam ius inuenit pro danda efficacia actui retro inefficaci. ita est in pcuratore actoris: s; in procuratore rei: fuit retro efficax. C. Bre quia ratihabitio pater etiā in die qd pendet ex cōfensa ratificationis fm regulā magistratū r. doc. no. per Imo. extra de offi. dele. c. prudentia. Sed defensionis potestas nō dependet a dño cuz iudicatus possit defendi: vt. j. de sol. solutionē. C. Bre cōtraria pariter debet operari quodlibet. s; in suo effectu ad quē r. prout ad ipsum ordinatur: ad eo qd qd non potest prohibere nec permittit: vt. j. de acq. heredi. l. is pōt. Sed mera defensio non potest prohiberi: ergo permissio nihil operat: fm glo. r. fuit de mente glo. C. Item est alia ratio differentie fm glof. inter actorem r. reum: quia ex parte actoris nihil est quod impediatur cōmitti stipulationem. s; ex parte rei sic: predicta mutatione interueniente non est reperire ex qua parte vel culpa possit stipulatio cōmitti: quod declarat vt in glo. Sed contra primam rationem glo. C. oppo. quod si mutatio status hoc operatur in procuratore rei. ergo ideoq̄ in eo qui veniatur nomine actoris: si erat talis qui non poterat prohibere. l. quod est quando qd. Illa r. in isto potest status mutari. sed respon. fm glo. cōcedendo in casu isto qd in casu isto idē est ex parte actoris qd rei. Item cōtra primā rationē ob. qd lit. contesta. etiā in falso pcuratore vide qd alij glo. sic eius conditio efficitur: cum lit. contesta. efficitur quasi dominus in fiste. ergo in pcuratore etiā actoris possit lit. contesta. videndū est ex parte stipulationem cōmitti mutatio status. Sed respon. concedendo hoc esse verum pōt lit. contesta. fm Azo. C. Recitata est glo. ista glo. dicit tria. Primo qd ratihabitio ex parte rei nō trahit retro: r. in hoc dicit male simpliciter loquēdo. Dico per rationē: nā cū defensor nomine rei defensio

Quero quid si tutor. Adde plene. l. j. s. impera. de oper. no. nuntia. l. post mortem. quando ex fac. tu. ag. l. procuratorem qui. ff. de procura. Anno. in c. quod quibusdam. de fideiuf. Ber. in c. per tuas. de arbi. Andre. Barba.

Si fundum. Ita. ergo possessio tutoris non releuat pupillum. Sol. quicquid dicit glo. hic loquitur de satisfatione de iudicio sicut que exigitur lata sententia. vt. l. grece. s. et post litem. j. de fideiuf. r. no. s. e. l. j. s. fin. sed in iudicio tutor ipse habet sicut. et ergo eius possessio sufficit. Cessat enim presumptio fugae de executione sententiae hic non tractatur. sed si loque remur de satisfatione iudicatum solum in eo casu quo pupillus eam debet prestare non sufficit possessio tutoris. cum in eum non fiat executio. vbi dicitur est. Quero vbi dicitur dicitur. l. possideat immobilia vel non habeat locum in satisfatione iudicatum solum. Glo. dicit q non. cum indistincte ille qui alium defendit debet satisficere. vt. C. de satisf. l. j. r. videbitur in l. non solum. s. qui alie no. j. de procur. Quero quid si tutor? conuenitur nomine proprio: an possessio pupilli sufficiat. Dicit glo. q non. r bene. Item querit glo. quid si possideat vnus de tutoribus non ille qui conuenit. Dicit glo. q non sufficeret. vti vt in ea.

Possest. Adde post dom. In. in qua tam late examinam an priuilegium concessum patri habenti. r. j. lib. r. s. dret. Val. cons. s. c. j. lib. Et quod mater m. no. excusetur ppter non peti. tum tutor. re filio h. cet. officia. tur maior consilium. Bar. cons. fil. c. j. lib. lib. Ange. c. s. i. j. Roma. c. s. i. j. c. lxxv. vii.

Magis ma. Adde post dom. Joan. cal. cons. r. et facit vltra ipsum qd iuris non fiduciarie p aliquo tamen si sit debere in casu magne necessitatis no dicit periturus. r in qum dicit an sit periturus ille q habuit in secreta ad aliqd si illud pro palat restitudo. vide late do. Card. cons. r. r. r. in qum ponit an laici possint disponere sup iuramento. vide q posui in d. annuos populi. vbi Bar. ponit.

Qui habet rem pro derelicta: videtur donare eam occupanti. Pars potest petere vt res super qua litigatur exhibeat testibus vt eam cognoscant.

Si fundum. Quert glo. quid si sunt finita tempora appellatiois exercende. Respondit glo. idem qd pro possessore habet. ar. s. ea. l. ver. diuersa. alle. s. nihil facit. loquitur enim in eo qui habet actionem personalem qui per hoc non dicitur possessor. non in eo qui potest conueniri personali actione. Preterea hic no est necessaria actio. sed solus officiu iudicis exequens: vt. j. de rei ven. l. qui restituere. Et ideo puto q tuc habetur vt possessor. sicut dicit. s. e. l. s. j. in malefidei possessore. Et ultimo videtur hic q non inspicit id quod conuenit pot. Et sic op. glo. de l. h. d. c. eod. s. h. s. de iuris. om. iud. dicit vt ibi.

Magis ma. Adde post dom. Joan. cal. cons. r. et facit vltra ipsum qd iuris non fiduciarie p aliquo tamen si sit debere in casu magne necessitatis no dicit periturus. r in qum dicit an sit periturus ille q habuit in secreta ad aliqd si illud pro palat restitudo. vide late do. Card. cons. r. r. r. in qum ponit an laici possint disponere sup iuramento. vide q posui in d. annuos populi. vbi Bar. ponit.

Possest. Dppo. s. e. l. s. ab arbitro. So. ludi. ergo possessio tutoris non releuat pupillum. Sol. quicquid dicit glo. hic loquitur de satisfatione de iudicio sicut que exigitur lata sententia. vt. l. grece. s. et post litem. j. de fideiuf. r. no. s. e. l. j. s. fin. sed in iudicio tutor ipse habet sicut. et ergo eius possessio sufficit. Cessat enim presumptio fugae de executione sententiae hic non tractatur. sed si loque remur de satisfatione iudicatum solum in eo casu quo pupillus eam debet prestare non sufficit possessio tutoris. cum in eum non fiat executio. vbi dicitur est. Quero vbi dicitur dicitur. l. possideat immobilia vel non habeat locum in satisfatione iudicatum solum. Glo. dicit q non. cum indistincte ille qui alium defendit debet satisficere. vt. C. de satisf. l. j. r. videbitur in l. non solum. s. qui alie no. j. de procur. Quero quid si tutor? conuenitur nomine proprio: an possessio pupilli sufficiat. Dicit glo. q non. r bene. Item querit glo. quid si possideat vnus de tutoribus non ille qui conuenit. Dicit glo. q non sufficeret. vti vt in ea.

dicat glo. ibi superuenit inopinata calamitas. hic fecus. Quid vult dicere hic loquitur de reo quibz dicitur possessio ad huc est r tenendo opti. qua dicit. s. e. l. in prin. q iste debeas promittere r obli gare bona sua ad huc remanet actor cautus. q possessio illa remanet obligata. In l. c. contraria superuenit inopinata calamitas: q forte fundus casmate perijt vel aliter flumine occupat. et ideo actor no remanet cautus. C. opp. ad scdm dicitur: q res de uenit ad eam casum a quo no potest incipere. ergo videtur: vt. l. pluribus. s. r si placet. j. de verb. obl. Solu. hic casus superueniens. vptua possessio rerum immobilium tendit ad eundem effectum cum accue celebrato. sicut enim per satisfationem actor redditur cautus. ita per possessionem superuenientem: ideo no vitiat. In c. contrario tedit ad diuersum effectum. facit. j. ad. l. fal. l. verbis in prin. r p. Dy. extra de regu. iur. c. actum legitime. lib. vj. dicit in dicto. s. r si placet.

Si iuramento. In iuramento. no videt esse accepta autoritas legis vel superioris. b. d. facit. C. de non nume. pecu. l. vlt. et. j. ad municip. l. fina. in princip. Et per hoc ille qui iurat non potest reduci ad arbitrium boni viri intelligitur nisi ex causa legitima. vt. l. si libertus de oper. libe. et extra de iur. iur. c. quintavallis.

Si ex noxali causa agatur. Rubrica.

Qui habet rem pro derelicta: videtur donare eam occupanti. Pars potest petere vt res super qua litigatur exhibeat testibus vt eam cognoscant.

Si quis. Primo ponitur verba edicti. secundo in ipis et sponere ea. secunda ibi in eadem causa: subdiuidit in tres. quia multa dupli car. Primo ponit summarium vnum. quid sit dictum in eadem causa. secundo illud summarium declarat per plura membra. Tertio illa membra declarat. secunda ibi: si desinat. tertia ibi ita q. C. oppo. q sic ter. repetat bis idem. Dicit enim si seruus desinat esse promissor: postea ide repetit. Solu. primo dicit in genere non exprime do causam. postea illud declarat exprimendo causam vt dicit diuidendo l. am. Et dicitur hic in prin. loquitur quando seruus habitus est pro derelicto In glo. vide eam r contra causatione quoniam voluntium euitare solutionem gabelle qui habet fundi pro derelicto. r alius vadit r occupat vt se gabella no soluat: quasi no sit aliquid contractus. sed certe imo videt celebratus deus donatiois q emi by pro derelicto vt donare ei quid occupat vt. l. qd seruus. j. de stipu. seruo. Secdo oppo. dicit hic vel actio amissa sit. C. tra videt q actio no potuerit amitti quasi interrupta prescriptione per citationem. vt. l. cum notificati. in prin. C. de prescrip. xxx. anno. Sol. dicit q hic fuit amissa per sententiam quia nec actor nec testes postuerunt seruū cognoscere: quia non fuit exhibitus. Et ideo q no pba uit actor succedat. vt. j. de eddo. l. argentinus. s. cum autem.

Ed alio. Si absens. Supra locutus est post satisfationem prestatam seruo absente dño presente. hic dicit ante pñtia satisfatione seruo absente r dño presente. Secundo ante satisfationem prestatam seruo presente r domino absente. secunda ibi: sed e si seruus. Et dicitur. h. d. Seruus absentem dominus debet defendere aut satisficere pro eo. sed seruus presentem si nemo defendat potest quis capere et secundo decreto: r si dominus restituatur: restitue rit etiam actor. h. d. Pet. de bella perti. repetijt r tractauit materiam primi r secundi decreti quam glo. tractauit plene in l. si finita. s. iulius. j. de dam. cum autem.

cum aut. r ita dicit glo. Istud quibusdam no pñt: q actor certi hōis satisfatione accepti. ideo no pot ignorare. Itē nec pot. pedere in testibus q debet deponere super eo qd actor articulauit. So. huius timore quida recedat ab hac lect. r dicitur q actor erat relicti legati si infra certū tempus seruū manumissit. quē seruū no potuit manumittere. q no fuit exhibitus. ita dicebat Bug. Alij dicit q hic fuit actus fidei satisfatione exhibenda tota familia vt vnus recognosceret. r sic no fuit satisfatio certi hōis: vt. s. Tu dic dicit glo. pcedere. licet esset actor receperit satisfatione certi hominis de iudicio sicut. tñ potuit in iustro notari p certa signa que testibus no sunt nota. vt ponendo nomē r pronomen qd testes ignorant r ideo debet exhiberi. vt testes cognoscant: qd nota r q pot petere pars vtra de qua litigat pducant in iudiciū vt testes cā cognoscant. vt gl. hic dicit r. j. de publica. l. cū si exhibuissent. s. ante. r ibi dicit. l. iij. s. j. ad exhibē dū. vide istā glo. Facit ad hoc qd videtur statim. j. l. pxi. s. h. absens. Si vero velles dicere qd actio esset amissa tempore non oblatre citatione. dicit vt videbitis. j. ite. l. si in prin. C. Quero iste alie nans quot actionibus potest conueniri. Dicit glo. tribus. dicit vt in ea. Vide glo. r not. C. In eo vero quod glo. dicit q offerendo se defensionem liberaf ab actione de aliena iudi. muran. causa facta. o. y. eū quidam q idē esset in hac sit pularione. qz offerendo se defensionem cessat interesse: qd satis placet si interesse cessare forte qz consistere oia vel testes habent notā personam. sed si negaret ita vel esset necesse seruū interrogari tūc no cessat interesse. h. offerat se defensionem: vt no. j. l. pxi. s. h. abs. vel si testes persona no cognoscant. vt dicit. s. pxi. C. Quero an istud sit verū simpliciter r indistincte quod qui satisfidat non tenetur exhibere. dicit vt in glo. C. Item quero an sit verum indistincte qd dan do seruum pro noxa quis liberatur. dicit gl. q no. dicit vt in ea.

Confessio serui facta in tortura super facto p pro probat contra dominum. Dominium quod transfertur per secundum decretum. In causa noxali interponitur secundum decretum etiam contra non latitantem. Actio amissa per restitutionem in integrum resuscitatur.

Ed alio. Si absens. Supra locutus est post satisfationem prestatam seruo absente dño presente. hic dicit ante pñtia satisfatione seruo absente r dño presente. Secundo ante satisfationem prestatam seruo presente r domino absente. secunda ibi: sed e si seruus. Et dicitur. h. d. Seruus absentem dominus debet defendere aut satisficere pro eo. sed seruus presentem si nemo defendat potest quis capere et secundo decreto: r si dominus restituatur: restitue rit etiam actor. h. d. Pet. de bella perti. repetijt r tractauit materiam primi r secundi decreti quam glo. tractauit plene in l. si finita. s. iulius. j. de dam. cum autem.

Inter. Et. etiam repetijt r posuit re pentionem Pet. r est vltima repitio quam L. y. fecit in prima parte. ff. veteris. Et querit glo. ad quid sistetur iste seruus in iudicio. r ad quid quid procedit. dicit vt in glo. ex qua apparat declaratio text. vide eam. Et not. ex ista r glo. de confessio ne serui: qz interdū et credit: qd est valde nota. r concludit q confessio in serui habite per tormenta super facto proprio statim contra dominum. Et sic facit ad. q. quā disp. tui de filio delinquente quam pie ne posui in l. cum filius. in princip. j. de verbo. obligatio. Et incipit illa a questio Perusue ciuitatis statuto cauetur r. C. hoc premisso oppo. de iur. iur. l. cum qui in princip. Sol. hic negans dolose tenetur in solidum si est pbatū contrarium aliter q per iuramentum: quia super iuramentum esset probatum tunc secus: vt in l. contraria. r hic in gl. super verbo deditio. C. oppo. j. eo. l. penult. Solu. hoc inrellige hic manumissit ipse proximior: ibi alij. C. oppo. glo. de l. si fundum per fidei commissum. r l. si quando. s. de res. j. de leg. j. r non soluit. Sed dicit q ibi per alienationem no tollitur potestas soluendi que ante competebat: quia non alienant cum dolo. Nam in l. si fundum. alienatio facta fuit de voluntate legatarij. In l. si qd. s. heres. fuit ex potestate iuris. Et dicit q hic res debet esse: qz cum interfecit vel manumissit. Et iteri? not. ex hoc sine tria. primo r quod per secundum decretum transfertur dominium si ille cōtra quem interponitur erat dñs. licet alij cōtra: vt in gl. secundo no. r qz in causam noxali interponitur s. d. decretum etiam contra non latitantem. quod apparet: qz absens r sit iur. ex quo apparet q non latitabat: qd no se occultabat tñ pter. vt. l. fulcinus. s. qd sit latitare. r quib. cau. in pos. eatur. Itē apparat q valer secundū decretum. alias non esset necessaria restitutio. simile in causa dñi interfec. In alijs secus. qz requiritur latitatio: vt. l. fulcinus. j. qui. ex. cau. in pos. ea. r est ratio: qd hic dñs tenet ex qualitate rei p qua conuenit non ex factio suo. de hoc p. doc. C. de resti. mill. l. ignorare. r ibi dicit in d. s. si forte. r in s. iulius. in eod. l. C. ultimo not. qz actio amissa per restitutionem in integrum resuscitatur.

Et querit glo. et ita contra partē vide Bar. in d. l. cū fili. quam dñs potest resuocare. Andreas Barba.

Et querit glo. et ita contra partē vide Bar. in d. l. cū fili. quam dñs potest resuocare. Andreas Barba.

zatur. Sed puto qd sicut illa que res
statur abfenti dicitur vtilis: ita illa
que presentis contra quem petitur
restitutio: r sic no est eadem que res
suscitat: vt. C. si aduersus transac.
l. j. r dixi plene in. l. mentus. S. duo
bus. in sexta oppositione. p. m. par
tis. j. de leg. r. l. qui res. S. aream.
j. de so.

- 1 Qui mentis negando id ex quo
vult intentionem suam fundare: amit
tit suum privilegium.
- 2 Coniunctus de maleficio potest pro
bare quillud fecit ad sui defensionem.
- 3 Index in re mobilis immutato decre
to r precedente contumacia rei r cau
se cognitione requisita in secundo
decreto potest transferre ius plenum:
quo ad causam noxalem damni infes
cti r etiam quando agitur ad pres
tationem aliquam.
- 4 Restitio secundo decreto rescindit
deliberat: ex eo que sita: et vetus
actio instauratur.
- 5 Decretum quid sit. Et quid primus
r quid secundum.

* Pro in
relectu. l.
si vnus. S.
pactus ne
peteret.
veru. sed si
pactus. ff.
de pactis.

Et multa circa hec remissim.
6 Confessio seruus filij in iudicio p
missio contra dnm vel filium ex fact
cozum nocet domino r patri.
7 Si ante statuto qd pater teneatur sol
uere condemnationem p filio: pater
ipse admittitur ratiōe sui interesse
ad probandum contra confessiones
filij.

Si absens. Iste. §. diuidit
in duas partes
primò loquitur qm dñs cōuentus nox
rali erat presens r seruus absens:
scd loquitur cōtra qm seruus erat p
sens r dñs absens. scda ibi s; si seru.
Ite pma diuidit in duas: qz primo
ponit tria privilegia que bz dñs: ses
cundo ponit due cause in quibus
amittunt dicta privilegia. secunda
ibi: si vero falso. Item secunda pars
principalis vsu dicit in tres partes.
qz primo ponit de remedio agentis
qd habet rescissa datione p noxa et
facta p iudicē. Scda secūde incipit
ibi sed causa cognita. tertia ibi ergo
r actio. r hoc dicit in summa. Si
dñs pñens est r noxali cōuenit ex de
licto seruus absens si dñs illū seruū
esse in sua potestate fatetur: alterū
de tribus eligere debet: vel promit
tere de iudicio sibi seruū vel iudicū
noxale suscipere vel cauere de dan
do eū p noxa: cū a manu eius per
uenerit. Si vero domino absente p
sens seruus nō defendit iussu iudicis
ex primo decreto. deinde ex se

cundo capis p noxa. vñō aut reuertente ex causa
succurrit r datio seu noxe de dñō rescinditur r
noxalis actio restituitur agenti. h. d. C. In text. ibi
si quidē. hoc ideo dicit quia in actionibus noxali
bus ante omnia fit ista interrogatio: vñō is quem
quis vult ad iudicū vocare r noxali actione cōue
nire sit dominus vel nō. C. In text. ibi ex dicitur
rū. hic cū effectu dationis pro noxa. C. In text. ibi
potestare esse dic. l. seruū. C. In text. ibi sine noxe
datione. Mor. q. r vbi quis mentis negado id ex
quo postea vult intentionē suā fundare: r suū pri
uilegiū: privilegiū qd habet perdit. hic est privile
giū fundamētū r facultas seruū dandi pro noxa
est ex eo: quia dominus. si ergo negant se domi
num in hoc puniunt de mendacia cōiunctus: qz per
dit privilegiū electionis: vt. l. si qui. po. in pig. ha.
als aut. item possessor. Ius autem commune non
perditur a reo r actione mendaciū: vt. C. de exce. l.
si quidem. ideo dato qd pater sit coniunctus de male
ficio potest probare qd illud fecit ad sui defensionem
nem pma de are. albi. l. j. de contra. in. c. nullus
pluribus. extra de reg. in. lib. vi. cuius opinionem
practici assessorēs errantes sequuntur. C. In text.
ibi esset r esse possit fm glo. r alios. C. In text. ibi
ducedus. primo ex primo decreto: deinde ex secū
do decreto: de quo hic loquitur fm Doct. r hoc eod
dem modo intelligit glo. alii. §. in secūdo decreto.
Ia. de ra. dicit qd in re mobilis iudex immutato de
creto pcedere cōtumacia rei cū cause cognitione
q alb erigit in scdo decreto potest transferre ius ple
m in re mobilis. r sic intelligit ista tex. hoc est glo.
quid l. y. cū igit hoc decretū nō intelligit primū:
qd nō interuenit scdm nec scd; qd nō pcedit pma:
sed dñs vñō em decretū habet plēnā effectū. Si em
tu legeres istū tex. vsq; ad mille annos nō inueni
res in tex. dicitur de primo r scdo decreto. Mō s; ne
go in re mobilis iudicē posse dare primū r scdm de
cretū si vult hoc obseruare qd obseruat in re im
mobilis. Sed ptra p̄dicta facit. j. de re iud. l. a dno
pio. §. exequunt. vbi primo interponitur primū de
cretū postea deuenit ad secūdū. l. ad v̄ditionē. id
dicitur p̄dictorū videt restringendū ad eam noxale:
vel ad aliā cām in qua sit eadem ratio: vt puta qm
agit ad aliquā p̄stationē respectu rei in qua ad
ca est missio. Sic intelligit p̄dictos doct. ibi em
quodāmodo videt res affecta etiā nullo intercedē
te decreto: ita qd idē operet r esse affectā et pri
mū decretū. r hoc modo restringo opin. p̄dictorū
doc. C. In text. ibi in sua noceat. concoz. j. de dā. in
fec. l. si finita. §. si forte. itē adde qd no. per l. y. C.
de resti. missi. l. ignorare. ergo no. r qd rescisso scdo
decreto rescinditur liberatio ex eo que sita: qz ves
tus actio instauratur etiā si fuisse talis que cōpel
* teret ad vindictā: vt iniuriarū r noxalis: vt hic. Mō
ob. j. de pac. l. si vnus. §. pactus ne peteret. v. sed si
pactū. qd ideo est: qz restituit actio r retro fingit
nunq; fuisse liberatōis: qz ista non est alta r prima:
inspecta ista fictione. L. y. n. addit ad hoc. j. de iure
fit. l. de ferre. cum. l. seq. r est optima concoz. C. In
text. ibi esse cepit. hic tractat doc. de materia pri
mi r secūdi decreti quā hic p̄sequitur Doct.
Sed si vis r subtilius scire qd sit decretū in genere
quid primū

quid primū decretū cum ista adfectione. qd scdm
Ire dicit: quo iure perat interponitur iure actio
nis: an officio iudicis: r officio iudicis: an sit offi
ciū mercenariū aut nobilitate: a quo iudice interpo
natur. Et an iudex dñ interponit scdm decretum:
vel dñ partes petit interponi debeat sedere pro
rioualitate: quo ordine quo ad citationē: r quo or
dine quo ad fidē de debito: qualis fides sufficiat
quo ad primū decretū. Et in qm r in quo fiat im
missio in actionibus realibus mixtis vel psonalibus
hypothecariis r de intellectu gl. q est in. l. ij. §. si.
de acqui. pos. r in seruitutibus? de intellectu. l. si pri.
j. de no. ope. num. r. j. de dā. in fec. l. a quo. r. j. si ser.
ven. l. is cuius. Et an in arela inoff. test. r in actio
ne ad exhibendū possit interponi decretū primū.
r quis est effectus primi decreti: r quis est effectus
respectu dētationis in psonali respectu posses
sionis: in reali respectu custodie: respectu fructuū
perceptionis: respectu fructuū v̄ditionis r locas
tionis: respectu fructuū lucrationis in quibusdā
rebus mobilibus r immobilibus? r in quibusdā cau
sis r iudicijs. vide plenissime hic p l. y. in cōmento
vbi reperies declarata oia intra loquētia in ista ma
teria. idē p̄sequitur in scdo decreto. r bene inter ad
de. j. de libe. ho. ex. l. ij. §. pen. C. In gl. ij. ibi for
te crederet. C. Mo. r q in iudicio qd pponit cō
tra dñm ex facto seruus: contra patrem ex delicto
filij ex forma statuti cōfessio facta p filium vel seruū
nocet dño vel patri nisi probet cōtrariū: vt in glo.
qd not. Sequitur in gl. contrariū confessioni. ex ista
gl. plique sperre qd si filius est accusat. r de homi
cidio r pater teneat soluere cōdationē pro filio
ex forma statuti qd cōtra cōfessionē factā pro filio
qui fecit homicidiū pater ratione sui interesse pe
cuniarū debet admitti ad pbandū contrariū per
istam gl. qd bene no. r vide qd plene dicit in. l. cum
filius. in prin. de verbo. obi. Additio.

Scdm vsufructu. Forma se
cundi de
creti qd interponit contra fructuarium
est vt et vsufructus? persectio denegat.
h. d. no. qd dicit in sumario. in alijs autē qui non
sunt perfecti dñi: sed hñc ius aliqd in re qualiter
interponat h; decretū: dicit. j. de dā. in fec. l. si fin
ta. §. si de p̄ctigaitibus? r. §. si qua sunt iura. C. Op.
vsufructuaris dicit esse procurator dñi ad desen
dendū illā rem: vt. l. prima. in fi. vsufu. que ad mo.
ca. r. l. prima. §. si. de no. ope. nū. ergo tanq; ex con
tumacia pcuratoris dñi pot peruenire ad secū
dum decretū in ad iudicationē domini: vt. j. de dā.
in fec. l. dñi. r Sol. cōcedo qd contumacia p procura
toris nocet domino vt possit perueniri ad primū
decretū contra eum: vt. l. eū qui. C. de procur. r de
digni. l. quoties. non tamen qd possit perueniri ad
secundū in p̄tūditiū dñi: vt hic. r. l. hoc amplius
§. fina. cum. l. seq. j. de dam. in fec. r ibi dixi. Ad id
fias in. l. prima. §. si procurator. §. si quis ius dñ. nō
obten.

* Quod commune est: meum est.

Scdm vsu no. Cui
er necessitate defendit vsu
datur suo nomine esse in
iudicio. h. d. C. Quero de qua cau
sione loquitur hic. dicit glo. r bene
de cautione iudicis solui. Cautio
em de iudicio sibi semp debet pres
stari: nisi possideret immobilia. et
ista est vera. C. Oppo. r videtur qd
sufficiat defensor: p parte: vt. l. plus
res. j. de dam. in fec. r. l. in stipulatio
ne. eo. ritu. r. j. de neg. gest. l. si cōes.
Sol. vt dicit in. d. l. in stipulatione. r
dicit in. d. l. si cōmunes. scias etiā qd
ista lex loquitur dño volente desen
dere. nam si vellet cedere pro parte
sua suo iuri bene admitteret. vt. j.
de noxali. l. si seru? cōis. r. h. d. prin
cipium huius glori. Alrimo r nor. b
gl. ex hac. l. quod commune est mē
est. ad quod oppo. qd non soluit.
dic plene: vt. l. seruū electione. §. j. j.
de leg. j.

Ad ditto persone que erat tē
pore sententia inspiciatur in im
ponendo penam.
Zaius delinquens qui postea effe
ctus est clericus quomodo puniat
r per quem.

Scdm seruū. Si
statuatur liber factus in cau
sis criminalibus non vide
tur in eadem causa sibi: nisi et liber?
tas fuit amissa: factus in cūctis?
r aliter intentatis. h. d. C. Mo. qd gra
uius puniit seruus qd liber. scdo no
ra qd imponēdo penā inspiciat con
ditio persone que erat tpe senten
dā erat tpe delicti. C. Oppo. qd copio
re in alia causa: vt. s. eo. l. i. §. si des
nat. So. hic nō fit liber factio pmissi
soris. vel die etiā factio pmissoris. r
ideo teneat tēpore eo casu quo cōditio
actoris ad experitendū fit deterior:
vt in primo casu. l. secus si non fiat
deterior: vt in scdo. Ad odo habes
primā gl. Op. qd debeat inspicit cen
ditio qd fuit tpe cōmissi delicti: vt. j.
de pe. l. i. istud cōtrariū est difficile.
dicit gl. hic loquitur in publicis cri
minibus. ibi in p̄uatis. Et qd hic
dicit iniuriarū: intelligo eo casu quo
iniuria est crimē publicum: vt. l. qd
senatus. j. de iniur. Ite dicit dicitur
nostris doctoribus. Nā hic sumus
in materia noxaliū actionū que non
habent locū in criminibus publicis
r capitalibus: vt. l. quid sit fugitivus.
§. qd alunt. j. de edil. edic. §. l. i. §. j.
q d q

Cōtra
post. Adde
post do.
Zaius. dñ po
nit qd igno
rātia p̄ba
tur p iura
mentū qd
pulschero
lut Romā.
conf. l. iij.
C. l. iij. vide
q. not. per
Bal. l. i. j.
C. qui tes
ta. face.
post. ex ibi
do. Zu. et
vide Bar.
in. l. ij. de
cōdi. insti.
C. si ser
uum. Et vide
Bal. in. l. ob
seruare. §.
post. dñs
ca. ad qd
allegauit
istā. l. nota
bile. l. i. §.
C. ad ma
ced. Vide
Bene. de
p̄lābi. in. l.
statuliber.
ff. de statu
lib. in dñc.
Bar. in. l.
oēs popu
li. de iust.
r iur. r in
l. i. §. de pe.
Balt. in. l.
j. C. de in
fa. doc. hic
sed quid si
penatēda
ex confue
tudine. vj
de Bar. i
d. l. j. An
dre. Bar.

de pe. est in materia publico: iudici... ergo de publico loquitur. ideo... dicitur totum contra qd hic loquitur in criminibus privatis...

Et hoc facit ad q. de hoc de Bal. in l. officio leo. C. de epi. r. cler. r. et ibi ego remisi plene An. de Bar.

Et hoc facit ad questionem de delinquente qui est fecus est clericus vtrum puniatur vt clericus anr laicus. Et vtrū per iudicem laicū an per ecclesiasticū...

Servitium

Quiritur in iudicio crimināli proposito contra servū quē dñs promissit exhibere. r dicit qd dñs non exhibet eū in statu servitutis: sed libertatis: non videtur in eadē causa sūtere. q. aliter iudicatur de seruo alicuius: vt vni dicitur sumatur: qd de libero. scdo loquitur in dño criminaliter conuenit oratori qui promissit serū sūtere r exhibet eū statuliberā. Dicitur qd non intelligitur in deteriori causa sūtere quo ad agentem. in si. L. res dicit ad primū partē. r dicit qd si statuliber erat accusat: de aliquo crimine dñs promissit eū sūtere r exhibere...

bet eum liberum ex causa veteri non intelligitur enim sūtere statu mutato de novo eo qd erat implicitus veteri. Et quia erat ille antiquus status or dñatus ad istum liberandum. hoc dicitur iste duz leges. secunda pars istius legis incipit ibi. q. autem r. c. In tex. ibi farifit. Ita est r ratio quare in actionibus ad vindictā vna tollit alia: quia ex tunc iudicte habet annexam satisfactionē vt bic: r. j. de iniur. l. sed si vnus. S. si ante iudicem. r facit eo. titu. l. q. senatus. r quod no. in. l. cum emancipati. S. emancipatus filius. de col. bono. In tex. ibi aliter de libero. hoc videtur falsum. nam tempus delicti non sententie videtur inspicendum: vt. l. j. de penis. respondit qd. qd hic loquitur in criminibus publico. ibi in priuato. Dicitur totum oppositum qd ista. l. loquitur in crimine priuato in publico. Et qd ista. l. loquitur in crimine priuato apparet ex tractatu in quo est posita. est enim posita in tractatu noralium a actionum que non habet locum in publicis criminibus: vt. j. de ver. sig. l. hec stipulatio. j. de edil. edic. l. quid sit fugitivus. S. nos ras. r q. illa. l. j. de penis. loquitur in crimine publico est glo. j. de statulib. l. statuliber a ceteris. in princ. ideo dicit ipse si crimen est priuatum pena est arbitraria. ita qd non potest dici imposita: sed imponenda: ideo tempus in quo incipit esse certa debet considerari. vt bic. Sed in criminibus publicis pena est a. l. imposita. r ipso facto contrahitur qd tum ad vinculum quo peruenit ad sententiā. Nō dico qd possit punire non mediante sententiā: vt. j. de custo. reo. l. si confessus. ideo si obligatio est cōtracta ad penam certam nō potest mutari: illa est dicit obligatio certa que specialiter est vnfo: mis: vt. S. si cer. per. l. certum. r. l. cum qui. Ita sententia est Jaco. bu. predicta vera in qualitatibus que insunt quasi naturaliter per quas status persone mutatur. Si autem ex accidenti emergūt falso statu persone: tunc tempus sententie consideratur: vt in aut. vt iud. sine quoquo supra. S. interdicimus. col. j. Et plū in eo qui erat officialis tpe delicti. r tpe sine non. vel eōtra fm Buil. r Jaco. bu. r Ja. de del. dicit aliter. vt dicā in gl. In tex. ibi quia implitus r. c. Et qd libertas pcedēs ex causa de pte terito fingitur retro ad tempus cause vt. j. de ma. nu. testa. L. natus. in bis. f. que nō habet pūctica de possessori. mediū tps. r sic fingitur retro quo ad quid nō in pūcticiū possessoris: vt. l. j. s. serui. j. ad filleta. Si ergo trabit retro tpe pmissiois fingit fuisse liber: nō sūtit in eadē cā. vt. s. ti. j. l. iul. Et inducitur in arg. ad qd nē de eo qui pmissit dare scabum matru de pedona: r pedona fecit reginā: sed nihil facit. qd ibi nō inerat illa cā tpe cōuentiois. ita qd ex aliqua causa veteri possit dici qd immedie pcederet. sed habebat factū r fiebat pmonio ad aliqd offi: vt. l. legatis seruis. S. onatribus. de leg. iij. fm doc. In glo. super verbo vindicta. ibi de priuatis criminibus. Tu dicit aut pena est cōs. Leadē in libero r seruo. r tūc inspicit tps de licitū tam in publicis qd in priuatis criminibus: vt ibi. aut pena est specialiter: r maior in seruo qd in libero sicut est regulariter: r est coequalis: tūc sit capitalis sine nō. sine crimē publicū sine priuatum non est

non est vis vt hic manifeste apparet si non calumniatur: tunc spectabit tempus sine: vt bic. Et est ratio: qd delictū est cā pene r nō persona cā pene. Sed cū psona cōditio mutare et cā: qd causa cessante r. vt. C. de epi. r cler. l. generaliter. r maxime fauore libertatis. S. qd si de libero fiat seruus tūc simpliciter debet spectari tēpus delicti: vt ibi. Nā pene sunt mollēde: vt. j. de penis. l. in interpretatione. Sed cōtra sol. glo. vi. def. j. de sta. lib. l. statuliber. in prin. S. pōt rāderi qd statulibero existēte in statu libertatis pena imponit fm Jaco. de bel. tu. dic vt dicit. s. sup. tex. fm Jaco. bu. r Buil. de en. Et facit p dicitā r ad. q. de eo qd est factus clericus post maleficiū cōmissum. vbi dico aut est pūctus a iudice seculari. r tūc nō mutat forū p rāde clericatus: vt. j. de iudi. l. si quis postea. j. de iurisd. om. iud. l. cū qd dam puella. Aut nō fuit pūctus. et tūc aut mutat conditionē r assumit clericatus in fraude. Nō pūctus si iā erat vītamatus vel pparauerat se iudex ad cognoscēdū de crimine. et idē fm Jaco. Buil. Aut non in fraude. Nō tūc dicitur esse qd mutat forū. Nō nō poterit pcedi p iudicē secularē. sed ecclesiasticū. Et mutat penā quātū ad eā qd nō pōt imponi a iudice ecclesiastico. Unde si a seculari venisset decapitādus nō decapitabatur p delicto ab ecclesiastico. S. dicit iudex ecclesiasticus imponere penā magis similē qd poterit pene decapitātiois. r hoc est verū in penis ordinarijs in qdus inspicit tps delicti. S. in extra ordinarijs penis in qdus inspicit tps sine. tūc ista qstio nō hz dubiū. qd iudex ecclesiasticus imponit eā ad arbitriū suū fm pal. legatos doc. r vide per Jo. an. in. c. j. extra de obligat. ad ratiocinia. r p. Dy. j. de exco. in. l. idem vlpianus. Additio:

De eo per quem factū erit quomōdus quis in iudicio sūtat. Rubr.

Continuatio patet. Querit glo. in quo differat iste tit. ab eo ne quis cum qui in ius voca. est vt eximat. Et assignat quatuor rationes. tres prime sunt vere. vltima dicit qd hic titu. loquitur post satisfactionem. ille ante satisfactionem: quod nō placet. nam hic etiam loquitur ante satisfactionem: vt. l. si in princ. j. eo. r si vidēbitis. not. tamen sine hui?

glo. qd dicit arguendū ex ordine titulo: per quod ad ar. fil. dicitur minuit tutorem confirmatum esse testamentarium potius qd datum ex ordine titulo: quia ponitur titulus de confirmando tutore post titu. de testamen. tunc. Postea de le. gi. tur. Postea de tuto. r curato. da. ab his. de quo per docto. C. de cōfir. tut. r not. per glo. insti. de ture. S. j.

Quisimum.

In eum cuius dolo factus est quomodus quis in iudicio sūtat datur actio ad inter. l. d. v. C. oppo. qui per alium fecit non tenetur verbis dicit nisi sit expulsius lege: vt. S. ne quis cum qui in ius voca. est vt erit. l. sed eximendi. S. fina. cum. l. sequenti. Solu. hec verba edicti sunt scrip. pta in rem: hoc est ita vniuersaliter qd cōpēbendūt erit fieri facient. Dicitur em de eo per quē factū est quo minus qd in iudicio sūtat: vt p quem factum erit. f. aliquid ex quo sequat fide effectus: ergo verbis edicti comprehenditur. Sed in contrario verba dicebant ne quis eximat: r sic loquebat determinare. ille autē qui mandat nō eximit. ergo fuit ibi necesse ex pmi. C. scdo op. r vt qd inspicitur animus facientis: vt. l. cum quidam. S. pen. j. de acqui. her. gl. nō soluit. Dicit ibi in additione hereditatis in qua inspicitur animus adēctus: hic in delictis in quibus inspicit animus mādātis nō inspecto aio facientis: vt bic. r. s. de iur. om. tu. l. si quis id qd. S. doli. Cōtra hoc facit. j. de fur. l. si quis. S. si. Tu dicit vt in d. S. doli. C. Opp. tercio de eo qd ter. dicit qd iste nō debuit esse nisi credul?: vt bic dicit iuriconsulti. contrariū facit. l. iij. S. sed si sic. j. de in re verso. Glo. nō soluit. Tu dicit qd in pūcticiū nuntiantis seu loquentis ego possum esse credulus: nec ipse pōt mibi impurare cur fuisi si credul?: r ita loquitur bic. r tō pōt nuntians cōueniri. Sed in pūcticiū cū tertij. nō debeo esse credulus: vt b. l. iij. S. sed si sic. j. de in rem verso.

Andre. Pomare. Re ver so. vide p post. c. qd dicit. j. co lum. xvj. dicitur. et Bar. cons. si. xxxviii. in penult. colū.

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

et quando actio de pecunia est annua... Et per hoc dicitur quod si pro... respondet con...

Si reus.

Non videtur inter... esse eius quod aduersus obligationem... est exceptio...

Si plures.

Non plures tenent ad inter... esse unius solum liberat alium... h. d. C. oppo. de l. i. quis iud. qd. s. fi. cu...

Serui nomine.

De periculo quod non debet... peruenire. Sol. ut in glo. C. Secundo...

Factoris. Et factio ferri domi... nus tenetur sciens in... solidum alias noxaliter hoc dicitur...

- 1 Actio in factum oritur ex edicto: quando in eo non exprimitur nomen actionis.
2 Prescriptio non interruptitur sola citatione. Et de qua prescriptio. nu. 4.
3 Si quis liberatur factio tertij primo contra tertium agitur: et si non est solvendo in pristinum debitore datur actio.
4 Que actiones perpetuantur per solam citationem: et que per litem contestationem.
5 Quando actio restituitur: que est que restituitur.
6 Isti titulus habet locum etiam ante satisfactionem.

De hoc edicto.

Si impeditur venire ad iudicium... cum tempore liberetur contra impediendum actio non datur: et si non fuerit solvendo in pristinum debitorem actio restituitur...

Adios. Adde post. do. ad quartam scilicet prescriptio interruptitur citatione...

est prescriptio mixta: ut. r. vel. xx. ann. et in illa eligitur media via: ut non interruptatur per sola citatio...

De si stipulato.

Hec actio potest actoris et etiam reo si non contra diversos competere. h. d. C. oppo. q. reus istam actionem non possit habere...

Pro intel lecta. l. c. 68. sturicibus. ff. de act. et obli.

§. colonus. Sol. dicit glo. quod hic dicit plurifere dies: intelligo paucos. quia hec adiectio plus ad modum refertur. v. l. hec adiectio. §. de verb. signi. §. sic conco. Sed tunc in surgit dubium quot sunt isti pauci dies. quidam dicunt quartam totius: vt. l. si quis in suo. C. de inoff. testa. Ista est obscura responsio. necesse enim verum dicat de quarta totius temporis quo passus est accitari in dictam vel quarta prime dilacionis vel qualiter. Unde alij dicunt referri ad duos dies. vt. l. ubi numerus. §. de testi. facit melius. l. si oleus. in fi. cum. l. seq. §. de volo. Alij dicunt hoc esse arbitrio iudicis. vt. §. de iure delib. l. §. de ista. §. vera. tex. est in l. si ita quis. §. scia. §. de verb. ob. Arbi. trahit autem iudex habita considerate ratione personarum et locorum. ar. l. continuus. §. ars. ita. §. item qui insulam. §. de verb. obli. Et ista faciunt ad questionem de teste qui dixit quod Titius possedit. x. annis et plus. quid importet hoc dicere: de quo tangit glo. in l. ab hostibus. §. sed qd simplr. ex quibus cau. maio. r. ibi dicam. C. p. qd possit venire in fra. te. mēse. vt. C. de fideiul. l. san. cimus. Dicit quidam illa corrigi ista: dicit fm. g. ibi loquitur in fideiulio re. hic in principali. Dicit enim ter. si reus pmissit: ratio quod factus est ali quando sistere seipsum qd alii. C. p. po. ad scdm. §. de hic si ius actoris no est factu deterius. Contra. na ista stipulatio comittit ad interesse. vt. l. ij. in fin. qui satis. cogā. Sed si ius actoris no est factu deterius actoris no interest. ergo no expedit purgare mora. v. ius timore hec legi ex re duob' modis. Prio qd hic fuit adiect' dies x. pena certa: et ideo comittit ad pena: hz no interest: ppter hoc interest rei qd possit mora purgare. Ista est vna lec. qz qui hac res nescit incidit in hui form: qz vbi est dies x. pena non admittit purgatio moze. vt. l. traictrite. §. de illo. §. de act. r. ob. l. magna. C. de hē. r. com. mit. stip. Et si alij dicat qd hic non fuit adiecta pena. Ad hui aut for. matu no bn rident: sed sustinendo flos: vt. cas. qz ius actoris no fit factu deterius. l. qn actio no fit amissa. tamen ista stipulatio est commissi fa ad totu interesse. i. ad totu illud qd veniebat in a. r. on. vt. l. ij. §. fin. cu. l. seq. §. qui satis. cog. Sed ad huc hui. l. no satisfit. qz si committitur solui ad illud qd debet non expedit

Et pl? Adde post o. Inf. in/ quantu po nit qd operentur illa verba q apponunt in instrumēto ven ditionis. si plus valet dono. bal. consil. ij. z xj. lib. v.

reio purgare mora: qz tū dabit per ista stipulatio neu quantum per prima actione. Tene ergo prima qd hic fuit adiecta dies x. pena. Ad cotraria r. de. l. ad. §. de illo. r. l. magna. dicitur modis: gl. quidetur dicere qd ibi veniebat post multos dies. hic infra paucos. De aliter dicit. Tu dic qd vbi est dies x. pena non admittit purgatio: nisi in stipulationibus pteroris et iudicialibus in quibus fit interpretatio ex mente et equitate pteroris: vt. l. in conventionalibus. §. de verb. ob. Puravit est proz equum si venit infra modicu x. ius actoris no est factu deterius qd admittatur purgatio vt hic. sed in conventionalibus proz habet iudicare ex conveniē tade no ex sua equitate: vt. in. l. in conventionalibus. Et predicta vera qn stipulatio pteroris perinet ad liti ordinatione: vt hic. secus si ad liti decisiō ne: vt. l. si cu dies. §. fin. cu. l. l. eq. §. p. n. l. seq. de arbi. qz facta liti decisiōne pteror: se non inur omittit: quia functus est officio suo: l. iudex. de re iud. §. secus in his que perinet ad liti ordinationem; C. oppo. et videtur quod semper ius actoris sit factum deterius propter expensas quas ipse sustulit: quia reus non venit. solu. dicit glo. qd propter hoc non dicit ius actoris factu deterius. na expen sas recuperat officio iudicis vel ex edicto si quis ius dicit non oportet. tunc enim dicit ius actoris factu deterius: qn actio sua perimit: no rone expē saru vt in hac glo. z clarus in l. ij. §. §. Sed cotra hoc opp. extra glo. de. l. si quis ita. §. scia. §. de verb. obli. vbi dicit qd admittit purgatio moze infra modicum ipse ius actoris no interest. no dicit si ius actoris no est factum deterius: sed ratione expensarū: dicit eius interesse. ergo zc. sol. in iudicialibus stipulationibus debet considerari solū si ius alterius scz actoris est factu deterius: qd expensas recuperabit officio iudicis: qz iudex non audiet eum nisi restituerit expensas. l. sancimus. C. de iud. Sed in obligatiō nibus conventionalibus inspicimus an eius inter/ sit. et pars non admittet en nisi restituo interesse: vt. d. §. scia. r. qd no. in. l. si cum dies. in fi. cum. l. seq. §. de arbi. qz postea non esset qui faceret eas restituiere sicut in iudicialibus. C. Itē opp. videtur qd ius actoris sit factu deterius. saltē qz actio est mō nois vite. Sol. istud interesse non consideratur: vt no. in. l. qui bis. §. de ver. ob. r. in. l. si creditor. §. de leg. j. z est ter. no. in. l. pater qui castrense. in fi. de castre. pecu. vbi si pater adiunxit hereditate filij te neretur actioe pperua. §. occupat iure peculij teneretur actioe annal per ti. §. qn act. de peculio est annalis. Et tū per hoc no dicit pars ledi nec hoc interesse attendit. C. opp. extra glo. dicit hic qd li berat que ope exceptionis purgatio moze. C. Ad r. imo ipso iure. vt. l. si insulam. §. de verbo. obli. ga. vbi moze purgatio liberat ipso iure. Solu. hic in stipulatione fuit adiecta certa dies: in l. contra. ria. non fuit dies adiecta certa. fed. l. si. subintelligit tempus quo insula fieri poterit. Sicut igitur ibi moze per cursum diei apposite a lege inducitur: ita ipso iure tollitur ex beneficio legis. §. de est moze per cursum diei apposit ad huc illa non tollit per. l. ipso iure. sed ope exceptionis. C. Ad do venio ad magnam glo. r. ex eo quod dicit qd admittitur

mittetur purgatio. sequitur qd stipulatio est comit ta. quero qualiter stipulatio comittatur. de quo dicit vt dicit in. l. ita stipulatus. §. de verbo. obli. vbi tractant qualiter quilibet stipulatio comittatur. Item glo. procedit vtra quando est comissa quaz lter purgatio admittitur. vbi vt in glo. clarus dicit r. in contrario. Quantum ad hanc materiam dixi plene. §. de verbo. obli. in. l. si insulam.

1. Pluralitas quando gemit singularitates.
2. Ter. r. tabu. licet dividat inter heredes actionē z obligatione actiue z passive. tamē illud quan do est in conditione non dividit inter heredes de bentes implere conditionem.
3. In oblatione generis solutio partis non facit pe titionem actoris esse in pendente.
4. In stipulationibus facti individuū in iudicijs an admittatur solutio partis. Et quid in stipulatio nibus conventionalibus.
5. Ratio quare solutio partis parit liberationem in parte: tamen quo ad comissionem pene nihil ope ratur.
6. Ratio quare obligatio dividitur inter heredes p missiois. tamē nisi totum soluarur pena comittit.
7. Quare sit quod quando in obligatione est datio no sufficit qd vnus ex heredibus det pro parte sua ad euitandum penam: secus quando in obligatiō ne est factum.
8. Quando ex facto vnus alij teneantur in solidum in obligatione facti individuū vel comente datio nem quomodo intelligatur. Ter. depositi infra depositi loquitur in obligatiō ne rem restituit.

§. seruus.

Si plurium. Stipulatio facta a pluribus si pro parte no implerit totum comittit: sed de equitate p parte impleta obstat exceptio. h. d. Pimo ponit dicitur. Seco eius pbatione de rigore. Tertio dicit aliud esse de equitate. secūda sibi: qd verū sit. tertia ibi: verū si p rata. C. opp. de principio huius legis. sol. intelligit qd serui come niebantur hic ex ea que poterat esse in iudicio. C. Seco oppo. iuriscōsultus male loquit. nam ne gatio postposita facit equipollere suo contrarior: vt. l. legitimus. §. an igitur. §. de legi. tu. fm hoc dicit verum esse oēs statos no esse: ergo equipollere huc verū est nullū statum esse hoc autē est falsu: qd verū est no stetit nisi vnu. glo. dicit qd iuriscō sultus no considerat illā equipollentia: sed voluit dicere verū esse no oēs statos esse. r. ideo glo. po nit ante dictione non. Tertio op. qd pluralitas gemit singularitatem: vt. l. falsa. in fi. de condi. r. demonstra. perinde est ergo ac si promississet per se de stichor: per se de pampilio. Et sic non debet comitti stipulatio in totum. Sol. glo. qd bec plu ralitas non gemit singularitates. Tu dicitur dicitur quantum ad hoc. quando qd plura copulantur respectu plurium z dinerforum effectū: r. tūc pluralitas gemit singularitatem: vt dicit. l. falsa. in fi. de conditio. r. demonstra. nam alia erat liber tas que relinquebatur vni; alia que relinquebatur

alteri. quando qd plura copulantur respectu vnus z eiusdes effectus: r. tunc pluralitas non gemit singularitatem: vt. C. de impu. r. alij subit. l. qua; nis. r. hic. C. Ad do venio ad glo. magna. que hāc ber multa iuris: r. est difficilis: vt cum declaram tibi. Divido eam in tres. Prima loquit de his que sunt in conditione tū. Secunda in his que sunt in dispositione tantū. Tertia in his que sunt in dispo sitione scdm se: sed in conditione respectu accessio riarū obligationū. vt pignozū z penarū. scda ibi: scdo casu. tertia ibi: hoc in principalibus. C. In tro glo. r. oppo. r. videtur qd ad initio possit dividi illud est in conditione: vt. l. cui fundus. §. r. §. de cō di. r. demon. r. fm hoc sistere seruus est in conditio ne respectu penalit stipulatiōis: ergo potē dividi: Solu. contrarium loquit in eo qd est mere in con ditione: hic de eo qd est in dispositione fm te: in con ditione respectu alterius: de quo infra in. l. ij. par te glo. de pmo ergo an conditio dividat. glo. dicit sicut optime preter qd in vltimo mēbro. Quādo in conditione erat aliqd faciendū qui vob debet di stingui: aut erat factum diuidū aut indiuidū: vt l. si plures. C. de condi. infer: r. ibi per l. y. plene. Adverte etiā qd tota distinctio huius glo. loquit in pluribus principalibus: non in pluribus heredi bus vnus principalis. in quibus dicit potē qd conditio non scinditur. vt. o. l. cui fundus. de condi. r. de mon. vbi est casus. glo. ergo qd l. y. p. l. r. tab. dicit videtur actio r. obligatio inter heredes actiue et passive: tamen illud qd est in conditione non diuiditur inter heredes debentes implere conditione vt. o. l. cui fundus. facit ad ea que infra dicā. C. De mo ad secundā partē glo. r. oppo. r. videtur qd sol utione partis contingat liberatio ipso iure: licet creditor non teneat recipere partē: vt. l. tutor. §. lucius. §. de vfu. Solu. dicit glo. fateor qd contingat liberatio respectu sui. scilicet qd soluit vt in con trario. non autē impedit comitti stipulatione penalem respectu eius qd soluit. ita dicit glo. et dicit sicut an admittatur solutio partis r. distinguit bene preter qd in vltimo membro: uo: in quo glo. non vsq; quaz dicit bene. Nam qd in obligatione generis solutio partis non facit petitione actoris esse in pendente: imo statim potē petere. vt. l. in stip ulationibus. §. de verbo. obli. l. si stipulatus. §. §. de solutio. no. p. v. in. l. §. §. §. de verbo. obli. ga. Nec ob. l. si non forte. §. si dece. alleg. in glo. qz loquitur in obligatione altermatius: non in obligatiō ne generis: de quo per l. yn. in. l. pro hereditat r. §. C. de her. ac. Ergo plenius in. l. ca. §. de verbo. obli. ga. C. Temo ad tertiam partem glo. et ponit materiam huius. §. r. istam ex amma do. C. oppo. ad hunc. §. de l. v. §. de verbo. obli. ga. Solu. ibi erat in obligatione datio factu factu. C. Secundo oppo. quod vbi factum diuidum est in obligatione si pro parte factu: pro parte tantū pena committitur: vt. l. ca. §. caro. §. de verbo. obli. ga. Solu. glo. dicit specialiter est in iudicijs: quod non videtur bene dicitur. nam in iudicijs solet esse specialitas vt mitus agatur: vt dicit. l. proxi. et ter. est hic: sed scdm istam solutionem esset dare quod agatur durius in iudicijs qd in contrariis:

universalis remanet vera in oibus: nisi in Petro tñ. vt. l. act. C. de trās. Zertio est sciendū qđ exceptio desbet esse de regula vel de genere: vt l. i. de reg. iur. et per Dyn. extra de reg. iur. sup. rubrica. libro sexto. vñ res excepta oportet qđ sit de genere cuius est regula. et eximitur tantū ab actu. exemplū omnis homo currit nisi Petrus: bona est exceptio. qđ Petrus est homo. sed eximitur Petrus ab illo actu currendi. Nō esset em̄ bona exceptio omnis homo currit nisi asinus. nam incongrua exceptio est. ¶ Dis premissis venio ad dictiones exceptiuas. Et primo querō de dictione preter: vtrum ponat. Dic aut adicitur et quod cōtinetur sub precedenti genere et ponitur exceptiue. ita qđ si prima erat negatiua: dicitio preter ponit qđ ex cipi. si p̄ma erat affirmatiua dicitio preter ponit: vt. l. nāqđ liquide. §. pe. i. de penu leg. Quandoq; adicitur rei que non continetur sub precedētē genere: vt lego tibi digestū preter equū. tñc nō pōt poni exceptiue sed assumit sibi alia natura: et magis ponitur implicatiue. q. d. lego tibi digestū supra vel supra equū. vt. l. scio. §. vñ. de annis legatis et hoc dicitur doc. in. l. i. in fi. de pigno. act. Ad dco de dictione preter: hoc aut non pōt congruere huic dictioni nisi. cum enim habeat in se quāsdā negationē: quia cōponit ex se et nō: vt b̄ in gl. nō pōt implicare: s̄ p̄ma gis esset quedā oratio incongrua. nā nihil esset dicere lego tibi digestū nisi equū. tñ doctores in. l. actio ne. C. de trāsac. male faciunt misce re dictionē preter et dictionem nisi: in eisdē membris. ¶ Venio ad dictionē nisi: et aduerbe. Si quidē dicitio nisi apponit alicui termino cōtento sub primo nec et aliud verbū subiungit: verbū dico prout differt a noie. tunc dicitio nisi ponit exceptiue. qđ primo erat affirmatiua: dicitio nisi ponit. si negatiua ponit: s̄ dicitio dicitur esse de dictione preter. et probat in p̄alleg. l. actio. si vero dictioni apponitur alicui termino non contento sub primo vel et aliqd verbū subiungitur nūq; ponit exceptiue sed conditionaliter. vt. l. si deicom. §. si fideicommissum. j. de leg. iij. et l. i. et ij. de in diem addic. et l. obligationū fere. §. conditio. j. de actio. et obli. Sed est sciendū qđ ista dicitio nisi: alio modo importat conditionem secundum diuersitatem

terminorū: nā in vltimis voluntatis dictio nisi facit dispositionem conditionalem: vt. j. de condi. et demon. l. quibus diebus. §. quidam et iurio. sed in cōtractibus non facit dispositionem conditionalem: sed facit resoluentā sub conditione: vt. l. ij. de in diem addic. et ibi no. in fin. glot. hoc tñ nō est sine distinctione. i. in contractibus: vt patet ex j. dicitōis: vt de dico sic: aut prececit ista dicitio importata per dictionē nisi: et sequit̄ dispositio facta dispositio nē conditionaliter: vt. d. l. obligationū fere. §. conditio. et ibi no. aut sequit̄ et tūc aut precedens dispositio erat facta per verba temporis futuri: et tunc erit conditionalis: aut per verba presentis t̄p̄is vel preteriti. et d̄s resolut sub conditione: vt. d. l. ij. de in diem addic. in gl. oibus istis casibus. dico qđ dicitio nisi nūq; ponit sed facit vt in conditionis euentū prima dispositio euanescat: in conditionis defectu dispositio prima remanet in esse suoz: non quāsi quid ponat per dictionem nisi: casus est hic in. l. i. et i. §. si de manu. testa. et in omnibus legibus. §. alij legatis. et per hoc illud qđ Dp. dicit in. c. peccati non remittitur. extra de reg. iur. l. i. vñ nō est verū. vbi dicit qđ dicitio nisi ibi ponit. non enim nisi restituo ablatō remittitur peccati: sed illa dispositio qđ impediēbat remitti euāescit: pōt tamē remitti. ¶ Quero et etiā vtrum sit aliqua differentia inter nisi et si non. gl. hic dicit qđ nisi importat vna quantū alia. Dico qđ qđ dicitio nisi: ponitur exceptiue longe distat a dictione si non. qđ p̄s ad sensum: qđ illud verbū si non requirit vnum aliud verbum qđ non facit dicitio nisi: vt bac. l. in fi. et. C. si cer. pe. ra. l. si non singulari. sed quando dicitio nisi ponit cōditionaliter tunc si dicitio nisi precedit et dispositio sequitur: tunc idem est dicitio nisi: si non: vt. d. l. i. et i. in fi. de ma. testa. et d. l. obligationū fere. §. conditio. si vero dispositio precedit: et dicitio nisi sequitur: tunc longa est differentia: qđ dicitio si nō: semp facit dispositionem conditionalem: quia est propāsiū huius dictionis si. vt. l. i. si iurio. §. qñ dies le. ce. l. j. de condi. et demon. sed dicitio nisi non facit eā conditionem: sed magis resoluentā sub conditione: vt. §. dicit. qđ declaro. et assumo istos terminos res sit tibi vendita: nisi alius melior em̄ conditione attulerit: illud nisi importat in se non et nō sic illud non negat vna orationē tacitam tibi subintellectā: sub illa cōditione que tibi importatur. q. d. non sit tibi em̄pta si alius meliorem conditionē attulerit. hoc probatur in. l. quibus diebus. §. quidā titio. de condi. et demon. Dices tu quare ergo in vltimis voluntatibus facit dispositionem conditionalem. Rñ. hoc non est ex virtute dictionis nisi: sed ex natura legatis: vt in. l. legatū. de ad. leg. et l. l. aliquid. de condi. et demon. Sed si dices tu quare in contractibus si precedit dispositio per verba futuri t̄p̄is: dicitio nisi facit dispositionem conditionalem. Respondeo hoc non est ex virtute dictionis nisi: sed qñcūq; dispositio p̄cūq; verba p̄fer̄ in aliquem futurum euentū est conditionaliter: vt. l. si huius. j. de leg. j. sed dices quare et qđ dicitio nisi precedit. et dispositio sequitur resoluit nisi in si non: facit conditionalem

conditionalē dispositionē. Rñ. qđ tunc non prececit aliqua oratio ad quā illa negatio importata i verbo nisi: possit referri. Ideo refertur ad id quod statim subiungitur vt si dico: nisi veneris dabis. et hoc est si nō veneris dabis. et alij aut dicitio nisi qđ cōditionaliter nō ponit: bene resoluit in non et sic nō autē in si nō vt ex predictis patet: non tñ qđ ali quo casu ponat: vt. §. dicit. et sic gl. qđ hic dicit quod ponit nō dicit verū sed dispositio prima remanet firma in conditionis defectu. ¶ Nunc venio ad questionē de qua dixi. et hic replico. p̄mittis non vendere alij nisi mihi. an mihi tenearis vendere. Ecce. hoc dicitio nisi ponit exceptiue qđ non vendes nisi mihi. apponit em̄ terminus qui cōtinetur sub primis nec subiungit aliud verbū. et cū prececit oratio negatiua ponit: vt. l. actio. C. de trāsac. et hoc est verū. Adidā est ergo qđ negat oratio prima: qđ illud importat dicitio nisi. p̄mittō nemini vendere cū tibi si poneris quod illo tēpore ego habebā rem venale et voluntas vendendi hoc importat qđ tibi promittis vendere. si vero voluntas vendendi tunc non adesset sed dubitabas ne si vellem vendere alij venderē recepti promissionem a me quod nemini venderem nisi tibi: cerce intelligit si vendere volā: ideo dicitio nisi ponit vt promittit tibi vendere cū vendere volā. et sic non potes agere contra me vt vendā tibi. sed si aliqua vendā te nebo: vt. l. si sterilis. §. p̄. de ac. empt.

Siquis. Dominem promissum de causa qua ad forum non quo ad facultatem. hoc dicit.

Inter esse patere ab initio quando sufficiat.

Qui autem. Illud tenendum. Sufficit ab initio inter esse: licet desinat ex postfacto. hoc dicit. Coppo. videretur quod debeat expectari tēp̄us lit. conste. vt. l. iij. §. in hac. §. cōmo. Dicit gl. spectas le est in iudicijs vt alia multa. Tu dicas quod ibi inspicitur tēp̄us lit. cōfess. si ante moza non prececit sit: vt. l. in hac. de tritica. et l. contraria. sed hic moza prececit: quia hic ante qđ agitur et stipulatione facta moza stendit dicit vt statim videbitis. Coppo. j. man. l. si procurator. §. mandati. Blos. soluit modo speciale est hoc in iudicijs quod non placet: quia in iudicijs debet esse speciale vt istius agatur nō vt durius: sed hic durius ageretur. Dices ergo quod ibi definit inter esse et cessat dānum de preterito: hic vero desit inter esse non tamē cessat dānum de preterito. vt. l. cum. §. qui inturbari. §. eo. Cop. j. de acti. et obli. l. iij. qui stipulatur. et de impen. in re. do. fac. l. et an in totū. et l. i. §. j. ad. l. ho. de iur. Dp. in. d. l. et an in totū. et l. i. §. j. ad. l. in. l. ad. comparandus. C. man. dicitur qđ in cōtractibus non fuit commissio actio ad inter esse: vel si fuit commissio erat commissio eo tempore quo cum effectū agi non poterat. Ista solū non placet: vt statim dicam. Coppo. de alt. in. m. ca. fa. l. nō solūm. §. hoc actio. Sol. dicit Pet. ibi actio ad inter esse fuit commissio commutabiliter: quia reus offer

redo se defensionem poterat entare illam actionē: vt. l. iij. in fi. et. i. Ista sol. precedens est contra casum. l. san. cum. circa fin. C. de fideiuss. vbi si reus decedit infra tempus infra quod potest moza purgar: non liberatur fideiussor. et tamen actio non erat commissio in commutabiliter nec poterat cum effectū agi. Dic ergo breuiter qđ in his contrarijs desit inter esse ex postfacto. et cessat dānum de preterito. Coppo. j. de fur. l. inter omnes. in prin. Boli. illa est diuersa materia: hic cum. petitur inter esse. ubi vero petitur pena legalis: quia inter esse non qđ pena legalis succedat loco inter esse. hic sic. Coppo. j. de condi. fur. l. et ideo. et j. ad. exhib. l. et gni. et j. de rei ven. l. fin. autem. §. j. Et glo. si quāt uita duobus materia contraria et non sol. quicquid dicit Pe. in. d. l. ad. comparandus. illa est alia materia. hic enim petitur inter esse in illis petitur res: quia inter esse inter utrum sufficit ab initio inter esse. dicit breuiter aut petitur inter esse. aut penā penā quia inter esse: aut petitur res quia inter esse. Primo j. casū aut petitur inter esse: quia non factum: aut quia male factum. Si quia non factum: tñc aut desit inter esse modo et cessat dānum de preterito: et non sufficit ab initio inter esse: quia actio extinguitur: vt in. §. qui inturbarum. j. respon. et l. si pro curator. §. mādati. j. man. Aut desit inter esse de presenti et non cessat dānum de preterito: et tunc sufficit ab initio inter esse: vt. hic. et in. §. qui inturbarum. et j. de ed. l. vbi. aut petitur inter esse: quia male factum: et tunc quo est factum dolose: et cum delictio et sufficit ab initio inter esse: vt. l. j. reuicti me. j. de vi et vi. aut est factum sine delictio et sine dolo: et tñc nō sufficit ab initio inter esse si ex post facto desit inter esse et cessat dānum de preterito: vt. l. si alius. §. est et alia. j. quod vi aut clam. de impen. l. et an in totū. et l. i. §. j. ad. l. fin. de iac. Si vero petitur pena quia inter esse: tunc aut est pena conuentionalis que succedit loco inter esse: vt in. §. qui inturbarum. Si vero est pena legalis que non succedit loco inter esse: tñc qđ sufficit a p̄n. inter esse: vt. l. inter omnes. in prin. j. de fur. et l. inturbarum estimatio. j. de intu. et j. de ser. cor. l. doli. §. si. Si vero petitur res: quia inter esse. aut petitur actio personaliter reali. Si personaliter ditingue aut desit inter esse factio actio: aut factio alteri? si factio actio: tunc desit competere actio: vt. l. et ideo. de condi. fur. si factio alterius: aut ille alius representat personam actiois et idem: vt. l. si seruus. in prin. de condi. fur. aut non representat et tñc nō desit cōpetere actio: vt. d. l. et ideo. de condi. fur. Si vero agitur actio realis: tunc aut desit inter esse ex factio realis: aut alio modo: primo casu nō desit competere actio: vt. l. si post acceptum. j. de rei ven. Si ab alio modo: tunc actio desit competere vt. l. i. §. si. j. ad. exhib. et de rei ven. l. i. autē. §. si. ¶ Dubium quod non dicatur illud de quo est regula.

Noties. Qui promittit esse sistere qui non potest esse in iudicio non tenetur. h. v. Coppo. seruus potest esse in aliquibus causis in iudicio.

Chis premissis. Nota: de dictione preter. vide Rud. rom. in consil. cccxliij. Andreas Barba. C. Preter. Adde de hac dictione ne Ro. cōsilio. cccxviii.

And. Poma. Solu. non. Adde qd pro regula semper est pronuntiandum nisi de fallentia per aduersarium in casu speciali probetur. Ita Bal. in l. si tutor. in fine. C. de seruo pig. dato. Albe. in ij. parte statutorum. q. clxx. incip. si ex fama. ideo dicit Roma.

Salic. l. ergo est dubium: ergo ratione dubij dicitur stipulatio. vt. l. si est. ff. si cer. pe. a. in prin. s. eod. Sol. non. dicitur et est. ta. q. igno. rare regu. licet sint aliqui casus speciales: nisi de casibus specialibus mentio fiat: vt hic patet. Dicit enim in l. ij. s. si quis in ius voc. non te.

Procurator. Stipulatio procuratoris super re domini in dubio intelligitur facta procuratoris nomine et ad domini interesse referri. hoc dicit. C. dppo. q. in dubio videtur facere nomine proprio: vt l. et magis. j. de solut. sol. hic procurator stipulatus est. vt procurator tibi. suo. xij.

And. Poma. Sed si pretor. vide Barba. c. s. lio. xxij. vol. i. in. iij. colum. r. consilio. xxij. c. lumna. xij.

And. Poma. Item aduerte. vide Alexand. consil. xxij. in. iij. colum. vol. i. s. j. c. penulti. pe. col. de testi.

Ferij. Adde post do. Jaf. an ferij renuntari possit. Alexand. consil. xxxij. lib. ij. an cum ferij est renuntiatum tempore dicatur vtile vel continuu. et an illo tempore iudex debeat procedere: vide Bal. consil. cccxv. lib. iij. quod dicitur est sub scriptum a Fulgo. et a quodam episcopo vicenti: no. si autem fructus maturescant citius in loco rei: ideo citius ferie inducuntur quam in loco actoris vel iudicis rei vbi causa agitur quis locus debeat attendi vide in Spec. in ti. de ferijs. s. j. versifed pone. et inquantum Alexand. in glo. in verbo de rogare ponti an epistola principis habeat vim. l. vide Roma. consil. cclx.

And. Poma. Querit glo. vide Feli. in. c. causam de testi. xij. col.

Appobari. Adde quod licet partes possint remittere iuramentum test. papa tamen non potest quod eorum dicitur valeat ad qd iuramento. voluit August. de archidia. in libro de potestate ecclie. q. lxxij. articulo vltimo. quia iuramentum est de iure diuino. vt genesis. xxxij. cum Zaban iurauit Jacob. et hoc dicitur tanq. nomen et notabile sequitur Feli. in. c. constitutus. in. vij. col. de rescrip.

And. Poma. C. dppo. qd. Et per hoc qd hic dicitur inia est nulla videt dicitur dicitur Bal. l. si mibi et tibi. s. j. de leg. iij. vbi vult qd preceptum iudicis vt copareat die feriatu dicitur duplex preceptum: et no. qd copareat aliud a die feriatu. de quo ibi per Alex. reprobantem et ad dicta Bar. Feli. c. iij. l. q. in vlt. col. de probato.

merito videtur facere procuratoris nomine. In contrarijs facit simpliciter actum qui potest eque cadere in procuratoris nomen. C. dicitur glo. vtrum ex hac stipulatione detur actio domino et dicitur in glo.

Tutor. Si promittens de iudicio nisi desit posse conuenerit stipulatio euanescit. h. d.

De ferijs et dilationibus. Rubrica.

Ne quis. Querit glo. quid de missis et clerico. dicitur in ius voc. non te.

1. Solennitas iuris quod possit per partes relaxari.
2. Ferijs renuntari potest extra iudicium. et nunciatum.
3. Renuntiatio feriarum simpliciter intelligitur de presentibus.
4. Renuntari an possit litis contestata. et oblationi belli remissive.
5. Officium iudicis potest implorari vt sententia pronuntietur nulla.
6. Sententia nulla an possit consensus partium confirmari.

Sed si pretor. Vallet iudicium in precepto feriarum: sed in absentem iudicium nullum erit. hoc dicit. C. dppo. glo. de. l. si feriatu. s. de arbi. Sol. duobus modis quolibet potest esse bonar: qua glo. no. qd per partes potest iuris solennitas relaxari. sic. j. c. l. i. feriatu. C. dppo. in ta. hoc qd querit an illa renuntiatio feriarum valeat extra iudicium: videtur qd non. arg. C. de pac. pig. l. j. In contrarij videtur qd istud tenetur communiter per. l. j. a. qui. ap. non li. r. C. de tem. app. l. si. s. si. quod intelligit Bul. nisi alia causa de nouo superuenerit: vt pura si superuenerit diuinitate propter quas necesse est qd occupetur: quod non erat tempore celebrati contractus. arg. l. de etate. S. ex causa. j. de iur. erro. act. r. j. de procura. l. post litem. c. l. seq. C. p. t. e. aduerte qd renuntiatio feriarum facta simpliciter intelligitur de presentibus. Ideo necesse est quod dicat de ferijs iudicis et inducendis. arg. l. si tra. legatum. s. j. de aur. r. arg. leg. l. i. c. l. i. vtrij. per partes possit remitti iuramentu testibus. et determinat qd sic. et est casus extra de testibus. c. tuis. Quid de alijs solennitatib. vt l. i. contest. libelli oblatione. r. s. v. de vt. C. de lit. contest. l. j. r. aut. offeratur. r. extra de offi. dele. c. de causis. r. p. Jo. an. de re iudic. c. si. lib. vj. r. p. Jm. extra de testi. c. c. i. causis. qd capitula facta qd dicitur testiu no legitime examinatoru possit admitti ad approbati. s. r. d. in l. i. inaur. offeratur. C. de lit. contest. C. enio ad alia glo. r. opp. qd debeat venire ad allegatum p. t. ule qm suu. vt. l. ij. s. i. quis in ius voc. Solu. vt in glo. C. dppo. quod pretor potest derogare iuri civil. vt. l. ius civile. s. de iust. et iure. Solu. vt in glo. C. dppo. quod dicitur illud.

quod nullu est no potest rumpi. vt. l. nam. r. si. ver. post defectum. j. de iust. testa. Sed hic dicitur qd sententia est nulla. r. postea dicit qd infirmabitur. Solu. dicit glo. infirmabitur. l. infirma esse ostenditur et dicitur glo. Ene menti hanc glo. quia per istum rer. r. glo. C. dppo. qd iudicia officium possumus implorare vt sententia pronuntietur nulla. dicit in l. si expellim. j. de appella. r. in. l. de etate. in. ij. col. j. de iudicio. r. ter. cu. gl. in verbo casu. scilicet. in. c. ij. vt lit. no. contest. C. Querit qd glo. vtrum sententia nulla possit consensu partium confirmari. Respondet glo. aut sententia est nulla propter defectum consensus: r. potest confirmari vt. l. ij. s. falsus. j. rem. ra. ba. aut. p. per alium defectu. r. non potest confirmari. r. vt. l. si expellim. j. de appella.

Sed excipiuntur. Nota qd quado ratione necessitatis eatenus concedit quatenus necessitatis esset et non ultra. C. glo. dicit vnum quod hodie forte sufficit excusetis missio vt fiat interruptio. Videte illud non est verum simpliciter: sed cum distinctione quam habuistis in. l. si. de eo per quam factum erit.

Index potest principaliter adiri vt pronuntiet super etate.

Processus factus die feriatu in contumacia suspensus tenet.

Actus estimatur atroc ex aspectu: per iudicem vel peritos.

Adem oratione. Nota istos casus r. d. specialiter illud qd dicit vt etates proferant. C. Mo. r. ergo qd iudex principaliter potest adiri ad hoc: vt pronuntiet super etate alicuius. plene dicam in. l. de etate. in. ij. col. j. de m. no. C. Secundo no. qd illud quod dicit de missio ne causa rei seruande. r. glo. intelligit quando persona esset suspecta: tene meti. r. no. qd processus in contumaciam suspectum valet tempore feriatu: qd no. bene. C. Item r. not. illud quod dicit quod ex aspectu atroc iniuria estimatur: quod fiet p. ipsum iudicem vel per medicos vel per alios expertos: et dicit. s. in. j. consil. ff. in prin.

Solent. Dicit glo. ponit questionem de voce. quid si debeat mibi ibi quem quem timeo mori: an iudicium die feriatu interim possit agitari. dicit glo. qd sic. sed determinatio glo. non placet. Bul. quia potest ibi esse constatum per interpellationem factam extra iudicium. vt. l. qd. t. c. i. cert. p. r. l. si legati causa. j. de ver. obli.

Ratione. Post primam oblationem alia dilatio no est banda nisi causa cognita. h. d.

Dies quando incipiat.

Die sunt illa que valde expedire possunt de nocte.

De romano. Dies incipit in alia media nocte finitur. hoc dicit. C. dppo. r. videtur qd incipiat dies ab

Confirmari. adde an saltem valeat consensus in vim pacti. Bal. consil. cccclxij. r. in quantu. d. Jaf. d. point qd inia regis iuri contraria potest rescindi. vide Bal. consil. cccclxij. lib. j. vbi de quadam sententia lata per regem Francorum.

Necessariis. adde in quantu do. Jaf. al le. Jo. an. in addi. ad Specu. in situ. de ferijs. velle qd si iuris dicitio iudicis est si iudex potest procedere die feriatu in honore regis. qd in m. r. o. b. non dicit sed aliter et etiam dicit qd vbi agitur de electione episcopi vel prelati

Contrafirmari. adde an saltem valeat consensus in vim pacti. Bal. consil. cccclxij. r. in quantu. d. Jaf. d. point qd inia regis iuri contraria potest rescindi. vide Bal. consil. cccclxij. lib. j. vbi de quadam sententia lata per regem Francorum.

Quo ad officia et quo ad indulgentias. in ceteris tenemus morem romanorum. C. dppo. quod h. c. i. iudicil facit ad tit. qd est contra prima constitutionem. C. glo. sol. no. vno factu: vt si data est dilatio vntus dies possit copare vtq. ad media nocte ete no. casu. Istud videtur extra text. in aut. de iudi. s. sedebunt. Jm. o. c. extra de offic. deleg. c. consilium. dicit quod de nocte non possunt celebrari actus iudicij nisi de partium voluntate vel nisi res esset reperta. argu. l. j. r. l. ij. s. eo. r. isto modo potest intelligi loc. Jo. C. dppo. f. de sol. l. si solutus: vbi solutio dicitur fieri tempore congruo et sic non de nocte. sol. gl. ibi videt facte actum contrarij. Contra hoc vt C. de tras. l. no. minor. s. do. actus

et in forma iudicij licet sapiat spiritualitatem non tamen potest tractari in ferijs solennibus r. qd ea i causa cognitione desiderat possint expediri in ecclesia. adde Bal. s. l. cccxij. in. d. dico qd consilio ego Bal. qd fugit? posse capi die dno consulit Anc. consil. cxxvij. p. Bal. eius autentica c. si. cccxvij. l. i. ij. r. Andre. Pomate. C. Et non ultra. Vide de iur. l. no. als. s. sed r. si dicit. ff. de iudi. r. qd de alimētis. limita singulariter vt per Alex. l. j. col. v. verbi. his r. adde. n. sol. ma. r. limita etiam scdo qui agit de alimētis futuris: scilicet si de preteritis. vt p. do. Jaf. l. de alimētis. col. ij. ver. ij. regula. C. de tras. Andre. Pomate. C. d. istos. quero nouiter r. quomodo faciet contentus quado vocabitur in ius die feriatu. de istis casibus enumeratis h. v. de Bar. in. l. qd stat. j. de penit. Et qd iudex potest ferri inia extra ius cōe non expressa cā sufficit qd possit verificari in vno tantu casu r. inia erit valida. Quero qd an iste recusans parere nōrit erit cōsumax qd lex pma i p. s. c. dicit qd no pot cogi vni nisi in iudicium die feriatu si cā no est specificata quō sciet qd sit de casibus de quibus in bac. l. ij. et ideo credo hanc esse practica qd iudex exprimat causam vel qua sit necessitas vel quod sit vna ex istis tene meti prout dicit in similibus verbis. Jo. f. d. in iura. de actionibus. s. quadruplum. in prin. Andre. Pomate. C. dicit glo. vide Alex. c. s. l. xij. colum. fina. vol. i. j.

Dies. adde quomodo in statutis accipiat dies r. quomodo nox. f. de. consil. xlij.

Andreas Poma. De particalis. Adde tamē qd si exemplū edere iudici qd debet totū edi. l. y. Bal. 2. Ang. l. i. C. de prec. imp. offe.

Andr. Pomate. C. de quipiam. Ite text. nō probat id ad qd cōtra allegat sūm pūm intellectū. Bart. hic.

q. d. sic edet ad intentionem fundandā: unde vide subtiliter Decius. l. fi. v. col. v. in quantum C. eo. r. v. de eundez vers. ista fallit. vbi dicitur: vbi dat se: l. i. m. titatōes 2 adde qd ista lex p. cedit etiā i. dote. ita Roma. in l. ff. solus marri. vbi per Alex. p. col.

Andreas Pomate. C. ad id. vide l. m. consil. lxxij. C. in prin. 2 ibi vide.

Andreas Pomate. C. ad id. vide l. m. consil. lxxij. C. in prin. 2 ibi vide. C. in prin. 2 ibi vide. C. in prin. 2 ibi vide.

Andreas Pomate. C. ad id. vide l. m. consil. lxxij. C. in prin. 2 ibi vide. C. in prin. 2 ibi vide.

Andreas Pomate. C. ad id. vide l. m. consil. lxxij. C. in prin. 2 ibi vide. C. in prin. 2 ibi vide.

Andreas Poma. C. Anus. Vide Feli. c. j. col. i. ver. limita. extra de probatōibus.

Querit gl. qui sunt isti argentiarii. Certe non sunt camposores. de quibus loquitur l. quedam. §. nummularios. j. eo. Sed erant quidam qui argentum trahebant. vt dicit glo.

Dicitio quodammodo est nota improprietatis.

Edictio instrumenti que fit a notario parti ad cuius utilitatem per tinet instrumentum fit cū die 2 cōsule. Huius edicti. Summabo infra p. mo. dum cōsuldā distinctio nis. 2 primo cōmendat edictū. Secundo loquitur in filio exercente argentiariū in causam non pecuniariam. Tertio loquitur in seruo filio exercente in cāz non pecuniariam. Quarto loquitur in seruo exercente in causam pecuniariam. Quinto loquitur simpliciter in oēm causam. scdā ibi: sed si filius. tertia ibi: sed si seruus. quarta ibi: sed si seruus peculiarem. quinta ibi: sed si dñs. C. p. ad ter. dñ dicit quodāmodo in cū. cōtra in prin. huius. l. vbi dñ qd rōnes per tinet ad ipsum argentiariū nō ad perentē. Sol. hic.

Imponitur dicitio quodāmodo: que est nota improprietatis. q. d. non vere meum: simile de her. 2 posthu. l. in suis. j. re. amo. l. j. in fi. 2 l. seq. C. Opp. j. eo. l. si quis ex argentiariis. §. pertinere. Sol. hic. supplet per illam: ponitur cū ibi alia ratio quare edictio debeat fieri: id est q. ergo consecre me mandante. C. ad id. oppo. glo. ergo semper instrumenta debet edi cum die 2 cōsule: quia semper sunt partibus mandantibus. vt in aut. de tabu. §. nos autē. solu. dicit glo. vne rationes requiritur copulatiue. vna qd continet utilitatem petentis: alia qd fit factum instrumentum eo mandante. 2 id eo licet vtraq. pars mandet notario pōt esse quod vniuersaliter cōtinetur: sic alteri nō edict: quod placet. dicas ergo qd quedam est edictio que fit ab ipso publico officiali qui cōfict librā rationū seu instrumentorū: 2 illa fit et cuius utilitatem cōtinet: et quo mādāte sunt cōfecta vel alteri qui representat eius personā. vt. d. §. p. nire. 2 fit semper cū die 2 cōsule per hāc legē. in prin. Quedā est edictio q. fit a parte parti: 2 tūc illa nō fit cum die 2 cōsule. vt l. §. editiones. §. eodem. intelligendo vt ibi dixi.

Edictio ad ver. sed si filii. quero vtrū versiculus sed recte. corrigat precedens dicitum. In glo. sunt due opin. scdm primam corrigat. scdm scdā non. Dic qd si intelligas primū casum patre sciente et volente tūc per scdm nō corrigatur: sed scdm loq. tur in patre approbante tacite: primū in volente exp. l. 2 sic sunt diuersi casus: si intelligas primum in sciente tantū: tunc determinat seu corrigat per sequēs. C. Anus ad ver. sed si seru. 2 q. iste dñ. continet multa dicta sic summa: aut dñs hz rationes cōfectas per seruū. 2 indistincte tenetur. vt bic in fi. §. aut nō hz eas vel dubitat: 2 tūc aut seruus exercuit argentiariū extra causas peculiarem: aut in causa peculiari. primo casu aut dñs sciente 2 volente. 2 perinde tenetur ac si per se exercuisset: vt in hoc ver. sed 2 si seruus. aut dñs ignorāte. 2 tunc dominus nō tenetur: sed si dubitatur an habeat lib. 2 tūc iurādo se non habere vt in vers. sed si in sciō. Scdō casu qñ exercuit causam peculiarem: tenetur dñs de peculio vel de in rem verso. vt in dñ. sed 2 si

sed 2 si seruus peculiarem. 2 eadem distinctio esset adhibenda in filio. licet ter. non ponat. Quero quomodo ista actio debeat de peculio cum sit ex de lictio. vt. l. fi. j. eo. glo. f. ibi dicit q. hic est qdā actio anomala. Tu dic q. hic fuit iustum domino de edē do rationes: 2 sic ipse non edit: quia forte seruus non vult sibi dari: ipse tenetur ad interesse de peculio: vel de in rem verso. ita loquitur hic: unde nō agitur ex delictio serui: quia seruus non est factum preceptum: sed agitur ex inobedientia domini. tamen quia illa causa causatur ex facto serui nō tenetur in solidum: sed de peculio vel de in rem verso. Desinens exercere vsuras: ita tenetur restituere sicut exercens: 2 comprehenditur in constituto nibus episcopi.

Etiā is. No. argu. q. ille qui decessit exercere vsuras ita cōpellatur ad restitutionem sicut exercens. 2 ita cōprehendatur in constituto nibus episcopi: sicut hic comprehenditur in edicto postō. §. ea. l. in prin. pro hoc j. de ritu nup. l. palam. §. non solum. in arg. induco non dētermino.

Quando originalē edendum non potest portari iudex mittit ad iocum personas sufficētes que illud videant 2 referant.

Sed hoc est. Quero q. quid si esset per rictulū iuriter appozat: licet librā rationū de vna. puincia ad aliat: vel quid si portari nō possit originalē: quia est forte in arc. huius publico. unde non potest extrahi: 2 si produceretur exemplū nō probaret. vt in aut. si quis in alt. quo. C. eo. An. iudex debet mittere ad locum sufficētes personas que videant illud originalē: 2 de eius effectu 2 substantia fidem referant iudici. vt extra de fide instr. c. accepimus. et. l. iudices. C. de fide instru.

Instrumenta cōfecta a notario vili quam fidem faciunt. Instrumētum cōtineas raturas 2 cancellationes licet reddatur suspectum: tamen ex subscriptione scribentis corroboratur.

Notarius qui alias fecit instrumentum falsum an possit instrumenta conficere. remissive. Notario succedenti alteri notario videt cōmissum a lege vt instrumenta notarij defuncti extrahat.

Quis. Successor tenet hoc edictio. scz ille qui potest hūc et vnus suus plures. idem in pluri bus tutoribus. h. d. Inuit. h. c. l. qd si vnus heres est humilis 2 deploratus: q. forte alias fecit multa falsa qd pōt infra cōficere: hz ei non sic credat. Contra. C. de sus. ep. 2 arc. l. si aliquid. solu. dicit glo. fateor: pūm qd non pōt infra pñcere si in officio deliquit. Nō obstat hic: qd pōt intelligi quod erat alias vnus nō in tali officio deliquisset: vel si alias in tali officio deliquisset: hz hūc edictio p. ppter auctoritatē aliorū coher. editi subscriptionū nō ppter se. verū hic aliamē qd qd notarius est vnus ppter aliud delictū nō cōmittit in officio. 2 tūc valeat infra sua: hz rāta fides nō adhibeat: q. d.

Andr. Pom. C. Etia is. Vide ad hoc Feli. ca. j. col. i. ver. fallit. j. de proba. 2 per Alex. in. l. i. i. i. col. C. e. bñ facit rex. 2 qd ibi nō. Bar. in. l. j. C. de punit. lib. iij. Ro. cōf. cccxix. vbi videt tenere opy postū. 2 ter. in. c. ferrū. v. dist. 2 ibi P. p. 2 ibi su per verbo comprehendit deretur. de hoc vide meli. quā p. Bart. in rubri. de vsuca. qd d. refert Ale xā. l. j. col. j. C. e. vbi dicit Faso. col. iij.

Etia is. No. argu. q. ille qui decessit exercere vsuras ita cōpellatur ad restitutionem sicut exercens. 2 ita cōprehendatur in constituto nibus episcopi: sicut hic comprehenditur in edicto postō. §. ea. l. in prin. pro hoc j. de ritu nup. l. palam. §. non solum. in arg. induco non dētermino.

Quando originalē edendum non potest portari iudex mittit ad iocum personas sufficētes que illud videant 2 referant.

Sed hoc est. Quero q. quid si esset per rictulū iuriter appozat: licet librā rationū de vna. puincia ad aliat: vel quid si portari nō possit originalē: quia est forte in arc. huius publico. unde non potest extrahi: 2 si produceretur exemplū nō probaret. vt in aut. si quis in alt. quo. C. eo. An. iudex debet mittere ad locum sufficētes personas que videant illud originalē: 2 de eius effectu 2 substantia fidem referant iudici. vt extra de fide instr. c. accepimus. et. l. iudices. C. de fide instru.

Instrumenta cōfecta a notario vili quam fidem faciunt. Instrumētum cōtineas raturas 2 cancellationes licet reddatur suspectum: tamen ex subscriptione scribentis corroboratur.

Notarius qui alias fecit instrumentum falsum an possit instrumenta conficere. remissive. Notario succedenti alteri notario videt cōmissum a lege vt instrumenta notarij defuncti extrahat.

Quis. Successor tenet hoc edictio. scz ille qui potest hūc et vnus suus plures. idem in pluri bus tutoribus. h. d. Inuit. h. c. l. qd si vnus heres est humilis 2 deploratus: q. forte alias fecit multa falsa qd pōt infra cōficere: hz ei non sic credat. Contra. C. de sus. ep. 2 arc. l. si aliquid. solu. dicit glo. fateor: pūm qd non pōt infra pñcere si in officio deliquit. Nō obstat hic: qd pōt intelligi quod erat alias vnus nō in tali officio deliquisset: vel si alias in tali officio deliquisset: hz hūc edictio p. ppter auctoritatē aliorū coher. editi subscriptionū nō ppter se. verū hic aliamē qd qd notarius est vnus ppter aliud delictū nō cōmittit in officio. 2 tūc valeat infra sua: hz rāta fides nō adhibeat: q. d.

Andreas Pomate. C. Subscribentium. Vide Faso. in. l. cunctos populos. columna. xij. C. de summa trini. circa medium. vbi dicit alias remissio nes.

Andreas Pomate. C. Subscribentium. Vide Faso. in. l. cunctos populos. columna. xij. C. de summa trini. circa medium. vbi dicit alias remissio nes.

Andre. Pomate. a Habes res dubias. Pro intel ligitia et limitatio ne huius de Alex. in rubr. ff. solu. mar. col. ij. ubi dicit qd si dicit non procedit. Andre. Pomate. b Adiores. vide Adat tbe. nos tabili. cl. Paul. et Fulg. l. j. C. de lib. pte. Ro ma. consl. cxi. incip. pater res terende. r. c. h. c. c. c. c. x. incip. diligenter inspecis. in. j. colu. Alexand. consl. cccc xvi. incip. ex themas te supra scripto. fa cit quod vult Bal. in rubr. extra de pactis. in q. l. penul.

ne instrumenta eius committunt vni al teri notario inde assumat r. confi ciat publica instrum. sed p. hanc. l. v. r. expellim qd si vnus notari? success? sit alteri tabellioni videt sibi a lege comissum vt inde sumat r. conficiat publica instrumenta: r. si sup. plures oes debet se subscribere. qd i pluri bus notariis. h. d. in eod. cui testa tor donauit vel legauerit suos ro gatus. vt. f. eo. l. queca. s. is autem.

Exigitur. Qui petit editio nem. q. iura re de columna. h. d. **Rationem.** Illa ratio est edenda que ad argentiaria pertinet. secus in instris ex alia causa cofectis. h. d. Glo. in telligit hic. s. qd in libro cofinetur vna facta em no dz dicit liber ratio ni nec dz editio: secus si plura. Tu dic qd hoc no est cofidradu: sed aut ibi lud qd scribitur descedit ex argen tariaria: illud cogit edere: aut vent aliunde. vt si accepit pignus vel ma datu ex alia ca r illud no cogit ede re hoc dicit expresse. ter. hic. qd em pnot facium multi si in vno libro scripta sunt accepta: in alio scripta sunt tantu data: fm glos. non debet fieri editio: quod est congruum. dic ergo vt dicit.

Ex hoc edicto. Quo iure petat editio. Dicunt quida p actione in factu. Tu dic fm glos. et bene qd petit officio iudicis. r. si ei no parer: tunc dat actio in factum: vt hic. r. s. eo. l. j. s. editiones. in gl. magna.

Pertinere. Mo. qd ad cum pertinet ratio nes cuius mandato sunt cofecte. qd intellige si ei? vilitate continet. vt no. in. l. d. to. in prin. s. eo. C. Itē no ta? qd sufficit esse factu mandante p curatore meo. idē intelligas si alius mandauit cuius psona respicito. r. e plium. ego sum creditor: habeo de li gata bona debitoris: possum per re vt infra mihi exhibeatur a qui? bet notario. arg. huius. s. r. j. de bo nis. auto. iudi. pos. l. fi.

1 Dies appositus in vna rōne in struitur pmissis ad omnes sequē res. r. in repeti. nume. r. 2 Dies appositus in medio libri in strumētōis intelligitur repetitus in sequentibus. 3 Dies appositus in fine libri referē ad precedentia si hoc exprimitur: alis casu.

Subscriptio notarij apposta in fine libri referē ad precedentia si hoc exprimitur. **Tabularum appellatio** venit vna charta: r. plus res r. vnus liber. r. nu. is. in repetitione. **Ex colligatura** cognoscitur an sit idem liber r. sic quod sunt eedem tabule. r. in repeti. nu. is. **Si in libro notarij** repetitur instrumentum cum die r. consule r. relicto aliquibus chartis no feris ptis reperit aliud instrumentum sine die r. consule. tunc dies appositus in primo instrumento non intelligitur repetitus in sequenti. r. in repeti. nu. mero. is. **Idem si incepti** ponere annos dñi r. dimisit spaz tium. r. in repeti. nu. is. **Idem si errore** est appostus dies r. consul perer? roem.

7 Dies appositus in principio filze qd non intelligit tur repetitus in alijs: r. latius in repe. nu. 22. 8 Locus r. testes appostiti in vno instrumento intelli guntur repetiti in sequentibus.

Similitium. Dies r. consil postti in prin. referuntur ad sequētia que no habent die. h. d. iste. s. potest duobus modis in telligi. No mo qd in prin. sit positus dies r. consil. r. imitatio libri. r. secundum hoc nullum esset du bium qd illa dies est cōis ad oēs rationes sequen tes. r. tunc ter. debet exponi si initium tabularū hab bear dies r. consule in quibus. f. tabulis: secundū qd hic inuit ter. dum dicit cōis enim r. c. Sed mo do potest intelligi qd in principio libri sit rō **Itiq** que bz die r. consule: in quibus. f. diebus r. consulis fuit facta ratio illa: ita possit dubitari an illa dies r. consil appostiti in vno instrumento intelli guntur in sequentibus repetita que non habent die r. consule. Et m. d. q. sic. **Zicer** qd em in vna ratione sit posita dies r. consil. m. intelligit cōis ad oēs tes quentes: r. ita cōiter intelligitur iste. s. r. sic obser uatur. qd placet. vt intelligatur esse. plata. l. in cas su dubij. vt. l. qd labeo. j. ad carbo. p. procedens vt ro lectu. nullū haberet dubium. **Quero** qd dicitur hic si initium. quid si in medio est instrū qd bz die et consulem. postea sequuntur alia que non habent.

1 Respon. idem qd intelligat in sequentibus repol itus per rationem hic posita fm gl. que dicit cōi munitis rationis. f. sequentis. **Preterea** illud pōt dici initium quo ad sequentia. **Secdo** quero qd quid si in fine sit apposta dies r. consil. vtrum referatur ad precedentia. Glo. ff. videt dicere qd no: er eo qd dicit. f. sequentis. **Itas** qd dies apposta in fine pōt referri ad omnia precedentia. **Si hoc expri matur** dicendo acta fuerunt oia supra dicta r. an no dñi r. c. **Est** em cōmunitis postto diei r. consilis ad omnes rōnes: sicut hic dicit de p. r. scriptione: r. eodē modo de subscriptione notarij qui in fine libri dicit se omnibus interfuisse r. rogatus f. r. p. h. ff. Sed si hoc non diceretur stare tur but. glo. vt dies posita in sequentibus ad precedentia non trahat. **Adiores** em vim habent precedentia ad vter determinationem sequentium quam sequentia ad determinationem precedentium. vt. l. quisquis. j. de lega. ij. r. ibi not. r. l. h. l. i. m. r. ibi nota. j. quando dies lega. ce. **Sequitur** in rep. tabularum. quero qualiter

qualiter intelligatur tabularum. **Ad deo** de qua? cumq; materia. vt. l. j. circa prin. de bon. pos. fm tabu. r. l. in comodato. s. sicut. j. cōmo. **Item** aduer te ex eo qd dicit tabularū in plurali: non curio sine sit vna charta sine vna tabula: sine etiam sint plus res que tamen faciunt vnum librum seu vnum cor? pus quod apparet hic dum dicit in eisdem tabulis erant scripte rationes. **Rant** enim eedem res? p? ctu compositionis lz alias essent plures. **Sed** quero qd quomodo cognoscatur vtrum sit idem liber seu eedem tabule. Respon. si sint inuicem colliga te illa ligatura artificiali ex qua cognoscit qd vnu est volumē: r. si multe ligaturę essent distinc? e: si tñ aliquid apparet ex quo comprehenderetur vnu vo lumen esse idē dicemus. vt. l. j. s. fi. j. de bo. pos. fm rab. **Idē** puro si quomodo essent inuicē colliga te. **Sed** apparet qd quatermi inuicē continuant ex serie scripturę. Sicut em no refert vtrum aliquid adimatur verbo vel facto. vt. l. nihil inter est. j. de adimen. lega. ita non refert vtrum quinterni cōis nuanur facto vel verbo. p. hoc videtur casus. j. de lega. ij. l. librorum. s. sed nec cepti. ibi non con glitiam. **Sed** si esset inuicem separatio. tunc non possunt dici eedem tabule nec intelligeretur facta repetitio in sequentibus: quia precedentia non possunt dici initium ad sequentia cū sint sepa? rata oino. **Ex hoc etia** dico qd si in libro nota rij pcederet instrumentum cū die r. consule. postea sequeretur alie charte no scripse. demū sequeret aliud instrumentū sine die r. consule qd tñ prima in sequenti no intelligit repetitū. **Apparet** em qd notarius in medio volebat aliquid scribere quod omisit. ppter qd apparet qd no est continuatio se cundi ad primū salte de mente notarij. r. sic no est cōis ppositio dicit consulis ad sequentia. qz for te in medio aliud posuisset. **Et idē** dico si nota rius incepti ponere annos dñi r. dimisit spatium. **Tunc** enim apparet qd hic volebat ponere aliu diem r. consule. r. sic ppositio diei pcedentis no est cōis. **Idē** si posuisset die r. consule per errorem. r. sic haberet p no posita. **Itas** non intelligitur dies r. consule pcedentis instrū qd apparet qz non bz die r. consulem pcedenti ad istud sequens: sic cessat ratio huius. **Ex p. dicitur** etia dico in filza qz lz in vna sit apposta dies r. consil non intelligitur in alijs. no em debent dici eedem tabule. nā ibi no infilsantur vt perpetuo ibi sint sed errabantur r. reponantur ad librum infilsantis. ar. l. questū. in prin. j. de leg. ij. **Preterea** fm cofusionē no con fuit in infilsando obseruari odo. **Sequit** in ter. diem r. consulem. **Quero** qd quid in loco r. tes tibus. in pcedenti instrū est dies r. consil: locus r. testes: in secundo deficiunt an illa ppositio sit communis ad sequentia. **Idē** qd no. qz diuersa est rō. vt no. in similit. s. eo. l. j. s. editiones. in fine. gloffe magne. **Contrarium** dico: nam sicut dies r. consil intelligitur repetita eadem ratione r. locus r. testes. Instrumentum ergo sequens in? telligitur esse factum eodem tempore. hoc est sta tim post primam. vt in prima consil. C. in fi. ergo eodem loco r. eisdem testibus. **Preterea** in instrumēto apponuntur a notario quedam que sunt a

partibus. quedam que concomitantur factum no quod a partibus fiant vt tempus locus r. testes. eadem igitur ratio in predictis que in dicit cofule. ergo idem ius. si tamen aliquid appareret. ppter quod esset diuersi ras temporis in aliqua hora non intelligerent testes repetitos. **Alit** mo gloff. inducit hanc. l. ad questio nē in arg. de molendino de qua per Ly. in. l. simanifeste. C. de seru. e. go tractatū plene in l. quominus. j. de sumi. **Dictio** eadem est relatiuum sub stante identitatis. **Si** notarius in nota instrumenti ap posit oleum r. consulem r. postea in instrumento non apposit videtur dies repetita. **Anni** domini positi in principio lib? bi instrumentorum quod intelli guntur repeti ad sequentia. r. nu? mero. io. **Publici** instrumentū dicit qd solt creditur sine alio admitticulo. **Requisita** ad essentia publici instru menti qñ sint statim pserudini eoz. **Inuocatur** diuini nomē in cōtracti bus qui sunt inter christianos. **Si** instrumentū sit inter no? christia nos sit inuocatio dei ipsozum. **Instrumentum** non vitatur si omi? titur inuocatio diuini nominis. **Inuocatio** diuini nominis facta in prin cipio protocolli per notariū trahit? tur ad oia instrumenta comprehensa in libro instrumentorum. **Si** notarius ponit in principio con tract? in noia: r. no plus tñ pectus re net r. dicit facta inuocatio. **In** appellatioe annorū dñi in instrō attenditur consuetudo loci. **Si** in procollo reperiat instrumentū cofectū de mense Januarij cū app ositione annorū dñi et sic diuersa instrumēta cofecta de mense Adaij Augusti r. Septēbris et postmodū alia instrumenta cofecta de mense Januarij sine appositione annorū dñi instrumentū no valet nec intelligi tur de anno sequenti. **Iudicio** debet apponi in instrumē to pro eius validitate. **Iudicio** posita in principio libri in vno instrumento qñ intelligatur re petita in sequentibus instrumentis. **Iudicio** posita in medio libri ad se quentia r. non pcedentia instrumē ta referuntur. **Iudicio** posita in fine libri qñ refe ratur ad omnia instrumenta pce? dentia non habentia iudicijonem.

Locos. Adde qd loc? intel ligat repe titus Bal. consl. cxxx vij. ij. li. Et an dicit es appo situs in in strumēto intelligat in margi ne. vide Joā. and. i additio. ad Spec. i tit. de in strumēto. r. ostensio. in addi. in cipi. dicit rōlādim? quā sequi tur Paul. de cast. cō. fi. xvij. qd.

- 16 Dies quo celebrat contractus apponi debet non quo ex tenditur per notarium.
- 17 An sufficiat in instrumento fuisse appositam diem per relationem ad aliquem actum.
- 18 Dies in instrumento appositus an videatur repetitus in omnibus instrumentis sequentibus.
- 20 Si dies positus est in medio libri protocolli est communis ad instrumenta que sequuntur.
- 21 Dies appositus in fine libri quando sit communis ad omnia instrumenta precedentia.
- 23 Adensis apponitur in infro no de necessitate: sed ad declarationem dier: et an sufficiat mensem ponere per relationem ad aliud.
- 24 Si dicatur in fine consecutum die natusitatis dñi vel die paschatis vel veneris sancti et no apponatur mensis an valeat instrumentum.
- 25 Sinotarius in principio libri dicit in vno contractu die. secundo mensis Januarij postea in sequenti contractu dicit die et dimittit spatium numeri. et postea sequitur mensis Februarij qd non videtur repetitus dies.
- Quid si non exprimat mensis.
- 25 Momen pape vel imperatoris appositum in principio libri in vno instrumento an videatur in sequentibus repetitum.
- 26 Loc appositus in instrumento an necessario requiratur.
- 27 Locus consecuti instrumenti appositus in principio pro protocollo an intelligatur repetitus in sequentibus instrumentis.
- 28 Res descripti in principio libri in vno instrumento an intelligatur repetitus in sequentibus instrumentis.
- 29 Notarius debet esse rogatus de contentis in instrumento et an presumatur rogatus.
- 30 Notarius asserens in principio libri se fuisse rogatum de instrumento an intelligatur etiam rogatus quo ad sequentia instrumenta.
- 31 Si in fine libri notarius scripsit se fuisse rogatus: an hoc sit cõde ad oia instrumenta precedentia.
- 32 Signum tabellionis necessarium in infro ad validitatem instrumenti.
- 33 Signum appositum in principio protocolli an sit cõde ad omnia instrumenta in libro apposita.
- 34 Notarius qd pluribus ac multis instrumentis sit rogatus et ea instrumenta in diversis folijs prout scriperat abiqz tamẽ signo tabellionatus habet: bati si ea oia in capsã apposuitz sigillavit cũ appositione signi quod dices se de oibus fuisse rogatũ: sed quod impeditus nõ potuit ex tẽdere nec signũ apponere: qd nihilominus talia instrumenta sint publica et valeant.
- 35 Solentia instrumenti que debet esse communis omnibus instrumentis si reperit scripta in cooperativa libri an dicatur communis ad omnia instrumenta in libro descripta.
- 36 Cooperta libri an dicatur esse delibro.

Summum.

Positus est in l. i. quis ex ar gentarijs. de eden. in cuius quidem repetitione ordinem consecutum serusob. et primo ponam in eo summam intellectum et ipsum dividam. Secundo ponam casum in terminis.

nis. Tertio legam literam et notabilia colligam. Quarto apparatus super hoc recitabo per ordi nem. Quinto dicta docto. hic vel alibi hunc. §. respiciantur recitabo. Sexto ressumam notabilia huius. §. ad quodlibet per se. extra gloss. oppo. et querendo materiam nostri. §. expeditam. Res dicit ad primũ nos. §. hoc dicit in summa. Dies et consul positi in princ. libri in vna ratione communis est omnis sequentis rationis que diem et consul non habet. h. d. dicitur: quia primo iuris consultus ponit thema et questionem omittit vsqz ibi: etiam, secundo responder questionem ex rēmas te resultant. vsqz ibi communis. Tertio ibi ratios nem assignat vsqz ad fin. et gloss. intelligit bene. §. duobus modis. Primus intellectus non potest sustineri sine impropprietate. Secundus intellectus recte procedit. vt. j. parabit. ¶ Venio ad secundum scilicet ad casum in terminis: pono sic. questum fuit a iuriconsulto de tali questione. Sempionius argentarius scripsit librum suarum rationum in quo continebatur in princ. ratio titij cum die et consule: postea me mandante scripsit in libro isto rationem meam: in ea tamen non posuit diem neqz consulem: queritur an ab eo possum petere copiam rationis mee mihi dari cum die et consule qui positi fuerunt in princ. rationis titij. Ecce thema et questio vsqz ibi: etiam. In text. ibi sine die et consule: supple queritur an possum petere copiam rationis mee cũ die et consule qui positi fuerunt in princ. rationis in ratione titij. In ver. etiam. rñdet scripti consulti: qd sic. hoc vsqz ibi cõis est. Secũdo queritur que est ratio huius decisõis. rñdetur qd dies et consul positi in princ. tabularũ in ratione titij: est cõmunis ad sequentia et hoc vsqz ad fin. ¶ Venio ad tertium: nota quod dies et consul qui positi sunt in princ. libri in vna ratione sunt cões vt intelligantur in omnibus rationibus sequentibus in quibus non est dies nec consul. Secũdo nota qd dies et consul positi in princ. libri rationũ edĩ debet. Tertio nota qd dicta in precedentibus intelligantur repetita in sequentibus. ¶ Venio ad quartũ et ad repetitionem apparatus. Querit gloss. hic dicitur qd dies et consul positi in princ. sunt cõmunes ad oia rationes de qua ratione intelligatur. Rñ. glo. scilicet sequentes quasi dicant non precedentes: et est verum quia text. dicit quod dies et consul erant in initio tabularum in vna ratione: ergo ista erat prima ratio: et sic ante se aliam non habet. vt. l. qui duos. et. l. si fuerit. ff. de re. vi. Sed contra hoc dicit gloss. oppo. quod sit superfluum. Si enim hoc quod dicitur in text. non potest referri ad aliam rationem quã ad sequentem superiuscõe expõsit gloss. dicens dõ rationis. l. sequentis. cõtra. §. quibus. in prima cõstiti. C. sed rñdeo quod glo. bene loquitur: qd iusticiu seu principũ custoditbet res in dubio: nisi aliud ex cõmuni vni loquendi appareat durat vsqz ad mediũ rei. vt est glo. in l. j. §. j. si quis vis dicit. post mediũ glo. magne. et ppter hoc dicit gloss. rñõis. l. sequentis. q. d. cũ principũ dicit vsqz ad mediũ si circa mediũ in vna rõne esset dies et consul et in precedentibus nõ esset ille dies et consul nõ referretur nec esset cõis precedentibus sed sequentibus qd no ad. dicitur.

dicitur. ¶ Querit glo. de intellectu huius. §. Respondeo qd debet intelligi hoc modo qd in ratione Titij scripta in princ. libri erant dies et consul appositus. in sequenti nõ exprimebant dies et consul: sed dicebantur eodẽ die. Dicit ergo iste. §. qd ille dies et consul per bac repetitione intelligebat in omni sequenti rõne: iste est primus intellectus. ¶ Copia pro intellectu istij lex debet esse cõposita de casu dubio vt. l. qd labeo. j. ad carbo. sed in hac intellectum casus huius. §. nullũ haberet dubium: qz si fuit facta expressa repetitio in sequentibus rationibus dicendo eadẽ die et consul. Multi dubium qd dies pcedens ex hac expressa repetitione intelligit in sequenti repetitus: cũ hoc et dicitur eadẽ sit relatiũ substantie idẽtitatis. vt. j. de ferijs. l. ij. et. j. de excep. rei iudi. l. cũ queritur. cõ. l. fea. j. de v. obli. l. ea. Ex hoc iste intellectus nõ videt bonus: et cõmentator: reprobatum cum hie sed possemus tñ sic finere: qd argẽtarius in princ. libri posuit annũ dñi et cõsulem in vna rõne: in sequentibus rationibus non posuit annũ dñi: sed solũ diẽ dicitur eadẽ die. Dicit iste. §. qd annus dñi nõ potest in prima rõne intelligat in sequentibus repetitus. Sed iste intellectus cũ impropprietate litere pcedit: qz text. dicit qd dies et cõsul est cõis sequentibus. iste intellectus hz qd annus dñi est: et verus est in se. et est de mente glo. vt. j. dicit. scdo modo gl. intelligit huc §. clarus qd in rationibus sequentibus nulla facta fuit mectio diei vel consuli in gñe vel in specie: sed sine die scripti fuerunt: dicit iste. §. qd dies et consul positi in precedentibus rõne sequentibus rõnibus sit cõis: et hie est bonus et notabilis intellectus. pro quo alleg. gl. in l. ad. l. acquit. §. ex hoc tñ capite. et l. cõter. gl. debeat corrupte scripture: tñ debet directo verba huius. §. capti. ad idẽ de hac repetitione diei in ducenda text. est in l. que admodũ. §. si. j. ad. l. ad. l. et. j. de iur. et facti igno. l. regula. in fin. ¶ Sed querit vbi fuit apposita dies cum hic dicit in infro tabularũ et. Rñdeo duobus modis: vno modo quod fuit apposita in titulatione libri et hoc modo dubitationẽ nõ haberet iste. §. qz refertur ad oia rõnes sequentes prout ibi exprimitur: et fm hunc intellectũ expõsit quibus. l. tabulis. scdo modo potest intelligi qd in princ. libri sit rõ Titij: que hz diem et cõsulem. quibus. l. die et cõsule fuit facta illa rõ Titij. an illa dies sit cõis sequentibus: et dicit qz sic: fm hunc intellectum magis placet qz de casu magis dubio. vt. l. qd labeo. j. de carbo. ¶ Ultimo gl. inducit huc. §. in ar. ad. q. de molendinario de qua. q. qz non est nunc pprie de materia nostri. §. non dico hic. dicit larius in l. quominus. de fin. Expedita est recitatio totius apparatus. ¶ Venio ad dicta docto. et primo dixi no. qd dies et consul positi in princ. libri rõnum sunt cões vt intelligat in omni ratione sequenti in qua non est dies et consul: et incrim in materia. venio ad istud: ad quod cõmunitur inducit iste. §. nam per hunc. §. Spec. in tit. de instrum. ed. §. postremo. ver. quid ergo dicit no. sic dicens et pone qd notarius in notis seu procollo posuit diẽ: sed postea cõfecit instrumentũ sine die: miquid videtur repetita dies: et sicut est in procollo ita re

peratur et apponatur in instrumento. et dicit qz sic per hunc. §. et. ff. de dã. insect. l. si finita. §. ite videamus. ver. repetita iugiter. et in l. ad. l. ad. l. ad. l. §. qd. §. ex hoc. ff. de ope. no. m. l. de v. p. llo. §. si quis ipse p. et extra de rescript. c. causam. hec sunt verba sua. Ad hie videtur qd decisio Spec. cu. sit vera in se: tamen salua reuerẽtia sua iste. §. nihil facit ad questio nem propositam: quod sic ostendõ. questio proposita habet qd in nota ista seu procollo certa dies fuit apposita: postea ex illa nota seu procollo fuit cõfectum instrumentũ sine die: et qd dies que apponitur in nota debet intelligi in infro inde sumpro repetita. hoc tñ fateor verum per iura allegata per ipsum excepto isto. §. qui nihil facit. Mã iste §. dicit quod dies intelligitur tacite re repetitus in alia ratione sequenti in qua non erat apposita dies: non autẽ dicit de sumpro infro ex nota vel procollo originali qd idem est qd infro: sed hoc dicitur fm verum etiam in scriptura originali que vocatur scriptura matric: licet in instrumento sumpro nõ apponit dies tamen dies qui est in originali intelligit in sumpro qz originale semper apud acta remanet. et illud qd pariter datur est exemplũ. vt. j. c. l. §. prohibere. et ipsum originale seu nota et procolli est illud quod fidei facit. ad quod recurrit a de fidei scripture dubitã. vt. j. c. l. veluti. ibi inimus plene et. Et not. glo. j. eo. l. argẽtarius. §. j. ex quibus cõcludo dicitur Spec. verũ esse: nihil tñ h. b. et cõmune cũ materia huius. §. Jaco. de are. in l. in causis. C. de accusatõ. inducit huc. §. ad. q. istã per alium modũ formando terminos. q. pone qd in princ. libri est scriptus instrumentũ cum die et consule: postea sequuntur plura instrumenta sine die et cõsulean dies et consul positi in primo instrumento sunt cões sequentibus instrumentis. et dicit ipse qd sic per hunc. §. sicut cũ dies et consul positi in princ. libri in vna rõne sunt cões oibus sequentibus rõnibus: hoc in rõnibus argentarij qui cõfecit rõnes de publico et gerit officiã publicum et auctoritate publica sibi intancit. vt. j. eo. l. quedã. §. numularios. et ibi not. l. argẽtarius. §. j. ita in instrumento notarij: cuius officium publicũ est. vt. c. de tabul. l. gñali. lib. x. et ita doc. cõter perrãseunt hoc firmando per hunc. §. mihi videtur

¶ And. De mate. ¶ De intellectu. ¶ De Alexã. cõsil. c. l. iij. in. ij. col. v. ¶ vol. ij. et cõ silio. xxvij. ij. col. eodẽ dem volu.

Handwritten note: qd in princ. libri est scriptus instrumentũ cum die et consule: postea sequuntur plura instrumenta sine die et cõsulean dies et consul positi in primo instrumento sunt cões sequentibus instrumentis.

salua reuerentia predictoꝝ hoc in
distincte non esse verum. ad quod vi
dendum subijce tale casum: pone ta
bellione consecratis libꝝ pꝛorocol
locom rogatu: qui libri est magnus
multoꝝ quaternorum. et etia in eo
cōtinentur forte mille infra. in pꝛ.
libꝝ est dies 7 cōsul. in omnibꝝ alijs
sequentibus nō est dies neqꝫ cōsul.
dicemus ne die et cōsulem positum
in primo instrumento esse cōes om
nibus sequentibus instrumentis. cer
te mihi videtur qꝫ non. Ratio est qz
impossibile est quod vna eadē die
idem notarius de mille instrument
tis varijs et diversis rogatus fuerit:
et totum illum libꝝ eadem die scri
ptum ab ipso: licet poterit illos
cōtractꝫ in scriptis redigere postqꝫ
rogatus fuit alijs diebus fateor: ta
men hoc non esse vero simile quod
eadem die de mille contractibꝝ fue
rit rogatus de dꝫto tempore quod
necessarium coꝫpozi tota illa die va
cauerit. arg. l. cum parromus. in fi. r.
l. medicus. §. fina. r. l. aut certe. §. de
oper. lib. ita. §. igitur concluditur qd
dictum predictoꝝ doc. ita in diffini
ere prolata non procedat. Ad hunc
§. respondeo dum dicit quod com
munis omnibꝝ. intelligit. l. istis dua
bus rationibus hoc est rationibus
titij et meij. de quibus dicit. nec
ob. gl. que dicit ratiōis scilicet se
quentis: qz intelligit. l. totus sic in
prima consti. huius libri exponitur.
et intelligit Jaco. de are. omnē. l. to
tam et hoc causa contrarietatis cui
tāde ne referatur ad aliam sanctio
nem qꝫ iuris civilis. L. ansa ergo cō
trarietatis cuiāde dictio omnis ex
ponitur. l. totus. et est glo. in situ. p.
focio. in prin. dictio cuius omnis re
cipit limitatione de habilitate per
fione et re. v. C. sine cen. vel reli. l.
fin. Sicut de fusa. istum. §. inducit
aliter. et sic quod in beaturus no
tarij contineantur contractus duos
rum qui in eodem die facti sunt: et
in vno apposta fit dies et in alio nō:
et mortuo notario beaturus tradi
tur alteri ad exemplandum ut ins
trumenta facta et in publicam for
mam redigat. et dico quod potest
appone re diem primi secundo. arg.
huius. §. et idem si de secundo dubi
tatur an sit factum eadem die: quia
ex quo est vicina prime abbreviatu
re presumitur eadē die facta. et idē
dies apponi debet: nam ex vicinitate
scripturarum debemus accipere.
dicit. ut. §. de lega. primo. si seruus

And. Po
mate.
Repetit
tam. U
de Alexā.
const. clij.
in. ij. col. 7
cō. xvij.
col. ij. vo
lu. ij. r. cō
fi. c. j. volu.
lij.

plurium. §. fina. de testamen. l. heredes palam. §.
sed si notam. C. de iustici. r. subit. l. fina. hoc sunt
verba sua. certe primum dictum suum nō videtur
habere dubium: quia presuppōit qꝫ contractus
ambo erant facti eadem die. Buil. de cul. inducit
hunc. §. ad aliam qꝫ questionem similem. alio modo
pone quod in prin. libri positus notarius annos do
mini. postea. xx. folijs in instrumentis ibi cōtēntis
non trahuntur anni domini: sed solum dies. dicit
ipse qꝫ anni domini positi in prin. libri in vno ins
trumento repetiti intelliguntur esse communes se
quentibus instrumentis. ar. huius. §. Et iste modus
inducendi plus mihi placet alijs predictis duplici
ratione. Prima quia Buil. non dicit qꝫ dies intelli
gatur repetita: sꝫ anni domini et sic cessat obiecto
quā supra fecit: quia non sit verosimile imo quasi
impossibile quod vna die scriptis mille instrumen
ta: ut. §. dixi. tamen possibile et verosimile est qꝫ in
vno et eodem anno tot instrumenta consecerit: et
ideo anni domini in sequentibus sunt communes.
secūda ratio est quia Buil. refert se ad certum nu
merum chartarum: dicit do et in. xx. folijs. r. qua
ritans tam factam obiectionem sentiens quod si
liber esset multoꝝ folioꝝ non haberet locum
hoc dictum. et per hoc dico Buil. intellectum mi
hi placere quem intellectum glo. dat huius. §. vi
cens quod instrumenta sequentia dicebant eadem
die. r. licet. §. dicitur in quod cum litera impropria
tione procedet: quia oportet nos intelligere. text.
dum dicit propositio dicit. r. id est anni: licet alia
fiat expressio similis vt accipiamus tempus id est
annus. ut. C. de iuris. l. iure per tempora. Ad op
do recitatis dicit docto. que hunc. §. respiciunt
veniamus ad eius materiam: pro qua clare discus
tenda discutiamus per singula que sunt de sub
stantia publici instrumenti. et an illa vel quod li
bet per se appositum in principio libri in vno ins
trumento intelligatur in sequentibus repeti
tum. Et primo queritur quid sit publicum
instrumentum. Respon. publicum instrumentū est
illud cui soli creditor sine alio admitticulo de iure
sue cōsuetudine. et probatur in cor. de fide instru
§. sed si instrumenta. r. §. sequen. r. extra de fide ins
trumen. c. inter dilectos. r. per Anno. in. §. eo. it.
Secūdo videndum qꝫ est que requirantur ad sub
stantiam: et ad esse publici instrumenti. Rñ. vr. l. ge
nerali. in glo. C. de tabel. lib. r. vbi enumerat octo
que requiruntur. et dicit vt in ea. r. aliqua que ibi po
nuntur de consuetu. non seruatur. tex. vero in cor.
vt prepo. no. imper. circa medium dicit debere po
ni nomen imperatoris: annum sui imperij: nomen
consulis. tertio indicationem: quarto mensem. Et
dicit Glof. qꝫ debent poni anni incarnationis r. c.
de loco ibi in glo. vel in. text. non sit mentio. de
hoc est glo. extra de fi. instrum. c. inter dilectos.
Specu. in quo. de instr. edi. dicit quod nouem re
quiruntur ad hoc vt instrumentum sit publicū. Pri
mo inuocatio diuini nominis. Secūdo anni eiusdē.
Tertio indicitio. Quarto dies contractus. Quinto
nomen imperatoris vel pape. Sexto locus. Septi
mo testes. Octauo nomen tabellionis. subaudi hoc
intelligo quod debet continere quod sit rogatus.
Nono quod

Nono qd sit eius signū. Et qd ista debet poni in in
strumento est gl. in l. iurigentium. §. qd fere. §. de
pac. puto de hoc standū esse cōsuetudini. puincie r
locorū. r. illa sunt de substantia instrumenti que sunt
cōsuetu pōni in contractibus in illa puincia vel lo
co. vt vult gl. in aut. vt prepo. no. impera. circa me
dium. et in dicta. l. generali. C. de tabu. lib. r. qꝫ quo
modo probentur et qualiter in sequentibus repeti
ta dicatur singulariter videamus. Primo dixi
in instrumēto debet cōtineri inuocatio diuini no
minis. vt pbatur in cor. vt ppo. no. impera. §. nos
enim. ibi. auctor. deo. r. r. ibi glo. ad hoc faciunt
oēs leges in quibus imperator diuini nomen pres
mitit: quas vt vulgares omittit: et hoc quando ins
trumentū conficit inter christianos: vt vero conficit
inter homines alterius secte vt inter iudeos in
uocabitur deus eorum. vt dicit Anno. extra de iur
reura. c. et christus. h. hoc solēntas licet de cōsue
tudine seruetur et bona et honesta sit tamē propter
eius omissionē non putarem qd instrumentū vitia
retur. Sed posteo qd de substantia sit querit in pꝛ.
libꝝ notarij reperitur inuocatio diuini nominis: r
scripta in prin. cōtractus: in omnibus ipsam intel
ligo: cū etiam respiciat totū libꝝ vniuersimter: et
totū quo ad quālibet partē totius. sicut de seruicu
te dicitur in l. si cui simpliciter. de seru. ut. generali.
in fi. r. l. via cōstitut. §. si. de seru. ruti. p. di. C. Que
ritur qd hic notarius in prin. cōtractꝫ scriptis in no
mine. nec plus dicit. s. dñi. r. an contractus valeat
supposito qd inuocatio sit de substantia. et videtur
qꝫ non valeat: quia ista inuocatio est indiuidua: et
partē indiuiduū facit nihil fecisse videt. no. §. de ver
bo. obli. l. ij. r. istud nihil importat de se. arg. l. do
mitus labeo. ff. de testa. dico cōtrariū qd talis in
uocatio valeat: ad hoc vt dispositio valeat sub
audit lex nomen ipsūm perficiens: quia si testator
dicit lucius heres: subintelligit est: vel si dicat lu
cius esto: subintelligitur heres: ad hoc vt dispositio
valeat. casus est. §. de bere. in si. l. §. si autem.
ita in proposito si dixi in nomine: subaudi domini
vel anno dñi. r. vt est moris scribendi in prefatio
nibus. Idem cōtra si dixi domini: subaudiemus
in nomine. arg. d. §. si autē. hoc solēntas cum sit
vniuersum et presumpta in actibus cuiuslibet chri
stiani fidelis siue apponat in principio. siue in me
dio: siue in fine temp intelligitur in omnibus par
ticularibus contractibus repetita. Secundo di
xi qd quod requiruntur in instrumento apponi an
ni domini. hoc probatur in glo. dicit aut. vt pres
ponatur nomen imperat. cum hodie anni domini
apponantur. tamen non dicit illa glof. an eos com
putemus ab incarnatione: an vero a natiuitate. dic
vero consuetudo seruat expresse millestimam nu
merum. Ideo hodie dicimus in instrumento debe
re poni millestimam: quem annum millestimam com
putari ab incarnatione vel natiuitate non est vis
nisi forte quo ad indicationem inueniendam in ciui
tate Perusij vel etiam Forliij computantur an
ni domini a natiuitate. Semis autem ab incarnatio
ne: et in hoc vt. §. dicit: et in alijs solēntatibus pu
to consuetudinem loci vbi instrumentum conficit
sur fore seruandum. vt extra de fide instrumen. c.

cui dilectus. et ibi per Innocen.
Queritur an sufficiat exprimere
annos domini per relationem ad cer
tum tempus. vt si dicat actum in tal
i loco tempore mortificationis magne
vel dicit tali die mēse vel anno quo
coronatus fuit: et solus tertius ro
manorum imperator. vide. §. Sed
queritur an si millestimū siue annos
domini posuit in prin. in vno instru
mento intelligatur repetitū in alijs
instrumentis posito quod in eis nō
sit expressum. Respon. qꝫ sic fuit Buil.
vt argumen. huius. §. r. l. continuis
§. cum ita. §. de verbo. obligatio. nisi
sustinendo eum dicas quod constā
bat contractus factus eodem die:
quia hoc dicebat in sequenti instru
mento. per iura posita in glof. quia
dicit in secundo eodem r. non ex
primendo aliter: sed notarius qui
ex protocollo instrumentum conse
cit notario primo mortuo potest il
lum diem in scriptura sua exprime
re. quod not. secundum eius dicit.
vnde procedit et cessat repugnātia
arg. huius. §. quem Buil. inducit et
bene. vt. §. dixi. et hoc etiam de cons
uetudine obseruatur. nam tabellio
nes qui operā dant in conscientia
contractibus in princip. cuiuslibet
anni nomen libꝝm faciunt: et scri
bere incipiunt in princip. millestimū
et annum ponunt et postea in sequen
tibus instrumentis suis dicunt die
tali tali mensis et omittunt millesti
mum repetere. Et erte dicam in om
nibus instris sequētibꝫ intelligit res
petitū. ar. huius. §. cū primo intelle
ctu gl. inducit p̄dicta repetitio etiā
millestimū anni: qd potē facile intro
ducti: cū i vno anno multa infra pos
set scribere notarij. et sic cessat opp.
quā supra formauimus. Aduertēdū
tū est qd si in vno eodē libro esse
p̄mo annus millestimū. Pone qd mil
lestimū. cccc. lxxij. die scdo mēsis 3a
nuarij: r. postea sequēnt in eo. li. plu
ra infra in successiuis mētibꝫ cōse
cta et scripta adeo quod esset aliq
qd instris scriptū de mēse Adaij. 3a
lij vel alterius nō curo dūmodo sit
post mēsem Ianuarij. postea in vno
instris diceret sic. die tali mēsis 3a
nuarij vel i tali mēse: certē sic in il
lo instris nō intelligerem? annū mil
lestimū i p̄mollibro posteo repetitū:
qz impossibile eēt qd idē mēsis 3a
nuarij bis esset eodem anno. Nam
per ista instrumenta sequentia cons
tat primum mensem. Ianuarij. et
pirale si postea incipit aliud ins

Andr.
Pomate.
Autore
deo. Vide
Jac. in r/
hic. ff. de
no. oper.
nuntia. co
lum. j.
Andr.
Pomate.
Omne
fones. Cū
de Alexā.
in rubric.
de no. op.
nuntia. co
lum. v.

Instrumentum scriptum de mense Januarij intelligitur de mense Januarij alterius anni. Sed queritur an scdm instrumentum scriptum de mense Januarij valeat et intelligatur annus millesimus sequens post annum positum in prin. libri. Rñ non quia iste s. dicit diem et cõsulè appositum in prin. esse cõmunem sequentibus instrumentis. et sic iam aliud erat positum scriptum in alio instrumento qd pòt cõitari et referri ad aliud instrumentum: sed in casu proposito secus est: quia annus millesimus scriptus in primo exprimitur in totum: ergo sequens instrumentum reperitur sine millesimo et anno quem Ianuarius sequens habet: et sine millesimo quæ ad alio instrumentum habere possit ex relatione vel cõmunicatione, et sic nõ valet: quia qd non est ponit vel tollit nõ potest. vt. l. nam et si sub conditione. s. post defectum.

12. de iniurio rupto et irri. test. Dicitur tertio qd in instrumento publico requiritur ad ponat indicio. hanc autem debere apponi pbat in cor. vt preponatur no. impera. et de no. cod. cõp. epistola cor. et extra de si. infra. c. inter dilectos. qd sine dubio verum est. Quæro ergo an indicio posita in prin. libri in vno cõtractu intelligatur in sequentibus instrumentis repetita et eis cõtis esse fm formã bui? s. Rñ que constat vere vel sumptim fm predicta totum librum esse cõtractum sub vno anno: et sine dubio intelligitur indicio repetita in omnibus instrumentis sequentibus. arg. huius. s. et ratio quia indicio non potuit minus anno durare. ex quo ergo omnia instrumenta vno eodẽq; anno sunt scripta: de necessitate sub eadem indicatione clauduntur cum prima indicio minus anno non potuit durare: vt colligitur ex predictis glo. de indicatione loci quentibus. Aut liber cõtinet duos annos seu millesimos. vbi libri in prin. cõtinet annum dñi millesimum. cccclvij. quo anno currit: seu est duos decima indicio. et est posita in initio vel in medio libri vel in fine vel in quacumq; parte eius. in vno instrumento est annus cum mille. cccix. anno. et non est expressa indicio quo casu deberet tñc indicio esse. xliij. certe tunc non pòt intelligi indicio adiecta in primo cõtractu esse repetita in hoc. Est ratio quia annus eius ostendit hoc nõ posse fieri. et sic iste cõtractus nõ impeditur in substantialib; suis a primo cõtractu: sed impeditur a seipso. et sic non valet. Non obstat ist. s. quia debet intelligi de repetitione diei et confusis factenda in sequentibus rationibus in quibus nihil obstat: nec impedimentum ex se a seipso prestat: secus vbi impedimentum a seipso prestat: vt in casu proposito. Pater enim talis repetitio nihil operet: imo si fieret vitaret cõtractus: in anno sufficit: quia reperirentur anni domini cum indicio discordes. ideo nõ fiet arg. l. titia. s. idẽ fridit. de verbo. obli. Quæro qd quid si indicio reperitur in medio libri. Rñ deo ad sequentia referuntur fm determinationem. s. v. etiam. Ad precedentia non referuntur cum initium et quilibet extremitas durare dicatur vsq; ad medium non in plura. s. si quis ius dicit. nõ obtemp. l. i. s. maxime hoc casu vbi de valore publici instrumenti agitimus. et cum facultas possit induci repetitio indicationis quæm dicit cum dicitur anno vt. s. dicit.

13. Queritur quid si indicio apponatur in fine libri et omnia instrumenta precedentia sint sine indicio. ne. an ad precedentia referatur. videtur qd nõ. quia iste. s. loquitur quando sollemnitas adhibita in primo referatur ad sequentia. Quid autem sit e contra non dicitur. Rñ deo aut hoc constat ante oia instrumenta precedentia esse cõfecta vno et eodem anno: et etiã sine dubio ad oia referatur cũ clausula in fine posita ad oia referatur in dubio si possibile est. vt. de iur. iur. om. iu. l. i. idẽ cũ eo. s. fin. et ff. de lega. l. i. talis scriptura. maxime hoc est verum quando verba posita sunt ad totum librum referri. vt si dicat acta sub tali indicatione. Aut instrumenta precedentia fuerint scripta diuersis annis: et tunc aut verba scriptura et indicationis referuntur tantum ad illum cõtractum in quo sunt scripta. vt si dicitur actum fuit et delibetatum fuit dicitur in tali loco talitè et tali indicatione. et tunc ad istud tantum instrumentum referuntur: aut verba sint prolatã generaliter non referendo se ad certum instrumentum. vt si dicit acta fuerunt predicta in tali loco indicatione tali et c. et tunc aut ex aliquo quod est in precedentibus instrumentis apparet ad illa nõ posse referri. vt si in eis sit alius annus scriptus quo alia currebat indicio: et tunc ad illa non referatur. vt. l. i. idẽ. r. d. l. talis scriptura. aut non est aliquid quod impedit ad illa referri. et tunc aut inter instrumentum ad quod volo quod referatur et instrumentum vltimum vbi est indicio sunt media alia instrumenta cũ alia indicatione et diuersa: et tunc ad illud nõ referatur. aut nõ sunt alia instrumenta media: et tunc ad oia referatur. ar. dicitur iur. i. c. de libe. pte. r. l. i. nec isto casu debet attendi et haberi respectus ad varietatem testium vel diei que esset inter in ista: cũ vno anno possibile sit condere plura instrumenta diuersis diebus et diuersis rebus pluribus. que omnia tamen sub vna indicatione sunt.

14. Sed ad diuersitatem loci in cõtractu scripti in alijs instrumentis debet haberi respectus. Quid enim si instrumentum ad quod volo quod indicio sit appositum in prin. vel in fine apparet celebratum: sentis: vbi cõnumerantur anni ad incarnationem dñi: vt dicitur instrumentum vbi indicio est scripta fuit celebratum Perusij vbi numerantur anni a natiuitate. Et tunc quia diuersitas cõnumeracionis annorum diuersitatem inducit. vt probant glo. ab leg. de indicatione loquentes. dicam tunc ad illa instrumenta non referri. Quæro dicitur qd debet publicum instrumentum continere diem: intelligo diem. i. quo notarius fuit rogatus et cõtractus habitus a partibus pro absoluto. l. cõtractus. c. de fide instrum. non autem debet de necessitate continere diem quo scriptum et extenditur per rogatum. vt dicitur probatur. et in cor. vt prepo. nõ. impera. et probatur in preleg. l. generali. et aperti. c. de diuer. rescrip. l. i. qua. et glo. l. in summa. s. idem labeo. i. de aqua plu. arc. l. i. s. editiones. s. cod. Nec obstat. quod nor. c. de no. cod. com. circa fin. prime constit. quia ibi loquitur in legibus redactis in corpore iuris: quæa constat valere. licet in eis non exprimat diem et consil. vt ibi nota. Et est sciendum quod scdm diuersa loca ita diuerse sunt.

se sunt consuetudines circa dinumeracionem diei. nam in aliquibus locis dicitur prima die intrante mense ad h. et sic de singulis vsq; ad medietatem mensis: vel si missis habet. xxxi. dies vsq; ad. xv. in clausula elapsa autem medietate alia mensis dicitur die. xvij. erunt mense ad h. et sic de singulis vsq; ad finem mensis vel vsq; ad penul. vel vlti. die mensis quibus dicitur die penultimo vel ultimo ad h. in aliquibus autem locis dies mensis ponitur extensus vsq; ad finem eius. Et hec consuetudo communitur seruatur in quo non est vis. tamen ideo posuit: quia possibile est hanc dinumeracionem effectum inducere ad infra dicenda. Quæro an sufficiat diem certam esse per relationem ad aliquid actum notarij appositum in instrumento. vt si dicitur actum Rome die quo imperator Carolus quartus coronatus fuit Rome dicam. l. i. in q. de mense. Quæro an dies scriptus in prin. libri in vno instrumento sit cõmunis omnium instrumentorum sequentium sine die reperiatur. Et circa hoc est aduertendum quod quandoq; in primo cõtractu libere reperitur dies et in secundo non reperitur. Di eo quod tunc in secundo debet intelligi dies in precedentibus scriptis. et tunc est in hoc. s. secundum intellectum. s. Nil. Sed quæro an in omnibus instrumentis sequentibus posito quod multa sint in quibus non est dies debet intelligi dies in primo scriptis: videtur qd sic. qd text. hic dicit quod est cõmunis omnibus sequentibus. Et circa hoc puto multa considerari. Pro quibus examinandis queritur. pone qd liber notarij est magni voluminis: et multorum quaternionum in quo forte continentur mille instrumenta in nullo quorum est dies nisi in primo. nunquid illa dies erit cõmunis omnium cõtractuum sequentium. puto qd non. per ea que s. dicit post indicationem. Facio. de are. ad istum. s. respodet. vt ibi dicit. dicit. i. dicenda intelligo quædo notarius qui cõfecit librum de cuius libro agitatur est mortuus. et si vixeret et diceret se recordari de die vel de alia solemnitate quam ponere omnino sit ei creditur: nam creditur officiali de officio sibi commissio. vt. l. apparatus. c. de cõtract. tribu. lib. r. l. si quis decurio. c. de falc. r. l. magis puto. s. ne tamen. ff. de reb. eo. de offic. presb. l. i. s. cura carnis. Quæro si non intelligitur isto casu dies repetitur in omnibus sequentibus instrumentis. an intelligatur salte repetitur in aliquo ipso: vt in sequenti immediate post primam vel in tertio vel in quarto vsq; ad quæ numerum: cum in aliquo debet repetitur intelligi per hunc. s. et videtur quod in sequenti cõtractu immediate post illum qui habet diem et nõ in vltiori: per text. huius. s. qui tantum duarum rationum mentionem facit. Nec ob. dicto omnino hic posita vt. s. dicit. Secundo modo videtur qd dies possit dici cõmunis ad omnes cõtractus qui continentur et scripti sunt vsq; ad medium libri: quæ hic dicitur initium tabularum seu principium. et quilibet extremitas rei debet durare vsq; ad medium. vt. l. i. p. allega. et ibi nota. s. si quis ius dicit. non ob. Sed certe dicte oppo. non habent in se rationem vel equitatem: quod ad sequentem tantum cõtractum referatur vel vsq; ad medium. Et nõ

est ratio quare magis ad vnum qd ad aliud instrumentum referri debeat. arg. l. i. c. de libe. pte. ad vnum autem non potest referri. vt. s. dicit. ergo durat questio. Pro cuius solu. sunt examinanda verba huius text. et primo dicitur hic initium: quomodo intelligitur initium. de quo. j. patebit: quia hic est casus questionis. Secundo hic dicit tabularis: de quibus tabulis intelligatur. Respondeo de quibus cumq; materia sint. vt. j. de secũ. tabu. l. i. r. cõmo. l. in commodato. s. licet. Item aduerte quia hic dicit tabularum in plurali numero. et sic erant plures charte. Ad vltima s. dicemus si esset vna charta vel vnum folium in quo hoc contineretur: et est aduertendum dum dicit tabularum: intelligitur cõmuniter. l. libri rationis. et sic quod erant plures tabule vel plures charte que tamen faciebant vnum librum. vt probat text. ibi dum dicit in quib; s. et scripte plures rationes. Erant enim eadem tabule seu charte respectu cõpositionis: licet alias essent plures res: et cognoscitur quod eadem est tabula sine ide m. liber: si inuicem sunt colligatæ tabule seu charte vna literatura artificiali: ex qua cognoscitur quod vnus est liber seu volumen: et si aliquæ ligature essent excepte: si tamen apparet et reliquæ nentibus vnum volumen esse idem dicemus. vt. l. i. s. si. j. de bo. posses. et ibi tabu. Et predictis cõclusio quod vt dies in sequentibus intelligatur repetitur requiritur quod sint eadẽ tabule. imo idem liber continuatus vna continuatione chartarum: quod vult text. hic dicitur quibus et c. quod est veritatum substantie et identitatis. et cõmentariorum hic firmat ex his vtrũ in questione proposita dies positus in principio libri intelligatur in sequentibus repetitur: dicit sic. quandoq; liber in cuius principio est dies: est liber multarũ chartarũ et plurimum quaternorum: et quaterni: et charte non sunt inuicem colligati et conglutinati: et forte sunt diuersi voluminis: quia vnus est matas alio. Et tunc dies appositus in principio non est cõmunis nisi in cõtractibus illius quaterni tantum: nõ autem in cõtractibus illius quaterni sequentis qui non continentur in vna conglutinatione seu ligatura. Ratio non sunt eadem tabule: sic cessaret ratio et mens huius. s. et hoc puto verum nisi sequens quaterni diuersi si voluminis haberet continuationem in scriptura conexam cum primo. Nam tunc ferres scripture faceret ipsas eadem tabulas esse. Sicut enim nil refert adimatur aliquid re aut verbo: vt. j. de adim. men. lega. l. nihil. ita non refert qd iste quaterni cõtinetur re hoc est quod sit eiusdem voluminis et ligaturæ: vel verbo hoc est quod sit continuata scriptura. pro hoc videtur casus in l. libro. s. quid ergo. ibi non conglutinati et c. ff. de leg. tertio. Quædoq; liber est diuersorum quaternorum qui faciunt easdem tabulas seu eundem librum. vt si quaterni sint eiusdem voluminis et inuicem colligati et cõficti ex qua ligatura artificiali cognoscitur quod vnum esset volumen: et sic eadem tabule et idem libri in vno volumine intelligatur repetitur in sequentibus instrumentis. Aduerte multa possent interuenire per que non referrentur ad sequentia.

lune variet sicut. s. dixi de pascha... Sed quid si notarius in principio libri dixit in vno contractu die sedo mensis...

vno et eode tpe sunt simul fieri dicuntur. l. locati. l. in operis. r. de pig. l. si fundus. s. si duo. Puto autem...

Andree. Domate. Propinquo. Aude. Alex. dsi. xxxvij. in si. volu. iij.

rius in actu scripto. in prin. libri dixit actum in civitate perusij in palatio domini porethatis in loco ubi vis redditur...

rias iudicabit vt. s. dixi de die. nam si viuunt testes qui scripti sunt in instrumento se informabit ab illis. Si sunt mortui tunc inuestigabit a notariis...

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

de bel. in d. cor. 2. Specu. in titu. de instrumen. edi. ideo + quero si tabellio in prin. lib. asserat se rogatum in uno instrumento. an intelligatur esse rogatus ad omnia instrumenta sequentia in quibus non continetur et si rogatus. Respon. in specie data sunt verba scripturae. Aut enim verba referuntur ad totum librum quia dicit in loco publico. anno domini Mille. cc. 72. Dicit est liber quo continetur contractus et scripturae de quibus sui rogatus ego talis notarius ab infrascriptis personis et c. Et tunc ad omnia sequentia sit eodem illa scriptura. de liberis et posthumis. l. iij. et extra de rescrip. c. causam que. et quia in verbis nulla est obfuscatas. l. ille aut ille. §. cum verbis. j. de lega. iij. aut verba referunt se ad primum contractum tantum et sunt in prin. in primo actu vel in fine eius dicentia. et predicta de mandato et licentia. vel rogatus a dictis personis scripti et publicati. et tunc non intelligitur ad sequentia instrumenta referri. quod dicta verba certum instrumentum specialiter et expresse respiciat illud tantum habet solennizare non alia argu. d. l. iij. et qd no. C. de libe. pre. l. i. et extra de appell. c. ij. et regis. in prin. et l. talis scriptura de leg. i. Et si sequentia instrumenta eodem die quo illas extiterint celebrata. quia non sequitur eodem die sunt facta. ergo de oib. fuit rogatus. h. supra in loco et testibus aliud dixerunt: nisi inter easdem personas essent omnes illi contractus celebrati. quia tunc ex identitate persona rogatus est. h. de repetit. C. Quero quid si verba importantia per notarium scripta sunt scripta in fine totius libri. Rn. idem quod. §. dices rem: quia aut se referunt ad totum librum: aut ad vicium contractum: licet enim ista solennitas quod notarius sit rogatus sit vniuersalis quia vniuersalis ter sit scilicet solentia signi. v. j. dicam. Et quo videtur magis de facili repetita. intelligitur tamen non dependet a notario tunc: sed a contrahentibus: imo forte mere a contrahentibus: cum notarius hoc recusare non possit: vt. C. de defen. c. iij. u. l. pe. et cum seruis publicis sit: vt. d. l. generalis. non dicam ipsam repetitam intelligi nisi in casibus supradictis. Et predicta verba quando notarius scriberet instrumenta inter certas personas vel ad mandatum vicis tunc in actibus qui ab ipso procedunt. Si vero scriberet aliquod instrumentum suum primum quod potest in certis casibus: forte testamentum suum vel forte instrumentum quo procuratorem constitueret per non. per comentatorem. j. de stipu. fer. l. proinde. et l. de co. j. de falsis. tunc ista solennitas quod sit rogatus vel quod sibi mandetur non requiritur. ratio quia verba imperatiui modi non cadunt in prima personam vt. j. de arbi. l. pe. C. Quod autem esset de alia solennitate. §. dicitis an in instrumentis que in causa propria faceret requirantur hic examina re non curio. C. Restat vt de nomen et vitimo. f. q. tas bellionas apponunt signum et quod signum sit de substantia publici instrumenti oes doc. nullo excepto concordant. et probatur per tex. in l. f. c. de assensu. q. ubi signum quod consuetum est chartis apponitur. Et in cor. de fide instru. §. o. potest autem. coll. vj. et rex. et glo. in l. de publi. iudi. §. ite. l. cor. C. Quod ergo + circa hoc an hec solennitas signi appo-

sta in prin. libri sit communis omnibus sequentibus instrumentis. que questio cum de facto occurreret Eugubij mihi fuit consulenda commissa. Et videtur primo quod omnibus instrumentis sequentibus sit communis arg. diuis. §. In contrarium videtur quia super eorum non cadit presumpcio vt. l. non est verosimile. in prin. cu. ubi not. j. quod me. causa. et l. continens. j. de verbo. obli. Sed certum est signum appositum in prin. libri. et non alibi. ergo non possumus presumere quod in alijs repetitis sit. Nec ob. iste. §. quia in rationibus sequentibus erat dubium quo die condite fuerunt cum dies in eis non esset et in hoc dubio lex presumat eodem die. Dp. positum consulat quia cum ista solennitas sit vniuersalis et a solo notario dependeat. vt. j. dicam: repetita intelligatur: vt omnibus sit communis et super publicatione totius libri apposta intelligatur: quia si solennitas difformis vel deici vel consulis repetita intelligitur. vt hoc. §. multo magis ea que est vniuersalis vt signum: hoc sine in prin. sine in fine libri apponatur vt communiter notarioz est mos. C. Sed circa hoc + mouetur vnum dubium. Quidam imprudens notarius tpe quo mundus mortalitate magna sustinebat et hoies de subito mortis contractibus testamentis recolens de multis contractibus testamentis se fuisse rogatum quia sui desidia in libro non posuit. sed illos prout promittit in schedulis separatis scripserat habebat adhuc et cognoscens se non posse in vnaqueq. scheda suam signum ponere accepit oes illas schedulas simul et misit eas in quodam cophano et signavit cophanum et clausit supra ferarum seu clausuram posuit et applicauit vnam chartam in qua per eum sic reperiebatur scriptum: omnes schedule et rogatus qui intus in isto cophano continentur scripte sunt et fuerunt per me talem notarium annis indictionibus et locis et mensibus diebus consulis et testibus in earum qualibet per me scriptis. de quibus a personis in eis scriptis rogatus exiit illas publicare que singulariter in firmitate corporis impeditus mei signi solita impressione publicare non valens. hic defuper istam feraturam meum signum propria manu scribo: quo notario defuncto in dubium reuocabatur an dicitis / schedulis omnibus alijs solennitatibus exceptis signis falcitis: adhibenda sit fides vt publicis instrumentis. Et videtur quod non. primo quia vt solennitas instrumenti in sequentibus repetita dicat oportet quod in prin. libri notarij vel aliqua eius parte sit apposta. vt est casus hic. dum dicit in quibus. f. tabularum: in prin. dum dicitur in tabularum. vt. §. dicit. Preterea iste schedule non sunt eodem tabule nec idem liber nec eodem ligature nec continue litera. nec rone facti. quod in eis sunt facta diuersa: ergo talis solennitas signi extra eas apposta eas nullo modo respicit. In contrarium videtur: sed varto et diuerso modo ponit in instrumentis: vt sunt omnes solennitates substantiales. §. dicit excepto rogum notarij. Dies enim anni ubi loca eius mens indictione testes posuit diuersificari. na per varietatem et diuersitatem diei quo conficitur instrumentum

instrumentum ita diuerso modo dies in instrumentis apponitur. et de his substantialibus intelligant ea que. §. dicit. et maxime quia multa et eis non a solo tabellione dependet sed ceter ab eo et a paritibus. Quodam sunt substantialia instrumenti vniuersalia et vniuersaliter in omnibus instrumentis apponuntur et ex solo notario dependent nullo extrinseco accedente: vt est substantiale et solennitas signi tabellionis: quod signum vniuersale et ab eo solo de pedit. Posset dici in oibus schedulis repetita et eis esse cois. pur o. §. dicitis arreus de stricto iure non esse defendi quod dicit tabule valeant vt publici: cum in his vel altera earum non sit signum: nec infirmitatis casus excuset: quia culpa eius precesit. Sed equum fore credo ipsas dici publicas et solennes. tum ppter contractuum et testamentorum multitudinem: omnia perant: quod in maxima dispendium contrahentium redundaret. ar. §. de offi. pte. l. barbarus. tum quod casus infirmitatis quatuor detinebatur notarius cum tunc per eum non fecit et fecit quicquid poterat illa hora: aliquid de iuris rigore vt valeant relaxari. C. Expediunt de substantialibus + instrumenti publici. querit quid si solennitas in casu quo alibi debet intelligi cois sequentibus repetit scripta in cooperta libri notarij intus vel extra non curio: non aut in aliquo contractu: vt si notarius in cooperta libri dicit. hic est liber contractuum huius rogationum per me notarium tale scriptorum et c. Rn. in specie data sunt verba huius inscriptionis. Aut est sic dicit. In note dicit amen. Ad. ccc. lxx. indictione. xij. tpe talis pape. xx. mensis Decembris. Dicit est liber rogationum et contractuum scriptorum per me talem notarium et c. Et tunc sine dubio tales solennitates non sunt communes sequentibus instrumentis. nam non respiciunt aliquem contractum aut instrumentum particularem: sed totum librum et imponit fides toti libro quod sit notarij et quod sit ab eo scriptus: hec prescriptio non dicit aliquid de tempore: sicutus contractus: sed text. hic requirit quod in aliquo actu debeat esse dies: dum dicit si initium tabularum et c. Sed illa cooperta non est initium tabularum: vt. j. dicam ergo et c. Si vero verba dicerent sic. hic est liber inceptus scribi per me notarium. f. scriptum sub tali anno. et tali die et c. Et tunc videtur quod referatur ad primum instrumentum et ad sequens cum in eo non sunt solennitates. secus tamen si in eo sunt solennitates non ad vterioza. Nam si dicamus istam tabulem coopertam esse de libro: et tunc sine dubio ad sequens instrumentum referatur: quia tunc librum scribere ne inceptis. Si dicamus non continere appellacione libri nec esse de libro: tunc puro idem: quod si in alio quo alio loco scriptis quod inceptis scribere illum librum die tali illa est dies prime scripture illius libri et sic primi instrumenti. Nil enim interest quod sit per se certum vel per relationem ad certum. vt. l. i. ita. j. de condi. et demonstra. Nec ob. iste §. qui dicit quod dies debet contineri in libro. vt intelligatur in sequentibus repetitus: quia fateor quando de sequentibus istis agitur. Sed qui agitur de primo in isto tunc sufficit scriptura predicta. et si aut iste cooperte cuiuscumque materie sint dicantur

esse de libro: dicerem sic. aut queris nisi quid dicant esse de substantia esse esse libri. et dico quod non. quod patet quod a principio non requiritur. et si appositum te reuocatur eis sublaris et manent ita liber notarius vt primo. Aut queris vtrū eis appositus cedat vniuersaliter que de libro fieret: vt venditio in legato et similibus. dico quod sic. ar. j. de vi. tri. et oleo lega. l. iij. §. j. et l. heres meus. §. pe. de leg. iij. et p. pref. sus in l. lib. ro. et. et cedunt sicut a adiacentia ipsi libro. ar. l. predictis. §. pen. de lega. iij. et l. olympico. j. de feru. vba. predicto. et sic p. pte. et vere non sunt de esse libri. licet et cedant. vide rex. qui hic dicit si initium tabularum. non intelligitur de eo quod in cooperta scriptum est nisi scdm quod §. dicit. Additio.

1. Exemplum factum manu notarij publici facit fidem.

2. Instrumentum quod redditur a notario parti non dicitur originale: sed originale dicitur quod remanet notario.

3. Statutur protocollo notarij quando do est varietas inter protocollum et instrumentum datum parti.

4. Notarius qui petit examinare testes vt possit esse certus an fuerit rogatus de tali actu non auditur.

5. Per ista text. Ergo dicit duo notabilia. Primo: quod si notarius dicit in instrumento hoc est exemplum cuiusdam instrumenti scripti manu mei notarij. quod licet exemplum sit: tamen facit fidem: quod notarius qui ex plauti est de hoc instructus in isto sue professionis: vt hic dicit.

6. Preterea non est maioris autoritatis originale quod istud exemplum. ergo et c. Secundo dico: quod in istum quod notarius reddit parti non presumitur esse originale. sed originale remanere presumitur apud ipsum notarium. ex quo semper remanet instructus nisi probet se perdidisse: vt. j. p. r. §. et ex hoc sequitur quod si est varietas inter instrumentum datum parti et librum notarij. potius est credendum librum notarij. Tertio dico: quod hoc quod si notarius perat a iudice examinari testes vt possit esse certus an fuerit rogatus in aliquo contractu quod ipse non debet audiri. debet esse de hoc habere scripturam penes se: vt hic nisi aliqua iusta causa habeat. quia forte dicitur de simile. de hoc dixi. j. de tabu. et h. l. de tabulis.

Andreas Pomate. C. Preterea ait. E contra videtur tenentur referri de Bal. qd refero. Bal. et de probat. l. i. col. iij. et c. de test. et c. de test. §. 2. §. p. b. vide Bar. in alleg. l. si quis in aliquo. C. de eden. et q. sine contractibus quens illa opinio est. q. d. auz. reprobatur. l. i. §. si dicitur biterur. in fi. ff. que ad. test. a. spe. C. Facit si dem. Ad. de q. hoc sequit Roma. ff. vo. mate. C. Preterea. Vide Barb. col. ff. l. iij. col. vj. libro. j. Ro. cons. cl. als. in col. iij. in iij. dubio.

An vero. Adde Joan. de mol. in c. ij. de po. ubi refert istam doctrinam Bartoli hic. Andreas Barbaita.

Andreas Domate. **¶** Quid dicit casu rem amississe qm est fundamentum sue intentionis probat. Rem fuisse perditam qm probatur turamento. Res dicitur deperdita eo ipso qd adhibita diligenti inquisitione non reperitur.

Ratio. **¶** Rem fuisse amissam quando pbari debet manifestis probationibus. Ad manifeste que dicuntur in probanda amissione rei.

Probat amissione rei quis debeat pbare dolum r quis casum.

An vero heredi.

Mo. qd rē esse casu amissam est cā incertiois alicui? et q agit incūbit p batio. id em ar getari? petit sibi edit: qd rē casu amississe. **¶** Op. q ipse nō debeat pbare casuz: s; al? debeat pbare dolum. vt. l. si creditor. de pig. ac. C. r. ibi no. **¶** B. ponit quoz sol. Dia q pbic est spale. Ultima qd b rē esse casu amississe est cā incertiois agē rīs. Quilibet istarū pōt ee bona rei cre intelligēdo. Dic ergo sic? **¶** Qm rē esse amississe ē cā defenctiois alicui? r ito casu vidēt dē pmo qd d; pbare amissionē: scdō pbata amissioe qd d; pbare. vel aduersarius doli vel culpā: vel iste casuz. Circa p̄mū d; co q aliqui nō pbat rē puenisse ad eū qui cōuenit. tūc eo ipso qd d; se nō habere p̄sumit amississe nisi pbe tur cōtrariū. credit em iuso suo. vt. S. e. l. p̄tor. §. s; r feru? j. de leg. ij. l. cū ita. §. species. r qd no. j. de pba. l. cū de lege. r. C. de iure deli. l. si. §. licentia. Rō q: res deperdita d; eo ipso qd adhibita diligētī inq̄sitiōe nō hōt reperiri. vt. l. ij. §. merua. j. de ac. pos. vñ cū ille cā reperire nō possit recte dicit se p̄didisse. Si hō pbat rē penes se fuisse. tūc siquidē ipse tenebat ad exhibēdū rē offō in dicitis: pōt pbare se casu p̄didisse per suū iurim. vt. C. de fide instru. l. si. si vero r̄tenebat iure actionis: tūc d; pbare se p̄didisse ipsam rē manifestis p̄bationib; vt. l. si creditor. C. de pig. ac. Et eodē mō qm rem esse amissam est cā actiois ille qui agere debet pbare se p̄didisse manifestis p̄bationib; vt. hic. S; q̄ querō? que erant ille manifeste p̄bationes. Rñ. quidā sunt casus multi manifesti vt ruine incendiū vis hostiū r familia.

z iste possunt manifeste pbari. Quidā sunt casus fortuiti clandestini r occulti vifurtū: r in isto casu probabit per coniecturas: vt qz offiū fuit ruptum famulus aufugit r similia ar. l. nō ois. §. a barbaris: de re mili. J. ad no. doc. in. l. si creditor. C. de pig. ac. que probationes dicent manifeste. licet ex cōiēcturis. arg. j. de lega. i. licet. ibi euidētē. r de ma. n. r. l. si quis locuples. ibi apertissime curare rē. **¶** Scdō videndū ē est amissionē pbata quis d; p̄bare an aduersarius dolum vel culpā vel iste qui conuenit casum. **¶** Deuter qdā sunt casus fortuiti qui non possunt faciliter euenire absq; culpa vt furtū: vt. l. cū duobus. S. damna. j. p̄to factio. incendium. vt. j. de petic. r cōmo. rei ven. si vendita. **¶** Et in fuga seruoz vel aliorū qui debuerūt custodire: r in istis presumit culpa. nisi probet casus vt dicitur l. r. j. de custo. reorum. l. pen. alias si. r. j. de rei vē d. l. si a bonafidei. §. r. j. locat. l. si quis fundū. §. imperator. **¶** Et hoc modo intelligendo bene dicit gloss. q bic debet pbare casum quia presumit culpa: cum debuerit custodire. Sunt alij casus fortuiti qui possunt regulariter euenire sine culpa. vt vis hostium impetus aquarum r similia. r tunc pbata amissione dicto modo presumitur casus: nisi culpa probetur. vt. j. de regu. iur. l. contractus. r. j. locat. l. si merces. §. culpe. r. j. solu. matri. l. pe. in prin. ita intelligatur quod no. C. de pigno. act. l. si creditor.

- 1 Qui habuit instrumentū r amissit non potest a notario petere vt iterum sibi det nisi causa cogita.
- 2 Renotario instrumenti amissi debet fieri de prece pro iudicis.
- 3 Instrumentum antiquum vel destructum renouatur de precepto iudicis.
- 4 Privilegium antiquum vel destructum potest peti r renouetur.
- 5 Forma quando petitur instrumentum vel privilegium antiquum vel destructum quod reficiatur.
- 6 Instrumentum datum per notarium parti minus perfectum pars potest petere vt iterum sibi detur.

¶ Nec iterum. **¶** Not. qd ille qui habuit instrumentum et amissit nō potest a notario petere vt iterum sibi detur. Ratio: quia semel functus est officio suo. et ideo amplius super illo quo functus est intrinsecere se non potest. l. iudex. j. de re iudica. r quia dicit illa. l. in iudice. idem intelligas in notario. vt not. Spec. in titu. de instru. edi. §. postremo. ver. sed nunquā. r hoc est verū nisi hoc faciat causa cognita: r sic cum precepto iudicis: qm hoc importat verbum causa cognita. l. ij. §. si causa cognita. j. de bono. posse. r si sit pars que et hoc potest ledi scz debitor debet reticari. j. de tabu. ex. h. d. in. l. si. sed facit. l. nā ita. §. de adop. **¶** Mor. j. ergo q renotatio instrū amissi d; fieri de p̄cepto iudicis. abs nō. p. quo arg. j. ad l. sal. l. pe. §. si. r. C. de prin. agen. in re. l. multis. de dā. inf. l. si finita. in prin. **¶** Quides ergo q de p̄cepto iudicis instrū amissum iterū debet per notarium parti refici. sed nunquā idē in instrumēto antiquato.

Andreas Domate. **¶** Nec iterum. **¶** Quid dicit casu rem amississe qm est fundamentum sue intentionis probat. Rem fuisse perditam qm probatur turamento. Res dicitur deperdita eo ipso qd adhibita diligenti inquisitione non reperitur. Ratio. **¶** Rem fuisse amissam quando pbari debet manifestis probationibus. Ad manifeste que dicuntur in probanda amissione rei. Probat amissione rei quis debeat pbare dolum r quis casum. An vero heredi. Mo. qd rē esse casu amissam est cā incertiois alicui? et q agit incūbit p batio. id em ar getari? petit sibi edit: qd rē casu amississe. **¶** Op. q ipse nō debeat pbare casuz: s; al? debeat pbare dolum. vt. l. si creditor. de pig. ac. C. r. ibi no. **¶** B. ponit quoz sol. Dia q pbic est spale. Ultima qd b rē esse casu amississe est cā incertiois agē rīs. Quilibet istarū pōt ee bona rei cre intelligēdo. Dic ergo sic? **¶** Qm rē esse amississe ē cā defenctiois alicui? r ito casu vidēt dē pmo qd d; pbare amissionē: scdō pbata amissioe qd d; pbare. vel aduersarius doli vel culpā: vel iste casuz. Circa p̄mū d; co q aliqui nō pbat rē puenisse ad eū qui cōuenit. tūc eo ipso qd d; se nō habere p̄sumit amississe nisi pbe tur cōtrariū. credit em iuso suo. vt. S. e. l. p̄tor. §. s; r feru? j. de leg. ij. l. cū ita. §. species. r qd no. j. de pba. l. cū de lege. r. C. de iure deli. l. si. §. licentia. Rō q: res deperdita d; eo ipso qd adhibita diligētī inq̄sitiōe nō hōt reperiri. vt. l. ij. §. merua. j. de ac. pos. vñ cū ille cā reperire nō possit recte dicit se p̄didisse. Si hō pbat rē penes se fuisse. tūc siquidē ipse tenebat ad exhibēdū rē offō in dicitis: pōt pbare se casu p̄didisse per suū iurim. vt. C. de fide instru. l. si. si vero r̄tenebat iure actionis: tūc d; pbare se p̄didisse ipsam rē manifestis p̄bationib; vt. l. si creditor. C. de pig. ac. Et eodē mō qm rem esse amissam est cā actiois ille qui agere debet pbare se p̄didisse manifestis p̄bationib; vt. hic. S; q̄ querō? que erant ille manifeste p̄bationes. Rñ. quidā sunt casus multi manifesti vt ruine incendiū vis hostiū r familia.

to antiquato. l. quod debeat refici si petā ipsum renouari. dic q sic. ita no. glo. in aut. de here. r. fal. §. in glo. que incipit ar. pro privilegiis. r qd instrumentū antiquatū vel destructū debeat renouari p batur: quia testes r instrumenta parē vim obtinent. C. de fide instru. l. in exer cēdis. sed testes ex causa renouant. vt in l. repeti. r. l. diuus. §. j. de questio. fm modum traditus in §. multe. in aut. de testi. in glo. als est in §. quia vero multi ergo r. J. dem vis deo q fidei iustoz ex causa renouatur. §. qui fatid. cog. l. si ab arbitro. §. si ergo r. **¶** Et intellige semper q debet fieri iudicis p̄cepto vt bic. vides quoz modo instrumentū antiquatum vel destructum debet refici. **¶** Quero q quid in privilegiis antiquatis r delictis: an si petas ea refici r renouari debeā audiri. **¶** Glo. in §. q. que incipit ar. pro privilegiis in aut. de heredi. r. fal. dicit q sic. veritatem illa glo. sit vera hoc est videndum. Dicitur doc. q non. Ratio: quia non venio amittit privilegium. §. de nū dimis. l. j. r sic si instrū in quo cōtinebat privilegium fuerit antiquatū r delictū amittat. **¶** Jē super suis non est vendū. j. de pen. l. nō cogendum. §. j. vt le. no. caue. l. bec stipulatio. §. diuus. Sed renouare istud privilegium est superuacū vt pbabo. quia aut fuit infirmatum: r tunc oportet q de infirmatione fieret instrumentum: r sic nō oportet q fiat renouatio cum per illud instrumentū possit probari privilegium. ar. C. de eden. aut. si quis in aliquo. cum ibi no. r. C. de dona. l. in donationibus. aut nō est facta infirmatio coram iudice: et tunc privilegium est nullū. arg. C. de apochis publi. l. j. lib. x. in aut. de colla. §. eos. colla. ix. ergo frustra fuerit renouatio. ego dico glo. illam verā esse. ad quod facit. C. de excusa. mune. l. euidenter. lib. x. r. de diuer. pres. di. vt. l. si. l. xj. de pala. fa. lar. g. l. ij. lib. xij. in aut. de man. prin. §. coges. C. de natu. libe. l. diu. j. ad legē iul. ma. l. nō cōtrahit. de sepul. viola. l. sepulchri deteriorē. in aut. de fidei ius. in prin. r in aut. quomodo oportet episc. opos. §. sed neq; inruditus. C. de dicitu. nec casu. lib. x. r. no. j. de admini. tut. l. chirographis. in prin. r. j. ad treb. l. cum hereditas. extra de fide instru. c. si. **¶** Et est ratio: quia privilegium principis debet esse perpetuū in aut. cōtinu. que de digni. §. illud. r. vide Ba. de bel. in. d. §. j. de here. r. fal. Subaudi sic r ergo petenti refici instrumentū amissum vel antiquatum desertur iura mentū per iudicē anteq; a tabellione reficiat. pro quo. j. e. l. quedā. §. numularios. r in aut. vt lic. ma. r. aut. §. hoc in super. r in aut. vt fra. filij. §. illud. r hoc iuramentū r autoritas iudicialis debet fieri vocata parte que per refectiones possit ledi. §. de adopt. l. nam ita. C. si minor: ab here. se absti. aut. si omnes. r de aqua plu. ar. l. in concedendo. r. C. de aut. p̄stau. l. si. **¶** Et si protocollum extet debet refici scdm formam r substantiam protocollū. ar. C. de fide instrumen. l. illate. r est tex. cum gloss. in aut. de tabel. §. illud. r. §. pe. Sin autem non extet protocollum non debet refici. nisi saltem sint duo testes qui deponat de tenore instrumenti amissum vel antiquatū: et tunc scdm eorum dispositionem confici debet. ita q nihilominus actor iuret. vt no. C. de fide instru. l. sicut. r. l. illate. r. l. quedam. §. nu/

mularios. ver. ceterum. r sic debent intelligi glo. que loquuntur in dicitis r em aut. de here. r. fal. §. j. de ques. flo. circa principij. j. de admini. tu. l. chirographis. C. de dicitu. l. nec casu. **¶** Jē no. q si notarius dedit instrumentū minus perfectum q possum petere vt iterum det vt bic. ibi minus p̄tēne editum.

¶ Nec iterum. **¶** Nota q ille qui semel habuit instrumentū r amissit non potest petere a notario q iterū sibi det nisi cum licentia r autoritate iudicis r causa cognita: r sic forte pars debet citari vt in l. in cause. §. causa cognita. j. de mino. dicit in l. de tabulis. j. de tabul. ex. h. **¶** Mo. q si notarius dedit mibi instrumentū minus perfectum. seu defectiuū in aliquo possum petere vt iterum det mibi vt hic dum dicit vel minus p̄tēne editum.

¶ Eluti si peregre.

¶ Hec vroz. **¶** Mor. q verbum iterum p̄o sepius accipitur. **¶** C. oppo. de l. sicut. j. qui. mo. v. usufruc. amir. r. l. fideicommissa. §. si quis decem. j. de lega. iij. dicit vt ibi.

¶ Bi exigitur.

¶ Oppo. minor: nō succurrat in dolo. vt. l. j. C. si aduer. delict. sed in l. j. in fi. §. eo. dicit q minor succurratur. ergo r. sol. vt in glo. **¶** Mo. aduersus latē culpā bene succurratur minori. **¶** Jē aduersus dolum verū nō succurratur: sed aduersus dolum presumptum. **¶** Jē intellige quod non succurratur aduersus dolum presumptum in futurum. vt. l. auxilium. in prin. j. de mis. no. r. per Dy. in l. j. §. aduersus. j. de noui oper. nuntia. nisi de p̄nti dānum pateretur minor. quia tūc etiā aduersus dolum presumptum: de futuro bene succurratur minori: vt sicut uenit illesus vt dixi tibi in l. j. §. j. circa fi. §. nuntia. j. de no. ope. m. §. vide etiam late que dicit in l. mis. no. r. etiam si quasi. j. de mino. **¶** **¶** Status personaliter intentus tacens an dicatur ficte vel vere contumax. **¶** Ad inoz aduersus latam culpā succurratur. **¶** Aduersus dolum presumptum quomodocumque succurratur minori. **¶** Ad inoz r mulier an possit post dādi

¶ Iterum. post dom. **¶** Inf. in q̄ rum ponit an stante statu q inter affines fiat cōpmissus si pmo loco non habuit effectum debeat iterū fieri ralle. **¶** Ro. cons. r. iij. adde Bal. cōs. cccclxxxvij. lib. **¶** Et de incendio vis de que posuit in l. j. §. de offic. p̄fice. vigi lum.

ita testificata testes producere.

Qui exigitur + Jaco. bu. q. 1. ci tatus et personaliter inuentus tacens dicatur fite contumax no vere de quo gl. sunt contrarie. vt. l. ex confensu. §. finali. j. de app. 2. dic vt ibi per Dy. C. oppo. quia minor non succurritur in dolo. vt. l. i. C. si aduer. delict. Sed in l. j. §. e. dicitur q. minor succurritur. Blos. fo. no. 1. quam no. q. aduersus latam culpam bene succurritur minori. Item si aduersus dolum presumptus quia non presumitur minor esse in dolo: nisi de dolo cõstet. vt. l. d. d. l. man. Et vt nō psumat in telligas q. aduersus dolum presumptum succurritur in preteritum. s. quia in eo quod factum est per eum non presumitur dolum intercessisse nisi constet. in futurum vero scilicet quando in illis que agenda sunt per minore possumus presumere ipsi sum dolum posse committere. certe potest presu- 3. mi. vt. l. auxilium. in scdo responso. j. de mino. et p Dy. in. l. j. ver. aduersus. j. de no. ope. nū. C. iuxta istam glo. + quero si est de iure quod post didicita testificata non potest quis testes producere. vt. C. de probato. aut. at qui semel. Pone quod est mi- noz vel mulier nunquid post didicita testificata po- terit postea testes producere? videtur q. non. qz ratio prohibitionis est presumptio doli vel timor subornationis. Sed minorz mulieri non subueni- tur in dolo. vt hic ergo. 2c. Item quia in minore est curatoz alio iudicium non valeret. C. qui dari tu- to. postunt. l. in vniuersis. qui le. perso. per totum. Eum ergo curatoz vel tutoz post didicita testifica- ta non possit testes producere in aut. de testi. s. qz vero sepe. ergo. 2c. Jaco. dicit non ob. contrarium quia verum est q. minor vel mulieri non subueni- tur in dolo vbi certum est de dolo. sed est presu- ptio quod dolo abstr. in muliere et in minore. et sic cessat presumptio doli. vt in glos. et est casus legis in minore. j. de mino. l. minor. etia si quasi. r. C. de his qui. vt indig. l. minoribus. et in muliere. j. ad tur pil. l. j. §. accusacionem. ad fil. l. j. §. si quis ignozas abs in §. impubes. et de iure fil. l. j. in fil. ergo cessat impedimentum productionis. j. de iurepatrona. l. adigere. §. quis. Nec obst. glos. que dicit q. minor presumitur in dolo. vt no. C. si minor. de ma. dice. l. penul. quia vbi minor asserit se maiorem presu- mitur in dolo. quia mēitur q. ideo appar. et q. post- ea probat se erronee dixisse. Sed hoc ad supplē- dum quod non fecit nō presumitur in dolo. nec ex qualitate facti. presumitur ita dolo sicut ibi. de hoc vide per me. j. de mino. l. minor. xv. ann. omiffam. et ita istud dicitur Jaco. intelligas. Additio.

Us autē Accipit quāru ab initio iteri est. h. d. Primo qro ex pte de di- minutione. hic vt in gl. C. op. q. interesse in dicitur bonifidei inspicit vsq. ad suam: in dicitur stricti iuris vsq. ad lit. ore. vt. l. iij. §. in bac. j. como. Sol. dico q. hic inspicit vsq. ad snias. Snias autē appel- lo qm iudex pcepit q. edat. et sic cõcordat in dicitur bonifidei. et si tu dicit quō imo ista actio est stricti iuris. Rñ. l. 3ia loquit in bis q. perunt iure actio- nis. et id incipit interesse a tpe more et crescit vsq.

ad lit. ore. vt ibi. hic no in bis q. pe- tunt iudicis officio in quo casu mib la d. pcedere mora bonidei iudex p- piat vt. l. i. postul. stem. in pñ. j. de dā. inf. id inspicit tps quo iudex p- cepit. ita vult dicere gl. h. Ultramō- tam alter dicit vt dixi i. l. 3ia. Tu dic q. ille. §. aliter intelligit quā de tpe vsq. ad qd. crescat iteressert ibi dixi. Et quod ad intellectū huius. l. debes scire q. qm interesse venit ius re accidis semp inspicit quāru iteri sit ab initio cōmittit mora. vt. l. fundū cornelianā. j. de noua. dixi in l. vni. §. si cer. pe. Sz hic perit iure accidis merito inspicit initū qd est qm contēpfit officū iudicis. 3ia lo- quuntur quando interesse venit offi- cio iudicis mercenario.

Officiū iudicis cessat qm habet locum actio ordinaria. Deponēs pecuniam penes numu- larium vel apiguis. apud vsurarium videtur mandare vt conficiat ratio- nes: et talis edit officio iudicis. Usurarius cogitur ad edendum li- bros rationis. Numularius etiā hodie cogit edere libros rationis. Libris numulariorū hodie nō adhi- bet tanta fides sicut olim.

Petēs sibi edi instra quo iure petat. **Aedā** Qui pñcit rō nes ex necessi cogit illas edere actioe ex eo actu nō ex v dictio. b. d. C. Mo. q. 1. qm bz locū actio ordinaria ces- sat offiū iudicis et actio in factum. C. op. et vñ q. ista lex destruat totā materiā. Nā vbi est mādātū cessat b edicū. sz i. l. si qd. ex argētarijs. §. p- tinere. §. e. d. q. istud edicū non bz locū nisi rōnes sint pfecte me mādā- te. sz si me mādāte sunt pfecte nō bz locū vt b. gl. signat istud dicit in l. j. §. offd. de tu. r. ra. dist. r. nec bñ de- clarat. Dic fm qd dicebāt. Mico. de ma. r. Ja. bu. mādātū bz eē gratuitū vt. l. j. m. vñ si rōnes pñciant a p- curatoze q. sponit suscepit mādātū bz locū actio mādātū. Sz si pñciant rōnes ab argētario q. b. facit ex ne- cessitate officij. vt. l. argētarij. §. rñ. j. e. nō d. mādātū. q. non gratuitū. Idē si cōficiat instra a notario. q. facere tenet de necessitate officij: vt l. p. C. de defen. citi. r. ita loquit.

Notarius impeditus potest facere vt alius sumat instrumentum de protocollis suis. Emolumentū qd pcepit heres ex pro collo ante q.

gerit. videtur sibi mandare q. de hoc rōnes cõfi- ciat propter cõsuetudinem: vt. l. vel vniuerso: n. j. de pig. ac. r. l. ritanus. j. qd. cū eo. et idē diceremus in vsurarijs quibus scholartis dat pignus. nā eos ipso videt sibi mādare qd. de hoc rationē cõficiat: nec tamen inde oritur actio mandati: quia non est mandati gratuitum: sed magis sit ex necessitate officij. vt dixi. et sic disti mercatores et numularij: bo- die etiam vsurarij poterunt cogi nobis edere li- brum rationum sicut olim: quia eadem ratio est in vsurario. expellam est hodie extra de vsuris. c. j. §. pen. in cle. Non tamē per hoc dico q. tāta fides adhibeat libris eorū hodie quanta olim vt dicā statim. j. ead. l. §. numularios. sed dico q. debeant cogi hodie numularij nostri temporis qui ex cõs- fuerudine rationes conficiunt sicut olim. C. pro declaratione + materie et gl. hic postea dicitur: et sic qm aliquis petit sibi edi instrumenta quo tu- re petere debeat. Dic autē pcedētū interesse ratio- ne domini. et petit actioe ad exhibendū. vt. j. ad exhib. l. iij. §. sciendū. vel actioe fami. beris. si dicit instrumentū esse suū p parte hereditaria. vt. j. fas- mi. beris. l. si que sunt cautiones. r. C. eo. l. p. cura- tor. aut p tendit aliud interesse q. dñij: et tunc si qui- dē sunt instrumenta peritūcia ad contractus rad- actus inter viuos: tunc aut sunt confecta ex neces- sitate alicuius cōtractus vel quasi contractus pce- dentis: agitur actioe descendente ex eo contra- ctu vel quasi vt hic. r. l. §. officio. de tute. tra. dis. Si vero talis contractus non pcessit: tunc aut ille qui illa instrumenta vel rationes habet ea con- ficit me mandāte tacite vel expresse ex natura alij- cuius officij: r. cogit mibi edere per hoc edicū vt l. p. not. in pñ. s. c. r. l. si quis ex argētarijs. §. perit- nere. r. j. e. l. numularios. et extra de vsuris. c. j. in cle. Aut hoc nō fecit me mandare. sed alio modo apud eum sunt: tunc siquidem apud alium me man- dante sunt cõfecta. ita q. ad me pertinet. postus petere q. mibi edantur vtili actioe in factū. vt. j. e. l. §. is autē. ver. q. si nihil dolo. Sin autē me mādā- te cõfecta nō fuerūt sed in eis aliqua mea vtilitas continetur. tunc aut quis petit hoc ab extraneo si- bi edi r. non potest petere. vt. l. si quis ex argēta- rijs. §. pertinere. §. e. fallit in fisco. vt. l. iij. §. e. Aut hoc petunt iniūcē acro: r. reus: r. tunc recurre ad distinctionem quā vidisti. in l. j. §. editiones. §. eo. aut actoz: petit a reo ad fundandū suā intentionē aut ad eam coadiuandam aut ad suā exceptionē nem vel replicationem fundandam. dic vt ibi dixi. Si vero sunt instrumenta pertinentia ad vltimas voluntates tunc petentur per interdictū de tab- ularis exhiben. vel per edictum quemadmo. testa- 1. C. successoz notarij cogitur edere protocolla si- cut notarius. 2. Beneficium butus edicū directū non transit con- tra singularem successorem. 3. Notarius potest legare rationes et protocolla ex- etiam viuis aliq. donare. 4. Notarius impeditus potest facere vt alius sumat instrumentum de protocollis suis. 5. Emolumentū qd pcepit heres ex pro collo ante q.

Abandare. Adde ex hoc refert et sequit Barto. conf. c. xliij. h. lib. Andre. Pomare. Et sic. Et de an propter cō- suetudinem quis teneatur edere melius quam alio- bi per Arc. r. Philip. decium in sua repe. c. j. de pro- ba. in. vj. colū. ver. fallit. vt. Panoz. cō- sil. xij. in primo. vōz lu. ij. per Felin. c. j. de proba. in vltima col. Andreas Pomare. C. pro de- gitur edere pro collo illa sicut ipse no- tarius. Secundo no. q. heres debet omnino fungi iure de functi. C. Ter- tio no. + q. beneficium butus edicū directum non r. transit contra singu- larem successorem sicut nec cetera actiones personales. de quo p Dy. in l. fluminum. §. adijctur. j. de dā. inf. et extra de regu. iur. c. is qui in- tus. lib. vj. Sed factio edicū realis. tunc successoz singularis teneretur tanq. possessoz non tanq. successoz: vt. l. de eo. in fine. infra ad exhiben. Item no. + q. notarius vel argen- tarius potest legare rationes et pro- tocolla sua. r. potest alijs etiā viuis donare: qd est magis no. hic iteri. tibi non magis q. si eas viuis donas- set. Et sic facit q. notarius viuis potest facere q. de suis protocollis si- sumatur instrumentum per alium. Quod puto verum si est impeditus longo impedimento ita q. non possit ipse in publicam formam edere et impeditus absentia vel infirmitate. argu. l. j. §. de offi. eius cui mandata est iurisdictione. r. l. i. §. lōgitus. in pñ. j. de iudi. r. de va. mul. l. pe. r. in aut. de tabel. per totā illam constitutionē. r. vide qd no. in. c. cū. p. extra de fide- ris nō veniat singularis nisi dictum sit quibuscuq. quod tamen quis accipiat feudum pro se et heredi- bus successozibus suis quibuscuq. etiam incapaci- bus q. spurij nec. l. nec moribus improbat. fuz- cedent oato etiam q. esset consuetudo regia q. in- capaces possint retinere feudum per annum r. in- capaci reddere et hoc fuit notabilis consultatio. Bal. l. r. j. lib. vbi alia notanda dicit. C. per alium. Adde videndum p. de ancha. cons. silio. c. xliij. Bal. cons. l. r. v. ij. lib. r. cōsil. c. cccxij. iij. libro.

C Fructus. Vide Bart. eius consilii. **C** Andre. Pomate. **C** Sed quero. Vide f. ede. cō s. r. r. ad f. Pan. consil. xxxviii. col. ij. vol. iij. f. el. c. j. f. col. de pba. r. c. sequen. col. iij. Roma. consil. ccv. f. el. c. cum causam. col. ij. de proba. **B**urti. consil. lio. xxxvii.

Barba. in rubra. de si de instru. in. i. col. **D**io consil. cordia. ad uerte q si epistolā rī bī mīsvēlī libi o meo scripsit me recepisse a te. r. vna die. r. vna die. alia die aliam sumā an possis tu accipere illas epistolam vel librum inquantum facit p te r nō in quā tum facit p te. **B**ar. voluit qd sic. in. l. au relius. §. item quem s. f. de si be. leg. ita intelligendo. l. pū blicā. in. ff. de po. **E** dicitur tamen ar. gūit i bac l. quod in hoc. §. sed si bene inspicias nō contradicit. nā vbi que sensu parabilia capitula pcedat prima opi. aut nō sunt separabilia r pcedat secunda opi. r ita intelligit d. l. publicā. r hanc l. quedam. in. ff. Adde ad consil. **B**al. cccvij. in primo vbi colligit potest alia solur. subtiliter intuenti. san fuerit acceptū in totus qd ibi continetur vel non r.

C Contra eos. Adde Ro. consil. cccxvi. an valeat statutum qd libris mercatorum detur fides **B**al. indecimum reliquit. consil. cccxv. iij. lib.

tenent rationes probant contra eos pro tertio contra tertium faciunt. semiplenam probationem: pro se probat quando continent capitula se invicē contingentia.

Zibri gabellarū r receptoris collectorū ac aliorū publica auctoritate receptorum probant.

Mumularios. Ad euidenciam quas dicitur: quidam erant numularij qui tractabant omnem monestam. r isti vocabantur numularij: r dicitur hoc intendit. Numularij coguntur edere suas rationes sicut argētarij eadem rōne. h. v. Mor. r qd licet de numularijs nō dicatur in edicto pretoris tū ipsi coguntur edere: quia rationes conficiuntur sicut argētarij: quam rationem not. per quod idē dico in mercatoribus: campofibus nostri temporis r in vīrarijs r in stationarijs qui libros ad vendendum conficiunt vt rationes edere cogantur vt dicit. S. eo. l. prima. in princip. **C** Sed querō? an libri istorum faciunt fidem sicut olim. **B**los. hic disputat multū bene. finaliter determinat qd fidem faciunt contra eos: nō pro eis. Sed an pro alio vel cōtra aliu illi libro credatur glo. non tantū git. puto quod hodie isti libri provel cōtra tertij faciunt semiplenam probationem. r ita est illa pū uasa scriptura de qua dicit glo. in. l. admonendi. §. de iur. iurand. r in. l. bonafidei. C. de reb. cre. r ita tenet **M**ico. de ma. r. **B**abu. qd puto verum nisi talis mercator esset suspecta persona. argu. S. eo. l. si quis argētarijs. §. j. Sed aduerendum est qd sinit ista glo. quod olim credebatur istis libris rationum pro se: quod videtur mirandum: quia cōtra. l. exemplo. C. de proba. r quia notarij qui habent officium ex publico nō possunt facere instrumentum pro se. vt. C. de his qui se asc. in testa. per totum. r infra ad. l. corne. de fal. l. de eo. r. l. diuus. Unde puto quod nec eis olim credebatur pro se. nisi quatenus illa ratio contineret capitula sibi invicem contingentia. ita q non possit pro parte acceptare r vti pro se et pro parte repudiare r non vti contra se. vt. l. publicā. in fine. §. de pos. **A**ltimo nō. bene rationem huius glo. q ideo libris eorum stabatur: quia auctoritate publica eligebatur: et ideo dico q in scripturis eorum qui eliguntur ad recipiendas gabellas vel collectas auctoritate publica posito q non sint publice est standum eadem ratione qua hic. idem dico de stationarij r si auctoritate publica eligatur vt eius liber faceret fidem. et ista etiam probatur. j. l. proxima. in principio.

Omnes qui auctoritate publica gerunt officij tenentur edere sicut tertius.

Notarius pro imbecillitate instrumenti r extentione licite accipit pecuniam. **N**otarius petit officio iudicis vt sibi salarium constituarur.

Si notarij in protocollo dicit talis vdidit tali p tali pretio presentibus r testibus r. alius notarius extrahens illam imbecillitatem potest illam complere r extendere iuxta consuetudinem.

Argentarius.

Argentarius. Argētarij r omnes qui gerunt officium publicum coguntur suas rationes suas edere. h. v. **C** Mo. q scripture istorū faciunt cōtra tertium r pro tertio. **C** Mo. r q idē sus quod est in argētario est in omni eo qui auctoritate publica gerit officij per quod rationes conficiat. Quero qui sunt isti similes. **B**l. ponit exemplum in numularijs r notarijs. tamen notarij non edunt nisi accepta pecunia. Sed quero verum licite notarij accipiunt pecuniam. **R**espon. sic tam p protocollo siue abbreviatura q etiam pro extentione cum in publicū redigatur. vt. C. de princ. agen. in re. l. si. circa mediū. **A**duerte tamen quia licet nō tenentur restituere nisi accepta pecunia: tamen nō habet officium iudicis per quod possit impetrare vt sibi constituarur salarium vt. l. si. §. ij. de vā r. r. extra. cog. **P**ossimus forte dicere q hodie per cōsuetudinem que est vt sibi detur pecunia videntur hoc tacite agi. arg. l. excepto. C. loca. r de agri. r cens. l. domini pctorum. vnde possit agere forte vili ex locato. **C** Itē not. r ex eo q dicit ad similes. quia dicit **F**ra. accur. quod dñs **A**ccur. allegauit in quadam causa verum fuisse q quando tabelliones ponunt in abbreviatura hoc modo: **R**alis vendidit tali pro tali pretio presentibus testibus r. q sibi intelligitur q in charta debet vel solet apponi: r quando q alius tabellio illam abbreviaturam implere possit r eam complere dicit modo propter vnum quod est in abbreviatura dū dicit r. hoc dicit. et hoc r. v. b. q. comprehendit cetera similia cum per hoc intelligatur omnes alij cōtractus iurisdictionis non sunt in suo proprio nomine. ad idem facit. j. de libe. r posthu. l. ij. §. ij. pro hoc. l. gallus. §. j. r. §. nunc de lege. eo. tit. r ibi per **D**p. no.

Quando particula libri vel instrumenti sit edenda et sufficiat.

Edi autem. **N**ō debet edi totus liber. sed tota ratio potius pertinet ad petentem. hoc dicit. nō. partem necessariam rā cum edi. cōtra. S. e. l. §. pe. **S**olu. breuiter. r quādo officialis publicus dat alicui scripturas rā ad eum pertinentes: tunc potest edere particula vt hic. r ita obseruatur de cōsuetudine cum datur particula testamenti legatarijs. ita notant doc. in l. fin. C. de p. r. t. upe. dñe. **E**t illa particula sufficit legatarijs cum plus non debeant habere: quādo q edit quis scripturas ad probationem iuris sui: r tunc quedam est editio que fit iudici: r tunc deberet edere in totū alis nō valet: vt. l. §. penul. S. eo. r. l. iunctus. S. de leg. **Q**uedam est editio que fit parti. r tunc ei non debet edi nisi illud capitulum quod spectat ad propositum quod faceret pro se vel cōtra se. ar. vnius. §. r. extra de fide instr. c. cōtingit. r ibi per doct. et habemus hodie vnum casum. extra de princ. ca. cum persone. l. vj. r de hoc dixi super rubri. de oper. noui munita. **S**is ergo cautus si est vnum instrumentum continens multa capitula ne facias fieri copiam alteri parti. nisi de eo quod pertinet ad id de quo agitur: qd sepe accidit in inuentarijs r alijs similibus instrumentis.

Sic fit hic in libro seu instrumento archiepiscopi. quod habet multa capitula r illis de castello datur capitulum quod de sua pace tangit: r ita vidi in pace archiepiscopi obseruari de facto et dicit vt ibi dicit.

Quo iure succurratur contra iudicem qui probationes non curauit.

Quādo ille qui noluit edere nō est soluendo ex clausula generali restituitur.

Cum autem. **I**sta actio datur ad interesse quod possibile est probari in secundo iudicio. licet in primo non potuerit. hoc dicit. **Q**uero quomodo iurisdictionis non curauit. glo. dicit in actione in factum ex quasi maleficio. quod est verum si iudex malam sententiam dedit de probationibus non curando. **S**i vero volentem probare non admisit: puto q tenetur condicione ex. l. i. quādo. C. de rest. **Q**uero quid si iste qui noluit edere non est soluendo. **R**espon. ex clausula generali debet restituere adversus primam sententiam cum isto impedimento fuerit impeditus probare ar. S. de eo per quem factum est. l. fina. circa princ. et idem tenet **I**mo. c. in. c. preterea de vlla.

Abandatur procuratoris editio totum cum die r consule.

Exempla. **I**tem. l. quando exemplar eduntur. vt qd deliberet an faciat pro aduersario r contra se. secus si petit exemplum vt possit probare. vt quando quis petit instrumentum a notario vel rationes ad argentariorum. tunc debet edi ita quod percre edatur r probetur. alias edi non videtur vt. l. velut. in prin. S. eo. **E**t ideo instrumentum procuratoris debet edi perfecte cum die r consule r subiectione non enimolum editur vt quis deliberet sed. vt ex eo possit probare contra principalem si obtinuerit ne per aduentum procuratoris eius conditio fiat deterior: vt. l. §. defendi. §. ex quibus cau. in pos. eatur.

Emine. **N**ota q remote ab officio. r vide quod nota. infra de regu. iur. l. ij. r in. l. in multis. S. de statu homi. **D**p. de. l. §. C. de vbi r. r. r.

And. Po mate. **E**d. an rem. **A**nt istum text. dnm dicit a capite edi debet vt per Alexan. in ru. ff. solut. tot. mar. col. iij. s. iij. **B**al. consil. xxx. vol. j.

C Genti ne. **E**ide **I**mo. cōf. cxxxij. in fine.

Placitus. Adde post domi. Inf. quocumque sit par et an sit stricti iuris. Bald. consilio. lviij. f. lxxv. et an per cohabitacionem simul factam presus mantur iniurie remisse per eundem consil. ccccvi. secundo libro.

And. Do mate.

Placitus. Vide Lepo. con silio. xvij. col. vij.

Genio ad quamdam. No. Quando obli gata res ferunt ad tertius quod tunc pactu non valet est opti. co munis lxx. et glo. in l. quicunq. f. d. actio. et obliga. l. j. C. per quas per so. nobis ius acqui. et. l. si pro curator. p re. f. de p cu. et pro eis vide ca sum melio rez qui fit in iure fm Bal. in d. l. j. C. per quas per so. et Bar. in l. stipulatio ista. et. f. si si puleur. et ibi. d. Jo. rapba. tes ner contra per ter. in l. si tibi. r. f. si pact. et per rati onem: qz cessante interesse cessat stipulatio vel pactus vt ibi not. et go multo plus a prim. item quia eluderetur l. que dicit memo alteri stipulari possit. item quia pactum illud est nullum ergo non potest reconua lesere. And. Barba.

Ec actio. Oppo. glo. in l. multo quod ista actio ex de lito non datur contra he redem. Sed contra quia datur de peculio. vt. l. pretor. f. j. s. eod. ergo non ex delicto. vt. l. j. s. cum seruus. j. de his qui deie. vel effu. Solu. qui dam dicunt istam esse anomalam. Alij dicunt quod licet sit ex contra ctu. tamen est speciale quod non da tur contra heredem sicut in. l. si es. f. qui iniuriarum. S. tit. ij. do. Jaco. butrig. dicebat quod officium iudis est quo quis compellitur edere cau satu ab equitate que insurgit ex actu quem gerit autoritate publica vt. l. ar. gentarius. secundo respon so. s. eod. Et ideo potest cogi ad edendum dominus et pater. et ex hoc dicitur teneri de peculio. actio aut tem que datur ad interesse. quia no edit est ex delicto et illa non daretur de peculio et non transt. in he redem.

De pactis. Rubrica.

Postq editus est libellus de quo dixi in titu. precede. quando qz facit actio pactum gratuitum rep: ideo ponitur rubrica de pactis. Quam doqz iudicem transigunt: ideo sequit tur de transactionibus. Quandoqz iudicem non potest esse concordia: ideo est necessarium quod litigaretur et partes querunt sibi aduocatos et procuratores. Ideo in sequ. li. po nitur de postulando: et subsequenter de procuratoribus.

Dictio naturalis relata ad fidem vel relationem semper intelligitur de iure naturali gentium.

Copula que cadit inter duo quoru vnum de necessitate inest alteri tunc valet inter duos et in illa duo inuicem resoluntur.

Pactum per quod promittis mihi et per rati onem: qz cessante interesse cessat stipulatio vel pactus vt ibi not. et go multo plus a prim. item quia eluderetur l. que dicit memo alteri stipulari possit. item quia pactum illud est nullum ergo non potest reconua lesere. And. Barba.

Quod dabis titio decem quem effectum habeat.

Mius edicti. Tertia subtilis et bona. Et in hoc prin. primo ponit edictum. secundo eius determinatio nem. tertio diffinitionem. secunda ibi pactum. tertia ibi est autem. Et extra hanc legem opponit. dicitur hic quod hec equitas naturalis: contra ius naturale est quod cognuit omnibus ani malibus. sed pactum non congruit animalibus. ergo et. vt. l. j. s. ius naturale. S. de iusti. et in. Sol. die pactum naturale id est naturali ingenio inductus. Tu dic quod quando ad fidem vel rationem hec dictio naturalis refertur que non congruit nisi fo li homin: tunc semper intelligitur de iure natura li hoc est iure gentium: vt. hie. et. l. omnes populi. et l. ius civile. S. de iusti. et iure. Et secundo oppo. quod magis conuenit homini colere deum. Soli dicit gl. quod est hyperbolice locutio hoc est quid dam excessus in loquendo. Et oppo. quod male ponit hic de iuratione. die vt in glo. Item opo po. j. de pollici. l. j. Solu. in pollicitatione sufficit consensus vnus tantum. In pactis requiritur co sensus plurium vt hic. Et item opponit. quod male dicatur hic pactum et consensus: cum copula debeat cadere inter duos ut no. de iur. et fac.igno ran. super rubrica. et. l. j. sed hic cadit inter eadem. ergo male. Sol. glo. dicit quod hic est figura. et est ponitur pactum et consensus: id est pactus et co sensus. Et quo no. et quod quando conuenit copula cadit inter duo quorum vnum de necessitate inest alteri: tunc illa duo resoluntur in vnum. sicut ad sectum alterius hoc modo placitu et consensus: id est placitus consensus: vt. in Ar. gillo. Arma vii rumqz cano. id est armatum vtrum et simile. no. in. l. vbi pactum. in glo. f. C. de transac. Et Genio ad b: quandoqz glo. que est hic. querit glo. quid si tu ego facimus pactum qz sempiternus det seio. r. vel quod det vni nostram. dicit glo. qd no est pactum. Sed si facimus pactum quod vnus nostrum det cuidam. tertio bene est pactum licet. quandoqz no habet efficaciam. Pro butus declaratione. debes scire quod est regula tradita a maioribus nostris: quod quecumqz gerimus: nisi in persona nostra su mant initium inutilem actu efficiunt: vt. l. quecuqz. f. de actionibus et obligationibus. secundo debes scire quod verbum promitto vt aliquid. impoitet requirit personam promittentem et personam cui promittitur: et rem que promittitur. Itse ergo actus promissionis totalis in quacumqz parte ino assumat initium ex persona nostra actum efficit inutilem. Si ergo ego dicerem. Titius promittit. non valet aliquid. Item si tu diceres mihi quod tu promittis titio non valet aliquid nisi mihi pro mittas quod titio dabis vt. l. stipulatio ista. f. si quis insulam. et ibi no. j. de verbo. obli. r. d. l. quecumqz. de actio. et oblig. Item si promittis mihi qz titius dabit vel faciet. nihil valet: quia istud tertium hoc est res que promittitur non assumit initium in per sona nostra: et ista tria voluit dicere principij gl. Sed qm tu promittis mihi quod dabis titio: actus totus in persona nostra initium sumit. licet tertium nectur in

meur in persona tertij: Promittis enim qd tu dabis Titio: ideo isto casu pactu est. licet quadoqz habeat effectum quadoqz no. hoc voluit dicere gl. Ades igitur qd validum est pactu: sed an habeat effectum videmus. Si quidem mea interest qd illi tertio detur valer sine dubio. vt. d. l. stipulatio ista. f. alteri. et. f. si quis insulam. Si mea non interest vis detur qz non habeat effectum ab initio: s; pro tanto dicitur esse pactum quia superuenire interesse confirmabitur. arg. l. quis. f. si mulier. j. ad velle. et l. richum. f. aliquando. j. de solu. r. no. per gl. j. ma. l. si remuneradi. f. si tibi. in glo. super verbo inter: erat. hoc etia tenet Buil. et Ly. in. l. pacto succes sozii. C. eod. sed contra: quia semper videtur mea interesse. na sicut promittis mihi qd dabis Titio per inde est ac si faceret Titium meum procurator: ad re cipiendu r possim postea illum Titium prohibere si cur procuratoru meo. Casus est no. in. l. si cum cor nelius. de sol. Rndeo illud verum quando tu pro mittis mihi te daturum alteri. id quod ante erat meum vel mihi debitum: tunc video: illum adhibere tanq meum procurator: quia adhibeo sup negotio meo. Sed qm tu promittis mihi te daturu Titio id qd no est meum neqz mihi debitum: non potest dici quod ille sit meus procurator: vel negotiorum ges tor. et ideo hec stipulatio non valet nisi superueniat interesse. vt. d. f. si quis insulam.

Transactio est contractus inominatus. Stipulatio non valet nisi habeat in se consensus. Obligatio naturalis qz inest stipulationi.

Conventionis. Verbum conuentio nis est generale ad omnia pacta contractus et distractus. h. d. Et videtur in tres partes. Primo dicit conuentio nis verbum esse generale. scdo illud probat ab etymo logia vocabuli. tertio illud probat per rationem: scda ibi. Nam sicut. tertia ibi: adeo. Et in tertia parte format rationes sic. de natura generis: est qd inest in qualibet specie et in quolibet indiuiduo spe ciet vt. l. si quid eorum. f. inter emptum. j. de le. iij. et no. j. eo. l. iuris gentium. f. sed si fraudandi. sed no men conuentio nis inest in qualibet specie pacti et in quolibet indiuiduo sui vt dicebat pedius. ergo apparet qz est genus. vt sequit ex isto tex. Et not. primo qz casum qz transactio est contractus inno minatus vt. l. sine apud acta. C. de transac. no. r. p hauc hie. na transactio est nomen quod congruit omni contractui per quem ab obligatione receditur vt hic cum glo. sua super verbo transigendi. Ergo tale nomen non facit contractum nominu stum vt no. C. de reru permu. super rubrica dicam statim. j. eo. iuris gentium. f. de hoc etiam est cas sus in. l. ij. f. de iure iur. Et no. et no. valet stipula tio nisi in se habeat consensus vt hic in fi. Sed qz rit glo. et veru in stipulatione inest obligatio natu ralis Dldra. dicit qz no. No. determinat qz sic p per consentum et bene vt in glo. r. glo. in. l. si post diuisionem. C. de iur. et fac. igno. et probatur in. l. j. f. si quis ita. de verbo. obli.

Sed conuentio nis. Continua sic dictum est. qz conuentio est genus et istud genus diuisi

meur in persona tertij: Promittis enim qd tu dabis Titio: ideo isto casu pactu est. licet quadoqz habeat effectum quadoqz no. hoc voluit dicere gl. Ades igitur qd validum est pactu: sed an habeat effectum videmus. Si quidem mea interest qd illi tertio detur valer sine dubio. vt. d. l. stipulatio ista. f. alteri. et. f. si quis insulam. Si mea non interest vis detur qz non habeat effectum ab initio: s; pro tanto dicitur esse pactum quia superuenire interesse confirmabitur. arg. l. quis. f. si mulier. j. ad velle. et l. richum. f. aliquando. j. de solu. r. no. per gl. j. ma. l. si remuneradi. f. si tibi. in glo. super verbo inter: erat. hoc etia tenet Buil. et Ly. in. l. pacto succes sozii. C. eod. sed contra: quia semper videtur mea interesse. na sicut promittis mihi qd dabis Titio per inde est ac si faceret Titium meum procurator: ad re cipiendu r possim postea illum Titium prohibere si cur procuratoru meo. Casus est no. in. l. si cum cor nelius. de sol. Rndeo illud verum quando tu pro mittis mihi te daturum alteri. id quod ante erat meum vel mihi debitum: tunc video: illum adhibere tanq meum procurator: quia adhibeo sup negotio meo. Sed qm tu promittis mihi te daturu Titio id qd no est meum neqz mihi debitum: non potest dici quod ille sit meus procurator: vel negotiorum ges tor. et ideo hec stipulatio non valet nisi superueniat interesse. vt. d. f. si quis insulam.

Transactio est contractus inominatus. Stipulatio non valet nisi habeat in se consensus. Obligatio naturalis qz inest stipulationi.

Conventionis. Verbum conuentio nis est generale ad omnia pacta contractus et distractus. h. d. Et videtur in tres partes. Primo dicit conuentio nis verbum esse generale. scdo illud probat ab etymo logia vocabuli. tertio illud probat per rationem: scda ibi. Nam sicut. tertia ibi: adeo. Et in tertia parte format rationes sic. de natura generis: est qd inest in qualibet specie et in quolibet indiuiduo spe ciet vt. l. si quid eorum. f. inter emptum. j. de le. iij. et no. j. eo. l. iuris gentium. f. sed si fraudandi. sed no men conuentio nis inest in qualibet specie pacti et in quolibet indiuiduo sui vt dicebat pedius. ergo apparet qz est genus. vt sequit ex isto tex. Et not. primo qz casum qz transactio est contractus inno minatus vt. l. sine apud acta. C. de transac. no. r. p hauc hie. na transactio est nomen quod congruit omni contractui per quem ab obligatione receditur vt hic cum glo. sua super verbo transigendi. Ergo tale nomen non facit contractum nominu stum vt no. C. de reru permu. super rubrica dicam statim. j. eo. iuris gentium. f. de hoc etiam est cas sus in. l. ij. f. de iure iur. Et no. et no. valet stipula tio nisi in se habeat consensus vt hic in fi. Sed qz rit glo. et veru in stipulatione inest obligatio natu ralis Dldra. dicit qz no. No. determinat qz sic p per consentum et bene vt in glo. r. glo. in. l. si post diuisionem. C. de iur. et fac. igno. et probatur in. l. j. f. si quis ita. de verbo. obli.

Sed conuentio nis. Continua sic dictum est. qz conuentio est genus et istud genus diuisi

in duas partes: quia aut animo co trahendi: aut aio transigendi seu di strahendi: nunc hic ponit aliam diuisionem: quia conuentio nis quoda sunt nominata quedam inominata: vt hic vsqz in fi.

Dictio quoqz est implicatio si cut dictio etiam.

Abeo. Dicitur sic. conuentioni alie tacite alie expresse: et hoc qz sit inter absentes p nuntiu vel eplam. qnqz inter presentes. Et Mo. hic qz dictio quoqz est implicatio sicut dictio etia. facit. j. de procur. l. feruum quoqz. in prin.

- 1. Quietatio debiti videt fieri p redditionem instri debiti: nisi conu neret aliam utilitatem. nume. 2. Ratio quare per redditionem instru menti debiti videtur fieri quietatio r non per redditionem pignoris. 3. Instrumentu debiti si reperit cace lara ta penes creditorem qz debito re qz ex hoc: presumatur liberatio. 4. Si instrumentum in quo duo erant obligati datur alteri ille videtur lu beratus r donata actio contra aliu. 5. Si instrum qd mihi debitor tradidit tibi reddidit video: in pustinam obligationem me reponere. 6. Si de vna re sint facta plura instrum ta r vnum sic reddidit videtur facta liberatio debiti.

Sed etiam tacito.

Andreas Pomate. Et etia vide Des cium in. l. postqz liti. col. ij. C. eod. Iurisconsultus hic per exempla prosequitur primum membrum di uisionis. h. de conuentione tacita. Mo ta. qz per redditionem instrumenti videtur fieri quietatio debiti: scus per remissionem pignoris. Et oppo. qd iurisco. hic male inferat dum dicit in quosda pot fieri tacita co uentio. ergo hic. qz er puris parti cu laribz nihil sequitur fm logicos. gl. solut. dicit vt in ea. Quero qz q est ratio diuersitatis inter instrum ta r pignus. gl. finaliter ponit opi. Jo. et vera qz in reddidit instrum ta pot esse alia commoditas nisi nul lis et qz liberet ea. sed in reddi tione pignoris scus. Et hoc dicit qz si reddidit instrum ta coteret alia utilitate no inducere remissio de bti. Et exempla cu litigares de re em pra dedi tibi instrum venditionis faa cte per me in quo continebatur qd mihi promittere pti. Et re no seqz liberatio a debito. Dabunt em alia commoditate reddidit. f. vt illo in r. et ij

Andre. Pomate. Quero. Vide Panoz. cons. fi. vij. q. dubio. volu. ff. Barba. cons. xxx. in. iij. col. in sequen. cons. ix. in. ij. volu.

Quero si instrumentum per. l. cum de indebito. ff. de proba. vide doc. in d. c. eccle. el. ij. vt lite penz dete. An dre. Barba.

Liberatus. Adde. Quero + si instrumentum b des videndum a biri reperiat apud debitorē vtrum presumat debitor liberatus. Blo. cclxxx. f. c. videf hic distinguere aut reperitur penes creditorez cancellatum r for re presumitur liberatio: secus si penes debitorē licet aliquale psum p rione faciat scdm iacitatem per sonarū: in eo quod glo. facit differē tiam vtrū reperitur penes credi torē vel debitorē repēditur p doc. in az cadē est rōvtrōbz. Ita em post cancellari si est penes credi torem sicut furtipi r dari debitor. Ideo Ja. de ere. circa hoc distiguit vt Ly. refert. C. de pba. l. si de poss sessio. Aut debitor qui habet instrumētū cancellatū allegat se liberatū pactū r nō valet nisi pbetur ins trumentū reddidit vt bic in tex. gl. Aut allegat se liberatū solutione: r tūc aut debitor erat persona dome stica que verosimiliter possit instrumētū subtrahere: r solutio facta non presumit. vt. l. ij. §. ille autē. C. de lat. liber. coli. Aut non erat talis persona domestica et presumitur liberatus solutione vt. l. si chiro graphum. ff. de pba. r de fur. l. si sul lo vel sacrimator. §. si. sed talis presu mptio nō facit deseri instrumentū debitorū quia leuis. ita not. glo. §. de mil. l. ij. §. ij. Quero + quid si dedi tibi instrumentū in quo eras obligatus r r olus. Sui. hic vide rar dicere q de debito tuo videoz facere liberationē r cōtra alium vtr deoz tibi donare actionē argu. §. de libe. lega. l. si is qui duos. in. ff. r. C. de dona. l. §. pro hoc facit rē. huius st. de acti. l. post. in. sine vbi requirit q spes cialter agatur cōtractum. Quere ibi. Rom.

Andre. Pomate.

Ita no. Vide Alex. rand. l. iij. in. j. r. iij. col. r seq. de acqui. possel.

Andre. Pomate.

Itē q. in. colono. ante q siue paritario. siue cui nu mis locas. cū fuit p dū an has beat. locū regula huius. l. vide Jas. §. itē seruiana. ij. colū. in. ff. de acti. per glo. ibi. Rom. reprehendit singl. cclxxx. incipit. ru. sis. r amplia per Alexand. l. dno. §. ob donatione. in. ff. in. matrino.

Quero quid in pupillo. contra tenet Bal. An ge. et Aboder. in. l. si constante. p. alle. r Bald. in. dicta. l. fina. C. de leg. tuto. de. l. certi iuris. C. loz. rati. Andre. Barba.

Si constante. Adde videnda que ibi posui.

Andre. Pomate. Quero. P. duus rei. vide Alex. cōsi. ij. in. iij. col. volu. iij. r cōsi. ij. col. eo. volu.

ro. quid si tu cui instrumentum tradidisti mihi redidisti ipsum. Et te videris reponere in positū nam obligatione vt. l. si vnus. §. pactus. §. co. facit j. man. l. si vero nō remunerandi. §. idem papinianus. r. l. sed si lege. §. cōsultus. de petito. heredi. Quero: quid si de vna re erant plura instrumēta r vnū solum reddidit. certe ista viderur q sic facta liberatio: a toto per hanc legem. non enim dicuntur plura instrumēta: sed vnū instrumentum tam in pluribus chartis. l. vnū testamentum. §. de testa.

Res aliene inducite in domuz an sint tacite obligata.

Bona pupilli inuecta r illata an sint tacite obligata.

Res sequit eandem materiam scs de iacit

Item quia. Prosequit eandem materiam scs de iacit. In ta cōuentione ebzicitur hoc intendit. In uecta in domum cōducta sunt tacite obligata pro pensione. h. v. Quertit glo. quid + si inducantur in domū res aliene. Et dicit q nō videtur mihi tacite obligate. nisi dominus consentiat. quidam contra. de quo per doc. in. l. certi iuris. C. locati. Quero: quid in pupillo vtrum inuecta r illata erunt tacite obligata cum res ipsas non possunt obligari sine decreto. r dicit glo. q non. Bloff. in simili mouet questionem. C. de leg. tu. l. si r determinat q adultus recipiendo vxorem vtr debet obligare tacite bonus pro dote. r sic videtur huic contraria. Dyn. in. ff. de actio. §. item seruata tenet istam glo. Sui. distinguit aut post cōtractum sequitur obligatio tacita r. l. absq. alio facto. r loquitur glo. l. fina. C. de leg. tu. r. l. in. l. §. in. fin. cum. l. sequen. de reb. eozum. aut requiritur aliud factum. vt in casu nostre. l. vbi post cōductionem requiritur quod bona inducantur r inducantur in domum. r tunc loquitur ista glo. Idē videtur tenere Ly. in. l. certi iuris. C. loca. in. iij. r. iij. q. in. princip. Ego in repetitione. l. si constant. in. ff. de sol. matr. ceneo hanc glo. simpliciter. primo per aut. dos data. C. de dona. ante. nup. vbi glo. ponit vbi viderur qd coipso q data est dos eo ipso iure absq. alio facto videtur constitui domo eto. ppter nup. Amen video q minor non potest constituere donationē ppter nup. sine decreto. vt l. pedia. de pred. mi. r. l. lex que tutores. C. de ad. ministr. tuto. Præterea video q celebrato contra ctu dotis bona sunt vincende tacite obligata. vt. l. §. §. i. C. de rei. vxo. act. §. §. bona minoris pmitte tis dotē nō possunt. tacite obligari sine decreto. vt. l. titia. §. de iur. do. r. l. §. C. aduer. do. ergo nō videtur bona distinctio Sui. Mon obit. l. §. in. fin. cum. l. sequē. §. de re. eozum. quia res ibi transiit in pupillum cum sua causa: hie vero de re loquitur que primo perfecte erat pupilli.

Edictio facta ita impedit natiuitatem actio nis sicut expressa. non autem impedit transmissio nem legatū.

Adde tu circa hoc r vide Alex. in. consi. c. l. v. col. §. in. v. volumi.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

Quero. In stipulatione dotis. inest tacita cōditio in matrimoniu sequatur.

sequatur. b. d. C. oppo. ante cōditionis euentū nulla est nata actio. vt. l. cedere diem. §. de verbo. signi. Debit ergo dicere qd nullo modo agitur: nō male agit. q. d. l. eed. l. §. in. ff. Sol. vt in. gl. r notabiliter. Et quia tene menti qd tacita cōditio ita impedit natiuitatem actio nis sicut expressa non autē impedit transmissio legatū. C. oppo. de. l. ita demū. §. de arbi. Sol. sibi cōditio respicte bat executionē nō autē obligationem ipsam.

Præfationes contractuz dicuntur que sunt a partibus ante contractum.

Modus probandi factum simulatū vel vsurarium.

Dicitur in p̄fationibus quod videatur in sequenti bus repetitum: nisi ex interuallo.

Idem iuliano. Quis in præfationibus repetita intelligit. h. v. Præfationes in telligo hic tractatus cōuentionales qui firmanē a partibz ante qd perueniat ad contractum vt patet bic. r. l. titia. §. idem r fidei. §. de verb. obli. Et ideo putarem q per hoc posset cōvinci fraudē vsurariū qd vsurariū factum cōuentionē vt pro simplo p mittat duplā postea rēpore cōtractū: adhibent em tarā r testes qui de hoc nihil sciunt. Sufficit em p̄bati qd hoc in p̄fationibus dictum fuerit. r quis in sequenti bus videt r repetitū vt. l. §. de verū nisi ex interuallo factum fuerit vt. l. per retentionem. C. de vsuris. Et si esset tale i quo esset opus facto qd fuerit dictū in præfationibz r omisium in cōtra ctu videt omisium p errorem. vt. l. si rbi. an. p̄m. §. de act. emp. dicit plene in. d. §. idem r fidei r c.

Capitaneus belli potest treguā iudicare non tñ facere pacē nisi haberet mandatum.

Ambasatores habent securitatem.

Jurisdicōtus

Quis in præfationibus repetita intelligit. h. v. Præfationes in telligo hic tractatus cōuentionales qui firmanē a partibz ante qd perueniat ad contractum vt patet bic. r. l. titia. §. idem r fidei. §. de verb. obli. Et ideo putarem q per hoc posset cōvinci fraudē vsurariū qd vsurariū factum cōuentionē vt pro simplo p mittat duplā postea rēpore cōtractū: adhibent em tarā r testes qui de hoc nihil sciunt. Sufficit em p̄bati qd hoc in p̄fationibus dictum fuerit. r quis in sequenti bus videt r repetitū vt. l. §. de verū nisi ex interuallo factum fuerit vt. l. per retentionem. C. de vsuris. Et si esset tale i quo esset opus facto qd fuerit dictū in præfationibz r omisium in cōtra ctu videt omisium p errorem. vt. l. si rbi. an. p̄m. §. de act. emp. dicit plene in. d. §. idem r fidei r c.

Capitaneus belli potest treguā iudicare non tñ facere pacē nisi haberet mandatum.

Ambasatores habent securitatem.

Jurisdicōtus

Quis in præfationibus repetita intelligit. h. v. Præfationes in telligo hic tractatus cōuentionales qui firmanē a partibz ante qd perueniat ad contractum vt patet bic. r. l. titia. §. idem r fidei. §. de verb. obli. Et ideo putarem q per hoc posset cōvinci fraudē vsurariū qd vsurariū factum cōuentionē vt pro simplo p mittat duplā postea rēpore cōtractū: adhibent em tarā r testes qui de hoc nihil sciunt. Sufficit em p̄bati qd hoc in p̄fationibus dictum fuerit. r quis in sequenti bus videt r repetitū vt. l. §. de verū nisi ex interuallo factum fuerit vt. l. per retentionem. C. de vsuris. Et si esset tale i quo esset opus facto qd fuerit dictū in præfationibz r omisium in cōtra ctu videt omisium p errorem. vt. l. si rbi. an. p̄m. §. de act. emp. dicit plene in. d. §. idem r fidei r c.

Capitaneus belli potest treguā iudicare non tñ facere pacē nisi haberet mandatum.

Ambasatores habent securitatem.

Jurisdicōtus

Quis in præfationibus repetita intelligit. h. v. Præfationes in telligo hic tractatus cōuentionales qui firmanē a partibz ante qd perueniat ad contractum vt patet bic. r. l. titia. §. idem r fidei. §. de verb. obli. Et ideo putarem q per hoc posset cōvinci fraudē vsurariū qd vsurariū factum cōuentionē vt pro simplo p mittat duplā postea rēpore cōtractū: adhibent em tarā r testes qui de hoc nihil sciunt. Sufficit em p̄bati qd hoc in p̄fationibus dictum fuerit. r quis in sequenti bus videt r repetitū vt. l. §. de verū nisi ex interuallo factum fuerit vt. l. per retentionem. C. de vsuris. Et si esset tale i quo esset opus facto qd fuerit dictū in præfationibz r omisium in cōtra ctu videt omisium p errorem. vt. l. si rbi. an. p̄m. §. de act. emp. dicit plene in. d. §. idem r fidei r c.

Capitaneus belli potest treguā iudicare non tñ facere pacē nisi haberet mandatum.

Ambasatores habent securitatem.

Jurisdicōtus

Quis in præfationibus repetita intelligit. h. v. Præfationes in telligo hic tractatus cōuentionales qui firmanē a partibz ante qd perueniat ad contractum vt patet bic. r. l. titia. §. idem r fidei. §. de verb. obli. Et ideo putarem q per hoc posset cōvinci fraudē vsurariū qd vsurariū factum cōuentionē vt pro simplo p mittat duplā postea rēpore cōtractū: adhibent em tarā r testes qui de hoc nihil sciunt. Sufficit em p̄bati qd hoc in p̄fationibus dictum fuerit. r quis in sequenti bus videt r repetitū vt. l. §. de verū nisi ex interuallo factum fuerit vt. l. per retentionem. C. de vsuris. Et si esset tale i quo esset opus facto qd fuerit dictū in præfationibz r omisium in cōtra ctu videt omisium p errorem. vt. l. si rbi. an. p̄m. §. de act. emp. dicit plene in. d. §. idem r fidei r c.

Capitaneus belli potest treguā iudicare non tñ facere pacē nisi haberet mandatum.

Ambasatores habent securitatem.

Jurisdicōtus

Quis in præfationibus repetita intelligit. h. v. Præfationes in telligo hic tractatus cōuentionales qui firmanē a partibz ante qd perueniat ad contractum vt patet bic. r. l. titia. §. idem r fidei. §. de verb. obli. Et ideo putarem q per hoc posset cōvinci fraudē vsurariū qd vsurariū factum cōuentionē vt pro simplo p mittat duplā postea rēpore cōtractū: adhibent em tarā r testes qui de hoc nihil sciunt. Sufficit em p̄bati qd hoc in p̄fationibus dictum fuerit. r quis in sequenti bus videt r repetitū vt. l. §. de verū nisi ex interuallo factum fuerit vt. l. per retentionem. C. de vsuris. Et si esset tale i quo esset opus facto qd fuerit dictū in præfationibz r omisium in cōtra ctu videt omisium p errorem. vt. l. si rbi. an. p̄m. §. de act. emp. dicit plene in. d. §. idem r fidei r c.

Capitaneus belli potest treguā iudicare non tñ facere pacē nisi haberet mandatum.

Ambasatores habent securitatem.

Oppo. ante Jo. de imo. in. l. cōditiones. §. de cōy di. r demōstrā. allegauit gl. ibi. p. sing. And. Barb.

Idem iuliano. Adde post do. Jas. in. q. tū ponit. an valeat pactū ne liceat soluerē vel offerre nisi ad placitū creditoris Pau. de ca. consi. cclxxx.

Quando in pacto mudo deducitur illud quod alias erat debitū ex alia qua parte iuris illud pactum dicitur l. roborari.

Per pactum iure ciuili adiutus seu confirmatum tollitur obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Andre. Pomate.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Idem iuliano. Adde cū dicta in p̄fationibus r obligatio naturalis r ciuilis.

Sed cum nulla no. q. Bar. in isto. §. vult q. l. si quis arg. nō habeat locum in facto p̄tra cum est casus in l. promissit. j. de pre. ver. sed potes concors dare quia si inerunt merum factum pura quod promitto ire pro te romam habeat locum opinio Barro. et

Suil. sed ubi est factum habens annexam traditionē tūc possit habere locū. d. l. vt est rex. in l. q. factū. j. de dona. r. d. l. pmissit. nam si promitto tibi eximere sauz ex causa dona tionis vīdear in effectu factum, donare tibi me eximendum. r. ideo videtur habere locum. d. l. si quis argen. ista sunt verba. d. meto. Joā. de imola. in l. in edibus. §. j. j. de dona. quod p̄teruo no. referet tibi aliam limitationem Bar. illa. l. si quis argen. p̄cedere in donatione r. emuneratio. per haquil. de dona. vide ibi per cum r. alia tibi vide. et vide. d. Bar. in c. j. de pac. r. vide domi. Anto. in c. qualiter. de pac. Andre. Barba.

Si quis argentum. adde Roma. consil. ecclesiarum. vt. et an ex pacto nudo oriatur actio. vide Roma. consil. xxx.

Andre. Pomare. Cigitur. Zimita vt p̄ Adaty thesi. notabili. xxx. incip. nota nouam regulam.

Do cōcordia. Aduerse q. do. Jaf. in. §. in personam instituta. de actio. dum allegat Barro. sibi contrarium dum voluit Barro. in l. j. ff. de consil. p̄. c. r. p̄ aliquas lecturas in l. j. c. eo. ti. q. consil. curio de qua in dicto. §. in personam ten etiam in §. de constituta. instituta. eo. sit contractus in nominatus sic arguendo ex verbis Bar. nam ex pacto nudo de iure civilis non oritur actio vt ibidem r. in iuribus. j. alleg. Sed est speciale in actione de constituta: et go expresse vult q. non sit contractus nominatus cum illi producant actionem cum sunt producti in sub esse. vt voluit Bar. in hac. l. iur. iugurium. §. sed cum nulla. verū. igitur nuda. verū. que ro de quibus contractibus. Sed contra ipsemet Bar. tenet in hoc versum. igitur nuda. circa finē. scilicet q. hodie fit contractus nominatus. et per consequens dicendum est q. non sit speciale. Distamen non obit. si bene consideret Bar. non sibi contradicit quia quod dicit in dicta. l. j. procedit scdm iura antiqua. sed in d. per h. igitur nuda. pro.

ta pecunia vel res vt maleficium fiat. tunc dicit gl. q. nulla est promissio ipso iure. Ultramon. contra quia in q. illa illud quod dicitur in promissio ne. r. res vel pecunia non est quid turpe licet causa sit turpis. qd. refert. L. y. in l. ex. c. de iuri. s. pu. r. l. j. quod mer. cau. r. vide casus in l. pe. j. de condi. ob tur. cam. teneo opi. glo. q. ipso iure sit nuda. casus est in l. si plagij. de verbo. obliga. et hoc tenet glo. in l. generaliter. eo. ti. r. ibi dicitur. Ad. l. pe. j. de condi. ob tur. cam. r. l. j. quod mer. cau. Rn. vt dixi in d. l. generaliter. nec ob. q. dicitur est in precedent. q. hic est causa turpis ex vtracq. parte: ibi ex altera parte sanra. Querit gl. q. d. de pignore dato ob turpē cam. glo. dicit repen p̄ rei vindicatione. die vt in l. ij. de condi. ob tur. cau. r. p. L. y. in l. ij. c. de condi. ob turpem causam r. c.

Sed cum nulla. ^{Supra habuistis} quando subest causa iusta. Item quando subest causa iniusta: hic potest quando nulla causa subest. Dppo. quando nulla causa subest intelligitur donatio. vt. l. capas nus. j. de oper. lib. Sed ex pacto nudo donationis oritur actio r. obligatio. et go r. c. Sol. quibus tunc reo glo. videtur aliter intelligi. r. c. q. d. hoc hic fuerit contractus in nominatus do vt des vel similes: r. sic constat q. nol. bat donare. qd. dicitur in causa subest. i. nulla datio vel factum ex quo pactum vestitur. hoc est nulla subest causa. l. implera. de cōcordia bene fuit ob causam. Ideo apparet dicit glo. nostra quod opi. Bar. nō est vera qui intelligebat hunc. §. etiam si stipulatio intercessisset: nō bene loquitur: nisi excludendo eū dicit q. intercessit sit in stipulatione causa que subesse parabat: in veritate tamen erat facta. Erre hoc casu etiā non p̄cederet iste. §. qui dicit obligationē nō constituit: sed tunc constituit h. obiter exceptio doli vt. l. ij. §. circa. j. de do. excep. potes etiā intelligere simpliciter in pacto nudo donationis p̄m ista temporis. dicit enim Saul. q. etiā hodie pactum nudus donationis non parit actionem: nisi quando datur res vel quantitas. vt. c. de do. l. si quis argentum. §. secus si aliquis ex liberalitate pmitteret aliquid se facturum: tunc enim nō reperitur prohibetum nec cōsensus q. actio datur: et go istem iuris antiquo: vt. l. p̄ceptimus. C. de appell. P̄terea ea obligationes facti non ita promittuntur arctas: sicut obligationes dandi: quod pater: quia non potest cogi p̄cise ad faciendū: sed liberaretur prestando interesse: vt. l. stipulationes non diuiduntur. j. de verbo. obligatio. unde si etiam hodie promitterem tibi nudo pacto ire pro te romam nulla adiecta causa nō oritur obligatio nec q. actio.

Sed cum nulla. ^{Supra habuistis} quando subest causa iusta. Item quando subest causa iniusta: hic potest quando nulla causa subest. Dppo. quando nulla causa subest intelligitur donatio. vt. l. capas nus. j. de oper. lib. Sed ex pacto nudo donationis oritur actio r. obligatio. et go r. c. Sol. quibus tunc reo glo. videtur aliter intelligi. r. c. q. d. hoc hic fuerit contractus in nominatus do vt des vel similes: r. sic constat q. nol. bat donare. qd. dicitur in causa subest. i. nulla datio vel factum ex quo pactum vestitur. hoc est nulla subest causa. l. implera. de cōcordia bene fuit ob causam. Ideo apparet dicit glo. nostra quod opi. Bar. nō est vera qui intelligebat hunc. §. etiam si stipulatio intercessisset: nō bene loquitur: nisi excludendo eū dicit q. intercessit sit in stipulatione causa que subesse parabat: in veritate tamen erat facta. Erre hoc casu etiā non p̄cederet iste. §. qui dicit obligationē nō constituit: sed tunc constituit h. obiter exceptio doli vt. l. ij. §. circa. j. de do. excep. potes etiā intelligere simpliciter in pacto nudo donationis p̄m ista temporis. dicit enim Saul. q. etiā hodie pactum nudus donationis non parit actionem: nisi quando datur res vel quantitas. vt. c. de do. l. si quis argentum. §. secus si aliquis ex liberalitate pmitteret aliquid se facturum: tunc enim nō reperitur prohibetum nec cōsensus q. actio datur: et go istem iuris antiquo: vt. l. p̄ceptimus. C. de appell. P̄terea ea obligationes facti non ita promittuntur arctas: sicut obligationes dandi: quod pater: quia non potest cogi p̄cise ad faciendū: sed liberaretur prestando interesse: vt. l. stipulationes non diuiduntur. j. de verbo. obligatio. unde si etiam hodie promitterem tibi nudo pacto ire pro te romam nulla adiecta causa nō oritur obligatio nec q. actio.

to cause iuste parit actionem: nisi secus. Et hoc inferitur talis conclusio nudum pactum non parit actionem. igitur nuda pactio non parit obligationem nec actionem: cuiuslibet querit an exceptionem pariat: r. ff. de q. sic. h. hoc non inferat ex p̄missis sed ius motu ponit hic a iurif. C. Quero de quibus p̄tractibus loquitur hic ver. dicit glo. caute incipit tractare de p̄tractibus nominatis. intellige hoc est de pactis appositis circa p̄tractus nominatos: nā p̄tractus nominati sunt vestiti eo ipso qd. sunt. vt hac. l. in prin. unde de illis principaliter nō tractat. cautius est ergo dicere q. hic loquitur de qualibet p̄tractione nuda. Quero igitur quod est pactū nudū. dicit glo. qd. hoc p̄tractus voluerit q. esset nudum. vt. j. e. l. §. qd. fere. Pe. hoc repēdit dicit. vt. L. y. refert. C. eo. l. legē. ibi vidimus qd. cit. pactū r. c. Et dicit q. si stipulatio intercessit nō potest facere cōtrahentes qd. non esset stipulatio: q. que facta sunt non pōt fieri q. non sunt facta. vt. l. in bello. §. facte. j. de cap. dñs. Jaco. bat. sustinebat glo. nā stipulatio duo importat. s. factū hoc est interrogationē r. r̄sponē. Item ius hoc est verborū obligationē: h. est factū interuenire r. a partibus non potest fieri quin sit factum. nā iuris effectus potest mutari consensu r. voluntate partium: quia eatenus tenet stipulatio quatenus partes volunt. vt. l. j. §. c. Sed o. ponit glo. r. e. plūm qd. fuit sola p̄missio sine interrogatione: vt. l. pactū. j. de pollic. sed hoc repēdit glo. quia ibi nō est pactū sed pollicitatio: certe hoc esset bonum exemplū si potestas q. pollicenti pars confenserit. Itē ponit glo. exemplū qd. stipulatio vel acceptilatio est in iuris. hoc intelligit verū nisi partes hoc agerent: vt stipulatio p̄traheret: tūc enim omnino stipulatio in iuris nō valeret iure nudi pacti. l. j. §. si quis ita. j. de ver. obli. Qd. autē dicit de acceptilatione: dicit vt in. Lan. in iuris. j. de accep. ista sunt exempla glo. r. doc. dicit q. pactum nudū est q. nullo iuris adminiculo adiuaat. Et dicit clarus illud dicitur pactum nudum q. stat in puris r. simplicibus finibus cōventionis. qd. apparet: quia si vltra p̄cedit vel q. et nomen imponatur vel q. cā impleretur vel apponatur iura cōtractū vestitur: tunc coherentia p̄tractus vestitur: vt. j. videbitis in primo ver. exemplū naturale. sicut ille dicitur nudus qui est sicut de verro matris p̄cedit. ita illud pactū de nudū qd. stat in puris finibus cōventionis: qd. nomen cōuentio est generale r. est quasi mater oim pactorū. vt. l. j. §. cōuentio. S. eo. L. exemplū qd. ego. p̄mū tibi confententi. non est p̄cessit in interrogatio tua: vt. l. j. C. de r̄sū. vel interrogatio r̄sū dicitur. Quero q. verū ista regula sit vera simpliciter. q. ex pacto nudo non oriat actio. Et dicit q. nō. fallit in casib. qui ponunt in glo. in. l. ad exactionē. C. de dōtis. p̄missit. die vt dicit in l. legitima. S. eo. r. l. si quis argenti. C. de dona. Quod intelligitur in dicitur in l. de actionibus. §. de constituto. L. ete puro q. constituto. r. debeat dicit contractus nominatus. r. sic est cōuentio legitima. Item ponit glo. exemplū. j. de ver. l. etiam. C. de v̄r. l. r̄m̄enti. r. de nauis. fen. l. periculi. sed facte: q. in illa ex pacto nudo oritur actio: quia leg

ge iuuatur. vt. §. e. l. legitima. h. qdā dicit q. tunc dicitur vestitur legibus auxilio. qd. an sit verū dicit. j. p̄. §. habet em qdā q. impossibili qd. ex pacto nudo oriat actio. sicut q. mulier sterilis pariat filium. vt in gl. dicit. r. Pactū nudum vestit coherentia contractus r. nouam producit actionem. s. p̄scriptis verbis.

Actio p̄scriptis verbis que datur ex contractibus in nominatis q. sic alia ab ea que datur ex pacto incontinenti appo. s̄to. Vestimentum q. requiritur in contractibus in nominatis qd. sit aliud: vestimentum in pactis incontinenti appo. s̄to.

Si promissit tibi centū stipulationes: r. pacto nudo promissit pro me ire romam tale pactum vestitur.

Pactum nudum appo. s̄to iuxta cōtractum stricti iuris vestitur.

Pactum nudum principale auertitur coherētia pacti nudi accesorij. r. sic.

Quando pactū nudum vestitur stipulatione penalī. Pactum nudum vestitur coherentia: contractus conditionalis.

Pactum nudum appo. s̄to iuxta cōtractum remanet efficax licet contractus tollatur: nisi sit appo. s̄to in contractibus respectus quia tunc etiam tollitur.

Actio infirmatur quando noua forma ei datur.

Actio p̄scriptis verbis concurrat cum alia quando ex diuersis fontibus oriuntur.

Pactum nudū appo. s̄to iuxta cōtractum non infirmatur veterem quādo non subest.

Pactum nudum neduz infirmatur obligationem sed etiam contractum.

Pactus vestimentū quatuorplex sit.

Literis est sufficientemū abfictu biam h.

Vestitur dicitur qui post originem vel in sui origine aliquid p̄trahat.

Pactum a iure gentium vestitur nomine rei interuentu r. coherentia cōtractus.

Pactum de iure civilis vestit nomen: forma: coherentia contractus: iure: iurando r. operis initio.

Aba sculus r. femina per se nō sufficiunt ad generandum nisi cum auxilio planetarum.

Lex casualiter potest facere q. pactū nudum producat actionem.

Si consuetudine vel statuto aliquid

cedit h. r. ra bodiers na. Et hoc idem sentit Bar. in illover. bo. die. q. no. in hac materia.

Andre. Pomare. Consil. tū. L. contraria aut bi tenet: Bar. inducēdo r. feruando vt. per Jo. de. me. in tractatu contrarietati Barro. in consil. xij.

* Pro concordia. Adverte qd doc. 2 potissimum les-
gentes ordinari in l. in bonofidei. C. de pac. di-
cunt Barro. voluisse ibi in fi. qd pactum nudum fa-
ctum postq contractus fuit habitus pro perfecto
2 absolute infra modicum tempus anteq partes
se dixer-
tant ad ex-
traneos qd
crus vestit
at coherere
tia cotra-
ctus. Sibi
tamen co-
tradice-
allegat in
hoc. S. qm
21 in fi.
anteq partes habeant contractum
2 in l. i. co-
l. ij. ff. de
sol. Salna
tamen co-
rum reves-
rentia no
meretur
Bar. ar-
guit de co-
tradice
non enim
fidelit res-
citatur in
aliquo ex
sitis tribus
locis. Pr-
mo in d. l.
in bonofidei
quif Bar.
postq cotra-
tractus ha-
bitus fuit
pro absol-
luto: quia
de hoc ver-
bus nullu
licet dicat
illud vere
bit sine sta-
tim post-
ea que ver-
ba non im-
portant qd
contractus
fuerit habitus pro perfecto licet bene possit intel-
ligi. s. de necessitate hic no arguit i hoc. S. quimo.
di qd pactu fuerat factu ex intervallo: 2 sic postet
Et intelligi infra longu tps. 2 ita et in d. l. i. S. da
to qd possit argui de iuritatep de ad hoc saluarive
in d. l. in bonofidei. loquit qd ad iudicab tale qd
qd erat de appedictis 2 in d. l. i. 2 in hoc. S. qm
imo loquat in pactis aliud continentibz qd ea qd hnt
in l. fundi parte. ff. de contrab. emp. vide Bar. in
l. non impossibile. ff. de pact. 2 in l. legitima. eod.

verbis nunq oritur. nisi ex tribus speciebus cotra-
ctus inominatus. vr. l. naturalis. j. de prescrip-
t. verbis. 2 ideo si habita relatione pacti ad contra-
ctum resultat aliquis ex illis tribus contractibus
inominatis oritur actio prescriptis verbis. als se-
cus: quia deficeret sufficientis materia ad produc-
tum ipsam actione. ar. s. e. ver. in l. 2 fm hoc repe-
hendunt ipsi glo. in l. petens. C. eo. que dicit qd si
stipulatoz promissio: promittit aliquid nudo pas-
cto appposito incotinenti: oritur actio prescriptis
verbis: qd ipsi dicunt esse falsum: cum tunc facta
relatione pacti ad cotractum non resultat aliquis
cotractus inominatus. Est effi ibi do. 2 do. 2 ead-
ratione reprehendunt glo. ex placito. C. de re. p.
muta. que dicit qd alia est actio prescriptis verbis
que oritur ex pacto incotinenti appposito. et que
oritur ex contractibus inominatis. imo dicit ipsi
non est nisi vna. l. que oritur ex contractibus ino-
minatis. Tu teneas glo. nostram per ter. in l. in bon-
ofidei. C. eo. vbi dicit ex pacto incotinenti appo-
sito actione oriri. Nota qd dicit ex pacto: non dicit
ex cotractu inominato: qui resultat ex pacto facta
relacione predicta. hoc etiam dicit in hoc ver-
si. 2 sequentibus qd qm pactu fit ex intervallo non
valet vr ex pacto actio oritur: quasi dicat si fit in
cotinenti oritur ex ipso pacto: 2 sic est vr qd alia
est prescriptis verbis que datur ex cotractibus ino-
minatis. alia que datur ex pacto incotinenti appo-
sito: vr dicit glo. in d. l. ex placito. 2 per hoc ap-
paret esse verum qd hic dicitur in glo. magna: nam
aliud est vestimentum qd requirit in contractibus
inoinatis et qd appellat rei interuentu. Aliud in
pactis incotinenti appositis qd appellatur coheren-
tia contractus. Vestimentum enim istud vestit incot-
tinenti actionem 2 producit incotinenti: illud ex
intervallo: 2 quando qd implemento secuto: vr. d.
lex placito. 2. s. ea. l. s. j. 2 d. l. naturalis. C. de i-
ad glo. secundam in fi. 2 quero 2 pone promissu tibi
dare centum per stipulationes tu promissu pacto
nudo ire pro me roma. an istud pactum vestitur
coherentia contractus. glo. dicit qd non: quia pas-
ctum vestitum apponitur pro vno ex cotraben-
tibus: nudum apponitur pro alio. vnde pactum ves-
situm non vestit nudum nisi pro alio. vnde quo est ap-
postum: pro hoc optime facit. C. loca. l. si tibi. Al-
tramon. contra quia ex tali pacto habita relatio-
ne pacti ad contractum resultat contractus ino-
minatus igitur implemento secuto oritur actio
prescriptis verbis. dico qd Altramon. dicit veru
2 glo. etiam dicit verum: nec siniticem sibi aduerfas
tur. nam glo. dicit qd pactum nudum non vestitur
illo vestimento quod est coherentia cotractus: qd
vestimentum est paratum pacto eoispo qd product-
tur: sed non negat glo. quia possit vestiri alio vesti-
mento: qd appellatur rei interuentus: seu implem-
tum cause vt statim dicam: quod vestimentum pot
obuenire pacto etiam ex iogo intervallo. imo hoc
glo. voluit expresse in l. petens. C. eo. dum dicit qd
promissio: promittit aliquid sub ofuris. si stipulatoz
ibi aliquid promittit: tunc potest vestiri. scz rei inter-
uentu: cum resultat contractus inominatus. C. de
i- ad hanc eandem glo. 2 assums eam in princi-
Quero

Quero 1° verum pactum appositum iuxta con-
tractum stricti iuris vestitur. gl. dicit qd sic. vr. C.
eo. l. petens. j. si cer. peto. l. lecta. 2 ista vera lz quis
dam aliter dicant. C. Quo nunquid 1° pactu nudum
dum principale vestitur coherentia pacti accessio-
rio vestit vr si precedat ptenio nuda et sequatur
pntio seu stipulatio penal. glo. dicit qd non. vr
l. nuda. C. de cotraben. 2 commit. stipul. si pacto
quo penam. C. eo. est enim incongruus qd principa-
le vestitur ab accessorio. Altramon. contradicit
9 eod quod pena succedit loco interesse. vr. l. si quis a
socio. j. pso. 2 de act. empt. l. pedia. sed si interesse
solueretur ab eo qui promittit aliquod factum: im-
ponitur contractus ex parte sua: 2 oritur actio.
ergo eo modo soluendo pena impleteretur contra-
ctus 2 oritur actio prescriptis verbis. Certe vl-
tramon. non contradicit glo. nostre. nam glo. qd
rit vtrum stipulatio penal vestit pactum nudu
ei pro quo interponitur stipulatio. Altramon. di-
cit qd vestit ei cotra quem interponitur si soluit.
Item glo. querit de illo vestimento qd appellatur
coherentia contractus. vtramon. dicit de vestim-
mento qd appellatur rei interuentus. quod habet
locum in contractibus inominatis. vnde fateor
qd ipsi dicunt qd habita relatione stipulationis pe-
nalis ad pactum nudum resultat contractus ino-
minatus qd soluta pena vestitur rei interuentu:
non autem coherentia cotractus. 2 ideo verum di-
cit glo. hic. 2 in l. petens. C. eo. vbi de hoc qd docet.
Quero 2° vtrum pactum nudum appositum iux-
ta contractum conditionalem vestatur coherentia
practus glo. in l. petens. C. eo. dicit qd sic per. l.
si in pactis inon. in par. j. de peric. 2 como. rei ven-
di. de hoc dicit plene in l. lecta. j. si certis petatur.
Quero 3° quid si pactu vestitum cuius coheren-
tia pactum nudum vestitur tollatur: an pactum nu-
dum remaneat validum. gl. in l. petens. C. eo. dicit
qd sic argu. l. sed celsus. j. j. de cotraben. empt. ee.
l. si post mortem. in fi. j. de cotratabu. qd intelligi-
verum: nisi dicta pacta essent appositia in contra-
ctibus respectibus vltro citroq obligatoz. quo-
rum natura est vr si ex vna parte tollatur: in totum
tollatur: vr. l. cum emp. j. de re iud. ven. 2. l. fin.
de accepti. Et ideo cum illud quod deuenit in pa-
cto dicitur quodam modo pars pretii vel alterius
vel que debebat venire in practu. vr. l. fundi par-
tem. j. de cotraben. emp. sublato contractu tollit-
tur pactum. Secus si apponeretur in alijs contra-
ctibus non respectibus. C. de i- ad secundum di-
citur hic qd informat ipsam actione: quod est illud
informare: et tunc intro glo. magnam ibi: et dicit
3 actio informat. dicit glo. 2 quod actio prima
informatur id est noua forma ei datur. qd patet ex
quobus quia actio ex vendit. confuevit dari ad pre-
ctum tunc dabitur ad factum quod deuenit in pa-
cto: vr. l. teneret. S. j. de act. emp. l. ij. C. de pactis
inter emp. C. Item actio ex vendito consistit ef-
se bone fidei nunc erit stricti iuris cum datur loco
actionis prescriptis verbis. vr. l. si cum. S. qui initia-
riarum. 2. S. fina. S. si quis cau. Doctro. comuniter
reprehendunt istud secundum dicitu glo. quia ino-
actio ex vendito erit bonofidei sicut primo. Quod:

apparet quia in ea veniunt fructus. vr. l. ij. C. de
pact. inter emp. qd non esset si esset stricti iuris. vr
l. videmus. S. si actionem. 2 de vlturis. nec obit. qd
dicitur qd succedit loco actionis prescriptis ver-
bis: quia non succedit imo accedit ei principaliter
vraq remanent. vr. l. item illa. j. de consuet. pe.
¶ Sed tunc oppo. actio prescriptis verbis. no co-
currit cum alia. vr. l. quoruz. j. de prescriptis ver-
bis. Quomodo ergo competit. ex vendito 2 prescri-
ptis ver. ad idem: respon. vr dicunt 2 vtramon. 2
bene in hoc actio prescriptis verbis non concu-
rit cum alia quando habet originem ex eodem fon-
te: secus si ex diuersis fontibus: nam actio ex ven-
dito oritur ex contracta venditionis: actio prescri-
ptis verbis oritur ex pacto in ontementi apposi-
to. vr. l. ij. de prescriptis verbis. 2 dicit. l. ij. C. de
pact. inter emp. ¶ Item contra predicta oppo. qd
si verum est quod dicit quod pactum vestitur co-
herentia contractus: male aduerfatur iurif. sol. hic
dum dicit quimmo. Ma. s. dicit de nudo pacto:
2 iurif. sol. hic inuit de vestito coherentia con-
tractus. Sol. dicit gl. pactum nudum est sui natu-
ra ab omnibus eius vestimentis nudum: sed hic ve-
situr coherentia contractus. C. Cuius gratia ves-
titam ad tertium. l. ad vestimenta pactorum. tamen
anteq veniam ad tertium circa pdicta dubitat an
semper veterem informat. gl. in l. pacta. j. de con-
traben. emp. dicit qd sic. si am reperit informatam
alias secus quando eam non reperit informatam.
gl. ibi dicit multa. 2 dicit ergo veterem no informa-
ri qd non habet. vr. l. si in venditio. in pr. j. de per-
ri. 2 como. rei vend. Et si ille gtractu no dar.
Et pln de postu apud te libru 2 promissu tibi pro-
me ire roma: istud factu qd promittitur nullo no
congruit actioni de postu. ideo eam non informar:
nec ei actionem dat. vr. j. prior. S. ibi ea eniz pacta
insunt que legem cotra. tui dant: secus ergo si non
dant legem practu: sed sunt penitus separata co-
dem modo si pactum vestitum apponitur pro vno
2 pactum nudum pro alio non potest actionem ve-
terem informare. vr. S. dicit in alia gl. posita super
ver. iudicij. C. Quo ter. j. dicit interdum infoz-
mat ipsam actionem vtrum informat ipas obliga-
tionem. Respon. non solum obligationes sed etia
contractu n informat hoc est dicere in sunt bone fi-
dei iudicij. l. lege lata dicuntur inesse stipulatioz
ni. 2 sic ipi contractus merito ergo ipsum infoz-
mat. pro hoc etiam. l. fundi partem. j. de cotrabe.
emp. ibi dum dicit quod illud quod deuenit in pa-
cto est quodammodo pars pretii. et sic ipsum con-
tractum actionem et obligationem informat. de
predictis habes licet non ita clare per L. yn. C.
eodem. l. in bonofidei. C. de i- ad tertium. l. ad
vestimenta pactorum. ¶ Quero 4° quod duplex est
vestimentum: tres sunt opt. vna fuit 230. qui dicit
est quod sunt ter. l. re: verbis: l. iterum: consentiu: co-
herentia contractus: vestit: rei interuentu. vr in glo.
Alj addunt duos modos. l. rei initio. vr. l. j. S. j.
de postu. vel legis auxilio: quod potest dici in
omni nudo pacto quod actionem producit. certe
hoc quod dicit legis auxilio: non est vestim-
tum vt statim dicam. Alj vr. Jaco. Wald. dicit:

Andre. Pomate. Contra dicit. Decia in l. singularis. ris. l. v. co. lu. ff. si cer. tu peta. Andre. Pomate. Due em. piones. ide tenet. Bal. in l. rescripto. s. fi. j. eo. Alex. l. in gularia. iij. col. ff. si cer. pet. l. scidm. ij. col. de ver. obit. aliquid p. Alex. l. q. bis idem. de v. obli. l. si ditor. r. j. col. rbi videf. sentie. e. sit. r vide. Pau. d. ca. l. na ad ea. vbi sequit. hic Bart. ff. de legi. hoc exp. se tenet. Barto. l. singularia. iij. col. ff. si cer. pet. Alex. ibi. su. r. ij. col.

probat. Probo p ratione qn resp/ cte obligacione: de illo debito. i. die no pot obijci copensatio. vt. l. si cus militi. s. j. r. l. qd in die. j. de copen. Nec pot opponi exceptio volo fas cis qz petis qz restituitur es post die. vt. l. si. vt. le. no. ca. Sed si dies adijcti exactione: vt in tpe qd datur iudicatis: secus. vt in d. l. si cu militi. r. s. j. sed in dote est istud qd potest obijci copensatio r exceptio dolo fa cis etia intra die. vt. l. si denaturus. in fi. j. de con. ob. cau. ergo apparet qz interim est nata actio: r istum pas sum vtriu ante die nascet actio. exa minauit plene in lita stipular. j. de vbo. obli. Et sic ad huius rde si dicit qz mulier replicatione iuuabit con/ cedo. nec b ter. negat: aut ergo mul lier agit ex pacto r succubere vt b ante actioe de dote: r si opponeret et exceptio replicaret de pacto appo sito vt vinceret. vt. j. e. l. s. vnus. s. pactus ne peteret. ita tenebat Jac. r Nico. ma. vel et effugiant ista dice bat predictus Nico. pone casus ter tio modo qz constante mrimonio et sic actioe no nata fuit factu pactum ne tpe statuto post diuortium dos reddat fed statim etia pstate matri monio. Et tunc valet vt ex pacto actio nascat: r a se mulier actionem no bz qz mrimonia pstat: r sic no po terit iuuari replicatione. ista potest esse bona: r hic etia hoc vt sentie r ff. de puz inducedo in ar. ad. q. seq. Quero r quid si debeas mihi ali quid sub conditione r ea pedente p pactu remissit mihi conditionem an possem agere. Et tunc casus est b qz no fm ista lec. vide gl. Op. ad de terminatione gl. r pce. q. r ad. s. fm ista lec. de. l. si in vditione. de peri. r como. rei. ve. sol. ibi no agit ex pri mo pctu pditionali. sed ex pacto ve sito coherencia pectus. hic do pactu fuit interpositu ex intervallo. Op. j. de vbo. obli. l. cu stipulatus sim mi/ hi a pculo. r. j. de arbitris. l. celsus. fol. vt in glo. Querit glo. qd si ra le pactum fiat in fi. mrimonia. die vt in glo.

Idem marcellus. Quero qm dz fieri pactum ctra ad ministraciones tutelae: vt dicatur sic r incontinenti. glo. dicit qz tpe quo

finitur tutela: quia tunc nascitur actio tutelae. vt. l. si tutor. cum. l. i. de. de. tu. r. ra. dist. sed in mrimonio no debet fieri in initio: vt dicitur est. s. in ver. pce. quia etia costante mrimonio datur actio de dote nisi in casu vt dicit glo. Ad primum r credo qz debeat fieri pactu in prin. tutelae. b. d. rex. hic in ingressu contractus. Preterea pactu nudum vestit tur coherencia alterius contractus no coherencia actionis vel institutis ipsius. qz apparet: qz ptra ctus condicionalis vestit pactum: vt. l. si in vendi/ ctione. in prin. j. de peri. r como. rei. ven. Preterea omnia reduncuntur ad prin. gestiomis. vt. l. cu opoz tet. in fi. de bo. que lib. r hoc ides dcommitter tenet omnes. Ad scdm qd dicit qz actio de dote nas/ scitur pstante mrimonio: est ptra illud qd gl. dicit in precedenti ver. vt pura. r ptra. l. si re. s. ois. de pig. actio. r ptra tel. l. in prin. j. de bo. ptele. dicit in l. si pstante. s. j. j. solu. matri. Querit glo. quid si pactum esset factum incontinenti de pfecta dia maioribus vstis. die vt in glo. Idem rudit. Dic ponit vni exepum pap/ manit. continua. vt. s. dicit. Pactu scdm circa substantialia cōtractus re/ nonat cōtractu pro parte qm est factu cum vno ex pluribus: cum eodem est factus verba sunt apta ad renouandum cōtractu vel ambigua r ptractus est renouatus: sec/ si non sunt apta. Est vile ad cognoscendum ex quo cōtractu agat r ex quo debeat solui gabella. Adeo autē Dicitur est. s. de pactis in con/ tinenti vel ex intervallo appo sitis extra natura cōtractus: hic loquitur de bis que apponunt circa substantialia ptractus. et hic viter hoc intendit. Pacta circa substantialia ptra ctus appoita re integra etia ex intervallo valent r quo ad actione sine in totum sine in partem sine cum vno sine cum pluribus ptractat. h. d. r diuisio apparet ex glo. postea super verbo vnde illud. Quero r pro declaratione. s. vtrum si verum qz per pactu scdm appo sita ctra substantialia cōtra ctus. primus ptractus renouatus videf. glo. in l. pacteria. j. de ptracte. emp. dicit qz sic fiat ex inter/ uallo: secus si incontinenti. ar. l. no ad ea. j. de pdi. r demon. Eni. s. dicit qz distin. l. no ad ea. habet locu in testatore tmi ex cuius voluntate tota dispo/ sitio pcedit: secus in pectibus. hoc placet alia rone qz sup eode no pnt currere vnde emptioe. r videf. h. d. vt. l. si id quod. j. de rescin. vendi. r ideo circa hunc articulum dicitur pactum secundo appo situr cum vno ex pluribus: aut cum eodem. Dist mo casu pro parte tantum receditur nec contra ctus in totum renouatur. vt hic in ver. sed cu duo. scdo casu aut verba no sunt apta ad renouatione ptractus. verbi gratia: rem qua tibi vendidi. p. r. volo qz empti habeas prima emptioe: r remisit tibi. r. vel prime emptioe ad. x. r non videf. rel nouatus contractus: aut verba sunt apta ad renouationem contractus: verbi sunt ambigua: quia possunt trahi ad vtriuqz: r videf. renouatus ptractus vt hic. r. d. l. pacta. ver. paulus. ita videf. tenere gl. r ter. in iust. j. e. l. si vn/ s. pactus. ver. qz si no in totum r ista sunt vitia vt scias ex quo pten agatur. Item vt

Item vt scias ex quo debet solui gabella. vtrū fuerit vna veditio vel plures. r ad multa alia. Glo. assignat quedā argu. contraria r nō soluit. dicitur hic qz eodem modo quo potest in totū tolli eodem modo potest in totum reformari. contra. de testa. l. heredes palam. s. j. Solu. illa concordant: nam eadē solemnitas requiritur in reformādo que in constituē do: non autem in declarando. Op. qz non sit idem iuris in tollendo partem qz in tollendo totū. vt. l. papinianus. s. sed nec impuberis. j. de inoffi. testa. Sol. vt ibi apparet in ter. qz ibi respectu dī uersorum: r ibi non est eadem ratio totius ad partem. hic sic. Tertio oppo. dicitur hic in versi. s. cū duo. qz diuersum sine est qm fit cū pluribus quā quando fit cū vno. Contra. j. de condi. inde. l. iulita. in fin. r. j. si cer. peta. l. singularia. Solu. ibi ex plu/ raltate personarum non variat rō: hic secus. Nā cū alio cū quo non est factum pactu non potest v/ deri contractus renouatus cum non consenserit. Alitmo glo. remittit ad distinctionem. l. pacta. de contrahē. emp. r de materia putus. s. tangit in. l. ad emptioe. j. eo. Pretor ait. b. Gloss. continuat hunc. s. ad precedentia. exemplū in quoz liber istozū ponit gl. Sed tunc quero qm. l. pce/ pit aliquid obseruari intelligit quoz ad actionem r exceptionem. vt. l. statuas. j. de acqui. re. do. r. C. si aduersus ven. au. sacramento. r ibi no. Cum ergo hic pretor dicat pa cta seruabo: quare non intelligit quoz ad actionem r exceptiones: sic semper pacta actionem producant. Breuiter nescio solui uere nisi aliquantulum diuinatione que diuinitio col/ ligitur ex continuatione quā facit gl. de isto. s. ad superiora. qm edicto plura continentur: scilicet qz pacta quedam producant actionem: quedam exceptionem. r de quibus pactis debeat intelligi subiecit istud edictum. vnde ex precedentibus app/ paret. de quibus loquitur hic: r pretorem sic sens/ fisse dum dicit pacta seruabo. quedam quo ad actionem quedam quo ad exceptionem: et aliter nescio responderi: huius contrarij nunqz vidi so lutionem: nec reperio ipsuz formatū per aliquē. Pactozum Jurisconsult. hic anteqz in/ tret expositionem edicti pos nit vna suā distinctionem pactozū: r breuiter hoc intendit: pactū vel est in re vel in personā: in dubio intelligit in rem. Mor. igitur qz in dubio personā apponitur in conuentione. vt determinet verbum significans promissionem: non verba significans acru rei promissae. de materia huius. s. dicam plene in. l. qui in futurum. s. j. eo. Ar gumentum a contrario sensu an sit ex pro pria significatione. Dolo malo. Dic incipit exponere verba edicti. Auerte ad vni dicit hic dolo malo ait pretor: pactum fe non seruaturū vbi dicit hoc pretor: certe nō dicit expresse: s. ia cō trario sensu cum dicit fe seruaturū pacta nō facta dolo. ergo si dolo non seruabit: r fm r hoc inuit iuriscōn. qz argumentū a contrario sensu sit ex p/ pria significatione. cōtrarium habemus. in. l. apud antiquos. C. de fur. vici in. l. omnes populi. s. de

iusti. r iur. dum loquit de interpree/ ratione extensius. querēdo an in sta tutis habeat locum argumentum a contrario sensu. Dolus est gen?: fraus species: r que differentia sit inter dolum r fraudem. Ad remotionem generis sequitur remotio speciei. Sed si fraudandi. Ite. s. est fortis. r legit diob/ moy dis in gl. pncipaliter. Primo qz illa duo verba inest em dolo r fraus. re ferunt ad pncipū. s. r ponant ad ex/ cufatione pctoris. r scdo mō qz s. legat recte. Ite pma lect. variat fm glo. tribus modis. Pone casum fm primā. Quero quid si pactu sit factū per fraudem an valeat. Rndit iuris/ consultus qz pctor de fraude nihil dicit in edicto: hoc fecit ideo quia dolo inest fraus. r sic iuge ver. inest enim ad prin. Sed quero an de isto pacto facto fraude sic aliquid per aliquem scriptuz specialiter. rndet iuriscōsultus qz sic. Nam elegāter labo ait r. Op. qz iste text. sibi cōtradicat. dicit em qz de fraude ni/ hil dicit pto. postea dicit qz ideo lo/ lo fraus: ergo de fraude dicit aliqd. Rñ. nō dicit expresse sed in nube et tacite. Quero ergo i quo differet dulus a fraude. glo. hic ponit tres opt. fm r primā dicit est genus: r fraus est spēs: r sic inest dolo fraus: sicut spēs inest generi. scdm duas alias dol? est spēs: r fraus est gen? r sic inest dolo fraus sicut gen? inest speciet. Puma est vera qz edictum pctoris pcedit negatiue r remoti/ ue. l. neqz dolo r. s. ad remotione/ gnis bene sequit remotio speciei: quia si dico aial nō currit: ergo nec homo currit. vt in. l. i. in fi. r. ibi no. j. de suaz legit. Alitro ergo ex cu/ saf ptoz: qz cū remouet dolum qd est gen?: ergo r fraudē qd est spēs. Alie lec. nō pcedunt: qz ad remotionem speciei nō sequit remotio gnis. Nō em sequit hō non currit: ergo aial nō currit: id si poneret qz fraus sit genus r dulus sit spēs vt inuuit ake due lec. nō excusaret ptoz: qz remouēdo specie nō sequit remo tio gnis. vt. l. duob/ s. si quis. r ibi dicit. j. de iuratu. Et p dicitis no. r qz ad remotione gnis sequitur remotio speciei. l. fundi. in fi. ff. de fun. in stru. l. j. in fi. in glo. de sus r legi. r. l. si. C. de vsur. rei iud. sed nō ecō/ tra. pbat in. d. l. duob/ s. j. qz r ibi

Andrea s. Pomate. Item vt scias quā uis doctus. teneat qz ex libello formatoz solui ga/ bellatamē bar. videf. tenere cō/ trarium. l. edita. col. iij. C. de eden. v. v. col. An. d. Po mate. Pretor ait. Et de Baso. in. l. lege. C. e. qui dicit labo ait r. C. qui dicit bñ oino. C. Pactoz rā. in qz tū do. Baso. hic dicit qz stante sta/ tuto qz in/ frumenta gnerenti/ giata bay beant ex/ cutionem paratā nō debēt in/ telligi con/ tra perso/ nā non no/ minatā in/ instrumen/ to. Adde Paul. de cast. cons. clxxj.

Contrarium. Adde in quantum d. Jaf. hic dicit qd si in instrumento dicit talis procurator: et itaqz constat tali instrumento per hoc no pbat ipsum esse procuratorem. Et qm nra pnceat mandatum. vt vauit Ro. consil. lxxij. qd hic venit limitandum noz

stabiliter ut si mandata esset alio p ductum in iudicio et iudex etia pnuatiasse super legi timatione pcurato lris: qz tuc sinorarius dicit hoc est ex pte mada. Et tunc no inueniatur originale nisi facit si dicitur. vt voluit de. de ancha. con sil. xl. Item limita nisi tale instru mentus est seruanqu qz h non reperiret originale nisi faceret fides vno luit. Bal. consil. lxxij. in pta etiam do. Jaf. ponit qd si fit pro hibiti ex cep. oppo nere con tra instrum non vs in religii de illa que ap pareret in sppectione instrumen ti. no te pi geat vide re que late posui in l. iij. s. condemnatum. j. de re iud.

Andre. Poma. Si pacificat. Adde qd per pacem potest renuntiare sententie. vt vult text. hic hoc verum est si expresse renuntiet fecus si tacite: ita pulchre Jason. l. si diuersa col. in. vers. limita. C. de transactionibus.

sed tu dic qd tibi loquitur in eo quod erat super fluum: et ex abundantia. ideo non erat vitium. hic sic.

Quod fere. Si precedit interrogatio et sequat responsio: presumit stipulatio nisi probet contrarium. h. d. Op. qz si probet contrarium. pbatitur falsum. Glof. dicit no est veru: qd potuit precedere interrogatio et ses quid rrsio inter abentes vel ex intervallo. vide gl. ista gl. sollet dicere verum in priuata scriptura: in qua de necessitate non ponitur locus et dies et co sul. vt. l. cum tabernam. s. idem. j. de pign. Sed in publico instrumento non procederet: quia cum tibi apponitur locus et tempus: apparet qd in vno loco fuit facta interrogatio in alio responso. eos dem modo si ex intervallo. Dices ergo qd probati tur contrarium hoc est contrabentes non habuiss se animum stipulandi: licet verba fuerint apra ad stipulationem. et hoc dicit ter. hic qd no animo stipulatum. et. Et sic intellet gl. s. ea. l. ver. igitur nuda. Querit glo. verum sit necesse qd hec pbat rio fiat per aliam scripturam: et videtur qd sic per. l. generaliter. C. de non nu. pecu. tu dicit vt in gl. que hic dicit qd illud veru qd vult probare coza teno rem instrumenti quod confitetur coeffectum sua vo luntate. Dic enim vult probare contra solentate: quo casu admittetur probatio per testes. ita dicit glo. ista quam no. z tene ment.

Contrarius prohibitus propter utilitate pu blicam non firmatur iuramento.

Si pacificat. Pactu per quod tollitur ius priuati sibi publica an tostate concessum valet: etiam si tolleret ius publi cum: qz tunc no valet etia si fuerit iuramento vel sti pulatione firmatu. h. d. ex. posuit sup verba edicti que dicit nec volo malo. hic exponit sequenti. l. aduersus. l. ec. Mo. singulariter qd quando pactu vel contractus aliquis est prohibitus propter vtili tate publica: tunc no firmat iuramento. dixi plene in. l. si qd p eo. in prin. de fidelit. Querit glo. an iste idem que sit pactu de no re quedo id qd perit net ad ius publicu admittatur. Rn. glo. qd sic z ve ne. Et qd qrit gl. qd si partim ptinet ad ius publi cu partim ad priuatu. dicit gl. qd respectu priuati valet: respectu publici non. vide ipsam glo. z not. De prima. q. vide qd dixi in. l. si maritus. s. si nega. uert. j. de adul.

Status mutatione videtur alia persona. Si ante aditam. Expeditus iurisco sul. de literat expo stione edicti: nunc venit ad tractanda quada va rias z diuersas qones circa materiam ista z de iure hoc intendit. Pactu factu et qd est vel futur? est he res: statim non mutato vs quo ad pacti exceptione: s; statu mutato valebit quo ad exceptione doli vel vtilitatis pacti. h. d. Mo. qd mutatioe stat? vt alia psona: sic no pdest et pactu factu iure dretorio: s; de eqtate iure exceptiois doli. cetera dicit vt in gl.

Sum. Hodie. In his que sunt comunia pluribus vt singulis qd fit a maiori

a maiori parte preiudicat alijs fauore liberatio nis. h. d. Op. dicitur hic qd debent conueniri in vnum locum. Contra imo valet consensus adhibi tus separatim. vt. l. per fundum. j. de fut. rusti. pre di. z. l. receptum. communis predi. Sol. hic loquit in casu in quo pactu plurius pnt nocere alijs: ideo requirit qd oes conuocent in vnu: tibi nocere no po terat. Contra imo indistincte nocet: vt. l. qd maior. j. ad municipa. z. l. nulli. j. qd cunctis. vni. no. Sol. illud veru in his que sunt communia pluribus vt vniuersis. hic in his que sunt coia pluribus vt sin gulis: quo casu si essent mille factum omnium non noceret vni. nisi in isto casu fauore liberationis: vt hic. z. l. si. C. qui bo. cede. pos. z hic non nocet fas etum plurimum: nisi cum decreto pretoris vt hic in glo. z hic in ter. vides z per Dy. in. c. quod omnes tangit. erra de reg. iur. lib. vj. z vide qd dixi in l. ij. C. de decu. lib. z. vide. d. l. si. C. qui bonis ce dere possunt. Querit gl. de duobus dicit vt in ea.

Maiorem. Maior pars intelligit cumulo personarum: nisi quando in cumulo debiti esset equalitas. h. d.

Plures. Plures preiudicantes vnum debent vel si plura debita competant vni: semper loco vnius habentur. h. d. ista lex. Op. s. de adop. l. si consul. z de senato. l. emancipatum. s. si. Sol. quandoq; habetur respectus ad per sonas ratione officij: tunc si gerit plura officia fungitur vice diuersarum personarum vt sibi. Quadoq; ha betur respectus ad personam ratione personae: tunc impossibile est vnum tenere vicem plurius. de hoc per Gnl. in. d. l. si consul. s. de adop.

Statutus vel reformatio committens aliquid pctoribus: subintelligitur vel maiori parti eoru si alij sint abentes. Fideas habet tacitam hypothecam in delictis ly cet inefficacem. Maior pars presens preiudicat absentibus. Pactum creditorum presens quare fit qd presu dicat absentibus priuilegiatis et non habentibus hypothecam.

Rescriptum. Pactum maio ris partis credit orum presens nocet absentibus z priuilegiatis hypothecam tamen non habentibus. h. d. Pro declaratione ex. quero vbi est istud rescriptu dicit Marti. Di cit glo. habemus eius mentem in. l. z. sum. in. fin. s. e. C. Quero vbi dicitur rescriptum qd omnes de beant conueniri. Respon. rescriptum loquebatur in definita: indefinita equo pollet vniuersaliter. l. si pluribus. j. de leg. ij. Vis premis sis noz. diligens ter? ex hac. l. qd si per statum vel reformatione committatur aliquid pctoribus subintelligit vel maiori parti eorum si alij essent abentes. vt hic. Debent enim? requiritur: quia forte eorum presens tra haberet alios ad suam sententiam: vt. l. scuti. j. de arbi. facti. C. de decu. l. ij. Dices in hoc ideo quia sic declaratum erat per aliud rescriptu. Za men verba de se important qd omnes debent esse

a maiori parte. Adde post. d. Alex. an factum a maiori parte dicitur factum concorditer. Ro. co si. d. h. z quo ad tertiam limitationem do. Jaf. ad de. D. lar. consil. lxxij. et in sum. vt. v. colum. referet Ro. consil. c. xij. consultius quod si testator mandat

presentes: vt hic dicitur in ter. Respon. rescriptum non dicebat aliqd de absentibus: sed solum de fisco. z inducitur hoc ad probandum de pri uilegiatis creditoribus. declarando igitur procedit. l. ista. vnde idem est fer in statutis z reformationibus: vt dicit. Op. quod semper fit? ha bet. tacitas hypothecas. vt. l. aufer tur. de iure fisci. s. fisci. z. C. in. cau. pig. ea. contrabi. l. j. ij. Sol. di cit gl. fallit in duobus casibus quan do fiscus succedit priuato. Bre qua do sibi debetur ex delicto. Mor. et go qd? in delictis fiscus non ha bet tacitas hypothecas. allegatur. C. p. si. cre. p. ferri. lib. x. l. j. Sed sibi videtur notari contrarius. Sed in veritate non contradicit. Non eni dicit hic glo. fiscus non habere ta citam hypothecam in penis: s; fisci alijs creditoribus non pferri. Et ideo Dy. in. l. qd placuit. j. de iure fisci. tenet fiscum habere tacitas hy pothecam in delictis: tamen sine ef fectu sue inefficacem contra credi tores. de hoc per L. yn. de bo. dam.

lus facere. Adde quod Ro. consil. cccclxxvij. consu luit quod licet alius tutor solus non possit actio nem cedere tamen vbi pupillus esset obligatus vel soluere vel cedere quod tutor possit cedere si ne pupillo interueniente tamen decreto.

Andre. Poma. Et vide. Et de hac re quia la aliqua per Epistophorum por. institui. de fas tis. tur.

Andre. Poma. Maiorem. Et de ter. mirabi lem in proposito. l. si precedens. s. lucius titius. ff. manda. vers. maior: pars non preiudicat minori: co tra fidelit. et. et pro declaratione huius vide om nino C. h. si. cast. l. ij. C. eod. qui dicit istam. l. esse fundatam super quatuor equitatibus: vide etiam singulare z mirabile dictum Roma. singu. lxxij. in. ci. cleri. z sing. c. xij. incip. heri. Nunquid autem in casu istius. l. vni. teneatur stare maior parti si re mittatur totum debitu. dicit quod non. ita Ro. an gu. cf. incip. creditores: et istum casum quomodo maior: uon preiudicat minori: quado papa vel prin cepti rescribit quod fiat de concordia non sufficit consentus maioris partis quia vno solo dissentie te non dicitur fieri de concordia. de veritate tamē quia bal. tenet oppositum vide Jaf. in. l. de fideico misso circa ver. iij. facti. C. de transact.

Andre. Poma. Debent enim. vide Fely. c. oes. col. xij. z seq. vers. ij. de cla. de constitu

Andr. Poma. Si pacto. Vide Berti. in l. ex duobus. in. vj. q. ff. de duo. reis. circa opp. q. facit de. l. in eis. ff. de arb.
Querit glossa. Adde bal. i. c. literas. de psump. q. dicit esse ibi casum. p. ista glo. tene metri. Jo. de smol. l. h. luffa. s. bi. in l. in pen. colu. de le. ga. j. allez. gar. islagi. p. singula. ri. z. in. l. ad. iez. ff. de ver. oblig. vide do. Ant. i. c. j. d. pac. bal. in. l. j. c. d. his. q. pe. no. in. iij. co. ego de hoc allez. go. casus. j. c. fi. de fal. in ver. sub obligatio. ne. et tene metri. q. ne mo allega. ur. et. po. ista. gl. d. i. legem. l. j. s. i. q. s. simpliciter. j. de. oblig. dixi. sibi. etiam. casum. ad. quem. non. animad. uertit. ho. is. ver. sub. conditio. ne. contuncio. yer. si. illud. facit. fues. rti. dabo. vbi. primo. dicit. sub. conditio. ne. pena. erpo. nit. qd. est. dicit. sub. conditio. ne. dicens. si. il. lud. factus. fuerit. An. dte. Bar.

na petatur vt bic: sed acceptilatio tollit actionem ipso iure: et si pena petatur actio non reficitur. vt. l. qui res. s. arca. j. de sol. Bñ actor nō potest ob tinere: quia experiretur sine actione: et iudex debet re: absolueret eum etiam nemine opponente: quia videt actorem carere actione. vt ibi agitur in gl. z bene. C. oppo. de. l. si pro iure. s. f. rti. de condi. fur. Solu. ibi in pena legali que petitur simul cum re: hic de pena conuentionali. C. oppo. q. vtrūq. petatur. vt. l. qui fidem. j. de transact. l. ita stipula tus. in. fi. j. de verbo. oblig. Solu. ibi fuit dicitur ratiō manente pacto. C. secundo op. de. l. obligatio num fere. s. fin. j. de act. r. obli. vbi penalis stipula tio nouat precedentem conuentionem seu conuen tionalem stipulationem: mer go hic solum pena pos terit peti non exceptio opponi. Dicit gl. debet in telligere qd hic fuit actum ne nouetur: vel loquit. fm iura noua fm que tacite non presumunt noua rti: vt. l. si. C. de noua. Et si in opponere quomo do pactum liberatorum potest nouari cum noua tio sit vnus obligatorum in altera transmissio. vt. l. j. de noua. respond. per pactum liberatorum quis obligatur naturaliter nō petere: sic potest noua rti: sic remanet quod hic fuit pactum q nō fieret nouatio. vel dicit gl. qd loquitur fm iura codicis zc. vltus cā do. Ja. bu. r. Bñ. de cu. respondit ad illā. l. obligationū fere. s. fi. q. ibi stipulatio penā lis apponit practur iuris ciuilib: vno pacto qd est iurisdictione. vt. s. e. l. in. p. in. ar. j. ad. l. l. j. s. ite si ita. r. l. cū sine psumitōe. qñ dies. le. ce. et. l. pcedia. j. de act. emp. r. l. h. quis a socio. j. pro socio probatur hec fol. in. l. duo societates. co. r. i. ipsi Ja. r. Bñ. de cu. tractant hic materia nouationis que estet vna longa repetitio. L. y. pont. C. eo. in. l. si pacto quo penam: de contrahe. r. comit. stip. l. nuda. C. ad ueritas. j. qd duplex est stipulatio nouans vna coequalis ad primam: r in hac nouatio ne hodie est immutata per. l. i. in. C. de noua. de qua dixi plene in. l. pe. j. de noua. Quedam est stipu latio penalis: r ista vtrum nouet precedentem vel non dicam plenissime in. l. ita stipulatus. in contra rtijs vt time partis. j. de ver. ob. dicam in. l. pcedia. j. de ac. emp. r in hac nouatione per iura noua nō bil est immutata: r ideo glo. que dicit aliud. hodie aliud ostendit non dicit veritate fm oec. d. qñ ergo respondemus dno legis obligationis fere. in. fi. j. de act. r. ob. respon. hic pcedit cōuentio libe ratoria: que non nouatur per sequentem stipulatio nem penalem: nisi pcedit cōuentio obligatoria q nouat cum distinctioe quam posui in. d. l. ita stipu latus. in. fi. r. o. primo fado: liberationis. vt. l. si vn? s. pactus. et quod ibi no. i. co. secundo quia posteo qd pactum de non petendo obliget quem natura liter non petere: licet quidam contra. vt dicam in. d. s. pactus. r sic ista talis obligatio potest nouari: r tamen pactum producit alios effectus: quia tol lit naturalem r elidit ciuilem: vt. d. l. si vnus. s. pas ctus. qui effectus nō potest nouari. merito ad hoc obstat exceptio vt hic. In casu tamen repetio nō nari exceptionem. i. eius effectum petimus. vt. j. de pzo. stipu. l. j. in. fi. magne glo. r ibi no. qd tamen intelligit: vt ibi dixi. Querit gl. vtrum r sit idem pices

dicere promitto tibi fundum sub pena cētum rōb cere promitto tibi fundum r si ipsum non dederō: promitto tibi centum: quidā dicebat q nō glo. q sic r bene quod no. r tene menti vt hic.
Exceptio doli datur in subsidium deficiente exceptione pacti: in pactis liberatorijs.
In pactis liberatorijs acquiritur domino per pcuratorē abscq. cessione.
Pactis pcuratoris prodest dno nocet dno si habet spāle mādas tum vel generale cum libera: secus si ad agendum rti sit datus. h. d. C. r isto. s. no. r q sicut actio vtilis datur in subsidium deficiente directa ita in pactis liberatorijs datur in subsidium directa ita in deficienti exceptione pacti. C. secdo no. diligen ter r q s in pactis obligatorijs non querat dno pcuratorē: nisi facta cessione: r in pactis libe ratorijs non est opus cessione: vt hic.
Alia ratio vt patet in adiecto. vt. j. de conti. pecu. l. sed si filio. s. j. glo. fates tur contrarium quod hec ratio non con cludit de necessitate.
Procurator: oim bonorū cū libera potest age re r in iudicium deducere: s non sit dicitur.
Am r nocere. C. oppo. de. l. q. r ius q. ratione.
De procur. Sol. intellige hoc quod ha bebatur generale cum libera: r ideo distin gue: vt hic in. l. glo. quam no. ex. fi. lunius. l. not. r q pcurator omnium bonorū cum libera: licet non sit dicitur ad agendum r defendendum: tamen agere potest ad rem r in iudicium deducere.
Procurator doto ad lites solui non potest. Procurator quomodo debet cōcludere in libello.
Ed si tantum. Mor. r q pro curatori doto ad lites non potest solui: r ideo est vlti genter aduertendum in conclusioe libel li. Nam procurator debet concludere q petat reū condemnari sibi. vt. l. j. C. de senten. r ad dandum soluendum domino non sibi: vt hic. dixi plene in. l. hoc iure. j. de sol. nisi esset procurator in rem suā: vt hic in. fi.
Tem magistri. Nota q pa qui psumt copositus r collegijs prof dest r nocet ipsi collegio: quod profi nō est dubium. Nocere autem non potest: nisi eis sit specialiter r permitsum: vel concessa libera admis nistratio. probatur. j. quod vt aut clam. l. iij. s. j. q. de quo per L. yn. C. de transact. l. pces. vide gl. super verbo constat. r tene menti ter. cum glo.
Atoris. Quero vtrum pactum tu nihil dicit. glo. dicit q non nocet si fies r etimo donandi: alis secus. quod dicit vt in glo. r. C. eo. l. pactum procuratoris.
Pactum cedentis an noceat cessionario.
Cedenti agenti quādo possit opponi q male agit cessione facta.

Andr. Poma. C. r isto. Bar. tamen. l. ij. C. eodem videtur velle q etiam hic comparat execu tio pacti dum scdm vnum intellectum intelligit ibi lum ter. loqui in pcuratore in re sua.
Andr. Pomare. C. Specialiter. Sed nonne semper videtur cō structi cum libera. vt in. l. pces. C. de tras act. salua vt per Ja so. r ibi in tij. colum. versicu. ij. l. iura.
C. cessionario. glo. b. in. fi. vide dicit q sic. nisi interue nerit alterū de trib? q ponunt in. l. iij. C. de noua. Idē videt no. in. l. no men. C. q res pig. obli. pos. in. fi. gl. hic videt tenere q sufficiat qm q mō debitor sciat. idem in. l. fin. j. de trasact. Ad ar. fil. dicebat q in pacto gratuito pcedit pncipū glo. in tras act. pcedit finis. Sed hoc nō paf l. Jaco. de are. in. l. j. s. j. ad tred. melius quā alius dicit sic. qñ q cef sio est facta ad cōmodū cedentis: qz quicqd exigit dñ in cōmodū cedentis vertit: r tunc pactum r omne fas ctum cedentis nocet cessionario: nisi si interuenit alterū de illis tribus hic notatis: r sic loquitur. l. nomen. C. que res pig. obli. pos. r quod ibi no. Sed si cefio est facta ad cōmo dū cessionarij: tunc quocūq. modo debitor sciat nō poterit fieri pactū in pcedicium cessionarij. ita loquit. l. fi. j. de transact. a finis hulus gl. di xi in. l. facta. s. si heres. ad tred. vt L. y. in. l. iij. in. fi. C. de noua. in. q. fi.
Quero vtrum r coispo q facta est cefio possit obijci cedenti male agit quia cefisti. Respon. eodē modo: si quidem est facta cefio ad cō modum cedentis non potest obijci nisi interuenient alterum de illis tri bus pcedicis: secus si ad cōmodū cessionarij. nam tūc indistincte pōt obijci: vt. l. in. cause. s. si. cum. l. seq. j. de procur. dixi in. o. s. si heres. sic debet intelligi q dicit de cōfessione lxxvij. et ibi an fiat de foro cedentis r an cedens possit agere ad cōmodū cessionarij per eundē cōp si. c. vij. in. lib. et an debitor soluens cedenti omni so cessionario liberetur ipso iure vel ope exceptio nis per eundem consilio. c. cccij. et quando cefio nis exceptio impediatur executionem instrumēt. vj. de Roma. consi. c. ccc. lxxij.

- a Andre. Pomate. Contractus. vide Alex. in l. in bone fidei. in ij. coli. C. eo.
- b Andre. Pomate. C. de pactis contractum. Idem dicit Pau. Bal. in l. petens. C. de pac.
- c Andreas Pomate. Contractus famofam. Sed certe qui committit delictum vt deur con sentire pe ne qua me retur glo. l. j. s. de stias. vers. sic. onera. ff. de pos tulan. est ex. bonus in. l. ipera tores. ibi ipse huc pene sub didisti. ff. de iure si. fci.

cedentis an nofca cessionario: vt no. Dy. in l. seruum filij. s. j. de le. f. oia. j. de pecu. l. f. actor.

Sed si inter Pactum est dende actiones nocet ei qui eas ha ber: cedere ds. h. d. probatur in. l. apud celsum. s. mandauit. de volit except. r. fte. s. legitur hic duobus modis. primo quando vendidit ali quis procuratio nomine dñi. Secun do legitur q vendidit qs tanq dñs rem alienam: tunc dicitur pactum eius ad quem negotium spectat in veritas te preiudicat ei qui habet actiones de iuris rigore.

Tibi decem

millia. Obligatio q re con trahitur nō pot trahi vlt tra qua peruenit. h. d. r. ista. l. est tota notabilis r vltis r multis sub stitit. C. oppo. j. eo. l. in traditionis bus. Sol. hic loquitur de obligatio ne q re dtrahit que per pactū non pōt augeri vt dicitur re contracta. Quero ergo an decem millia sup perflua debeant ex isto pacto vesti to coherentia contractus. Glo. dñs dicit q non q: cū accedat quantitate esset vsura que nō pōt deberi ex pa cto etiā vestito coherentia contra ctus nisi intercessisset stipulatio: vt l. quis. C. de vsuris. Item non pōt esse valere iure donationis quoniā donatio olim non valebat pacto mi do: hodie sic. vt. l. si quis argentum. s. penul. C. de dona. ita dicit glo. in eo q dicit non valere vt donationē olim quia pacto nudo: videtur male dicit q tmo erat pactū vestitum co herentia contractus. Pōt respō. q si quidem erat mera donatio. ita q nullo modo respiciebat primum contractum: tunc illi contractui le gem non dat. nec de illo vestitur. vt l. iuris gentio. in eod. marcellus. cum seq. s. eo. Si vero fiebat respe ctu contractus: vt quia promisi tibi plusq mutua: tūc est recte vsura. r hoc facit q si in instrumēto vendi tionis apponitur illud pactum r id s. in iuris gentio. ff. de iur. r do. Abb. in. c. j. de maledi. Bald. in. c. j. s. n. viro. de pace iura. fir. Zudo. roma. in. l. ij. ff. ad gl. Andre. Barba.

quod plus valet dedit r donatio: q illa non est vt ra donatio: nec fit ex mera liberatione. Ignorat enim quid donare velit. q hic videtur tenere Dñi. r ego idem in. l. si quis cum aliter. de verbo. oblig. C. ad aliud q glo. dicit hodie cōtra per. l. si quis argentum. est verum q hodie donatio per fitur pacto nudo sū in eo exprimitur causa: secus si pro mitatur simpliciter sine causa ne ad idem concu rant oue improprietates. vt dixi in. l. iuris gentio s. quonimo. ver. igitur nuda. s. eo.

- 1 Actiones descendentes ex maleficijs r etiā cō tinentes causam famofam ex maleficio tolluntur ipso iure per pactum quia sunt debiles;
- 2 Actio rutele licet sit penalis tamen non tollit ipso iure per pactum.
- 3 Si quis confitendo sacerdoti dicit remitto iniu riam quod non sit sublata actio.

Quedam Actiones descendentes r ex ma leficijs ipso iure tolluntur per pactum. h. d. C. Mo. istum casus qui est singularis. concordat. j. c. l. i. vnus. s. pactus. vt per hanc ponit tur exemplum in. l. legitima. s. eo. quia ista conuen tione lege uanatur: adeo q actio ipso iure tollitur. Quero quid in alijs actionibus hic nō noisitis. glo. in. fi. dicit idem in omnibus similibus que con tinent causam famofam: vel sunt penales cum sū eadem ratio: vt. j. ad. laquil. illud. C. Videamus igitur que est ratio diuis. s. Rator: quia actiones descendentes ex maleficio non causant ex consen su: r ideo sunt debiles. Itē cum sint penales sunt odiose. Nam venio ad glo. dicit glo. idē puto in oibus similibus que continent causam famofam. intellige si sunt ex maleficio: secus si ex contractu vel quasi. vt actio rutele: pro iocore depositi. r tunc les que famose sunt: vt. l. j. de infra. tamen per pas ctū ipso iure non tollitur. vt. s. eo. l. iuris gen. ver. idem marcellus. r vers. seq. Item quia q subdit: vt sunt penales. intellige q vtraq: parte sic emi lo quunt exempla in text. postea. Sed si ex parte rel tantum esset penalis non. esset eadem ratio. Doc etiam q apparetur in actione rutele que ex parte rel tūc est penalis: r tūc nō tollitur ipso iure per pas ctū: vt in. d. s. idem marcellus. Quero quando pacta tollunt actionem vel oblig. tionem ipso iure. glo. dicit vt per eam. S. pone tres casus: r dicit vt in ea. de hoc dixi in. l. legitima. s. e. C. j. Ultimo quero si quis confitendo sacerdoti dicit ego res mitto alteri omnem iniuriā. vtrū per hoc sit per missa actio. glo. in. fi. de ini. in. fi. videtur dicere q sic. Dñi. de cu. dicit contrarium. nam quilibet fi delis xpianus tenetur remittere o quom animi qd habet erga alium: non autem actionem iniuriarū. Itē remittendo odiū nō videt remittere iniuriā. vt. l. si bonus. de ser. vt. prediozum. Plus videt di cere magister fenestiarū. lib. iij. distinctione. xxx. q quis non tenet remittere inimico suo: nisi pctē sit: aliter signum amicitie non tenetur ostendere: sic q rificatur q dicitur in oratione officia: omisit te nobis debita nostra sicut r nos dimittimus de s. bitoribus nostris: quasi dicitur sicut r nos dimittimus penitentia tu dimittit ei. In hoc tamen stas dum est theologis.

Pignus

- 1 Pignus constitutum nuda conuentione de iure re ptozio productio actionem.
- 2 Pignus qm tollatur r pactū expressum ipso iure.
- 3 Pignoratitia directa q datur debitori contra cre ditore dicitur pignore tradito: vel si alio modo ad cre ditorem peruenit.
- 4 Mutuo exp: effo vitatur tactum. remissive.

De pignore Pignus solo consensu con trahitur de iure. ptozio: sed solo consensu non tollitur. h. d. C. Mora hic ca sum quod pactum nudum lege inuatur: vt ex pas cto actio oritur: et sic habes hic exemplum. l. legi tima. s. eo. C. oppo. pignus est contractus nomi natus: vt. l. j. in fin. s. ergo actio oritur absq: iura mento ptozio: vt. l. iuris gen. in. p. m. s. eo. Respō deo pignus assumit nomen ab actu: dicitur enī a pugno. vnde si peruenit ad traditionem bene ha bet nomen nec eget auxilio a iure ptozio: s. qmā do r constituitur nuda conuentione non habet no men nec produceret actiones nisi iure ptozio cor roboraretur. dixi. s. eo. l. iuris gen. in. p. m. C. opp. et r videtur quod pignus per pactus ipso iure tol latur: vt. C. de pig. l. mator. r de reg. iur. l. nihil tā. r. s. eo. l. iuris gen. s. adeo. Vltis timore gl. intrat hic vnam distinctionem facta logā ex qua apparet quod. s. iste legitur r fctus modis. primo q loqua tur in pignore constituto nudo consenti. r qd ibi dicitur de pacto: scilicet tacto: quo dicitur ex ceptio: vt. l. ij. C. de remis. pigno. Pactum autem expressum tolleret ipso iure: vt in contrarijs. Sed adhuc instat glo. eam hic esset nota cū illis r natu ralis obligatio quomodo per pactum potest tolli. Dicit glo. quia erat res integra: sicut dicitur in emptione: vt. l. ab emptione. j. c. Quidam repes hendunt istud. nam per contractum pignoris con stituitur ius in re: vt. C. de pigno. l. pignoris. j. de pign. l. pignoris. ergo ibi nulla est obligatio: nec qmilio: nec naturalis: vt in. fi. de actio. s. j. r actio pignoratitia que est personalis. l. fin. C. de distra ctione pignorum: non peritur nisi pignus tradat ur. vt in. fi. quibus mo. re contrahitur oblig. s. fi.

- 1 Potes r dicere q pignoratitia directa que datur debitori contra creditorem non oritur: nisi pigno re tradito: vt. d. s. fi. vel alio modo peruenit ad eum. vt. l. vtrq. j. de dam. in. sec. r. in. quillimo. eo. ti. sed pignoratitia contraria ista competit ex nuda conuentione quocumq: modo in ipsa decipiatur cre ditore: vt. l. j. de pig. ac. et. l. tutor. s. contrariam. eo. r. expressum in. l. si quis in pignore. s. j. in ver bo obligatam. eo. ti. non enim dicit ter. tradidit. r idem dixi in proemio digestorum in. s. tertij. in. fi. r sic: habes ex ista lec. qd hic loquitur quando pa ctum est factum de non petendo pignus tacte. Se cundo modo legitur quando pactum sit factus de non petendo debitum: quo casu hypothecaria tol litur ope exceptionis. s. prima actio tollebatu r ope exceptionis. s. circa hoc tamen gl. distinguit la tius. eam vide. C. Mo. istam distinctionem quan do pignatio expresso videtur tactum. de quo in. l. j. in. fin. j. quib. mod. pig. vel hypo. sol. r. l. si fidetis for. in. princ. j. de leg. j. Tertio modo legitur. l. ista quando ad traditionem est processum: quo casu

per pactum hypothecaria ipso iure tolli non pot rest. Quidam r ptoziant istam tertiam lec. nā qmā ad hypothecariam nihil operatur traditio. j. de pign. actio. l. j. r. j. qui po. in pig. ba. l. si ptoz. in. fi. r sic semper per pactum ipso iure tollitur. In prin gnoratitia vero actione procederet distinctio pze dicta.

Si quis paciscatur Pactum pfo male nō pot rigitur ad heredem.

- 1 Pactis extraneo quis non potest.
- 2 Quod ab initio est inutile an postea confirmetur. remissive.
- 3 Si pater filio paciscatur vt heredi: filio queritur directa si vt filio utilis: si vt extraneo nulla.
- 4 Pater paciscens filio videtur pacisci vt extraneo quando filius meruit aliter vt filio.
- 5 Filius incrans cum pecunia patris: medietas ius cri dicitur aduentitia.
- 6 Assertioni patris et filij circa merita an pcesses ruit non statur.
- 7 Pater etiam videtur stipulari vel pacisci filio vt filio quando nominat ipsum filium secus si nomine proprio tantum.
- 8 Pater videtur stipulatus filio vt heredi quando non apparet an filio vt filio: an filio vt heredi.
- 9 Quomodo possit apparere ex cometuris patres stipulasse filio vt filio: vel heredi.
- 10 Emphyteosis si accipitur per patrem pro se et filijs quod videtur stipulata vt filijs non vt heres dibus.
- 11 Qualiter et stipulatione vel pacto patris querae filio. remissive.

Si pactus Non potest quis pacisci ex

traneo nec conuocari: si ex traneus paciscenti heres extiterit. Idem si quis filio vt extraneo paciscatur. h. d. et notabilis et sub stitit casus est. Not. j. q non potest quis pacisci ex traneo: quod intellige ptozios: alias secus: vt. l. idem in duobus. in. fin. j. eo. et ibi dicam statim.

Secundo not. j. q ab initio est inutile postea non confirmatur. dicit per Dyn. in. c. non firmatur. extra de regulis iuris. lib. vj. Tertio not. quod si paciscatur qs filio vt extraneo non valet. C. ad istud tertium oppo. j. eod. l. et heredi. s. nos auo tem. et. l. ams. C. Glo. j. mirabiliter distinguit. Aut quis paciscitur filio vt heredi: aut filio vt filio: aut filio vt extraneo. primo casu queritur si filio directa. secundo utilis. tertio nulla: quod dicit vt in glo. vide eam et not. C. Quero qualiter cog noscam r vtrum fuerit stipulatus filio vrsitio: aut vt extraneo. C. Glo. no. dicit an filius fecit mi bialiquod propter quod illud meruerat sicut qui libet extraneus: r videor sibi pacisci vt extraneo: aut non meruerat r videor sibi pacisci vt filio. pro quo facit. l. si donatione. r quod ibi no. C. de coly la. r. j. de castren. pecu. l. si forte. C. Et ex hoc appa ret quando pater promittit aliquid filio per sti pulationem: si quidem filius meruerat: vt quilibet extraneus obligatur pater filio. nam illud dicitur aduentitium: quod enim querit filius et opera sua aduentitium est: vt. l. cum oportet. in. princ. C. de

v. l. v. ij

vel discussionis non facit: tunc autem cōfēntē pacto aut non: si non cōfēntit aut fuit renuntiatum illis dīctis aut non: ut patet ex glo. 2. l. si stipulatus. §. j. de fidei. cum fin. glo. P. dicitur vera quando principalis non potest cōfēntiri facto creditoris: sed si cōfēntiri non potest ab ipso culpa creditoris tunc directo peruenit ad fidei. ut l. iij. §. si is pro quo. quod quisque iur. facit. de verbo. obliga. l. decem. 2. si certū. pera. l. fi. C. ultimo not. q. ad constituendum pactum mere personale ita quod personam non egrediatur requiritur q. in pacto po natur dicitur caratina: ut nō petam a te tantum vel duntaxat. Sed si persona adijctur verbo executi uo sine dictione caratina: ut promitto non petere a te: tunc facit pactum personale hoc est q. limitur cum persona. tamen eo viuo per personam egreditur ut. §. e. l. acquirunt. §. j. 2. l. heredi. in prin. de hoc latius dicam in l. qui ita futurum. §. j. eo.

2. Pactum ut porrigatur ad alios requiritur qd interfit pecuniariter non ratione affectionis.

3. Interesse affectionis in contractibus honestis operatur q. actio detur ei cui alter non daretur: non ut in plus detur.

Fideiussio. C. oppo. q. par

Fideiussio est pactum fideiussoris pro reo. l. duobus. §. a fideiussore. §. de iurei. sol. ibi in iureiura. quod habet vim solutionis. hic in simplici pacto. C. oppo. §. e. l. idem in duobus. in fi. Sol. ibi hoc fuit actum hic fuit pactum simplex: quo casu non porrigitur ad reum: nisi fideiussoris interfit: ut in glo. C. oppo. de l. h. §. j. de doli excep. ubi exceptio doli semp est in rem ex parte opponentis. dic ut in glo. C. ultimo no. si. butus. l. cum glo. q. illud quod requiritur q. interfit paciscentis intelligitur si pecunia pter interfit: secus si ratione affectionis. vide glo. Contra uno consideratur interesse affectionis: ut l. cum seruus. §. mand. Sol. dicit glo. ibi in benefici det iudicis. Tu dic q. in benefici det iudicis inter esse affectionis facit ut ei detur actio cui alii non daretur: nō tamen q. in plus detur ppter affectio nem: ut ibi dicitur.

Ed. 2. fideiussor. l. quia sepe

Saccidit. quia licet ut fideiussor acceptat: tamen in veritate est principalis. 2. ut de principalis est iudicandum.

Dem in duobus. in dubiū

Utrum pactum factū vii ex duobus reis debendi alijs proficiat. Glo. ponit hic duas opinio. una q. prodest alteri: scilicet si paciscentis interfectus q. prodest alteri si socij sunt. vide glo. hic veram: quia alteri prodest quando paciscentis interfit: licet socij nō sint: unde si pecunia tota peruenisset ad paciscentem in totum prodesset alteri. ne si solueret a paciscente repeteret per actionem. nego. q. ut in l. i. §. C. de duo. reis. si in parte peruenit pecunia ad paciscentem pro ea parte pdest alteri: coe. re. ut no. in l. iij. §. nunc de effect. j. de l. l. Sed quando sunt socij pactum factum vni prodest in totum alteri. Declaro intellige soj

ctos oim bonoru vel illi? obligationis. ita q. oē cō modū 2. in cōmodū inde pueniēs sit cōe. ut no. in l. si duo. si quis cau. nō si creditor diceret: volo ab altero petere partem suā iū: nō pōt facere: q. si ille alius vni denariū solueret: in eo b3 participat re primus paci. cens: 2. idēo inquietando aliu crā in vno denario inquietat paciscentē. merito ob. cep. ut. l. si duo. §. de arbi. put ibi loquit de duob? reis. P. dicitis vero videtur ob stare. §. de duo. re. l. eandē. §. j. ubi ut pactū factū vni pnt alteri. duo requirunt. s. q. sine socij 2. cōis culpa interuenit. Rn. p. dicitur vera quando cōueniunt ad aliquid cōu ter. pmissum: s. si cōueniunt actione doli vel culpe: quevenit ex cōtractib?: tūc requirunt illa duo: scs q. sint socij 2. cōis culpa interuenit: tūc em qd vnijs soluerit alius cōicare debet: sed h. interue nisset culpa vni? iū: pactū est factū alteri coe. reo socio: illi qui cōueniunt ex culpa sua. ppria nō da ret pacti exceptio. Ratio q. illud qd solueret ex culpa sua non repeteret a socio suo per actionē. p socio. vñ soci? etus non inquietatur nec eius inter? est: remanet ergo regula posita in l. 2. heredi. in fi. vera q. tantum porrigitur ad eum si paciscentis pecuniariter interfit.

Personale. C. oppo. de l. si tibi. §. si pactus

Sed quis? Dicitur hic c. l. i. de pactis fideiussoris: pdest reo si hoc actū sit. quid in dubio. dicunt quidam q. semper agi p. e. sum. §. cōtra 2. bene. q. re. est in l. fideiussoris. §. eo. qui in dubio loquitur. C. Quero an idē sit pactū cuiuslibet extranei ut proficiat debitori si hoc est actū. glo. 2. q. nō q. per extraneum. sim pliciter nō acquirit exceptio doli vel pacti. vide glo. 2. no. C. otarium ut dicere glo. nō solū. §. libe rationis verba. de l. leg. vbi cōfessio facta a bente parte inducit doli excepctionem 2. cōfessio ad libe randū idem est q. pactū: ut in l. male pactū. in pn. §. eo. Ista glo. dicit merā veritatē. pbat in l. 2. heredi. di. §. nos aut. §. eo. ubi est re. idē no. in l. pompo. la. §. j. de neg. gest. in glo. ij. examinaui plene in. de. §. liberationis verba etc.

Vnus. Ista est solēntia. l. profes

Utrum pactum gratuitum factus per vniū ex duobus reis credendi nō p̄iudicatur alijs. secus in pacto non gratuito. Ista est solēntia. l. profes quis eadē materia. Per pactū vel nouationem vnijs ex duobus reis credendi socij alteri p̄iudicari nō potest: secus per solutionis. receptionem vel litis cōfess. h. v. Primo p. declaratione. l. quero que societas erat hic inter istos argentarios vel alios duos reos. credendi. Gloss. timore contrarium: de quibus hic infra dicam. d. cunt q. hic erant socij cū incidenter q. est dicitur contra istum reatum. Si est simul argentariam exercebant erant socij de necessitate ex cōuentione tacita vel expressa. Dicat ergo secure q. hic erit socij illi? argētar vel ois bonoru vel illi? oblatione q. omne cōmodū 2. in cōmodū est cōe: 2. idē pactū factū ab vno nō nocet alteri: q. oblo nō est eius ppria in veritate. d. hēt em. ex actū cōicare: s. si nō essent socij 2. essent creditores. et.

creditoris ex causa mere lucrativa: quia nullus de suo aliquod potest: tunc esset obligatio cuiusq. propria 2. exactum communicare nō deberent merito per pactum potest p̄iudicari alijs. ut. §. ad. l. fal. l. in lege fal. hoc esse obseruandum. hoc pmissio pro intellectu. l. venio ad contraria. 2. opp. §. de arbi. l. si duo. que directo dicit contrarium de verbo ad verbum. Glo. ponit multas sol. quarū quedam non sunt vere: ut patet ex iam dicitis: alie continēt diuinationem. vna est que habet colorem: ut v3 q. sibi in sentētia: hic in pacto. vide glo. Si lex contra ria loqueretur in sentētia iudicis hec sol. esset bona. nam cum sit necesse q. lit. contēst. pcedat sentē tiam: iam p. contestationē vnus p̄iudicasset sibi debitum: ut. l. ex duobus. §. de duob. re. merito pos set alteri p̄iudicari simpliciter: sed ibi loquitur in sentētia arbitri: ex qua non ouitur actio nec ex cep. sed solum ex pacto facto in cōpmissio: rema net ergo pactū otarium q. pactū vnus q. socijs nocet alteri. dic ergo hic fuit pactum gratuitum: quod alteri non noceratur quia illud qd alius so cius exegit nō tenetur a socio paciscenti cōmuni care: qui sua culpa hoc perdidit: agendo igit non agit nomine socij: nec pro eius utilitate sed p. sua ppria. In otario fuit pactū nō gratuitum nec cō pabiliter sed diligenter factū q. cōpmissio. Et id quicquid alius socius exigeret teneret illi cōpmissio: mittent cōmunicare actione pro socio. Non pōt enim sibi aliquid imputare 2. idēo nomine socij: et ad eius utilitatem videt agere si vniū denarium pe teret: merito excepctione repelleret. ita loquit. l. cōtraria. 2. ad hoc pōt aptari vltima solutio glo. que dicit ibi de re dubia. hic de re certa donanda. C. Item oppo. de iurei. l. duobus. in prin. sol. gl. 2. bene. aliud in iureiur. q. habet vim cōtestationis 2. sol. ut ibi. aliud in simplici pacto: ut hic. 2. vix in l. otaria. 2. tertio opp. §. de acceptil. l. 2. p. iussuran dum. §. si. dicit glo. aliud in acceptilatione. que ha bet vim solu. ut ibi aliquid in pacto ut hic. Glo. ibi in acceptilatione videt distinguere si sint socij vel non. idem not. in glo. l. si rem. §. si duo. §. de noua. Veritas est q. acceptilatio indistincte nocet: non distinguendo sint socij vel non: quia vim solutionis obtinet. ter. est in l. iij. §. nunc de effect. j. de lib. le. 2. in l. si ex pluribus. §. de accep. C. Sumus expe diti de prima glo. venio ad glo. super verbo noua re. l. si rem. §. si duo. §. de noua. glo. in uoluit se hic. Tu dic q. hic nō potest nouare vnus ex reis credē di socijs ne p̄iudicet socio sed vnus ex reia credē di non socijs bene potest nouare. ut. l. contra ria. Rationem dicit circa principium dufus. l. 2. ista est opt. §. no. verissima quam tangit glo. multum factum. re. §. de duo. re. l. ex duobus. l. 2. in sum/ ma videtur dicere totum contrarium: istam mate ria examinaui plenissime in l. ex duobus. §. de duo bus reis. C. ultimo no. istum ter. q. his qui in nos tra sunt potestate recte soluitur q. crediderint. li cet paciscenti non possunt. 2. sic est expresse q. si mo nachus muras vel deponit pecuniam recte et pos test solui: licet queratur actio monasterio. non tō/ men possit liberare per pactum. simile in l. quod

- seruus. §. de post. l. et. l. seruus. §. de solutionibus.
- 1. **Si cum reo.** Exceptio pacti porrigitur ad fideiussores carenus quatenus competit principali. Item principalis potest pacisci fideiussori. hoc dicit.
- 2. Pactum scdm contrarium p̄iudicatio non ponit illud tollat.
- 3. Stipulatio tollit per aliam stipulationem si hoc agit.
- 4. Quod non p̄dest reo principali nō potest fideiussori.
- 5. Actio iniuriarum tollitur per pactum ipso iure.
- 6. Dicitio tota q. habeat denotare totalitatem circa eandem rem.
- 7. Obligatio naturalis iuncta cum cōmuni non sunt vna substantia sed due res.
- 8. Obligatio naturalis introducta p. pactum de non petendo tollitur. 2. secundum pactum.
- 9. Prima virtus pacti de non petendo interpositi super re non petenda.
- 10. Secunda virtus pacti de non petendo est q. elidit actionem et parit excepctionem.
- 11. Et quando ipsam actionem perit mat.
- 12. In obligationibus iuris gentium q. sit etiam ciuilis obligatio.
- 13. Tertia virtus pacti de non petendo est q. obligat paciscentem naturaliter non petere.
- 14. Ex pacto nudo de donando cōtinenti aliquid facti etiam hodie non ouitur actio.
- 15. Stante statuto q. mulier non possit obligari sine certa solēntia nō poterit etiam liberare aliquem.
- 16. Pactum secundum de petendo factum inducit naturalem obligatiōnem: 2. tollit naturalem obligatiōnem: inductam per pactum p̄iudicatio de nō petendo. Et replicationem inducit: contra excepctionem inductā ex p̄iudicio pacto.
- 17. Pactum de non petendo quomodo differat a pacto de non agendo. resp. missine.
- 18. Naturalis obligatio q. nō sit in p. l. licitatione.
- 19. Ius in stipulationibus 2. factum in pactis quomodo dicatur versari. et. nume. 22.
- 20. Pactū de nō petēdo nō repellit agēntē nisi alleget p. reū: etiam si de eo constaret in iudicio ex cōfessione: ne actoris.

Si cum reo. Et ut de Bal. in c. j. ad fin. in. can. l. le qui in ter fra. ad qd alleg. qd not. in isto. §. i. et vide Bart. in princ. §. de vā. in fecit. et ibi notauit. And. bar. ba.

Exceptio tolli vel metus: q non p/ sit nisi opponatur etiam si de ea cōf/ fter in iudicio.

Reus allegatio pacti de nō peten/ do post iurē cōfessatū videtur de eo opponere. num. 21.

19 Allegas stipulationē debet pbare solēnia intercessisse: quādo stipulay/ rō pbanda est p testes.

20 Si apparet in iudicio actorē care/ re actione: licet nō allegatur p reū absolutio sequitur.

Iudex quādo ex officio suo supple/ re habeat etiam si non opponatur a parte.

21 Fictio p̄uatiua q̄ fingit nō eē illud q̄ est regulariter nō bz locū in his q̄ sunt iuris: sed in his q̄ sunt facti.

22 Acceptilatio nō extinguit p̄ cōtra/ riam stipulationem.

23 Obligatio ex maleficio q̄ tollit p̄ pactum ipso iure.

24 Absolutus cū cōditione q̄ non des/ eat de cetero talia fabricare.

Et si fecus fiat ipso iure incidat in primas penas.

An si veniat contra pacta incidat in primas penas.

27 Res de facili redit ad suā naturā. P̄uilegiū concessum ecclesie q̄ cō/ tra eam nō possit sibi obijci nisi p̄e/ scripto. xxx. annorum an valeat.

Pacti ne peteret.

¶ Zicet stipulatio p̄ stipulationem tollatur ipso iure: tamen pactum li/ beratorum p̄ scdm̄ ope replicatio/ nis eliditur si prima actio durat: s; si est extincta p̄ pactum non restituitur. sed in obligationibus que con/ sensu contrahuntur noua actio nā/ scitur: res de facili ad suā naturā reuertit. d. d. Ad euidētiaz debes scire q̄ totus iste. s. loquitur quando interueniunt tria. factio p̄m. 3. Tres pactū ad extingūendum vel coartan/ dū primā actionē. Tertio q̄ pactū ad actionē p̄mā inuādā: 2. fm̄ pactū perimendū. Diuide ergo. s. in tres partes p̄ncipales. p̄mā q̄ scdm̄ pa/ ctiū apponit ad perimendū primāz actionē: nō tamē eā perimit ipso iure. S. cōdo quādo apponit pactus ad perimendū ipsam actionē 2 ipso iure perimit. Tertio quando apponit pactū ad limitandam 2 coartan/ dam seu inuādā primāz actionē non ad eā tollendam. scda ibi sed si pactū. tertia ibi: q̄ si nō. Prima subdiuidit̄ in tres partes: p̄mo ponit duo dī/ cta que vidēt̄ sibi cōtradictoria. scdm̄ do assignat rationem diuersitatis.

tertio ponit vnam illationem. secunda duo quia in stipulationibus. tertia ibi: eadem rōne. Ita secun/ da pars subdiuiditur in duas. p̄mā q̄ pactū tollitur ipso iure actio que ex pacto nō nascitur. scda q̄ tollitur ipso iure actio que nascitur ex pa/ cto. secunda ibi: demum dicemus. Itē tertia pars p̄ncipalis subdiuidit̄ in duas. p̄mā q̄ pactū limitat actionem circa rem vel quantitatem. secunda q̄ limitat circa tempus. secunda ibi: q̄d etiam in spe cie. vel dic fm̄ L. y. q̄ diuiditur in septem partes. primo ponitur thema 2 q̄d tacita ex themate vsq; ibi. p̄m. secundo ponitur r̄sio ponendo differen/ tiā inter pactum 2 stipulationem vsq; ibi quia. ter/ tio ponitur ratio: quarto inferitur ex p̄missis ad alium casum. quinto ponuntur duo casus dilimul/ les. ibi: sed si pactum. sexto ponuntur duo alij casus similes 2 remouentes quandam obsecrationem contra secundum casum. septimo 2 vltimo probat siue confirmat p̄dicta per locum ad autotitaret fm̄ L. y. Notabilia patent per se. ¶ Et no. 1. q̄ fm̄ pa/ ctum contrarium p̄mo non tollit ipsum. vt. C. e. l. pacta nouissima. ¶ Secundo not. 1. q̄ stipulatio tollitur per aliam stipulationē si hoc agatur: vt. j. titul. j. l. aquiliana. ¶ Item not. 1. in pactis vsq; facto factum in stipulationibus versatur: us.

¶ Item not. 1. q̄ illud quod nō p̄cedit reo p̄ncipali nec fideiussozi suo. ¶ Item not. 1. q̄ actio in iuram tollitur per pactū ipso iure. vt. l. si tibi. §. quedā. s. e. ¶ Item no. 1. q̄ illud q̄d nō est nō pōt restaurari per pactū. ¶ Opp. primo 2 intro glos. ma. 2 videtur q̄ pactū tollat pactum: tollit enim naturalem obligationem ex pacto inducendam: vt. l. si tibi. §. naturalis. §. de sol. vbi dicitur timore sunt in glos. quinq; solu. hic ferat ponit sol. Prima q̄ tunc naturalis tollitur per pactum quando habet sociam ciuilem obligationem: q̄ modicum fermēti 2. ita dicitur 3. rne. q̄ glos. r̄p̄ndit per. l. fina. §. de iureiur. Non obit. q̄ dicit modicum fer/ menti totam massam corrumpit: quia verum est q̄ fermentum est res apta ad corrumpendū. Sed ob/ ligatio ciuilis iuncta cū naturali iungitur ad cor/ roborandū. vt. l. legitima. §. eo. 2. in l. de ob. lit. §. nō debet ergo facere vt citius contrāpatur. scda solu. hnt Rog. vt dicamus ibi tolli ipso iure. l. per exceptionē. 2. sic cōcordat cū ista. q̄d glo. r̄p̄ndit dir. p. d. l. si de iureiuram. sic em̄ nō efficit tollere §. elidit. ¶ Tertii solunt totum euertere ad p̄i mam distinguēdo aut obligatio naturalis est iun/ cta ciuili: sic efficit vna substantia cū ea: nō pōt tolli p̄ pactum ipso iure vt hic. aut non est iuncta ciuili: tunc pōt ipso iure tolli. vt. l. contra. §. q̄ gl. r̄p̄ndit per. d. l. si. §. de iureiur. ista sol. pōt colorari per arg. nā dicit. l. q̄ si data est hereditas tota: 2 libertas: q̄ non pōt tolli vna sine alia. vt. l. si ita scriptū. §. regula. de libertis et postu. 3. Item bene facit ter. in. l. si finita. §. ex hoc edicto. de dā. infec. 2. l. sed interdum. de aqua plu. ar. cē. 2. In hoc nō est verū: q̄ nō. p̄bat. l. q̄d pactū nō tollat natu/ rale si sit naturalis 2 ciuilis. nō ob. §. regula. q̄ h; sit naturalis 2 ciuilis tamen quelibet per se habet suā virtutem. nā ille. §. loquitur q̄ hereditas est adita tota. alias si pro parte secus. vt. l. iij. de bo. auto.

auto. lu. pos. ita pōt hic vna separari ab alia. 2 no. 1. q̄ dicitio tota habet denotare totalitatē circa eā dē rē gl. est in l. pro sol. circa p̄m. ¶ Et aduerte 6. ¶ Primo examinemus vtrum sit verū q̄ naturalis obligatio iuncta ciuili sit vna substantia: sicut an/ ma 2 corpus iuncte simul faciunt vnum hominem: an vero remaneant due res. glo. hic tenet q̄ sunt due res: nō vna substantia: dicit v̄ tenere glo. in l. tu. de ob. in p̄n. vbi dicit obligatio est iuris vinculus quo necessitate astringimur alicui: rei vande vel faciēde fm̄ nostre ciuitatis iura. loquitur ergo de ciuili ex eo q̄ dicit fm̄ nostre ciuitatis iura. Itē non de ea sola: sed iuncta cū naturali: q̄ ciuilis so/ la nō astringit que ad dandū: vt p̄z in obligatio/ ne literarū infra bēnū. 2. p̄bat in. l. iij. §. j. de cō. sti. p. 2. hinc videt inherere Jac. bu. in l. iij. de act. in p̄nc. in p̄mā. q̄. istud nō est verū: q̄ si esset vna substantia: 2 sic ipse due tanq; partes integrantes fa/ cerent vnum totū: vna sublata impossibile esset re/ manere effectum illius totius. vt videmus in do/ mo vt. l. qui res. §. ream. §. de sol. 2. l. inter stipul. §. sacram. §. de verbo. obli. sed ter. dicit q̄ tollitur naturalis 2 remanet ciuilis elisa: vt hic. ergo pos/ sunt separari. vt. l. l. de condi. indebi. Item ecōz uerbo interdū. tollit ciuilis 2 remanet naturalis: vt. l. l. de condi. indebi. ¶ Et h; glo. hic dicit veri/ tates. non ob. in l. de ob. in p̄n. q̄ fatet: q̄ ibi diffi/ nitur ob. ciuilis sola. 2 q̄ glo. ibi dicit de ciuili vna cū naturali debet intelligi sic obligatio parit actio/ nem. vt. l. licet. §. ea obligatio. §. de procura. in qua generatione obligatio ciuilis habet se vt pater. obligatio naturalis habet se vt mater. 2 iuris est illa que et dat robur: vt. l. legitima. §. eo. Et app/ parer̄ in l. de obli. §. j. sicut ergo si dicerem pa/ ter est qui generat filium. s. cum matre intellige. Non tamē per hoc volo q̄ pater 2 mater sint vna substantia. imo due res inuicem realiter differen/ tes. ita hic diffinitur obligatio ciuilis que p̄ducit actionē cum naturali. non tamen q̄ sit vna substan/ tia cum ea. hunc redeo ad glos. 2 dico q̄ hec so/ lu. non est vera: quia naturalis sola non potest tol/ li per pactum: vt hic. nam pactum p̄mum de non petendo habet naturalem solam: 2 tamen non tol/ litur per secundum pactum de non petendo. Et fm̄ istam solu. ob. per illum modum: non non est dubium q̄per pactum inducatur naturalis obliga/ tio: vt. l. i. in p̄m. §. eo. Item per pactum tollitur naturalis: vt. d. §. naturalis. ergo per pactum fas/ cum de non petendo fuit iuncta naturalis vt. l. §. eo. ergo 2 illa naturalis per illud pactū indu/ cta debet tolli ipso iure per pactum factum de pe/ tendo: vt. d. §. naturalis. hic autē dicit q̄ tollit ope exceptionis: ergo 2c. Scdm̄ istam solutionem. quā. §. dixi naturalis potest tolli si est iuncta ciu/ ciali: vt. l. si. §. de iureiuram. Quarta solu. est glos/ fatos: nostri qui dicit ut naturalis oblig. tendit ad liberandum: 2 non potest tolli per aliud pactū. ita hic. aut tendit ad obligandū: tunc fecus: vt in l. contraria. q̄ latus dicit vt in glos. 2 istam opin. re/ ner 230 2 Accur. hic: vt hic videtur. pro qua facit. Larranus. §. de act. 2 ob. l. l. fauozibios. §. de. re. lu. cōtra istā solu. vt rō r̄p̄ndit em̄ q̄ d; q̄ i p̄z

ctis versat factū: s; eodē mō versat̄ in pa. liberatoz: sicut in obligatio r̄p̄: ergo 2c. Vnus timore dicebat 230 q̄ bic dicitur in pac. factum ver/ sat: subaudi liberatoz: ista ex pos/ tio videtur destructio istius ter. ob/ cit em̄ in pactis: quasi dicat in pa/ ctis p̄dictis: scilicet tā ad obligā/ diū q̄ ad liberandū: 2 ideo 230 in summa huius tit. dicit aliter. vt p̄ ctū p̄mā de nō petēdo h; p̄les effect: s; q̄ naturalē tollit: dicit ciuile: 2 obligat que naturaliter nō peten/ res: fatet: ergo q̄ fm̄ pac. de peten. tollit naturalem: quāz inducerat pa/ cti de non petendo: sic concordat cum §. naturalis. non autem tollit alios effectus pacti: nec ipsam pac. Itud etiā tangitur hic. §. ea. glo. 2 in secunda glo. mag. circa fin. ibi 2 forte naturalem tollit: 2 etiam in fi. glo. ibi: et secundum inducit natu/ ralem et tollit naturalem et in ses/ cunda glo. mag. circa fin. ibi nisi for/ te in eo qui obligatur naturaliter non petere. 230. de re. ar. Pe. vt re/ fert L. yn. in. l. pacta que contra. C. de eo. reprehendunt istam sol. nam si/ cut actio oitur ex obligatioe. vt. l. licet. §. ea obligatio. §. de procura. ita ecce. oitur ex equitate: vt. l. qui equitate. §. de dol. except. 2 de iure/ iuran. l. j. Sed si pactum secundum tolleret naturalem obli. cessaret equi/ tas: et sic p̄mum pactum exceptio nem non produceret. nec esset opus q̄ replicaretur ex secundo: q̄ est cō/ tra istum ter. 2 ideo tenent ipsi p̄e/ cedentem sol. quod aliud in pactis obligatoz: s; aliud in liberatoz: s; hui. de cu. 2 sol. sexto modo dicit̄ q̄ pactum de non petēdo nullo mo/ do tollit naturalem oblig. que erat in primo pacto: quia non ad hoc in/ terponitur. solum enim ad hoc in/ terponitur vt impediatur actus pe/ tendi: sed si in pacto diceretur p̄ ego libero te. tunc tolleretur natu/ ralis: ita loquitur. d. l. si tibi. §. na/ turalis. ex est argu. pro hoc. C. de trans. l. si pro fundo. vbi aliud est dicitur cōcedo tibi rem: aliud est dicitur dimitto tibi eam. propter hoc dicebat ipse sicut in materia posses/ sionum: quedā est possessio que habet plurimū iuris 2 parū facti. que dicitur que habet multū iuris nō pa/ rum iuris. 2 in ista vltima ius nō fin/ git: vt. l. in bello. §. facte. §. de ca. et l. si is qui pro emptore. §. de vici. Ita hic quedā est obligatio que ha/

¶ Sicut pactus. §. pactus ne peteret. ad istum. §. cū mate ria. vide q̄ scdm̄ post Bar. in. l. pompo. §. de nego. gest.

* Pro con/ cordia. Aduerte an possit allegari exceptio omnia in p̄cessu in allegatio/ nibus vel iudex ex officio p̄o/ sit supple/ re etiam in respectu uariā vlti/ tatē Bar. tenet q̄ nō in. l. cum qui. §. qui na fi. de vbi. 2 in. l. in. §. c. e. autē. §. hoc dā. in l. ca. arg. in de pirateria re Bar. in hoc. §. pa/ ctus. 2 in. l. lecta. ff. si cer. per. fo lu. vt in di. stinctionib; bus ipsius Bar. tā in hoc. §. pa/ ctus 2 in. l. d. §. q̄ ita. ad de ad bal. in. l. scire. §. scire. ff. de excu. tu to. ad Zan frā. Quia in re. c. qm̄ cōtra/ falsā. l. gl. exceptio nes. col. ij. ¶ Hui. de Cur. vide Bar. in. l. j. §. de p̄di. indeb. in viij. col. et in. l. cū q̄s. C. de iur. 2 fac. ius.

cum sol no. in l. 1. de her. s. filia. s. e. r. Bal. in l. 1. p. emptorias. in penul. col. C. senten. rescin. no. pos. r. in l. pa. que con. in fi. C. eod. r. adde. text. no. in l. 1. ij. s. ibidem. j. de ex. C. eod. r. quod not. Bar. in l. nam r. postea. in prin. de iur. et. r. Leleganter. s. si quis post de condi. insit. per doct. in c. pstitutus. de rescri. et Bart. in l. cum quis. in penul. col. C. de in. ris r. fact. igno. et di. xipost bar. in. d. s. si quis. per fmo. l. ca. 16 qui ita. s. quita. de verb. obli. ga. r. in. d. c. constituta. rus. aliqd per do. i. c. exceptio nem. de ex cep. r. bal. in. d. s. si quis post. Andre. Pomare. Allegez tur. C. de Alex. co. si. vlt. pe. colum. ij. volumi. C. Secun do no. v. de omni no que ha. 17 des in. l. j. C. v. que defunt ad no. fed co tra ista gl. hic coiter approbatam per Bartol. r. docto. tenet Bal. in l. post. C. eodem. C. r. ista glo. de intellectu huius gl. per Bal. in l. edita. in. xxij. colum. C. de eden. r. in l. post. q. li. in. ij. colum. C. de pa. r. in. l. in bone fidei. in fi. C. eo. r. vide que habes in. l. j. C. v. que defunt aduo. et pro ista glo. adde. ter. in. l. si fundum sub condi tione. s. qui fundum. de leg. j. r. ibi dixi post fmo. f. C. s. j. predicta. vide Bar. in l. ca. q. ita. de. d. ob. licta. si cer. pe. l. ex. oi. C. de proba. Andre. barb.

samen in veritate sunt due: sed prima r. tertia co. tinent idem. scda et quarta idem: vna tamen decla rat aliam. prima dicit q. in pactis versatur factum in hoc qd est necesse q. beneficium pacti opponat r. allegatur: nec est necesse allegare aliquas iuris so lennitatem. r. sic consistit in allegatione facti non iuris: quia ergo est merum factum non potest tolli alio facto: vt. l. in bello. s. facte. j. de cap. r. hoc vult dicere tertia solutio que est eadem cu prima. in sti pulatione vero veritur ius: quia ille qui allegat stipulationem debet probare stipulationem r. so lennitatem iuris: scilicet interrogationem preces sisse r. responsum subsecutum esse r. presentib. partibus r. incontinenti. quam glo. vide r. colligit mus multa notabilia ex ea. Et primo not. q. p. acta de non petendo non repellit agentem: nisi per eum allegetur. C. Secundo no. q. si de pacto de non petendo constaret in iudicio ex confessione actoris: si tamen non est opposita exceptio actor non succumberet. Item si constaret de dolo vel metu: nisi opponatur exceptio. ita clare dicit gl. hic ibi etiam si confiteor: mihi factum r. c. vnde li. cer dicam in libello peto decem: licet fecerim tibi pactum de non petendo. nisi opponas exceptione pacti condemnabit te iudex. dico tamen q. colipso q. reus post lit. confest. allegat pactum de non pe tendo videtur opponere exceptionem: vt plene di cit in. l. j. de ex. C. Tercio no. q. velle qui alle gat stipulationem debet dicere omnia solemnita: scilicet interrogationem precessisse r. responsum secutum fuisse inter presentes incontinenti. hoc potest esse verum quando allegatur stipula tio que debet probari per testes: quo casu solen nitas non presumitur. vt. l. j. C. de stu. Secus si per instrumentum. vt. l. scilendum. de verb. obli gatio. r. ibi plene dicit. Item not. ex ista gloss. q. quando quis r. apparet in iudicio actorem care re actione. licet non allegetur per reum: sequitur absolutio: quod apparet ex gloss. que dicit si alle go stipulationem r. confiteor. acceptilationem no possim obtinere: nec requiritur q. per aduersa rium obijciatur. idem tenet gloss. in. l. vbi pactum. C. de transactio. C. Sed contra predicta vides tur. l. plane. cum. l. finali. j. de petiti. heredi. vbi per officium iudicis potest suppleri. etiam si a parte non opponatur illud quod actionem ipso iure non tollit. huius gratia dic debentur quandoq. in iudicio constat aliquid ppter qd apparet actores no habere actione: r. tunc iudex debet aboluere si a parte no opponatur: vt. l. vbi pactu. fm vna lec. C. de transac. r. per hanc glo. r. hoc est quod dicit gl. s. de assen. l. j. quod iudex potest ex officio repel lere libellus: qm ex cono resultat actio. Si vero ap paret aliquid per qd actio ipso iure non tollitur: sed ope exceptionis potest elidi. r. tunc aut illa est exceptio que inest ipse actioni seu obligationi. vt in pac. incontinenti appo. tunc potest iudex sup plere etiam si non opponitur a parte. vt plene dicit in. l. lecta. j. si certum peta. Si vero non inest. Sed extrinsecus venit vt in pac. appo. ex interual lo vel in exceptionibus procedentibus. ex alia equitate. tunc aut si illa exceptio omittatur actor locupletatur

locupletatur cum aliena lactura r. potest iudex ex officio suo post q. sibi constat de facto ex officio suo supplere factum ac si exceptio fuerit opposita. vt in. l. plane. de pet. her. r. ibi dixi tibi. Aut no locu petatur cum aliena lactura r. tunc non potest sup plere nisi opponat. vt in exceptione pacti de non petendo: vt hic in ter. r. glo. C. Ex predictis pas tet q. hoc q. gloss. hic dicit de dolo r. metu no vide tur de iure procedere. na licet pars non opponat exceptionem: si actor vinceret locupletaretur cum aliena lactura: ergo potest iudex officio suo eum repellere: vt. d. l. plane. q. in exceptione pacti de non petendo non venit. nam pactum fuit gratuitu si non veris eo excipiendo imputetur tibi. Sed si nos diceremus pactu de non petendo non esse gra tuitum: tunc posset iudex ipse supplere ex suo offi cio: licet exceptio non opponatur post q. sibi de fa cto constat. vt. l. plane. Et licet ista sint in se vera. r. tamen qm ad expositionem litere mihi non placet. nam dicit q. in pactis versatur factum. s. in pactis opponendis in modo proponendi r. op ponendi exceptionem: sed in stipulatione versatur ius similiter in modo opponendi: text. autem vi detur velle q. in pactis versetur factum. s. in sub stantia pacti non in modo proponendi: similiter r. in stipulationibus versatur ius. r. ideo alij dicunt aliter: r. exponunt q. pactu appellat hic ius natura le r. obligatio naturalis: ius naturale. l. naturalis obligatio: quasi dicitur i. pactis versatur ius naturale: et ius naturale non potest tolli. In stipulationibus vero versatur ius ciuile: quod de facili tollit tur. quam responsonem gloss. damnat: quia etiam naturalis obligatio tollitur per ius ciuile: vt. l. j. s. illud. j. de noua. Preterea etiam in stipulationibus versatur ius naturale: hoc est obligatio natu ralis: vt. l. j. s. eo. postea gl. vult ista responsonem hic sustinere ad cuius declarationem oportet nos videre quam responsonem que ponitur in fin. gloss. ibi vel melius ponitur ius r. c. videlicet q. ter. exponatur sic in stipulationibus veritur ius hoc est vinculum vel obligatio: in pactis versatur factum in eo q. opponitur principaliter ad impe diendum ne agat. habet tamen aliquid iuris. s. quia obligatur quis naturaliter non petere. r. ista obligatio potest tolli per sequens pactus: sed effe ctus pacti. quatenus consistit in facto: de repellendo aliquem a iudicio non potest tolli: hoc voluit dicere secunda eppositio postea in gloss. s. quam recitant: scilicet quod illud ius naturale non tolli tur quatenus respicit factum: de impediendo quez agere. ideo reasume gloss. s. vbi dicit. potest tas men hec opt. defendi: r. examinemus per singula verba. Primo dicit r. sic factum non tollit factum: hoc est secundum pactum de petendo non tollit factum hoc est primum de non petendo prout respit cit factum de impediendo quem agere: r. hoc est verum in se: vt pluries. s. dixi. C. Sequitur in glo. sed ius tollit ius: r. factum hoc est stipulatio que iuris est tollit omnem effectum iuris r. facti pre cedentis stipulationem. Et eodem modo acceptis latio: qd similiter est veru sic intelligendo: vt dixi.

no in intelligas q. tollat ius r. factu hoc est quod factat q. stipulatio no intercesserit vere que tamen inter cessit. C. Sequitur in gloss. sed factum tollit ius: hoc est pactum de petendo tollat ius: hoc est natura lem obligationem que erat in pre cedenti pacto de non petendo: quod similiter verum est vt dixi. C. Sequitur in glo. econtra ius tollit factum: hoc est naturalis obligatio que est in secundo pacto de petendo: tollit factum hoc est precedens pactum quatenus habet effectum iuris non quatenus habet effectum facti: et hoc modo esset verum: r. aliter istud quartum membrum non posset intelligi: licet predicta sint in se vera. tamen non reddunt text. istum bene clarum. Quid volumus ista verba in sti pulationibus ius in pactis factum versari. Bui. exposuit: vt. s. dixi cir ca solutionem primi cotrajij in pi ma solu. quod ibi reprobat. Tu er go dicas quod substantia stipulatio nis consistit in iure. nam stipulatio est verborum obligatio. r. vt. l. v. s. stipulatio. de verbo. obligatio. sub stantia vero pacti consistit in facto: quia pactum est duorum vel plus rium in idem velle et idem placit us r. consensus. vt. s. eod. l. j. r. hoc torum sonat factum r. nihil iuris. r. ideo stipulatio tollitur per aliam stipulationem: quia vnum ius pot rest tollere aliud ius. Verum ipsum pactum non tollit aliud pactum: nam exceptio que oritur ex pacto non oritur mediante naturali obli gatione ipsius pacti sed prima r. tunc mediata causa exceptionis est: quia sic conuenit: quia tale factum inter uenit. h. d. ter. rotundissimum. in. l. de repli. s. j. qd aut factu no interue nit. no potest fieri per. l. fm veritas sem. vt. l. in bello. s. facte. cu. s. j. de cap. facie ergo hoc per fictionem introducendo replicationem. sicut enim ille qui habet actionem que eliditur exceptione no videtur eam habere. vt. j. de regu. iur. l. non vis detur. Et not. quod dicitur non videtur quod est nota fictionis. ita ille qui habet exceptionem que eliditur replicatione non videtur eam habere: sic per fictione. C. Not. Ergo ex isto. s. q. fictio priuatiua que fingit non esse illud qd est no h. locuz in his que sunt iuris regulariter: ve hic. q. ius tollit ius vere no fiet: ve hic. s. h. locum in his q. sunt facta.

C. Et res. ere. qm iudex suppleat. vid. fmo. in. l. cum q. ita. de. ob. oblig.

¶ Pactis. Vide Bar. in l. vbi de dona. ca. mor. de qua materia quomodo intelligatur quod non valet pactum contra legem. vide Barto. in l. pacta que contra. C. co.

¶ Ultimo glo. vide no. per modernos. insitu. de actio. S. in duplum.

¶ Andre. Pomare.

¶ Quod dicitur est vide q. p. hanc. l. dicitur Dec. l. ex hoc ius re. ff. de iu. s. i. r. r. vide omni no. Ange. hic.

¶ In totum. adde q. no. Bar. in l. si sum dum. S. si libertus.

¶ De lega. j. adde post do. Jaso. inquantum ponti si p. nit onus c. iustitiae de. inde alij quem eximat an ipsi se teneantur cōtrahere pro parte exē pri p. h. e. Anp. con. c. lxxj.

¶ Compe. et. dicit. c. a. Adde doct. in l. quocumq. S. ij. de ver. bo. oblig.

¶ Jus agnatiois. Adde sim lem tex. in l. si quis in suo. et ibi glo. C. de test. test. r. ter. r. bal.

¶ In l. si quis prioris. S. illo. de secū. nup. r. vide. l. nō est sine. de verbo. signi.

Pactis.

¶ Contra te tam utilitatem continētis pacifici l. b. d. C. p. s. e. l. i. i. r. i. g. e. n. s. p. r. e. t. o. r. Sola illud pactum dicit cōtra legē qñ lex prohibet pactū fieri ita loquit ibi: vt in tē. nō fidei. d. o. den. r. l. si vnus. S. pacta q̄ turpem. S. eo. sed si fiat pactū cōtra tenorē. l. si respicit utilitatem priuam valet vt hic. secus si publicam: vt. d. l. i. r. i. g. e. n. s. si pactū fecit. r. l. si vnus. S. item ne experiar. S. eo. ¶ Ultimo glo. intelligit hāc l. quando sciebat vel supine ignora bat emptor vitium vel morbum. dic. vt in glo.

Quod dicitur

¶ Cessante ratione. l. cessat ipsa lex. h. d. C. que rit glo. qd si nō cōpetat actio man dā. de sed alia. dicit vt in gl. ¶ Querit glo. de alio beneficio: v. p. i. t. u. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. i. s. in iure p. i. d. e. b. i. s. in l. minor. S. de minoribus.

¶ Ratio quare per pactum liberatiois potest prouideri vni ex heredibus tantum non tantum per pactum obligatorium.

¶ Per pactū liberatiois potest prouideri vni ex heredibus prouide re. h. d. C. p. quod nō potest prouideri vni quā puideat alij: vt. l. eum qui ita. S. te. r. i. t. i. u. m. j. de ver. obli. Sol. glo. ibi in pacto obligatois: hic in liberatiois. ratio. qz p. l. arrianus. de act. r. obli. Pe. affi gnat alia ratione obligationes sunt perpetue nec pacto cōtrahētū pōt fieri quin perpetue sint. vt. l. obligatiois. fere. S. p. l. a. c. t. j. de act. r. ob. c. l. e. i. q. u. i. t. a. S. q. u. i. i. t. a. j. de ver. ob. cum igitur obligatio incipiat in psonā defuncti per. l. r. i. j. t. a. b. u. d. i. u. d. i. t. u. r. i. n. t. e. r. h. e. r. e. d. e. s. r. s. i. c. n. o. n. p. o. t. e. s. t. p. a. c. t. u. m. i. n. p. e. r. s. o. n. a. m. v. n. i. u. s. h. e. r. e. d. i. s. t. r. a. n. s. f. e. r. r. i. t. e. r. h. o. c. c. o. n. c. l. u. d. e. b. a. t. P. e. q. u. i. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. i. n. c. i. p. i. e. r. e. t. a. b. h. e. r. e. d. e. s. v. t. i. n. t. i. C. v. l. a. c. t. i. a. b. h. e. r. e. r. c. o. n. t. r. a. g. l. o. C. de test. test. r. ter. r. bal.

¶ In l. si quis prioris. S. illo. de secū. nup. r. vide. l. nō est sine. de verbo. signi.

redibus tantum grauari. istud non est verum. quia licet in persona heredis incipiat tñ es hereditarium deducit: vt. l. hereditarium. j. de bo. au. f. i. u. d. p. o. s. s. i. t. e. r. g. o. d. i. u. i. d. i. t. i. n. t. e. r. h. e. r. e. d. e. s. p. r. o. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. i. s. p. o. r. t. i. o. n. i. b. u. s. v. t. l. p. r. o. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. i. s. C. de here. act. ¶ Petito est hoc esse verum sequetur q pacifici do possit extraneum obligare vel alij acquirere quod non est verum. r. contra. l. j. s. eo. quod autē hoc sequat apparbit ex ratione quam dicam stas tim. ratio igitur est ista. heres representat personam defuncti solus pro hereditaria portione. p residuo videtur extraneus vt. C. de rei vendi. l. c. u. s. a. m. a. t. r. e. r. n. o. i. n. l. i. j. s. i. n. i. n. g. l. o. s. m. a. g. n. a. j. de p. r. e. s. r. o. s. i. p. u. m. o. d. o. s. i. t. u. p. e. r. s. t. i. p. u. l. a. t. i. o. n. e. m. v. i. s. u. m. e. r. h. e. r. e. d. i. b. u. s. g. r. a. u. a. r. e. i. n. t. o. r. i. j. v. e. l. e. i. i. n. t. o. r. u. m. a. c. q. u. i. r. e. r. e. n. o. n. p. o. t. e. s. t. q. u. i. v. l. t. r. a. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. i. s. p. o. r. t. i. o. n. e. e. x. t. r. a. n. e. u. s. e. i. m. e. r. i. t. o. o. c. t. e. n. e. n. t. u. r. r. o. i. b. u. s. a. c. q. u. i. r. i. t. u. r. e. t. h. o. c. i. n. p. a. c. t. o. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. u. m. i. n. p. a. c. t. o. l. i. b. e. r. a. t. o. r. i. o. f. e. c. u. s. r. a. t. i. o. q. u. i. a. p. a. c. t. a. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. a. d. a. n. d. i. n. o. n. p. o. s. s. u. n. t. e. s. s. e. p. e. r. s. o. n. a. l. i. a. v. t. c. u. m. p. e. r. s. o. n. a. f. i. n. i. a. n. t. u. r. v. t. s. p. r. o. f. i. d. i. t. d. i. c. t. p. a. c. t. a. l. i. b. e. r. a. t. o. r. i. a. p. o. s. s. u. n. t. e. s. s. e. p. e. r. s. o. n. a. l. i. a. v. t. l. i. r. i. g. e. n. s. S. p. a. c. t. o. r. u. m. r. l. i. d. e. m. i. n. d. u. o. b. u. s. S. p. e. r. s. o. n. a. l. e. S. e. r. i. d. e. o. p. o. s. s. u. n. t. p. r. o. u. i. d. e. r. e. p. e. r. s. o. n. e. v. n. i. u. s. e. x. h. e. r. e. d. i. b. u. s. r. a. t. e. p. a. c. t. u. m. n. o. n. p. r. o. d. e. s. t. s. i. b. i. m. i. s. p. o. r. t. i. o. n. e. h. e. r. e. d. i. t. a. r. i. a. q. u. i. a. v. l. t. r. a. n. o. n. t. e. n. e. t. i. p. s. o. i. u. r. e. r. s. i. c. n. o. n. p. a. c. i. f. i. c. i. t. e. x. t. r. a. n. e. o. v. t. h. i. c. e. s. t. c. a. s. u. s. ¶ C. o. n. t. r. a. h. o. c. o. p. p. o. j. d. e. v. e. r. o. b. l. i. c. o. n. t. i. n. u. i. u. s. S. f. i. v. b. i. e. r. i. a. m. i. n. p. a. c. t. i. s. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. i. s. p. o. t. e. s. t. v. n. i. e. x. h. e. r. e. d. i. b. u. s. p. r. o. u. i. d. e. r. i. d. i. c. t. g. l. o. i. b. i. i. n. d. a. n. d. o. h. i. c. i. n. r. e. t. i. n. e. n. d. o. ¶ D. i. c. i. n. q. u. a. n. t. u. m. o. b. h. u. i. c. l. h. i. c. i. n. p. a. c. t. i. s. l. i. b. e. r. a. t. o. r. i. i. s. i. b. i. i. n. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. i. s. s. e. d. i. n. q. u. a. n. t. u. m. o. b. a. d. p. r. e. d. i. c. t. a. q. u. i. a. e. t. i. a. i. n. p. a. c. t. i. s. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. i. s. v. n. i. c. o. n. s. u. l. t. u. r. d. i. c. q. u. i. p. r. e. d. i. c. t. a. i. n. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. i. s. n. o. n. d. a. n. d. i. t. v. e. r. o. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. i. s. f. a. c. i. e. n. d. i. v. t. p. a. t. e. t. i. n. t. e. r. r. a. t. i. o. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. i. f. a. c. t. i. i. n. d. i. u. i. d. u. m. n. o. n. d. i. u. i. d. i. t. u. r. i. n. t. e. r. h. e. r. e. d. e. s. p. e. r. l. r. i. j. t. a. b. u. i. m. o. c. u. l. i. b. e. r. h. e. r. e. d. u. m. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. i. n. s. o. l. i. d. i. t. v. t. l. i. j. S. e. x. b. i. s. d. e. v. e. r. b. o. z. u. m. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. u. m. l. e. a. d. e. m. j. s. f. i. e. t. i. A. d. v. e. r. i. t. u. p. o. t. e. s. t. v. n. i. e. x. h. e. r. e. d. i. b. u. s. p. r. o. u. i. d. e. r. i. c. u. i. i. n. s. o. l. i. d. u. s. s. i. b. i. d. e. i. u. r. e. a. c. t. i. o. c. o. m. p. e. t. a. t. A. l. i. j. s. a. u. t. a. c. t. i. o. n. e. c. o. p. e. t. i. t. i. f. i. c. o. r. u. m. n. o. n. i. n. t. e. r. e. s. s. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t. i. n. g. l. o. s. e. d. s. i. p. o. m. e. r. e. m. u. s. q. d. e. s. s. e. t. f. a. c. t. u. m. d. i. u. i. d. u. m. t. u. n. c. i. d. e. m. q. u. o. d. i. n. o. b. l. i. g. a. t. o. r. i. u. s. d. a. n. d. i. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t. C. o. p. p. q. u. i. s. i. l. i. o. n. o. c. o. m. p. e. t. a. t. d. i. r. e. c. t. a. v. t. s. e. o. l. i. r. h. e. r. e. d. i. S. n. o. s. a. u. t. e. m. S. o. l. u. h. i. c. p. a. c. t. u. s. v. t. i. l. i. o. v. t. h. e. r. e. d. i. q. u. o. d. a. p. p. a. r. e. t. q. u. i. a. a. l. i. t. e. r. q. u. i. v. t. h. e. r. e. s. t. e. n. e. r. i. n. o. n. p. o. t. e. r. a. t. C. o. p. j. d. e. v. e. r. b. o. b. l. i. l. q. u. o. d. d. i. c. i. t. u. r. d. i. c. v. t. i. n. g. l. o.

¶ Liberum in singulari pro filio: ¶ S. i. i. n. g. u. l. a. r. i. p. r. o. f. i. l. i. o. ¶ S. o. s. o. r. v. e. n. i. t. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. e. f. r. a. t. r. i. s. ¶ S. i. m. p. l. e. x. c. o. n. f. e. s. s. i. o. a. d. l. i. b. e. r. a. n. d. u. m. i. n. d. u. c. i. t. p. a. c. t. u. s. ¶ T. r. a. n. s. a. c. t. i. o. d. i. u. i. s. i. o. i. d. e. m. s. u. n. t. q. u. a. s. ¶ P. e. t. i. t. i. o. r. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. s. e. t. i. a. e. x. t. r. a. i. u. d. i. c. t. u. m. f. a. c. t. a. n. o. n. p. r. e. i. u. d. i. c. a. t. a. l. t. e. r. i. f. r. e. d. v. e. l. p. e. r. s. o. n. e. m. i. s. s. e. s. s. e. t. d. e. a. p. p. e. n. d. e. n. t. i. j. s. ¶ P. e. t. i. t. i. o. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. g. e. n. e. r. a. l. i. s. q. u. i. b. u. s. c. a. s. i. b. u. s. p. r. e. i. u. d. i. c. e. t. o. m. n. i. b. u. s. ¶ I. n. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. n. e. v. e. l. d. i. u. i. s. i. o. n. e. f. a. c. t. a. p. e. r. a. r. b. i. t. r. a. r. i. o. r. e. m. v. t. p. e. r.

¶ Quod dicitur est. Cessante ratione. l. cessat ipsa lex. h. d. C. que rit glo. qd si nō cōpetat actio man dā. de sed alia. dicit vt in gl. ¶ Querit glo. de alio beneficio: v. p. i. t. u. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. i. s. in iure p. i. d. e. b. i. s. in l. minor. S. de minoribus.

¶ Ratio quare per pactum liberatiois potest prouideri vni ex heredibus tantum non tantum per pactum obligatorium.

¶ Per pactū liberatiois potest prouideri vni ex heredibus prouide re. h. d. C. p. quod nō potest prouideri vni quā puideat alij: vt. l. eum qui ita. S. te. r. i. t. i. u. m. j. de ver. obli. Sol. glo. ibi in pacto obligatois: hic in liberatiois. ratio. qz p. l. arrianus. de act. r. obli. Pe. affi gnat alia ratione obligationes sunt perpetue nec pacto cōtrahētū pōt fieri quin perpetue sint. vt. l. obligatiois. fere. S. p. l. a. c. t. j. de act. r. ob. c. l. e. i. q. u. i. t. a. S. q. u. i. i. t. a. j. de ver. ob. cum igitur obligatio incipiat in psonā defuncti per. l. r. i. j. t. a. b. u. d. i. u. d. i. t. u. r. i. n. t. e. r. h. e. r. e. d. e. s. r. s. i. c. n. o. n. p. o. t. e. s. t. p. a. c. t. u. m. i. n. p. e. r. s. o. n. a. m. v. n. i. u. s. h. e. r. e. d. i. s. t. r. a. n. s. f. e. r. r. i. t. e. r. h. o. c. c. o. n. c. l. u. d. e. b. a. t. P. e. q. u. i. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. i. n. c. i. p. i. e. r. e. t. a. b. h. e. r. e. d. e. s. v. t. i. n. t. i. C. v. l. a. c. t. i. a. b. h. e. r. e. r. c. o. n. t. r. a. g. l. o. C. de test. test. r. ter. r. bal.

¶ Liberum in singulari pro filio: ¶ S. i. i. n. g. u. l. a. r. i. p. r. o. f. i. l. i. o. ¶ S. o. s. o. r. v. e. n. i. t. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. e. f. r. a. t. r. i. s. ¶ S. i. m. p. l. e. x. c. o. n. f. e. s. s. i. o. a. d. l. i. b. e. r. a. n. d. u. m. i. n. d. u. c. i. t. p. a. c. t. u. s. ¶ T. r. a. n. s. a. c. t. i. o. d. i. u. i. s. i. o. i. d. e. m. s. u. n. t. q. u. a. s. ¶ P. e. t. i. t. i. o. r. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. s. e. t. i. a. e. x. t. r. a. i. u. d. i. c. t. u. m. f. a. c. t. a. n. o. n. p. r. e. i. u. d. i. c. a. t. a. l. t. e. r. i. f. r. e. d. v. e. l. p. e. r. s. o. n. e. m. i. s. s. e. s. s. e. t. d. e. a. p. p. e. n. d. e. n. t. i. j. s. ¶ P. e. t. i. t. i. o. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. g. e. n. e. r. a. l. i. s. q. u. i. b. u. s. c. a. s. i. b. u. s. p. r. e. i. u. d. i. c. e. t. o. m. n. i. b. u. s. ¶ I. n. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. n. e. v. e. l. d. i. u. i. s. i. o. n. e. f. a. c. t. a. p. e. r. a. r. b. i. t. r. a. r. i. o. r. e. m. v. t. p. e. r.

¶ Quod dicitur est. Cessante ratione. l. cessat ipsa lex. h. d. C. que rit glo. qd si nō cōpetat actio man dā. de sed alia. dicit vt in gl. ¶ Querit glo. de alio beneficio: v. p. i. t. u. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. i. s. in iure p. i. d. e. b. i. s. in l. minor. S. de minoribus.

¶ Ratio quare per pactum liberatiois potest prouideri vni ex heredibus tantum non tantum per pactum obligatorium.

¶ Per pactū liberatiois potest prouideri vni ex heredibus prouide re. h. d. C. p. quod nō potest prouideri vni quā puideat alij: vt. l. eum qui ita. S. te. r. i. t. i. u. m. j. de ver. obli. Sol. glo. ibi in pacto obligatois: hic in liberatiois. ratio. qz p. l. arrianus. de act. r. obli. Pe. affi gnat alia ratione obligationes sunt perpetue nec pacto cōtrahētū pōt fieri quin perpetue sint. vt. l. obligatiois. fere. S. p. l. a. c. t. j. de act. r. ob. c. l. e. i. q. u. i. t. a. S. q. u. i. i. t. a. j. de ver. ob. cum igitur obligatio incipiat in psonā defuncti per. l. r. i. j. t. a. b. u. d. i. u. d. i. t. u. r. i. n. t. e. r. h. e. r. e. d. e. s. r. s. i. c. n. o. n. p. o. t. e. s. t. p. a. c. t. u. m. i. n. p. e. r. s. o. n. a. m. v. n. i. u. s. h. e. r. e. d. i. s. t. r. a. n. s. f. e. r. r. i. t. e. r. h. o. c. c. o. n. c. l. u. d. e. b. a. t. P. e. q. u. i. b. l. i. g. a. t. i. o. n. e. i. n. c. i. p. i. e. r. e. t. a. b. h. e. r. e. d. e. s. v. t. i. n. t. i. C. v. l. a. c. t. i. a. b. h. e. r. e. r. c. o. n. t. r. a. g. l. o. C. de test. test. r. ter. r. bal.

rem vt per eā preiudicatur alteri debet distingui an persecutio fuerit specialis an generalis.

¶ Generalis remissio liberat a dolo r culpa quādo absq; dolo suo partibus ignorantibus aliqd apud eum remansit.

¶ Si petitio est specialis r generalis quo ad verba transactio restringitur ad speciem petitam.

¶ Dubium quod dependet ex testamento nō venit in generali remissione nisi inter scientias.

¶ Tres fratres. Ad species de dolo contrahentium in diuisione nō cōprehensas generalis quatiō non potest restringi in effectu. hoc dicit. Mo. q. r. appellatio ne fratris continetur foroz. C. o. p. pactum debet continere aliquid dandum vel fidem in futurū. l. v. S. stipulatio. j. de ver. obli. sed hoc non fuit. dicitur enim nihil commune remansit. ergo non est pactum. ideo dicit glo. subaudias r promiserit ne communitum rerum nomine dectero agerent: sed videtur q ista suppletio non sit necessaria: qz ad liberandum confessio simplex inducit pactū. vt. l. tale pactum. in prin. j. eo. sed potes dicere illud verum in personalibus. in realibus secus vt hic. r. l. cū falsa. C. de iuris r facti igno. r dic vt ibi. C. o. p. po. C. de transac. l. sub p. r. e. t. e. r. t. u. g. l. o. p. r. o. s. o. l. c. o. n. t. r. a. r. i. j. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. f. a. c. t. o. p. e. r. f. e. c. t. u. r. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. i. n. t. r. a. s. a. c. t. i. o. n. e. q. u. a. s. i. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. r. d. i. u. i. s. i. o. i. d. e. m. f. i. n. t. q. u. o. d. f. a. c. t. i. s. v. i. d. e. t. u. r. p. r. o. c. e. d. e. r. e. r. p. e. r. t. e. r. h. u. i. u. s. l. i. n. f. i. d. i. c. i. t. e. r. g. o. g. l. o. q. s. i. q. u. i. d. e. m. p. e. t. i. t. i. o. r. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. s. t. u. n. c. a. l. t. e. r. i. r. e. t. v. e. l. p. e. r. s. o. n. e. n. o. n. p. r. e. i. u. d. i. c. a. t. v. t. l. i. v. n. u. s. S. a. n. t. e. o. m. n. i. a. S. e. o. d. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. a. s. h. o. c. d. e. p. e. t. i. t. i. o. n. e. e. t. i. a. m. e. x. t. r. a. i. u. d. i. c. i. t. u. r. v. t. c. o. n. g. r. u. a. t. h. u. i. c. l. i. q. u. e. d. e. d. i. u. i. s. i. o. n. e. l. o. q. u. i. t. u. r. e. t. d. e. i. u. d. i. c. i. o. m. m. e. n. t. o. s. n. e. m. n. o. n. f. a. c. i. t. I. t. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. a. s. h. o. c. v. e. r. u. m. n. i. s. i. a. l. t. i. a. r. e. s. e. s. s. e. t. d. e. a. p. p. e. n. d. e. n. t. i. j. s. e. i. u. s. s. u. p. e. r. q. u. i. b. u. s. t. r. a. n. s. a. c. t. u. m. e. s. t. v. t. l. l. i. c. e. t. c. a. m. l. s. e. q. C. de iudi. S. e. c. u. d. o. d. i. c. i. t. g. l. o. q. s. i. v. t. r. a. q. e. s. t. g. e. n. e. r. a. l. e. i. d. e. s. t. p. e. t. i. t. i. o. e. t. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. t. u. n. c. n. o. c. e. t. i. n. o. m. n. i. b. u. s. v. t. d. l. s. u. b. p. r. e. s. t. e. r. t. u. f. a. l. l. i. t. i. n. c. a. s. i. b. f. e. l. i. c. i. t. q. u. a. d. a. l. i. q. u. i. d. e. s. t. s. u. b. t. r. a. c. t. u. m. v. t. h. i. c. I. t. e. m. q. u. a. n. d. o. d. u. b. i. u. m. p. e. n. d. e. t. e. x. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. v. t. j. t. i. c. u. j. l. n. o. n. e. s. t. f. e. r. e. n. d. u. s. g. l. o. s. i. n. i. s. t. o. m. e. m. b. r. o. n. o. n. f. a. c. i. t. m. e. n. t. i. o. n. e. m. v. t. r. u. m. p. r. o. f. e. s. s. i. o. n. e. f. u. e. r. i. t. g. e. n. e. r. a. l. i. s. v. t. s. p. e. c. i. a. l. i. s. p. r. o. u. t. f. i. t. q. u. a. n. d. o. f. e. c. u. t. a. e. s. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. v. t. l. l. i. c. e. t. C. de iudi. ideo forte: quia hic nulla fuit persecutio cum nec ad iudicium forte fuit deuenitum: sed fuit petitio extra iudicium: vel hic quod partes habuerūt respicere ad petitionem. iudex vero ad prosecutionē.

¶ Tres fratres. Ad species de dolo contrahentium in diuisione nō cōprehensas generalis quatiō non potest restringi in effectu. hoc dicit. Mo. q. r. appellatio ne fratris continetur foroz. C. o. p. pactum debet continere aliquid dandum vel fidem in futurū. l. v. S. stipulatio. j. de ver. obli. sed hoc non fuit. dicitur enim nihil commune remansit. ergo non est pactum. ideo dicit glo. subaudias r promiserit ne communitum rerum nomine dectero agerent: sed videtur q ista suppletio non sit necessaria: qz ad liberandum confessio simplex inducit pactū. vt. l. tale pactum. in prin. j. eo. sed potes dicere illud verum in personalibus. in realibus secus vt hic. r. l. cū falsa. C. de iuris r facti igno. r dic vt ibi. C. o. p. po. C. de transac. l. sub p. r. e. t. e. r. t. u. g. l. o. p. r. o. s. o. l. c. o. n. t. r. a. r. i. j. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. f. a. c. t. o. p. e. r. f. e. c. t. u. r. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. i. n. t. r. a. s. a. c. t. i. o. n. e. q. u. a. s. i. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. r. d. i. u. i. s. i. o. i. d. e. m. f. i. n. t. q. u. o. d. f. a. c. t. i. s. v. i. d. e. t. u. r. p. r. o. c. e. d. e. r. e. r. p. e. r. t. e. r. h. u. i. u. s. l. i. n. f. i. d. i. c. i. t. e. r. g. o. g. l. o. q. s. i. q. u. i. d. e. m. p. e. t. i. t. i. o. r. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. s. p. e. c. i. a. l. i. s. t. u. n. c. a. l. t. e. r. i. r. e. t. v. e. l. p. e. r. s. o. n. e. n. o. n. p. r. e. i. u. d. i. c. a. t. v. t. l. i. v. n. u. s. S. a. n. t. e. o. m. n. i. a. S. e. o. d. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. a. s. h. o. c. d. e. p. e. t. i. t. i. o. n. e. e. t. i. a. m. e. x. t. r. a. i. u. d. i. c. i. t. u. r. v. t. c. o. n. g. r. u. a. t. h. u. i. c. l. i. q. u. e. d. e. d. i. u. i. s. i. o. n. e. l. o. q. u. i. t. u. r. e. t. d. e. i. u. d. i. c. i. o. m. m. e. n. t. o. s. n. e. m. n. o. n. f. a. c. i. t. I. t. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. a. s. h. o. c. v. e. r. u. m. n. i. s. i. a. l. t. i. a. r. e. s. e. s. s. e. t. d. e. a. p. p. e. n. d. e. n. t. i. j. s. e. i. u. s. s. u. p. e. r. q. u. i. b. u. s. t. r. a. n. s. a. c. t. u. m. e. s. t. v. t. l. l. i. c. e. t. c. a. m. l. s. e. q. C. de iudi. S. e. c. u. d. o. d. i. c. i. t. g. l. o. q. s. i. v. t. r. a. q. e. s. t. g. e. n. e. r. a. l. e. i. d. e. s. t. p. e. t. i. t. i. o. e. t. t. r. a. n. s. a. c. t. i. o. t. u. n. c. n. o. c. e. t. i. n. o. m. n. i. b. u. s. v. t. d. l. s. u. b. p. r. e. s. t. e. r. t. u. f. a. l. l. i. t. i. n. c. a. s. i. b. f. e. l. i. c. i. t. q. u. a. d. a. l. i. q. u. i. d. e. s. t. s. u. b. t. r. a. c. t. u. m. v. t. h. i. c. I. t. e. m. q. u. a. n. d. o. d. u. b. i. u. m. p. e. n. d. e. t. e. x. t. e. s. t. a. m. e. n. t. o. v. t. j. t. i. c. u. j. l. n. o. n. e. s. t. f. e. r. e. n. d. u. s. g. l. o. s. i. n. i. s. t. o. m. e. m. b. r. o. n. o. n. f. a. c. i. t. m. e. n. t. i. o. n. e. m. v. t. r. u. m. p. r. o. f. e. s. s. i. o. n. e. f. u. e. r. i. t. g. e. n. e. r. a. l. i. s. v. t. s. p. e. c. i. a. l. i. s. p. r. o. u. t. f. i. t. q. u. a. n. d. o. f. e. c. u. t. a. e. s. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. v. t. l. l. i. c. e. t. C. de iudi. ideo forte: quia hic nulla fuit persecutio cum nec ad iudicium forte fuit deuenitum: sed fuit petitio extra iudicium: vel hic quod partes habuerūt respicere ad petitionem. iudex vero ad prosecutionē.

¶ Dubium quod

vide Bal. in l. ii. C. de vfu. r. in l. j. pro donato. et
 istud puro intelligendū quoties venditor rpe cons-
 tituti possidebat. alia videtur fecus cū constitutio
 precarij nihil operata fuerit. l. pūa. §. j. de acqui.
 possess. r vide qd notat Bal. in l. j. C. de sentē. que
 pro eo qd
 interest. r
 vide in §.
 actionū. in
 si. dactio.
 facit. l. ras-
 tio pūa. r
 l. iul. §. ex
 vedito. et
 l. emptor. §.
 §. fin. j. de
 actio. emp-
 pūa. v. §. p
 dicta intel-
 lige qm ip-
 si vedito-ri

incumbit omnia probādi se tūc possedisse sūm Ang.
 in l. pūa. §. j. r Bal. in l. j. C. quādo lice. ab emp.
 disce. Sed pone qd rpe constituti sola civilis pos-
 sessio erat penes vedito-rem: vtrū erit liberatus. dic-
 nat erat naturalis penes alius: puta empheoteatā:
 r tūc nō sit liberatus. argu. in l. ij. §. r. l. ij. de act.
 emp. aut naturalis erat vacans: vt in casu. l. clam
 possidere. §. j. de acqui. pos. tūc sit liberatus si em-
 pro negligit adipisci illā naturalem cū pūmū po-
 nit que habebatur pro tradita: quo per cū ite-
 rit. l. iure civilis. de cond. r demō. sed si emptor nō
 potuit: pura statim fuerit naturalis occupata per
 alium: puro qd venditor nō sit liberatus. argu. d. l.
 §. r. ij. §. de actio. emp. r ad hoc not. quando ex
 confessione precarij transeat dominium. vide not.
 Bal. in l. j. C. pro donato.

Mon operatur. Sed imo tūc videtur posse dis-
 ciendum ac si actum esset qd possessio sibi queratur:
 quia ex quo res est realiter penes venditorem: co-
 ipso qd sit cōsentio supra resolutione contractus
 in consequentiam videtur fieri cōsentio qd rema-
 neat penes venditorem: ex quo est penes emm: sicut
 et quando vendo tibi rem existentem penes te ex
 causa commodati vel de positi: coipso videtur velle
 qd habeatur pro tradita: vt in §. vendite. et in §.
 per traditionem. in l. i. de rer. diu. et sic contra-
 riorum eadem est disciplina. argu. in l. r. si cōtra.
 de vulga. et pupil. facit quod habetur in l. illud.
 de acquir. heredi. non obd. qd non interuenit ac-
 tus similis priori quia satis est qd interueniat eqs
 pollens argu. eorum que no. in simili in l. p. res-
 ses. de sentē. et per Barto. hic scdm Jmol. in l.
 qui mibi donatur. de do. in fin. et ad hoc optime
 facit quod no. Bar. in hac. l. nostra. in fi.

Tradita res. ponit etiam Bal. in. o. l. j. ad fin.
 C. de dona.
Ideo dicendum. ad hoc vide Bal. in l. tradit
 nominibus. in pe. col. C. de pac. vbi alleg. hanc glof.
 r in l. j. quando licet ab emp. disce.
Dicta sunt. adde Bal. d. l. j. C. quando licet ab
 emp. disce.

cum res esset apud venditorem videtur sibi retrah-
 dita: vt in l. de rer. diu. §. interduz. r. j. de acqui.
 re. domi. l. qua ratio. §. interduz. r. j. de acqui.
 certe ibi dicitur contrarium qd non videtur traditū
 r est vtrū sit possessio sibi acquiri videtur absq
 traditione: r sic videt actus retro similis sicut em-
 pro: absq traditōe quæ sit fuerat: qd credere ve-
 rū si hoc actū esset vt possessio sibi vedito-ri quere
 retur: r hoc tenebat do. Ba. in. sed simplex cōsentio
 ad resolūendū hoc non operat. a tamen huic
 multū contradicit. l. qd pignozis. j. de acq. pos. r. de
 precario. l. si debitoz. vbi videt qd soluto pignozē
 soluitur precariū qd erat apud debitorem. ita hic
 resoluta venditioe soluit precariū qd erat apud
 venditorem: r sic remanet possessor seu precarium
 suo noie: sed sustinendo potes dicere r bene aliud
 in precario creditozis: quū nunq possidet simpliciter
 p se. sed ad vtilitatē debitoz: vt. l. serui nonit
 ne. §. de vscapio. r no. §. qui satisda. cogan. l. scien-
 dum. §. creditor. sed emptor possidet simpliciter
 pro se: ad sui vtilitatē: qd placet r not. C. de do.
 arg. glof. sic traditio instrumento videtur tradita
 res: d. vt. l. j. C. de dona. ergo eodē modo instrumē-
 to inciso videtur res tradita per regulā iuris nil
 tam. sed hoc instrumentum fuit incisum verbo
 quod fieri pot: vt. l. emptor. §. si. §. eo. l. m. p. l. de libe. l. §.
 ga. ergo videtur res esse tradita. Bio. r respondet
 qd illud est veruz re integratō mibi est dicere. dic-
 tū ergo qd traditio instrumento non videt tradita
 res: sed eius cōsentum in instr: vt. o. l. j. C. de do.
 na. sed hic requirit traditio non iuris. C. r. r. r.
 tio arg. gl. qm res nō est integra vtputa: qd interne-
 nerat f. delinso: animo nouandi: per nudū cōsensū
 sum cōtingit liberatio reo r fideiussor: vt. j. de res-
 scin. vendi. l. emptor. ergo ita in pposito. So. glo.
 sibi secunda obligatio est liberatio pime. q. d. v. s. i.
 pulatio interposita animo nouandi est liberatio pū-
 me nō nudus cōsensu adhibitus ad resolūendū
 contractum. Certe etiā ibi nudus cōsensu est li-
 beratio ab illa obligatione: qd non ipso iure. sed
 ope exceptionis. vnde fateoz qd hic cōtingeret li-
 beratio ope exceptionis. si hoc ageret. non tamen
 videtur agi. vt. §. dicitū est in rōmbus precedentis
 bus. r. l. deo r. dicitū est in questione predicta qd
 simplex cōtrarius cōsensu non inducit resolu-
 tionem. sed si fasset dicitum qd possessio remaneret
 apud venditorem: qui prius alieno nomine posside-
 ret: tunc esset actus cōtrarius retro similis i iudic-
 ceret resolutio. C. Sequit in gl. item ad donatio-
 nem trahit. vult dicere qd omnia que dicta sunt in
 venditione que nudo cōsensu resolutur re inter-
 gra: alias hoc. illa trahunt ad donationem. nam
 donatio hodie nudo cōsensu perficit: vt. l. si quis
 argenti. §. pe. C. de dona. C. Quero r que faciunt
 contractū non esse inter grū. r. uem non esse inter
 gram. Respon. in iud. i. §. de v. l. si defunctus. j.
 de pecu. In contractibus in nominatis dicit. l. si p
 cūm. §. de cōdi. ob cau. In istis cōtractibus qui
 cōsensu contrahuntur primo facti rem nō esse in
 tegram traditio rei vel pterijt totius vel partis: vt
 hic. r. l. j. r. ij. C. quando lic. ab emp. reced. Item
 dico traditio vera vel ficta: vt si continuat vedito-
 re emptoriz

se emptoris noie possidere vt hac glo. Itē si quis
 actus intercesserit per quē contrahēs liberetur:
 vt mox rei interitus vel aliquid simile: vt. l. cum
 emptor. in fi. §. de rescin. vendi. r not. b. in glo. itē
 si pretium vel res in stipulatione deducit: vt. l. em-
 pto. in prin. §. eo. r. l. emptor. j. de p. r. ab emp. r
 hoc tāg in glo. Datio autē arrarū simplex non
 facit rē nō esse integrā nisi detur p parte pretij: vt
 l. si. C. de rescin. vendi. C. Quero r qualiter debet in-
 teruenire iste cōtrarius cōsensu. Rñ. dicitū quid
 dā hoc est cōtraria reuēditio qd glo. reprobat. C.
 de qd lic. ab emp. l. fin. dic ergo qd sufficienti verba
 apta ad resolutionē cōtract' r nouus cōtract' nō
 fiat vt pbat hic. r. §. eo. l. iuriz. §. ad eo. r hoc est
 velle scire in ciuitate ista: qd si essent necessaria ver-
 ba que cōstituit nouū cōtractū solueret noua gas-
 bella: sed qm sufficienti verba resolutio tantū no-
 ua gabella nō venit solvenda. C. Quero r qd si ven-
 didi tibi rē r tradidi vere. demū a primo cōtractu
 recessimus r tu constituiti te meo noie possidere
 an per hoc videat recessum a primo cōtractu. glo.
 vt hic dicere qd nō. nā requirit actus retro similis
 re. sed traditio mea fuit vera traditio tua est ficta
 ergo nō sufficit. hoc inuit glo. hic dū dicit verus
 actus deficiat. r. qm dicit nō fictus. r hoc vsq
 def tenere per. in. l. j. in vlt. q. C. qm lic. ab emp.
 Cōtrariū credo. nā qd dicit qd requirit actus con-
 trarius retro similis: intelligo vel equipollens illi:
 vt. l. si. j. man. r. C. de insti. r substitui. l. si mater. r. l.
 mulier. in prin. ad re bellia. r qd dicit. C. de sen. l.
 p. res. vbi dicit qd sūa debet continere absolutio-
 nem vel cōdemnitatem. dicit glo. vel equipollens.
 Itē ad ppositū hic interuenit actus equipollens
 scz qd illud qd veniebat mibi restituendū vere in-
 spetis debere mibi actione mandati vel locati si in-
 tercessit locatio: merito pūde est ac si nō esset tra-
 ditū: vt. l. certi cōditio. in fi. §. si cer. p. r. C. Quero
 si res nō erat integra r nudo cōsensu recessimus
 a venditione. si ex intervallo interuenit actus con-
 trari' retro similis. an sufficiat. B. euter si tēpore
 cōtrarij cōsensu hoc fuit actum scilicet de re tra-
 dēda: sufficeret: vt hac. l. arg. j. de sol. l. modestus.
 Sed si hoc nō fuisset actū tunc altera parte inuita
 nō cōfirmaret ille. dicitur actus p regulā iuris qd ab-
 initio. de reg. iur. de si pars cōsentit: r tūc valeret
 quasi ex pūi cōsensu cū retraditione rei. ita intel-
 ligo dicitum per. in. o. l. ij. C. qm lic. ab emp. re.
Altimo aduertat qd licet qm cōstitio meo tuo
 noie possidere: vt hac gl. appellet ficta traditio: r
 verū sit qd traditio est ficta. in possessio qd per hoc
 acquirit est vera r propria: vt. l. certe. §. j. de p. ca-
 r. pprie habere dicit. Et per hoc reprobo que
 dam dicta Bull. de tug. hic qui dicit qd si procura-
 tor meus emit r tu constituit te ei' noie possidere
 qd mibi domino nō queritur possessio me cōcurrat
 due fictiones. qd ego nego. qd possessio vere ac-
 quiritur r proprie. quod ex animo plene. l. si quis
 pro emptore. in vltima. q. j. de vicia.

Queros. Queros stipulatione
 pacto. hoc dicit. quid sit ponuntur
 in glof.

Contrarius consensus. nō debet solui gabella
 pro resolutione contractus. vide glof. in l. iij. §. cō-
 trarium. J. de contrario iudi. tunc. adde quod idem
 sequitur Bal. in l. j. C. qm licet ab emp. disce. r in
 l. donationis. quod met. cau. r quod ipse not. in l.
 fin. §. pe. C. com. de
 leg. ex qd
 fert qd de
 contra: r u
 ditionis non
 debet solui
 gas bella: quia
 nō est con-
 tract' nec
 distractus
 vt in l. iij.
 bem? C. de
 sa. fan. ecclē.
 r v. de bo. rex.
 in aut. de
 liti. i. §. ij.
 r bo. gl. in
 l. quozies. C.
 de ioh. fi. rest. de

Operato. Ita
 legitur in gl. trib' modis.
 Pone casum sūi scdm m
 curā que est melior: r magis nota le-
 bilis. vbi est paritas in cumulatione
 debiti dignitatis: r numero psona
 rñ preferunt voces cōsanguineo
 rñ. b. d. pro hac lectura. facit. l. j. §. j.
 de priu. cre. s. scs alias duas lect.
 h. d. Pactū factū est qui putabat he-
 res porrigit ad eum qui in veritate
 est heres. hoc aut intellige si cōse-
 platione hereditatis sit factum. non
 obd. §. c. l. si vbi. §. penult. C. eo. l. si
 actionem.
Pactum appositū in traditōe
 rei de re non alienada valet ad hoc
 vt cōtraueniens pacto teneatur de
 interesse non ad hoc qd impediatur
 domini translatio.
 in aut. de
 liti. i. §. ij.
 r bo. gl. in
 l. quozies.
 C. de ioh.
 fi. rest. de

quo vide oīno Bal. in l. tres fratre. §. eo. vbi no.
 dicit esse dote optima cautela ad euitandā solui-
 tionē gabelle r ex cōtractu ex quo nō transferet
 dominium nunq debeat solui gabella. facit qd no.
 Bar. in l. v. in p. in prin. de leg. ij. an aut
 ex contractu diuisionis transferat dominū. vide
 in l. ideo. de cond. fur. r quis contract' sit vide in
 l. diuisionis. §. eo. quid de cōtractu trāsfactionis et
 donationis vide per Bar. r Bal. in l. contract' in
 j. col. de fi. instr. r quod no. Bar. in l. qd seruus. de
 stip. ser. r p. r fraudē gabelle. vide qd no. Bal. in
 l. illud in fi. C. de sac. fan. eccl. Quid si de quolibet
 factū i quo interuenit pūi d. solui an intelligat de
 emprise tū. vide Bal. d. l. si cū dote. C. de in. do. r
 sibi etiā de factu tacite inclusio vel transmissio in aliu
 factum r quid de accessorio. Adde quod de diuio-
 ne soluat gabella. Rom. consil. clxxxij.

Altimo aduertat. qd cōtra Bar. r. Ang. in l. si
 is q emp. j. de vfu. r vide. l. j. r. l. per procuratorē. ff. de Jo.
 de imo. in. d. l. si is qui p emp. in fi. §. tpe teneat cō-
 tra. vide §. per procuratorē. vide Bar. in l. j. C. p
 quis perso. no. acq. vbi videt tenere in simili cū
 Bull. sal. ibi sequitur Bar. hic consulo apud cre-
 monam contra Bar. hic. An. Barba:
Altimo aduertat. adde qd not. tūm in l. quo mī
 hdonatū. in fi. r ibi dicit post Bart. ff. de vo. facit
 extra de p. r. e. c. accedes. r hoc dicit Bart. r as
 sumptū Bal. in. c. itē inuestitura. de no. feu.
And. Poma. C. quod ego nego. vide Bar. cō
 fl. r. vij. altas. l. xxij. col. r. ij. volu. r consil. lviij.
 col. r. vij. vol. ij.
Dreferuntur voces. sequitur Ange. hic Bull. et
 Bal. cōtra in l. r. i. §. si. §. e. licet Bal. hic secus:
 r. y. y. ij

Sed tunc op. adde Bar. in l. si de cer. C. eo.
Altimo no. adde Bal. in l. pactum. in xvj. q. C. de colla.
Andre. Pomate. **C**irca quo pot. vide Bal. in l. pactum q. votali. q. xvj. C. de col. ter. l. iij. §. contra r. ubi bal. ff. de ptra. a
Sed tunc op. a transactio est de re du-
 bita. vt. s. e. l. j. sup. incognita aut no
 pot. dicitur: vt no. s. e. l. j. ergo in
 cognitu no pot. venire in transactio
 no. An. t. d. dico q. de incognita no
 pot. transigi p. ratione predicta: sed
 pot. ex ca. transactio in cōuentio
 no. deducit. vt fiat gratia. cōuentio est
 inter 2 me de fundo quoda. deuentus
 mus ad transactioe q. ille fundus
 remaneat apud te: tu des mihi cen-
 tum: 2 facias tibi generalē quitatio-
 nem. non ergo fit transactio super
 illo incognito: sed occasione trans-
 actiois ad illā generalē liberatioe
 ne deuenit. Ideo postea sunt iste. l.
 hoc ti. facit qd no. s. e. l. ij. 2 ideo ver-
 ba transactiois diligēter inspicie
 da sunt. si enim factimus transactioe
 no. de omni lite q. esse possit inter
 te: 2 me. de necessitate hoc no. refer-
 tur: nisi ad ea de quibus est actum:
 vt. hui. l. cuz aquiliana. 2. C. eo. si de
 cer. fa. it. qd no. s. e. l. i. emp. ro. s.
 Lucius. sed si occasione vnius litis
 deuenimus ad ista pacta: 2 factimus
 inuicem generalē remissionem hoc
 potest fieri: ita pot. intelligi hic. Al-
 timo nota d. mirabiliter tex. in l. cuz
 aquiliana. qui dicit liberalitate em-
 captiofam interpretatio prudentia
 fregit: 2 appellat captiofam libera-
 litate determinatione multa. Ex quo
 potes. determinare multa. p. mo
 + an possis aliquē cogere vt tibi fa-
 ciat quietationē gñale. certe no: qz
 est captiofa. tex. est hic. sed ad facie
 dā quietationē specialē de aliquo
 soluto potes: vt. l. plures apochis.
 mine p. tis
 2 filij 2 spiritus sancti. v. ff. actis: 2 alle gatis cōtra
 r. ijs 2 consilij inter marcellum 2c. 2 Bal. in l. si su-
 per possessione. C. eo. 2 adde Bal. in l. j. C. de ar-
 bi. vbi ponit an arbiter possit cognoscere de excep-
 tione cōpensationis potest tamen arbiter p. nūns
 tiare super fructibus 2 expensis 2 dare dilaciones
 ad soluendū: vt no. Bar. in l. i. in. ij. col. C. si a no
 cōpe. in. 2 id qd dixit Bar. hic sequitur etiā. d. An-
 to. per tex. cū glo. in. c. constitutus. de rel. do.
 ex quibus no. q. arbitror: no pot. ferre sententia
 super non petitis: sed bene super cōherentibus vt
 sup. effima. 2 latus per eum. in. c. quinta uallis. Ad
 de qd arbiter non possit excedere fines compo-
 missi. Bal. cōsilia. lib. ij. c. lxxij. lib. j. c. ccc. cxxij.
 cit. me. lib. ij. 2 consilio. ccc. lvi. 2 ccc. lxx. 2 consilio.
 xxxvij. lib. iij. Petr. de ancha. cons. c. Roma. cōp

si. l. v. et. lxxvij. 2. cv. 2. xv. vbi voluit q. per generalē
 le compromissum no sit attributa potestas q. possit
 sit cogere partes ad remissionem vulneris 2 cōcor-
 diam pacis. 2 per eundem Roma. cons. cxxij.
 2 Andr. Pomate. **C**irca illā rem. vide Jas. in
 l. si super possessione 2 ne. colum. ij. ver. 2 su-
 p. isto tex. C. eo. 2 vt de Alexā. l. si. d. idē
 C. de fide instr. 2 de libe. cau. l. si
 cur. datā. **S**ed o. facit si cōpromis-
 sum est in arbitriū 2 q. arbitrorē
 generaliter. vtrū possit precipere vt
 fiat inuicē quietatio generalis. Er-
 te puto q. no p. tertia butus. l. iste
 em. consensus cōtinet manifestā in-
 quitatē. vt fiat remissio de incogni-
 ta. Possit em. de facili capi: tex. est
 hic cōiuncta. l. vnde si nerie. j. p. so-
 cio. predicta vera nisi ei arbitrorē
 ri hoc specialiter sit cōcessum. nam
 de par. tū voluntate pot. fieri. vt. s.
 l. pri. Et q. p. dicit in terra p. bo
 alia ratione. Premittit remē aliam
 q. p. tentio erat inter te 2 me de quo-
 dā fundo: cōpromissum in aliquem
 2 dedimus ei plenā potestare arbi-
 trandi: q. rē vtrū sit arbitrorē: po-
 terit cogere alterā partē. vt det al-
 ter alteri aliquā. alia rem de qua no
 erat cōsentio. Respondeo no. vt. j. de
 arbi. l. no distinguem. 2. de officio.
 2. l. si cū dies. s. plenū. C. eo. rite. p. hoc
 qd dicit q. iudex cōmuni diuidādo
 non pot. occasione rei cōmuni pos-
 nere manū in aliā rem no cōmuni-
 vt. l. arbor. §. de vestibulo. j. cōmuni
 dicit. **C**irca illā rē autē de qua du-
 bitat pot. se talis arbitrorē intro-
 mittere tubedo vari. vel pecuniā
 p. re: vt instr. de offi. iud. §. p. 2 lege
 cū in fundo. §. si fundus. de i. i. do. f
 Pecunia em. est p. quā oēs res esse
 manē. 2 sic alia res esse no vt. vt. l. si
 ita. de fidei. qd tene mēri. Māc ad
 p. p. p. l. itz cōpromissat de omni-
 bus litibus 2 q. sionibus no poterit
 tubere q. fiat generalis remissio q.
 ministamen. viso cōpromisso pro gatione 2 laudo
 emolugatione laudi latij p. maris de albitis. 2 viso
 testō vbi comitis roberij 2c. Dicit q. is sit factum
 cōpromissum de oibus q. nōb. q. essent vel esse pos-
 sent q. illa vba nihil operant vbi lis no est vel ex
 p. habilis cā no p. paratē alter possit lex circumueni-
 ri: 2 hoc p. l. cū si. §. sed cum lis. j. e. 2 ad hoc facit
 qd no. Bar. in l. qui cū tutorib. in. p. n. j. eo. 2 sub-
 dit an. in illo cōf. q. arbitri no p. sit laudare de suc-
 cessione factāda inter cōpromittētes q. cōpromis-
 sum est trā factio 2 p. trā factioe fieri no pot. p. ba-
 tur in. l. j. C. de pac. qd no. adde quid operent p. di-
 cta verba Joā. de ama. cons. l. 2. de vide notabiliter
 Ro. cons. c. vbi latus q. per Ange. cons. hic al-
 legato. 2 ibi tūc alle. casum. l. q. arbiter non possit
 condēnare ad faciēdū generalē quietationem.
 porrigat

porrigatur ad incognita. de quibus no erat lis nisi
 si hoc specialiter sit permissum. 2 qd dico. specia-
 liter intelligas q. no sufficeret ita dicere q. cōpro-
 missum sit plenum 2 plenissimum. nisi hoc expri-
 meretur vt. d. l. si cū dies. s. plenum.
 1. **T**ransactio facta super legato quod putabaz
 esse de. r. 2 erat de. r. quod non valeat.
 2. **P**actum gratuitum non inspectis verbis testame-
 ti non valet.
 3. **R**emittari non potest huic legi.
 4. **L**egi prohibitive non potest remittari.
 5. **A**erbiū pot. negatiue. placū inducit necessitatem.
 6. **L**antela vt in conuentionibus que fiunt super tes-
 tamento apponatur inspectis et cognitis verbis
 testamenti.
 7. **T**ransactio vt valeat super testamento factis est q.
 transmissis sciat tenore testamenti. licet illud non in-
 spererit.
 Scire d. oculis intellectus. legere oculis corpis.
 b. **D**e his. b. Ita. l. habetis magis ex re
 testa. apert. **O**ppo. transactio fit super
 dubio. s. e. l. j. sed inspectis verbis testa-
 menti non erit dubiū ergo 2c. gl. prope si. soluit.
Secundo op. C. eo. l. sub p. terti. Sol. gl. ibi in
 instrumētis factis inter viuos q. possunt porrigi et
 ad incognita. factis. s. e. l. cum aquiliana. Et igitur
 in. l. nostra ratio. primo odiū occultantiū testame-
 tum vt hic rangit in glo. secundo fauor publicus
 qui est vt deficientium volūtates executioni man-
 dent: vt. l. vel negare. j. que ad. testa. apert. **H**oc
 premisso querit q. gloss. hic in p. terti. quid si alij
 quis credebat sibi relicta. x. cum essent relicta
 xv. an valeat transactio saltem in. x. Quidam p. sic.
 Alij dicit 2 ita est vera q. in nullo valeat per
 huius. l. resistit enim contrariū. dicens q. transigi
 non potest: ergo nisi il. valeat. nec cuius nec natu-
 ralem obligationem producat. vel collat. arg. l. si no
 foitem. in p. terti. j. de cond. indubi. 2. l. cum lex. j.
 de fidei. iuss. **Q**uerit glo. vt nunquid pactū gra-
 tutum valeat non inspectis verbis testamenti. gl.
 videtur dicere q. non 2 bene per hanc. l. quia eadē
 est ratio. 2. s. e. l. ij. §. cum transactio. 2. s. ritu. j. l.
 tres fratres. j. eo. l. qui cū tutoribus. s. si. **Q**ue-
 rit 2c. nūquid expresse possit hic agi vt omnis spes
 remittatur per pactum 2 renūtiatur huic. l. glo. d.
 cit q. sic. vt. C. de pac. l. qui in conferendo. et
 s. ritu. j. l. pactum. d. Jaco. de hel. dicebat contra
 ritum: quia non tenet pactio quando decipit alij
 qua partium: quia non tam pacifectur q. decipit.
 vt. j. e. l. qui cum tutoribus. s. ij. 3. dem tenebat do.
 Jaco. bu. 2 bene quia bec lex non est facta in fauor
 rem legatariorū sed in odium occultantiū testa-
 menti vt hic tangitur in glo. sicut. s. dicit. Item fas
 uore publice utilitatis ergo non potest ei renūtiari
 rit. vt. j. ad mace. l. tamen. j. s. ritu. j. l. ius publicū.
 2 ibi dicit. **P**oteres. ita lex videtur disponere cir-
 ca fo. mam. dicit enim q. non aliter potest transigi
 nisi cō. ergo ei renūtiari non potest: vt. l. nemo po-
 test. de leg. j. **P**oteres ita. l. est prohibē. sed ista
 c. legibus prohibitis non videtur posse renūtiari
 rit: vt no. in glo. C. me fidei. iuss. de. centur. l. j. 2. ij.

Et qd dico. ad Bal. in. d. s. plenū in ver. sed si
 forte. quid dicatur compromissum plenum 2 plenis-
 simum. Andreas Barba.
De his. in primo. adde Lud. ro. in cons. lxxvij.
 incip. tribus rationibus vtrū compromissum ex-
 tendatur vide Joā.
 4. **E**rgo 2c. q. phibeat apparet quia 2
 verbiū pot. negatiue prolatum neces-
 sitatem inducit: vt extra de reg. iur.
 vide Joā.
 de imo. in
 cons. xx. p.
 his q. hic
 dicuntur.
 Andreas Barba.
De his. remittat. adde q. cū iuramento poterit
 renūtiari secundum 3mo. in. c. cum contingat. de
 iureiur. in vlt. c. bar. 2 ita consul. 2 idem inspectu
 vult. Raph. in. l. si quis pro eo. in prin. de fidei. i.
 dicens q. bec solentia postulat. 2 vide Bar. ibi in
 vij. 2 fi. q. 2. hic adde 3mo. post Ange. in. l. qui ro-
 me. §. si. in. ij. q. de verbo. obli. Adde q. an. consilio
 xclij. tenet q. huic. l. cū iuramento non possit re-
 nūtiari. 2 in quantum. d. Ja. refert. quod Joā. de
 imol. proba. an. post: quia standum verbis assertis
 vis notarij dic q. Ang. in. d. cons. fatetur hoc verū
 in casu dubio secus claro vt in illo quo ipse con-
 suluit 2 dum etiam dicit q. an. motus ex secundo
 quia confessio mulieris fuit erronea vt hic. item
 dicit q. principale fundamentum an. est q. illa mu-
 lier errauit in facto 2 in iure. in facto: qd non certe
 sciebat q. parer legaliter ei centum. in iure errante
 quia testamentum erat nullum: quia titulo institui-
 tione no fuerat relicta 2 in transactioe illa mu-
 lier assererat fratrem heredem in solidum patria
 quod verum non erat cum testamentum esset nul-
 lum 2 ab intestato ipsa a fratre conuenerat. Itē
 fuit dicto casu nulla transactio. q. nullo factum
 mulieri nisi legatum factum in testamento latius
 ibi vide. an autem dispositio butus. l. j. habeat locū
 in alijs contractibus vel instrumentis vide Lald.
 consil. j. 2 an sufficiat si partes asserant habere no-
 titiam instrumenti absq. eo q. presentialiter p. os
 ducatur vide quod consuluit Paul. de cast. consil.
 ccc. de casti. present.
 r. **A**nd. Pom. **Q**uero. ibi dicebat p. iij. ista est
 cōis opti. fm 3mo. l. qui duo. s. duo fratres. de ver.
 obli. in. v. q. ad Bar. 2 ibi per Bar. vbi limitat nisi
 interuenierit iuramentum. 2 ad Alex. hic vide
 Alex. cons. x. incip. viso 2 vt oportet considerari
 ij. volu. Bar. cōs. xviij. col. j. seq. volu. j. consil. l.
 lv. col. xv. seq. vol. ij. cōs. lxxvij. col. eo. volu.
 d. **A**ndreas Poma. **C**irca p. tertia. ita lex videtur
 disponere circa fo. mam vide Feli. c. cum accessit
 sent. iij. col. de consitu.
 e. **L**egibus prohibitis. quomodo intelligat q.
 legi phibitive non potest renūtiari. **V**ide Bal.
 in. l. si quis in conscribendo de epist. 2 cler. 2 vide
 Bal. post Bar. in. l. f. in. iij. col. C. de pac. Et cir-
 ca hoc adde tu etiā dñm Adari. fo. i. in. c. si dilige-
 ti. de fo. cōpe. in gl. f. ver. circa tertij. Bar. in cōs.
 si. xij. col. iij. 2 consil. xlij. col. ij. 2 consil. lxxij. col. ij.
 in. j. vol. in consil. iij. col. vj. consil. lvi. in. ij. volu.

Transactio per quam a forma legis non receditur et alimentarii causa veteris non efficitur valet sine pretore. b. d.

Remittens omne ius quod habet vel habere sperat et aliqua re intelligitur et ex causa de presenti.

Si fratres diuidentes remittat ad unum omnem ius quod habet vel habere sperabat: cōtingit quod non soluit legata infra annum poterit quod hereditas ad alterum debet illa remissio non extenditur ad hoc.

Si cum tutori

Transactio non potest rigi ad ius postea ex successione ab intestato. puenies. b. d. Opp. de l. qui rone. s. duo fratres. j. de verbo. obli. Tutus timore sunt opt. multe hic. in l. contra via. vna ponitur hic in prima glossa. parvula. que incipit exiterter et c. quod fratri successit ab intestato. ibi per fiduciam commissum. Ita est optus cum vera solu. probatur in ter. ibi mulieres exiterter et c. nam per fiduciam commissum non dicitur esse capere a fratre sed magis a defuncto. Ratio differens quod illud quod non debet nec nec spe in remissione venire non potest sed illud quod debet per fiduciam commissam debet debitum spe. quod aut euentus potest ex successione ab intestato non est debitum spe. est ter. ci. gloss. in l. post emancipatione. s. j. de libe. leg. et b. est ter. secunda istam leg. Ex hoc dicitur quod si ego remitto tibi omnem ius quod habeo vel habere spero ex aliqua causa intelligitur ex causa de presenti. ut. j. de statu lib. l. j. nam statuliber dicitur ille quod habet spem libertatis: ois aut seruus dicitur habere spem libertatis: quod est saluum: sed opz quod habet ex legato subsistere vel simili: fact. l. qd seruus. et quod ibi dicitur. de p. di. ob cam. Et ex hoc semel conclusum de facto: duo coheredes diuiserunt hereditatem et remiserunt sibi inuicem omnem ius quod habebat vel habere sperabant in parte alterius: cōtingit quod unus fuit negligens ad soluedum legata: propter quod debebat hereditas alteri sui forma aut. hoc amplius de fidei co. certe h. remiserit omnem ius quod habere sperabat non tamen videbat remissio illud ius de quo nulla spes erat de presenti. fact. l. dant. s. j. de da. inf. ergo tene mēti. Secundo modo intelligitur hic quod alter alteri per fiduciam commissam successit. et tunc loquitur

glo magna hic postea et ob. cōtrarium. Sol. male fuit iudicatum. Istam sol. tenet P. hic. et ibi ego teneo similiter. alij dicunt quod ibi fuit actum expresse. quod neque suo neque alieno nomine ageret: istud est diuinare. Alij dicunt quod ibi cōpeditur ex cepcio que replicatione eliditur. istud nihil est in effectu. Alij dicunt quod hic loquitur in transactio ne ibi diuisione. hanc opt. tenuit Azo et glo. quā reprobo ibi per multas rationes. Alij dicunt quod ibi agitur de eadem re hic de diuersa propositis. ista potest esse bona per ter. qui dicit de sola portione et c. nam ista dicitio sola est exclusiua. q. d. transigit de illa. et non de alia: vel hic actus: ibi passiuē. ita dicit glo. quid hoc est dicitur. vult dicere hic frater transigendo non potuit tollere actionem alteri fratri competentē. et hoc vult dicere actiue. ibi vero transigendo potest perit dicitur sibi ipse. hoc vult dicere passiuē. teneas prima lēc. Fin. quam nisi hū ob. alia plene examinaui. in s. duo fratres.

Transactio. Transactio non porrigitur ad ea de quibus non est cōstitutum. b. d.

Qui per fallaciam. Transactio non porrigitur ad ea que dolo alterius partis celantur. b. d. Opp. ad treb. l. lucius. s. fi. dicit gl. subarbit maxime. ut dicit. s. eo. l. iij. s. j. Tu dicit quod oia fuerunt manifeste facta hic non vt. d. l. iij. s. j. probatur in ter. omni dicit per fallaciam. fact. s. titu. l. tres fies. C. Que rit gl. quid si fuit interposita aquiliana stipulatio. Et tunc agitur actione de dolo. vt. l. ac rōde. C. eo. alia dicit vt in glo. C. Querit gl. quid si per fallaciam extranei hoc fuit factum. dicit in l. elegit. in prin. j. de dolo.

Transactio transigit ad futura de quibus aliqua spes suberat de presenti quando remittitur quid quid debet vel debetur.

Qui dicit aliquid esse actum in transactioe dicit hoc perbare. Et qualiter per excipiens hoc esse actum.

Et qui. Generalis transactio porrigitur ad ea que de quibus esse actum per excipientē probatur. b. d. C. Mo. diligenter ter. quod transactio non porrigitur ad iura ex post facto superuenientia: quod intelligitur in simplici remissione. si h. remittat quid quid debet vel debetur. tunc porrigitur ad futura: vt. l. i. vno. cum stipulante. et l. si a. colono. j. de verbo: obli. et l. j. de accep. et not. s. e. l. aquiliana. et sic porrigitur ad ea futura de quibus suberat aliqua spes de pnt. alia secus: vt dicit. s. ea. l. in prin. C. Secundo not. quod excipientis qui dicit hoc esse actum in transactioe debet hoc pbare. vt hic in ter. manifestum in istis gl. parulis. C. Quero ergo qualiter pbare per heredem excipientē de hoc esse actum: quid dicitur eo ipso quod non pbare dicitur. Tu dicit quod si libellus est datus in aliqua actione. tunc in transactioe videtur esse actum de oī eo quod ex virtute actiois proposita poterat claudi in iudicio. vt in actioe alij gl. h. l. vel vniuersaliter hoc est quod gl. distinguunt. hic. l. tres fies. s. et j. Aut est petitio gñalis et transactio gñalis. et est simile in l. age. C. eo. et l. i. sub preterit. eo. tit. Si vero actio non esset gñaliter postea transactio non potest esse nisi de eo de quo est actio et acti o. ff.

actio est generaliter proposita potest fieri remissio generalis ex causa transactiois: vt dicit in l. cū aquiliana. s. eo. et standum est verbis generalibus secundum not. in l. emptor. s. lucius. s. eo.

Et re. Transactio patris filio non porrigitur. b. d.

Res efficitur dubia per negationem: nisi probationes manifeste in contrarium appareant.

Et non petitur executio sententię vel iustitię nisi potest per compromissum fieri vigore statuti dicentis quod questiones compromittantur: quando. nu. 4.

Post rem iudicatum transigit potest si sententia dicitur nulla si opponitur aliqua de exceptionibus que possunt opponi post sententiam.

Post rem. Si post sententiam potest esse dubium potest transigi. b. d.

Mo. ex. l. ista quod per negationem efficitur res dubia. s. r. C. qui ad libe. p. cl. no licet. l. iij. C. Op. ergo semper licet transigere: quod semper potest negari. dicit gl. forte non negabat. vel dicit verus. illud quod dicitur negationem fit res dubia est verum nisi probationes sint ad eum manifeste in iustitię quod negari non potest: vt si appareret cōtrarium per sententiam vel alio effectu. Per ista. l. cū.

Similibus dicitur quod quando petitur executio alij cuius sententię pars contra quam petit non potest petere illa causa compromitti in arbitratores ex forma statutorij loquentis quod questiones compromittantur: cū non sit questio: quod iam dicitur in l. arbitramenti si transactio: et transigi non potest post rem iudicatum: ergo et c. Et tunc videtur quod petit executio nisi iuramentum vel confessionem quod habere iudicatum si sententię sui forma statutorij iusticie quod non potest peti compromissum quemadmodum de re iudicata. C. Ad eam ergo quod possit transigi post rem iudicatum: et dicitur super eo esse decretum non valet transactio: vt hic. et l. post re. et l. j. s. eo. et hoc si constat: secus si dubitatur: vt hic. et tunc sententię dicitur nulla ex aliqua pbabili causa: que non continet manifestas calumnias potest transigi: quod tunc negat data. s. rite. Item si est appellatum vel appellari potest. d. l. post rem. s. eo. Ad hoc si opponitur aliqua de illis exceptionibus que possunt opponi post rem iudicatum: vt not. in l. j. C. de iur. fac. igno. Sed aduertendum est: quod exceptiones si opponunt post sententiam: quod respiciunt ipsam causam et enervant ipsam sententiam: de tunc de causa poterit transigi et compromitti in arbitratores. Alij opponunt alij que exceptiones que respiciunt executionem non autem elidunt sententiam. verbi gratia. in petitioe hereditatis obtinuit: quod punitur quod tu es heres: demum in executione vis capere vnam rem hęredi taria. ego nego eam esse hereditaria: certe de hoc plene poterit transigi an res sit hereditaria: ante post rem iudicatum de eo quod est decretum. san tu sis heres. Et eodē modo in exceptionibus que opponuntur contra predicta infra confessionem que obligata de illa posset transigi et compromitti nisi statutum esset factum in contrarium: vt hic.

Non est ferendus

Actio super rebus referenda quilibet parti

Dubium. et ideo videtur quod non possit transigi vel cōpromitti de eo de quo est casus legis cum non sit dubitabile. l. ancille. C. de iur. de quo ibi per Bal. quod tene memi.

Andreas. Poma. C. Dubium. vide Feli. c. iij. in ij. col. i. et seq. de reg. iud. cog. C. potest negari. quod modo ius intelligat per negationem fieri iudicium. biaz. adde Bar. in l. j. et quod ibi dicit. C. de p. iur. et in c. venes tabilio. de cens. et l. c.

testamenti non ad codicillos postea repositos. b. d.

Alienare quod dicitur quis transigit vendendo. Prelati ecclesie super re ecclesie possunt transigere illam retinendo.

Alienare. Mor. gloss. que est super hac. l. alienare: s. simile in l. non solum. de p. d. m. i. quod intelligitur gl. quod occasione transactiois venditur vel alia: quod hoc casu non licet: secus si situs occasione retineatur

tuum de cohabit. cleri. et mulie. vide omnino Bald. in l. etia. in j. col. v. sed quid si dicitur. de exec. rei iud. et gl. et Arch. in c. de offi. dele.

And. Poma. C. Est notorium. Et dicitur in tracta. de arbi. c. parva. xlv. cccv. et cccclij. Alex. cō sil. xij. in j. col. volu. j.

Executio. adde Bar. in pro. C. in ij. col. posset tamē limitari per ea que dicit Bald. in l. i. quis ius d. non obde. et qualiter intelligatur statutum de causis compromittendis. vide Ang. et quod ibi dicit in l. cum hi. s. si cum his. s. eo. adde Pet. de anch. cō silio. clxxvij.

Post transigit. Sed quid si sit conclusum in causa an possit compromitti. videtur quod non: res dicitur liquida fin. Yunoc. in c. significauerunt. de testa. s. forte contrarium est verum: quod quousque potest appellari potest transigi: vt hic. ergo et sed reperio postea: quod Bald. in l. j. tenet primam partem. et do. Lud. in l. p. reroz. de ope. no. m. i. Adde quod si post sententiam condemnatoriam reus tradidit rem in qua condempnatus fuit demum. super eadem re fecerunt compromissum vater: ita disputando decidit Paul. de len. in q. incipi. de re adiudicata in primo dubio et c. ad de an post conclusum in causa possit peti compromissum Bald. consil. l. iij.

Multi. Adde Zu. Ro. in cons. xlvij. Abb. consil. clxij. vide eundem Zu. Ro. in cons. clxx. de trans. minor. et vide do. P. de eod. am. c. ij. de trans. vbi dubitat sed videtur decidere per istud dictum Bar. quod ipse non allegant. vide do. Abb. in c. cons. tingit de trans. et ibi per alios vide Lud. Ro. in cons. clxxij. And. Barba.

And. Poma. C. Multi. Adde quod ista gl. h. loci ena in vasallo et emphyteota de quibus vide Bal. c. j. si de feud. fue. contro. inter vasallum. et vide Abb. consil. l. j. incip. vide et primo. et consil. l. j. incip. illud. in prin. et ij. col. in j. volu.

Dicit alienare. pbibita alienatioe: pbibetur transac. Adde no. in l. j. C. si aduer. trans. adde post do. P. h. hic. Fed. no. cōsil. cccij. et roij. cōsil. clxxj.

C. s. duo fratres. et de intel. ctu iuris l. vltra ea que hic dicuntur. vt de Bal. in c. imperator. et de p. r. augu. s. ius et c.

Ex hoc dicitur. vide Bar. in l. post eman. citatione. s. j. de lib. leg. et late in l. q. ruz. s. duo fratres de ver. obli. i. iij. char. et qd not. do. Anto. in c. fi. et tra de res. scrip. et qd dicit. s. eo. l. cum aq. liana. i. fi.

Consul de facto. Adde bar. in l. dant. s. cum par. rter. j. de da. infec.

Et dicitur. vide Bar. in l. post eman. citatione. s. j. de lib. leg. et late in l. q. ruz. s. duo fratres de ver. obli. i. iij. char. et qd not. do. Anto. in c. fi. et tra de res. scrip. et qd dicit. s. eo. l. cum aq. liana. i. fi.

Consul de facto. Adde bar. in l. dant. s. cum par. rter. j. de da. infec.

Et dicitur. vide Bar. in l. post eman. citatione. s. j. de lib. leg. et late in l. q. ruz. s. duo fratres de ver. obli. i. iij. char. et qd not. do. Anto. in c. fi. et tra de res. scrip. et qd dicit. s. eo. l. cum aq. liana. i. fi.

Consul de facto. Adde bar. in l. dant. s. cum par. rter. j. de da. infec.

Et dicitur. vide Bar. in l. post eman. citatione. s. j. de lib. leg. et late in l. q. ruz. s. duo fratres de ver. obli. i. iij. char. et qd not. do. Anto. in c. fi. et tra de res. scrip. et qd dicit. s. eo. l. cum aq. liana. i. fi.

Consul de facto. Adde bar. in l. dant. s. cum par. rter. j. de da. infec.

Et dicitur. vide Bar. in l. post eman. citatione. s. j. de lib. leg. et late in l. q. ruz. s. duo fratres de ver. obli. i. iij. char. et qd not. do. Anto. in c. fi. et tra de res. scrip. et qd dicit. s. eo. l. cum aq. liana. i. fi.

Consul de facto. Adde bar. in l. dant. s. cum par. rter. j. de da. infec.

Et dicitur. vide Bar. in l. post eman. citatione. s. j. de lib. leg. et late in l. q. ruz. s. duo fratres de ver. obli. i. iij. char. et qd not. do. Anto. in c. fi. et tra de res. scrip. et qd dicit. s. eo. l. cum aq. liana. i. fi.

licet aliud fiat vel verita dicit glos. hic. Rō qz tūc non videtur alienare: 2 sic no. qz hz prelati ecclesiarū non possunt transigere de re ecclesie: est verum ut alij dent vel alienent alias si vt eā retineant: aliquo forte dato vel facto licet: z hoc et verū si dicta res de qua est cōtrouersia possidebat per ecclesiam vel minorē: sed per aliū nō: qz eo possidente: z retinēte ex cā transactionis videt etia vel ecclesiam vel minorē alienare: qd nō hz in ecclesiis hie cōmune sine decreto: vt. d. l. non solū. ita videt sentie gl. in l. cū bt. §. i. vni. sup. ver. transactio ne. §. eo. qd perpetuo tene menti.

12 Scriptura heres z legitimus transigentes super tē stamento possunt requirere creditores vt consentiant transactioni. 13 Notarius tenetur edere creditoribus transactionem factam super testamento inter legitimum z heredem scriptum.

Contrauersia. Facta dūstio inter scriptū z legitimū quilibet a creditoribus conuenitur p hereditatis portionibus. d. v. C. l. mo. qñ est incertū quis sit heres potest conueniri post testorū bonorum vt hic. qd intelligit vt statim dicā.

14 Oppo. imo sit cōueniendus heres: vt. §. eo. l. iij. in prin. gl. soluit qd ibi in legatariis: hie in creditoribus. Rō quis legata dependēt ex testamento: vt i. de pte. l. iij. Rō gl. pro euidētiorū intellectu vñ stinguat ex qua distinctione colligunt plures leg. ideo distinctione examinemus. qñ qñ est cōtentio inter legitimū z heredē scriptū. qz legitimus de testamētū irritandū. puta per querelā vel per cōtra tabu. tūc facta transactione semper cōuenitur scriptus heres: qz testis nō est rescissum nec rescindi pōt nisi per iniam. 3tud est primū mēbrum verū z notabile. C. l. mo. ex hoc mēbro qz testamētū nō pōt rescindi parium conuentione. nisi iudex pronuntiet hoc. An qñ testamētū dicit irritū vel nullū: tūc si legitimus ex causa transactionis datur res certa non quora hoc modo cōuenit heres scriptus. arg. in l. de fidei. cō. her. §. i. qñ vna. z ad tre. bel. l. si legatus. §. multa. cū sim. z hoc etiā modo pōt intelligi. l. iij. §. eo. 3tud est secundū mēbrū z verū. Qñqz legitimus pōt cōtenti testamētū irritū vel nullum: ex causa transactionis dat quora pars hereditatis. z tunc aut loquimur in creditoribus: z quilibet scz z scriptū qz legitimū conueniat p portione hereditaria: vt hic. aut loquimur in legatariis. z tunc aut legata sunt repetita ab intestato ita qd certum est ea deberi vtroqz euentu. z idē qd in creditoribus eadem ratione per hanc. l. si vtro non sunt repetita ab intestato. z sic solū ab herede scripto possunt deberi tūc solus scriptus heres cōuenit. vt. §. e. l. iij. in prin. Sed in eo qd dicit legata que sunt repetita ab intestato peti posse tā a scripto qz a legitimo. C. l. mo. qz conuenius potest opponere eligas vtrum ex testamento vel ab intestato. vt. l. si. C. de codic. respondet gl. mirabiliter hic est casus in quo eligere non tenetur ppter successore incertum: vt hic dicit in text. C. l. mo. mirabilem limitationem ad. l. si. C. de codic. vide glo. istam. C. l. mo. etiā ex hoc tex. p. cum ista gl. qd si ignoro quis sit heres possunt conueniri possessores bonorum hereditatis. z pro hoc dico qd in interrogatoriis que fiūt ante litē contestatam si aliquis interrogat an sit heres nollet responderē ppter dubiū debet interrogari an sit possessor hereditatis: z si respōdet qz sic: sufficeret actor: vt probatur hodie. C. de peti. heredi. l. i. C. l. iij. qñ sit proclama generale. qz non reperitur heres: cautela est ponere ibi quicunqz vult dicere se heredem vel bonorū z hereditatis possessore comparet zc. quis etiā bonorum possessor licet non sit heres pōt cōueniri: vt hic vides. Qd autē dicit de possessore bonorū declaratiū est in gl. sub noie quore: z nō sub noie certe rei. qd intelligit sub noie quore bonorū seu hereditatis. ita qd iura z actiones cōp. ppendant: secus si sub noie quore rerū mobilium vel immobilium ita quod iura z actiones non cōp. pendant: vt. l. nam qd. §. i. j. ad trebel. z. j. de pec. l. quam tuberionis. §. si. facti quod no. Spec. in tit. de fru. z inter esse. §. j. Quandoqz vna res remanet apud scriptū alia tota hereditas conceditur legitimo. tunc quis cōueniat sunt opt. in gl. C. l. mo. dā dicitur scriptū omnino releuandū. alij vt Dug. dicunt contrariū. do. Jac. bu. dicebat z bene quod si volunt agere creditores vel legatarij quorum legata sunt repetita ab intestato: tunc scriptus releuatur in totū per hanc. l. i. per ea que dicta sunt. Sed si legata non sunt repetita ab intestato tunc necesse habet sequi scriptum heredem. vt. l. iij. §. e. z. §. dicitur ex. Predicta vera si agatur personaliter. quid si agatur hypothecaria forte idē. vt. l. iij. in fin. C. de iur. de lega. Quandoqz bona iuferuntur scripto tanqz ab indigno. tunc dicit glo. in legatariis: idē quod. §. quod conueniat heredē scriptū: quia ille heres remanet. Certe fateor quod heres remanet: tamen non tenetur legatariis: sed tenetur ille qui aufert. vt. l. cancellauerat. et quod ibi not. de his que in testa. delen. quod plene notatur in l. hereditas. de his que vt iudi. z. l. nostrā.

15 C. de test. C. l. mo. dicit qñ si esset cōtentio inter heredē z alium qui diceret se fideicommissarium vniuersalem: tūc deberet cōueniri quilibet fm quod possidet tam a legatariis qz a creditoribus fm no. in. l. i. C. ad trebel. C. l. mo. dicitur qñ qd si creditores interfuerunt zc. an heres scriptus z legitimus possit requirere creditores vt consentiant transactioni: videtur casus quod sic. extra de mas. to. z obe. c. fin. C. l. mo. vtrum creditores qui non interfuerunt possunt petere quod compellatur notarius sibi edere instrumentum transactionis cum ex eo eorum fundatur intentio: vt hic. vñ dicitur qd: qz non est factum eis mandantibus: vt. l. si quis ex argentiis. §. pertinere. §. de eden. In contrariū facit. j. de bo. aut. in. pos. l. fi. z quod dicitur inuentarium debet dari creditoribus z legatariis: licet sit ab heredē confectum: vt. l. i. cumus. §. l. cetera. de iure delibe. z hoc puto verū.

16 Acto conuento. Consilium transactione pene apponatur. h. d. C. l. mo. de iure delibe. z hoc puto verū.

17 Clausula rato manente pacto in transactione. Qui promittit questionem non mouere petēdo etiā extra iudicium incidit in penam: z qñ. nume. §. Si transactio est facta anteqz ad iudicium ventretur penitere licet z moram purgare vsqz ad litem contestatam. Transactione facta post litem contestatam licet penitere: z reo moram purgare. Compromissum factum ante litem contestatam si nitar litem contestatam post finitur per sententiam. Transactione firmata iuramento si actor contrauenit actionē p dicit accepta restituit z pena peti.

18 C. l. mo. dicitur. Adde Jo. an. in addit. Specus. j. eod. titu. vbi refert Adal. de simili disputatē qd sicut creditores possunt conueniri heredem scriptum z legitimum vigore transactionis. eodē modo ipse heres scriptus et legitimus potest conueniri vigore debitorum heredes hereditarios. alie. in arg. gu. ista. l. quasi ratio eius sit grandior dicitur. alle. ga. d. car. in. c. super eo. d. trās. vide ibi in qd. si. An. dre. Bar. b. And. Po. mare. C. l. mo. dicitur. Ut de alijs re. missioes p Alexan. l. penul. C. de eden. C. l. mo. de ista clausula rato manente pacto. simile in l. cum proponas. C. eo. z. lita stipulāt. in fi. j. de ver. bo. obli. Querit gl. qd si cepit venire cōtra pactū postea penituit. re spondet gl. qz potest penitere vsqz ad lit. cōtest. si promitte non peteres: sed si conuenit questionē nō mouere: tunc statim cū peti etiā extra iudicium in penā incidit. in eo qd dicit locū esse penitentie vsqz ad lit. contest. videt cōtra: qd vsqz ad sententiam vt no. in. l. iij. de ver. bo. obli. C. eo. z. l. i. maior. c. tit. Posses dicere sibi loquē ex parte rei qñ implet transactionē non dando qd promittit. hic ex parte actoris qui delinqz faciendo id qd nō debet. z sic delinqz quit in plus sz certe in reo post lit. cōtest. nō licet purgare morā: vt. l. si infula. j. de ver. ob. z. §. si qñ cau. l. z si post tres. An dicitur fm De. not. qñ transactio est facta anteqz ad iudicium venturur licet penitere z moram purgare vsqz ad lit. contest. vt.

19 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Et si non pōt rescindi partū. cōp. nentione nisi iudex pronuntiet. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

20 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

21 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

22 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

23 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

24 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

25 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

26 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

27 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

28 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

29 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

30 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

31 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

32 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

33 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

34 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

35 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

36 C. l. mo. dicitur. Si testamētū dicit irritū vel nullū: z ex causa legitima transactionis datur res certa non quora: tūc scriptus heres conuenitur. Quando ex causa transactionis datur legitimo heredi quora pars hereditatis creditores tā scriptum qz legitimum conueniant. Itē legatarij qñ legata sunt repetita ab intestato secus si non sunt repetita: quia tunc scriptus heres. An successor est incertus legatarij non tenet eligere an ex testamento ab intestato velit legata z est iurata bilis limitatio ad. l. si. C. de codicil. Interrogandus est quis an sit heres z si propter dubiū non vult rēdē re interrogatur an sit bonorum possessor.

And. Po. mare. C. l. mo. dicitur. Ut de alijs re. missioes p Alexan. l. penul. C. de eden. C. l. mo. de ista clausula rato manente pacto. simile in l. cum proponas. C. eo. z. lita stipulāt. in fi. j. de ver. bo. obli. Querit gl. qd si cepit venire cōtra pactū postea penituit. re spondet gl. qz potest penitere vsqz ad lit. cōtest. si promitte non peteres: sed si conuenit questionē nō mouere: tunc statim cū peti etiā extra iudicium in penā incidit. in eo qd dicit locū esse penitentie vsqz ad lit. contest. videt cōtra: qd vsqz ad sententiam vt no. in. l. iij. de ver. bo. obli. C. eo. z. l. i. maior. c. tit. Posses dicere sibi loquē ex parte rei qñ implet transactionē non dando qd promittit. hic ex parte actoris qui delinqz faciendo id qd nō debet. z sic delinqz quit in plus sz certe in reo post lit. cōtest. nō licet purgare morā: vt. l. si infula. j. de ver. ob. z. §. si qñ cau. l. z si post tres. An dicitur fm De. not. qñ transactio est facta anteqz ad iudicium venturur licet penitere z moram purgare vsqz ad lit. contest. vt.

a Arbitratorum. Vide Bar. in clem. qd. post gl. de appel. Pan. de ca. hic et Ro. in l. ij. de re. in lit. col. 2. Bal. in l. eos. s. ap. p. col. 2. de appel. Rescidi transactio. vide l. y. i. l. ij. C. de iure emp. p. h. no. in l. cu. pater. s. libertis. de leg. ij. no. gl. in c. fi. de lo. ca. et de hac clausula ratio manente pacto vide p. Lan. in c. cu. iter. de elec. quod no. in l. ita stipulat. i. fi. a. in l. cu. stipulat. sim. mibi. a. proci. de verb. obl. adde. Bal. i. l. si defun. ca. in ob. locis habetur q. h. c. clausula. pro obseruante solu. opera. et mo. s. ac. n. n. in. i. de actio. Ultimo qrit. gl. ad de q. nor. i. Spec. i. ti. de arb. s. sequitur. quid si plura. et quod no. Bar. i. l. cu. pater. s. libertis. de leg. ij. huc et distinctio personarum an sit acceptio pro personarum apud deum per Dy. in regula in iudicijs. de re. iur.

ma sublata. tunc aut fuit dictum ratio manente pacto et exceptio opponitur et pena petetur: vt. hic. r. l. cu. proponas. C. de iur. iur. autem non repetit. Aut dictum non fuit: et in electione rei vel penam petere vel exceptionem opponere. h. l. rescripta. S. si pacto. s. r. i. j. C. Quero quid si d. casu quando fuit dictum ratio manente pacto vellet stipulator ommittere penam et exceptionem r. transactione rescindere an possit videri q. sic. q. eius fauore fuit appositum illud pactum. In contrarium videtur q. si eius fauore: ergo contra cum debet interpretari: vt. l. veterib. s. de pact. B. e. uter illud pactum fuit appositum gratia vtriusq. tunc ille q. venter contra trans actione non pot. ex illa transactione fundare intentione sua: vt. l. cu. pater. s. libertis. j. de leg. i. r. l. cum par. j. de reg. iur. r. sic pot. rescindi transactio ita dicebat. d. Jac. bu. certe ista gl. si vis referre ad casum. l. scz. qn. actor. fregit fidei reo: tunc vera est precedens opt. q. reus omittit exceptione et pene petitione pot. p. conditione ob causam reperere id qd. dedit: r. sic transactionem rescindit: vt. l. dedi. in prin. de pdi. ob. causis. Si loquar. ex parte actoris vtriu. possit transactio rescindi: si quide actio prima non fuit sublata no. est dubium qd. agere pot. r. si exceptio de transacione replicabilis de fide non seruata. C. eo. l. siue apud acta. Sed si actio prima esset sublata vtrum actor: possit petere quod reus ponat se in pristina obligatione dice plene vt. dicit in. d. l. siue apud acta. r. eod. mo. vide ibi an actor reo non seruante fide possit agere prescriptis vt. r. l. C. Queri. i. q. quid si pena continet minus quam interesse an possit peti qd. est vltra. dic. q. sic. vt. j. de acti. emp. l. pdia. r. j. pro socio. l. si quis a socio. C. de iur. iur. q. r. gl. quid si ille qui semel venit contra soluit pena. vtrum si iteru. veniat contra tenetur ad pena. r. dicit q. sic. si est apposta illa alia clausula que pena r. vt. l. si duo. j. de arb. sed si illa clausula no. esset apposta: vt. in. l. si sic. j. de ver. b. ob. lig. quod tene menti.

Enditor. Transactio facta cum debitoro ignorante ab herede videretur iudicari emptoris heredi factis r. fideicommissario vniuersali. h. d. Materiam hui. l. h. i. in l. si cu. emptore. s. de pac.

De postulando. Rubrica.

Ubi. Continuat ad superiora: dicit vt. dicit. s. de pac. cis. super Rubrica.

In his que sunt ad gratiam apud deum est acceptio personarum: secus in his que sunt de mera iustitia.

Anc titulu. Primo ponit causam edicti. Secundo ponit summarium intellectum. Tertio illud explicat: scda. ibi ea ppter. tertia. ibi. postulare. C. Op. q. no. fit facienda distinctio personarum: vt. in. au. de. mo. nachis. s. j. dicit glo. veru. est quid ad de. sec. quo ad nos. L. certe scit. est apud deum: ita deberet esse apud hoies. na. in. his: q. sunt ex mera gratia etiam apud.

apud deum est acceptio personarum. plus enim facit gratiam vni. q. alteri. in his vero q. sunt de mera iustitia neq. apud deum neq. apud hoies v. e. acceptio personarum cui scriptum sit. Ita magna iudicabis vt. parum: vt. extra de iudicia. c. nouit.

Qui promittit non aduocare potest in camera consulere.

Aduocatus debet scire literas:

Postulare. Querit glo. quid in arbitro vel iudice delegato. et si dicit qd. id e. bene. in eo tñ. qd. gl. dicit q. delegatus habet notionem no. iurisdictionem no. videt verum p. l. prima. s. qui mandata. s. de officio eius cui manda. est iurid. r. qd. ibi no. C. Querit glo. de nominib. aduocatorum: dicit vt. in. ca. C. ultimo. iste. s. facit ad q. sitione + doc. istius ciuitatis qui p. mittit non aduocare. querit an possint in camera consulere: certe sic. quia postulare est in iudicio aliqui dicit: sed ille qui consulit in camera non aduocat seu postulat. ergo r. C. Querit glo. vtriu. + aduocatus debeat scire literas. dicit glo. q. no. requiritur. sed doctores dicunt contra istam glo. r. bene. cum enim aduocati debeant examinari a doctoribus. vt. l. nemine. C. de aduo. di. iud. apparet q. v. esse literatus. facit. C. e. l. i. quibus. No. obstat quod dicit glo. de iudice: quia ille pot. habere peritiam per assessores suos: qd. non cadit in aduocato. r. istud puro verum.

Pueritia durat vsq. ad. xvij. annos:

Adiuor. xvij. annis non potest esse doctor.

Doctores maior. xvij. annis quod habeat iurisdictionem in scolares.

Initium. Dicitur hic aut pueritiam aut casum. B. lo. exp. ponit aut pro ex: ideo quia natura alternativae est qd. altera pars sit vera: sed in re. ponitur statim de vtr. oq. ideo aut ponitur pro r. sed non est necesse. nam quando copula ponitur inter duo adiectiuus sui accidentia no. posita respectu vnius substantie non requiritur de necessitate vtriusq. sed verificatur in quolibet: vt. l. ea tamen adiectio. j. de leg. iij. ita in proposito posito quod diceret pueritiam r. casum verificare tur in pueritia tantu. C. Mo. ex. isto. s. qd. pueritia durat vsq. ad. xvij. annos. C. Item no. + q. mi. no. xvij. annis non potest esse doctor: facit ad j. de arb. l. cum lege. C. Opponitur. C. de proci. l. ex. gendi. r. j. et. ij. l. minor. Solu. aliud in procur. r. aliud in aduocato. Alias distinctiones etiam ponit hic glo. simile in l. hereditatum. j. ad legem fal. c. r. l. y. C. de iure delibe. l. si infans. C. Opponit glo. C. qui le. personam. l. j. Solu. pro se no. potest esse in iudicio: vtr. in contrarium. sed aduocare p. alio sic vt. hic. C. Quero vtrum + maior. xvij. annis doctor: habeat iurisdictionem in scolares ex for. ma aut. habita. quod videtur per hanc. l. c. iuncta l. cui iurisdictione. de iurid. om. iudic. facit. l. qui dam consulere. in fin. de re iudica. et. l. cum lege. j. de arbi.

Propter. Oppo. presens non audens habetur pro absente vt. l. diem. s. coram. j. de arb. r. l. coram. de verbo. significa. ergo talis iudex no. debet puniri. Respondeo hoc

Postulare. consulere. qui non potest aduocare pot. consulere in camera adde id qd. habet in l. paulus. s. pan. de leg. r. sic no. q. instrumens no. pot. aduocare vt. hic quod no. pro statuto.

Scire literas. Vtrum aduocatus debeat scire literas. qd. in posita re. videtur. in. l. i. status. r. i. q. quilibet iur. de sen. r. de peri. recl. r. ad bar. in. l. j. s. ad uocatos. s. var. extra ordi. cog. C. Initium. ex. isto. s. vide Ange. l. i. l. quibus dam ira. in. fin. ad ire bel. r. glo. in. l. i. pro fessio. de nunc. p. de trimo.

Mo. ex. isto. s. Et vide qd. non. hic dicit Ange. r. an poterit allegare suam etatem vide hic cum. r. l. ea qua. in repetitione. C. de fideicom. r. an poterit esse iudex vide glo. q. non in. c. cum. r. de offi. delega. r. quod ibi no. per domi. Anto. licet poterit esse aduocatus: quia non potest p. iudicare vt. iudex. r. ideo d. Anto. ibi dicit damiani opin. s. 30. damantius eandem etatem que requiritur in aduocato sufficere in iudice r. an poterit esse arbiter. vide ibi d. do. Anto. r. vide Ludo. ro. in. cons. c. r. iij. vbi disputat in quo anno quis potest gerere magistratum. Andre. Barba.

Andreas Pomate. Item no. doctor. An vero doctor possit petere restitutionem in integrum. gl. videtur tenere q. non. l. professio. C. de manue. patri.

Esse doc. Adiuor. xvij. annis non potest esse doctor. Fran. de zabarellis in proe. clem. dicit qd. non reperitur iure canonicum cuius etatis debeat esse doctor aduocatus nec reperiebatur distincta etas: nam siue sit iudex per etatem vel per mores non refert: vt in primo et. h. tu. vide Bald. in. l. j. s. in terdum. s. de legi. tu. r. glo. s. Bartol. hic. r. adde q. not. Innocen. in. c. conquestus. de ferijs. r. opti. Bart. hoc tenet Bul. r. de. de. an. ch. in. clem. ij. de magistris.

De clerici. r. mona. an clerici r. monachi possint postulare. vide in. l. i. placet alleg. in. glo. vbi etiam dicitur q. medicis prohibentur per Joann. nem andream. in. regula in argumentum. in mercu. Adde Federi. consilio. centesimo septuagesimo.

De fera. An autem intelligatur de vna an de mox... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

tracta. de repositio. C. Venio ad ver. ergo. et videtur... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Remouet. Dicitur est qda gl. que fuit addita...

Remouet. Dicitur est qda gl. que fuit addita... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

hoc edicto. Querit gl. exempla huius... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

quem restituere fame quo ad seipsum. De quare. Mo. q. ad famam solus p... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Deinde. Mo. q. infamis potest esse tutor... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Si eorum. Reuoco in dubium...

Si eorum. Reuoco in dubium... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

And. Roma. Cardinalium. Vide Bar. con... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Curatoribus. Primo quero vtrum omnibus per... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Curatoribus. Primo quero vtrum omnibus per... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Deinde. vide in l. proxi. r. vide text. s. e. l. in ver... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Affinitates. Vide Bal. in l. fi. in prin. C. de ver... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Affinitates. Mo. affinitates intelligi... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Constitutum. Vide quod dixi post Barto. in anten... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Curator. quid in mte capto r fatuo. vide Bar... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

a Oppo. glo. vide Bar. in l. quemadmodum. C. de agr. 2. cens. 2. Ino. in d. l. cum quidem. b Andre. Poma. C. Est ratione. Ad ter. l. cetera. s. hoc senatus. ff. de lega. 1. Alexan. p. lio. l. xvij. in j. col. volum. i. l. ij. s. l. in. c. transactio. col. fi. de testi.

Exercitium. Nota q non dicit exercit

c Decla ratio. Et de Abba. p. lio. l. xv. in primo volu. pres po. i. c. fi. xv. dist. in aliquo. c. de quibus ij. col. xv. z. dist. in. sicut. vij. col. de re iudi. Abb. c. ex glo. de l. cum quidem. de liber. et animata. ij. col. de iudicij. s.

d Ignominie causa fit exprimenda. z adde q sententia que fertur contra contumacem vigore contumacie sententia hanc semper requirit causas in Bal. in l. pe. C. de fideicom. l. 2. de materia. vide Bal. in d. s. illo. z quod dicit post Bar. in l. si is ad quem. ff. de acquir. her. z post Bart. in l. qui rone. S. duo fratres. de verbo. oblig. z in l. qd ergo. s. pena grauita. ff. de Specu. in titu. de sen. p. lio. s. qualiter. ver. verum.

e Ignominie. Ja. du. hic dicit q si ponatur causa cum hac conditione maxime: quia est implicata licet non sit illa causa sufficiens tenet tamē sententia propter implicacionem. z no. quod Dost. in. c. ex parte. de consec. pben. per illum tex. dicit q si potest sententia saluari per causam non expresse sam tper expresse nam talis sententia non tenet vide no. in. c. per tuas. qui fil. sint legi. z. in pres sentia. de renu. z. c. sicut. de re iudi. d. Anto. in. c. ex parte. preallegato. dicit contra practiam Ja. du. fore casus in. c. ex literis. de in iur. g. resti. z ibi fait apposta ea per dictione presertim. vide do. Joa. in. c. ex parte. preallegato. z do. Anto. in. c. in pres sentia. de renu. secus autē si fuissent expresse due cause vna vera z alia falsa. quia sustentat ex vera. vt no. per Anto. in. c. duo fratres. z plene mode. in l. si is ad que. ff. de acqui. heredit. z adde not. glof. in. c. si confirmacionis. de elec. lib. vj. ad fi. de causa ex primenda in sententia. z vide do. Abb. in consi. vij. vide Joa. de l. Ino. in. c. cum inter. de re iudica. vij. de que sibi dixi. vide domi. Zardi. in. c. cum in pres sentia. z ibi arguit s. Ino. vbi ibi oino. And. barb.

f Ad hunc pder. Et vide qd no. Bar. in l. s. de pe. de quo etiam in Spec. qualiter in accusa. pce. s. i. ver. leuia autem crimina. z ter. in aut. vt cle. apud propri. episco. s. illud palam.

q istud est ratione publice vilitatis: qd est verum cum publica vilitas veretur in hoc: quia cum cōster malefici esse commissum si verba edicti non ex tenderetur ad illud: esset inuinitum: qd esset contra publicam vilitatem: vt. l. ita vilitatem. ad legem aquil. sed si tractaret de diuersis penis imponendis tūc eligeret mitior. vt. l. si ptes. s. de penis. z l. interpretacione. eo. tit. hoc autē q nullo modo puniatur non eligitur: facit quod no. Dy. in. c. in ob scuris. extra de regul. iur. lib. vj. C. Secdo oppo. C. de his qui non implentis stipen. l. si. lib. r. solu. ibi fauor: non ampliat: quia reipublice non interest fauorem ampliare.

g Causa quando fit exprimenda in sententia. Exantorio qm reddat que infamem.

Ignominie causa. Nota hic

duo. Primo q in sententia qd inseri causa. C. Secdo no. de degra datione seu exantoratione. C. Ad primum oppo. extra de sen. z re iudica. c. sicut. z. j. dere milita. l. militie. s. missiono. Ho. solu. z ita est vera que dicit hoc quo ad infamia. illa quo ad cetera. C. Pro huius declaratione: debes scire q si quidē queritur vtrū causa sit exprimenda in sententia ad va lozem sententie z non est necesse: vt. d. c. sicut. sed si quo ad aliud: puta quo ad grauandū condemnationem vt infametur: vel quo ad releuandū: tūc debet inferi causa: vt. hic. z. l. be enim. de suspic. tuto. et qd ibi ho. z. l. si quis ad exhibendum. z ibi no. gl. j. de excep. rei iudi. z ita dō intelligi quicquid Dyn. dicit in l. qui rone. s. duo fratres. de verbo. oblig. z Ly. in l. propterandū. s. illo. C. de iudi. C. Ad se cundū oppo. de re l. qui cum vno. s. exantozatus. de re milit. Sol. dicit glo. ibi fait exantozatus ex causa sufficienti ad infamiam. quia ppter litem vitandā sese dederat militie: que glo. optime dicit. Pro culus z euidencia debes scire q quedam est exantozatio verbalis. z ita bene facit militem perdes re: p. privilegia militaria: tamen miles remanet: q non interuenit actus retro similis. argu. l. ab emp tione. s. de pac. facit extra de penis. c. de gradatio. lib. vj. Quedam est realis degradatio. Et hic aduertendum. quando q ista exantozatio fit in penam. z est infamia vt hic. quādo q ista exantozatio fit vt preparatio ad aliud. et hoc dupliciter: quia quando q fit vt preparatio ad litem: vt faciat que esse iurisdictionis alterius. z tunc non erit infamia vt. l. qui cum vno. s. exantozatus. ita loquitur glo. ista. Quando q fit vt preparatio ad impositionem pene que forte in militē nō caderet. tunc puto idē qd non fit infamia nisi secuta sita vt in aut. de san. epif. s. sūdo. crim. z. s. seq. z. c. de episco. z clerici. aut. clerics. z in corpore vnde sumitur. et in istis casibus erit duplex processus. vnus super degra datione. alius sup crimine. vt. d. s. si vero crimine. z s. seq. facit quod dixi. s. de iurisd. om. iud. l. ma gistratibus. quod puto verū qd degradatio fit in no iudice z punitio ab alio. sed si fieret ab eodem tunc in ea degradatio ne que fit ad preparacionem pto sufficere vnū processum sicut ea que no. in l. j. in ma gna glo. de actio. emp. q dicit in exantozatione seu degradacione militū. idem fit de gra datione

a datione doctorū seu clericorum vt in glo. q. z qua liter fiat habes expellus in d. c. de gradatio. extra de penis. lib. vj. z istam degradacionem fecit fieri papa de quodam archiepiscopo.

b Ad dēnari de adulterio an punit capite.

c Miles. Dpp. glo. quādo qd cōdēnatus de adulterio punit capite: vt. l. quis. de adul. glo. soluit qd olim nō erat pena mortis. idem no. in l. qui cū vno. s. qui adul. de re milit. z. l. claudius. de his qui. vt indi. Tu dic melius: vt no. in l. si quis vidnā. de questio. C. Ultimo no. glo. tuam hic vides quod infamis absoluit a sacramēto militie: idē ab omni publico officio. quod nor.

d facit ista glo. qd infamis nō potest esse tabellio. Contrarium determinat. j. ad legem. vlt. repe. l. eadem. dicit ibi: facit quod no. per Inno. extra de excep. pre. c. inter dilectos. in. j. glo.

e Alii preoz. Quis glo. de istis ioculatoribus dicit vt in ea.

Tabletas. Dpp. glo. de l. impet

que est ratio: q magis peccat qui lenociniū facit q qui adulterat. C. Et no. q magis delictum est lenocinium q adulterium.

f Deuoricator: dicitur accusans aliquem de publico iudicio ad absolutionem.

g Calumniator: dicitur qui scienter falsa crimina intendit.

h Accusans z non probans quando presumatur calumniator.

i Qui sunt casus in quibus cessat presumpcio calumnie.

k Index per inquisitionē pcedere pot in casibus in quibus accusator excusat a presumptione calumnie.

l De calumnia quis punitur duobus modis officio iudicis mercenario z condemnatur in ipsa sententia qua reus absoluitur.

m An statuti imponit penā accusationē nō probandi accusator: pot cōdēnari in sua absolutio: rei.

n Condemnatus officio iudicis est infamia.

o Pena calumnie est simulatio supplicij.

Calumniator. Primo q quero quis

ppie dicitur accusator: publici iudicij qui accusat non ad condemnationem. sed ad absolutionem. dicitur etiā pnuicator: aduocatus sed imp: proprie vt in glo. tunc menti quando coram te venit aliquis accusans reum in feruicium ipsius rei: potest extra cum procedi de purificatione. C. Quero quis dicitur calumniator. Rñ. qui falsa crimina scienter in dicit: vt. l. si in prin. ad turpil. C. Quero an co ipso quod quis nō pbat psumatur calumniator. de hoc sunt opi. in l. j. ad tur. z doct. tangunt in l. j. C. de adu. diuer. iu. quicqd dicit veritas est que hac glo. ponitur: qd regula est qd coipso qd quis nō pbat presumit calumari. sed fallit in casibus qui in hac glof. notabili ponunt. ista tñ psumprio nō est iuris z de iure: quia contra eam admittitur pbatio in cōtrarium. z hoc est q dicit in l. j. s. j. ad turpil. ibi nec vitqz qui nō pbat zc. puto autē qd possit pbari contrarium per publicam famam

a Andreas Pomate. C. Sen clericorum. Vide Fel. c. ex literis. v. col. in fi. z sequen. de consi.

b Ad hunc pder. Et vide qd no. Bar. in l. s. de pe. de quo etiam in Spec. qualiter in accusa. pce. s. i. ver. leuia autem crimina. z ter. in aut. vt cle. apud propri. episco. s. illud palam.

c Miles. Dpp. glo. quādo qd cōdēnatus de adulterio punit capite: vt. l. quis. de adul. glo. soluit qd olim nō erat pena mortis. idem no. in l. qui cū vno. s. qui adul. de re milit. z. l. claudius. de his qui. vt indi. Tu dic melius: vt no. in l. si quis vidnā. de questio. C. Ultimo no. glo. tuam hic vides quod infamis absoluit a sacramēto militie: idē ab omni publico officio. quod nor.

d facit ista glo. qd infamis nō potest esse tabellio. Contrarium determinat. j. ad legem. vlt. repe. l. eadem. dicit ibi: facit quod no. per Inno. extra de excep. pre. c. inter dilectos. in. j. glo.

e Alii preoz. Quis glo. de istis ioculatoribus dicit vt in ea.

Tabletas. Dpp. glo. de l. impet

que est ratio: q magis peccat qui lenociniū facit q qui adulterat. C. Et no. q magis delictum est lenocinium q adulterium.

f Deuoricator: dicitur accusans aliquem de publico iudicio ad absolutionem.

g Calumniator: dicitur qui scienter falsa crimina intendit.

h Accusans z non probans quando presumatur calumniator.

i Qui sunt casus in quibus cessat presumpcio calumnie.

k Index per inquisitionē pcedere pot in casibus in quibus accusator excusat a presumptione calumnie.

l De calumnia quis punitur duobus modis officio iudicis mercenario z condemnatur in ipsa sententia qua reus absoluitur.

m An statuti imponit penā accusationē nō probandi accusator: pot cōdēnari in sua absolutio: rei.

n Condemnatus officio iudicis est infamia.

o Pena calumnie est simulatio supplicij.

Calumniator. Primo q quero quis

ppie dicitur accusator: publici iudicij qui accusat non ad condemnationem. sed ad absolutionem. dicitur etiā pnuicator: aduocatus sed imp: proprie vt in glo. tunc menti quando coram te venit aliquis accusans reum in feruicium ipsius rei: potest extra cum procedi de purificatione. C. Quero quis dicitur calumniator. Rñ. qui falsa crimina scienter in dicit: vt. l. si in prin. ad turpil. C. Quero an co ipso quod quis nō pbat psumatur calumniator. de hoc sunt opi. in l. j. ad tur. z doct. tangunt in l. j. C. de adu. diuer. iu. quicqd dicit veritas est que hac glo. ponitur: qd regula est qd coipso qd quis nō pbat presumit calumari. sed fallit in casibus qui in hac glof. notabili ponunt. ista tñ psumprio nō est iuris z de iure: quia contra eam admittitur pbatio in cōtrarium. z hoc est q dicit in l. j. s. j. ad turpil. ibi nec vitqz qui nō pbat zc. puto autē qd possit pbari contrarium per publicam famam

que excusat a calumnia. ter. est in l. miles. s. mulier. de adulte. Idem pu to q si aliquis accusauerit aliquem de delicto eo qd audiuerit a per so nis fide dignis. arg. C. de cal. l. ma gis. ter. z. j. de bonis liber. l. qui cum ma gis. s. si. secus si audiuerit a per so nis non fide dignis: vt. l. atp. letus. j. de fal. z ibi dixi. C. Qui autem sunt illi casus in quibus cessat psum prio calumnie glo. posuit notabiliter quā vide z signa. Et aduerte q quia in omnibus istis casibus in quibus accusator excusatur a presumptione calumnie: in omnibus istis vt sibi cor respondentibus index potest per in quisitionem. pcedere: ideo enim nec cessarius est accusator vt possit pro pter calumiam puniri similitu dine supplicij: sed ibi ista ratio cessat id nō est necessari: accusator: dixi ple ne in l. s. d. s. publico. j. de adu. l. j. C. Quero qualiter quis punitur de cal. Rñ. duobus modis. Primo iudicis officio mercenario. z tūc cō demnatur in ipsa sua qua reus abs oluitur: vt. j. ad tur. l. j. C. de cal. l. j. puto tñ qd ipi accusator debuit dari terminus ad faciendū suā defensionē sup calumnia: quia hoc solū qd non pbat nō inducit presump tionem iuris z de iure. sed potest

notarius dicit con tra. Andr. Barba. C. Calum nator. qd dicit calu nator. vj. de. s. notā dum. i. q. ij. ca. s. q. d. An ro. in rub. de cal. z ibi dixi. Andreas Barba. C. Puro autē. idem voluit bar ro. l. j. s. j. de cas lib. sequit hic Anro. z Bald. z Salic. c. l. mater. C. de cal. vide Bal. in l. qui nō possit. C. de cal. sed Inno. tenet con tra in. c. ij.

de cal. d. Anto. ibi dicit q si fama est ori a fide dignis excusat vt voluit hic Bar. si vero non ori a fide dignis non excusat z procedit opi. Vincen. Jo. de ino. ibi dicit q melior est opi. Barto. quia quelibet causa colorata excusat a calumnia. vt. l. igitur. j. de li. cau. cum fi. Ange. in d. l. mater aliter distinguit. vide que dixi in d. c. fin. de calum. z ista intellige in calum. secundum Ant. hic vide que ibi dixi. Andreas Barba.

c Qualiter. Tene menti qd anteqd index cōdēnet reum de cal. debet dare sibi terminum ad pbādū innocentiam. idem voluit Bart. in l. j. s. j. ff. ad tur. s. pondera q: est contra ter. in. c. ij. de cal. vbi dicit q index condemnatur reum. donec probant suā innocentiam esse referunt sibi ius probandi innocentiam. z est ille rex. mirabilis quod primo con demnet z postea sibi referunt ius pbendi. potest dici q in casu istius: probant sed insufficienter: ideo potest condemnari referuato sibi iure probā di innocentiam. sed in casu isto nō probant. ideo debet index dare sibi terminum ad probandū ius innocentiam. Andreas Barba.

A Mo. etiā. Adde Bar. in d. L. ar. l. de falsi. et qd no. Bar. et Bal. in l. f. C. de plus pecc.

B Et ideo puto. et an sit licitū dare pecuniam pro parte vide hic Ange. et Bald. et que dicit in c. quorū rēs. de simo. et vide Bal. in l. non inter est. C. quod met. caus. ubi dicit qd non lz a dare pecu niam pro concord. Aud. bar. 8 ba.

C Facit pacem. An licet alii ceat aliquid dare pecuniam ut fiat pacem tra ctat Bal. in l. fin. j. de condi. ob turp. cau.

D Quomā corāriū. de glo. hic vide quod dicit post Bar. in l. ij. §. quod observari C. de tur. calum.

E Ista est go transa ctio. et pon dera in l. non unūq. ff. de ecce. duz pōnt casum in hoc qm ex cipiens cōsultus licet actor accipiat factum et no tūz sed. d. Abb. in c. cūvene. de excep. dicit esse casum ubi cōtra Bar. ego pon dero. qd ista rāsa cta est con fessio ut b dicit Bar to. Andreas Barbatta.

quid si pactum fecit cū in veritate nō cōmisset delictum: opinioniones sunt. Finaliter glo. dicit eum nō infamari. ar. l. f. rē. §. pōr. de alie. in. nu. cau. fa. et qd hic dicitur furti et. intellige qd factum apparet ista determinatio videt cōtra dictum in prin. glo. nec ob. l. item. §. potest. quia in illo delicto requiritur verus dolus: qui ibi cessat. hic autem sufficit cōdēnatio vel pacis: ut patet hic. Ita. bu. dicitur bar istam gl. posse sustineri hoc modo. quandoq. transigit super pena iudice volente vel autorante. et tunc non infamatur quis: ut. l. quid ergo. §. pena grauior. j. eo. quandoq. pacificetur super de. cō. et tunc infamatur: ut hic in tex. quandoq. super infamia. et tunc non infamatur nisi constet de crimine. ut hoc glo. certe non placet hoc: quia istud pactum ne periret in iudicio vel ne litiget non solus perimit infamantia sed ipsam actionem. ut. l. finis. §. pactus. §. de pacis. r. ubi videbitis: et. l. post q. l. i. §. de pac. et ideo puto quod eo ipso quod pactus est data pecunia super aliquis istarū actionū sit infamis: et ex hoc habet qd non licet dare pecuniam alicui ut sibi faciat pacem. quod intellige verum ante condemnationem securam: tunc enim non licet: quia habetur pro confesso ut hic: nisi in casibus in quibus licet transigere. ut. l. transigere. C. de transac. nō quod pecunia data repetatur. qd intelligit in l. accusationis. C. qd met. cau. que est no. ad hoc cum sua glo. sed postq. cōdēnatio esset facta si daretur tibi pecuniam ut faceres mihi pacem: forte non est p. hibita. facit extra de penis. c. p. r. h. r. r. j. qd me. cau. l. nec timorē. cum sua glo. hoc tamen non firmo.

Quoniam. Dicitur quod videtur fieri quod dicitur. ut patet quod pacificus perinde est ac si fatetur extra iudicium dicentes quod confessio extra iudicium sufficit ad condemnationem. ita dicitur Jaco. glossator anti quos. glo. tenet cōtrariū ut in ea veritas est qd confessio extra iudicium facit iudicium ad tormentum. ut. l. quero. j. de edi. edict. r. l. capite quinto. de adulte. Sed confessio in iudicio sufficeret ad condemnationem. ut. l. i. cōfessus. j. de custo. reo. r. l. pla ne. j. ad legem aquil. Ista ergo transactio licet facta extra iudicium habet vim confessionis facte in iudicio quantum ad hoc ut possit sequi condemnationem. ita sentit glo. in l. trāsigere. C. de transac. Itē infamatur sicut si esset cōdēnatus ut hic. Sed cōfessio sola facta in iudicio non infamaret ut dicam in. l. i. c. ius iudicium. §. eo. licet quidam contra p. hāc legem. r. glo. hoc videtur sentire in glo. parvula cum dicit quod hoc duo paria sunt.

Arti. Appellatio in civilibus in totum suspendit effectum sententiae: sic etiam in criminalibus post terq. ad bona. Nil novari appellatio pendente intelligi nisi fiat quod fieri poterat pendente instantia. Sententia lara statim infamare citam ante appellatorem interpositam.

Appellatio

- 3 Appellatio interposita a sententia pendente sententia et eius effectus extinguuntur.
- 4 Quando appellatio interposita fuit deserata fingitur non appellatum et sic est retro infamis.
- 5 Condemnatus si pendente appellacione dixerit testimonium valet etiam si appellatio remansit de ferra.
- 6 Excommunicatus qui appellavit et neglexit pofequi an dicatur retro infamis. remissive.
- 7 Si prima sententia fuit confirmata a die confirmationis est infamis.
- 8 Actio oritur ex sententia confirmante et non firmata. Et index appellacionis exequitur.
- 9 Cautiones dare in primo iudicio an committantur in secunda sententia. remissive.
- 10 Appellatio interposita ab interlocutoria an extinguat illam. remissive.

Sed si furti. Dicitur ponit verbum dānatus postquam in edicto. Op. primo. r. vide qd appellatio non tollat effectum sententiae: ut. l. c. i. r. graphis. §. f. j. de adm. tuto. l. i. sol. Et dicitur in civilibus suspendit appellatio effectum sine in totum: et illud qd dicitur nil novari appellacione pendente. debet intelligi nisi illud fiat qd fieri poterat pendente prima instantia: ut. l. post q. §. impator. j. ut. l. eo. ca. Soli enim hoc prohibet innovari appellatio: quia suspendit iurisdictionem pmi iudicis. et ad superiorem iudicem eam devolvit: ut. C. de appell. a iudicib. et in d. r. i. nil no. app. pen. Sed qd appellat in criminalibus suspendit effectus prime sine in totum: preter qd quoad bona quo ad que remanet aliquis effectus sine prime: ut. C. si pen. app. mor. interue. l. f. r. C. si re. vel accu. mor. f. l. ij. ergo. l. i. c. i. r. graphis. §. si loquit in appellacione interposita in criminalibus in quibus quo ad bona remanet aliquis effectus prime sine. Unde si quid est innovatum retro casu pro officium iudicis: ut ibi no. ita debet intelligi gl. ista. Pro declaranda ista. l. dicit qd post laram sententiam quoddam est tempus appellacionis interponende ante eam interpositam. quoddam est tempus post appellacionem interpositam ea pendente. quoddam est tempus post appellacionem interpositam et sententiam primam confirmata per cursum fatalium. quoddam est tempus post appellacionem interpositam et sententiam primam confirmatam tanq. iustam et equam. de quolibet istorum videamus. Circa primū scilicet circa tps appellationis interponende sunt opti. hic in glo. super verbo pronocationis. Quidam dicit qd sententia lara statim infamatur. l. qui ultimo. r. l. quo ad stā. j. de pe. cum simi. Alij dicunt cōtrariū qm infamatur donec trāseat in rem iudicā: ut. l. j. de re iudi. facit. §. de trāfac. l. et post rem. pro hoc quod no. in. l. j. nil no. app. pen. scz qd infra decem dies non potest fieri executio. Prima opinio est vera p. m. o. s. per. l. allegata per eos. Ad cōtraria respōdeo. quedam est executio sententiae que fit facta dominis. et ista non potest fieri infra tempus appellationis interponende: ut in cōtrarijs. Quedam est executio diminutionem status: tunc sententia

statim trahit secum executionem ut hic. r. d. l. qui ultimo. r. l. quo ad stārum. r. l. si quis filio exheredato. §. hi autem. de in. rup. r. tr. testa. r. ita dicit canonice in pena excoicationis. extra de appella. c. p. a. r. o. r. a. l. i. s. qd no. Circa scdm tps scilicet post appellacionem interpositam ea pendente. videtur qd appellatio extinguitur quia tenent et eius effectus: ut hic. r. ita tenet hic prima gl. Contrarium tenuit scilicet qd no. extinguitur sed suspendit gl. in. l. tale. §. q. p. u. o. c. a. u. i. t. §. de pacis. Sed ista est vera: ut hic patet. in. l. j. in. f. i. ad turpillanum. qd intelligit: ut dicit. §. in primo cōtrario. Tertium tēpus est post appellacionem interpositam et desertam per cursum tps: ut hic dicit glo. h. circa medium qd fingitur nunq. appellatio esse: sic retro infamis est: ut dicit ter. Sed hic insurgit dubium quid scilicet in talis cōdēnatus tunc testimonium an valeat. videtur qd non: ut. l. i. §. due. j. ad carbo. r. ita dicit gl. Bul. de cog. dicit cōtrariū. quia inspicitur tempus dati testimonij: ut. l. j. C. de testamen. Item quia factum ipsum testis negligens prosequi appellacionem non debet nocere alij pro quo testificatus est. argu. l. i. §. unus. §. ante omnia. §. de pac. r. l. nam r. postea. in fine. de iureiur. do. Jac. bur. tenet cōtrariū. Nam in his que retro finguntur omnia rescinduntur perinde ac si ab initio fuisset infamis: ut. l. p. e. de suis r. leg. gl. r. no. l. vlti. C. de sen. pas. Et redo opti. Bul. vertiosem per rationes suas. et illud quod dicitur in his que retro finguntur et. intellige nisi de necessitate facta: ut. l. quoties. j. de pac. dora. sed testificari est iurissimo di. ergo et. An autem qui est excoimunicatus et appellavit et neglexit prosequi retro dicat infamis. Dicitores canonice variat: ut extra de appella. c. sepe. vide ibi Innocen. r. Ber. discordant. Quartum tempus est post appellacionem interpositam et sententiam primam confirmatam tanq. iustam. tunc a die cōfirmationis est infamis: non retro ut hic. Et quo t. apparet qd actio oritur ex sententia confirmante nō est confirmata. plene in. l. eos. C. de appel. r. mandat sententiam executionem index appellacionis non p. r. mus. de quo dixi plene in. l. talc. §. q. p. u. o. c. a. u. i. t. ex quo apparet qd cautiones prestite in primo iudicio non

And. Pomate. Circa primū. vide de Ro. cō. filio. c. ij. Bal. cō. l. ce. vol. iij. C. de statim infam. adē dicit i. l. j. ff. de re iudica. Andreas Pomate. C. de test. in c. testum. in. vj. col. de testi. C. de opti. Bul. vide gl. in. c. fi. extra de testi. Andreas Pomate. C. post appellatō nem. vide Fel. r. trib. de reu. et pace. in. j. col. r. seq.

¶ Si quis alieno, quando quis dicitur conveniri nomine alieno, adde Barto. in l. lalla. in prin. sol. marci. in l. lege. C. de obsequiis patr. prefat.

¶ Andreas Pomare. committuntur in secunda sententia: quod dicitur in l. cum apud semper. 10. iudi. foli. C. Quero furum hic. Et de hoc qd ex hoc inferre de cius. c. at si clerici. in prin. colu. xlvij.

¶ Ab iniurio. adde Bal. in l. 2. Procuratoris et condonatio. non infamatur dominus etiam si dominus fuerit litem contestata. Consilium qd quando quis dubitat condemnari in actione famosa qd liget per procuratorem.

¶ Si quis alieno. Pro ratione text. et gl. debes scire qd alius quis dicitur esse in iudicio alieno nomine tribus modis. Primo et aliter nomine id est ad alterius utilitatem et damnum vt procurator. Secundo dicitur esse in iudicio alieno nomine id est ad alterius utilitatem et damnum: suo tamen nomine est in iudicio vt fideiusor: et defensor: quia alterius mandatum suscipit in se iudicium. Tertio dicitur alieno nomine id est ppter factum alienum suo tamen nomine litigat et ad sui utilitatem et damnum vt heres. Quarto alieno nomine id est super infamia contra personam alterius inchoata: ad sui utilitatem et damnum litigat et pro facto suo. vt. l. seruus cuius. i. eo. C. In oibus istis casibus condonatus non infamatur. licet quod ad quid dicitur suo nomine litigat. vt ex predictis patet. et sic cessant oia pna formata in glossa. Quero dicitur hic in fi. q. condonatus procuratoris non infamatur dicitur adueniario ad compromittendum in amicum communem controuersiam quam habent inuicem: postea dicit ipse quod hoc non credit nec esset verum scdm eum. ad de an iudex possit aliquem cogere ad compromittendum resistentem statuto. Paul. de cast. consilio clxxxij.

¶ Andreas. Roma. C. Et hac gl. vide Alex. consil. in l. iij. col. ij. vol. 2. l. quida est inuenerit. in j. col. ff. si cer. pe. in l. i. §. 2. post operis. ff. de no. ope. nu. Quid in trac. de arbi. char. xlvj. q. xlv.

si ab initio litigant per procuratorem. Quero quid si ab initio dominus fuerit contestatus. Glossa dicit idem. et hic subaudit maxime. q. puto verum quod edictum pretoris requirit quem condemnatum esse suo nomine. oportet ergo qd ille quasi contractus qui celebratur in sententia. vt. l. iij. §. idem scribit. et ibi no. ij. de pecu. celebratur cum ipso reo. prin. et p. al. qui si non est in iudicio non potest condemnari nec cum eo talis quasi contractus celebratur. per regulam. l. quemq. gerimus. j. de reg. iur. et per. l. j. de sen. et interlo. omnium iudicium. quicqd ibi dicitur gl. habes et ergo mirabile consilium qd quando quis dubitat condemnari in actione famosa litiget per procuratorem et erit infamatus: vt hic.

¶ Non licet facere pacem data pecunia etiam si non sit scriptum in instrumento. nune. 3. Lex simpliciter loquens restringitur ne sequatur absurdum.

¶ Pactus. Not. arg. qd non licet facere pactum. et data pecunia. vt dicit in l. lathe. in fi. §. eo. C. Mo. etiam diligenter qd lex simpliciter loquens restringitur ne sequatur absurdum. simile in l. stre. oportet. §. alud. j. de excu. tuto. et l. alud. §. aburdum. de regul. iur. et j. de testi. l. que scdm. dicit in l. omnes populi. circa interpretationem nem restrictiuam. de iust. et iure. ¶ Quero qd si in veritate interuenit pecunia tamen non fuit appositum in contractu. Glo. in l. accufationis. C. quod metus causa. videtur velle dicere qd facta est in contractu non apponatur. sed alio casu loquitur. quantum ad casum pntentis legis puto sufficere qd in veritate interuenit. et licet ibi non sit scriptum videtur tamen repetitur. vt. l. item quia. in fi. §. de pac.

¶ Iustus quando excuset. Iustus non potest cogere partes ad transigendum nec compromittendum: nec ad pacem faciendam nisi pro quiete publica. Iustus delegati ad vniuersitate causarum excusat. Iustus arbitri non excusat: arbitratoris sic. Arbitramentum est transactio generaliter intelligendo non stricte.

¶ Qui iussu. Iustus pretoris excusat et iuratus actiois quo ad infamiam. hoc dicit. et est bonus. C. oppo. et videtur quod iustus pretoris non excuset. quia subdere non potest. Nemo enim inuitus cogitur contrahere. C. de iure deli. l. nec emere. de contraben. emp. l. inuitum. et vt nemo inuitus. in rubro. Et glo. hic determinat quod iudex non potest subdere transigere. Solu. et quidam sunt quibus nullo modo quis tenet parere. et tunc illorum iustus nullo modo excusat. vt. l. liber homo. in prin. ad legem aquil. Quidam sunt quibus quis tenetur parere in aliquibus. vt paritibus dominis. iudicibus. et tunc in his in quibus quis parere sine dubio excusat: vt. l. non videtur. §. q. iussu. j. de reg. iur. In his vero in quibus quis parere non tenet. si sunt gratus non excusat. ppter iussu. vt. d. l. liber homo. et ibi not. ad legem ad l. et de regu. iur. l. ad ea. sed si sunt leuis excusat. ita loquitur hic. habes ergo per hac glo. notabiliter qd iudex non potest cogere

De his qui notatur infamia.

gere partes ad transigendum. eodem modo nec ad compromittendum in arbitratores. qd no. et tene menti. Eodem modo videtur qd non possit cogere partes ad pacem. qd intelligit nisi fore: pro hoc quies publica inquitaret tunc enim posset ar. l. congruit. §. de offi. ptero. et in aut. j. de mada. prin. §. eos. vij. de hac glo. et no. ca. ¶ Quero et vtrius iustus delegati iudicis excuset: certe sic si esset delegatus ad vniuersitate causarum. qz est eadem no. q. in iudice ordinari oportet ex predictis patet. sed si esset delegatus ad vnam cam tunc in ceteris haberetur vt. primar. 2. vdeo tunc iustus eius non excusaret. vt. d. l. liber homo. Quero et qd in arbitro. vtrius iustus excuset. Rader glo. qd non. qd intelligit verum si fuerit compromissum tanq. in arbitri. et sic ad eum non spectat subdere transigere. sed si in eum fuerit compromissum tanq. in arbitratores. et ipse precepti vari pecunia: puto qd eius iustus excuset. qz text. qui dicit pactus est. intelligitur data pecunia spoz. sed iste dedit necessitate coactus. s. ppter sententiam arbitratoris. et si dicas imputet sibi. qz se posuit in tali necessitate. dico qd talis necessitas non est de necessitate ordinata ad causas istas. Illud autem tenet qd dicitur qd arbitratoris est transactio debet intelligi generaliter. hoc est quedam conuentio per qua receditur a lite vel a controuersia. non autem tenet qd intelligi stricte qd sit transactio que fit alio quo dato vel retento. quis si hoc esset. sequeretur qd nunq. arbitri posset in totum ab soluere vel in totum condonare qd esset iniquum.

¶ Mandati. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi.

¶ Illud plane. Op. qd idem sit in mandato et deposito qd in tute: la et pro socio. dicit vt in glo. que subtilis et clara est sed glo. inf. man. §. recte. dicit aperte quod mandati re non integra morte mandatarij non finit. et sic transit ad heredem. Tutela vero et societas finitur morte omnino licet duret actio.

¶ Contrario. Querit glo. quid si in contrario iudicio agatur pro fide rupta dicit glo. non infamari nisi in casu posteo. §. ea. l. §. madati. quia in penia non debemus legem extendere ex identitate rationis. quod not. ad hanc glo. In contrario tenet glo. in l. si pig. §. si post distructum. j. de pig. actio. ista tenetur committere: sed forte illa verior est. non determino modo.

¶ In actionibus. Mo. qd clausula appositus in precedenti. et in sequenti non intelligitur repetita. si illa clausula pactus est. si mile in l. iij. in prin. j. in bo. rap. in illis verbis contractis omnibus et q. est verum in bis qd pntinent ad facti narrationem. secus in bis que pertinent ad iuris dispositionem. vt. l. que ad modum. §. si. j. ad legem aquil. et §. hoc tamen capite. dicit plene in l. pretor. ait. j. ad legem aquil. ab. in bono. rap. ¶ Ignorantia qd non puniatur. et quando ibi. Tempus criminum currit etiam ignorantia. Ignorantiam allegare amodo licet. Occidit aliqui que credebatur exbantiu quod non:

¶ Andre. Pomare. C. Misi forte. vide Bart. consil. in l. xlvij. col. 2. sequen. volu. h. b) Arbitramentum. Vide Bar. in l. quod si ephe. §. ff. de eo quod cer. lo. c) Ceteris iniquum. Adde Bal. in l. fi. in. ij. colum. j. de execu. re iudi.

¶ Punis tanq. de simpliciter homicidio. Presentans non exbantiu que creditur de bantum non habet preium. Executori ignorantia non currit tps. Ad scriptio currit ex negligentia alicuius oportet qd in prin. ponant ea que inducunt negligentiam. Testis deponens sup. morte alicuius pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres.

¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres.

¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi.

¶ Illud plane. Op. qd idem sit in mandato et deposito qd in tute: la et pro socio. dicit vt in glo. que subtilis et clara est sed glo. inf. man. §. recte. dicit aperte quod mandati re non integra morte mandatarij non finit. et sic transit ad heredem. Tutela vero et societas finitur morte omnino licet duret actio. ¶ Contrario. Querit glo. quid si in contrario iudicio agatur pro fide rupta dicit glo. non infamari nisi in casu posteo. §. ea. l. §. madati. quia in penia non debemus legem extendere ex identitate rationis. quod not. ad hanc glo. In contrario tenet glo. in l. si pig. §. si post distructum. j. de pig. actio. ista tenetur committere: sed forte illa verior est. non determino modo. ¶ In actionibus. Mo. qd clausula appositus in precedenti. et in sequenti non intelligitur repetita. si illa clausula pactus est. si mile in l. iij. in prin. j. in bo. rap. in illis verbis contractis omnibus et q. est verum in bis qd pntinent ad facti narrationem. secus in bis que pertinent ad iuris dispositionem. vt. l. que ad modum. §. si. j. ad legem aquil. et §. hoc tamen capite. dicit plene in l. pretor. ait. j. ad legem aquil. ab. in bono. rap. ¶ Ignorantia qd non puniatur. et quando ibi. Tempus criminum currit etiam ignorantia. Ignorantiam allegare amodo licet. Occidit aliqui que credebatur exbantiu quod non:

¶ Ceteris iniquum. Adde Bal. in l. fi. in. ij. colum. j. de execu. re iudi. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri luctu in domo et prope et cetera quineos a sumere vestes lugubres. ¶ Ceteris iniquum. Nota casum in quo actio mandati contraria infamatur. dicam in l. in fi. Vic incipit exponere tertiam partem edicti de his qui notatur infamia ipso facto et velle. h. d. Ziciti est allegare ignorantia ad comodu ignorantis. h. d. Ja. bu. C. Mo. ex isto princpio et quod ignorantia ad vniuersitate pbat si reddedo cam dicit qd videtur fieri

Si servus. ubi Bar. Bal. hic contra quem sequitur Roma. in dicto. S. verus. r. adde Bal. in l. si quis heredem in p. q. C. de insti. r. subli. r. cum Bart. tenet S. al. in l. ea quidem in ver. xvj. quero. C. de accusa. Bar. in l. nulla. de declaro. libro decimo.

Constitutio episcopi. de latius Bar. r. qd ibi dicit in l. labeo. ff. si qd res. liber esse ius. hie. ad de q. not. Bald. in aut. cur re licum. in ij. col. C. de indi. vi dui. et qd si iuit im peditus vt de p. Bal. in l. si. s. i. cōmunia de le. ad de Bald. consi. cccj. lxxij. lib. a

Andr. Pomare. C. Teneo. Idem tenet Alex. ran. consi. xlvij. incipien. vltio r. heman. in vlti. col. ver. super eo. in. i. volu. r. Paul. l. nulli. ad fi. C. de episco. et cleri. Barba. consi. vij. in. iij. col. r. sequenti primo volu. Roma. consi. cxviiij. primo du bito. limita ramen per Alex. in l. si mibi r. tibi. s. in ij. colum. de lega. i. et consi. xxxvj. in. ij. colum. iij. volumine.

Prescriptione. Adde Bal. in l. i. in. xlvij. opp. r. in l. quāstiu. C. qui admitt. adde tu Barto. in l. i. quinq. uaginta. r. de excu. tu. r. do. Alexan. in consi. lxxvij. in fin. in. v. volum. et Bar. r. Soc. consi. cclxv. in. ij. volumi.

Facit in arg. Uide Bal. in l. exheredato. r. eo. r. Barto. in l. si quidem. C. solu. matrimo. cum cōp. cord. et sequitur hoc. Bar. in l. iij. s. etusdem. de test.

Andr. Poma. C. Liberozū. vide Feli. in proe. de re. in. vij. colum. r. sequent.

Posit nuber. de hoc vide glof. in aut. de nup. S. si vere altera in ver. confusio. r. Bal. in l. i. in antepenul. colum. C. de secun. nup.

Ex quo no. Et vide oīno Bar. in l. i. ff. sol. mat. no. Bal. in l. generaliter. in. iij. col. s. de episc. r. cle. r. ad reprimendum nec et.

Adortio viro. Quid si mīmonū no est solutuz morte s. p. dūozū. an habeat locū iste pene. vide Bal. in l. i. qna. C. de secun. nup. Adde an pene se cūdo nuberū sūt sublate p. e. de aucta. consi. c.

grau. S. vtrū. ad sil. in eo quod dicit vltro. pro hoc de condi. r. demon. l. ij. vbi non sufficit conditionē impleri facto sed ex certa scientia quantū ad ad rēndū. facit qd no. Dy. in l. cum seru. r. de verbo. obligat. C. Alterius ista lex facit ad. q. r. dicit consi. stituo episcopi. qd si executor non fuerit execu tus infra annū vltimā voluntatē cadat in excōcā tione vtrū istud tps currat ignoranti executori. vñ qd no ne ignoranti puniat. In p. r. vñ ter. hic. dū dicit merito p. r. adiect. q. d. si p. r. no adiecti ter currat ignoranti. p. quo facit qd dicit. s. qd in du bio tps est cōtinuū. vt. l. i. de diuer. r. tēpo. p. scrip. r. Teneo. qd tps nō currat nisi a tpe scientie. etiā si in constitutione dicit infra annū a tpe mortis. sub audi r. scientie ne ignoranti puniat vñ hic. p. d. hoc casus solēns in. l. iij. s. si quis heredi. r. de statulij. de. vbi si testator dixit tpe mortis. subaudit ibi et adite hereditatis. q. tū incipit esse in negligētia. facit. l. i. in. dīc. in. p. de cōdi. r. demō. r. C. de iure deli. l. scimus. s. si nauē d. vltio. r. s. dea. vñ ter. di cit a tpe mortis subaudit glo. r. adite hereditatis. facti. r. de iure dotū. l. tali. in. prin. r. hoc r. dico ge neraliter in oī p. r. p. r. qd currit ex negligētia alicuius oportet qd in p. n. ponant ea qd negligētia inducunt. vt. l. i. in. fi. de anna. excc. r. qd p. r. adie cit hoc facit ex abundantī gratia tollēde dubita tōis. C. Altimio iste r. ter. facit in ar. qd sufficit si r. redditio cause testis qd testificat de morte si dicit vidi de eo fieri luctū in domo sua r. vrozē r. cōp. sanguineos affluere vestes lugubres vt hic in fi. r. Illud enim sufficit explorari a nocte r. bis qui ve ro similitur scire p. r. vt. C. de dūoz. auten. hodie. Sed consanguinei debēt scire verosimilitur r. hoc manifestant per luctū ergo r. facit. l. octauū. in. fi. vnde cog. r. de tutela. C. de in integ. resti.

Mo. quod mulier non tene tur lugere sponsum nisi et ser de pōdata per verba de presenti quia tunc esset vir vt dicit glo. Si in dispositione sunt due rationes r. vna est sat alta superest. stat dispositio. Pene ipōite nubētibz infra annū sunt correcte. Quero vtrum tū mberozū r. statim post par tēte dicit qd sic q. cessat rō hic postea. Ja cōtra est cōmplex ratio. prima p. r. turbatio saluti nis. Scda q. p. bibeat nimia festinātia ne ex tali p. r. col. scdo viro aliqua suspicio oriat q. p. r. mī vñ noluit lugere. r. s. p. r. ponius. r. casus huius. l. i. l. i. l. i. ligi in viro q. lugeri non debuit. Ex quo no. qd vbi dispositio r. bz duas rōnes bz vna cessat si in alta superest sufficit vt hic r. mī. de nup. S. affinita nis. r. l. i. ventri. s. in bonis. de p. r. ut. hoc etiam tenet E. y. in. l. iij. C. de secun. nup. C. Quero r. p. r. ista lex sit correpta p. dicit apostoli dicentis mox tuo viro nubar in domino. gl. tenet hic qd sic r. in l. i. C. secū. nup. E. y. ibi. d. S. Jmo. r. Jod. an. ex tra de fecū. nup. c. p. e. r. si. tenet idē qd gl. hic. qd oēs pene q. ipōnū nubētibus infra annū sūt cor recte. Pene vero q. imponū q. scdo nubent ille pōnūtur fauore filiozū primū matrimoū q. i. ex hoc ledunt

hoc ledunt non ppter festinātam. Idem tenet Jaco. de bel. in aut. de nup. s. primo quidē. r. istud tempus f. it obseruari a mortalitate circa milles r. milies. Notatur. Op. qd ignorātia iuris excusat. r. de adul. l. i. adulterū. s. fra tres. so. ibi in muliere r. minore hic in maribz r. mas foribus. C. Op. lara culpa nō infamata vt no. insti. de suspē. r. r. s. suspectus. Sz vris ignorātia est lata culpa. qd apparet q. oēs scire debent. vt. l. i. les ges. C. de leg. ergo est lata culpa vt. l. late de ver. sig. Sol. gl. no. qd contrarium loquit in infamia que inferitur per sententiā. hic ipso iure. facit qd no. in. d. l. in actionibus. in. i. gl. magna. de in litem turan. Sed quoro vtrū iste. s. sit hodie correct? per dictum apostoli viderē qd nō. q. loquit ibi soz lum in muliere qd motuo viro nubar in domino. Et qd non mutat r. vt. l. p. r. cipimus. in. fin. C. de app. r. Contrariū puto. Nā contractus matrimonij est respectuosus nō em potest mulier nubere nisi ea vir accipiat. r. ideo permitit mulieri. de necessitatē viro etiam accipiente permittit eū. facit. C. de indi. vi. tol. l. fina. r. j. de resci. n. en. l. cū emptor. r. de accep. l. fi.

Excusatur. Opp. gl. qd iustus non ex cuset. vt. r. de ri. nup. l. nō co gitur. Sol. ibi iustus nō importat necessitatem. qz filius non cogitur obedire. in fi. obedi excusatur vt hic. dicit in. l. furti. s. i. iustū. s. eo. C. scdo opp. C. de incest. nup. l. qui contra. Sol. ubi erat graue delictū. ideo iustus nō excusatur. C. Opp. j. de rit. nup. l. nō est. Bl. dicit ibi alio casu loquitur. q. d. est maius delictū accipere pupillā quā hic accipere eam que nubit infra tēpus luctus. facit ad. q. quā dicitam. r. e. l. quid ergo. s. si quis alieno.

Uide ergo. Quando consensus requiritur certo tpe rati habitio sequens retro non trahit vt actū p. r. mer. facit. l. obligari. s. tutor. de aut. tuto. Idem si cōsensus requiritur infra certū tēpus. Nā consensus debet adhiberi infra illud tps infra qd pōt actus geri. vt. l. bonozus. r. rē ra. habe. r. per hoc cessat cōtrarium factum in glo. de. l. fi. ad macedo. q. ibi loquitur quando cōsensus nō requiritur certo limitato tempore. dicit plene in. l. vero procurator. r. de solu.

Si quis alieno. Tene mētī quod qñ aliqis fuit negli gens petere filijs tutozem infra annum propter qd prima successione r. deuoluitur ad proximum subsequenter. vt. l. i. in. fi. ad tertū. s. primoz. sez quens erat pater ipius maris auus quo ad p. r. pillū qui habebat matrem in potestate. L. et re p. r. to qd ipse excludat sicut mater. nā ipse sicut legitī mus administratoz poterat facere sicut mater r. p. hiberē ne in illam negligētiā incidere: cum igit tur passus sit ipse puniri vt hic. r. l. liberozū. in. fi. s. eod. r. qd dicitur quod decessur sequenti in gra dia intelligas qui non habet matrem negligētem in potestate vt hic. r. l. liberozū. in. prin. s. eo.

Quod ait. Ratio huius. s. apparet. quia vtrā edicti dicit cōstituerint

hoc ledunt non ppter festinātam. Idem tenet Jaco. de bel. in aut. de nup. s. primo quidē. r. istud tempus f. it obseruari a mortalitate circa milles r. milies.

Notatur. Op. qd ignorātia iuris excusat. r. de adul. l. i. adulterū. s. fra tres. so. ibi in muliere r. minore hic in maribz r. mas foribus. C. Op. lara culpa nō infamata vt no. insti. de suspē. r. r. s. suspectus. Sz vris ignorātia est lata culpa. qd apparet q. oēs scire debent. vt. l. i. les ges. C. de leg. ergo est lata culpa vt. l. late de ver. sig. Sol. gl. no. qd contrarium loquit in infamia que inferitur per sententiā. hic ipso iure. facit qd no. in. d. l. in actionibus. in. i. gl. magna. de in litem turan. Sed quoro vtrū iste. s. sit hodie correct? per dictum apostoli viderē qd nō. q. loquit ibi soz lum in muliere qd motuo viro nubar in domino. Et qd non mutat r. vt. l. p. r. cipimus. in. fin. C. de app. r. Contrariū puto. Nā contractus matrimonij est respectuosus nō em potest mulier nubere nisi ea vir accipiat. r. ideo permitit mulieri. de necessitatē viro etiam accipiente permittit eū. facit. C. de indi. vi. tol. l. fina. r. j. de resci. n. en. l. cū emptor. r. de accep. l. fi.

Excusatur. Opp. gl. qd iustus non ex cuset. vt. r. de ri. nup. l. nō co gitur. Sol. ibi iustus nō importat necessitatem. qz filius non cogitur obedire. in fi. obedi excusatur vt hic. dicit in. l. furti. s. i. iustū. s. eo. C. scdo opp. C. de incest. nup. l. qui contra. Sol. ubi erat graue delictū. ideo iustus nō excusatur. C. Opp. j. de rit. nup. l. nō est. Bl. dicit ibi alio casu loquitur. q. d. est maius delictū accipere pupillā quā hic accipere eam que nubit infra tēpus luctus. facit ad. q. quā dicitam. r. e. l. quid ergo. s. si quis alieno.

Uide ergo. Quando consensus requiritur certo tpe rati habitio sequens retro non trahit vt actū p. r. mer. facit. l. obligari. s. tutor. de aut. tuto. Idem si cōsensus requiritur infra certū tēpus. Nā consensus debet adhiberi infra illud tps infra qd pōt actus geri. vt. l. bonozus. r. rē ra. habe. r. per hoc cessat cōtrarium factum in glo. de. l. fi. ad macedo. q. ibi loquitur quando cōsensus nō requiritur certo limitato tempore. dicit plene in. l. vero procurator. r. de solu.

Si quis alieno. Tene mētī quod qñ aliqis fuit negli gens petere filijs tutozem infra annum propter qd prima successione r. deuoluitur ad proximum subsequenter. vt. l. i. in. fi. ad tertū. s. primoz. sez quens erat pater ipius maris auus quo ad p. r. pillū qui habebat matrem in potestate. L. et re p. r. to qd ipse excludat sicut mater. nā ipse sicut legitī mus administratoz poterat facere sicut mater r. p. hiberē ne in illam negligētiā incidere: cum igit tur passus sit ipse puniri vt hic. r. l. liberozū. in. fi. s. eod. r. qd dicitur quod decessur sequenti in gra dia intelligas qui non habet matrem negligētem in potestate vt hic. r. l. liberozū. in. prin. s. eo.

Quod ait. Ratio huius. s. apparet. quia vtrā edicti dicit cōstituerint

Sol. gl. no. adde ter. r. Bar. in l. i. in. prin. s. e. r. i. r. adde quod pene que intro ducere sunt q. mulieres que transeunt ad secundas nuptias habent locum in vidua luxuria de viuente. l. i. solis. in. fi. r. illud voluit Jac. de bel. in aut. de non eligi. secun. nup. ben. s. si qd dem filijs inyer. si au tē. etiaz p. illū text. r. voluit gl. r. docto. in aut. et idē nup. C. r. in aut. sap. crāmē ruz. C. qñ mū li. tu. offi. fun. potest adde q. vi dua luxu rtose vt uēs ita p. dit dōtē s. cur p. adul teriū vt cō suluit Pau lus de ca. cōll. cxij. C. Excusa tur. p. r. tū. r. t. facit hic Bald. notabilem de quo dy xim. l. non xolum. s. si mandato post Bar. de iun. ijs. Andr. Po mare. Quid ergo. Uide qd dicit

vel habuerint. nō dicunt eodē tempore constituerint. r. sic postuo dices vt quod fuerim eodē tēpore in stuo dū cū eo q. fuit ante me vel post me dum modo eodē tēpore fuerim? Cum autem. Qñ lex pu nit facrum nō curatur de iuris effectu. C. d. tra nō punit factū si nō habet effectū. vt. C. si mā. ita. fuc. alie. l. ea qui dem. Sol. illud est verum: nisi qñ cō stat qd dispositio se referat ad factū etiā sine iuris effectu. r. hoc est quod vult dicere dū dicit cū lex notet fas crum. nā cum de iure quis non possit habere nisi vñ p. r. e. C. de ince stis nuptijs. l. nēmine. apparet q. p. r. toz qui fecit mētione de secū. nup. durātibz p. r. mis intellexit de secun dis de facto dicit. r. sic ad factū res picit tū. Aliud est ergo dicere dicit p. r. factū notat. quā i. l. palā. s. q. in adulterio. j. de adul. r. qd habuistis notatum. s. e. l. i. in. gl. magna. C. Sz ad hoc op. l. que punit falsum refert b se ad factum. qz nō valet de iure ex eo quod falsum est. r. tamē debet in telligi qd committat in eo qd alias esset validū si non esset falsum. vt. l. si quis legatū. s. j. de fal. ita hic vt debere intelligi ipōfalia als valida nisi qz bina. Rñ. impetras hūc lites rē qñ lex respicit factū nō curamus de effectu iuris. dū tamē habeat for mam facti. vt hic fin cum nuptiavel sponfalia habebāt formam debēt licet esset defectus propter confan guintratē vel similia. r. idē in falso. C. Quid ergo. Uide qd dicit

Bar. consi. xxy.

Non trahit. sic no. ex hac. l. tū precedenti quod ponderandū est principij maxime ne qñm idat in penā vel delictū. r. de hoc p. Bal. in l. si cōllāre. s. si p. r. o. sol. ma. post gl. in verbo cōpensationē cū bis q. ibi no. Dy. r. ibi Bar. dicit qd vulnerans ex bānt tū nō dz puniri licet postea ille ex bāntus eximatē de bāno. ad istā bozarōū an sint paria a p. r. i. n. c. i. p. i. o. s. i. c. i. r. r. p. o. t. e. s. t. r. e. r. p. a. t. i. v. t. Bal. i. l. cū ancillis in fine de incest. nup. i.

Quod ait. no. ad ea q. ponit Bar. in l. nepotibz. C. qui pe. tu. r. in. l. ij. ff. de. ti. r. cōtra hoc no. exp. s. hie m. p. v. d. e. f. c. o. n. c. l. u. s. i. u. s. Bar. in consi. incipien. in causa namis. p. Bal. in l. p. r. e. c. i. b. u. s. in. vj. col. C. de impub. r. alio subdit. et in. l. matres. ad rert. r. in. l. fiant. C. de legi. here.

Ex cõ promisso. vide quod notat Bal. in l. cõ an rea. in l. i. C. de arb. r hic singu laris glo. de confes sione quas allegantur bi. l. i. C. de conf. f. b. adde Bal. in l. i. in viij. colu. C. ne ex delict. des func.

flamenti: d forte esset nullu ppter pteritione filij r filia punitur vt falum. r ista sunt notabilia ad mul taur dixi in d. l. si qd legati. de fal. Sententia arbuti nõ est ppte sententia. Et qñ habet executionem ex forma statuti infamat.

Ex compromisso. Hic tur̃ consulus venit ad questio nõ postq̃ expeditur expositione l̃ teralem. Nota q̃ de causa famo sa potest compromitti. Item nõ est p sua arbitri nõ est p oia sua. vt l. i. C. de arbitris. r ideo puto qd si ex forma statuti ciuitatis sua arbitri mereret executione sicut inia iudicis infamaret: q̃ sententia est.

Quantum. Nota. q̃ per interlocuto ria seu simpliciter iudicis nãtiatione quis nõ est infamis de iure s; de facto. Effectus autẽ infamie hic glo. nõ ponit sed. s. eodem. l. i. r ibi dixi. r Iudex cã cognita imponit pena nãmque corporalem pro pecuniaria. Condemnatio in quadruplo facta tenet licet et deberet fieri in duplo. Duplex pena pro delicto quãdo imponi possit.

In casu huius. s. nõ est necesse expri mere in inia qd imponat pena cor poralis p pecuniaria: nec inia dicit cõtinere expressum iuris errorem. Iudex nõ habet necesse in inia expri mere cãm quare p delicto imponit maiorẽ penã si ex actis hoc apper. Remissio de qua in textu liberat ab infamia: r quare. Super pena potest pacisci postq̃ quis de delicto est condemnatus. Conclutio in libellis criminalibus non est necessaria. Iudex cã cognita põt augere vel mi nuere penã r sic sententia non erit conformis libello.

Quãdo pena est diminuta quando infamia diminuitur. In extraordinarijs criminibus vbi pena nõ est limitata vt pena augeat vel minuat in spicitur qd cõsuevit fieri pro tali delicto. Pars põt implozare officiu iudicis vt pena augeatur vel minuat licet

hoc non sit necesse. Si statutũ augeat vel minuat penã r an r qñ videã cum infamia dispensatum. Si maleficiũ est deductum cum aliqua qualitate que non probatur: r an r qñ ex eadem instantia sep que possit condemnatio. An pro pena pecuniaria imponitur corporalis qñ videatur dispensatum cum infamia.

Pena grauior. Pena corporalis p pecuniaria vel p alia corporali grauior imponitur infamia non notã reus. secus si pecuniaria grauior: siue criminaliter siue civiliter ageretur. b. d. Deinde primo ponit dictum. secundo illud probat. tertio illud exempli ficat. Primo quando imponitur corporalis pro pe cuniaria r criminaliter agebatur. secundo qñ pec uniaria maior pro alia pecuniaria r civiliter age batur. tertio quando civiliter agebatur r imponit corporalis pro pecuniaria. secunda ibi: sed si in cã. tertia ibi: qñ. Mo. primo qd iudex põt imponere penã corporale pro pecuniaria. qd intelligit cau sa cognita: vt b. c. r. l. i. ad facta. s. fin. q. de penis. r Secdo no. q̃ qñ l. i. alique actum sit ex cã qua de ber fieri pãnato dupli. tñ si fiat cõdenatio quã drupli t; pãnato. qd die plene vt dixi in l. denu tiatle. vt. qd tñ. j. ad legem iul. de adulte. Ultimo materia huius. l. examina. vt per doc. r p l. y. C. l. r si fuerit. r. l. si possidit. tñ modicũ vltim. Doppo. q̃ iudex possit imponere corporalem et pecuniaria simul: vt. l. nemo. la. ij. de episc. audien. dicit glo. hoc intelligit qñ pecuniaria sola venie bat imponenda. r ponit tria ex pã. d. in pãnti pio. rertium in fl. glo. r. ex contraria loquitur qd debebat imponi corporalis r pecuniaria. quo casu vtraq; ponetur: r intelligi hunc text. q̃ fuit ex pressum in inia qd imponebatur corporalis p pec uniaria. vt dicit gl. Ad huius glo. r declaratio nem primo videndum est qñ potest imponi duplex pena r quando vna tantum. Respon. si duplex penã imponit delicto in diuersis legibus. ex vna tan tum debet puniri. vt. l. senatus. j. de accusat. si vero eadem. l. aut copulatiue r põt imponi vtraq; vt di cta. l. nemo. aut alternativã r vna tantum. vt. C. de fer. fugi. l. si fugitiu. r de incen. rui. nau. l. ped. et de effra. r expi. l. i. s. expulsiu. r. Aut iponit abso lute. qz nõ est ibi necesse assumã interpresatio coniunctio. tunc assumã benigniorẽ interpretatio nem vt vna tantum pena imponatur: vt. l. interpret ratione. de pens. licet forte alio fecus. vt not. in l. alienatũ. in fl. de vbo. sig. r per Dy. in c. in alier natiuis. circa finẽ. extra de reg. iuris. lib. vi. Secdo est videndũ qñ vtrũ sit verũ qd in casu presentis. s. sit necesse expri in inia qd imponitur pena cor poralis pro pecuniaria r ad qd est necesse. Et pri mo videtur qd hoc sit necesse respectu partis con dẽnate. nã si iudex condẽnat eum pena pecuniaria pro delicto p quo lex imponit penam maiorẽ: lex supplet penã debita: nisi expriat in inia quod illi fecit cã cognita. vt. l. i. j. ad turpilianum. ergo r. c. ita vt sonare gl. ista. qd si verũ esset: esset notabile: quia si iudex condẽnaret reum minus debito: lex suppleret. argu. l. iij. s. si qd condẽnatus. de re iur. dica.

And. Poma. C. Similiter est. vide Feli. c. sicut col. tr. ver. ceterum. de iudi. Causam non exprimit. an in sententia sit inserẽ da causa ad hoc per Ange. r Imo. late in l. qui ro me. s. duo fratres. de ver. obli. r qd dixi post Bar: in l. si isad que. de ac quiren. he re. r quam do victus victor nõ condẽnatũ tur in exp pensis de bet inferri causa fm Bald. in aut. gene r aliter in v. colu. de episc. de cle. r p Bald. in l. ppe rãdum. s. illo. de iur di. r i aut. nouo iur re. per illu ter. eo. tit. add quod dixi in d. S. duo fra tres. in v. col. r vide tur quod in crimina li requira tur causa sicut i sen tentia exp comunicat ionis. c. j. et ibi not. de sen. exp cõ. in. vj. cogita: qz non repe rto tacitũ. r qñ in inia requiraẽt causa. vide Bal. in l. q̃ restõ. de eccu. rui. cui? dicit sequi p de ancha. in cle. si. de appel. r vide Bar. in l. qd ait. s. i. gnomis. s. eo. Adde Bal. consi. expi. primo lib. r And. Poma. C. U dicat. adde qd limitatõ nẽ Bart. hic ad. l. vt fund? s. cõ. diu. sequit Bal. l. r si fenior. col. ij. C. eo. Itẽ limita. d. l. vt fund? vt p Alex. in l. vniũ. vlti. col. ff. si cer. per. Itẽ limi ta vt per Barb. in l. i. C. de sen. q̃ eo qd interest r est gl. c. cõ ecclia futrua. i. ver. iudicũ. c. fi. de cã pos. r ppte. Itẽ fallit in casu m̃mõnũ carnalis vel pũalis in alijs cõtinẽtib? fauorẽ aie. Ita Lard. cle. tepe. s. j. in oppo. ij. de h. sig. itẽ fallit qñ agere tar quãt minoris r qñ tũc põt fieri inia sup red

hibitoria. l. bonẽ. s. alij. qd de ed. edic. ff. quem a ad hoc pãderat Aug. l. vni. ff. si cer. pe. vbi repat ac illu tex. ad hoc no. r ibi colligit aliã limitationẽ. f. vt non pcedat qñ illud qd nõ fuit veritũ s̃mptũ ue vel tacite in libello continẽbaẽ. Itẽ fallit qñ cõ actio nõ liberet ab infamia imo in/ famet. vt. l. latibetas. in fi. s. e. Sol. tris sunt hic attendẽda gl. nõ di/ cat. Primo est auocitas principis. qui hoc refertur. vt dicit text. r p batur in l. solet. s. e. scdo est aucto r tas iudicis. vt. l. furti. s. qui iustu. s. eo. tertio qz ista nõ est ppte trans/ actio hoc est trasfactiois pactũ. de quo loquit in l. cõtraria. sed est qd dã trasfactio hoc est remissio facta a l. vel a iudice. Præterea hic nõ fit trasfactio pendente dubio. imo sup certo. r Et ex hoc cõcludo quod postq̃ qd est condẽnatus sup delicto post se super pena pacisci. vt. l. iurij. gẽtiti. s. si paciscar. r in l. huius. s. itẽ nõ expiar. s. de pact. r Et no ad tertia glo. r oppo. de l. si fur ti. C. eo. Dnil. recitat. primo opin. Duar. r Pla. scdo opi. Ad r. quam reprobat. Tertio soluit r bene. simi lẽ solutionẽ habuistis i. l. latibetas. in fi. s. eo. quã tenet docto. in d. l. si furti. C. eo. Doppo. in fine prime glo. quomodo iudex potuit condẽ nare in alio quã tertiũ esset contra l. vt fundus. cõ. diu. r. l. i. C. de h. detõ. lth. dicit glo. mirabile est. Tu dicat. r in libellis criminalibus nõ est necesse qd ponat conclusio: qd apparet ex forma tradita. in l. libel lozũ. j. de accusa. r ex eo qd not. C. de accu. l. in causis. Præterea posito qd ponat conclusio: cõ actiones cri minales proponant ad vindictã pu blicam: vt. l. licitatio. s. quod illicet te. de publi. cõclutio partis non põt auferre potestatem iudicis. vt. l. quos prohibet. s. titu. j. Ad istud opp. r intro glo. magna. r vide qd

l. s. negatẽ. ff. ad legẽ aqj. l. ibi. i. q. opp. Itẽ fallit qñ in gñali psequẽtia adest tacta vel implicata peti tio tñ si actor petierit i conclusioẽ p se inias ferri po terit iudex sup expẽsis condẽnare qñs de eis nihil sit dictũ. Ita Bal. r pãrãdũ. s. finatũ alterutra p te. C. de iudiciale. j. mol. c. grauius. de resti. spol. Itẽ limitat p Bal. in l. ea. p illu ter. C. de arb. vide et Feli. c. l. s. cãm. r xij. col. ff. si. nona. cõclutio. de pba. Bar. qñ. r xij. r vide Feli. plene. c. l. s. belt. de simo. q̃ ponit pluq; vt. limitatões ad hãc. l. vt fundus. r Ponat cõclutio. vide Bar. i. l. ij. s. si publico. de adulte. vbi an cõcludat in causis criminalib? An qe. in l. pactũ iter herede. ff. de pact. vbi dicitur p a Bal. adde Bald. in l. si fenior. in iij. col. C. de

And. Poma. **Q**uero. Uide Barba. cons. ij. in. ij. col. 2. seq. volu. ij.

Utrum exbannitus. vide in Bar. in. l. no. solum. §. si. de procura. 2. probat. text. cu. glo. in. l. j. §. de qua autē restituitio. de postu. quod licet talis ab sens cōde natus sit famis effe ct? tñ si pe tat 2. obit neat in in regrum re stituitioē ppter inu stam caus sam absen tie tolles 7 tur infamia irrogata .

Barto. in istis locis a vacillare 8 vide. 2. ad b hanc. q. de qua hic p Bart. hic adde An. q. 3. mo. in. l. infam. mē. de pub. bli. iud. et qd ibi dixi post Bar. 2. Spec. de senten. §. ij. ver. qd si de istis. 2. cū opti. c

Bart. hic etiā trāst bal. i. l. tutor. C. de iterd. ma. 2. Bar. i. l. si id. §. de eni. 2. vide Salic. in. d. l. si tutor. an ficta p̄fessio infamē. de quo vltra hic no. vide Ja. but. in. l. qm̄. §. e. dicitē qd nō p̄ter q̄ in casu. d. l. si tutor. 2. d. l. qm̄. adde etiā Bal. i. l. etiā. C. de furt. 2. qd si statutū dicit q̄ exbānit? habeat p̄ cōfesso 2. suā habeat effe eti. put si lata esset in p̄sentē an sit infamis. vide p̄ Bal. in. l. i. in vl. col. C. de here. insti. plene p̄ Ja. de del. in disputatio. quā ponit in. l. si. C. de req̄r. reis. 3. d. an. in Spec. de cōm. §. sequit. in p̄n. 2. an ficta p̄fessio infamet. vide p̄ Bal. in. l. cū mulier. in antepuult. char. cū seq. ff. sol. matri. Adde vltime p̄i apostille Pau. de ca. ex. c. xvij. Et an p̄fessio fi cta infamet vide p̄ Barb. in. p̄l. iii. col. ij. i. §. volu. c

And. Poma. **U**ere p̄fessus. Uide Fel. in. c. testimōiū. fr. col. de testi.

Pro p̄cordia. Adnerte q̄ inia Bar. fuit i. l. si. ff. ad treb. q̄ pluralis locutio nō possit de necessitate ve rificari i. m̄no. n̄ro. duoy. **E**trariū tñ allegat in hac. l. i. Solu. coadunatis verbis ipsius Bar. tā in hac. l. si. sic dicit p̄t prima opt. verat. vt in. d. l. si. si rō recti sermonis hoc patit et p̄m subiectā ma?

erariū ego p̄no: primo qz in criminalib? cōfessus nō est infamis. vt. §. dicit. vñ ex ficta cōfessione non infamat nec ex cōdēnatione infamat: nā p̄natus non personaliter sed p̄ mediā personā. p̄cu. nō est infamis. vt. l. fur. §. si quis alieno. §. c. mulctominus erit infamia iste qui nullo modo fuerit in iudicio: p hoc multū facit rō dicitur in doc. qz fuit grauius vltra. l. ergo. 2. vt in. §. pena grauior. nec obstat q̄ dicitū grauius fuit circa p̄fessum: ergo non indu cit disp̄sationē super infamia vt hic q̄ t̄ non fuit circa p̄fessum solū: imo circa p̄bationes: 2. p̄ cōfēs quēs circa cōdēnationē: hic vero loquitur qm̄ fuit grauius solū circa modū p̄cedēdi : de veritate autē constabat per notariū: vel alio modo. vt dixi: faciunt ad p̄dicta que dixi in. l. infamē. ff. de pub. iud. 2. ea que dixi in exbānito: intelligas nisi sit ex cuto pene secuta in corpore: nam tunc esset infam ia ex genere pene per ban. l.

Eberedatum. **S**i quis in bello. **M**ot. 2. iusta p̄ bato mortis est q̄ aliquis intravit bellum 2. mo do non reperitur argu. huius legis. in fl.

De procuratoribus. Rubrica:

Quidā hnt sup rub. vna gl. q̄ est additio. conti nua vt in ea. **Q**uero in quo differt procurator: a defensore. dicit vt in gl. Vel dic procurator: cū man dato defensor: sine mādato. Sic q̄rit gl. in quo dif fert iste titulus a titulo mādari dicit vt in ea. **Q**ue rit gl. q̄ est additio vtrū in p̄stitutione procuratoris possit fieri substitutio. vt si talis nō erit procurator talis sit: 2. r̄ndet q̄ sic: bene. dicit vt in ea. et qz ista glo. est a dditio: ipsam non habeo sed eam pono.

- 1 Plurale resoluitur in singulare. Statutum puniens producentē falsos testes veri ficatur in producente vnum.
- 2 Titulus de negotijs gest. habet locum sine manda to: exp̄: esso vel tacito.
- 3 Procurator in rem suam procuratorem constituit ante lit. contē.
- 4 Procurator qui h̄ mandatum ad substituendum p̄t constituere pcuratorē ante litē contestatam.
- 5 Seruus 2. pcurator ad negotia constituitur pcuratorem ante litē contestatam.
- 6 Prelatus ecclesie constituit pcuratorem ante lit. contē.
- 7 Prelatus ecclesie sunt quodāmodo v̄nfructuarij re rum ecclesie.
- 8 Pater constituit procuratorem in rebus filij.
- 9 Salariū promissum pcuratori in eius p̄stitutione impedit actionē mādari fecus si ex postfacto.
- 10 Tutor et curator an possint recipere salariū. re missiue.

Procurator. **P**rimo ponit rator. secundo ad que p̄t constitui p̄ curator. tertio ad qd est velle. quarto qualiter constituitur pcurator. quinto per que

per quem constituitur. sexto quis constituitur: p̄ curator. septimo ponit effectus cōstitutionis p̄o curatoris. sc̄da ibi: procurator autem. tertis ibi: vltus autē. quarta ibi: dari autē. quinta in. l. filius fami. §. si. sexta in. §. ipse quoqz. septima in. §. p̄o curatorem. 2. de illa vlti. tractat vsqz ad. l. si. titu. **R**edeo igit ad p̄mū qd est pcurator. **E**xaminez mus istā partē. **Q**uero quare dicit aliena. dicit qz in p̄p̄ijs nō constituit mandati. vt. l. i. in fl. j. mand. **O**ppo. glo. ad hoc de procuratorē in re. s̄a. iet r̄ndet optime. sc̄da tñ solu. vltior est. **S**ed quero quare dicit negotia quecūqz. **R**n. tanq̄ verbum ge nerale cōplectens seu cōp̄hendens iudicia 2. ne gotia quecūqz. **S**ed ad hoc opp. glo. f. qz pcurator p̄t p̄stitui ad vni negotium. vt. j. p̄ximo. §. **R**n. 2. r̄tor: 2. quia plurale istud verificat in vno singulari. vt. j. p̄xi. §. i. de nego. gest. l. i. §. nego r̄ia. 2. facit quod licet statutum dicat de eo qui pro duxit falsos testes in plurali: qd h̄z locus etiam in eo qui produxit vni testē tantū: 2. sic de similibus. **Q**uero quare 2. dicit mādato. dicit glo. qz sine mādato h̄z locū titu. de nego. gest. hoc est verum si ne mandato exp̄: esso vel tacito. de exp̄: esso habes hic 2. C. eo. 2. j. man. 2. C. mādā. per totum. de tacto habes. j. de ope. no. nuntia. l. i. in fi. 2. j. v̄nfruct. queadmo. ca. l. j. in fin. 2. l. i. §. **Q**uero quare dicit domini. dicit gl. ad differētiā tur. 2. cu. 2. p̄u blicosū administratorū: qui nō constituit pcurator rem ante lit. contē. vt. C. e. l. neqz. Ad istud opp. gl. tripliciter. primo: q̄ de pcuratore in rem suā: qui facit pcuratorē ante lit. contē. vt. l. illā. C. de doz na. solu. procurator in rem suā habet viles actio nes suo nomine. vt. l. contraria. merito procurator rem constituit ante lit. contē. ad exercitium illarum vtilium actionum: quia illarum dominus est. **S**ecundo oppo. f̄: de procuratore facto ad alij substituendum: qui non est dominus 2. procurator rem facit. glo. responder illud verum si est sibi mādatum de certo faciendo: quia tunc dominus facer e viderur. doct. vident idem si datum est sibi man datum de substituendo incertum: per. l. item eozū. §. si decurionis. j. tit. j. 2. l. vnum ex familia. §. si de sal. j. de lega. ij. **I**pse enim dominus videtur illum nominasse. ita tenet Buil. 2. Ly. in. l. qd quis. C. e. **E**t est casus hodie extra. c. s. lib. vi. vel sustinens do glo. possumus dicere quod illud qd dicit dūm modo certus intelligatur quia si faceret te pcuratorē ad substituendum **L**itū. 2. plures essent **L**itij nō valeret. vt. l. vno. sum **L**itij. de testa. tu. 2. sic po test intelligi. l. l. p̄xi. **T**ertio oppo. 2. ad idem quia seruus potest constituere procuratorem: 2. tas men non est dominus. vt. l. seruum quoqz. in p̄nc. j. co. dicit glo. ibi ad negotia sicut ad iudicia. **E**rte malum esset quod hec diffinitio solum compr̄ehē dat procuratorem ad iudicia. **I**deo dic quod ser uus constituit procuratorem ad alia negotia que spectant ad eū: saltem cura et sollicitudine. simile dicitur in procuratore: ad negotia qui substituit procuratorem ante lit. contē. vt. l. si procuratorē §. si. j. man. quia illud quod mādā dare pertinet ad euz cura 2. sollicitudine. 2. sic tanq̄ dominus mandare videtur 2. eius nomine geritur. vt. l. mandati. j. eo.

teriam. Nam in hac. l. j. ideo pluralis locuti o vert ficatur in singulari: quia illa pluralitas compr̄ehē deret etiam singularitates vt in simi. in. l. ij. §. hō mines. ff. vi bonorum rap. quia non profertur illa pluralitas in vniuerso vt oia in vniuerso compr̄e hendat 15 est apra cō p̄hendē re 2. omnia in vniuerso 2. oītes particula ritates in iudicio cū illud inditū nō abneget. hanc solu. pbat. ter. in. l. nō est hinc libe r̄s. ff. de v̄ bo. §. i. in. l. ij. §. h̄c verba s̄: de lide. ho. ex. h̄. **C**onstit tunc pro curatorē. an p̄retat? possit consti tuere. p curatorē 2. etias p̄t an lit. p̄c̄ta. Fin 3m. 2. doo cio. in. c. edoceri. d̄ referat. d̄ adde not. in. d. l. j. d̄ b̄. ma. l̄z glo. hic §. 2. in. d. §. si q̄. adde glo. 2. bar. in. l. neg. C. eo. Ad de Joan. and. in add di. ad Spe cu. in r̄: de pcur. §. j. in p̄n. 2. an exccuto 2. reo vltima r̄volūtā p̄ possunt ante litē cōtestatā cōstituere pcuratorē. vide Pau. de ca. cons. ex. vij. **S**ed locutio. Si pcurator. p̄mittat salariū. Ad de Bal. in. l. j. in pe. q. C. mādā. 2. Bar. l. licē. C. eo.

Procurator. **U**bi v̄t facit r̄re differētiā inter pcuratorē vnius rei 2. num tū. nā n̄ctus seipm̄ cōfert verba in personā dñi. procurator. non. r̄volūtā p̄ possunt ante litē cōtestatā cōstituere pcuratorē. vide Pau. de ca. cons. ex. vij. **S**ed locutio. Si pcurator. p̄mittat salariū. Ad de Bal. in. l. j. in pe. q. C. mādā. 2. Bar. l. licē. C. eo.

aliud. In arbitrio facti rō postea in glo. q. si falleret fidei duobus non vult satisficere & solvere put vent in mādator: sicut si nō vult defendere p. hoc videt in. d. c. j. de pecu. in cle. vbi dicit in iudicijs & in alijs negotijs. Dic q. + solutionē & satisfractionē que veniet expedienda ex tra iudiciū nō cogit precise pcurator facere: q. istud qd precise cogatur est spāle in iudicijs: vt hic. in fi. glo. s. si esset expedienda in iudicio: q. forte fieret executio iudicati. sic si pcurator satisficere possit de bonis dñi puto qd cogat pōsse p. d. c. 2. q. est eadem rō. sed de suo pcurator satisficere nō cogit: qd apparet ex legibus seq. vbi ppter incōmōdū rei familiaris ipse pcurator ex causa nō pōsse defendat. vt si obues nit et hereditas vel sūe. vñ nō cogit pōsse ad aliud ppter qd res sue in cōmōdatōne. Ad scdm̄ qd dicit glo. qd in sc̄tibz extraiudicialibz nō cogit qd pōsse ad factū: vñ ples ne vt dicit in l. stipulationes nō dnt dnt. i. de verb. obli. ¶ Mo. ex isto. ¶ C. sū istis. l. seq. qd l. dicit alij quē cogi pōsse ad aliqd vñ intelligi nisi iustā cām excusationis alleget: ¶ Ultimo vide glo. sup. l. vel hereditas. in prin. dñz dicit qui ceperat abesse dato pcuratore. Mo. q. + qñ pcurator ppter absentia dñi fuit mādatus dño reuero. fact. j. mādatus. l. qui mutua. §. non ideo. 2. qd ibi no. dicam. l. eo. l. post litem.

¶ Satisfactio p̄sita presente pcuratore p dñi in qd faciat rē esse inteḡ grā quo ad reuocationē expressam. ¶ Satisfactio quando faciat rē nō eē inteḡrā quo ad reuocationē tacitā. ¶ Adandatum nō videt morte reuocari si pcurator recepit instrumentum in quo continetur satisfactio. prout hodie cōmunit̄ ponitur.

Defunctus. Satisfactio pro pcuratore presente p̄sita facit mandatum morte dñi non soluitur. secus si pro absente & ignorante. h. d. ¶ Oppo. qd nō cogat precise. vt j. eo. l. nō cogendū. §. subimus. solu. vt. l. filius. in fi. §. eo. ¶ Sēdo oppo. qd mādatus finit morte dñi vt in te gra. vt in l. man. §. itē si adhuc. sed hic est res integra: ex qo rō. Solui non est inteḡrā res ppter satisfractionē. contra hoc est gloss. j. l. p̄ rē. vbi dicit quod satisfactio non facit videri rem non esse integram et

ibi gloss. sol. qd verū est quantum ad reuocationē expellam: secus quo ad tacitaz que fit per mortē: vt hic. ¶ Oppo. de l. si precedente. rē. mādā. solu. ibi satisfactio fuit pro absente vel ipse pcurator met satisfactio. ¶ Tria habes ergo videre. primo verum satisfactio faciat quod procurator possit precise cogi. quod dicit vt. l. filius. in fine. §. eo. ¶ Sēdo verū satisfactio faciat rē nō esse integram quo ad reuocationē expressam & dicit q. non. vt not. j. l. p̄ rē. ¶ Tercio verum satisfactio faciat rem non esse integram quo ad reuocationem tacitam. Et tunc dicitur ut si iuste aut satisfactio procura. aut dominus. Et si dominus aut procurator consentiente & tunc sic. aut non. tunc nō facit nō esse integram: vt ex predictis patet. ¶ Nota ergo mirabiliter hanc. l. cum hodie in omni instrumento continetur + satisfactio domini fm formam dicit. §. si vero aliquis. in fi. de satisf. qd si dominus deciderit postq. procura. recepit instrum. nō vt eius mandatum reuocari. vt. d. c. j. de procura. in clemen. ¶ Oppo. dicit qd si pcurator est infictus nō cogitur defendere nisi stipulatio cōstituit. contra. §. l. p̄ rē. non solum modo. ¶ Oppo. quando mandatum continet illud quod dominus habet necesse facere non finit morte. vt. l. fundi. §. j. de acqui. posses. sed dominus haberet necessario se defendere ergo rō. solutio. non habebat necesse: quia poterat pati missionem in possessionem. vt. l. satis. §. de in ius vocando. rō. Barto.

Qui in communi. Procurator datus in duplicibz iudicijs videtur fungi partibus actoris & rei. ideo virtusq. satisfactionem prestabit. h. d. ¶ Oppo. q. eo ipso qd est pcurator actoris cogitur defendere. vt. j. eo. l. seruū. §. ait p̄ rō. ¶ Blof. soluit notabiliter qd ibi defendit ex precepto legis non ex mādato hois. ideo si noller defendere parit penam qd nō audit agens: hic vero cogere precise defendere si esset satisfactio fm p̄ dicit. ¶ Quero quid in alijs publicis iudicijs. glo. dicit idem. ¶ Quero quid sint iste cautiones que debent interponi. certe due scilicet de rato ex parte actoris. & de iudicio solvendo ex pte rei. addunt quidam tertia. scilicet de defendēdo. vt. l. seruū. §. ait p̄ rō. j. eo. qd gl. reprobendit: q. clausula de defendendo continetur sub clausula iudicatum solui. ¶ Istud nō est verū q. cautio de defendendo de qua loquitur. l. seruū. §. ait p̄ rō. intelligit de defendēdo in causa recōuentionis. clausula vero de defendēdo que cōtinetur in stipulatione iudicati soluitur intelligit de defendendo in illa eadē causa in qua factus est procurator. unde puto q. debeat dici de triplici cautione: ista ē intelligebat do. §. a. bu. ¶ Quirit glo. verū cogatur satisficere de iudicio sicut dicit q. non possit

q. est

q. est satisfactum iudicati solui sub qua continetur clausula de defendendo que defenso nō p̄t fieri nisi iustitiam in iudicio. vide glo. 3. §. gl. post dicit re verū qñ dñs in satisfactioe iudicati solui desit fidelitudo extraneo. S. si ipsemet fidelitatis pro suo pcuratore in instrumento procuratoris fm formā. in fi. de satisf. §. §. hodie. 2. §. seq. itē adhuc puro ipsum pcurator. cogendum satisficere de iudicio sicut. Ipse enim principalis cogitur si nō possit immobilis. vt. l. sc̄ dñm. in prin. qui satisf. cog. 2. modo per suā nudā promissionem actori nihil habet plus quā habebat primo. 2. rē rōe fore necessaria ipsius rei principalis persona in iudicio ad respondendū positionibus & similibus. unde puto cura. cogendum ad satisfandū de iudicio sicut vel ipsum dominum hoc firmare per alios fidelitudo quā per se. Possit queri an quis do dominus satisficere p suo pcuratore. pcurator teneat saltem pmittere nuda cautione + de quo p. l. y. C. de satisf. l. j. 2. per Dy. j. iudi. sol. super rubrica. 2. ibi tetigit. per Jaco. de are. iudi. solui. l. si ad defendendum. 2. ibi dicit.

Item litem. Ante lit. contest. p̄t procurator libere a dño reuocari postea nō nisi cā cognita. hoc dicit cum. l. seq. vñ qd ad. l. que oia. ¶ Oppo. q. post satisfactioē nō vñ posse reuocari. vt. §. l. p̄ rē. in prin. sol. illud verum quo ad reuocationem tacitam: secus si expressam: signa istam glossam.

¶ Adandatum videtur reuocatum procuratore exbanno. ¶ Procurator non reuocatur post litem contestatā: quia est effectus dominus litis. ¶ Procurator in causis in quibus lis non contestat efficitur dominus litis quando incipit tractare de meritis cause. ¶ Iudicium potest in dño transferri quando procurator non reperitur. ¶ Procurator ex causa non reuocat procuratorem substitutum a se. ¶ Procurator inuenis reuocari potest.

Post litem. ¶ Mo. ex eo qd dicit q. pcurator exbanno videt reuocari mādatus. fact. l. cū qd. in prin. j. de solu. 2. l. si cū coneluis. in fi. eo. rō. ¶ Mo. + q. post lit. contest. nō p̄t reuocari procurator nisi causa cognita. cōtra. j. de iudi. l. iudicium soluit. ¶ Blof. solu. aliud in iudice delegato aliud in pcuratore in quo vertitur dānum pecuniarium: q. aduerarius ones raret. Aduerte adhuc vult dicit q. forte q. procurator licet accipere salarium: non iudici delegato. 3. ista ratio non est vera: q. si procurator reuocaret sine sua culpa nō perderet salarium. vt. l. j. §. diuis. j. de var. 2. extraord. cog. 2. §. loca. l. q. operas. unde nullum dānum pecuniarium eius vertitur. Item iudex potest accipere pecuniam. vt in au. de iudi. §. ne aures. Sēda ratio nō videt vera: q. ita oneraretur pars per mutationem iudicis sicut per mutationem procuratoris. vt. l. si longius. in prin. de iudic. 2. de iure immuni. l. pe. Est ergo ratio fm

¶ Reuocari. quid si procurator fecit impensas. v. de Bald. in l. si cum dorem. §. eo autem tempore. solu. mari. ¶ Post litē. sed an post lit. cōtest. possit reuocari procurator rei defendēris sine mandato. vide Barto. in l. si ante. in v. col. j. iudi. solui. ad d. de qd ius sta cōreuo cationis p curatoris etiam post lit. contest. est si pcurator cōtest. p̄ rōe et pariat se reuocari. ita dicit Bar. in l. j. C. de satisf. et p. gl. l. si pcura. C. e. qd in pen. in cā app. pel. vide i. l. vñ. vbi Bald. C. d. d. appel. Ad de qualr intelligat qd per l. rō cōtestationē pro cura. est effectus dñs litis. Did. p. cccxv. Andreas Pomate. ¶ Quero. Vide Fel. c. exrepro. nē. iij. co. ver. iij. in tellige de excep.

¶ Enil. q. pcur. p lit. cōtest. efficit dñs lit. l. neura. C. de pcura. 2. l. nul. 3. la. 2. l. pcuratoribz. eo. tit. ¶ Quero circa istud princ. quid in causis in quibus nō fit cōtesta. litis. Doc. in l. nihil. C. eo. intelligit qd tunc incipit esse dñs litis qñ incipit tractare de meritis cause. qd est verū. casus est in l. nulla. C. eo. in eo qd dicit causam egerit. Quoties ergo modo causam egerit seu tractare in ceperit dñs litis efficitur. ¶ Que rō au ex eo qd pcurator nō reperit possit transferri iudicium in dñm. Rñ. sicut colligitur hic in tex. dñm dicit in ciuitate manente. vt. l. e. l. vel ex. lio. 2. est simile in l. penult. §. fin. C. ad trebellia. ¶ Quero dicitur qd he qd ex causa nō reuocare dñs & he res eius + qd in pcuratore qui alia substituit vtrū possit suā substituitur ex causa reuocare. Rñ. ter. est q. nō extra co. c. is. qui. lib. vi. facit. l. qd si forte. §. j. de sol. ¶ Venio ad ver. si in cause. no. glo. sup verbo etas. ¶ Mo. + q. ppter inuenitum postest reuocari procurator. 2. sic nō potest dño impuniti cur ad initio talē constituit.

Item si suspe ¶ Quero vtrū causa suspitionis debeat pbari gl. q. sic quam vide. vñ cumq. esset. l. dicit sciendum aliquod ex causa illa causa est probanda. ¶ Affinis: cōtra affines nō cogit se pcurator aduocatus nec testis. ¶ Et quod non sit idoneus testis: ad de Alexā. cōsilio. cxxvij. col. penult. in v. volu.

Et affinita ¶ re. no. + q. affinitas cogit ¶ Quero dicit. Facit quod no. Bar. in l. si ante. in fi. iudi. sol. 2. Bal. in l. qd qñ. C. eo. 2. qd dicit de herede reuocare mādatur. vide id quod not. Bal. in l. id qd pauperibus. in v. col. de sacrosan. eccle. ¶ And. Poma. ¶ Quero iudicium. Vide Did. con. fi. cxx. col. ij. ¶ Item si suspectus. vide no. in c. ex parte decani de rescrip. 2. in c. ii. de proci. in v. ¶ And. Poma. ¶ Aut affinitate. vide Alex. cōsilio. xix. col. iij. volu. iij. 2. consil. xij. col. vj. volu. 2. cōs. fi. xviij. col. ij. eod. volu.

A Andre. Pomate. Quero qualiter. Inud bñ
cum referre & reprobat Pan. in. c. pen. col. de iudi.
vide tamen aliquid per Felic. presentata. col. iij.
de testi. Alex. l. i. in prin. ff. ad trebel.

Translatio. Sequitur sic Ang. Bal. in. l. i. ff. col.
in ver. qro
vtrum ex
libello. C. de
de senten.
post Bar.
obvidentur
tenere ista
gl. bal. b.

C Quo co
tertū. Ad
vōino vs
de quod si
gnāter dñ
rit Bald.
in. l. fin. de
sen. ex pe
ri. reci. et
quod not.
alij in. l. j.
de libe. c.
posthu. r
quod not.
Bar. in. l.
ñ. C. me fu
per procuratorē ad audiendam sen
tentiam vel ad videndū iuramentū
testium r neuter comparat nullum
est quod gerit.

Mutari. Mo. f. p. post
lit. cōtel. pu
rator: cogit pēste perage
re iudiciū: qd appet: qz nō
pōt mutari nisi cā cognita r ipso po
stulante: vt hñc dñ in text. Quero
qualiter fiat ista mutatio vel litis
trāslatio dicit gl. nā oīa reiterari
pōt: et signa gl. q̄ inuit q̄ dñavel
nouus procurator: nō pōt interuenire
in iudicio post lit. cōtest. nisi oīa res
nouen: esse op' erit noua prestatio
ne r lib' qd intelligit Bull. oīa fa
cienda esse vno cōtextu' hoc est in
terrogabit dñs vel nouus pcur. ita
tu das libellū sicut dedit prim' r ad
mittis rñōne sicut admittit prim' r
similit. qd nō. f. r est vitile: qz si fact'
esset vn' pcessus inualidus. vt puta
qz tpe feriatō: vel alia rōne: si ptes
quē in cōcordia: post vno monē
to totū illū pcessum rescire: hoc

fatis inuit ista glo. dñ dicit omnia de hōno nō iud
ri: non dicit de nouo fieri. r alius aut modus trās
ferendi iudiciū nō. f. eo. l. in cause. §. si ex parte. vñ
qd pcurator: cedat dño ius instantie: s; die si dñs
vult habere ius instantie: vt dicit r nomine suo de
nouo oīa debent nouari vt hñc. r s; simul habere ius
instantie directū noie alieno: tñc b; tāq; pcurator
in rē suā nō instātia pōt fieri p cessione vt in gl. §.
si ex parte. r ita dicit in. l. i. ff. acceptū. i. iudi. solu.

C Quero si dñs post lit. cōtes. venit r fecit in iudi
cio aliquem actū: an ille actus valeat vt qz nō.
em pōt in ferre alium iudiciū: nisi cā cognita: §.
cause cognita nō interuenit. ergo rē. vt. l. cū bi. §.
si pcurator: de trās. Et ideo p huius declaratione dñ
cas qz qñ pcurator: fuit dat' a dño: qz oportebat ipsum
dñm abfentari: tñc dño reuerso finit mādarum: l; z
post lit. cōtes. vt em ab initio cū tali cōditione pcur
atorē edē datū. vt. l. q̄ mutua. §. i. r qd ibi no. i. mā.
facit gl. §. e. l. vel hereditas. merito tñc dñs pōt in
teruenire. qñq; pcurator: nō fuit dat' ex cā abfen
tie' s; a pñte fuit factus pcurator. r tñc aut dñs
superuenit in iudicio: nō vt aliquē actū faciat: sed
vt assistat pcuratori suo. r nō est dubiū qd pcedit
iudiciū nec pcura. videt reuocat' vt. l. c. l. paulus
respondit. aut interuenit r aliquē actū facit in sua
persona. r tñc si quidē presente pcuratore r aduer
sario r patēte r valet iudiciū r non est necessaria
cause cognitio. nisi qñ cōtradicit pcurator: vel ad
uersarius: vt hac. l. post lit. l. mutari. qd intellige
nisi fuerit expresse dicitū nō aio reuocandi pcura.
vel interuenit dñs in aliquo actū in quo habebat
interuenire necesse r sic nō videt reuocare. ar. l. ff.
de cōm. s. §. si rem. de lega. iij. r. l. rē legatā. de
adi. l. e. est hodie expsum. extra de pcur. c. i. qd.
lib. vñ si vero interuenit abfente pcuratore: pñte
tñ aduersario: vel pñte pcuratore abfente tñ ad
uersario: tunc valet act' qui est celebratus: non tñ
videt reuocatus pcurator: nō pōt fieri: nisi cau
sa cognita: q̄ nō interuenit: nec interuenire pōt ali
quo eorū abfente. Et si tu dñs quō valet act' qui
celebrat' qz nō sunt renouata oīa nec est cessus ius
instātie. Rñdeo pcurator: querit ius instātie dire
ctū: dño querit ius instātie vitile. vt. l. c. l. in cause.
§. si. r ideo ex vigore illius vitilis iuris psequitur
instātia. nec ob. iste. l. q̄ requirit' cause cognitio
nem: qz verū est quantū ad reuocandū procurator
rem r ad trāsferendū iudiciū in dñm: ita qd pcur
rator: nō possit se decetero irromittere. pōt enim
interesse reij: qz forte pcura. fit melius veritatem
aliquorū quā fecit dñs. pñtiter de his q̄ gesta sunt
in litē. arg. l. apud celsum. §. questus. de do. excep
t. r. eo. l. si actor. r. l. non solū. in prin. sed qñ remat
net pcur. l; dñs faciat aliquē actū nō interest ad
uersarij p dñm non fieri: qz adhuc poterit citari r
cogi pcurator: ad illū actū quē melius nouit. arg.
l. si actor. r. eo. ita intelligo istā materij probō dñs
pōt adesse lit. vt. l. pan. r. j. e. s; ille q̄ adest lit. etiā
si esset extraneus post testes pducere r alios actus
vtilēs agere. vt. l. si suspecta. in prin. r ibi not. j. de
iust. test. multo magis ergo dñs cause. licet ante
post lit. cōtest. dominus possit adesse si vult et act'
facere vt dicit; tamen inuitus non cōpellitur. vt. l.

lit. C. e. hoc nisi ex causa. vt. d. l. l. l. r ideo si cita
retur dominus r ad aliquem actum r non procur
rator: pura ad videndum iuramentum testium vel
publicationem vel audendum sententia r non cō
paret dominus vel procurator: nulla esset sententia:
quia citatio non arcat dominum. debuit enim cit
rari ille qui erat dominus instantie. Tra disputan
do determinauit do. Zamb. de rampo. quod ego
scripsi in. l. furioso. j. de re iudi. Bar.

Dicenti te commisse aliquid crimen dicitur dñ
cia tu mentiris.

Zestis qui se ingerit est suspectus.

Iuste litigat qui litigat causa conseruandi suum
pudorem.

Pendente iudicio circa suspicionem procuratoris:
an dominus interim possit causam agita
re r in se suscipere iudicium.

De omnia.

Sed et si aduersarius. Si
est qui se ingerit: r audiendus est qui vult sui pu
dorem purgare. b. d. C. Mor. quod e. qui dicit
b te commisse aliquid crimē licite potes dicere tu me
siris. l; em reuocari in aliū. vt. l. qui cū maior. §.
si libertus. j. de bo. lib. r. l. si quis in graui. §. vtrum
j. ad silecia. r. s. de in ius voc. l. libertus a patrono.

CSecdo no. q̄ ille qui se ingerit est suspectus. r
sic pbatur. f. qz testis qui sponte vadit nō citatus
est suspectus. Facit. C. de testi. l. iuraturā. r no. per
Iaco. de bel. in aut. de testi. §. his vō ignoti. In con
trariū facit. l. post legatū. §. his vō qui testimonio
nio. j. de his quibus vt indig. vbi distinguit in tex.
aut dicit testimonium sponte aut coacte. r ibi de
hoc dicit. C. Tertio no. iustam esse causam litigā
di ob pudorem suum conseruandum. Querit glo.
vtrum interim dō nec pendet causa suspicionis ta
lis pcurator: debeat agitare causam r determinat
qz non. C. Querit glo. vtrum interim dominus agi
tare possit causam r in eum trāsferre iudicium. q̄
videtur determinare qz non. Bull. de iug. dicit cō
trarium. cum enim in omnē euentum debeat in do
minū lis trāsferre: ergo frustra expectabitur. vt. l.
aliquādo. j. ad velleia. Sunt tamē alij tres casus p
quos pcurator: pōt reuocari qui ponuntur. j. pri.
in tex. r in illis super sedebitur in lite donec causa
examinetur. vel dabitur quidam tertius pcurator:
de voluntate vtriusq; vel de iussu iudicis. arg. l. iu
re nostro. j. de testa. tu. fm. Bull.

Quē esse pcurator: in re sua testib' pbari pōt
li instrumentū dicit simpliciter ipsum esse pcuratorē.

Procurator: licite retinet instrumenta litis donec
sibi satisfiat de sumptibus.

Inconstantia recusatur.

Si in instrumento dicitur pmitto me ratū habitu
rum quicquid per pcuratorē meū legitime factū
fuerit: non videtur legitima ratificatio.

Plane. Si dicat in rem suā se constitutū vel
velle retentione sui seu in totum res
uocari audiendus est procurator: reuocationem re
uocans. b. d. cum. l. sequenti vñ ad. §. si ex parte.

C Mor. qz licet instrumentum inuuet quem esse

Andr. Pomate. Sed et si aduersarius. Vide
ad istum text. Alexan. in. l. turpia. in. ij. notabil. ff.
de lega. primo. Fel. in. c. collecta. vñ. col. de excep.
Que omnia vbi not. quod adde Ang. in. l. vtrum
s. de iust. et iure. et do. Abb. in. c. cum te. de re ius
dica. And.
Barba.
Secun
do no. ad
de no. in. l.
j. s. de in
iust. vocā.
And. bar
ba.
Andre.
Pomate.
Sumpti
bus. Vide
aliquos re
missiones
per Alex.
l. si ex to
ro. §. fi. in
vlti. col. ij.
de lega. j.
vide Ale
xan. confi.
cxr. in ff.
vlti. ij.
C Plane.
habere ra
tum. si pro
mitto me
ratū habū
turum qz
quid p p
curatorē
legitime
factū fue
rit r simili
ter confis
tuo pcura
tozem cur
hoc quod
non inten
dō obliga
ri nisi vult
ter cōtra
hat noua
let simbal.
in rub. C.
de excep.
in. ij. col.
r ad bal.
l. cū māda
ti. C. mā
da. et in. l.
si procura
tor. in fi. C. eo. Adde Roma. confi. l. r.
C. Translatio. Et quomodo vitilis vt directus trās
feratur in dominum. Vide Bar. qui plene debeat
rat in. l. j. in. ij. col. C. de senten.

simplicem procuratorē: tamē pos
test probari per testes quod est pro
curator: in rem suam. C. Item not.
quod r procurator: licite potest res
tinere instrumenta r acta litis donec
sibi satisfiat de sumptibus. C. Tres
no. f. qz inconstancia potest repro
bati concordantie sunt in glo. dicit
per Dy. in. c. qd semel placuit. de re
gu. iuris. lib. vñ. facit in argu. quod
si in instrumentō cōtinetur pmitto
me habere ratum: quicquid per pu
curatorē meū legitime factū fuerit
vel aliquid aliud cōtinens taxationes.
quod non videatur legitima ratifi
catio: quia vel in rotis debet repro
bare vel approbare. tangit per gl.
in. c. j. de pcurator. in cle. in glo. iij.
C. Ultimo no. glo. super verbo pre
tor quod ista cause cognitio fiet p
iudicis officium mercenarius absq;
libello de qua loquitur hęc
l. r. l. post litem. §. eo.

In cause.

Translatio iudicij ante litē cō
test. potest sola dñi voluntate fieri.
C. Essio inter abfentes potest fieri in
his casibus in quibus contractus p
aliquē fit per quem cessio fieri pōt
inter abfentes.

Si ex parte. Stipulatio
solū cōmittit sine a dño in pcura
to: vel ecōuerso in aliū pcuratorē
iudiciū trāsferre. r in iudicio per
pcuratorē qñ dñs vitilis actio. b.
d. C. Ppo. qd tali facta mutatione
extinguat stipulatio. vt. l. i. ante ac
ceptū. iudi. fol. glo. solu. sed dicit vt
in ea. C. Ad fl. oppo. r videt qz per
liberā psonas actio nō querat. vt. l.
postestio. §. r si possessio. d. acq. pof.
C. Sol. speciale est in iudicijs. sunt
r alia spalia q̄ ponunt. inst. de iur
ri. stip. §. si quis alij. dicit plene in. l.
stipulatio ista. §. si quis in iust. j. de
ver. obli. C. Teno ad ver. trāsfer
ri. qro quō ista trāslatio fieri: r qua
liter gl. dicit qz ante lit. rē. sola dñi
volūtare: post lit. cōtes. opz qz pcur

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

C. de actio. 2 oblig. quod si statutum faciat merito nem de procuratore non intelligitur de procura...

Andre. Roma. Sed et de. no. in teiligentia quando sit...

Sine mandato. Et adverte qz postea requiritur ratihabito. vt. l. ij. §. i. ibi Bar. j. iudi. fol.

Andre. Pomate. Quero vtrqz vide late Feli. in. c. nonnulli. rix. col. 2 tribus seq. pluribus con...

Contumere persone. que dicatur coniuncta per sona quid autem de amico vtrum agat sine manda...

si procurator. et hoc est verum quando intentat directas actiones. Sed si intentaret viles ageret nomine suo vt gl. dicit bene. j. sed tunc quero qm...

Coniuncta persone vtrqz ad quem gradum distantur. remissive. Coniuncta persona pro minore. xv. annis admittitur ad agendum.

Ed et be. Qui agit pro alio: vt coniuncta persona tenetur in causa reconuentionis defendere. h. d. C. Mo. hic psonas condunctas que...

Patronus. Quando in causa status agitur civiliter admittitur pro cura. sed quando agitur criminaliter non admittitur procurator. h. d.

Non solum. Siue agatur per actiones ne ordinarie sue summarie dz in causa reconuentionis defendat dñs in cõperenti tribunali. h. d. r. hic incipit

incipit exponere verba actionis. Nota. quod verbum actionis positum in edicto late accipit. C. Mo. quod cogit defendere in eade pñcia. nec curo vtrum sit vni tribunal vel no. si sit in eadem terra...

Defendere. Incipit exponere verba defendere. Nota. quod defendere non dicitur in edicto. C. Mo. hic psonas condunctas que...

Procurator. qui tenetur satisfacere de defendendo ad dicere possit statim volo defendere r non satisf dare. Procurator quando cogatur precise dominum defendere.

ne distinguat r melius quam alibi. Nota qualiter in iudicijs quis tenet precise ad factum. In pñcia? aut dicit vt dixi in l. stipulationes no...

Defendere. In casibus in quibus cogit precise defendere scilicet pro co. h. d. C. Op. iste missiones sunt ideo qz quis se non defendit. vt. l. ij. in fi. si ex noxa. cau. aga. ergo no...

esse heredem. Adde quod quoties nos dicitur procuratorem contumacem in non respondendo ut dicitur Bar. no. ista debere esse intelligi. d. l. i. §. si procurator. si quis ius di. non obest. sed quia hec non satisfaciunt. vide que dixi post Bar. in l. certum. §. sed an ipse...

no poffit. si solus si quis incitur circa possessionem dicitur se non possidere cum possideat et hoc casu confessio seu res pofitio procuratoris iudicari dno si bz madatu speciale ad sciendum. Predictus dicitur qd. §. pri. mebro dicitur et ibi soluta. qnq. rñdet en esse herede. cñ no esset heres. isto casu tenet ipse pcur. defendere in actione psonali et pcurat dno donec p beff. hñ. L. dñra hoc est qd. §. pri. dixi. no em videff hie madatu ad fal sus rñdendū. ergo dno no pñdicat nisi habuit spale madatum. Sol. ut ego dixi vobis in. l. iij. §. si pcura. §. qd quisq. iur. qñ certū est qd actus pcur. cadat in obelitu no pñdicat dno nisi habuit spale madatum. Ita loquitur qd habuisti in pcedenti mēdo. Rñat em non esse herede cum esset et sic pñponit em deliquisse ex mendacio. Sed qñ factū pcur. no cōstat esse delictū tunc pñdicat dno donec pbeff. hñ. Ita loquitur istud mēdo. L. dñno em en tanq heres det affirmas pñfionē seu rñfionem pcura. vt verā. L. dñq. rñdit cum no esse herede avere no est tūc no teneat pcur. nec dñs. L. dñq. pcur. no rñdet sed tacet. rñc pōt insolidū cōue niri. vt. l. de etate. §. qui tacuit. §. de inter. act. r. v. L. dñm tñt em stipulatio ob rē no defensam. vt. l. si defens. for. ij. rñ. §. de inter. ac. vt dicit glo. L. etie cum ista taciturnitas sic delictū. puto qd illud qd illud qd hic dicitur. tenebit. §. pcur. rñ. non dñs nisi habuerit mandatu ad sic tacendū. p ea q dicta sunt. r v est verū qñ interrogatio fuisse facta ipse pcur. si si dñs esset interrogatus et misisset pcura. ad rñdendū q non rñdit tūc tenereff ipse dñs. Ipse em rñdere tenebat et ei? est cōmacta. vt. l. si pcur. §. si tu torea. §. mā. dñt in. l. iij. §. si pcur. §. qd qñq. iur. C. l. ultimo dicit glo. r bñ q vñcñq. ex mala pñfioe pcuratoris pñdicet dno tenet actione esse inter eos rñ gl. in. c. cñ. Ad. ferra. tenet qd canonicus no agit sine madato in cā canonici. tunc. c. cñ. R. ca nomicus. de offi. dele. §. cdo q. inter bñficiū ecclesie et spales ecclesie cōfess esse magnū ius amicitie et dilectionis. r tñ habeo qd bñficiaria in ecclesia no pōt agere sine madato p ecclesia. vt est tex. in. c. corā dilecto. de offi. dele. Fin cōem lec. §. fallat in aliq

bus casibus no. in. c. olim. de testi. r. iij. c. si qd pcurator. de re. ecc. non alie. Tertio per. l. tutori. in prin. C. de nego. gest. ibi satisfacit r. nā ibi puz q neg. gest. erat amicus. tamē in fi. dicitur q non pōt et culpa imputari si non agit in iudicio imo si egisset poterit et imputari de carentia mandati. itez spale est in interdicto recu perando possessionis nuz vt de testis tal. citum mandatus a. l. habet p amio qd vt detect? etiam pōt recuperare p amio cos. c. euz dicit. r. de sen. excōi. l. dist. no. tñ. r. c. de marchia. sed quod dico pof. baf. ex cas. v. vno se. cum dñ mā. lec. glo. in ver. retine. bñ. in. l. §. C. si pcur. v. l. alio modo. et ibi Bar. facit magnā f. sum. ergo in pñt est ius cōe et p illi rē. fuerit rē probare qd dñt l. re. nā cum ageret in terdicto recuperat?

mandati procurator. domino. 1 Procurator: quādo admittatur cum cautione rati. Amicus pro amico an pparere possit. late in apostilla Alex. Procurator: rei tenet cauere de iudicato soluendo. 2 Quando dubitatur de madato procurator: eligit vel probare madatu vel cauere de rato. 3 Dubiu de madato quādo dicitur. Negatio facit rem dubiā ad cōmōdum negantis. 4 Mandatum probatur per literas: instrumentum etiam per testes. 5 Actio de rato quāq. interponat. Procurator: corā arbitro no cauet rē ratā dominum habiturum. 6 Procurator: an admittatur si velit cauere si apparebit cum non esse. pcurator: em.

Qui alieno Blo. pñnat ad superiora: h. c. iur. l. b. d. Procurator: actoris cauere rato si est dubiu de madato. d. b. o. C. p. qd no debeat cauere de rato. vt. §. rē. r. hab. l. ne satisfactio. r. l. §. C. de satisf. r. §. l. §. pcur. Solu. istud est verū qñ est dubiu de madato. secus si est certū. vt in pñ rñs. pbat in. l. §. C. de pcur. v. pbat p rñt. Mā verba edicti loquūt sin pliciter de eo qui agit iure alieno: nec exprimitur sit pcur. vel no. Item dicit qd dñ satisfactio boni vtr arb. tratu. sed qñ constat de madato bonus vir no arbitraret q interponatur satisfactio: ique cōmitti no pōt. vt. l. bec stipulatio. §. iouit. vt. l. no. ca. ita loquitur. d. l. ne satisfactio. §. rem. r. hab. Assumo t ergo tres casus fm glo. quandoq. constat q dñs non habet mandatum: r tunc no admittit. vt. l. si pupilli. §. videamus. §. nego. gest. fallit in cōmacta per sona. l. sed r. be. in prin. §. eo. Ita in telligunt quidam de amico v ten git Bui. in. d. l. sed r. be. r. §. y. in. l.

de p minus legitimā psonā no habentē mandatu: probatum fuit qd inter agentem et eum cuius noie agebat maxima vigeat amicitia r ita potuit agere r obtinuit. pterea speciale est in pupillo qd psona solēni amicitia r. ibi pñcta censet habere mandatum ad agendū. l. iij. qui per. tu. l. §. r. ibi no. C. de nego. gest. fm vñ lec. glo. ergo in pñt exigendi

exigent. C. eo. §. rē fallit in. l. no tñ. §. de ap. r. l. §. C. si p tunc vel alio modo. L. dñq. pbat q bz madatu: tunc r tunc admittit sine cautione de rato. vt dicitur est. Nec ob. l. de pupillo. §. pcurator: §. de ope. no. munita. quia l. ibi vers. est. pcura. rñ de mada to dubitat. Ita dicit glo. r bene. §. rē fallit qñ baf bet mandatu: sed dubitat an sit reuocatum. vt. l. vñ go. §. de admitt. tuto. Predicta in pcura. ex parte actoris. Procurator: vero rei indistincte cauet de iudicato soluendo. vt. l. §. C. de satisf. dñ. Rationes diuersitatis ponit glo. r bene. dic vt in ea. Tertius casus est qñ est dubiu de madato: r tunc admittit procurator. cum cautione de rato. vt. bñ. r. C. eo. l. §. C. Ad istud op. de. l. quita. §. §. iud. ad treb. Sol. dicit glo. ibi speciale. tu dicas q pñcūq. no est cautus per cautionem de rato reo debet constare de mandato per. d. l. quita. §. §. Si enim heres cogeretur adire hereditatem ad petitionem procura. de euz sus mandato dubitatur: r dominus postea non haberet ratum n. c. esset cui fieret restitutor hereditatis: heres remaneret implicitus oneribus hereditariis. et licet haberet regressum contra procura. ad interesse: hoc sibi non sufficit: quia implicareff lictibus vt. l. minoribus. §. de mīno. Dices tu scdm hoc in actione reali procura. rei non admittit euz cautione de rato. quare: quia no est cautum ei qui agit: quia si possessor no haberet ratum non poterit fieri executio in re sed solum in estimatione qd est contra casum. l. i. p. r. §. sed r. is. Responde si procur. soluerit interesse: quia reus possessor ratu non haberet ad hoc possit possessor querit ad rē. vt. l. nec vlla. §. de ats. est sub. l. etia. §. de peri. hēre di. r. l. Stichum aut: pampbilis. §. dolo. §. de sol. §. §. §. poneres casum qd per hoc auferret actori: ita cautenti rem a rato non admittet tunc pcur. euz cautione de rato. Exemplū. egi rei vendicatione cōtra possessore: fuit absolutus: appellauit. In causa appellationis venit alioquin ad defendendum: r cauet de rato. certe no admittetetur nisi cōstet de mandato. Ratio: quia absolutoria iam lata p reo remaneret firma: r ab isto pcur. non possit: consequi nisi interesse. r nemo debet coguendere rem suā r illa carere. vt. l. non enim. §. re. amo. r. l. nec emere. de tu. delib. cum si. Ita determinauit Bui. de cu. §. l. p. r. §. §. r. h. §. r. §. y. in. l. §. C. eo. admittit ergo cum cautione de rato quādo per eam causū est aduersario. alia debet docere de mandato. vt ibi etiam est. Vt fallit. dicit glo. pñmo in omni q dicit se habere madatum publicū. r in hoc verum dicit vt in aut. de colla. §. eo. r. C. de mā. pñ. l. §. C. Sed in omni pcur. dato ad solutionē recipiēdam. hoc puto falsum. per. l. si sine. in prin. §. rē. r. habet. r ibi plene dicit. Sed circa hoc r queruntur plura. pñmo quando dubitatur de mandato: in cuius electione est vel procura. eligere probare mandatum vel cauere de rato: an aduersarij. Blo. ponit bñ tres opin. finaliē determinat quod sit in electione pcur. v. bene. C. l. Quero qualiter est dubiu de mandato glo. bñ. r. l. §. C. eo. dicit per negationem r affirmationem. vt. l. fima. C. quibus

est ius cōe. no ob. l. bec aut. §. no defendit. ff. qui. et cau. in pof. ea. q. loquitur ex parte conuenti. pñcta vero quo ad agendum loquitur. r hanc partē cōtra L. y. r Bal. tenet d. omni. in. c. ex parte. de rēsc. r p. quia iur. no reperitur cautum. r idem videt vel

ad li. proclamare non li. r. l. post rē. §. de transac. r. C. de fin. in fin. l. p. r. q. §. si quis rogat. in xix. col. ff. ad trebela et contra Bar. pro tita opite. nec Lado. in. d. §. de viro. r ita dicit tenet Bar. in l. i. in. xij. col. C. qui necesse. Quis aut dicit amicus. vide gl. in. l. si pupilli. §. l. ego. r in l. si qui amicitia. §. ne go. gest.

r. l. late. §. amicos. de verbo. sig. r dicit qd ex cōneratione amicitia nascit r nata ad qd. l. cū allegas. §. de cast. pec. lib. xij. ita alleg. Bal. in. c. §. in prin. de pbi. fen. alt. per §. de. Adde tamen quod pro opi. Bar. facit quod no. in. l. §. r. be. §. eo. r. Bal. in. l. §. si bñ recolo. C. qui accu. r ibi dicit qd bñ alia quis repellereff ab accusando. si tñ accusareff psequēdo inturia cuiusdam sui intimi amici qd admittit qua si dicit psequi suā vel suoz inturia. Ita dicit per l. coloni. tunc. gl. in quibus cau. coloni cōf. r. c. ff. r. Bal. in. l. cum alienā. C. de leg. r vide qd dixi in. l. §. de ap. r. r. dicit. d. Abb. in. c. requisit in gl. in ver. nec est. de test. qd ex glo. ibi r ex gl. in. c. ij. de test. in. vj. colligat qd id qd dispōnit rōne affectionis p pñquitatis vendicat sibi locum in amio. r dicit Bal. in. l. §. in. xij. col. C. qui accu. qd in gularis amicus venit appellatione suozum. r cum Bart. hic concordat L. yn. in. l. non patri. §. de mī no. In contrarium etiam facit quādam dñs quod filius spiritus non agit sine mandato iuxta nota per Inno. in. c. nonnulli. de rēsc. r Barro. in. l. §. de accusa. r vide Baldum in. l. sed et be. in prin. in q. de spurio. r Angel. r ibi tenet contra Bartol. r Bal. in. l. r. §. de pcur. ratio. r transit simpliciter cum L. yn. ibi. adde d. omni. Anto. in. c. cum. Ad. de confirmatio. qui tenet contra L. y. contra que etiā tenet Ray. in. d. l. ex gendi. vbi videas per doc. in. c. in. de pof. r in. c. coram. de offi. dele. r Domi. in. c. qui ad agendū. de procura. in. vj. in principio.

Andre. Pomare. C. oppo. adde in similibus casibus de quibus per Bart. cetera. in prin. in prin. mo notabil. de lega. f.

Andre. Pomare. C. q. qui. Amplia hunc tex. quod requiritur abfentia ad hoc vt alius possit co mentorio noie age re. etrede vt hoc ide fit in filio. Pau. d. ca. 1. si logius. S. de ius. di. ff.

Pro con cordia. ad uerpe qe peris pro curator q. habet ma datu cu ta xatua tan tum: an in telligatur habere ma datum ad defenden dum. An ge. in. S. p. terea. in. de excep. in. q. dum tractat de procura

quod satis admitti potest. Vel dic qd in tutorem de necessitate no pfe runt verba veniente: sed in pcurato ro: sic vt. l. cu qui. S. si actori. de co sti. pecu. Ultimo no. q. vnus non pot fecumet ludere ad calculos vel ad tabulas. quia non reperiret qs esset vincens vel victus.

Reo latitante. Si vnus velle de fendere reum non comittitur stipu latio ex clausula de defendendo.

Atus. Cu queritur. Quilibet potest pcuratorē consti tuere qui non reperit prohibitus. b. d. vel aliter. In genere permisso rō omnia intelligatur permissa que specialiter no reperitur pbibita. h. d. C. oppo. si hoc edictum est prohibitorium ergo qui dicit sibi per missus hoc debet probare. vt. l. j. de col. liti. r. l. j. in prin. c. i. j. Sol. vt in gl. duobus modis. r. quilibet so. est bona.

Agens actione populari debet dicere tanq vnus de populo: r non agit procuratore nomine: ideo no tenetur defendere.

Agens actione populari non tene tur defendere populum nec singula res homines. si agit ad comodu suu.

In popularibus.

Qui agit vt quilibet de populo no tenetur defendere populum. b. d. C. Mo. modu agendi in populari bus actionibus vt dicatur in libel/ lo talis raq quilibet de populo r. C. Secundo not. q. licet agat tanq vnus de populo non agit pcurator/ rio noie. r ideo non cogit defende re. Sed quero an cogatur defen dere ipsum populum. glo. q. sic: non autē homines singulares ipsius po puli. Quod possit esse verum si age ret ad comodu publicu. vt. l. no so/ lū. S. sed interdū. S. e. Sed si ageret ad commodum suum in casibus in quibus post cōtestationem pena ap plicatur sibi. tunc no tenetur popu lum defendere: quia no nomine pos puli neq ad eius vtilitatem agit.

Is qui. Minor ad petendū curatorē potest facere pcuratorē. r si obuitatur de mādato admittitur cū cautione de rato. h. d. facit l. diuus. in fi. infra qui pe. tuto. Facit quia id quod quis potest per se potest per procura. vt. l. filius fami. S. e. r. l. seruum quoq. eo. titu. sed minor potest per se petere curatorem. ergo r per procura. r ad hoc constituere potest. C. oppo. q. ista stipulatio de rato non potest committi. ergo r. vt. i. eo. l. no cogendum in fi. glo. soluit r bene.

Procurator constitutus ad agendum quod vt detur constitutus etiam ad defendendum. Abandatu factū ad agendū tātu qd valeat. ita qd procurator sic constitutus possit defendere. Adde tu ad dicta Bar. bic. r vide do. Albari. soci. in. c. j. arti. quinto principali. de mu. peti.

Pena. Tenet hoc glo. q. si facio procurator rem ad agendum videtur facere etiam ad defendendū. Et p hoc quidā dicit qd si fa cerē. pecu. ad agendū tantum: qd talis procuratio non valet. Beneuter satis puto quod videtur pro curatoz mandatum qd defensionem suscipiat no dico procuratorio nomine domini: sed quod assu mat defensionem tanq defensor simpliciter. videbitis in. l. qui seruum. de interro. acti. Item puto quod mandatum ad agendum tantum valet. r. Quid est si actor velle procuratorem reconuenire. vel quid si procura. non obstant quod sibi non sit mandatu sua sponte non vult actorē defendere. certe post set non tamen possit obici illa exceptio mandati non valet sed possit peti a procura. q. defendat et si non defendit potest peti quod remoueat: non quia habet mandatum sed quia non defendit.

Si procurator. Aditus est habere actiones dir ectas q vtiles. b. d. hunc. S. examina fm glo. in. l. quoties. in prin. j. de admini. tuto.

Qui non cogitur. Procurator qui satisfactio de defen dendo cogitur defendere si actio est tempore peri tura. Item ex causa potest libere non defendere. sed si actio non est peritura r sine causa non defendit non cogitur sed stipulatio comittitur. b. d. cum. l. seq. r prin. seq. C. oppo. r vide q. vt. nā r eos. ubi car idem quod ver. precedens. vultus timore facta est prima gl. magna. vide eam ibi r qd subicit: r/ ta glo. qd sequit est ad positionē casus in ver. nam r eas. qui ponit vt ratio predictorum r vide q. con/ tinerendum cum dicto. C. oppo. de. l. non cogni dum. S. sabimus. j. eo. Sol. vt in glo. C. oppo. de. l. filius. S. fin. S. eo. Sol. vt ibi. r. l. fed r he. S. p/ roz. supra eodem. r bic.

Non cogendum.

Qui ita. Quero que est ratio du/ bitationis. dic vt in glo. Quero qd vertitur in cause cognitioe Dicebat do. Jaco. bu. bic. scz ne colludat fm Bug. In istis ergo causis qd requirunt vtilitatem publicā no potest cura dari nisi causa cognita. quod tene menti.

Agens interdicto ne vis fiat et sustinet part tes defensorio.

Petens

Petens se cancellari de bāno absolui ab accusa/ tione tollit tenuat vel similia sustinet partes rei. Stipulatio que non potest committi non debet interponi. Procurator datus ad litem no potest psequi app/ ellationem a diffinitiva: ab interlocutoria sic.

Si procurator. Cautio q no potest comitti no dz inter/ poni. h. d. Vel sic cui comissa sunt antecedentia co missa videntur r sequentia. r ideo quasi sic de man dato certū no cauet de rato. cum comitti no possit stipulatio. h. d. C. Mor. q. qui agit interdicto ne vis fiat et ptes defensorio sustinet. r sic facit qd qui petit se cancellari de bāno. vel petit se tolli ad accusationem incepta cōtra reum. vel petit tolli tes nuntā acceptā cōtra reum vel similia. partes rei sus stinet. l. j. ipse ad iudicium prouocauerit. r sic facit qd excoctatus admittit ad defensionem. p hoc. l. de pupi. S. qui remissione. de ope. no. m. r. S. fi. e. l. r ibi de hoc dicit. C. S. d. no. q. stipulatio que co mitti no pot no dz interponi. vt. l. hec stipulatio. S. diuus. vt. le. no. ca. C. oppo. r vt qd possit comitti si ista stipulatio. vt in gl. Sol. glo. qd procura. no possit succedere nisi per iniuriam iudicis: propter quā stipulatio interponi no pot. r Ad no placet: q. ab initio de hoc non liquebat. circa hoc vtrum iniuria iudicis faciat hanc stipu/ ationē committi. dic vt. l. si sine. S. ij. rē. ra. habe. vel solue scdo modo q. hic erat. pecu. ad edificandū. r hoc cōstabat. vno de ppter hoc videbat sibi mādari totū negotiū ad edificandū spectās. r ideo comitti no pot qua si videt habere totū mādari. Istam tenebat do. Jaco. bu. r tene qd cōter. fm quā posuit tibi summa riu. probat in. l. cu pcura. j. de ope. no. nuntia. er p hoc apparet r q. pecu. datus ad litem no possit pro/ sequi appellationē a diffinitiva. vt. C. e. l. inite. r tū ad interlocutoria pot. totū em negotium videf sibi comissum. facit. j. l. proxi. S. item queritur.

Al proprio. Post litem contes/ tationem reus potest facere pcuratorem r pro eo cauere. h. d. Et hac. l. colligit glo. q. etiā pcura. post lit. pte. interuenies cōdēnet. facit. S. e. l. j. S. si plus res. r. l. q. cu pcuratorio. S. e. r. C. de sen. l. j.

Et ei qui. Qui sponte defendit potest vnam causam tantū defendere. h. d.

Qui aliu. Nemo est idoneus defensor alte rius sine satisfactione. h. d.

Restitutio in integrū no restituit rem: sed ius agendi vel tollit exceptionis obstaculum. Restitutio quid restituat. Iudicium restitutorium requiritur ad pimum de necessitate. Aduocatus seu procurator in prima causa qd non debet esse in secunda si no vult.

Item queritur. Qui defendit in an/ tercedentia cogit defendere in. cōsequenti. h. d. vel aliter. q. defendit in preparatio cogit defendere in preparato. C. Mo. q. p in integrū restitutionē non restituit res s. actio seu ius agendi. vel tollit exceptionis obstaculū. r sic duo sunt iudicia. C. Mo. etiam ea q

diri in sumario. C. oppo. in integ. resti. est in pristina statu repositio: vt. l. quod minor. S. restitutio. j. de mino. sic videtur p pimum iudiciū rē debere restitui. p hoc facit. j. de mī no. l. in cau. S. inter. dum. vbi dicitur q. hoc iudicium nocet cuiuslibet pos sessor. vultus timore variatur lec. huius legis. Tu p dicas breuiter vt intelligas glo. illud restituit re stituito quod abfuit lesio. Aut er go minor fuit lesus vendendo rem r tradendo possessionē. r tunc per restitui. restitueretur venditio r re stitueretur res r sic esset vnum iudi cium. Unde bene re: ppenditur pxi ma positio casus postea hic. Si ve ro fuit lesus solummodo in ven dendo non in transferendo posses sionem: quia forte vendidit rem quā emptor possidebat. r tunc restituit solum ad venditionē non autē resti tuit possessionē: q. in ea no fuit lesus. r ita erit necessarium nouum iudi cium. Ita loquitur hic scdm scdm positionem gl. que vers est. Alij in/ telligunt hic restitutoriu iudiciū hoc est pretiu qd a minore petis cum pe tit se in integ. resti. de quo vidisti in l. no solū. S. j. S. e. j. pcedas lect. est verior. C. p. C. e. l. inuitus. Solu. no tenet psequi cām appellatoris q. dz alia causa. S. iudiciū restitutoriu sic. vt. bic. Rō q. cā appellatoris nis no sequit ad pimum: de necessi tate. S. j. iudiciū restitutoriu seu resti tutoriu sequit ad pimum ex quadā ne cessitate. Ad em ad aliud fuit interz positum iudiciū restituens hoc est postulata restitutio. nisi vt ventretur ad istud. Fuit em ab initio hoc cogitatu. facit in ar. r q. aduocatus seu proci. in prima causa debet esse restitutoris. sed contrarium est ver tas per. l. inuitus. C. eo.

Proses qui appel lationem. adde bar. in. l. cum pcura. in fi. prin. et in. d. de noui ope. num. r in. d. l. inui uitus.

Proses na status. adde bar. r doct. in l. qd tēpo re. C. de resti. in. c. de resti. in. c. de resti. in. l. inuitus. in. v. i. qd. C. eo.

Sequit ad pimum. Dixi post Bal. in. l. j. r ibi gl. C. de sub/ fra. in. l. ignoratis. r no. gl. q. est hic. l. l. quacumq. rōne q. dicitur pcurator. i. pcuratorio no mine quā ad hoc al/ le. no. bal. in. l. j. i. fi. j. de sen.

Procurator. Procura r tot etia ad restituere reliqua hoc est qd eius occasione ad em peruenit r repetere expēsas. h. d. B. l. inducit in ar. ad. q. de amba siatoribus mediolanēsi. de qua. q. vi de Ly. in. l. manifestissimi. S. cum in ij. in vlt. q. C. de fur. Ego plene. j. fol. ma. l. i. vero. S. ite quicquid. vbi glo. rā git ego dico r ista gl. p. text. in. l. sociū q. in eo. S. fi. p. pro socio. p. quā. l. dz determinari qd hic dicit. C. p. gl. de. l. i. possessor. S. bonefi dei. de pet. here. fol. gl. r bñ. C. p. C. mādari. l. j. fo. vt ibi vñ signatur.

- 1 Si sunt dati duo executores in testamento unus potest contra alium debitorum testatoris agere.
- 2 Quando ab uno sunt dati plures procuratores unus contra alium quando agere possit.
- 3 Unus ex duobus iudicibus delegatis vel ordinariis alium cogere non potest.

Si duobus. Unus pro/curator non potest agere contra alium nisi expresse sit et mandatum h. d. C. p. j. l. p. r. i. sol. i. s. e. intelligit f. l. i. q. h. s. p. e. l. i. s. i. n. d. a. t. u. m. Ista est vera in se. vt man. f. e. colligit ex. l. i. t. a. q. j. e. que est. l. i. c. a. i. j. sicut iste. §. Alij distinguunt aut est p. c. u. ad exigenda debita. et quicquid iste. §. aut est p. c. u. o. i. m. h. o. n. o. r. i. s. et loquitur. l. i. q. e. a. s. i. g. n. a. t. g. l. r. a. t. i. o. n. e. q. u. i. n. o. p. o. t. e. s. t. v. i. d. e. r. i. p. r. o. c. u. r. a. t. o. r. i. m. a. n. d. a. t. u. m. v. t. a. s. e. i. p. s. o. e. x. i. g. a. t. e. r. g. o. a. b. a. l. i. o. e. x. i. g. a. t. Dices tu h. s. n. o. p. o. s. s. i. t. a. g. e. r. e. i. n. i. u. d. i. c. i. o. n. o. n. n. o. p. o. t. e. s. t. s. o. l. u. e. r. e. s. i. b. i. p. s. i. n. s. p. e. c. i. a. l. i. m. a. n. d. a. t. o. n. o. v. e. n. i. t. v. t. s. i. b. i. p. s. i. s. o. l. u. a. r. s. e. c. u. s. i. n. g. l. a. s. l. i. r. e. m. u. n. e. r. a. n. d. i. §. a. p. u. d. i. u. l. j. m. a. A. l. i. r. i. t. o. n. e. c. p. e. t. e. r. e. p. o. t. e. s. t. a. s. e. n. e. c. s. i. b. i. s. o. l. u. e. r. e. v. i. d. e. a. l. i. j. v. i. d. e. t. h. o. c. m. a. n. d. a. t. u. m. h. o. c. f. a. c. i. t. v. e. r. i. v. i. d. e. t. i. n. s. e. f. i. l. i. t. e. r. e. n. o. c. o. n. g. r. u. i. t. t. e. r. t. i. j. d. i. c. u. n. t. q. u. o. d. h. i. c. f. u. i. t. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. d. i. u. i. s. a. q. u. i. v. i. d. e. t. u. r. i. n. m. a. n. d. a. t. a. n. e. g. o. t. i. a. i. t. a. l. i. c. a. a. l. i. j. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. I. s. t. a. e. s. t. v. e. r. a. i. n. s. e. n. o. t. i. c. o. g. r. u. i. t. l. i. t. e. r. e. q. u. i. m. a. n. d. a. t. u. n. o. c. o. c. u. r. r. e. r. e. t. c. i. r. c. a. i. d. e. v. i. d. e. t. u. r. t. e. x. A. l. i. j. d. i. s. t. i. n. g. u. n. t. e. x. q. u. o. d. d. e. b. i. t. o. a. g. a. t. v. t. e. x. a. n. t. r. e. c. e. d. e. t. i. d. e. b. i. t. o. p. o. s. s. i. t. a. g. i. s. e. d. e. x. c. o. t. r. a. c. t. o. p. o. s. t. m. a. n. d. a. t. u. m. n. o. n. v. t. i. n. s. e. l. i. s. t. u. d. n. o. e. s. t. v. e. r. u. m. i. n. p. r. o. c. u. l. i. c. e. t. i. n. t. u. r. o. r. e. s. e. c. u. s. v. t. j. d. e. a. d. m. i. t. u. r. l. c. u. r. a. t. o. r. e. C. o. p. p. o. v. t. q. n. u. l. l. o. c. a. s. u. i. s. t. e. §. p. r. o. c. e. d. a. t. n. a. a. u. t. d. u. o. p. r. o. c. u. r. a. t. o. r. e. s. f. u. e. r. u. n. t. s. i. m. u. l. d. a. t. i. t. v. n. u. s. n. o. p. o. t. e. s. t. s. i. n. e. a. l. i. o. a. l. i. q. u. i. d. f. a. c. e. r. e. n. o. f. u. i. t. d. e. c. t. u. i. n. s. o. l. i. d. a. s. e. o. l. p. l. u. r. i. b. u. s. A. u. t. f. u. i. t. d. a. t. u. s. v. n. u. s. p. o. s. t. a. l. i. u. i. z. t. u. c. p. r. i. m. u. s. v. i. d. e. t. u. r. r. e. u. o. c. a. t. u. s. v. t. l. i. q. s. e. s. t. p. r. o. c. u. r. a. t. o. r. i. o. §. f. i. s. e. o. s. o. l. i. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. p. a. s. q. d. h. i. c. f. u. e. r. u. n. t. d. a. t. i. i. n. s. o. l. i. d. u. m. v. e. l. f. u. i. t. d. a. t. u. s. s. e. c. u. d. u. s. n. o. n. a. i. o. r. e. n. o. c. a. d. i. p. r. i. m. u. s. S. e. d. t. u. c. c. o. t. r. a. q. z. i. b. a. t. i. f. u. n. t. i. n. s. o. l. i. d. u. m. s. i. c. u. t. v. n. u. s. p. o. t. e. s. t. a. g. e. r. e. c. o. t. r. a. a. l. i. u. m. s. i. c. u. t. v. n. u. s. t. u. t. o. r. c. o. n. t. r. a. a. l. i. u. m. l. i. p. l. u. r. e. s. j. d. e. a. d. m. i. t. u. r. f. a. c. i. t. q. d. n. o. i. n. l. i. j. C. d. e. a. d. m. i. t. u. r. o. s. o. l. a. l. i. u. d. i. n. t. u. r. o. r. i. b. u. s. R. a. t. i. o. q. u. i. a. e. s. t. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. s. p. e. r. s. o. n. a. n. o. p. o. s. s. i. t. s. i. b. i. p. u. i. d. e. r. e. p. r. o. u. i. d. e. r. e. c. o. t. r. a. a. l. i. u. m. v. t. v. n. u. s. p. o. s. t. a. g. e. r. e. s. i. b. i. p. s. i. b. i. h. i. c. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. p. r. o. n. a. p. o. t. e. s. t. s. i. b. i. p. u. i. d. e. r. e. q. u. o. d. v. i. d. e. t. u. r. q. d. s. i. s. u. n. t. d. a. t. i. d. u. o. e. x. e. c. u. t. o. r. e. s.

Andre. Domate. Sol. intelligit. de Alex. consilio. r. r. i. j. z. c. l.

universales in testamento unus contra alium debitorum testatoris potest agere per. d. l. si plures. Preterea est alia ratio: q. si unus executor non vult exequi alius habet potestatem in totum. vt. c. fin. extra de testa. lib. vj. Si igitur ille qui est debitor sibi vel socio non soluit non vult exequi. ideo alius in totum potest petere. vt. in. c. fi. extra de test. Quorovtrum ista exceptio possit opponi etiam post sententiam videtur q. sic: q. hec exceptio includit tu non habes mandatum. ergo r. l. i. s. C. eo. r. no. in. l. pomponius. v. r. a. et. s. e. quod hoc includat dicit tex. in. l. qui duos. j. e. In contrarium facit. l. itaq. j. eo. ubi inuit qd repellitur exceptione. ergo in veritate est procurator. Sed dicas quod est exceptio facti potius q. in ris. Dicit ergo aut sunt dati plures procuratoribus: r. v. n. u. s. p. o. t. e. s. t. a. g. e. r. e. c. o. t. r. a. a. l. i. u. m. i. n. h. i. s. q. u. e. p. e. r. t. i. n. e. n. t. a. d. s. u. a. m. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. m. v. t. h. i. c. s. e. c. u. d. u. m. t. e. r. t. i. a. m. s. o. l. a. u. t. s. i. m. t. d. a. t. i. a. d. i. d. e. m. z. t. u. n. c. a. u. t. n. o. n. e. s. t. d. i. c. t. u. m. n. e. c. s. u. b. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. i. n. s. o. l. i. d. u. m. z. n. o. p. o. t. e. s. t. v. n. u. s. s. i. n. e. a. l. i. o. a. l. i. q. u. i. d. f. a. c. e. r. e. l. p. l. u. r. i. b. u. s. §. e. o. d. z. l. i. s. j. s. i. p. l. u. r. e. s. d. e. e. x. e. r. z. m. a. n. l. i. d. e. m. q. §. i. q. u. i. s. e. a. A. u. t. f. u. i. t. d. i. c. t. u. m. v. e. l. s. u. b. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. i. n. s. o. l. i. d. u. m. e. t. t. u. n. c. a. u. t. f. u. i. t. m. a. n. d. a. t. u. m. a. d. e. x. i. g. e. n. d. u. m. t. a. m. z. v. n. u. s. a. b. a. l. i. o. e. x. i. g. e. r. e. p. o. t. e. s. t. v. t. d. i. c. i. t. §. s. e. c. u. d. u. m. t. e. r. t. i. a. m. s. o. l. A. u. t. f. u. i. t. m. a. n. d. a. t. u. m. v. n. i. u. e. r. s. a. l. e. z. t. u. n. c. a. u. t. s. u. p. e. r. e. s. t. p. e. r. s. o. n. a. m. a. n. d. a. n. t. i. s. q. u. e. p. o. t. e. s. t. p. r. o. u. i. d. e. r. e. s. i. b. i. z. v. n. u. s. n. o. n. p. o. t. e. s. t. a. g. e. r. e. c. o. t. r. a. a. l. i. u. m. n. i. s. i. h. a. b. e. a. t. s. p. e. c. i. a. l. e. m. a. n. d. a. t. u. m. v. t. d. o. l. i. q. u. i. d. u. o. s. l. i. t. a. q. j. e. a. u. t. n. o. n. s. u. p. e. r. e. s. t. z. t. u. n. c. v. n. u. s. c. o. t. r. a. a. l. i. u. m. a. g. e. r. e. p. o. t. e. s. t. v. t. l. i. s. p. l. u. r. e. s. j. d. e. a. d. m. i. n. i. t. u. r. o. z. q. d. n. o. i. n. l. i. j. C. d. e. a. d. m. i. t. u. r. o. e. t. i. s. t. a. j. f. a. c. i. t. q. d. s. i. f. u. n. t. d. u. o. i. u. d. i. c. e. s. d. e. l. e. g. a. t. i. v. e. l. o. r. d. i. n. a. r. i. j. q. u. o. d. v. n. u. s. n. o. p. o. t. e. s. t. c. o. g. e. r. e. a. l. i. u. m. d. e. q. u. o. p. e. r. s. u. o. i. n. c. e. p. u. n. d. e. t. i. a. m. e. x. t. r. a. d. e. o. f. f. i. c. d. e. l. e. g. z. i. n. f. r. a. d. e. m. i. n. o. r. l. m. i. n. o. r. a. n. t. e. m. m. a. g. i. s. t. r. a. t. u. s. i. n. p. r. i. n. z. i. n. f. r. a. d. e. a. r. b. i. l. i. n. a. m. z. m. a. g. i. s. t. r. a. t. u. s.

Minorantis. Procurator non potest facere conditio nem domini deteriorem. sed meliorem sic. hoc dicit cum. l. seq. glossa ponit tres causas in quibus potest fieri deterior conditio domini per procuratorem. dicit vt in ea. Mora gl. que dicit ex quacumq. causa: scilicet iustitia: nam ex iniustitia non querit seruus nec filius: nec procura. vt. j. de acqui. p. o. l. quod seruus.

- 1 Minor non potest esse procurator ad iudicia sed maior. xvij. minorum sic.
- 2 Seruus potest esse procurator ad iudicia.
- 3 Minor pro patre absente admittitur ad plenam defensionem.
- 4 Ubi cumq. minor admittitur sine mandato eo in casu non restituitur.
- 5 Exceptio minoritatis contra minorem opponitur etiam post litem contestata.
- 6 Minor non restituitur contra naturalem obligationem tantum nisi ex ea obligatione lederetur.
- 7 Minor hodie cum iuramento est legitimus defensor si fuit admissus.
- 8 Procurator pro quo dominus satisfecit in iuramento an saltem nuda cautione promittere debeat.

Adinoz

Minor. Qui potest in integrum restitui non est idoneus defensor: restituitio principalis prodest fideiussori. h. d. C. p. o. p. o. j. de minor. l. c. u. mandator. So. dicunt quidam hic defendebat cum mandato. ibi sine mandato. Vel verius hic in procurator re ad iudicia. ibi in procuratore ad negotia. Contra hoc: quia secundum hoc minor. xv. an. non potest esse procura. ad iudicia. Contrarium videt iustit. qui ma. non pot. §. eadem. z. j. de ma. vindi. l. i. a. col. lactanens. Sol. ibi in p. c. u. ad negotia. Ita dicit glo. Jaco. de are. j. et. Dida. sequendo eam dicit qd ad iudicia potest esse procura. maior. xvij. an. d. §. ead. z. l. i. collactanens. nam si intelligeres ad negotia non esset necesse quod seruus manumitteretur. quia seruus potest esse procura. ad negotia. vt. l. seruus quoq. §. e. o. et hoc refert Ly. in. l. exi. gendi. C. eo. quicquid dicit Jaco. quia glo. est hodie approbata. extra de procura. c. qui generaliter. circa fin. lib. vj. et sic dicit quare manumitteretur in casibus illarum. l. Respon. quia homines cum eo securus contraherent et ipse fidelius procura bit videns se liberatus z. a domino beneficiis receptis. C. o. p. o. l. exi. gendi. vbi minor admittitur. Solu. ibi est casus specialis z. singularis. sci licet quod admittitur pro patre absente qui debet condemnari z. admittitur ibi ad plenam defensionem non ad allegandum causam absente. vt ibi in tex. cum dicit defensor: illo casu minor non restituitur nec decipitur legis auctoritate ille qui cum eo contrahit. et ita intelligit glo. iij. Glossa tamen precedens generalius loquitur vt in quoq. casu minor admittitur sine mandato in eo casu in integrum non restituitur. Quero quid si fideiussores intercedunt aio nouum. Blos. dicit q. minor non habet in iudicio legitimam personam. C. Quod extra glo. illa exceptio tu minor qm potest op. pont. glo. in. l. exi. gendi. C. e. videtur dicere quod vsq. ad lit. contest. post lit. contest. opponi non possit sicut exceptio militie. vt. l. filius. §. veterant. §. eo. Sed contra videt cum enim minor non habeat legitimam personam neq. pro se neq. pro alio. vt. l. j. C. qui legitima personam. semp. poterit opponi. vt. l. j. §. s. qui satisda. cog. z. ar. d. l. j. C. q. leg. p. o. C. uento ad vltimam glo. dicitur hic q. subuenit fideiussori minoris. c. o. t. r. a. j. d. e. a. r. l. a. pupillus. glo. soluit duobus modis. scda vera q. ibi minor erat tantum naturaliter obligatus. z. sic non restituitur quia iure communi est v. n. s. unde beneficium restitutions non transit ad fideiussores. Mor. j. q. contra naturalem obligationem tantum minor non restituitur. Simile in. l. puberes. j. de verb. obli. Quod est ideo q. minor non ledit. Si vero aliquo casu lederetur vigoz e huius naturalis bene restitueret. vt. l. interdu. j. de condi. inde. r. ibi dicit. l. i. marcelus. j. de fideiuss. C. o. p. o. l. de fideiuss. m. l. j. z. l. j. z. in. cause. in. p. u. j. de minor. glo. soluit optime z. distinguit. qua v. i. e. z. signa. C. o. p. o. l. ad. tex. z. ad distinctione glo. Adde est implicare contradictonem. Nam tex. dicit q. non admittit r. a. p. n. o. idos neus. r. postea dicit qd sibi succurrit q. restituitos ne. Quid em potest sibi succurrit q. non ledit. Respon.

* Pro concordia aduere q. si minor. xv. an. in iudicio interuenit r. a. p. defensor alteri non facit iudicium nullum. Ita Bar. in. l. exi. gendi. C. de p. c. u. r. t. r. a. r. i. esse all. in. bac. l. minor. sol. si in special. Bar. no merec argui de contrarietate. na Bar. vbiq. dicit et alij ver. vult dicere si ponere illud inco ueniens. scz qd admittit se sequere alud incommuniens. scz qd restitueret. Querit glo. quid in procuratore minoris dato ad agendum dicit idem bene. C. Quero extra gloss. vtrū minor hodie cum iuramento sit legitimus defensor. Bulli. de cug. dicit q. sic. q. cessat ratio. l. vt in aut. sacramenta. z. ibi not. C. ff. aduer. v. c. hoc verū si fuerit admiffus. potest enim ab initio non admitti per istam. l. q. coispo quod vult iurare z. implicare seipsum decipit. vt. l. minor. j. de minor. Fin. Bulli. C. Al. rimo L. y. j. inducit ista. l. ad q. stione vtrū p. c. u. r. a. p. r. o. q. u. o. d. s. i. n. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. o. s. a. t. i. s. d. e. d. i. t. d. e. b. e. a. t. f. a. l. s. e. p. r. o. m. i. t. t. e. r. e. n. u. d. a. c. a. u. t. i. o. n. e. z. t. e. x. i. s. t. e. f. a. c. i. t. q. d. s. i. c. i. n. e. o. q. d. d. i. c. i. t. s. i. b. i. z. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. i. b. u. s. e. r. g. o. s. e. i. p. s. u. m. o. b. l. i. g. a. t. d. e. q. p. e. i. i. l. j. C. d. e. s. a. t. i. s. f. o. r. i. j. i. n. d. i. s. s. o. l. s. u. p. r. u. b. z. e. r. i. l. i. s. i. f. a. d. e. f. e. n. d. e. n. d. u. m. Mor. q. defensor representat p. o. i. a. v. i. c. e. t. i. u. s. q. u. e. d. e. f. e. n. d. i. t. q. d. i. n. t. e. l. l. i. g. e. i. n. d. e. f. e. n. s. o. r. e. v. o. l. u. n. t. a. r. i. o. n. a. q. u. i. d. e. f. e. n. d. i. t. e. r. n. e. c. e. s. s. i. t. a. r. e. e. t. i. a. e. x. s. u. a. p. e. r. s. o. n. a. p. o. t. e. r. i. t. d. e. f. e. n. s. i. o. n. i. b. u. s. v. t. i. v. t. l. i. d. e. q. §. g. e. n. e. r. a. l. i. t. e. r. i. m. a. n. z. l. p. c. u. a. d. e. r. b. i. c. §. f. j. r. e. r. a. h. a. z. l. s. z. n. §. i. t. e. m. s. i. r. e. m. d. e. p. e. n. i. h. e. r. e.

Eqz femina.

In eo qd dicit text. miles intelligit glo. idem in clerico in. l. filius. §. veterani. §. eodē. Actio vtilis quando preterit di recte vel directe vtili.

Procuratore.

Actus preteritur directe. h. d. C. o. p. p. C. de noua. ibi per Flo. z. ibi etiā Bar. Adde an minor possit esse procurator. So. de ana. consil. xxx. C. l. m. i. n. o. r. a. m. i. n. o. r. v. i. d. e. g. l. z. Bar. in. d. a. u. s. s. a. c. r. a. m. e. n. t. a. z. B. a. l. i. b. i. d. e. m. i. n. o. r. c. o. l. p. e. r. c. a. n. o. i. n. c. n. o. n. s. u. s. t. e. d. e. p. r. o. c. u. r. C. i. d. e. m. i. n. c. l. e. r. i. c. o. z. n. o. h. i. c. e. i. u. q. l. p. n. o. e. s. t. i. d. e. n. o. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. q. u. i. e. s. t. a. l. t. e. r. i. u. s. f. o. r. i. a. l. l. e. g. a. t. B. a. l. i. n. l. i. j. C. p. e. r. q. u. a. s. p. e. r. s. o. n. a. s. C. p. r. o. c. u. r. a. t. o. r. e. A. l. i. d. e. d. e. h. o. c. p. e. r. B. a. l. d. i. n. c. j. §. f. i. d. e. l. e. g. e. c. d. e. v. i. d. e. o. m. n. i. u. o. B. a. l. p. e. r. i. l. l. u. t. e. x. i. n. c. j. s. i. n. p. r. i. n. d. e. c. o. n. t. r. o. i. n. t. e. r. d. o. z. e. m. p. t. o. z. B. a. l. i. n. l. i. s. i. m. e. m. p. t. o. C. d. e. p. a. c. c. l. c. c.

A Quandoq; utilis, sed ista sunt verba do. Ja. in l. in cause. s. eo. licet Bar. non alleget. r. adde q. no. in l. culpa. j. de rei ve. r. q. no. Ba. bu. i. l. ij. C. de mona. als. in l. unica. C. de mono. r. Bar. i. l. facta. s. si heres. ad treb. r. in l. si cum empto. s. de pac. r. pro hoc vt de qd. di. l. iij. folu. glo. hoc est verum in tri. bus casibus hic positus. Tu dic q. per. hic concurrebat procura. in rem celsum. s. r. huc r. dominus ibi non. C. p. o. r. videtur q. directa preferatur vili. vt. l. qua ratio. s. l. iter. de ac. qui. re. do. so. quandoq; vt. l. a. v. d. v. quid si rer. tuis. p. r. scripsit contra emphyteotam r. dominus recuperat a tertio per rei vendicationem directa an emphyteota possit vili actione recuperare a domo no. vide Bal. in c. f. p. zetera. vltimo. de probi. seu. ali. qui determinat quod non. r. ad id quod dicit de vili acquisitione. ex prescriptione. Adde glo. nor. et ibi Barto. in l. si edes. s. j. de ser. viba. p. yedio.

A Ad rem mobilem. Vide quod per istam. l. r. l. ad legatum. j. eo. r. quod dicit Bart. in l. indebitum. de condi. indebiti.

A Andre. Poma. C. Ad rem mobilem. Limita regulam huius text. vt per Bald. l. fina. in. xv. opp. C. de here. insti. Item limita vt per Alexan. ibi in vili. col. op. Panoz. c. ex parte. iij. als. iij. notabi. de deci. Et eam late examinat Jaso. l. ij. ff. de iurisdic. tione omnium iudicum. in primo notabil. r. l. pla. ne. s. ij. in. iij. notabili. de lega. j. etiam Jmo. circa istum tex. consilio. xxxij.

C Omittit cognitio. Item facit qd. licet per statum quis habeat potestatem inquirendi non potest condemnare imo isto casu debet esse pena ordinarie: r. ad hoc vide etiam nota. in c. exhibita. de iud. et ad intellectum huius. l. vide Sal. post Bal. in. l. si procur. C. eod. r. ibi Fulg. an possit moue. re actione. vide in l. procura. C. eodem. adde qd. voluit Roma. consil. cccij. incipiente ad predicto rum corroboracionem.

A Andre. Poma. C. Procurator. Vide practi. pap. in practi. in forma responsionis rei conuente.

L ibera administratio. Et no. quod licet in mandato singulari per sonarum requiratur illud verbum cum libera vel equipollens. tamen in mandato vniuersali tacite videtur inesse. ita dicit Bal. per illum tex. in l. preses. in princ. C. de transact. cui adde no. per Jmo. in c. fecit scire. de restit. in integ. et in materia vide Jmo. in c. quod quibusdam. de fideiuss. et dicit Bald. in l. mandatum. in. iij. opp. C. man. quod procur. generalis sine libera non potest facere obligatorios actus. l. qua. en. beronis. s. a. de pecu. dicit etiam Bald. in l. i. l. iud. s. j. de mino. q. in omnibus causis in quibz. requiritur speciale mandatum sufficit generale cum libera. adde quod voluit Ro. consilio. xxxij.

I mportat. vide tamen text. in l. quam tuberosus. s. a. de peculo. et ibi vide Bart. post Bal. in l. p. qui. C. eo.

que competit domino et utilis que competit prescribent. et tunc preferatur vtilis. vt in ro. titu. C. de prescri. lon. temp. r. j. de v. s. u. s. Quandoq; vtilis r. directa competunt ad vterumq. vt directa que competit domino r. utilis que copetit emphyteos. te vel feudatario. r. tunc vna non preferunt alteri: sed quilibet potest de iure alterius litigare. vt. l. si finita. s. ff. de vectigalibus. de dam. in fec. quidamq; vtilis r. directa competunt ad idem. r. tunc si vtilis competit et ad quem negotium inuente spectat vtilis preferatur directe. vt hic. r. l. si procura. s. eo. r. in to. xi. ad trebellianum. C. Quandoq; contra directa competit ei ad quem spectat negotium in veritate. r. tunc directa preferatur vtili. vt. d. l. qua ratione. s. l. iter. facti quod no. in. l. j. de loco pub. lico fruendo.

R em mobilem. **L** ut com. mitteretur consequentia videtur committi antecessoria. hoc dicit.

C ognitio commissa quando videatur commissum quod sententia. remissio.

E xecutione commissa an videatur commissa cognitio.

P rocuratorem. **P** rocurator datus ad agendum intelligitur ad istum periculum. hoc dicit. C. Querit glo. aliquis delegat causam iudicij vt cognoscat. an poterit sententiarum. dicit vt in glo. q. non. Spec. in titu. de iudice delegato tenet contrarium. Hoc ego examino in l. a. diuo pio. j. de re iudi. vbi glo. tangit an curi committitur executio videatur committi cognitio. pro quo. C. si contra nos vel vili. publici. l. r. finon cognitio. r. ibi vistinguo. aut committitur causa simpliciter aut vt cognoscat quocasu loquitur illa glo.

P rocurator cui commissa est libera administratio in vno negotio potest quicquid vult libere in illo facere. et quis possit. nu. s.

L oncedere plenam administrationem et liberam idem est.

S i dicit qd. possit facere quicquid ipse dñs facere possit est idem quod concedere liberam.

S i promissit se ratum habiturus quicquid p. est. factus fuerit videtur concedi libera.

P rocurator. **P** rocurator cum libera potest omnia facere que dominus facere possit. et etia alienare si donatione no. cotineat. b. d. ter. ca. glo. C. p. o. j. l. proxi. et. l. procura. tot. rozi. Sol. gl. hic habebat libera ibi no. r. ista vera.

C uero quid si concedit libera a ministro in vno negotio: no. generaliter in omnibus. Sic non loquitur ista lex qd. dicit procurator cui gñaliter libera. Puto qd. in illo negotio possit libere facere quicquid vult: eadē ratione qua in omnibus qñs b. generale mandati. p. hoc. c. qui ad agendū. in. fi. et. li. lib. vj. hoc examinauit plene in l. qui. r. ome. s. callimachus. in. fi. de ver. obi. vbi text. videt sagere. C. Quero qd. si cedidit plena administratio. r. no. d. libera. Rñs deo idem importat. vt. l. si. p. cu. C. e. vbi. ter. r. gl. Quero

C uero quid si no. est dicitur libera: sed permissit et qd. possit facere quicquid ipse dñs facere possit. Et te videt idem per. l. creditor. s. lucius. j. manda. C. Quero quid si in instrumento mandati est dicitur quod promissit se ratum habiturus quicquid per eum factum fuerit certe ex hoc videatur concedi libera vt. l. j. de offi. procu. ce. et ibi tã gam. C. Quero quid importat concessio libera. Respon. q. omnia pot. facere que pot. d. dominus dñs tamen dolus malus abfit. vt. d. l. creditor. s. lucius? ita donationem merã non continueat. vt. l. contra iuria. s. in. to. xi. de pac.

P rocurator gñalis non pot. de causa copios mittere in arbitrium vel arbitratozem.

M andato. **P** rocurator generalis sine libera no. potest. trãsumere libera tollit contrarium. C. Oppo. C. de transac. l. preses. Glo. sol. no. aliud in procura. aliud in legitimis administratoribus vt tutoribus curatozibus pñsibus r. rectoribus r. similibus. Isti enim intelliguntur habere liberam. Et hoc no. q. p. cu. generalis non potest de cã. copio mittere in arbitrium vel arbitratozem: cã arbitram eum sit quedã transactio. oportet ergo q. ei sit mandatum: vel q. habeat liberam administrationem non dico litis sed omnium bonorum vel illius cause vt etigi. s. l. proxi. et in l. qui. r. ome. s. callimachus. de verbo. signi.

C ontra procuratorē fit executio iudicati qñ fuit condēnatus in expensis ob in obedientiam vel propter calumniam.

L aurius. **I** n procuratorē simplicem non fit executio iudicati. secus in defensozem. h. o. C. Uppo. s. eo. l. si procur. in. fi. Sol. sententia non mādāt executioni contra procuratorē: sed ex vigore promissionis facte per eum de iudicio soluendo poterit conueniri r. etigi vt in consrario. Secundo oppo. quia ex parte rei non videtur posse fieri procu. in rem suaz actore inuito. vt. l. si stichum. in. fi. de noua. Sol. vt in glo. C. Uppo. r. videtur q. rex. iste fit pñsilius in eo quod dicit idem erit obseruandum r. C. vnius timore contra rñ quidam dicit q. finis loquitur in defensoze: pñ cedens ver. in procu. cum mandato qui satisfecit pro se. Sed certe tunc procu. non conueniretur ex sententia sed ex sola stipulatione. vte ergo q. finis loquitur in defensoze qui non allegabat mādātū: precedens ver. in defensoze qui allegabat mādātum r. non pbat. C. vltimo extra glo. scias q. in procu. qñs fit executio iudicati. vt si condēnatus in expen. propter aliquã inobedientia ipsius procu. vel propter calūnia facta a procu. sine mādato. vt. l. j. s. si. p. cu. s. si quis vis. non obte. r. l. no. est. C. de admini. tuto. C. tra. hã. l. facti. j. eo. l. p. cu. qui pro euictione. sed sol. vt in glo.

D e legatum. **L** ut committitur et consequentia videtur committi antecessoria etiam contra diuersas personas. h. o. C. ex. dicit aduersus heredem. quero quid si contra alium. Respon.

A Andre. Poma. C. Quero quid si non. Vide Jaso. l. in provinciali. s. si ego. quid. vj. ff. de oper. no. nuntia. Panoz. c. intelleximus. colum. iij. de ius. di. r. Panoz. consil. xij. colum. iij. volu. ij. Roma. consil. xcij. colum. iij.

A Andre. Poma. C. In instrumento. Declara vt p. Jaso. l. transactio. c. l. m. fi. C. de transa. vide etias Fel. remis suoc. c. solit. de. colum. pñs. ante mediu. de malo. et obediens. q. allegat

F ructus connumerantur inter res tempore perituras.

R es vt possit alienari satis est qd. de facili possit corrumpi.

P rocurator totorum. **P** rocurator generalis sine libera vel sine speciali mandato non potest vendere nisi res tempore perituras. hoc dicit. C. Uppo. s. eo. l. procura. cui

Bar. hic s. cum non alleget.

C oncedi libera. r. adde quod no. in c. consingit. de transac. in. c. j. r. in c. petito. de procura.

A Andre. Poma. C. Quero quid importat. Et de ad hoc Alexan. consil. xxij. in. ij. colum. in. j. volu. Panoz. consilio. r. columna. volu. primo. r. consilio. lxxvij. in. iij. columa. eodem volu.

T ransigere. **A** nte habens generalem cum libera possit fideiubere collige ex his que habentur in l. sgruus in suo. j. de fideiuss. r. Bal. in l. in pñ. fona. s. j. s. de pac.

C ompromittere. Et de hoc est tex. cum ibi no. in. c. per tuas. de arbi. Bar. r. Ad oder. in. l. qui bo na. s. si alienum. in. fi. ij. questionis princialis. de dam. in fec. r. vide in c. qui ad agendum. extra co. et tu. lib. vj. r. Ang. hic r. quod dicit post eum.

P lautus. Et adde quod voluit glo. nota. hic quod si procura. mentitur mandatum vtetur se offerre liti. quo casu dicit Innocen. in. c. per tuas. de arbi. quod cautus fit aduersarius vt tunc pñ rat executionem sententia contra falsum procura. adde not. in l. iij. in princ. ff. de re iudi. et istud forte verum nisi non habens sufficientes mandatum illud ostenderit aduersario: quia tunc non partitur executionem sententia quia cessat ratio litius glof. et aduersario imputatur pro hoc quod nor. glof. in l. etus. C. si certum petatur. et in l. non eo minus de transactio. et vide Barro. in l. de pupili. s. fina. in. ij. colum. de oper. noui nuntia. vbi istum tex. limitat. et dñ. s. dicit nisi forte r. Adde Roma. in l. iij. in prin. de re iudi.

A Andre. Poma. C. Plautus. Vide quid per istum tex. dicit Roma. consil. lvi. in. ij. colã.

A d legatum. Vide quod non. Bald. in rubr. j. de exerci. in. vj. colum.

P rocurator totorum. Vide no. per Jmo. in c. quod quibusdam. de fideiuss. et Bald. in l. fina. C. de bo. ms.

Quod literis an quando literis procuratoris continetur credatur per Pau. de leaza. in c. tertio loco. de proba.

Signillum publicum adde. c. significavit. de app. pel. adde no. per Bar. in l. lucius. de fideiust. et de literis sigillatis. vi de qd no. glof. in l. pacta no. ussima. C. de pas. cris. Per testes. an ma. dati post sit probat. vi per Bar. in l. ad de q. post in. d. l. j.

Renocato. Et ad de qd per istam pub. ch. q. de cidit bar. post Jac. de ra. in l. si pecunia. §. j. de con. di. ob cau. adde Jo. de ana. c. si. rev.

Si is q. stibuz. vi de per ist. ter. quod dixit bar. in l. si pupul. r. fue rim illud. de verbo. obliga.

libera. Dicebat Ar. ibi erat. p. u. oim hic toforu. Tu dic q. verbu. oim tollit corarium. C. ultimo no. q. fructus connumerant inter res tpe perituras. C. mo. etia qd ad is vi res possit alienari no requirit q. de facili possit corrumpi. facit. j. in post. leg. l. is. cul. s. qui legatorum.

Secus. A pfo. s. no defen. foris in domini sit trans. latio lisis causa cognita. h. d. C. oppo. q. indistincte p. an. re lit. c. test. vi. s. eo. l. ante lit. r. C. eo. l. pcuratoribus. r. l. nulla. glof. subaudit maxime. s. q. no placet po. ne alia solu. Tu dic q. coraria loz. quentur in cura. cu. mado: cui? factu. p. iudicat dno. ideo pot. indistincte remoueri ante lit. c. test. hic in defensor sine mandato cuius fa. c. no p. iudicat dno: pot. dnm li. certare inuitu. suscipiendo iudicium. vi. j. ti. i. l. solomendo. r. de sol. l. so. lutione. r. ideo vertitur illa cause. cognitio an defendat rei tanq. ges. renis negotia sua animo reperendi. an animo donandi. r. ad hoc potest adaptari glo. que queritan sit pro. curator in rem suam an non.

Dominus in mandato procura. totis factis dat pro ipso. Litera quando probent mandatus procuratoris. Duobus modis possunt litere man. dati probari. Mandatum quod potest testibus probari. Iudicium agitatum a procur. reuo. cato quando valeat. remissive. Iudicium agitatum a procuratore res. uocata per motu dno no valet.

Procurator. Rem. Procurator de cuius mandato constat non cap. uer de rato. Item reuocatio mada. ti que in notitiam iudicis vel aduer. sarij non peruenit iudicium nullum non reddit. h. d. Nota mo. si rele. uandi procura. a satisfatione de ra. to. r. ideo hodie domini in instru. mento. pcuratorio satisfat p. ipso. procura. vt in st. de satisfat. §. si uero. aliquis. C. mo. q. litere factum fide.

dum tamē sint approbate. C. mo. q. reuocatio ma. dati non p. iudicat aduersario. C. ad primum op. po. quia etiam si constat de mandato tenetur satis dare iudicari solui. vt. l. j. C. de satisfat. sol. ibi in. procu. rei. hic in procu. actoris: certe etiā procur. rei potest releuari si dñs satisfat pro eo iudicatus solui in instrumento procuratorio. vt. d. §. si uero. aliquis. A satisfatione aut de iudicio sibi an dñs potest releuare procur. dist. in l. si defunctus. §. si. s. eo. vbi glo. tangit. C. ad secundū op. r. videtur q. literis a. indistincte creditur. vt. C. de episco. et. cle. l. si qua per. calum. Breuiter r. dic fin. Bui. de. cug. aut litere habent sigillum publicum. vltimus. c. omnis vel dñs. r. tunc factum fidem. vt. j. de pub. bli. l. si publicanus. r. s. de off. p. h. l. dñms. de ser. uis fugitiuis. l. j. §. j. r. in aut. vt nul. iudi. §. si uero. quis cōp. ebensorum. r. j. de mili. testa. l. tribunus. Aut non habent sigillum publicū. r. tunc aut iste li. tere sunt approbate ab aduersario r. faciunt fidem vt hic. Aut ab aduersario non sunt approbate. et tunc non faciunt fidē nisi abs approbante. arg. l. j. §. sed ne. C. de lat. li. col. Qualiter r. aut fiat ista approbatio. Rñ. duobus modis. pmo si habeat tes. timonij publicū vt quis notarius subscript fecit li. teris r. dicit ad maioris roboris firmitate fecit sig. illi munimine roborari. Ita etiam pot. intelligi hic. r. d. lex si qua per calar. C. de fide instrui. au. c. ad hec. S. eo pot. approbati per testes qui vides. runt dñm sigillare. r. ita etiā pot. loqui hic ar. l. si. si quis ex signatoribus. j. quoad. test. ape. r. l. i. c. r. ca. si. eo. ti. r. qd no. e. ti. l. j. circa pñ. Nec requirit qd sit sigilla ipius dñi sigillata. vt. l. ad testum. §. j. de test. r. de ista materia vide per gl. extra de. proba. c. post. cession. r. plene ibi per Jo. an. C. des. ergo q. litere possent approbati absente dno. Et hoc cōcludit Bui. r. q. mandati pot. pbari q. testes dno absente r. et p. iudicatur. ratio est quia isto casu dñs p. sntia no requirit. vel dic q. ad istud iudicium vt. procu. habere mandati a. l. vt dixi in l. no. solui. §. qui alieno. S. eo. C. ultimo oppo. r. qd non valeat iudicium factu. cu. pcuratore reuocato. vt. s. e. l. ante lit. Blo. tua distinguit hic no. bene. Simile no. in l. vnica. C. de satisf. r. per gl. extra. c. mandato. C. oppo. extra. c. ex infirmatione. D. c. uat quidā illud anteq. procura. incipiat litigare. quo casu no est necesse q. reuocatio nuntiet ab ad. uersario. Alij dicūt q. ibi supplet p. hāc. l. i. verum. esset si nuntiatū fuit aduersario. r. glof. tenet in. d. c. mandato. extra. eo. C. Quero quid sit procu. no. est reuocatus expresse. s. tacite p. motu dñi. Rñ. puto q. no valeat iudicium vt. in st. man. s. ite. si ad. buc. l. de qua re. §. c. ab infir. §. de sedi. r. l. pe. j. q. sen. sine appel. re. Ibi enim non pot. aliquid impu. tari dno cur. morte sua aduersario notificauit. S. hoc potest et impurari cur. reuocatione non notifi. ficauit. C. Quero qd in pcuratore ad negotia dic. plene per Ly. in l. si mandatum. C. eo.

Is qui stibum. C. mo. q. procuratorum ita consumit sus. elligendi sicut si facta esset per dominum. hoc dicit.

Res aliena obligari non potest. Procurator qñ teneatur finito officio. Et si ven. dit de euictione. Procurator contentus cedēdo actionem manda. ti quam habet contra dominum quando non ha. ber aliud liberatur. Procurator qui procuratorio noie p. mittit obliga. tur saltem vt vt doceat se procuratores vel faciat dominum ratum habere. Tex si procurator. la. ij. de acqui. re. do. potest lo. qui in tribus casibus.

Procurator qui pro eu. ctione. Procurator qui pro euictione. p. mittit tenet finito officio. h. d. C. oppo. s. e. l. plauti. in pnc. Bl. aliud in iudicis aliud in cō. tractu. r. assignat ratione intrabibile. Ex hac rōne videt qd si aliq. vt. pcurator obligat r. aliena no tenetur: q. rem aliena no pot. obligare s. poss. sit vedere. vt no. in l. causa. j. de pigno. ac. C. S. eo. opp. j. qñ ex facto tu. l. pot. moue. Solu. aliud. in. tu. r. cu. q. sunt administratores necessarii. aliud in. procu. qui est administrator voluntarius. Jaco. de. are. dicit idē in. p. cu. qd in tutore vt no teneat fini. to officio. casus est fm est in l. si. j. de insti. l. j. re. fert in l. et qui. C. qd cum eo. Non ob. hec lex. q. hic procu. promittit proprio noie secus si pcurato. rio nomine. vt in contrarijs. r. hoc apparet ex lite. ra que dicit fide sua asseruit. r. et sine vbi dicit vt. cula obligationis sus. cepit. Jac. bu. dicebat idē qd Jac. de are. qñ promittit pcuratorio noie. Sed qñ promittit simpliciter no expeditio vtrū pro. curatorio noie vel suo tūc pot. cedere distinctione. qu. que facit differentiam inter administratores neces. sarios et voluntarios. vt. d. l. pot. moue. §. j. qñ ex. factu. Breuiter istud qd sit dicit est cōtra casus. l. seruū titij. j. man. vbi procu. qui vendidit pro. curatorio noie obligat de euictione etiā si non pro. mittat. C. Et ideo pro huius declaratione est ad. uertendum. Qñq. est certum vtrum procu. velite obligare se an dominum vel vtrūq. r. tūc sciamus certo. Qñq. dubitat: tūc aut promittit procura. torio noie vel vt procura. qd idē est: aut promittit simpliciter no expeditio suo vel pcuratorio no. mine. Prio casu aut p. cura. se tāt obligat ita qd sibi nihil queratur. r. tūc finito officio no tenetur: hic est casus. j. de insti. l. i. ff. pcuratorū aliqd queritur. licet per actionem mandati dno cedere vel reddere cogatur. r. tunc sicut sibi queritur ita etiā ipse obligatur: hic est casus. l. soluta. §. p. l. i. beram. j. de pig. act. que lex declarat istā materia. Nunc ad propositū qñ procur. vendit sibi procura. tori acquiratur actio contra emptorem: vel qd ad. eum peruenit p. r. merito ipse tenet. vt. hic. et. l. seruū titij. j. man. r. licet dno queratur vtilis. vt. l. iul. §. si procu. j. de act. emp. r. ipi pcuratorū que. ritur directa ppter qd potest conueniri. si ea cessit dno hz actione mada. ti cōtra dominū: propter qd conueniri pot. Secus si actionem mandati non ha. beret. tunc enim de euic. de conueniri no potest. ca. sus. est in l. si procu. et. l. j. de acqui. re. do. fm vna. solui. gl. in. d. l. seruū titij. j. man. prout dicit q. in. d.

Res aliena obligari non potest. Procurator qñ teneatur finito officio. Et si ven. dit de euictione. Procurator contentus cedēdo actionem manda. ti quam habet contra dominum quando non ha. ber aliud liberatur. Procurator qui procuratorio noie p. mittit obliga. tur saltem vt vt doceat se procuratores vel faciat dominum ratum habere. Tex si procurator. la. ij. de acqui. re. do. potest lo. qui in tribus casibus.

Res aliena obligari non potest. Procurator qñ teneatur finito officio. Et si ven. dit de euictione. Procurator contentus cedēdo actionem manda. ti quam habet contra dominum quando non ha. ber aliud liberatur. Procurator qui procuratorio noie p. mittit obliga. tur saltem vt vt doceat se procuratores vel faciat dominum ratum habere. Tex si procurator. la. ij. de acqui. re. do. potest lo. qui in tribus casibus.

Procurator qui pro eu. ctione. Procurator qui pro euictione. p. mittit tenet finito officio. h. d. C. oppo. s. e. l. plauti. in pnc. Bl. aliud in iudicis aliud in cō. tractu. r. assignat ratione intrabibile. Ex hac rōne videt qd si aliq. vt. pcurator obligat r. aliena no tenetur: q. rem aliena no pot. obligare s. poss. sit vedere. vt no. in l. causa. j. de pigno. ac. C. S. eo. opp. j. qñ ex facto tu. l. pot. moue. Solu. aliud. in. tu. r. cu. q. sunt administratores necessarii. aliud in. procu. qui est administrator voluntarius. Jaco. de. are. dicit idē in. p. cu. qd in tutore vt no teneat fini. to officio. casus est fm est in l. si. j. de insti. l. j. re. fert in l. et qui. C. qd cum eo. Non ob. hec lex. q. hic procu. promittit proprio noie secus si pcurato. rio nomine. vt in contrarijs. r. hoc apparet ex lite. ra que dicit fide sua asseruit. r. et sine vbi dicit vt. cula obligationis sus. cepit. Jac. bu. dicebat idē qd Jac. de are. qñ promittit pcuratorio noie. Sed qñ promittit simpliciter no expeditio vtrū pro. curatorio noie vel suo tūc pot. cedere distinctione. qu. que facit differentiam inter administratores neces. sarios et voluntarios. vt. d. l. pot. moue. §. j. qñ ex. factu. Breuiter istud qd sit dicit est cōtra casus. l. seruū titij. j. man. vbi procu. qui vendidit pro. curatorio noie obligat de euictione etiā si non pro. mittat. C. Et ideo pro huius declaratione est ad. uertendum. Qñq. est certum vtrum procu. velite obligare se an dominum vel vtrūq. r. tūc sciamus certo. Qñq. dubitat: tūc aut promittit procura. torio noie vel vt procura. qd idē est: aut promittit simpliciter no expeditio suo vel pcuratorio no. mine. Prio casu aut p. cura. se tāt obligat ita qd sibi nihil queratur. r. tūc finito officio no tenetur: hic est casus. j. de insti. l. i. ff. pcuratorū aliqd queritur. licet per actionem mandati dno cedere vel reddere cogatur. r. tunc sicut sibi queritur ita etiā ipse obligatur: hic est casus. l. soluta. §. p. l. i. beram. j. de pig. act. que lex declarat istā materia. Nunc ad propositū qñ procur. vendit sibi procura. tori acquiratur actio contra emptorem: vel qd ad. eum peruenit p. r. merito ipse tenet. vt. hic. et. l. seruū titij. j. man. r. licet dno queratur vtilis. vt. l. iul. §. si procu. j. de act. emp. r. ipi pcuratorū que. ritur directa ppter qd potest conueniri. si ea cessit dno hz actione mada. ti cōtra dominū: propter qd conueniri pot. Secus si actionem mandati non ha. beret. tunc enim de euic. de conueniri no potest. ca. sus. est in l. si procu. et. l. j. de acqui. re. do. fm vna. solui. gl. in. d. l. seruū titij. j. man. prout dicit q. in. d.

Procurator qui pro eu. ctione. Procurator qui pro euictione. p. mittit tenet finito officio. h. d. C. oppo. s. e. l. plauti. in pnc. Bl. aliud in iudicis aliud in cō. tractu. r. assignat ratione intrabibile. Ex hac rōne videt qd si aliq. vt. pcurator obligat r. aliena no tenetur: q. rem aliena no pot. obligare s. poss. sit vedere. vt no. in l. causa. j. de pigno. ac. C. S. eo. opp. j. qñ ex facto tu. l. pot. moue. Solu. aliud. in. tu. r. cu. q. sunt administratores necessarii. aliud in. procu. qui est administrator voluntarius. Jaco. de. are. dicit idē in. p. cu. qd in tutore vt no teneat fini. to officio. casus est fm est in l. si. j. de insti. l. j. re. fert in l. et qui. C. qd cum eo. Non ob. hec lex. q. hic procu. promittit proprio noie secus si pcurato. rio nomine. vt in contrarijs. r. hoc apparet ex lite. ra que dicit fide sua asseruit. r. et sine vbi dicit vt. cula obligationis sus. cepit. Jac. bu. dicebat idē qd Jac. de are. qñ promittit pcuratorio noie. Sed qñ promittit simpliciter no expeditio vtrū pro. curatorio noie vel suo tūc pot. cedere distinctione. qu. que facit differentiam inter administratores neces. sarios et voluntarios. vt. d. l. pot. moue. §. j. qñ ex. factu. Breuiter istud qd sit dicit est cōtra casus. l. seruū titij. j. man. vbi procu. qui vendidit pro. curatorio noie obligat de euictione etiā si non pro. mittat. C. Et ideo pro huius declaratione est ad. uertendum. Qñq. est certum vtrum procu. velite obligare se an dominum vel vtrūq. r. tūc sciamus certo. Qñq. dubitat: tūc aut promittit procura. torio noie vel vt procura. qd idē est: aut promittit simpliciter no expeditio suo vel pcuratorio no. mine. Prio casu aut p. cura. se tāt obligat ita qd sibi nihil queratur. r. tūc finito officio no tenetur: hic est casus. j. de insti. l. i. ff. pcuratorū aliqd queritur. licet per actionem mandati dno cedere vel reddere cogatur. r. tunc sicut sibi queritur ita etiā ipse obligatur: hic est casus. l. soluta. §. p. l. i. beram. j. de pig. act. que lex declarat istā materia. Nunc ad propositū qñ procur. vendit sibi procura. tori acquiratur actio contra emptorem: vel qd ad. eum peruenit p. r. merito ipse tenet. vt. hic. et. l. seruū titij. j. man. r. licet dno queratur vtilis. vt. l. iul. §. si procu. j. de act. emp. r. ipi pcuratorū que. ritur directa ppter qd potest conueniri. si ea cessit dno hz actione mada. ti cōtra dominū: propter qd conueniri pot. Secus si actionem mandati non ha. beret. tunc enim de euic. de conueniri no potest. ca. sus. est in l. si procu. et. l. j. de acqui. re. do. fm vna. solui. gl. in. d. l. seruū titij. j. man. prout dicit q. in. d.

Procurator qui pro eu. ctione. Procurator qui pro euictione. p. mittit tenet finito officio. h. d. C. oppo. s. e. l. plauti. in pnc. Bl. aliud in iudicis aliud in cō. tractu. r. assignat ratione intrabibile. Ex hac rōne videt qd si aliq. vt. pcurator obligat r. aliena no tenetur: q. rem aliena no pot. obligare s. poss. sit vedere. vt no. in l. causa. j. de pigno. ac. C. S. eo. opp. j. qñ ex facto tu. l. pot. moue. Solu. aliud. in. tu. r. cu. q. sunt administratores necessarii. aliud in. procu. qui est administrator voluntarius. Jaco. de. are. dicit idē in. p. cu. qd in tutore vt no teneat fini. to officio. casus est fm est in l. si. j. de insti. l. j. re. fert in l. et qui. C. qd cum eo. Non ob. hec lex. q. hic procu. promittit proprio noie secus si pcurato. rio nomine. vt in contrarijs. r. hoc apparet ex lite. ra que dicit fide sua asseruit. r. et sine vbi dicit vt. cula obligationis sus. cepit. Jac. bu. dicebat idē qd Jac. de are. qñ promittit pcuratorio noie. Sed qñ promittit simpliciter no expeditio vtrū pro. curatorio noie vel suo tūc pot. cedere distinctione. qu. que facit differentiam inter administratores neces. sarios et voluntarios. vt. d. l. pot. moue. §. j. qñ ex. factu. Breuiter istud qd sit dicit est cōtra casus. l. seruū titij. j. man. vbi procu. qui vendidit pro. curatorio noie obligat de euictione etiā si non pro. mittat. C. Et ideo pro huius declaratione est ad. uertendum. Qñq. est certum vtrum procu. velite obligare se an dominum vel vtrūq. r. tūc sciamus certo. Qñq. dubitat: tūc aut promittit procura. torio noie vel vt procura. qd idē est: aut promittit simpliciter no expeditio suo vel pcuratorio no. mine. Prio casu aut p. cura. se tāt obligat ita qd sibi nihil queratur. r. tūc finito officio no tenetur: hic est casus. j. de insti. l. i. ff. pcuratorū aliqd queritur. licet per actionem mandati dno cedere vel reddere cogatur. r. tunc sicut sibi queritur ita etiā ipse obligatur: hic est casus. l. soluta. §. p. l. i. beram. j. de pig. act. que lex declarat istā materia. Nunc ad propositū qñ procur. vendit sibi procura. tori acquiratur actio contra emptorem: vel qd ad. eum peruenit p. r. merito ipse tenet. vt. hic. et. l. seruū titij. j. man. r. licet dno queratur vtilis. vt. l. iul. §. si procu. j. de act. emp. r. ipi pcuratorū que. ritur directa ppter qd potest conueniri. si ea cessit dno hz actione mada. ti cōtra dominū: propter qd conueniri pot. Secus si actionem mandati non ha. beret. tunc enim de euic. de conueniri no potest. ca. sus. est in l. si procu. et. l. j. de acqui. re. do. fm vna. solui. gl. in. d. l. seruū titij. j. man. prout dicit q. in. d.

Procurator qui pro eu. ctione. Procurator qui pro euictione. p. mittit tenet finito officio. h. d. C. oppo. s. e. l. plauti. in pnc. Bl. aliud in iudicis aliud in cō. tractu. r. assignat ratione intrabibile. Ex hac rōne videt qd si aliq. vt. pcurator obligat r. aliena no tenetur: q. rem aliena no pot. obligare s. poss. sit vedere. vt no. in l. causa. j. de pigno. ac. C. S. eo. opp. j. qñ ex facto tu. l. pot. moue. Solu. aliud. in. tu. r. cu. q. sunt administratores necessarii. aliud in. procu. qui est administrator voluntarius. Jaco. de. are. dicit idē in. p. cu. qd in tutore vt no teneat fini. to officio. casus est fm est in l. si. j. de insti. l. j. re. fert in l. et qui. C. qd cum eo. Non ob. hec lex. q. hic procu. promittit proprio noie secus si pcurato. rio nomine. vt in contrarijs. r. hoc apparet ex lite. ra que dicit fide sua asseruit. r. et sine vbi dicit vt. cula obligationis sus. cepit. Jac. bu. dicebat idē qd Jac. de are. qñ promittit pcuratorio noie. Sed qñ promittit simpliciter no expeditio vtrū pro. curatorio noie vel suo tūc pot. cedere distinctione. qu. que facit differentiam inter administratores neces. sarios et voluntarios. vt. d. l. pot. moue. §. j. qñ ex. factu. Breuiter istud qd sit dicit est cōtra casus. l. seruū titij. j. man. vbi procu. qui vendidit pro. curatorio noie obligat de euictione etiā si non pro. mittat. C. Et ideo pro huius declaratione est ad. uertendum. Qñq. est certum vtrum procu. velite obligare se an dominum vel vtrūq. r. tūc sciamus certo. Qñq. dubitat: tūc aut promittit procura. torio noie vel vt procura. qd idē est: aut promittit simpliciter no expeditio suo vel pcuratorio no. mine. Prio casu aut p. cura. se tāt obligat ita qd sibi nihil queratur. r. tūc finito officio no tenetur: hic est casus. j. de insti. l. i. ff. pcuratorū aliqd queritur. licet per actionem mandati dno cedere vel reddere cogatur. r. tunc sicut sibi queritur ita etiā ipse obligatur: hic est casus. l. soluta. §. p. l. i. beram. j. de pig. act. que lex declarat istā materia. Nunc ad propositū qñ procur. vendit sibi procura. tori acquiratur actio contra emptorem: vel qd ad. eum peruenit p. r. merito ipse tenet. vt. hic. et. l. seruū titij. j. man. r. licet dno queratur vtilis. vt. l. iul. §. si procu. j. de act. emp. r. ipi pcuratorū que. ritur directa ppter qd potest conueniri. si ea cessit dno hz actione mada. ti cōtra dominū: propter qd conueniri pot. Secus si actionem mandati non ha. beret. tunc enim de euic. de conueniri no potest. ca. sus. est in l. si procu. et. l. j. de acqui. re. do. fm vna. solui. gl. in. d. l. seruū titij. j. man. prout dicit q. in. d.

Procurator qui pro eu. ctione. Procurator qui pro euictione. p. mittit tenet finito officio. h. d. C. oppo. s. e. l. plauti. in pnc. Bl. aliud in iudicis aliud in cō. tractu. r. assignat ratione intrabibile. Ex hac rōne videt qd si aliq. vt. pcurator obligat r. aliena no tenetur: q. rem aliena no pot. obligare s. poss. sit vedere. vt no. in l. causa. j. de pigno. ac. C. S. eo. opp. j. qñ ex facto tu. l. pot. moue. Solu. aliud. in. tu. r. cu. q. sunt administratores necessarii. aliud in. procu. qui est administrator voluntarius. Jaco. de. are. dicit idē in. p. cu. qd in tutore vt no teneat fini. to officio. casus est fm est in l. si. j. de insti. l. j. re. fert in l. et qui. C. qd cum eo. Non ob. hec lex. q. hic procu. promittit proprio noie secus si pcurato. rio nomine. vt in contrarijs. r. hoc apparet ex lite. ra que dicit fide sua asseruit. r. et sine vbi dicit vt. cula obligationis sus. cepit. Jac. bu. dicebat idē qd Jac. de are. qñ promittit pcuratorio noie. Sed qñ promittit simpliciter no expeditio vtrū pro. curatorio noie vel suo tūc pot. cedere distinctione. qu. que facit differentiam inter administratores neces. sarios et voluntarios. vt. d. l. pot. moue. §. j. qñ ex. factu. Breuiter istud qd sit dicit est cōtra casus. l. seruū titij. j. man. vbi procu. qui vendidit pro. curatorio noie obligat de euictione etiā si non pro. mittat. C. Et ideo pro huius declaratione est ad. uertendum. Qñq. est certum vtrum procu. velite obligare se an dominum vel vtrūq. r. tūc sciamus certo. Qñq. dubitat: tūc aut promittit procura. torio noie vel vt procura. qd idē est: aut promittit simpliciter no expeditio suo vel pcuratorio no. mine. Prio casu aut p. cura. se tāt obligat ita qd sibi nihil queratur. r. tūc finito officio no tenetur: hic est casus. j. de insti. l. i. ff. pcuratorū aliqd queritur. licet per actionem mandati dno cedere vel reddere cogatur. r. tunc sicut sibi queritur ita etiā ipse obligatur: hic est casus. l. soluta. §. p. l. i. beram. j. de pig. act. que lex declarat istā materia. Nunc ad propositū qñ procur. vendit sibi procura. tori acquiratur actio contra emptorem: vel qd ad. eum peruenit p. r. merito ipse tenet. vt. hic. et. l. seruū titij. j. man. r. licet dno queratur vtilis. vt. l. iul. §. si procu. j. de act. emp. r. ipi pcuratorū que. ritur directa ppter qd potest conueniri. si ea cessit dno hz actione mada. ti cōtra dominū: propter qd conueniri pot. Secus si actionem mandati non ha. beret. tunc enim de euic. de conueniri no potest. ca. sus. est in l. si procu. et. l. j. de acqui. re. do. fm vna. solui. gl. in. d. l. seruū titij. j. man. prout dicit q. in. d.

Bartolus super prima parte ff. veteris.

C Et mea re. Vide Bar. 2 do. in l. stipulatio ista. §. si stipuler. in v. fal. j. de verb. obl. 2 per glo. in c. qd. de usu. in v. 2. l. y. in d. l. multa. et ver. ibi. 2 po tes intelligere qd procurator no emerit. idem tes met ange. in d. l. possessio. Et Bar. in l. in l. §. si pro curator. §. act. empt. 2 sequitur pau. de ca. ibi tamen fl. gl. ibi in distinetodi etc qd ex contractu emptiois procurator no acq rit ipso lu re actio do mino. 2 ita indistincte loqit. Ita in d. l. pos sesso et si cut pretiu rei non est ex re. l. ves ditioz de re. vel ac. ven. 2 dicit post Bar. i. l. stipulatio ista. §. si stipuler. i. v. fal. de ver. obl. ita eadem rone nec res videtur esse ex pre tio ideo communis opinio in puncto iuris non videtur vera qd etiam teneat ful. in d. §. si pro cura. per. d. l. possessio. Adde quod voluit Roma. cõ flio. cccclij.

C Et re nostra. Idem erit in pensione qd in usura fm Joã. an. in. c. qd. de usu. lib. vj. facit quod not. glo. in l. nauis. in vers. iure. de rei vendi. licet gl. in d. c. qd. teneat contrarium. de quo etiam vide per do. Flo. 2 Imo. in c. accedens. circa pe. char. de preben. vbi simpliciter idem dicitur esse in pen sione quod in fructibus. tamen opi. Joan. and. vs detur verioz. Adde quod hanc. l. alleg. pro no. ro. cons. lxxvj. qd licet dominus compareat cum pro cur. non videtur eum reuocare. sed potius cause assistere.

C Si reus. et est argu. hec. l. secundum Bal. qd iudex delegatus ante litem contest. non poterit fas cere sequestrum. facit quod notat archi. rj. q. s. lq. res. in. ij. colum. Et no. hic qd confessio que fit ad litem exactionem licet fiat in causa famosa non in famat. ita not. dicit Bal. in titu. de confes. in addi. Specu. vbi omnino vide. Andre. barba.

Pro concordia. Aduerse qd qñ e i mora debitor: si curi est creditor. tñc mora exingit effectũ resul tantẽ ex mora debitoris. ita Bar. l. itẽ illa. in pnci. ff. de cõst. pe. facit ter. l. arbiter ff. Ralẽdis. ff. de arb. cñ si. arguit tñ de Drietate bar. i. hac. l. si re? pa rat? Sol. no est verũ qd Bar. dicat de necessitate reqri prestationẽ s; bñ dat p cautela et sic nõ de

Ita dicit intelligi. l. possessio. §. 2 si possessio. j. de acq; pot. In eo qd dicit qd procura. stipulatur? est de cui contentio. Illud enim quatenus est ultra pretium rei nõ est ex re nostra. 2 pot intelligere ibi qd pro cura. non emerit de pecunia dñi vt ibi dixi. 2 ex hoc rep:ebendo gl. que est hic que ponit ex epia in vtu ra pecunie. Nam usura nõ est ex re nostra? sed pro pter re. vt. l. usura. j. de verb. signi. 2 hoc modo d; hoc intelligi licet significatio istozum verborum: ex re nostra latus assumatur in tit. de stip. seruo. Cõpp. de. l. f. C. p quas perso. nob. acqui. fol. ibi pactum. l. commissio: apponitur super re que de s; hie esse nostra. et pactum illud apponitur magis in pena nõ solentis qd propter aliquam re. meã. ideo ex re nostra non dicitur apponi.

Aulus. Intelligit adesse ne col lundetur. et ex hoc dicit qd actus qui fieret per dominum esset vali dus vt dixi. s. eod. l. post litem cñ. l. seq. et argu. eius quod nota. in. l. si suspecta. j. de inof. testamen.

Ater filio. Procurator in re sua ex causa lucrativa de beret omni defendere. h. d. Eldes hic quod credit: pot esse tutor testamentari? pu pilli. Quero an hoc bodie sit correctũ. gl. hic va riat. 2 in aut. minoris. C. qui da. tu. pos. Benerit dico qd si testator sciuit qd eius fides est electa a te stator. vt in sti. de factis. in prin. Preterea cum ma ter 2 aua possunt esse tutrices nõ obstat qd sint creditrices. ergo multo magis tutores testamen tari qd matri 2 aue perũ. vt i aut. matri 2 aue. C. qñ mulier tutele officio fungi potest. dicit plene in aut. minoris. s. allega. Querit glo. an dario sit ipso iure nullus: an vero veleat sed tutor creditum amittat. de hoc fuerunt opi. vt no. in. l. propter h; re. in prin. j. de excu. tu. glo. hic et in aut. minoris videf dicere qd ant hoc sciebat testator: et erit tu tor: alias secus. dicit plentus in d. aut. minoris.

Auens. Glo. in. l. seruũ quoq. §. publice. s. eo. tenet quod quilibet etiam sine mandato admittitur ad allegandas causas absente. hic videf tur requiri qd sit procura. dixi plene in. l. pe. §. ad crimen de publicis iudicijs.

Et procuratorem. Per libet ram personam actio habita et ius habi tum conservatur. h. d.

Litis contestatio quod inducatur per contestationem.

Confessio facta in actione famosa infamat.

Iudex delegatus per litem contestationem nõ efficitur dominus litis.

Quilibet iudex potest ad euitandum iudicium fa cere qd reus conuenit deponat.

Solueret volens ad euitationem posse si non repe rit cũ cui soluere possit potest autoritate iudicis dep: nere.

Si reus. Qui paratus est solue re non cogitur iudicium suscipere

suscipere? h. d. glo. ponte casum sed non est neces se: qd lex clara est: per istam. Loquuntur 2 quiddã glo. que est in. l. i. C. de lit. contest. que dicit qd per con fessionẽ inducitur lit. contestata. Contra dicunt ipsi quia imo euitatur iudiciũ seu litis contestata. p con fessione vt hic. facit. l. si domus. §. qui confiteatur. j. de lega. j. solu. ista glo. est vera. nec ob. ista lex non enim hic contestatur tantum imo volebat solue re 2 offerrebat pecuniam vt sic tolleret oẽm spem futuri iudicij. que ratio cessat in consistente simplici ter. Item per hanc 2 legem rep:ebundum quidãz glo. qd est in. l. cecus sustinuit. s. et. j. qd dicit qd per cõ fessionem quis infamatur: quod videtur cõtra hãc. l. quid enim si famosa est actio. sed responde vt vt xi. s. proximo contrario. quia aliud est offerre pec uniam aliud confiteri tantum. Quero dicitur hic curiam potest iudex delegatus. gl. dicit qd post lit. contestata. potest ante non. 2 ita intelligit hunc tex. dum dicit in. fi. qd si lis contestata. est. hoc omne iudicis officio 2c. Sed hoc nõ 2 euerit qd per cõ b testationem delegatus nõ efficitur dominus lit. 4 vt. l. iudicium soluitur. j. de iudi. Dico ergo 2 qd qd liber iudex potest hoc facere: 2 hoc ius ante lit. cõ testa. conferatur ad euitandum susceptionem iudi cij sine post lit. contest. ad euitandum sententiam: 2 hoc addit finis huius. l. dum dicit quod si lis 2c.

C Alitimo no. quãdo aliquis vult quare vt pes nam euitet: si non reperit cum cui soluere possit: debet autoritate iudicis facere consignari 2 coras iudice offerre: 2 ad hoc veta fverũ ille reperiat: si forte esset forensis fiat p:ecentio de hoc. argu. legis si eo tempore. C. de remis. pig.

Ec civitatis. Dppo. C. eo. l. lit. contestata. hic ante. Querit glo. quid in episcopo vel alio prelato. an possit fa cere procuratorem ante lit. contestata. Quidam qd non alij qd sic. 2 isti melius. dicit in. l. j. s. eo.

C Auditor etiam scienti litem moram est demittendum.

Denuntiandũ est venditori nõ solum litem motas sed petere qd veniat ad defendendum.

Cautio rari ita prestatur quando aliquid petitur in iudicio sicut qñ petitur extra iudicium.

Denuntians procuratorio nomine tpe denũtatio nis debet facere fidem de mandato.

In casibus in quibus quis sine mandato pro absente denuntiare potest: a denuntiante potest peti cautio rari.

Auditor etiam tenetur defendere emptorẽ in con trouersia que fit resistendo ipsi emptori.

Venditor qualiter teneatur ad sumptus litis.

Qui eo qui pro testatur aliqñ nomine alieno potest peti cautio de rato si perentia inter est caueri. hoc dicit. Mo.

Casum expressum qd non sufficit venditori: em scit re qd controuersia mouetur emptori nisi sibi fuerit denuntiatum ab ipso emptore: vel ab eo qui h; mandat. vel de rato procuratur vt hic. Potest em esse emptor: non vult qd cũ defendat nec ha

necessitate vt in simili per eum in. l. ij. col. si. ibi cau tino 2c. ff. si quis in ius voca. non te. Dicit solutio nem sentit in terminis recte inuenit do. Alex. per cõflio. xij. in. j. vult incipi. redemptioz. 2c. pũ factis 2c. in antepenul. col.

Causa per. Et p hanc. l. ad de qd vos luit Bar. in. l. iustur randum 2 ad pecu nias. §. si. iur. de iure? iur. itẽ ad intellectu finis hui? l. vide tex: oim in. §: di. in. de. de perpe. et tẽpo. acc. et Barto. in dicea. l. interdum. §. fina. de verb. obli g. 2c. Banc. l. intelligit etiam si fiat obligatio 2 ante lit. cõtest. corã ordinario secus si corã delegato. vt no. Bal. in. l. si inuicem. C. de compen. 2 Bal. in. l. cõsentaneum. in. alij. colum. C. quomodo 2 quans do iudex. et ibi dicit qd non est alibi. sed Barto. hic contra.

C Delegat. Mo. de iudice delegato an possitante lit. contest. absoluere secũdam formã huius. l. Ad de Pe. et Bal. in. l. sancimus. in. vij. questioe. C. de iudi. et an requiratur depositio et consignatio. Vide Bal. bic.

C Penam euitet. Remedium ad euitandum cõmisi sionem peno. Adde text. in. l. acceptam. C. de vñ. vbi ter. no. 2 illum ter. pro concordãti alleg. Bal. in. l. si seruus. §. nunc videamus. in. fi. de verb. obli gatio. 2 adde Bar. in. l. iusturandũ 2 ad pecunias. §. ait pretor. j. de iure iuran. 2 Bar. in. l. infamem. de publi. iud. 2 ibi dixi. 2 ad istum ter. 2 ad hoc no. vide no. Barto. in. l. si soluturus. de sol. 2 omnino in dicto. §. nunc videamus. si autem decessisset sine herede non incidet et in penam si nõ soluit debito ri cum non sit cui solui possit secundum Bald. in. l. ij. in. fi. C. de iure empby. Adde qualiter quis de beat offerre vt penam euitet Pe. de anch. consilio lxxv.

C Denuntiatum. Idem in. l. non solum. §. morte. in. ij. parte principa. circa princip. idem in. l. emp ptor. C. de euitet. 2 in. l. f. C. de perit. et commo. rei vendi. et in. l. denuntiasse. in. principio. de adult. Adde Roma. consilio. cxi. 2 in quantum Bar. d; cit quod cum aliquis denuntiat procura. nomine quod debet mandatũ exhibere. vide Roma. con silio. cxiij.

C Defendendum. Et hoc licita tamen vt per gl. in. l. si cum questione. C. de euitetio. in. glo. penult ma. in. fine. et probatur in dicta. l. et per ter. 2 que ibi not. communiter in. l. si seruus quem. §. de. de l; de. causa.

denuntiat procurator noie + q tē/ porē pfectionis vel denuntiation/ nis faciat fidem de mandato: alias iuste et non creditur. vt. j. depo. l. si quis inficiatus. ¶ Mo. q in casibus in quibus quilibet admittitur pro absente etiā sine mandato vt ad faciendū tales denuntiationes. vt. l. si qd solutiō. j. de vfu. r. l. pphibere. in pn. j. qd vi aut clam. pōt ab istis denuntiationibus perit cautio de rato si pe tentis interfit vt hic. ¶ Ctenio ad glo. r oppo. q petentis nō interfit vt in glo. ¶ Mo. videt soluere tribus modis. Primo modo q interest ppter sumptus litis. ¶ Mo. ex hac glo. q sicut venditor tenetur defendere emptores quādo cōuenitur ita tenet eū defendere in cōtrouersia q fit resistendo ipso emptore agēte. facit ad hoc. j. de euc. l. eucta. §. j. vbi dicit eucta si possessor ab emptore est absolutus. S. cōdo. nō. + q venditor tenet ad sumptus litis: qd qualiter intelligatur statim dicam. ¶ Secundo modo soluit gl. ibi vel melius r. quam vide. ista gloss. vbi dicit eadem qd prius dixerat. Ideo frant. accur. faciebat vacat in toto hoc. sed videndo glo. prout ita cer die q differet hoc sol. a precedenti. q: supra iam erat restituta possessio illi eucntē: hic nō. vel dicit q supra loquitur de sumptibus? litis quos facit emptor: reuerfus in secūda qstione quā mouet: hic de sumptibus? primis litis quos facit litigādo cum eucntē: quos sibi nō restituit emptor: q habebat iustā causā litigādi. ad quos postea tenentur dñō non habente ratiō. vt. l. si sine. §. cā autē. rē ra. ba. Tertio soluit gl. q iste vēditōr satisfecerat de rato r de iudicatio sollicito illi eucntē prout renebat. vt. l. pomponius. §. sed r is. §. eo. Ad tertio interest sua sibi canerī ne stipulatio cōmittatur. vel dicit extra glossa. q interest venditoris ad initio. nam poterit esse q venditor defendens vincit: si emptor reuerfus nō habere rarum possit ite rī cōueniri r possit perdere. Ideo interest sua cauere de rato. S. r. r. videtur se referre ad casum qn ipse dederet: r fundum restitueret r sic interest sua propter sumptus litis. ¶ Op. de. l. venditores. j. de ver. ob. vbi nō tenet ad sumptus nisi sint pmissi. sol. gl. in l. i. C. de euc. videt tenere q sumptus nō possunt repeti nisi qn emptor succubuit. r ita loquitur hic: secus si nō succubuit. vt. d.

l. veditores. Bul. de eug. tenuit hic dñi p. l. si sine? §. marcellus. r. §. cum aut. j. rem ra. ba. r. l. si vt cer to. §. idem labeo. j. cōmo. Et qo dico hic. venditor: tenet de eucntione. Item tenet emptorē defendere. Aut ergo vult repetere sumptus vt illa clausula: q venditor de eucntione tenetur. r non pōt nisi re eucta. vt. l. j. C. de euc. r quod ibi no. Aut vult re petere ideo quia non defendit r tunc potest. tenet enim ipsam item defendere. vt. l. si plus. §. nota questione. j. de euc. si non facit cōmittitur stipulatio ad interesse. vt. l. stipulationes nō distinduntur. ver. celsus. j. de ver. obli. quod interesse est in sum pibus. Preterea venditor tenetur promittere emptori habere licere. vt. j. de act. emp. l. emptorem. §. qui autem. sed obligatio habere licere cōmittitur ad sumptus. vt nota. in l. stipulatio ista. §. j. in gloss. mag. infra de ver. obli. er go r. ¶ Defensor qui satisfecit est habēdus loco do mini r in eum fit executio. ¶ Inopia domini est iusta causa non defendendi. ¶ Defensor si non defendit ex causa quādo cōmittitur stipulatio de defendendo. ¶ Defensor qui satisfecit ex quo habetur loco do mini etiam ante litem contestatam non reuocatur nisi causa cognita. ¶ Talis defensor iurat de calumnia. Item dat alia procuratoris ad defendendum ante litem contestata. ¶ Si fidelis defensor denuntiat. creditor ne soluat debitori quia factus est non soluendo an sibi proficit missus.

¶ Iuris. Inopia rei non excusat de defensor. ¶ Defensor em iustis satisfecit et ideo si non defendit stipulatio cōmittit. p. p. quā. l. no. q. bona. ē. r. fabulio. Mo. j. q defensor q satisfecit habēdus est loco dñi. gl. ista pmo ponit casum in l. postea opponit r soluit. Op. po. q inopia principalis sit iusta cā nō defendēdi. vt. §. e. l. inur. §. si. Quidā tarentis dñi vnt hic defen sorē r fideiussores iurare: qd est expresse d. r. r. q casum postū in gl. alij dicit q ibi possidebant bona defensoris hic rei principalis. Alij dicunt ibi in totū erat nō soluendo hic in pte. vel hic de rigore ibi de equitate glo. hic non posuit aliā sol. r p d/ clarum non est aliqua vera. Dicat ergo quod hic loquitur in defensore sine mandato qui satisfecit vñ habuit respectū ad psonā dñi. In est em esset stenda executio. vt. l. planti. §. eo. r hoc est qd hic dicit dñi loco habend? est. ibi loquitur in defensore cū mādato: in quē executio nō debebat fieri. + ideo iusta cā nō defendendū est inopia dñi. ¶ Postemua etiā sustinere vnam sol. glo. hic qd bona defensoris ceperant possideri. que sol. licet nō si vera quā tū ad tex. tamē pōt esse vera in iure. legitiū impediētū superueniēde defensori eū excusat. vt. l. vel hereditas. §. e. r. id distinguit r ista materia qn defensor non defendit ex cā an stipulatio de defendēdo cōmittat. adic aut loqueris in defensore sine mādato: aut cū mādato. pmo casu aut cā sup/ uenit ex pte rei defensor. nō pdest vt hic: aut ex pte defensoris r pdest ne stipulatio. cōmittat vt hic fm aliam sol. S. cōdo casu qn defendit cā mandato.

dato. aut ipse satisfecit p se. r tūc sine causa sup/ peruenit ex parte sui defensoris siue ex parte defensoris stipulatio non cōmittit. vt. l. mutus. §. si. §. e. aut dominus ipse satisfecit pro defensore: r tunc aut causa non defendendū superuenit ex parte defensoris vel vtriusq; vñ inimicitie. r tūc stipulatio non cōmittitur. vt. §. eo. l. si post datum. aut sup/ uenit ex parte domini licet ab ipso etiam etus culpā: r tunc licet procurator nō defendat. vel defendere nō possit tamen stipulatio cōmittitur. vt. §. eodem. l. si defunctus. Ratio quia ipse principalis vel heredes etus possunt facere vt causa defendatur ab ipso procuratore vel alio: quod sufficeret. vt. l. om nium. §. eo. r. l. iij. in fi. rem ra. habere. sic est soluti contrarium quod fecit vt. l. si defunctus. §. e. ¶ Ex tra glo. et rex. qui dicit defensor qui satisfecit habetur loco domini etiam ante lit. cōte. no. + quod talis defensor ante lit. contest. non potest reuocari nisi causa cognita. vt. l. si cuius. §. eo. qd est domi nus litis sicut procurator per pnesta. Et plus no. ex hoc quod habetur loco domini q ipse debet iurare de calumnia. dixi in l. non solum. §. eo. et non allego istam. l. r ideo iunge eam ibi. Itē no. ex hoc quod talis defensor ante lit. contestata. potest dare alium procuratorem ad defendendū. quia loco do mini habetur. hoc tenet. Dy. de solu. l. solutionem per istam. l. C. ¶ Ultimo glo. inducit in arg. ad qstionem quod si fideiussores denuntiant creditor ne numeret debitori. quia reus factus est non soluens doctam sibi pnesta. r est questio sabbatina quam gl. ponit hic. r in l. tam mandatoris. C. de non nu. p. cur. r. l. si fideius. j. de fideius. r ibi plene de h dicit. ¶ Omnis. Qui exceptioes calumniae fas opponit non videt. boni vni arbitrari defendere. r ideo stipulatio cōmittitur. h. d. quod no. ¶ Bene istum casum q non defenditur qui calumniae se defenditur r quod stipulatio de defendendo cōmittitur quando calumniae defenditur quod no.

¶ Quod cuiusq; vniuersitatis nomine vel contra eam agatur. Rubrica. ¶ Collegia que sint licita. remissive. ¶ Si aliqua gens vellet se ponere in vno loco r facere ciuitatem quando hoc possit. ¶ Plures scholares stantes in vna domo possunt facere collegium r syndicum constitucere.

¶ Ex societate. Omne col legium est improbatum nisi appareat specialiter approbatum. h. d. ¶ Querit glo. disti nctentiam inter societates r collegia r vniuersitates. Dic vt colligitur ex tribus primis glo. ¶ Quero q collegia sint approbata. dic vt in glo. quod no. Item qua pena coerceretur qui facit collegium illicitum. dic vt in glo. Quero ergo que sint collegia approbata de iure. pmo dicit glo. + collegium multorum artificum qui numerantur in l. finali. j. de iure immu. quod not. quia per hoc habet q omnia illa collegia sunt approbata. Itē dicit glo. congregatio cuiuslibet ciuitatis castri

vel ville. quod est nouū quid. Vide f. + ergo q si aliqua genouellet se ponere in vno loco r facere ciuitatem castrum vel villā qd hoc possit. vñ detur em hoc permittit de iure qd tūc. vt. l. ex hoc iure b de iust. r iure. ibi. regna cōditā edificia collata. r crederē hoc esse verū nisi tenderet ad iniuriā vel emulacionē alterius castri vel ville. vt. l. opus. de aler. p. b. bl. de hoc dicit plene in l. si. j. de colle. illi. ibi tangit per Inno. in c. euz ab ecclesiarū. extra de offi. ordi. Et in tra predicta dicit gl. itē collegiū decurionū. Itē quilibet congregatio pro iustitia cōseruāda. vt scilicet lartū tuscanorū vel totius vniuersitatis. vide glo. Itē causa religionis vt dicit glo. Itē querit + glo. vtrū plures scholares qui stāt in vna domo simul possint facere collegium adeo qd possint facere syndicum dicit glo. q sic. Alij cōtra qz non stant simul animo faciendū vniuersitatem vel collegiū: sed vt cōmodius viuāt. S. d. dico q possunt facere collegiū vt. l. si. infra de colle. illi. que est lex greca sibi transata. ¶ Differentia inter syndicū actōrē r economum que non attenditur de iure canonico. ¶ Si vniuersitas volens facere actorē dicat factio talem procuratorem vel syndicū nō vitiatur constitutio. ¶ Error in noie. p. ract? nō vitiat qn verba de se contractū important. ¶ Quibus autē. Collegia licita possunt habere bona et agere et cōueniri p suos syndicos r actores. h. d. ¶ Mo. differentia inter actorē r syndicum de quo dicitur hic r economum de quo in l. tubemus. C. de sacrosanc. eccle. r glo. istam differētiam assignat. vide eam r no. Sed de iure canonico de ista dicitur stante non curatur. vt extra de pro cura. c. peritio. ¶ Sed quero de iure nostro. pone qd vniuersitas dicit facio talem procuratorem vel talem syndicum: cum debeat dicere actorē rem + an vitiatur constitutio. vide qd sic p istā tex. cū gl. r vide casus j. eo. l. itē eozū. §. sed si ita. Contra rium credo. nam licet erratus sit in nomine + contractus si tamen verba de se contractū important talis error non vitiatur. l. si vno. in prin. §. loc. vbi ponitur donatio pro remissione. vt. l. si oici. C. loca. vbi ponitur locatio pro contractu innominato. vt. C. de susp. tu. l. ij. et ibi

Inopia domini. q inopia inducit ex parte petitione in rellige facta cessio honorum alij eēt sal fa fm bal. in l. incen diū. in pn. C. si cert. pet. r cōtra istam glof. vide Bal. in l. si quis. §. si qd cau.

¶ Per istā l. r Spec. in titu. de procur. §. j. verū. sed nūquid de fenois.

¶ Et hoc iure. Ad quod dicitur post bar. autē. §. de oper. no. nun. post Barto. in d. l. ex hoc iure.

¶ Quib? autē. vtrū autem de fenois butis ciuitatis equiparetur iuro r vel pcuratorū vide i. l. iusturā dum r ad pecunias. §. i. ff. de iur. et in l. illud. §. actor. j. e.

¶ Andre. Domate. ¶ Sed qd ro. vide Alex. cons. lum. v. in iij. volu.

a **N**untius generalis, nuntius generalis non potest constitui. adde Barto. in. d. l. que autem. 2. v. de Bal. in. v. l. ei qui. C. quod cum eo.

b **S**i mutuum. Vide. l. iulian. §. si procurator. ff. de actio. empti.

c **T**enere. **A**do. Addo Barto. j. v. s. no. au. tem.

d **L**. ei q. no. singu. ex. d. l. ei q. fm Bald. ibi post L. y. 2. bar. hic q. si li. ber homo gerens ne goria mea suo nomi. ne contra hic se obli gando. l. z. no. habeat mandatum potest do. minus con ueniri si in re eius est verum ut si ratifica. ut.

e **I**tem an sit necesse adde bal. i. l. falsus. C. de fur. qui saluar. Dyn. do. Pet. in. c. cum ex ob. fi. de pres. scriptio.

a **T**ransit cuz dicitur Dy. non tamen facit mentionem de Bart. hic vide que tibi dicit la. te. Andre. Barba.

f **A**dans datur. et facit ad no. ta. per Barto. in. l. multum. de conditio. et dem. stratio. et de hoc tibi dicit in apost. mag. 2. p. Bald. 2. jmo. in. l. qui in domini. ff. de testa. vbi late per Bal. in. l. i. in. xxi. col. de confes. per Bal. late tu. l. falsus. in. viij. col. de furtis.

aut costat qd contrahentes voluerit q obligaretur alter sibi vel ambo. s. stamus certo. aut dubitatur 2 tunc aut pcurator dicit se cotrabere pcuratoris noie 2 tunc an ipse teneat dicit. s. si. ij. l. pcurator q p euerit. In casu tñ. s. nostri vbi procurator: acc cepit mutui procuratoris noie dñi. ipse no obligat. qz sibi nihil querit nisi seipsum sponte obli get. vt est casus hic. Si vero no dicit pcuratoris nomine dñi. 2 tunc aut expresseit causam quare hoc faciebat. s. vt expeditur in negotijs dñi 2 cotrabes cū eo sciebat eū esse procuratorē 2 idē qz pcuratoris noie vt cotrabere vt hic. ibi vt. creditorē tñ vel vt pignus tuis liberet. q. no. 1. qz in expresseione cause presumitur fieri cōtemplatione eius ad quē illa cā spectat: aut causam non expresseit s; cotraxit simpliciter nihil exprimendo: 2 loquor de eo cotractus qui ita pertinere pot ad procuratoris: sicut ad dominū: 2 eodēqz: sicut mutui: 2 similia: 2 tñc ipse pcurator obligat. vt. l. eū. C. si cer. per. An dñs obliget aduerter. aut quis cotraxit cōtēplatio ne dñi: 2 tñc et dñs obligat. ar. hui. l. aut no cons traxit cōtēplatione dñi qz forte nihil sciebat de mādatorē: 2 tñc dñs tenet vili iustitia. casus est i. l. si mutua. C. de inflito. Si enim hoc operat rati habitio sequens. vt. l. ei qui. in. fi. C. qd cū eo. mul tomagis mādatus pcedes. 2 hoc videtur tenere gl. hic in sequēt membro dñ tractat de eo qui gessit sine mādatorē. Predicta vera qz mandatu fuit ipale ad sic cotrahēdū. tñc enim ad obligandū dominū sufficit q. pcurator expresseit se cotrabere in dicta causam in qua constitutus est procurator vt hic. ibi vt creditorē vel vt pignus liberet. l. z. mētiatur. vt. l. j. §. no. aut. ver. sed 2. si in pccis. j. de exercit. 2 hoc videt tenere Azo. in. sum. de exercitoria. 2 jmo. in. c. vlti. extra de fidei. Si vero in mandato causam no expresseit. vel forte no dixit se procuratoris noie cotrabere vt dicitur est. 2 tñc ille qui ager et contra dñm in casib; in qbus dicit dñm obligari deberet hoc pbare. vt. l. si mutua. 2. l. ei qui. in. fi. C. qd cū eo. vel salte deberet probare dicta pecunia dñer sam esse in dñi vtilitate. vt. d. l. et qui in fin. Sed si no haberet mādaturē speciale ad sic cotrahēdū. il le qui cotraxisset cū eo ignorans mandatu tñ contra dñm nullā actionē haberet: qz ad hoc vt dñs obliget vt in casu pdicto dicit vt ille qui cotraxit cū pcurator sciat ipm in re dñi cotrabere 2 dñs hoc expeditur. vt. l. si. de exercit. nisi pbaret pe cunia esse veram in domini vtilitate. vt. in. d. l. ei q. in. fi. C. qd cum eo. Quero extra gl. ex predictis liquet an sit necesse q. pcuratoris dicit se cotrabere procuratoris noie dñi. Itē an sit necesse qz ille qui cotrahit cū pcurator sciat procuratorē vt habere mādaturē. C. qz qro an sit necesse salte q. pcurator ipse sciat se habere mādaturē videt q. no. vt. l. quero. ff. de eo q. p. tu. 2. j. sam. her. l. q. erat. 2 si cer. per. leius qui in prouincia. Dy. in quodaz consilio videt dicere qz ille leges hnt locū qm ad hoc vt ipse pcurator obliget ex cotractus man dati. non enim obligatur si ignorat. vt. l. filius. §. multus. §. tit. ij. Sed qm ad pcedicandū et qui mandatu non requirit scētia pcuratoris. Doc vt detur falsum et contra tex. j. iudi. sol. l. ij. qd de tutore.

tutore. s. b. i. vel dum ignorat. Si enim ignoraret mā datum non potest obligare dominum vt procura tor: sed vt negotiorū gestor: si eius contemplatio ne gerit. Sic ergo 2 cautus ex predictis quando conuenies aliquē ex contractu procuratoris quas positiones habes facere. Predicta vera sunt qm ad actionem que debet oriri inter dominum 2 euz qui cotrahit cū procuratore. Sed qm ad actio nem que debet oriri inter pcuratorē 2 dominū no est necesse qz pcurator expresseit se noie dñi facere. tex. est. j. de interro. actio. l. qui seruū. videt enim semper factum qm est inter eos ex vigore pcedentis mandati. Facit. j. mandati. l. si pcurator. §. mādati. L. ij. enim aliter faciendo delinqueret p curator 2 venire contra fidem datā hoc no debet mus presumere. vt. l. merito. j. pro focio. Sunt ras men quidam actus qui no possunt celebrari nisi dicitur vel intelligat noie dñi. vt iudicium ex parte actoris maxime. facit quod not. s. ti. ij. l. pcurator qui pro euictio. C. de no. actio. l. quid in actu quando alij quis gerit sine mandato. in hoc dicit gl. tus opti me die vt in ea. 2 in eo glo. allegat. l. vlti. j. qd cum eo. dic qz ibi interuenit tacitum mandatu ex eo qd dominus erat solutus sic facere. facit. l. vel vniuersi forā. j. de pig. actio. Quero 2 quid in actore cū iustitias vel tutore contrahentibus et alijs hūmō. dicit vt in. l. ciuitas. j. si cer. per. 2. l. post morte. §. j. j. quando ex facto tu. Quero quid in prelato cō clese. dicit doctores in aut. hoc ius potest. C. de sacrosan. ecclie. 2 jmo. extra de deposi. c. j.

Si quis pecuniam. Adandata fa crum ab hāio mei causa mihi actionē gestorum non tollit. mater iam huius legis plene expedit glof. C. de fur. l. i. si tu. Inrelligat tamen hunc. §. 2. materiam istam quando pecunia missa fuit simpliciter: secus si ob certā causam vtputa: si aliquis mitteret pecuniam tibi vt emeris sibi codicem: licet tibi non daret: s; ipse emerit non posses tu ab illo repetere. casus est no. in. l. titio. in. prin. j. ad munici.

Sed 2 si quis negotia. Qui ge gotia animo depredandi actione negotiorū gestorum tenetur: ipse tamen agere non potest: nisi quatenus dominus factus est locupletior. h. d. C. de v. l. si in area. ff. de cond. inde. vbi dicit qz no com petit actio: fed retentio. Sol. hu. hoc fatebat. Jo. contra per. l. in hoc iudicio. §. dicitur sum. j. cōmuni dñi. Ad istum. §. respondet qz hic gessit noie dñi: licet haberet animū depredandi. in contrario noie suoz in re tamen aliena. Doc sentunt hic glo. parz uula: etiam glo. magna. Sed qualiter probabit qz accesserit animo depredandi. Respon. tempore reddende rationis si quidem celat 2 suppmit: p sumitur ab initio talem animum habuisse. arg. j. ad mace. l. sed 2. l. §. proinde. simile qui celat res hereditarias perdit beneficium falcidie: vt. l. pau lus. et. l. beneficium. j. ad. l. fal. 2. l. sancim. §. illo. C. de iure delibe. et quod hic dicitur in gestore multo magis puto ides in tutore. 2 sic debeat determinari. l. ij. §. sufficit. j. de contra. iudi. tute. quod no requiritur qz pupillus sit locupletior: nisi quando

tutor accessit animo depredandi. **Si quis ita.** Quatenus cta ad gerentem actio ista non oritur: sed in qm spectat ad aliu ori tur. hoc dicit. In eo qd dicit fēis. facit pro opti. Joā. postea in. l. iij. in fi. §. e. de quo dicitur. j. eo. l. que vti liter. §. si.

Si quis quasi. Error in perz fona gestoris no ipedit nasci actio nem negotiorum gestorum. hoc dicit. facit. s. e. l. ij. §. hac actione. licz enim iste gesserit necessitatis supple tione: tamen habet hanc actionē.

Peculium filij vel serui est patris vel domini: 2 si geratur eorum contemplatione tenetur negotiorū gestorum. **W**estum esse alicuius cōtemplatio ne probatur probata amicitia inter gerentem 2 eius cuius cōtemplatio ne videtur esse gestum. **Q**uod meo nomine gestum non est ratum non possum habere. et quan do numero. 7. **A**ctio negotiorum gestorum cotra me datur quando negotium non est gestum mei contemplatione: sed ad me pertinet re ipsa. non in solidum sed quatenus factus sum locuple tor.

Filius 2 seruus in contractu gesto respectu peculij qm nihil est in peculio naturaliter non obligatur. **A**ctio negotiorum gestorum no datur quando negotius spectat ad eū quoquo modo re ipsa ita quod eo nomine potest esse actio cotra aliu ad quem re ipsa spectat.

Sed si ego. Si negotium potest periri necesse ad eum cuius contemplatione geritur quoquo modo re ipsa contra eum cuius vere est non agit etiā si ratum habeat. 2 no potest habere ratum quod suo nomine no est gestū. h. d. C. de namus ad apparatum. **M**or. primo 2 qz peculij filij vel serui est patris vel domini. adeo qz si eorum cōtemplatione geratur tenetur negotiorū gestorum. facit. l. ij. §. sed verum. j. de mino. **S**ecus do not. 2 modū pbandi quomodo alicuius contemplatione dicitur esse gestum scilicet amicitia inter gerentem 2 eū cuius contemplatione dicitur esse gestum. d. eam statim in. §. item querit tur. **C**ertio no. 2 qd meo noie no est gestū rati habere no possis: **Q**uarto not. 2 diligenter qz qm

a **A**ctore ciuitatis. quid in pu pillo an idem sit sicut in ecclesia. an requiratur verti in et vtilitate. vide glof. h. 2 Bal. in. l. et qui. C. qd euz eo.

b **C**irca que rit. Adde Bar. in. l. si mandatum. C. c.

a Dupillus. plene per Bart. & docto. in l. si manus datum. C. eo.

b **C** loco igitur videtur quod in casu. d. §. sed si ego non fallat regula posita in litem si computant. in fi. §. eo. licet Bar. sentiat contrarium in l. si mada tū. C. eo. r. §. in hoc §. ad §. Fal go. in d. l. mandati. C. eo. r. nō est alibi §. ang. hic.

c **Q**ualit. p. b. abitur. adde. bar. in l. mada tū. C. e. r. r. vide. §. mort.

d **R**atib. bitione. ut q. r. l. itas ad me non p. inet seu r. rectus r. sentio vtilitate n. velim. vt si ex q. is pecunia a debitoze meo vel emiar. e no mine meo vel p. d. is rē meā no minemeo. nā istis casib. nō cogar ratum habere: se cunin alijs scribus. l. p. p. onius cū glof. in ver. habe ri. r. adde. l. si pecu nā. C. eo. r.

e **M**atura l. ratione. vide Bar. ro. in l. q. uis. s. solum. matri.

f **D**omino. vt. §. ea. l. §. quod si amicitia. Si enim probetur scientia tantum hoc est q. sciat negotium ad re cura & sollicitudine pertinere nō p. ut sufficere vt videatur eius cōtem platione gestum. vt. §. ea. l. in princ. sed quantum ad eum ad quem nego tium vere spectat videt q. sola scie tia sufficit: vt supra eadem lege. §. si quis ita. in fine. nisi sit aliud quod presumptionem tollat vt dicam statim. **C** Secundo est negotium nostrum re ipsa. hic glossa disti. guit. et dicit glossa quando in rem meam impendis. Idem puro si acci sione rēl. me. l. s. non in rem meā vt §. proxi. §. fm opt. quam tenui. In isto negotio glo. distinguit aut fuit gestum contemplatiōe eius aut nō. **2** si quis latius p. aut fuit gestum con templatione domini: aut alteri. p. pri mo casu dominus tenetur in solidū: nisi gerens accesserit animo depre dandi. vt. §. ea. l. §. sed et si quis. qd. qualiter probet ibi dicit. Item nisi dñs esset pupill. vt. §. e. l. si pupil li. r. C. eo. l. ij. Aurest. gestū nomine alterius r. tunc aut alterius tertij aut ipsius generitis. primo casu aut ad illum tertij negotij potest perz tinere alio modo q. re ipsa: r. nō im peditur actio cōtra dominū. vt. §. e. l. ij. in fin. r. §. ea. l. in princ. Aut pōt pertinere re ipsa quoquo modo: et tunc aut eo noie potest esse actio. et non tenetur dominus ex sua perso na. vt. §. eadem. l. §. sed et si ego. aut eo nomine non potest esse actio: tunc est idem acti ad eum cuius noie gerit nullo modo potest pertinere. vt. §. e. l. §. sed r. si ego. ver. eodez lo co. Si vero nullo modo potest per tinere ad eum cuius contemplatio ne geritur. tunc sine dubio dominū tenetur. vt. §. eo. litem si cum puta/ ut in fin. r. §. ead. l. §. e. d. r. si homi nis. r. §. si tū. nō tamē tenetur in so lidū sed quatenus est fact. locupletior. vt. d. ver. eodez loco. **7** Nota er go multum q. ad hoc vt dominus reatetur in solidum debes probare duo: sces negotium gestum r. eius cō templatione gestū: sed si non proz bares eius cōtemplatione gestum debes probare negotium gestum

et ipsum locupletiarum: vt dicto versu. eodem loco. Alias ista actio non competeret. Ubicumq. autem dixi dominum teneri in solidum intellige nisi gestor accesserit animo depredandi: vt in. §. sed et si quis negotia. §. eadem. l. **C** Sed iuxta hoc querit qualiter probatur domini contem platione gestum. **R**espond. eo ipso quod appareat quod gestor sciebat negotium ad dominum perz tinere: vt. §. ead. l. §. si q. ita. in fi. §. nisi ex aduer so probetur qd. alterius contemplatione sit gestū: vt in. §. sed si ego. versu. quod si amicitia. §. ea. l. **3** autem aliquis gessit negotium alienum vno proz prio nomine: tūc dicit vt in glo. que clare loquitur. **C**oncludit ergo glo. q. per viā retentiōis succury rat nō per viā actionis. **Q**uod est verū si queramus de actione q. ouit ex ipso negotio gesto. impediēdo in re. **5** quādoq. gerit aliud negotij: q. ille qui in pedit in re restituit ipsam et ad que spectat. vtrus ex isto negotio gesto restitendo ouit cōditio in debiti quasi plus debito restituerit: dicit in l. q. ex ceptione. §. sed r. si quis. j. de cōdi. indebi. **2** r. tūc est negotij nostrū rati habitio: de quo remittit glo. ad proxi. no. **2** u. dicit vt dicit. §. eo. l. pomponij. el. j. in vit. col. **4** Quarto modo est negotij nostrum ipso gestu. **D**icit glo. q. hoc est nomē magistratē. q. r. ter. appellat ipso gestu qd. soluo pro te. quo ca su: aut soluo tuo noie r. postum repeter: aut nomi ne meo: r. tunc est opt. inter **3** o. r. **3** o. ita dicit gl. quā glo. **2** y. examinat. **C** de cōdi. inde. l. si a patre. in vit. q. **E**t finaliter dicit sic fm p. e. q. aliq. sol uit noie suo debiti alterius: aut representabat du plicē personā: vt q. ex heres. r. est vera opt. **3** o. nō nō representabat duplicē personā: r. est vera opt. **3** o. **2** u. dicit indistincte esse veram opt. **3** o. cū aliqua additione. **D**icit enim **3** o. q. si aliquis sol uit debitus alieni suo nomine hys actionē negotio rū gestozū cōtra verū debitozē: si postea cum cos gnouerit soluens cōstituit in animo quod pro ver ro debitoze sit solutus. supple r. creditoz: cui est sol utū hoc acceptauerit. casus est in l. si tibi. j. de do na. **N**ec ob. qd. dicit **3** o. soluenti nata est cōditio indebiti. ergo eadē solutio nō parit liberationē: q. hoc verū est ab initio: sed ex postfacto hoc pōt contingere. r. ex. est. in l. si vendidero. §. si ritius. j. de furtis. **S**oluit debitum meum. idem intelligas de eo qui soluit debitum meum. idem intelligas de eo qui pro me suscepit iudicium: vt. j. e. l. solue do. r. j. de iudi. l. de qua re. **C**um absentē. **Q**uom to negotium quod pertinet ad nos more ciuitatis est in istis donis nuptialibus r. similibus. de quib. habes in l. cum plures. §. si. j. de admini. tuto. l. i. §. sed nonnullos. j. de tute. et ra. dicitra. **C** Sexto modo scilicet naturali ratione: p. r. p. tusa si ego ex p. bus tui contemplatione tui recogitand ad hosti bus tuium consanguineum quem recolligere debe bas naturali ratione: in l. sed si ideo. et. l. p. ceo. dendi. soluto matrimonio. **C** Septimo modo ex virtute cutusdam consequentie. de hoc dicitur in l. ex facto. j. e. **P**redicta vera q. gerit negotij alterius de quo loquitur prima pars edicti: sed quando geritur negotij qd. nullius est vt heredi tarium

tarium: de quo loquitur secunda pars edicti: tunc illud fingitur heredis fuisse adita hereditate. ideo ad ipsum potest pertinere omnibus modis quos supra dixi.

1 **B**estor quando teneatur de neglectis.

2 **Q**uod quis dimisit gerere qualiter intelligatur. **A**duocatus debet probare voluntatem gestoris fuisse ab initio.

3 **S**i de volūtate gestoris nō apparet p. sumā illud ab initio voluisse.

4 **B**estor qui fecit vineam zappari non potest illam dimittere in medio anni.

5 **I**n his que tempore non limitantur vt locare domum r. similia: gerens potest dimittere quando vult: nisi possit sibi imputari.

6 **Q**uid debeatur probare actor contra non gerentem qui accessit vt quedam gesturus que alius gesturus erat.

7 **Q**ui accessit ad gerendum vnum negotium non de ber a se exigere.

8 **N**emo sine actione experitur.

9 **E**xceptio: tu non habes actionem impedit lris in gestum: nisi causa cognita requirat altiozem in dagitum.

10 **V**erba ista si negotia mea gesseris r. c. non inducūt mandatum.

Aideamus. **C** Bestor. tenet. de neglectis si alius erat gesturus. Item si a se non exigit: secus si non exigit ab alio: nisi esset de illis personis que possunt agere sine mandato: hoc dicit cū seq. r. in princ. sequen. v. q. ad s. item si fundum. **C** Oppo. j. de eo qui tenet a se gestis r. m. vt. C. e. l. tutor. glo. soluit duobus modis. que solutiones debent simul iungi. **D**ic ergo lat. **1** vrum r. quis teneatur de neglectis. distinguit aut ab initio cepit gerere r. postea dimisit r. tenetur ar gu. l. in cōmodo. §. sicut. j. cōmo. **A**ut nō incepit: r. tunc aut accessit ab initio. vt omnia gesturus: nec fecit tenet de omnibus: vt. l. pomponius in nego rija. cū. l. seq. j. eo. **A**ut accessit vt gesturus aliqua: r. tunc aut alius non erat gesturus: r. non tenetur nisi de gestis: vt. C. e. l. tutor. **A**ut alius erat gestu rus. r. tunc aut ille alius erat diligens r. tenetur de neglectis alias nō vt hic. **C** Oppo. j. de eo qui pro tuto. l. §. si. **S**olu. aliud in protutor qui gerebat suspicione necessitaria: aliud in gestor voluntario vt hic. **C** Pro declaratione predictorum queror. di xi supra: r. si incepit gerere r. dimisit tenetur de omnibus. **C** Quero r. quomodo intelligatur dimit tere. **R**espon. ter. in l. tutor. **C** eo. dicit q. hinc ges sioni voluntas imponit finem: quod intelligens dum est de voluntate quam habuit ab initio cum accessit ad gerendum: vt patet ex predictis. probatur in l. pomponius in negotijs. in fi. cum. l. se que. j. eo. si vero dimiserit alter q. habuit voluntatem ab initio tunc tenetur. **D**ebet ergo esse caurus ad uocatus vt probet de voluntate quā gestor habuit ab initio. **C** Sed pone q. de voluntate non appa ret. certe presumam illud ab initio voluisse qd. fe cit vt. l. sed r. iulianus. §. proinde. j. ad macedo. na. **Q**uid r. ergo dices si fecit vineam zappari vel putari: poterit ne dimittere in medio anni dicit

gram culturam. **A**idetur q. sic: quia sufficit si cui vel in paucis r. c. vt. d. l. tutor. **C** eodem. **C**ontrarium puro: q. totius anni vna cultura est: vt. l. diuortio. §. si fundo. j. solum. matri. r. ab initio videtur habuisse annum gerendi negotium rotius illius an ni: vt. litem queritur. §. qui imple to. j. lo cati. r. pro hoc quia qd. dicit p. tenetur de gestis: intelligitur r. ne glectis eis cōneris: vt. l. tres tutoz res. j. de admi. tu. **P**redicta vera in his quozum vnus anni vel certū tēz potis dicitur vna cultura: sed in his que sic non limitantur tempore. vt locare domum ad pensionem r. simi lia. quod potest fieri infra vnum an num vel mentem vel similia: tunc po test dimittere quando vult. ar. g. d. l. item queritur. §. qui impleto. qd. in telligo dum tamē sibi nō possit ali qd. imputari: q. forte alius accede ret ad gerendum si sciret eum dimit tere. ar. g. l. si mandauero tibi. §. si. j. mada. r. ar. hulus. §. **C** Quero r. q. n. accessit vt quedam gesturus: r. alius ge sturus erat: quid bz probare actor vt faciat eum teneri de neglectis. **R**ñ. q. alius erat gesturus oia. r. p. q. ille alius erat diligens. Item q. p. pter eum qui gerebat quedam ille omissit. hec oia. p. banf. hic in ter. ad de quartum: scilicet q. iste qui gere bat quedā hoc sciebat. **E**rgo lat. **1** vrum nō posset sibi imputari culpa. ideo non tenetur. **C** **A**lio ad versu. certe. **C** **Q**uero r. vrum ille qui ac cessit ad gerendū vnum negotij debeat a se exigere. **S**i. d. p. utat finalē de terminat q. nō. **C** **D**etra de terminatio nē gl. vt ter. hic. **2** quid est de eo q. qdā gessit. r. h. a se tenet exigere. **S**a reoz si alij erat gesturus oia: als tes neo opt. gl. p. l. si remunerabit. §. apd sul. quā gl. alle. **F**acti p. habuistis m. r. atū. l. l. q. p. o. §. si. s. de. p. cu. **C** **E**le nio ad ver. q. p. **M**o. q. sine r. actioe b nemo experit. **C** **C**o. r. d. ite. in gl. **C** **E**x quo collige q. ista exceptio tu nō habes actionē impedit lris cons test. de em. ter. q. nulla actionē inter d. dere potuit. vñ ipm. p. ponere in iudi cio sibi interdicit. q. gl. de nemo sine actione experit. r. sic ipm. experiri **C** **E**x quo collige qd. intelligi nisi cā cog nita r. q. rat altiozē iudagitū. vt. l. nā r. postea. in p. n. r. qd. ibi no. j. de iu reiu. r. ibi dicit. **Q**uerit gl. vtrū saltē **B**. determinat q. nō. quā vide r. no. **C** **A** d. si. l. op. dicit hic nisi vtrū re misse sint. nā remitti nō p. ante q.

C **A**lio ad versu. certe. ad de glof. r. Bar. in l. tutor. in fi. C. eo. §. qd. o. debet fieri ista certifica tio. vid. ibi per Sal. **C** **A**lio ad versu. q. p. Mor. quādo cer tū est que non habe re mandas tā non ad miteri: **E**rgo lat. **1** vrum nō posset sibi imputari culpa. ideo non tenetur. **C** **A**lio ad versu. certe. **C** **Q**uero r. vrum ille qui ac cessit ad gerendū vnum negotij debeat a se exigere. **S**i. d. p. utat finalē de terminat q. nō. **C** **D**etra de terminatio nē gl. vt ter. hic. **2** quid est de eo q. qdā gessit. r. h. a se tenet exigere. **S**a reoz si alij erat gesturus oia: als tes neo opt. gl. p. l. si remunerabit. §. apd sul. quā gl. alle. **F**acti p. habuistis m. r. atū. l. l. q. p. o. §. si. s. de. p. cu. **C** **E**le nio ad ver. q. p. **M**o. q. sine r. actioe b nemo experit. **C** **C**o. r. d. ite. in gl. **C** **E**x quo collige q. ista exceptio tu nō habes actionē impedit lris cons test. de em. ter. q. nulla actionē inter d. dere potuit. vñ ipm. p. ponere in iudi cio sibi interdicit. q. gl. de nemo sine actione experit. r. sic ipm. experiri **C** **E**x quo collige qd. intelligi nisi cā cog nita r. q. rat altiozē iudagitū. vt. l. nā r. postea. in p. n. r. qd. ibi no. j. de iu reiu. r. ibi dicit. **Q**uerit gl. vtrū saltē **B**. determinat q. nō. quā vide r. no. **C** **A** d. si. l. op. dicit hic nisi vtrū re misse sint. nā remitti nō p. ante q.

a Andre. Pomate. C. Mot. q. petere. Vide an. l. falsum. ij. col. C. de falsis.

b M ob. nos di. imus q. quoties iudex procedit ad vltiora tacite debet pronuntiare exceptione non ob stare: vt Bart. 2. ibi dicit in l. a. procedente C. d. oila. hoc limita tur quado esset talis exceptio super qua nisi videre tur pronuntiarum no possit vltiore r. q. p. f. r. text. est 2. ibi not. Bar. in l. quod si in die hie al. leg. ite l. m. m. ita quado de v. cta excep. ptide fuit plene cog. nisi per rex. hic et no. doc. in c. infirmum. re. de offi. deleg. no. Bart. l. q. rone. s. 2. duo fra. tres. r. l. na. 2. post. ea. s. si m. no. de iur. retur. per Bal. in l. si iudex. s. de bis qui sunt fut vel alle. tur. tre. fallit qm simul pcedit sup emergentibus 2. super principal. c. exhibita. 2. ibi doc. de iud. 2. ibi dicit doc. qd iudex tamen pot pronuntiare pcedendo ad vltiora reseruat exceptionibus emer gentibus p id qd habet 2. no. in. c. addisoluenda. de despon. impube. licet hoc facere non debeat. sed prius cog. noscere de ipsa emergentibus vt no. glo. in. c. cu contingat. de offi. delega. quid autem si dicat iudex non admitto exceptionem. die qd perinde est ac si diceretur reus scdm Bald. per illum tex. in l. si ad. f. C. de neg. gest. 2. predictis adde Bal. in l. si in vlt. col. C. de ord. cog. 2. omnino Ange. et Imo. in l. si queramus. ff. de test. 2. Bndic. de pl. in. l. si liberis. s. fina. alias est l. liber. s. fina. de lib. causa. Adde quod iudex procedendo ad vltiora non dicitur reuocare. Roma. cons. c. xli.

Item si fundu.

Besor tenetur totu reddere quod ad se peruenit. b. d. C. Mot. q. petere. s. aliquid vt p. o. cu. cu no sit 2. c. d. sequi est obreptio vt hic. ibi per obreptione ec. sed qui per obreptione ne aliquid cōsequitur incidit in crim. men falsi. vt. l. si quis obrepsit. i. de fal. ergo hic incidit in crim. falsi scilicet doerit se habere mandatu vel dominu ratum habeat. vt. l. si p. cura. falso. s. de condi. ob causam. facta ad ea que dicit. s. de procuratoribus. l. procura. qui pro enictione. C. compensatio q. no videtur resecta coipio q. pronuntiat sup prin. cipali.

Dellatum in iudicium post litem cō testatam potest etiam per sententiam diffinitiuam terminari. Actio ita perpetuatur p modu exceptionis in iudicio deducte sicut p modu actionis 2. lis sup ea pteset.

si iudex. s. de bis qui sunt fut vel alle. tur. tre. fallit qm simul pcedit sup emergentibus 2. super principal. c. exhibita. 2. ibi doc. de iud. 2. ibi dicit doc. qd iudex tamen pot pronuntiare pcedendo ad vltiora reseruat exceptionibus emer gentibus p id qd habet 2. no. in. c. addisoluenda. de despon. impube. licet hoc facere non debeat. sed prius cog. noscere de ipsa emergentibus vt no. glo. in. c. cu contingat. de offi. delega. quid autem si dicat iudex non admitto exceptionem. die qd perinde est ac si diceretur reus scdm Bald. per illum tex. in l. si ad. f. C. de neg. gest. 2. predictis adde Bal. in l. si in vlt. col. C. de ord. cog. 2. omnino Ange. et Imo. in l. si queramus. ff. de test. 2. Bndic. de pl. in. l. si liberis. s. fina. alias est l. liber. s. fina. de lib. causa. Adde quod iudex procedendo ad vltiora non dicitur reuocare. Roma. cons. c. xli.

Ex duobus. de isto. textu vide Bald. in lege filie. in prima columna. C. familie hereticum. allegant in lege titum. Saltero. j. de administra. tust. to. post Barto.

Si quocumq.

Si iudex. s. de bis qui sunt fut vel alle. tur. tre. fallit qm simul pcedit sup emergentibus 2. super principal. c. exhibita. 2. ibi doc. de iud. 2. ibi dicit doc. qd iudex tamen pot pronuntiare pcedendo ad vltiora reseruat exceptionibus emer gentibus p id qd habet 2. no. in. c. addisoluenda. de despon. impube. licet hoc facere non debeat. sed prius cog. noscere de ipsa emergentibus vt no. glo. in. c. cu contingat. de offi. delega. quid autem si dicat iudex non admitto exceptionem. die qd perinde est ac si diceretur reus scdm Bald. per illum tex. in l. si ad. f. C. de neg. gest. 2. predictis adde Bal. in l. si in vlt. col. C. de ord. cog. 2. omnino Ange. et Imo. in l. si queramus. ff. de test. 2. Bndic. de pl. in. l. si liberis. s. fina. alias est l. liber. s. fina. de lib. causa. Adde quod iudex procedendo ad vltiora non dicitur reuocare. Roma. cons. c. xli.

Ex duobus.

actionem auri contra prohibentem: non contra alium non prohibentem socium. hoc dicit. C. oppo. de ratione quam fecerunt con sultus. quia si sunt socij. ergo vnus ab alio repetit id quod soluit. Blo. s. respondet. quia hoc no potest intelligi in socijs omnium bonorum: sed alieius rei vel societatis incidentis. Blo. vltima soluit aliter. scilicet quia hec prohibito habetur perinde ac si pro sua parte soluisset. quod satis placet. C. oppo. pactum factum vni ex duobus rejs socijs potest alteri. vt. l. eadem. s. pmo. j. de duobus

duobus rejs. ergo et prohibito vnus. Sola. hic erant socij et non correi. ibi correi et socij. Vel aliter aliud in ista prohibitione que habet vim particularis solutionis vt est dictum. s. proxi. aliud in pacto. de hoc dicit plene. j. de duo. rejs. l. ex duobus? in illa questione an pactum factum vni profit alijs. De ista prohibitione habes. C. eo. l. si. tangam vos bis. j. eo. l. soluendo.

- 1. Presentia partis q. no requiratur in dependē tibus a mera voluntate alicuius.
- 2. Differentia inter ratihabitionē 2. contrarium.
- 3. Actio quomodo possit esse in pendent.
- 4. Contractus emptiois 2. reditiois nuda voluntate te no tolluntur sed requirit consensus vtriusq.
- 5. In casibus in quibus actio est vere vel fecte in pendent natiuitas actionis potest impediri vel fingi non nata nuda voluntate vnus.
- 6. Nuda voluntas que appellatur.
- 7. Dolus commissus quando videatur remissus per simplicem remissionem.
- 8. Quod operatur dolus in constitutione actus id operatur in eius destructione in actionibus bonez fidei.
- 9. Dolus quō possit dare causam gestioni.
- 10. Reprobare qm possum qd semel approbati.
- 11. Approbati qm possit qd semel est reprobatum.
- 12. Reprobatio an trabatur retro sicut ratihabito 2. prohibito comparatur.
- 13. Habere ratum precise quando quis cogatur 2. fol uendo interesse quis liberetur.
- 14. Rati habere qd qd cogat p iudices no est necesse q. pars adeat iudice: potest tamen si vult.
- 15. Abicq. qd tenet ad factum ex legis dispositione tunc quis cogitur precise ad factum.
- 16. Regula quod vltiter gestum quis cogatur habe re ratum in quibus casibus procedat.
- 17. Effectus ratihabitionis necessitate.
- 18. Verbum denotat factum: aduerbium qualitatem facti.
- 19. Ratihabito quid operatur in negotio qd est no strum ratihabitione.
- 20. Si fuit erratum in ratihabitione quod pceditū generetur ratificanti.
- 21. Taciturnitas quando habeatur pro ratihabito ne remissione.
- 22. Factum per aliquem tanq. nuntium no potest ratum haberi.
- 23. Factum per procuratorem reuocatum potest ratum haberi.

Componis.

apparatu. 2. breuiter fm gl. 2. cōmuniter omnes. b. d. Abi negotijs gestois ratum habuit actio tollit pter q. ratione doli. fm p. p. sed fm Scuolam 2. Alpianum durat ratione doli culpe. 2. reliquorum. hoc dicit cum princip. l. seq. Divisionem 2. casum ponit glo. prima que legit istam legem per saltus. ponitur enim hic tria dita pompo. scilicet dicitur: exceptio: 2. ratio edicti. Primum in prin. l. v. q. ad ver. videndus. Secū dū in ver. sed superius. v. q. ad ver. Scuola. 2. r

tum in ver. sed eo dicto. v. q. ad ver. h. quē admodum. 2. cetera sunt q. q. dicta Scuole 2. Alpiani repēditentis pomponium. vt in gl. Legas igitur primo omnia dicta Pomponij. postea dicta alioam secundum glof. Dominus Nico. de ma. legit istam legem alio modo. l. q. primo ponit dicitur pompo. secundo de claratione 2. limitatione Scuole 2. Alpiani. 2. da ibi videndū. Et fm cū pompo. non reprehenditur in totum sed eius dicitur distinguitur 2. limitatur. 2. fm eius lectu. sum mo sic. l. Ratihabito domini tollit actionem negotiorum gestorum fm pompo. 2. sic fm Scuolam Alpianum est in pendent 2. dicit Pompo. est verum nisi dolus approbationi causam dederit est verum in eo qd est approbatum a domino circa dū rectam actionem non circa cōtraria hoc dicit. In terminis casus impm. non mutatur et litera totius legis legitur ordinata fm istas lec. C. de mo ad ver. videndus. 2. dicit Scuola la qd ex dicto Pompo. colligitur q. actio negotiorum gestorum pendet quia si esset nata no posset tolli nuda voluntate. b. d. Et sic non est ratio contra Pompo. sed enim quod colligitur ex dicto eius. C. tenio ad ver. sed superius. b. d. Scuola limitat dicitur Pompo. q. habeat locū nisi dolus dederit causam approbationi. b. d. C. tenio ad ver. Scuola. 2. ver. sed eo edicto qui ver. Scuola 2. ver. sed eo. debent simul legi. hic Scuola ostendit quomodo dicitur Pompo. debeat distingui 2. limitari. dicit enim q. imo putat ipse q. post ratihabitionem habeat locū actio negotiorum gestorum 2. dicit Pompo. debet intelligi q. tollatur actio negotiorum gestorum ratihabitione in eo qd est approbatum no in alio. b. d. C. pro cuius delatio ne debes. scire q. aliud est factum aliud qualitas facti. Unde si fecisti domum meam ego possum approba re qd fecisti non aut eorū bene vel male fecisti. Item ista approbatio no potest se extendere nisi ad tollendum ius qd competebar ipsi approbanti. merito ergo dicit Scuola q. post approbationem habet locum actio negotiorum gestorum directa 2. contraria. Et dicitur Pompo. intelligitur q. post ratihabitionē non possum reprobare semel approbatū. s. in eo qd no est approbatū vt in. qualitate vel etia in eo qd venit

C. Semel approbatum. quod est approbatum non potest in re probari. vt e contra p. Barto. in l. dispensa tores. j. de solu. quide. j. eadem. ll.

a Operat
ratiabito
re qd ope
ret ratiabi
bitio abse
te pte. Ad
de Bart.
i. l. quom
in fi. p. n.
re ra. habert
z qd nor.
Barto. in
aut. sacra
menta pnt
beru. in fi.
f. col.
b Andreas
Pomate.
c Omnia
em. Alde
Feli. in. c.
cu. Ad. r.
col. abs in
xvi. de cos
sti. Barb.
c. di. xvij.
in. fj. col.
volu. j.
c Partis
pntia. et
fic tenet B
Bar. q. ra
tibiabitio
pnt fieri
abfente p
re z valet
vid. Ly. in
l. in frau
de. i. fi. C.
ne quis in
frau. parr.
vbi dicit q
Ba. de are.
z p. tenet
q. valet. ad
de Bar. i.
l. quom. i.
in fi. circa
pn. re ra.
hab. i. in
l. certu. s.
fi quis ab
fentem. de
cos. ff. An
ge. in aut.
de here. z
falc. s. fi
vero.

in eodra bona bene potest competere ut
re directa h. d. Sequitur ver. z que
admodum. hic probat iuriscōsultus
a simili q. ratiabitio que inducit
tur per legem in negotiis utlitter ge
sto non tollit actionem negotioz
gestorum competentē gestoz nec q
competeret domino ad reliqua: er
go nec ratiabitio que fit ab homi
ne. hoc dicit. C. Sequitur ver. ceter
rum dicit Senola actionem duras
re directam z contrariam. Ponit hic
exemplum de directa. In ver. item
ponit exemplum de contraria. in pn.
l. sed in ultimo tollit unum dubium
ter. est clarus. C. Venio ad primum
dictum. quero quomodo intellexit
Pompo. per ratiabitioem domi
ni gestoz non tenet. In hoc. sicut
opi. inter Jo. a. z Jo. Nam Jo. dicit
quod Pompo. intellexit de rati
abitioe domini facta in corde suo.
vel tractatu habito cuz vicinis non
autē gestoz pnter. ex dicitur Pōp
po. gestoz non tenet ope exceptio
nis. Et in hoc reprehendit p. Sces
uolam z Alipianū s. cum. Arguit
gl. pro Pompo. p. n. q. v. q. i. s. i.
fictat ratiabitio facta absente par
te ad producendā exceptionē. Nam
ratiabitio sufficit ad obligandū
gestoz. vt. s. e. l. si pupilli. s. ite que
ritur. Item sufficit ad liberandū
eū qui soluit gestoz. Itē sufficit ad
acquiritū dñum rei solute gesto
ri vt. j. eo. l. si ego. ergo eadem rōne
debet sufficere ad inducendā excep
tionē. In huius. ad liberandū gestoz
re requiritur pactū. vt. j. l. p. xi. in pn.
ibi nisi spālter zc. Per pactū enim
tollunt actiones ope exceptionis.
l. iur. i. g. s. q. n. mo. s. de pa. Sz qñ
ratiabitio fit parte absente nullū
pactū interuenit. Non em̄ pōt fieri
inter absentes nisi interueniat num
tus vel epistola. vt no. de act. z obli.
l. cōsentu. r. l. i. in fi. de ab. emp. z
sic cōcludit q. ralis ratiabitio nō
inducit exceptionē nisi fuerit facta
parte pntē. Ita dicit gl. fm Jo. z o.
ex hac lec. Jo. vides quid operat
ratiabitio absente parte. infra
plenus dicam. Jo. intellexit dictuz
Pōpo. aliter scz q. approbatio iur
re facta tractatu habito cū ipso ge
stoz. Itē qd Pōpo. intellexit p. ap
probationē dñi gestoz ipso iure nō
tenet. z in isto iure reprehenditur
Pompo. nam non liberatur ipso iu
re sed ope exceptionis. Itē repre
henditur q. nimis generaliter locuz
sus est. Mā debuit distinguere p. rū

dñs qui approbaverit scilicet vel ignoraverit. que
opi. fit verio: dicam in ver. p. xi. Omittit igit vna q.
tionem que hic formatur in gloss. z venio ad ver.
sequentē. C. Venio ad ver. videndum. in isto ver.
fm glo. ponit unum dictū Senole. z ad reprehē
sione Pōpo. p. ar. a. distinctionē ponit duos casus:
aut tu dicit illā actionē esse in pendentē: ex hoc an
dñs ratiū habeat: aut nō in pendentē sequi: scdm sic.
Si diceret nō esse in pendentē q. actio est na
ta. z si est nata actio non pōt tolli nuda voluntate.
primū mēbrū psequit gl. q. si dicit actionē esse in
pēdētē ex hoc an dñs ratiū habeat: est incōueniēs:
q. ex voluntate vnus pēdat. j. de arbi. l. nō dicit
guemus. s. illud. r. l. ne i potestate. Illud dicit gl.
pcedit fm lec. Jo. postā in pēdētē d. q. intellexit
dictū Pōpo. post ratiabitioē gestoz non tenet
ri ipso iure: s. fm Jo. q. intelligebat dictū Pōp.
q. nō tenetur gestoz ope exceptiois. de necessitate
opz nos dicit actionē natā. abs nō cōpetet ex
ceptio. vt. l. ij. de ecce. Sz tū formatū erit ille
casus sic. vidētū est an actio pēdat hoc ē effectus
actionis. q. d. iniquū est q. ex voluntate vni pēdat
sic pōt itelligi fm glossatores nros. C. dōra hoc
op. an q. gestoz gerat nō pōt cogi ad gerēdū. ergo
ex pte seu voluntate gestoz pēdat. An. ante ges
tionē pōt esse in pēdētē post gestioē non vt hic.
C. Itē op. de. l. dō pēdat. in fi. j. de solu. in qua
illa. l. dicit huc mēbrū. Dic q. ibi loquitur in ne
gatio qd est nostrū ratiabitioem. merito actio pō
pēdere. Simile in. l. si pupilli. s. ite querit. s. e. l. hic
in negotio qd est nostrū re ipsa: s. alter intellexit
Jo. vt. j. dicit in ver. z quēdamodū. hoc non placet
mibi: nam nullū est incōueniēs q. actio pēdat vel
ei effectus ex pte ei? cui dōz ar. vt. l. senat. s. l. s.
gatū. j. de leg. i. r. l. si ita legatū. s. illi si. eo. r. de cō
di. z demō. l. si ita expūm. z qd no. p. dy. in. l. a. i. i.
tio. in fi. j. de ver. obli. Et istud voluit hic dicere in
riscōsultus? q. ex dicto Pōp. colligit q. actio nego
tioz gestoz pēdat ex voluntate dñi. q. z eius rati
abitioē tolleret. Si em̄ eēt semel nata: nuda vo
luntate nō tolleret. Unde in h. ver. teneo lec. l. i. cō.
de ma. z ex hoc apparet qd in pēdētē verū. verio:
est opi. Jo. q. dicit Pōpo. intelligere actionē ipso
iure nō cōpetere. z in hoc standū est cū Jo. Itē ex
eo qd pēdat ex voluntate dñi apparet qd pōt fieri
parte absente. Dia. i. em̄ q. ex mera voluntate alii
cuius pendet non requiritur partis pntentiam:
vt si quis vult condere vltimam voluntatem: vt. l.
cū pater. s. donatoris. r. l. miles. j. de leg. i. r. l. nō
idcirco. C. de codi. Simile in additione hereditatis
que fit solo animo nec requiritur partis pntentia
vt. l. pro herede. in pncipi. r. s. j. de ac. qui. here. et. l.
si auia. C. de iure delibe. z hoc tenet Guil. Et in
hoc standū est opi. Jo. q. intelligit de ratiabitio
ne facta etiam parte nō pntē. Et ad hoc p. est
aduerendū q. ex hoc colligitur quedā differentia
inter ratiabitioē z mandatiū. Nam cum manda
tum fit quidā contractus qui nō pōt geri inter ab
sentes nisi interueniente nuntio vel epistola. vt. l. i.
s. de procura. ratiabitio vero non est contractus
sed pendet ex mera voluntate ratum habentis: me
rito fit absente parte non interueniente o: gano.
Poc igit

C hoc igitur + premisso pro declaratione littera
rū renoco in dubiū verū actio possit esse in pendentē
ri. Ad qd respondeo si queris verū aliquid sit in pē
denti respectu presentis status. z certū est q. nō. vt
dicit. qui. mo. ius pa. po. sol. s. si ab hostibus. et ibi
no. z per doc. in. l. fi. C. de sen. pas. Si vero queris
respectu futuri euctus tūc res res possunt esse in pen
denti vniuersaliter loquendo. An autē actio possit
esse in pendentē ex aliquo futuro euentu alio q. ex
voluntate partiū: dicit vt in. l. v. s. fructus. j. de lit
pu. seruo. r. l. fi. j. cōmnia pcedi. vbi ter. z glo. tan
git. Si vero queris an possit pendere ex voluntate
partiū. tūc sumus in materia nostra: z dicit aut que
ris de voluntate eius q. est futurus obligari. et est
insuquum quod pendat ex voluntate eius. vt. l. a. i. i.
tio. in fi. q. de verbo. obli. r. l. centesimis. in fi. eo. r. z
j. de actio. z obli. l. sub hac. z C. de cōtrahē. emp.
l. in ementi. r. j. de regu. iur. l. in personam. s. ge
neraliter. Aut quis de voluntate eius cui actio des
bet querit: z tunc potest esse in pendentē vt hic fm
Pompo. z fm ea que s. dicit. C. Sed circa hoc est
aduerendum: nā quandoq. actio potest esse in pē
denti vere: vt quādo alicui defertur a testato: vel a
lege sub conditioe si voluerit. exemplū quando a
testato habes in. d. l. si ita legatū. s. illi si voler.
j. de lega. j. Itē exemplū a lege pbat in negotio
quod est nostrū ratiabitioem tūc pēdat em̄ actio
ex voluntate dñi in. l. si pupilli. s. ite querit. s. eo. r.
glo. hic tenet. r. l. dispensatoz. j. de solu. Ad idem
C. de iure emp. l. ij. vbi per cessationē canonis
seu solutiois cadit a iure suo si dominus voluerit.
Simile in hereditatis petitione que cōpetit alicui
si hereditatem voluerit: sed illud non est proprie
exemplum. q. ante additionem non est celebratus
quasi cōtractus ex quo debet sibi dari ius. Anq.
actio est in pendentē ficta? ex voluntate eius cui dōz
art: vt qñ defert alicui nec requirit ei? scietia vel
ignorātia. z sic nō requirit ei? voluntas vel appoz
bato: tūc absenti statim querit. sed si postea illā
repudiet fingitur nō querit. Exēplū in lega
to cuius actio queritur legatario a rēpore mortis
sed si repudiat fingit retro nunq. querit. vt. j. de
condi. m. l. si quis ita. z ibi not. Ita in proposito
in negotio qd est nīm re ipsa: ipso gestu cura z so
licitudine querit nobis actio. licet ignozāribus. vt
Lij. s. si furios. s. eo. r. ibi p. z: tamen si dñs postq.
cognouit repudiat: qd facit ratiū habendo qd gest
sum est q. male gestum: fingitur actio non nata:
pro hoc. C. si certū p. l. si absentes. hoc modo
intelligendo quod hic dicit q. actio est in penden
ti intellige ficte in istis tribus generibus negotio
rum. Si vero actio defertur alicui ex suo rtractu
vel ex aliquo suo factio: illa nō est in pendentē ex vo
luntate alicuius: quia voluntas tam assuit. pro hoc
optime. j. de dona. can. mo. l. et cui. z ibi no. Et ex
hoc p. apparet q. cōtractus emptiois z veditio
nis z similes nuda voluntate nō tollunt nisi vrituz
q. consensus interueniat. Item predicta que dixi
actionem pēdere ex voluntate eius cui defert. intel
ligas si ei defert ad cōmodū suū tūc si em̄ ad cōm
modū ei? z alteri? est iniquū q. ex vni voluntate pē
dat z q. alter alteri possit pūdicare. arg. s. l. p. t.

C In pendentē ficta. Aduerte ad hanc singularem
doctrinam quā hic ponit Bar. z in. l. j. C. de pac.
q. quoties ius vel actio cōpetit alicui sine facto
suo puta ex dispositione. l. vel statuti aut ex testā
mento tale ius vel actio renuntiatione potest ex
tingui ipso iure sim
plicit renu
tiatione ei
cui acqui
sicio est fa
cta tamen
hoc non vi
detur v
rum in d
ctioibus
que acqui
runtur ex
delicto illato et que sunt rei persecuto. ex parte
actiois vt conditio fictina. et lex aquilia que
tenus dantur ad verum damnum: quia non tollit
tur ipso iure etiam per pactum de non petendo
l. si tibi. s. quedam. et ibi Bar. s. de pac. et ibi glo.
Barto. j. p. n. item si dicta doctrina esset vera
sequeretur quod si ego feci negotium alienum
re ipsa alicui furioso vel ignoranti actio questra
posset tolli simpliciter renuntiatione z cum hoc con
tra ter. hic z glo. item cōtra hoc facit. l. si absen
tis. C. si cer. peta. et quod ibi no. in additio. vbi si
militar actio absenti vel ignoranti questra sua rō
pudiatione non tollitur ipso iure directa certū cō
tione vnde forte dicit potest regulam esse in con
trarium. d. s. quedam. et melius in. l. si vnus. s. pa
ctus. eo. r. it. fallit tamen quando actio est questra
ex testamento vel vltima voluntate: quia secuta re
pudiatione fingitur legatum nunq. fuisse factum.
l. p. in d. s. fi. j. si certū p. r. l. legatarius. s. j. de
leg. j. secundo fallit in actione que datur ad merā
voluntatem: vt est actio iniuriarū. d. s. quedam. non
solum per pactum de non petendo tollitur ipso
iure sed etiam simpliciter renuntiatione creditoris
nuda voluntate. l. non solum. s. fin. cum. l. seq. s. si
autē ad iudicem. j. de iur. z insti. de iur. s. fi. et
tenet gl. hic in ver. nuda voluntate. z Bart. hic. et
idem videntur tenere cano. in. c. cum. re. de re iudi.
licet gloss. sentiat contrariuz. in. d. s. fi. l. quod tol
larur ipso iure per pactum de non petendo. non
autem nuda voluntate. Tercio fallit quādo actio
est questra solo consensu z res est integra q. tunc
tollitur ipso iure per pactum de non petendo. l.
ab emptioe. de pac. z in situ. qui. mo. r. obli. s.
fina. non autem tollitur ipso iure nuda voluntate
creditoris. quia hoc non est iure cautum. et ad pte
dicta facit. l. idē i. duobus. in. s. fin. cum. l. seq. z
quod ibi no. et in. l. et heredi. s. nos autem. de pac.
notat Bartolus in. l. non solum. s. liberationis
verba. de libe. legatis. vbi notat quod si creditoz
facit pactum de non petendo debitor absenti. il
lud pactum non nocet creditoz. ergo multo mi
nus nocet nisi simplex repudiatione actiois et hoc in
actione personalit: vnde predicta cum dictis Bar
toli hic bene pondera.

meam licet cariori pretio. si ego nolo non facit ut
liter. imo facit deterioris conditionem meam: vt
l. si. de vi. r. ba. merito non possum cogi ratum
habere. Item contra 3o. facit. l. si pupilli. §. item
queritur. §. eo. Sed ad illud possit responderi p.
eo: q; ibi loquitur qñ negotium non est meū nec res
super qua gerit. sed in. q. p. postula 3 negotiū nō
esset meum: erat tamen res mea que vendebatur.
Sed ppter predictas rationes nō placet dictum
3o. examinem? gl. ergo latius. Et pro istorum de
claratione latius videamus de ratihabitione volū
taria r. necessaria. Et primo de necessaria que fit
qñ vitiliter gestum est negotium alicuius vt hic in
ter. qd est verum in negotio qd est nostrum altero
de tribus modis vt dixi. §. In negotio vero qd est
nostrum ratihabitione. dic aut quis facit id qd
minus consuetus erat facere vitiliter. r. tenetur ra
tum habere. a. r. g. l. fin. §. qd est eo. r. l. vel vniuerso
rum. de pig. ac. Si vero non erat consuetus face
re: r. tūc aut si factū non fuisset res peritura. r.
cogit ratum habere. vt. l. si pupilli. §. si Titij. §. eo.
In intellectum glo. aut non erat res peritura r. nō
cogitur ratum habere. vt. l. dispensator. in fin. §. i.
de solu. r. quod no. in hac. l. circa fin. tertie gl. non
ob. opt. 3o. postea in hac glo. r. hoc semper intelli
go qñ negotiū fuit gestum no iōe domini: als licet
ad cui primar altero de tribus modis non habet p
ratio vt ratihabito retrotrahatur r. mandato cōp
paret. sed tenet solū inquantū factus est locuplet
ior. vt. §. eo. l. si pupilli. §. sed si ego. ver. eodē lo
co. r. effectus istius ratihabitionis necessitate est: vt
quis videat approbare factū non qualitate facit:
vñ si male esset factū possit agi. hoc expresse dicit
vñ in vers. si bene intruaf. vt. §. postui casum. 3te p
hanc ratihabitionē nō videtur remissus volus vel
reliqua. vt. §. in ver. §. superius. r. i. p. r. i. ver. cete
18 rñ. ¶ Meno ad ratihabitionē voluntariā vt in ne
gotio qd est nostrū ratihabitione: vel in negotijs
que peritēt ad nos altero de tribus modis: cum
qd habuit sponte ratū: r. accipio istū scdm casum
in quo loquitur lex ista: aut ratihabito fuit facta do
lose r. quid iuris sit: dixi. §. in ver. sed superi. Aut
est facta ex certa scientia aut per errorem. pmo casu
aut fuit facta simpliciter. Et tūc videt approbare
factum non qualitate facit: nec remittere volum
vel reliqua sicut in ratihabitione necessaria ceterū
parat: vt hic. Aut fuit facta approbatio de facto r.
qualitate facit. r. tunc tollit actio cōtra gestorem
in omnibus que iniusta essent culpabiliter. Nō em̄
possent venire contra ipsum quod approbatum est.
vt hic in prin. in pompo. r. in ver. sed eo dicto. hoc
voluit dicere scda gl. in fin. que distinguit aut ba
19 buit ratum per verbum aut per aduerbium. Per
verbū em̄ significat factū. per aduerbium signi
ficatur qualitas facit. quia eius natura est qualitas
care verbum. Et similem distinctionē facit gl. no. C.
si ma. f. ra. ven. ha. l. ij. quā distinctionem nota ad
multa. Non enim sequit si habeo ratum facti: ergo
qualitate facit: faciunt ad ea q; dixi in. Lab ar
bitro. §. qui facit. cog. Nō em̄ videtur remissus do
lus r. culpa vel reliqua p generalē remissionē nō
expunatur vt supra dictum est. Nec ratihabito

potest tollere contrariam competentē gestori vt
hic in fine. Si vero facta est per errorem tunc non
preiudicat. non enim videtur remittere id qd igno
rat: vt. l. mater. de inoff. testa. r. ita sentit glo. ij.
circa fi. Circa hunc tamen errorem distinguā p
nōs statim r. semper intelligas si est gestus p
nomine alias non preiudicat nisi quatenus quis fa
ctus est locupletior: vt dictum est. ¶ Alterius est
videndum si in negotio qd est nō ratihabitione:
r. hic articulus distinguendus est in tres casus: qz
aut gerēs gessit noie nostro: aut nomine suo: aut
noie alterius. Primo casu aut negotium nullo mo
do potest ad nos pertinere r. ratihabito nihil ope
ratur: vt. l. si pupilli. §. quid ergo. §. e. Aut ad nos
potest pertinere. r. tunc ratihabito retrotrahit. r.
negotium nostrum facit: vt. d. l. si pupilli. §. itē que
ritur. §. eo. Aut est gestum nomine gerentis. r. tūc
aut queris vtrum ratihabito trahat negotium ad
nos: r. non potest facere quia nō est gestum nostro
nomine vt. d. l. si pupilli. §. sed si ego. §. e. Aut que
ris vtrum voluntas nostra trahatur ad negotium
ita q; iuri nostro preiudicetur: r. hoc potest fieri:
vt. l. si fundus. §. ij. de pigno. r. C. de rei vendic.
mater. r. §. de pigno. acti. l. aliena. in prin. Aut que
ris vtrum ratihabitione nostra possit esse nostrum
negotium ex quo oritur nobis actio negotiorum
gestorum. Et dico q; sic: vt. l. mater. C. de rei ven
di. r. l. si em̄ feruum. §. si certum petatur. r. ibi dixi
plene. r. §. e. l. si. Quod autem dixi non posse haberi
ratum vt negotium traheretur ad nos. Intelligi
ge nisi in subditum vt. d. l. mater. C. de rei vendic.
r. §. eo. l. si. Tertio casu quando est gestum nomine
alterius. r. tunc si ad illud negotium quomodocūq;
tinere re ipsa: non ratihabito nihil operatur:
vt. l. si pupilli. §. sed si ego. §. eo. Si vero ad alium
nullo modo potest pertinere: tunc glo. §. e. l. si pup
illi. §. si Titij feruus. videt dicere quod possit ha
beri ratum: sed ibi loquitur in negotio qd est nos
trum re ipsa. vel si intelligis ratihabitionē ibi erat
ideo quia res erat als peritura. r. predicta de rat
21 habitione ex certa scientia. Quia si fuerit ra
tum habitum per errorem. dic aut fuit erratus in
substantia facit: q; erat venditio r. putabat esse lo
cationem vel similia r. non nocet vt. l. si. C. plus va
lere quod agit. r. de re. alie. non alie. l. ij. aut fuit
erratum in qualitate facit. r. tūc pōt esse talis que
litas que inducit mutationem in substantia: vt si
credebam esse venditum meo nomine r. videras
tuo nomine: r. vna venditio differat ab alia realiter:
tunc etiā non preiudicat. vt no. in. d. l. mater. C. de
rei vendi. r. §. e. l. si pupilli. §. sed si ego. in glo. sup
verbo agi. Quandoq; erratur in simplici qualita
te: r. tunc non preiudicat in eo quod erratur: scdm
ea que dixi supra in ignorante et qualitate facit: vt
hic no. circa finem secunde glo. Quandoq; erratur
in iure quia putat quis ratihabitionem non pēu
dicare sibi cum preiudicet: r. tunc subuenitur sibi
ope replicationis: vt no. in. d. l. si pupilli. §. §. si ego.
22. in fi. gl. §. proxi. alleg. ¶ Quero r. postq; aliquis
fecit negotium gestum r. facit: vtrum ratiuitas
habeatur pro ratihabitione seu dictione. doc. s.
gunt in. l. si absentis. C. si certē peta. dixi plenus
in. l. quo

in. l. quo em̄ §. ij. r. ra. ba. ¶ Quero infra quā
ipsa debeat habere ratū: dixi in. l. honorum. §. rem
23 ra. ba. ¶ Quero r. vtrum id quod factū est per aliu
quem tunc per nuntiu possit ratū haberi. Doc. te
nent pro. C. si quis alteri vel sibi. l. multa. ¶ Que
24 ro vtrum r. illud quod factū est per procuratorē res
uocati possit haberi ratū. videtur q; nō quasi ses
mel sit reprobatus: vt. l. dispensator. in. fi. §. de sol.
Contrarium vero. ibi em̄ fuit reprobatus factum.
que reprobatio habuit statim executionem: vt dixi
cū est. §. sic vero reuocatus fuit mandatus: r. sicut ni
hil pibet mandatu nouum institui: ita nihil pibet
factum post reuocationem ratū haberi. ¶ Al
timo quia hic dicitur q; vitiliter gestum debet pro
rato haberi. quero qualiter intelligatur vitiliter.
Respon. determinatur in sequenti. §. r. ibi hoc vi
debitis.

¶ Negotium vitiliter gestum qualiter intelligat.

- 1. Practica articulatū vitilitatem gestū.
- 2. Qui potest derelinquere domum nec cogitur eam reficere.

¶ Ed an ultra.

¶ Is autem. Sufficit negotium
respectu dñi licet effectum vitile nō habuerit. b.
d. ¶ Moraf. q; negotiū dicit vitiliter gestū respe
ctu dñi ad quem spectant negotio: nō respectu ge
rentis vel rei geste: vt. l. si pupilli. §. sed si quis. ita
§. eod. Et ex hoc apparet q; qñ format articulus
ad pbandū debet cōcludi q; vitile erat dñi sic ge
1. ¶ Puto tñ q; si articulus concluderet q; sic ge
rētis effect. vitile sufficeret nisi dñs ex aduerso p
baret sibi vitile nō fuisse: vt b. inuit. ter. ibi quasi im
par sumptū vel sibi non est necessaria r. c. ¶ Se
2. ¶ Cundo no. q; licet derelinquere domum nec quis
cogetur eam reficere si derelinquere vult. ¶ Op.
3. ¶ j. l. proxi. Sol. fallit in casibus ibi positis. ¶ Que
rit gl. de vna questione. dic vt in ea.
4. ¶ An ille qui dimisit equum in pascuis teneat
domino.

¶ Negotia.

¶ Hec tenetur de
dolo r. culpa. ¶ Itz
de casu si negotia insolita inchoant r. bā
nū in vno cōpensat cum lucro in alio. h.
d. ¶ Facit ad questionē quā format Buit. de cu. in. l.
nec non. §. si quis sepis. §. qui. ex. cau. ma. Quid si
ficerit sex mensibus vnius anni r. sex mēibus altes
b. ruis. dic vt ibi p. eum. ¶ Opp. qd non tenetur nisi
de dolo r. culpa: vt. §. eo. l. ij. §. inter dñ. ¶ Solu. ibi
erant negotia de certa: ideo dic vt ibi dicit gloss.
¶ Op. qd alias tenetur de casu fortuito: vt. §. eo.
l. si pupilli. Sol. vt in glo. quā vide r. §. na. ¶ Cle
no ad finē. ¶ Opp. ista negotia pertinent ad do
minum ratihabitione: ergo potest approbare ill
ud negotium qd vult approbare: r. aliud reproba
re: quia voluntas imponit finē: vt. l. tutori. C. eod.
sol. qd imo torum debet approbare vel reproba
re: vt. l. casus. §. de vbur. r. l. cum queritur de adm
ni. tu. r. §. de procura. l. in cause. Non ob. l. tutori.
C. eodem. quia ibi loquitur de voluntate gestoris
quam habuit in initio non de voluntate domini.

¶ Opp. q; ista lex cōtradicit sibi. c.
Nam primo dicit quod dñm spectat
commodus: ad gestorem damnū:
postea dicit q; cōpensatur lucrū cū
damno: r. sic ad dñm spectabit dam
num. Sol. dicitur quidā p principiu
loquit qñ dānum r. lucrum contin
git in vna re imisquādo in duos res.
Ita nō est vera: q; proprie in vna re
non pōt esse damnu r. lucrum: sed dī
ctio lucrū deducto damno: vt. l. mu
rius. §. i. pro ioc. ¶ Nec in vna re dī
proprie cōpensatio: sed magis cōp
putatio seu calculatio. ideo alij dī
cunt r. melius q; dñm dicit loquitur
qñ in ipsa administratione contin
git lucrum tantū facta compensatio
nec vel damnum tantū. finis loquit
qñ in eadē administratione contin
git lucrū r. damnum in diuersis res
bus: r. ita est vera. ¶ Op. §. p socio
l. de illo. r. l. r. ideo. Sol. alud in cō
tractibus: aliud in quasi contractib:
vt hic. Sed ista nō placet: q; idē est
iudiciū de cōtractibus r. quasi vt. l.
si ex duob. §. eo. Dic ergo q; hic lu
crū nō cōpensat cū damno emergē
te ex culpa gestoris: §; cōpensat cū
dāno ex casu emergente: r. ita hic lo
quit: r. ita vera. ¶ Alio gl. sup. vbo
fit solr. i. h. inducit hāc legē i. arg.
ad qd. de equo dimisso in pascuis.
Itā questionē format. ¶ y. de epif. b.
aud. l. nemo. in vlt. q. Quidam dicit
q; h; dñs cōsueuerat dimittere qui
pōt esse negligens in rebus suis: nisi
alius non pōt hoc facere. ar. §. sol.
matri. l. si cōstante. §. si maritus. Lu
dicas hic aduertendū esse verū itō
dimittere cadat in culpam vel non.
Si enim in culpam non caderet: qz
diligens paterfamilias hoc fecisset
non. teneatur: alias secus. ¶ Ultimo
quero in computatione lucris r. dam
ni. vtrum debeat inspicui finis tem
poris totius administrationis. an
vero de anno in annum. r. videt
tota administrationis: qz pro toto
tpe est vna administratio: vt. l. pom
po. §. eo. In contrarium q; de anno
in annum videtur casus hic.

¶ Accessori.

¶ Qu
dit ex. l. conuela. vel p oca
cupationē peculij h; hāc
actionē in qua veniunt omnia q; cōsi
derat i gestis de honorū vniuers. b. d.

¶ Ebitor.

¶ Hec tenet de
casu nisi pcedat culpa. Et si
ar culpa retinere pecuniā
debitā creditorib; si ea h; solutio

¶ Utile est
rat. Unde
ad pbans
dicitur
gestisse. fal
lit tñ in mi
noe. l. ij. r.
sibi Bart.
C. eo.

¶ Nō tene
r. vid. l.
si duos. r.
quod ibi
Bar. §. de
act. emp.
¶ Cōtra
dicat sibi.
vide gl. et
Bal. in. l. a
etiam. C.
man.

Snt paratam. hoc dicit. **Filius** + **Cylio** et de in rem verso. hoc dicit.

- 1 Pupilus non tenetur actione negotiorum gestorum nisi quatenus est factus locupletior.
- 2 Filius effectus sui iuris pro negotio ante gesto non tenetur nisi quatenus sit locupletior.
- 3 Initium gestiois est contractus inspicitur.
- 4 Tota gestio dicitur vnus quasi contractus. Vna gestio vel plures distinguitur fm diuersitate anni gerentis.
- 5 Ad iurata conditione persone in negotio gesto qm et quomodo varietur condemnatio.
- 6 Gestio facta per plura tempora est vnus quasi contractus nisi varietas animi probetur.
- 7 Qui tenet vnam possessionem vel terram contra ciuitatem per plures annos vnus est delictum.
- 8 Quod quis in eodem loco ludendo ad hazardu pluries vicit et perdidit dicitur tñ vnus ludus nisi si perdit pecunia nouam extraxit quia tunc plures dicuntur ludi.
- 9 Vnus contractus vel quasi vnam productio actionem plures contractus plures actiones.
- 10 Sententia debet esse conformis libello.
- 11 Initium in delictis an inspicitur remissio.

Componitur Not. l. est et breuiter hoc intendit.

Abi ex parte dñi mutatur cōditio quantum ad actionē dandam contra eum in iurium inspicimus nisi sub diuersis animis negotia gesta fuerint. h. d. Vel aliter. Abi est vnus quasi contractus inspicitur initium vbi sunt plures cuiuslibet per se initium inspicimus. h. d. Primo ponit dicitur pompo. Secundo approbatione Pauli. Tertio exceptionem. Quarto pbatone tam dicit qd exceptionis. scda ibi. qd ego. tertia ibi. nisi ab initio. quarta in l. sed et cū aliquis. Ter ista legū p glo. pluribus modis. prima lec. est verior et illa examinabo. postea rangam alias. Et gl. ponit casum in terminis. Ad euidentiam pmitto qd pupillus non tenetur hac actione nisi in quantum factus est locupletior. Item qd seruus factus liber non tenetur ex ante gesto. Itē qd filius factus sui iuris non tenetur ex ante gesto. nisi in quantum est locupletior. p tit. qd cū eo. **Mo.** qd initium gestiois inspicendum. Secundo no. qd tota gestio dicitur vnus quasi contractus. Tertio no. qd vna gestio vel plures distinguitur fm diuersitate animi gerentis. Procedo in ordine gl. **Oppp.** qd deponi. l. j. si apud. **Bl.** dicit ibi conuenit tamq̄ detentio. rei nō actione detest. Secus in ceteris alijsq̄ ibi dicit text. Ita vera. Vel dic quantum ad l. istam hic mutatur cōditio domini negotiorum. ibi cōditio serui deponi. qui quodam modo potest dici gesto: circa res deponit. **Oppp.** secundo. j. de adm. tuto. l. tutorum qui tutelam. **Solu.** glo. quod ibi mutatur cōditio geruntis. hic mutatur cōditio domini cuius negotia geruntur. Ita est bona ad p̄iur. sicut. l. sed est contra versū. inde descendit. in ea. l. Sed statim solum. **Oppp.** j. de tute. l. ra. d. dist.

l. si filii. sol. eodē mō ibi mutatur cōditio gestoris hic cōditio dñi cuius negotia gerunt. de imitatio ne cōditionis. Gestoris videlicet statim in l. eū actū. 2. l. seq. j. **C.** Contra predictā solutionem videat d. l. tutorem. ver. inde descendit. j. de adm. tu. mul. tū vt get ille ver. **Zamen** dicit qd ibi loquit in gestore de necessitate: hic in gestore spontaneo. Pro cuius declaratione aduerte vt intelligas rationē huius. l. qd ego accedo sponte ad gerendū negotia tua et habeo animum gerendi oia: tunc ego habeo voluntatem tu mihi obligeris fm eā conditionem in qua tu es. Itz igitur postea contingat mutatio in persona tua. hoc non dicitur mihi pdesse. Sic em videor voluisse ab initio: ita loquitur ista lex. Sed qd contingit mutatio in psona mei gestoris qd gerē dā negotia tui absentis. hoc nō dicit nocere tibi ab initio quia ab initio nihil de hoc putasti seu cogitasti. Et ideo fm varietate temporū variatur actio Digestorū: vt. j. eo. l. eū actū. Et hoc in gestore voluntario. Sed in gestore necessario cessat dicta ratio. qd ab initio non habuit animum et voluntatem vt sic obligaretur: imo lex eius in initio obligabat. Ideo varietas temporū inspicitur ex vtraq̄ parte vt. d. l. tutore. **C.** Contra istū opp. j. p socio. 2. l. si d. si filii. Dicit qd ibi erat duo socii. et sic ibi vterq̄ dñs et gestor. Vel aliud in cōtractu vt ibi. Aliud in quasi contractu vt hic. Ita diuersitas inter. cōtractū et quasi reprobatur in gl. in l. si negotia. s. c. p quo. j. eo. l. eū actū. **Bl.** in contrario soluit alijs modis. **Ludic** ibi administratio fiebat ex voluntate vtriusq̄ vt ibi patet. hic alterius tantum. Ratio qd qm ex vtriusq̄ voluntate sit cessant rationes predictae et vident inuicē consentire fm qualitates imminentes in tempore. et ideo p̄ declarationē huius materie duo verba. Aut cōditio mutatur ex parte gestoris et dic vt. j. eo. l. eū actū. Aut ex parte dñi. et tunc aut fuit vnus quasi cōtractus: quia fuit vnus animus aut plures. Si vnus aut loquimur in gestore necessario: et inspicitur cōditio domini fm temporū varietatē vt. d. l. tutorem. ver. inde. de administrata. tuto. **Bl.** in gestore voluntario et tunc aut perseverantia in gestioe fit de voluntate vtriusq̄ partis. et idē vt. l. si id. si filius. j. pro socio. Aut ex voluntate vnus et tūc aut loquimur de actione vanda gestori cōtra domini. et inspicimus initium: vt hic: aut de actione vanda domino contra gesto rem et variatur secundum varietatem temporum. arg. l. i. c. i. s. vltimas. j. de leg. ij. Secundo casu qd sunt plures quasi contractus inspicimus initium cuiuslibet: vt hic in fine. facit. l. senatus. in si. j. de do. cau. mor. In quolibet tñ quasi cōtractu si contingeret mutatio personarum esset adhibenda diuinctio quā supra proxime feci. Dabes expeditā istam primā lec. **Et** inter alias lec. que ponuntur in glo. opp. qd secundum hoc occurrit iniquitas i persona serui. vt in gl. Dicebar. **Lug.** de pot. ta rauenā. imputet sibi qui gessit: sed hoc est falsum quia forte ignorauit. dicit glo. ideo vt cessat iniquitas. **Jo.** legit alio mō. f. qm tam in initio qm in fine inspicitur initium cuiuslibet temporis etiam emergentis. vt in vna gestioe. Et si dicitis quomodo iurisconsultus ex capite a dicto pompo. Respondeo. quia

deo. qd in dicto pomponij est vna actio tantus: tamen in cōdēnatione fit vna variatio scdm tpa: Itz qd ptingit variatio i sio gestoris sūt plures actio nes. et ideo solus in pluralitate actionū contingit variatio. et sunt plura nota. in effectu tenēdo lect. **Jo.** **Quero** si gesta sint negotia serui si facta est liber contra quem datur actio. Respondeo dicunt quidam contra seruum datur in totū pro omni tē pore: licet primo daretur in dominus: qd ista actio est ambulatoria. sicut alie multe. Alij dicunt qd pro primo tempore dabitur in dominum: pro secundo in seruum factum liberum. verum qd ista lect. non tangit nisi tantum quādo sunt gesta negotia serui et ter. facit mentionē etiam de pupillo et filiofam. Ideo tertij tenent istam eandem lect. **Zamen** magis generaliter: vt in si. glo. ibi tertij dicit. **Et** tu teneas lec. primam que fuit **Jo.** Ad inquisitionem contingentem in persona serui de qua opponitur responderet qd dominus tenetur pro vtroq̄ tempore. **Et** imputet sibi dominus cur peculium non retinuit: vt in glo. **Et** si dicitis potuit esse quod gestio duraret post annum. Respon. adhuc dabitur actio de peculo. **Dolēs** etiam dicit et qd si seruus esset manumissus directo in testamento et peculius sibi legatum quod ipse seruus teneretur pro omni tempore: vt. l. si. p. per contrarium de do. p. v. l. ga. **Et** sic habes: vt hac. l. notare. quod licet gessit sem negotia tua per plura tempora. vnus quasi contractus est. nisi probaretur varietas animi: vt. s. d. xi. istud facit ad multa. Si enim tenui vnam possessionem tuam: vel vnam terram contra vnam ciuitatem per plures annos. vnus delictus est nō plura. Item si tu lussisti ad hazardū et in eodem ludo pluries vicitis: p̄ dditionis: totus ille dicit vnus ludus: qd eodem animo accessisti. Sed si post perditā pecuniam extraxerim nouam pecuniam extraxisti: et de nouo lussisti: tunc essent plures ludi: vt hic. **Et** sic facit ad multa alia de quibus dicit in l. si quis inhi. clando. s. infans. j. de furtis. **Secundo** nota: qd vnus contractus vel quasi vnam producit actionē plures contractus plures actiones vt hic. Quod declaratur expresse in secunda lect. **Joan.** et sic ex contractu emptiois vna sola est actio ex empto: que competit vt res tradatur: et de euictione promittatur. et de interesse si res est euicta et similia. **Et** cōtra predicta oppo. actio semel nata tres rursus non nascitur: vt. l. si duo. s. fin. j. de arbi. 2. l. si quis ita stipulatur. 2. l. si sic. j. de verborum obligation. sol. fateor qd ab initio nascitur: sed creuit ad multiplicationem actuum qui sunt in ipsa gestioe ne. et hoc est quod dicit text. in septima reuoluit in l. non quā. s. illud. ij. j. rem pupilli sol. fore. **Quero** pro declaratione huius legis quid est hoc dicitur dicitur in fine. p. qualitate personarū actio formatur et cōdēnatio moderatur. Dicunt: quidam quod cōdēnatio debet proferri secundum libellam. pro quo. l. vt fundus communi diuis. 2. C. de fideicom. liber. l. fin. **Bl.** os. prima magna circa p̄iur. exponit aliter: videlicet vt id quod dicitur pro qualitate personarum actio formatur: et referatur ad seruum. quasi dicat contra dñm debet agere non contra seruum. **Et** illud quod cōdēnatio mode

ratur referatur ad adultum et filium famul. facti sui iuris vt primo nō cōdēnet nisi quatenus sit factus locupletior. secundo nō cōdēnet nisi in quantum facere potest. **Sed** qd dicitur in delictis. vtrū inspicitur initium. **Ter**te in persona serui dicit vt in gl. In liberis hominibus dicit vt habuit filis in l. si. s. si ex noxa. causa agat. et dicit in l. j. de penis. **Secundo** factus liber pro negotio ante gesto qm tenetur. 2. nu. 3. **Con**uictas operatur qd in iudicio veniat alis non veniet. **Negotia** separata que dicuntur: et que connera. **De** diuersitate animi gestioe quod liter constabit. **Si** probetur aliquem gessisse negotia in seruitute et in libertate. et non appareat diffinitio quo tempore separatur absolutio.

Am actum Abi mutatur cōditio gestoris de seruo in liberū in negotijs

separatis principium nō spectatur in negotijs conneris: si agit ex causa venientis separanda: si vt ex occasione agat venientis prestada. h. d. c. l. seq. 2. se. vsq̄ ad. s. si libero. et primo ponit dicitis. secundo exceptio. Tertio exempli dicit. Quarto declaratione quedā citat predicta. Quinto quedā alia declaratio circa exceptionē ppositā. scda ibi. plane. tertia ibi. deniq̄. quarta ibi. proculius. quinta ibi. l. ar qui natura. s. c. cenola. et cōtinuatio ad supiora p̄ supra locutus fuit iurisconsultus qm cōtinuatur mutatio in persona dñi: hic qm fit mutatio i psona gestoris. **Mo.** qd seruus factus liber nō tenetur ex ante gesto. **Secundo** nota: qd rōne oneratis venit in iudicio illud qd alio modo veniet. Tertio no. qd separata ante gesta nullo modo in iudicio veniunt. **Ad** primū no. op. de. s. oēs. in iud. de noxa. sol. ibi de obligatione ex delicto vt ex dicitur in gl. **Bl.** dicit op. de. l. j. in si. j. de noxa. sol. vt ibi. **Bl.** dicit j. opp. de. l. pmissis. **C.** an seruus ex facto suo. sol. gl. regulariter nō tenetur factus liber ex ante gesto. **Salte** i casibus notatis hic in gl. huius legis quos vide. **Quero** qd dicitur ne gestio separata et qm connera. **Rñ.** potest dici negotijs separabile tribus modis. **An** mō dicitur separabile quoad diuersitatem quasi cōtractus. et in hac separatione inspicitur animus gestoris: vt. s. l. p. et alio modo quo

Andreas Pomate. Mor. qd seruus. vbi de translatio. de constitutio.

Uter haberet aliunde se alere. vel quando si esset for...

Barto. in l. f. C. de sentent. que sine certa quantitate...

re et debet mulier habere interesse consistens in lu...

et modi attulit q in eodem.

Dum apud hostes. Verent negotia capitis...

Datus in obfidem pro aliquo facto: si propter hoc...

Am et seruus. Quandoquidem pro alio re...

Actio negotiorum gestorum. Quod dicitur in...

legis isti tres erant naturaliter obligati. intellige...

Verentis tacens non representat personam heredis...

Qui negotia. In negotijs i hereditarijs non inspicitur...

Si viuo citio. Verbo dicitur est iusta causa...

Mandato. Qui negotia aliena gerit per alium...

Actio negotiorum gestorum. Quod dicitur in...

eius culpa perit. Premium qm consequi debeat quis...

De heredita. In negotio gesto necessario q cumq...

Quero qd si fuissent negotia pupilli. R. gl. idem...

Actio negotiorum gestorum. Quod dicitur in...

Actio negotiorum gestorum. Quod dicitur in...

Berens negotium alicuius no prin cipaliter sed in consequentiam qua do habeat actionem negotioru gestiozum.

Facto. Sicut in ter collectas equalis potestatis est actio negotioru gestiozum ita si sunt potestatis inaequalis. h. d. qu. l. no. C. no. f. q. isti officiales publici tenentur de facto istoru curatozum seu subcuratozum quos ipsi habent in subsidiu suo officij.

Triplix ratio nem, vide glo. a bar. in. l. j. citi ca. finem. r. sibi Bald. C. de tras actio.

Quare dicit. bal. in. l. ma da. C. m. a. in. l. j. op. post.

C. s. lte. de hoc no. s. vide qd dicit in. l. d. utius. post Bart. C. de cura.

Quantia spectat. Rn. ergo aut ex negotio gesto all cui p consequentia aliquid acquirit ita q non habeat p illo necesse agere. vt puta qua do cofideius fori liberatio querit. r tunc actione negotiozum gestiozum non tenet. vt. d. l. vt fideiusor. aut pro eo bz necesse agere. r tunc aut fundat intentione sua ex eo quod gestum est per me: r ad cum pertinet per consequentia. r tenet mihi restituere sumptus: vt d. l. f. de bo. an. iud. pos. non enim potest petere re stitucionem creditos superueniens nisi fundet se ex missione facta ex primo decreto ad petitione mea. aut non fundat intentionem suaz ex facto meo sed tertij. r tunc non tenetur mihi in aliquo vt. l. fin. in prin. s. de eo per quem fa. est. vbi quis agit de pro missione facta de iudicio sibi nec habet necesse dis curre in libello q per alium puta Titium fuit impo ditus. vt cum ex facto alicuius no se defendat: vni de ille impeditur non tenetur in aliquo.

Ibeto. Ex facto procuratoris. datur vtilis institutio co tra dñs. h. d. Querit glo. quare dicitur vtilis. Respon. qz instito: solet preposit vniuer tali administrationi: hic vero fuit preposit vni actui: materiam vltus principij habuisti in. l. si pupilli. s. item queritur. s. eo.

Inter negotia. Actio competens co tra est ad que nego tium spectat cura r sollicitudine no impedit actio ne j ostri. contra est ad que negotium in veritate spe ctat ly eius contemplatione non fit gestum. hoc vi cit. casum in terminis ponti glo.

Quare. Quare negotiozum non potest co struere actioe in negotijs pupilli. h. d. Quid est verum scdm ista tempora scdm que mulier no poterat esse tutrix: sine imperiali rescri pro. Vodie vero si esset tutrix: posset constituere actorem sicut alij tutores. vt. l. neq tutores. C. de procura.

Quo defendente. In causa seruiti formali libelli qua do agit ad seruitute predij. curis predij com munis quod vnus ex socijs expendit ab alio repe tit per actionem negotiozum gestiozum. h. d. C. Mor. quod dicit sententia predio datur. f. potest ergo recte concipi libellus r formari sententia q pnu s retur predium seruire: vel predio deberi seruire tunc: vt hic. sed si dominus predij peteret pronun ciari sibi co petere ius ducendi aquam procederet libellus. ita format iuriconsultus. vt. l. ij. in prin. j. si fer. ven. Et illa verba cum dicit peto pronun ciari mihi ius co petere r. intelligit. i. ad predij vtilitatem. r sic predio videtur dari sententia. hoc sentit glo. hic in prin. dum exponit predio. i. ad pre dij vtilitatem. Querit glo. que erat ratio dubi tandi in. Sisto. dic vt in gloss. Oppo. gloss. de. l. si quis putans. s. hoc autem. communi diuidum. sol ue vt in gloss.

Utem. Qui allegat causas absentie no co demnat nec appelle re tenet: secus in eo qui veniat ad plenam defensionem licet post lite contestata. h. d. que. s. no. C. no. ex hoc. s. vno. pu mo r q ille qui venit ad allegandū causas absen tie no co demnatur. C. Secdo no. f. qz cause absen tie allegatur hoc non impedit quin iudex possit ferre sententiaz vt hic in iudex in ter. fateor: tam si cause absentie essent vere q sententia esset nulla vt. l. ij. s. si quis in iudicio. sibi iudex diem esse distu sum. s. si quis cauti. r ibi dicit. r no. in. l. questum. s. de re iudi. Item nos. f. qz ille qui venit ad plenam defensionem co demnatur r in eius persona sua p ferit. r bz dicit co demno de defensorio nomine Titij. ita dicit Bruno. extra de re iudi. c. ca. temp. Tre no. qz hoc est veru etia si defensor interuenit post lite prestata. qz apparet ex prin. s. dñ dicit lite in iudij cum deductas r. C. ultimo no. f. qz defensori est impudandum si debuit appellare r no appellauit. Quero

Quero vtrum iste defensor co demnatus repetat sumptus. dic vt in gl. C. Secdo quero f vtrum des fensor liberet reum abientem actore inuito. gl. dñ est hic q sic. quam vide r not. Istud vero qd dicit q liberat reum actore inuito: intelligas ab instan tia iudicij non autē a principali obligatione. vt. l. si mandato meo. s. f. j. man. dixi in. l. no. solu. in. dn. s. de. pec. Doc. ponunt. C. vbi in rem actio. l. j. vbi xti plene in. l. solutionem. j. de solu. Debent em scire q triplex est modus veniendi ad defensionem alre rius. vno modo animo noua d r debitozo liberanz di: r hoc casu non admittit actore inuito. Alio mo do tanq simplex defensor. cu satisfactioe. r hoc ca su admittitur inuito actore. vt. l. soluendo. j. e. r. d. l. solutio. j. de solu. r hoc modo. pcedit super libel lo r agit ad iudicium defensorio noie. vt. s. Tertio modo venit aliquis ad defendendam r dicens peto qz deur libellus contra me ac si possiderem re petita. r isto casu no conceditur nisi et a quo co nentus bz cam. vt. l. sed r si lege. s. quid tamen si is. j. de peti. here. r de no. l. de illo. r de alie. iud. mu. cau. r. l. ij. in fin. r hoc cum determinatione. l. si actoz. s. de procura. quod dicit vt ibi dicit.

Aliena. Qui expedit ultra q est iniuncta non re perit. h. d. glossa assignat contraria que sunt clara.

Tutoris. Pupillus no tenet ad perficiend da negotia etiam incepta. h. d. C. no. ter. cum sine sue glo.

Quare. Quare negotiozum non potest co struere actioe in negotijs pupilli. h. d. Quid est verum scdm ista tempora scdm que mulier no poterat esse tutrix: sine imperiali rescri pro. Vodie vero si esset tutrix: posset constituere actorem sicut alij tutores. vt. l. neq tutores. C. de procura.

Quo defendente. In causa seruiti formali libelli qua do agit ad seruitute predij. curis predij com munis quod vnus ex socijs expendit ab alio repe tit per actionem negotiozum gestiozum. h. d. C. Mor. quod dicit sententia predio datur. f. potest ergo recte concipi libellus r formari sententia q pnu s retur predium seruire: vel predio deberi seruire tunc: vt hic. sed si dominus predij peteret pronun ciari sibi co petere ius ducendi aquam procederet libellus. ita format iuriconsultus. vt. l. ij. in prin. j. si fer. ven. Et illa verba cum dicit peto pronun ciari mihi ius co petere r. intelligit. i. ad predij vtilitatem. r sic predio videtur dari sententia. hoc sentit glo. hic in prin. dum exponit predio. i. ad pre dij vtilitatem. Querit glo. que erat ratio dubi tandi in. Sisto. dic vt in gloss. Oppo. gloss. de. l. si quis putans. s. hoc autem. communi diuidum. sol ue vt in gloss.

Ideiusor. Quod quis facit co demnatione r emplantatione manda tum sed in actione negotiozum gestiozum. r qui sus vendit sua pignoratitia non tenetur. h. d. que

casum no. r bene no. verbum credy toxi. C. Opponi. de. l. si mandato. s. paulus. j. manda. solve vt in gloss. Ignorante. Domus gestiozum meo nomine: negotiozum gestiozum actione mihi tenet. h. d.

Protestatio. Veredi vtri p cti dat hec actio de gestis co stan rematrimonto. h. d. qua. l. no. quia faciet tibi honore: r dabit tibi vtilitatem.

Protestatio declarat animu p testatis in dependenti bus a potesta te sua: secus in dispositis certo mo do a lege.

Lausula saluo iure addendū c. ap posta in libello nibil operatur.

Onus alimentandi qñ non spectat ad filium mater videtur habere ani mum repetendi.

Liber ratioñ in dependentibus a mera nostra voluntate plene pbat. r remittitue.

Berens in dubio videt expedere de bonis illius cuius negotia gerit. Pater vel frater dotas filium vel fo rorem quando in dubio videt dota re de suo. Pater expendes in studio pro filio quod no videtur expendere defuio quando filius habet peculium cas strensē vel quasi.

Rustici diuidunt per medium que stiones.

Dispositio loquens de matre quod habeat locum in aua. Adater vel aua: expendes circa res filij vel nepotis quom repetat.

Stemius. Si p dentem gerantur negotia descendens. vel fiat pres statio. vel omnis alimentandi ad des scendent em no pertinet: expense alimētozum repetunt. h. d. qua. l. no. r primo ponit epistola nesennij co ri neus qñem r allegatioe. p vtraqz parte: r opinionem quozundam. sed cundo ponit rñso Pauli. scda ibi. Respon. bec discepta. C. no. f. qz p testatio declarat animu prestantis: vt hic. r. l. qui aliena. s. si. j. de acqui. here. qd intellige in his que pendēt ex potestate sua: secus in his que cert o modo disposita sunt per legē. et id gl. dñ hic qñ mater tenet ad alk metatals etia prestatio nibil ope ratur. vide gl. sup verbo veniret. r ideo i illa verba que ponunt in libel ljs saluo iure addendi r diuisu dñ

C. q. p. e p hoc gl. j. nor. vide hunc tex. sibi 3 mol. in. l. i. sed si hoc. s. cur vir. j. de co di. r de imo. r Bald. in. l. i. mater. C. ad veli lea.

C. s. vno de fende. Adde bar. in. l. si pu. in. vlti. op. ij. partis. de ope. no ni nun. r in d. l. ij. r. l. fi. s. finantē. C. de bo. que libe.

C. s. igno rante. vide Bar. in. l. q. mib. de nati. in. f. col. de doq na.

a **Liber noster.** Adde Bar. in l. si paterno. C. eo. 2. in l. admonendi.

a **Andre. Pomate.** Vide Roma. c. 58. v. ij. sedo dubio. 2. cons. cccxxv.

b **Uidec. expedere.** adde quod notat Bar. in l. alimēta. C. eo. 2. quod ibi dicitur circa materiam teriam huiusmodi in cōtra rium facit c. fi. C. de alimē. puz pil. p̄san. 3. et ad hoc quod dicitur per eundem in l. cū ser uas. de v. obli. ad de Roma. cons. cclv. Bal. cōf. clxiiij. An gel. cons. b. cclxxv.

c **Sentit glo.** Et ca ue quia in p̄re 2. auo 2. t alia qui tenent do tare. licet gerant ne gotia filie tamen in dubio in dardō suo: vt in .d. l. fi. et glo. loquitur ibi in extraneo: 2. ita loquitur Barto. in l. j. §. nec castrensē. in. iij. colum. de colla. bo. 2. Zur dou. in. l. j. solu. matrimo. resp̄bendit Bart. hic per dicit. l. fina. Adde Bal. cons. c. l. v. Ange. cons. fi. c. vij.

b **Filio student.** Adde Jmo. in l. j. in. iij. colum. s. solu. matrimo.

c **Andre. Pomate.** De ope. liberr. Vide Are. cons. clx. ij. vol. iij. col. Et not. q̄ isto casu veniunt alimēta facta a matre filiabus quando post mox rem parris superant masculi filij in locis videlicet ubi est statutu q̄ stantibus masculis filie non succedant vt est cōmunit̄ p̄ totam Italiā tunc onus alimentandi nō spectat ad filias sed ad frat̄es. vt de etiam in p̄p̄o. vnu verbum Bart. in. l. q̄ filium. ff. vbi p̄p̄. c. de vnu.

f **Uasus in q̄d.** Adde gl. in l. si pater. not. C. eo. 2.

g **Andreas Pomate.** De duortio. Vide Alex. in l. qd̄ te. v. col. vbi per Deciu. ff. si op̄er. p̄ta.

vel aduentitium quod erat apud patrem. vt. l. si de peti. heredi. Item not. q̄ contra rusticos qui dunt questionem per medium dicit gl. C. Mo. etiā 7. ex. l. ista idem iuris eē in aut quod in matre. qd̄ enim constitutum est in matre hoc extenditur ad auiam. Contra predicta opp. glo. de. l. j. r. l. alimēta. C. eo. 2. glo. non soluit. Sed pro huius declaratiōe hic q̄ quando mater vel auia expendit circa res filij: tunc sine dubio istud repetitur. vt. l. alimēta. ij. respon. C. eo. 2. in bac. l. videtur hoc presump̄t̄ pont pro constant q̄ expense facte circa res veniunt in computatiōe ratione dubitationis: aut est de expensis factis circa personam. circa quas vide q̄ aut sunt ex necessitate precisa aut causatiua aut ex voluntate. Primo casu quando mater tenetur alere pupillum: quia est infra triennium: vel. quia inops vel in casib⁹ postis. C. diuor. fac. apud qd̄ libe. edu. l. j. 2. in aut. ibi postitatur mater non resp̄t̄ etiam si fuerit protestata vt hic no. per glo. 2. bene. 2. C. eo. l. alimēta. quedam expense sunt ex necessitate causatiua. vt in petendo tutorem ad qd̄ mater cogitur necessitate causatiua. scz ne perdat successione. vt. l. ij. §. si mater. ad tertul. 2. tunc aduertendum est q̄ in hoc sunt expense triplicis generis. Quandoq̄ circa personam pupilli: vt dicitur do cum romā vel ad aliam ciuitatem causa petēdi tutorem: tunc iste repetitur sicut. j. dicit de alijs alimentis. Quedā expense sunt circa personā mariti cuius ad petendum tutore: iste non possunt repeti. cū em̄ marit hoc intungit a lege intelligit. suo victu. vt. l. suo victu. j. de ope. liber. 2. Quedā expense sunt in peccatorib⁹: aduocatis 2. scripturariis: 2. similibus. 2. isto casu dico q̄ expense repetunt a filio quicqd̄ dicitur per alios: sicut em̄ heres cogitur facere inuentarium in exp̄sas imputet vel reditatu. vt. l. scimus. §. in cōputatione. C. de iure delibe. 2. sic fructuaris tenet reficere edes etiam vbi est magna impensis sumptibus in p̄p̄tarij. vt. l. inter fructuarios. et. l. dāni. j. de oā. insect. ita in p̄posito dicit intelligi. l. alimēta. C. eo. pur̄ intelligitur de matre. tertio casu q̄n̄ expēdit circa personam ex mera voluntate: tūc aut onus alimentandi non spectat ad ipsum filiu: 2. pot̄ repeti vt hic. 2. l. si quis a liberis. §. si mater. de libe. agnos. em̄ spectabat ad filiu: tūc aut gerebat mater negotia filij 2. pot̄ imputare vt est hic casus: aut non gerebat: tunc aut fuit protestata 2. pot̄ repetere vt hic in ver. quid em̄: aut nō fuit protestata: 2. tunc nō repetetur. vt. C. eo. l. alimēta. Ad finē. l. op̄. ad trebel. l. ritius rogatus. 2. de peti. heredi. sed si. h. quod autē. glo. nō soluit. in die q̄ in p̄rarijs trat vnt̄ patrimoniu vel esse credebatur dimer saru tam qualitatim. hic vero erant duo patrimonia. scilicet 2. nepotis. vnde ea que expendit circa nepotem videtur expēdere in dubio de bonis ipsius nepotis.

f **Ultimo glo.** ponit hic casus in quibus cessat actio ne negotiorum gestorum. quam vide 2. ad de in. l. si paterno. C. eo.

g **Mortuo.** De debitum ante adm̄nistrationem conuertatur in actionem que ex adm̄nistratio: nec descendit duo concurrere oportet: scz q̄

scilicet q̄ debitor a se exigere poterit. 2. qd̄ inde dicit aliqua verset vtilitas. b. d. Quā. l. no. qz ex p̄t̄ cat ita bene materiam qd̄ non eget aliquid dicit. Et primo ponit quando gestio erat debito: cuius casus negotia gerebat simpliciter. secundo q̄n̄ gestio erat debito: 2. sibi aliquid debebat. tertio ponit vnum casum: q̄n̄ nulla dicit verset vtilitas vt vna actio conuertat in aliam. secunda ibi illi autem. tertia ibi: ceterum. Item prima subdividit: primo ponit dicitur. scdo quedam limitatio. tertio esse eius dicit. quarto quedam declaratio limitationis. quinto ponit quendam nouū casum circa p̄dicta: p̄ vna lec. magis not. scda ibi: hoc ita. tertia ibi. sed 2. postea. quarta ibi: sed hic quidam. quinta ibi: sed 2. si facere. C. not. hic quomodo vna actio conuertatur in actionem que descendit ex negotio gesto: qd̄ intelligit de eo qui gerit negotia vniuersaliter: secus si accessit ad gerendū vnu negotiū im̄: tunc em̄ nō conuertit. vt. l. si pupilli. §. si. s. eo. p̄bat in l. si remunerand. §. apud tul. i. mā. C. Itē not. hic q̄ inspicimus illud qd̄ euenit ex pot̄. C. opp. q̄ dicitur notum nō possit fieri: qz quos deus conuicit bono non separat. Respon. hoc fm̄ iura antiqua dicitur gestorum: secus de iure diuino. C. scdo oppo. q̄ non debemus spectare quod defuit posse solvere: quia fortuiti casus 2. vt. l. inter stipulantes. §. sacram. de verbo. oblig. soluit glo. optime. hoc propter culpā gestoris qui a se non exigit. plenit̄ dicit in. d. §. sacram. C. oppo. 2. videtur q̄ etiam alie actiones deñt contra maritum in quantum facere potest. vt. l. non tantum. j. de re iudi. Sol. glo. 2. bene ibi in gestis constant matrimonio. hic vero negotia erant gesta postea. C. Item oppo. 2. vide q̄ iste verset. sed 2. si facere. sit super finis. Sol. quādoq̄ maritus ab initio facere potuit: sed adhuc facere potest: 2. tūc deuoluitur in actionem negotiorum gestorum vt in p̄in. quandoq̄ ab initio potuit 2. nunc non potest: tūc distinguit aut pot̄ sibi imputari cur non egerit a se: aut non. vt in verset. sed hic quidam. aut maritus nunq̄ potuit a se exigere: et tunc sibi non imputatur. vt in verset. hoc ita. quandoq̄ ab initio non potuit facere: sed nunc potest tunc deuoluitur in actionem negotiorum gestorum: vt hic in verset. sed est facere. 2. sic non super soluit. C. venio ad ver. illum. 2. querit glo. quid erit si gestio potuisset sibi solvere 2. non soluit. 2. dicit in gl. C. venio ad tertiam partem. scd ver. ceterum. 2. op̄ po. q̄ semper inter se q̄ prima actio deuoluat in secundam: qz secunda erit longioris vite q̄ prima. Rñ. gloss. illud interesse nō dicitur ad hoc loquitur. prout loquitur de redhibitiōe vel alia actione reposita intelligas q̄n̄ tempus est lapsum durate adm̄nistratiōe. Mo. ista. l. 2. facit ad hoc qd̄ no. in. l. qui bis. j. de verbo. obli. l. 2. l. pater qui castrensē. in. fi. de castren. pecu. in contrarium tamen aliquant̄er facit. l. si creditor. j. de lega. j. C. Itē ad fil. l. op̄ po. j. de adm̄nistratiōe. tuit. l. quortis. §. si. rē si temporas li. glo. soluit 2. bene. C. ultimo glo. magna que est debet ponit casus quatuor: quando nostra interest vt vna actio in aliam conuertatur seu vt prima actio deuoluatur in actionē negotiorum gestorum quā not.

a **Actio conuertat.** ad huius intellectū no. Bar. in l. maritum. fol. matrimo.

b **Culpam gestoris.** vide in l. curatos. in. fi. alias est. l. iuro/ri vel cura/ri. C. 2.

c **Si liber homo.** ad de Bar. in l. iij. in. fin. solu. mar. C. 2. itico/lega. 2. ad de qd̄ i cas/ su huius: l. 2. similia/ est consi/ derandum tps̄ nō lis/ tis con/ statōis s̄z hinc: qz is/ non esse/ locuplet/ rpe litiscō/ restate si/ t̄i eēt rpe/ hinc suffi/ cte q̄n̄ sup/ nēat actio/ p̄dicte in/ dicio ex cō/ de p̄terito/ p. l. i. rē. §. fi. in. fi. de pig. acti. 2. l. si mada/ nero la p̄/ cola. j. mā. d. l. rei in. 2. glo. b. c. C. pater. 2. hec vos/ na p̄bende/ nō p̄gruūt/ patri. vide Bal. in. d. l. scrofan/ cte. 2. q̄ d̄/ ri in rubr. de publ. cleri. and. barba.

Liber bo/ no. Qui soluit creditor in creditoris sui ex eadem causa libera ipso iure. b. d. C. op̄ po. q̄ quando soluit creditor creditis tollatur actio per exceptionē vt. l. si opera. j. de vo. excep. quidam fatentur 2. intelligunt hoc ope excep̄tionis. gloss. tenet qd̄ ipso iure. 2. ideo dicit regulam esse qd̄ ope excep̄tio. tollitur. fallit si ex eadem cā quis est debitor alteri? ex qua ego sum suus vt hic. item fallit si res de bitoris essent obligate creditor: cre ditōris. vt. l. solutum. §. solutam. de pig. actio.

Itis cōtesta/ te. Quā aliquē esse locupletem in est causa actionis concedende tēpus litis contestate imp̄t̄. b. d. C. opp. j. fol. mat. l. rei iudicate. sol. licet gl. 2. doc. aliter dicant: q̄n̄q̄ aliquē esse locupletem est causa cōcedende actōis 2. in sp̄i cimus tps̄ litis cōtestate. vt hic cū h̄ m̄libus. q̄n̄q̄ est causa moderande condemnationis et imp̄t̄imus tps̄ rei iudicate. vt in contrario.

Si pecunie. In hac actio ne veniunt re 2. habetur ratio culpe. non casus fortuiti. hoc dicit.

Pater adm̄nistrans p̄bendas filij tenetur filio actione negotiorum gestorum.

Hec actio datur in patrem 2. filiu emanci patum. b. d. C. Mo. bene istū casum: qz sepe accidit quod pater emanci pat filium 2. retinet eum in domo et adm̄nistrat illud quod sibi donauit qd̄ non querit vniuersitatis ipsi patris: imo tenet reddere rationes ipsi filio. idem eadem ratione in oibus que queruntur filio quorum patri non queritur vniuersitatis. vnde si pater adm̄nistrat bona p̄bende filij: tenetur et actione negotiorum gestorum reddere rationem adm̄nistratiōis. vt. l. sancro sancte. C. de ep̄iscopis et clericis. vbi dicitur quod iste p̄bende habentur loco peculij castrensū vel quasi. et hoc vt di de facto.

Differentia inter penam 2. vnu ram.

Glo. dicit directa datur ex verbis & ex mente spontaneo gestoz. vtilis datur gestoz ex necessitate & ex mente docto. dicit qd illi que venit ex mente est directa. pbat in l. i. j. C. vti pos. confumata. l. j. in p. m. j. vti pos. licet em edicti loquatur de edibus tamen copetit directa etia pro funi do: pro hoc facti. j. de verb. signi. l. nominis & rei. s. verbu ex lege. Diu cendū est ergo qd vtilis nō venit ex mente nec ex verbis: qd ille qui fecit legem de hoc nō cogitavit: s; venit ex interpretatione iurisdicōis propter idētatē rōnis. vt. l. p. e. j. n. qua drū. pau. fec. di. de quo p. doct. in. l. j. C. de actio. r. obli. & ego etia dixi in. l. j. de actio. r. obli. C. Secundo qd querō vtrū inter actionē vtilē & directā tenet differentia in effectu. Rñ. si quis hoc vniuersaliter: dos cō. tangunt. in. l. j. de actio. r. obli. & ego ibi dixi. C. Quāto ad ppositā si quidē agatur cōtra ipsum gestoz rē: pncipaliter inter vtilē & directā non est differentia in effectu. et ita loquitur hic. Si nō ageret cōtra heredem gestoz. tunc esset differentia: qd in directa negotiozū gestoz actione tenet equaliter heres sicut defunctus. In vtili nō que datur cōtra gestoz ex necessitate tenet heres in minus. vt. C. de here. tu. l. j. et de in litē iuran. l. j. & gl. tenet hic & bene licet alibi glo. nō. d. ium. vt dixi in. l. i. j. s. hoc autem actio. s. eo. C. Itē querō qd vtrū sit necesse quod exprimat in libello. vtrum qd agat directa vel vtili. ter. declarat hic. quādo directa & vtilis est eiusdem effectus nō est necesse qd exprimat: sed si essent diuersi effectus tūc debent exprimi. Pro hoc. j. de admitt. tuto. l. quoties. & quod ibi not. et de sol. l. si duo. & ibi per Dy. & ibi de hoc dixi. s; vtilis litera maxime que est hic superabundat vt dicit glo. & bene.

Si rem. bāc. l. limitā vt dixi post 3mo. in. l. si heredis seruis. de leg. gatis. j.

In eum. 2 sed & cōstitutio. p. dere vs. qd corripit iudicē vel aduerfariū p. dicit causam. b. est si quis dat pecuniam vel aliud iudicē. c. adde 3mo. in. l. d. ius. in xvj. col. ff. de re iudi.

Corruptus. 3 pere. an liceat mihi aduerfariū meū corrumpere. adde Bar. in. l. j. C. de pe. na iudi. qd male iudi.

Inozante. Qui habet actionē p. alio ad ei? petitionē debitoz cogit liberare. h. d. Intellige hic stipulationē esse cōceptā in personā fratris note forozis: secus si in psonaz forozis: qd nō valerēt: qd alteri per alterū ec. j. de s. obli. stipulatio ista s. alteri. s; acq̄eret ei actionē ex stipulato. per. l. j. C. de rei v. r. actio.

Item. a negotium nō meo nō

mine gestū insubstātiā re perempta vel prescripta possim habere ratiū vt mihi hoc actio cōcedatur. h. d. Ze glo. l. istā p. m. lect. 330. p. m. quā. l. ista ponit tres casus. & materiā huius. l. declarat glo. plenē vt. l. si alibi in. l. mater. C. de rei vendicatione. et ibi per doct. Ze glo subtilius hoc tractant. in. l. si cū seruum. j. n. cer. pet.

De calumniatoribus. Rubrica.

Glo. confirmat. dic vt in ea. Bar.

In eum. edicti. scdo incipit exponere. scdo ibi. hoc autem. C. Opp. j. de obsequiis. l. patens. Sol. ibi contra parentes non datur hoc actio. vt ibi. sed datur actio in factum generalis. C. Quero vtrum quando datur actio in factum contra parentem detur ad quadruplum. glo. quod sic. dic vt in ea. C. Quero quid de eo qui dedit vt faceret negotium calumniosum. glo. dicit idē. argu. l. si queq. C. de ept. & cle. C. Quero an hoc actio infamet. dic vt habuistis nō. in. l. j. s. de his qui nō. infra. C. Quo ro dicitur hic negotiū. de quo negotio loquitur. Respon. dicit quod de eo qd fit in iudicio. vt dicit glo. rubrice & declarat statim in proxi. s.

Hoc autem. Dic exponit perbum negotium. & breuiter. h. d. Negro tium intelligitur siue in causa ciuili siue in criminali siue pnuata siue publica. h. d. Querit glo. qua liter teneatur qui accipit pecuniam vt litem causi nōsam exerceat vel non exerceat. dic vt in glo. in eo qd dicit leg. iul. repetundarū. intellige si ille qui recipit iudex & cā erat criminalis. vt. l. i. ad legē iul. repetundarū. C. Itē querō si iura remedia qd copentis s; istā in quo differunt. & vtrū vni ex istis remedijs tollat per aliud. dic vt in glo. & bene.

1 Qui vult corrūpere iudicē perdit causam nō ipso iure sed per sententiā. nume. 3.

2 Corruptore pncipalem qñ liceat. & nume. 6. et nume. o. vbi quid in criminalibus.

4 Vbi quis per contumaciā deberet haberi pro cōfesso si anteq̄ super hoc pronuntietur decedat nō pncipaliter heredi.

5 Practica pñitiā dī cōrūpcentem iudicem.

7 Pena de qua bic qd habeat locū in actore & reo.

8 Procuratore corrupto succurritur domino contra ipsum.

9 Corruptus aduocatus an puniatur pena de qua hic. remissive.

Sed et constitutio. Qui corrumpit iudicē vel aduerfariū litem perdere debet? secus si bona fide transgat. h. d. C. Mo. & quod qui vult corrumpere iudicem perdit causam. Cōtra oppo. in aut. vt litig. in. s. j. postea. C. de pena iudicis qui male in. in aut. nouo iure. Sol. hec limitat per illā: quā dō p. dero litē nisi infra certū tps sponse se offerat. C. Itē op. qd h; aduerfariū meū corrūpere. non est in ipm volentē pōt inferri iniuria vel dolose calūniā. vt extra de regu. iur. c. volenti. lib. vj. Sol. glo. intellige hic de aduerfario hoc est procurator aduerfarij.

re aduerfarij. Tu dicas qd si quidē causa qd agitur respicit solū cōmodū litigantis. & tunc in aduerfariū pncipalē non cadit corruptio. imo iudex de se ferre sententiā s; qd partes conueniunt vt. l. si cōuenierit. j. de re iudi. sed si iudicē respicit res publica vtilitates vel alterius. non licet etiam pncipalē aduerfariū vel iudicem corrumpere. exemplum in causa liberatū. vt. C. de collu. dete. per eum item in causa seruitutis. vt. C. ad leges iul. de vi. l. j. Item in causis popularibus vt. l. eum qui. s. in popularibus. j. de iure iuran. Item in causa spiritualibus. vt extra de collu. dete. per totū. Item in causis testamentozū si heres litigat: quia ibi versatur cōmodum legatorū. vt. l. si per luso rio. j. de appell. l. si suspecta. j. de offic. testamen. C. Quero pro declaratione gl. primo quādo alio quis dedit iudicē pecuniam. vtrum lis perdat ipso iure. vel sit necessaria fementa? glo. in. l. j. de pe. su. qui ma. iudi. videtur dicere qd ipso iure quādo datur pecunia: per. l. venales. C. Quādo pno. non est necesse. sed illa lex nihil facit. Loquitur enim de effectu sentētie que est nulla ipso iure quādo datur pecunia. Sed hic querimus de effectu rotius cause: veritas est quod lis nō perdit ipso iure: sed per sententiā. ter. est in. l. eius qui delatozem. j. de iure fisci. & probatur in. l. j. C. de pena iudi. qd ma. iudi. vbi dicit quod debet perdere litem. non dicit qd lis perditā sit. Et ex hoc insurgit nota. qd si corruptus decederet ante sententiā: illud nō pcludit caret heredi ad quē nō trāsit pena. vt. d. l. eius qui delatoz. vbi est ter. not. Et idē dī dico vbi cū quis ppter contumaciā deberet haberi pro cōfesso: si anteq̄ super hoc pronuntietur decederet nō pncipaliter heredi p eandē l. C. Que erit & pncipaliter hoc pronuntietur. Rñ. vt petatur vt detur omnimodis sententiā tanq̄ in confessione propter calumniā: vel petat pncipaliter pronuntiarī eum haberi pro cōfesso propter calumniā quam fecit. vt hic. & dicit. l. j. C. de pena iudi. qui ma. iudi. C. Quero qd datur aduerfario qualiter intelligitur agatur. Respon. vt dixi. pōt intelligi in aduerfario pncipali et procuratore. Sed querō an p habeat locum tam in actore corruptente eum quā in reo corruptente actorem. glo. in l. e legatō. s. penult. j. de dolo. videtur dicere qd habeat locum solum in actore corruptente. procuratore resistit glo. in. l. j. C. de pena iudi. qui ma. iudi. dicit quod habet locum in actore & reo. & illa est veritas per istum text. qui generaliter loquitur de eo qui dat iudicē vel aduerfario. & per. l. j. in fi. j. de cōdi. ob tryp. cau. item quia est eadem ratio. C. Item querō qd qñ procurator fuit corruptus vtrū succurratur domino etiam contra ipsum procuratorem. glo. hic qd sic. dic plenē in. d. l. elegatō. s. p. de dolo. C. Quero qd quid in corruptente aduocatum? dic vt. l. j. & j. C. si ex fal. instru. & l. diuis. j. de re iudi. ppter hoc enim non habetur pro conuicto. vt dicit legibus patet: secus in eo qui corūperet acta. ille enim deberet perdere litem. ter. est in. l. in fraudem. s. p. de multi. j. de iure fisci. C. Sed querō qd quid in causa criminalibus? vtrum licet corrūpere aduerfariū. glo. distinguit hic vt in. l. transigere. C. de transac.

In surgit no. Adde Bart. in. l. j. in fi. C. de penz iudi. & vide Innocen. r. docto. in. in. de iuramen. calum.

Corruptente aduocati. Vide 3mo. in. d. l. d. v. uis. in. xvj. col. de re iudi.

In casu s; criminibus. Et an pecunie possint repeti. vide Bal. in. l. i. j. C. de s. b. o. l. i. r. i. n. l. serui. C. de adulter. C. Pecunia nō respicit. vide Bal. in. l. j. C. de cōdi. ob. tur. causam. et in aut. nō uoluit. de pena iudi. qd in com. mitti debebat. ratiā nō habet loq̄ pntētia etiā re integra. bal. dicit fuisse de facto Floz. ete. sed cōtra vide tur. s. de infamb. l. qui ope ras.

Pecuniam. Pecuniam accipere dicitur quocūq; modo commodum huiusmodi consequi. h. d. C. Quero quid si iudex nō recipit? aliquid sed fuit factū sibi instrumentum de consueto domo indemnitatis tempore syndi catus molestaretur. dicit in. l. si quis vros. s. si seruum. j. de furtis. vbi videtur textus. intelligendo prout facit.

Generaliter. Si igitur. Dicitur autem licet nō sequat effectus qñ lex solum affectum sine effectu considerat. hoc dicit.

Illud. Est turpitudine veritas. etiā ex parte dantis et non copetit repetitio sed solū ei in cuius pncudicium datum est. h. d.

Dicitur refringitur p ratiōe. Hec actio quod non competat ad vindictam.

Actio ad quadruplū an copetat be redi contra quem data est pecunia. Quob?

Et actio modis legit in glo. primo qd hec actio nō dat ad simpli qñ copetit p dicitio ob turpē cām. Ita hec nō est vera. vt. j. l. pxi. s. fi. scdm alia. h. d. hec actio nō dat heredi. nisi ad simpli. h. d. C. Mo. scdm istas: lectu. qd dicitur per ratiōē restrin gitur vt hic. & l. c. l. u. pater. s. dicit s; simis. j. de lega. j. C. Quero vtrū hec actio copetat ad vindictā? gl. hic variat in pncipi. videt dicere qd sic. in fi. cōtra. & ista est vera. nō effi competit ad estimationem cōtumes lie sed ad quadruplū pecunie dante. ergo nō est ad vindictam. vt. l. cum r. s.

Hec actio competat ad vindictam. vide glo. hic in versiculo. tollatur. & no. quod in isto quadruplo inest simpli. Baldus in titulo. de pace tenenda. s. si duo. Addit alia et ista glo. hoc singulariter decidit. vide aliam in. l. qui pncidm. j. ad legem iuliam pecu. et vide. l. h. mo edicto. de pnbil. et qd nota. in. l. agraria. de termino moro. Adde: quod no. Bartolus in. l. sanctio legum. in. iij. col. j. de penis.

Annus a tempore scientie adde Bar. in l. j. §. oc...

emancipati. §. emancipatus filius. j. de colla. bono. r. ibi not. facit quod nota...

In heredem. Hec actio datur contra heredem quatenus ad eum pervenit. h. d.

Sed etiam. Hec actio quas datur cum ad simpliciter concurrit cum conditione ob turpē causam...

Andreas Domate. C. de publicanis. Limita per Aug. in l. qui ante. de infamis bus.

St ab eo. Tempus quod datur syndico ad denunciandum maleficia intelligitur a die scientie.

Inius. Annus in hac actione com putatur a tempore scientie h. d. C. Mo. bene ista. l. fa...

Baldum in l. quod emittit. C. de condi. ob tur. causam. Adde in qd ex dictis Bart. s. habes...

Andreas Domate. De seruo. Limita hac reguli singulariter no. hic locum in separatis correlatis...

et pro syndico constitutus qui tenetur denunciare maleficia...

Quis ab alio. Hec actio competit deanti non turpiter. r. etiam et ob curus negotium datum est...

Cum publicanus. Hec actio competit deanti non turpiter. r. etiam et ob curus negotium datum est...

Judex qui cognoscit de crimine civiliter eo competere potest ex officio suo punire criminaliter.

Ab eo. Qui accipit pecuniam ut desistat ab accusatione desistat ab accusatione...

Judex qui non admittit exceptiones quando vis deatur gravare partem.

Ones. Restitutio conceditur cognita quod causa ex qua petitur sit iusta r. vera. h. d. C. Ex hoc quod dicitur causa cognita...

Seruo. Separationem seps rata debet esse ratio hoc dicit. et ad hoc quoties allegatur...

De in integrum

De in integrum restitutione. Rubrica.

Motozū non indiget probatione nec alterius expressione. In statuto condito ab habentibus autoritate statuti...

Vtilitas. Hec actio competit deanti non turpiter. r. etiam et ob curus negotium datum est...

Ones. Restitutio conceditur cognita quod causa ex qua petitur sit iusta r. vera. h. d. C. Ex hoc quod dicitur causa cognita...

essent. tunc si quidem pare obtulit se probaturam: index qui non admittit gravavit eam...

Cio. In his que contra de minimis non curat. contra. j. de d. infect. l. si proprietarius in si primi r. h. d. l. in his que...

Eno. Non videtur ad ea potest restitui. h. d. dicitur gl. qd istud est pfectio nem. ut apparet hic dum dicitur...

Des. si vero caute adde bar. in l. iij. de ap. re.

Cio. ad hac. l. vii. quod dicitur in l. i. c. co ras. extra. eo. r. bald. in l. i. c. si aduer. v. e. pig. er. d. p. etum in l. i. d. c. co ra sequit Bar. in l. perempto rias. i. iij. colum. C. fen. resti. non pos. r. hic vide Bar. in l. l. proprietarius.

f f f

Non solum. hec. l. fallit in casu singulari. l. i. C. de sentent. aduer. fisci. l. lib. r. fm Bal. in v. op. ibi. An dr. Poma. Non solum. vide ad intellectus huius. l. p. Ang. s. n. q. s. penul. col. verficu. si in glo. insitu. de actio.

Respo. q sic. Ali? est casus 3 multu nos ta. de quo 4 per glo. r Bar. in l. paterfam. de prin? a leg. credi. in quo hñ ficu resti tutio nis in intre gru cõpe. 5

Non solum. Bñ restitutio trahit ad heredes ceteros successores vniuersales. b. d. C. Mo. hoc bene ficu trahit ad successores vniuersales. l. p. de admitt. tur. C. Contra hoc oppo. qd pmissu gonalis. r. v. l. q. r. ta? le. j. solu. mat. r. per Dy. in. c. p. uile gñ psonale. extra de reg. iur. lib. vi. q. 2.

Quero si est dare casum in quo defunctus pot restitui r non heres. S. l. dicit q sic si postumus eius de cessit in puncto in quo exprabat beneficium restitutionis in integrum. C. Sed qro r contra vtrū sit aliqñ casus in quo nō potuit restitui de defuncto r possit restitui heres. Rñ. sic b. vbi cõp. in puncto mortis p ficu resti. ex ep. l. in l. p. r. t. o. n. u. s. de acq. heredi. r. l. i. r. qd ibi not. C. de resti. mili. p. glo. r. doc. Et per hoc dicit qd si minor decessit hereditate nō adita potest eius heres petere re stitucionē in integrum ad adeundā hereditatē licet minor dñ vniuersi non haberet illud beneficium: qd nō erat les sus: qñ ad huc adire poterat: sed qd in picto mortis pfecta ē lesio ideo heres restituitur. p dicta iura. r est casus in. l. q. duos. de rebus dubijs: fm Jaco. de aret. r ibi hoc dicit. hoc tenet Jo. and. in. c. in p. r. t. e. n. s. extra de proba. licet Jac. de bel. dicit cõ trariū in quadā disputatiōe seu dñ stitucionē quā ponit in a. u. f. de tri. r. sem. l. in fi. illius constitui.

Quero si est dare casum in quo defunctus pot restitui r non heres. S. l. dicit q sic si postumus eius de cessit in puncto in quo exprabat beneficium restitutionis in integrum. C. Sed qro r contra vtrū sit aliqñ casus in quo nō potuit restitui de defuncto r possit restitui heres. Rñ. sic b. vbi cõp. in puncto mortis p ficu resti. ex ep. l. in l. p. r. t. o. n. u. s. de acq. heredi. r. l. i. r. qd ibi not. C. de resti. mili. p. glo. r. doc. Et per hoc dicit qd si minor decessit hereditate nō adita potest eius heres petere re stitucionē in integrum ad adeundā hereditatē licet minor dñ vniuersi non haberet illud beneficium: qd nō erat les sus: qñ ad huc adire poterat: sed qd in picto mortis pfecta ē lesio ideo heres restituitur. p dicta iura. r est casus in. l. q. duos. de rebus dubijs: fm Jaco. de aret. r ibi hoc dicit. hoc tenet Jo. and. in. c. in p. r. t. e. n. s. extra de proba. licet Jac. de bel. dicit cõ trariū in quadā disputatiōe seu dñ stitucionē quā ponit in a. u. f. de tri. r. sem. l. in fi. illius constitui.

Beneficium. Der finem huius legis dicit Duil. de cui. qd si aliqd sit accusa tus vel iudicatus de delicto ex quo bona veniunt publicāda qd iterū bo na nō sunt litigiosa non enim prin? spialiter agit de bonis: sed de vni? dicta vt hic. qd dicit plene. j. de do? ma. l. post contractus.

Quero si est dare casum in quo defunctus pot restitui r non heres. S. l. dicit q sic si postumus eius de cessit in puncto in quo exprabat beneficium restitutionis in integrum. C. Sed qro r contra vtrū sit aliqñ casus in quo nō potuit restitui de defuncto r possit restitui heres. Rñ. sic b. vbi cõp. in puncto mortis p ficu resti. ex ep. l. in l. p. r. t. o. n. u. s. de acq. heredi. r. l. i. r. qd ibi not. C. de resti. mili. p. glo. r. doc. Et per hoc dicit qd si minor decessit hereditate nō adita potest eius heres petere re stitucionē in integrum ad adeundā hereditatē licet minor dñ vniuersi non haberet illud beneficium: qd nō erat les sus: qñ ad huc adire poterat: sed qd in picto mortis pfecta ē lesio ideo heres restituitur. p dicta iura. r est casus in. l. q. duos. de rebus dubijs: fm Jaco. de aret. r ibi hoc dicit. hoc tenet Jo. and. in. c. in p. r. t. e. n. s. extra de proba. licet Jac. de bel. dicit cõ trariū in quadā disputatiōe seu dñ stitucionē quā ponit in a. u. f. de tri. r. sem. l. in fi. illius constitui.

extra iudicium dixit se nolle venire. 2 Edumax fictus veniens iudice sedente restituit ad totam causam: idem si dolo aduersarij abfuerit vel abfcs sui culpa. 3 Ana presumpcio tollit aliam. 4 Hec lex qd loquitur etiam in vero contumace. 5 Omisso solemnitate quando viter remissus. 6 Hec lex quod habeat locum in contumace contra quem est lata sententia interlocutoria. 7 Quid sit dicitur restituere litem. 8 Restitutio in integrum infra qm tpsa peti potest. 9 Libellus r lris contestatio requiritur qñ petitur restitutio r aduersus sententiam diffinitiuā: secus si aduersus interlocutoriam.

Inter. Ita est singularis. l. in cut? lec. nri qd appellationem ideo tuitur ad totam causam fm Jo. postea ponit casum fm Azo. r fm Jo. b. d. Verus con? tumax veniens iudice sedente pro tribunali restituit ad appellandū: idē si abfuerit dolo aduersarij. vel abfcs sui culpa. b. d. Duas partes habet. prima qñ qñ petit restitutionem: ideo eo venie cito r iudice sedere p tribunali. scda qñ petit restitutionē pro? pter dolum aduersarij vel ppter casum abfcs sui culpa obuententē. scda ibi nec inter has loquitur ergo hec. l. fm Jo. in vero contumace: qd citatus bñ xit se nolle venire q restituit ad appellandū. Cõtra hāc lect. videt rex. iste dñ dicit q citatus nō respõ? deat. sed fm lect. Jo. supponit qd rñ dicit respõ? se nolle venire: ergo ec. Et hui? timore est facta qdā gl. parua q dicit. rñ dicit. nō venit in iudicio. ex quo nō. r q nō est necesse qd in iudicio qd dicit se nolle venire: sed sufficit qd hoc dicit nō ex tra iud? cū hoc dicit qd Jo. and. in. c. extra de dolo r ad? ty. in. c. l. videt de hoc dubitare. C. Sed oppo. de rex. q dicit estimari pot nō sua culpa r. C. Si em? p? pte dicit se nolle venire: non cadit hic ista con? tectura qm in incertis nō certis r. v. l. cõtinuū. S. cū ita. j. de verb. obli. Du? timore Jo. intelligit estimari pot. l. singi. qm fictio fit sup certo. vt videt istis no. j. it. l. i. in prin. r istud colligit ex dictis Jo. i. gl. sup verbo estimari. Itē cõtra istā lect. oppo. de ver. l. nec iter has. j. c. q loquit de eo q abfuit dolo aduersarij vel abfcs sui culpa: sic nō pot? itelli gi in vero contumace. pur Jo. intelligit. Sustinēdo Joan. potes dicere qd ab initio dixit se nolle ire postea mutauit ppositū: vñ volebat ire fuit ipse die? dolo aduersarij vel alio casu abfcs sui culpa. Itē d. lect. Jo. videt ista q dicit restituere litem: r sic inuit qd restituit ad totā cām: nō ad appellandū. Rñ. sustinēdo potes exponere litē debere restitui. s. p beneficium appellatiōis. Videt igit qd lect. Jo. qd est sup hac. l. pcedit cū magna violētia: r finaliter mibi nō v? verat: q si verū est qd ipso veniente lris fingere? nō ver? cõtumax nō esset necessaria resti? tutio ad appellandū: q possit qd appellare ipso iurē. Trāscam? ergo ad lect. Azo. quā puto verā. fm quā dicitur bñ iudice. Edumax? ficte veniens iudice sedente p tribunali restituit ad totā cām. Itē si dolo aduersarij vel abfcs sui culpa abfuerit. b. d. C. Mo. q nihil est immutandū de solemnitate. C. Sedo not. r q vna psumptio tollit aliam. nam ex co

er eo quod citatus non venit presumitur contem nere iudicem: ex eo quod cito venit presumitur nō contemneret. r sic quod dicit estimari exponitur. i. presunt. fm Azo. C. Oppo. in incertis non certis locus est coniecturæ. vt. l. continuus. S. cū ita. j. de verbo. obligatio. sed quando citatus dixit se nolle venire. sumus certi quod contemnit iudicē: ideo non est locus hui? psumptioni. dicit Azo fateor r ita intelligo hic in facto contumace qd fuit inuē tus r nihil respondit: vel non fuit inuentus sed citatus ad domum. C. Mo. q hic glo. appellat fictiū contumacem eum qui inuentus non fuit. de hoc v? debitis. j. l. p. r. C. Contra hoc oppo. fictus con tumax appellat de iure contumax: sic non est nec cessaria restitutio vt. l. r post edictum. in fi. j. de tu di. Duus timore dicit Azo fateor. r ideo iste resti tutio ad totam causam. non autem ad appellandū: quia illud poterat de iure communi. r hoc inuit litera sequens ibi restituere litem r. c. Azo. r Azo. est vera fm docto. pter qñ in eo quod excludit ve rum contumacem. nam de. l. loquitur in omni cõ? tumace fm Duil. r Jaco. de are. Mon ob. quod dñ xit se nolle venire: r sic non potest presunt quod parum exaudita voce preconiis defuerit. nā potest esse quod auduit vocem preconiis citatus eum. nō tamē bene auditis hōibz designatū in termi no. r respondit se nolle venire postea mutauit p? positum: quod apparet ex eo quod cito venit. et ideo presumitur q non bene hōam terminit audis uisset. C. Oppo. quando dolo aduersarij est lata sen tentia in absentem sententia est ipso iure nulla. vt l. i. p. r. o. s. marcellus. r ibi not. de iudi. Solu. ibi dicitur fuit commissus allegando falsas allegaciones hōis fuit commissus in impediendo reum venire ad iudicium. C. Oppo. quando quis abfcs sui culpa non venit ad iudicium sententia contra eum lata nulla est. vt. l. questum. j. de re iudica. sol. illud ve rum quando iudicē sententiam summariū consta ret. sed quando non: tunc sententia valet. sed per restitutionem in integrum rescinditur. vt hic in fi. r ibi not. C. Quero r an hoc sit verum indistincte quod solemnitate omisso vti et actum. Respon. r distingue. aut est solemnitas substantialis aut non: quod dicit vt in l. j. in fi. de ven. in sp. C. Secundo quero vtrum hec. l. habeat locum in illo contuma ce contra quem ventum est ad sententiam interlocu toriam. Erre rex. dicit loquitur de eo cõtra que est lata diffinitiuā cum dicit in princp. rem unisse rat. Amen eadem ratio est in interlocutoria lata contra contumacem. Nam rei appellatio genera? lis est vt. l. j. in fi. certum petatur. r ille qui inters locutoriam perdit: perdit illam litem super qua interlocutoria vertebat: r ideo potest restitui eos dem modo quod hic. C. Quero r quid est hoc dñ ctum restituere litem quod glo. appellat restitui ad totam causam. Respon. rex. hic not. sol. dum di cit restituere litem vt et ratio r equitas postulas bit. Debes enim scire quod ille qui petit restitutio nem in integrum aduersus sententiam: nō petit p beneficium restitutionis sententiam reformari: vt puta si fuerit reus absolutus cum deberet condē nari non petam per restitutionem in integrum vt

condemnetur: sed petam quod per beneficium res titutionis rescindatur illa sententia: r ego repos nar in eo statu in quo eram prius. vt. l. j. C. si ad? uer. lib. r in pluribus alijs locis r legitimis quas sta tim allegabo. Sed in hoc est aduertendum qd rex. hic dicit quod in primam statum reponatur prout ratio r equitas postulat. Potest enim ēē quod ve ceptio contingit non solum in sententia sed in tot? to processu. vt in minore qui nō est profectus ali? quam speciem administrationis tute tunc rescin ditur vt ipsam actionem possit mouere vt. l. j. C. si aduer. rem iudi. quando qd cõtingit lesio quia p? gente iudicio post litem contestatā incipit ēē ab? tens r sic non potuit producere defensiones iuss r sua iura: tunc restituitur vt possit vtr? defensio nis r turibus suis vt. C. de procura. quia absens r. et ex qui. cau. ma. l. j. quando qd fuit lesus solum in ipsa sententia. processus autem fuit legitime fa ctus vt qd ad conclusionem. tunc restituitur vt res? scissa sententia iterum sententietur ex eisdē actio. d. l. j. C. si aduer. lib. r hoc est quod dicitur ratio et equitas de qua hic fit mentio. C. Quero practicas huius. l. infra r qm tempus debet peti ista resti tutio in integrum. S. l. dicit not. dicit quādo qd petitur ista restitutio ad appellandum. r tunc debet dici infra decem dies. postea potest durare lris vt qd ad quadriennium. Idem tenet glo. in l. p. r. t. in l. interdu. j. de mino. nam si per decem dies negl geret abfcs: beret sibi tempus ad restituendum. et sic ad nihil daretur restitutio. argu. l. sed si per pre torem. S. quoties. j. ex qui. cau. ma. canonice ramē videntur dicere contrarium. dicam vobis in l. ab? hostibus. S. sed quod simpliciter. ex quib. cau. ma. C. Quero r vtrum cum petitur restitutio fit neces sarius libellus r lris contestatio r similia. Respon. q sic quando petitur aduersus sententiam diffini tiuam: sed si peteretur aduersus interlocutoriam tunc posset iudex expedire suo officio abfcs libel lo r lris contestatione vt extra de offi. iudic. vlti. r Sententia lata contra minorē indefensum est ipso iure nulla: sed sententia interlocutoria valet r que est interlocutoria. 2 Absens causa reipublice non defensus restituitur ad totam causam. 3 Absentiarum genera sunt quinqs. 4 Absens ex causa probabili et necessaria legitime defensus restituitur ad appellandū nō defensus ad totam causam. Infirmitas quō restituatur aduersus sententiam. Sententia lata cõtra absentem vel infirmū: a sciē te est nulla. r nullo. 6 Absens aduersus sententiam interlocutoria quā restituit qñ absentia est necessaria r probabilis. 7 Absens ex causa probabili puta studiosū quomo do restituatur aduersus sententiam. 8 In absente ex cā. phabli in negotijs inceptis ad? bibet illa distinctio an potuit dimittere. pcurator? rē vel non iuxta. l. necne. j. ex qui. cau. ma. 9 Absens ex causa necessaria vt relegatus quando restituatur. 10 Sententia condemnatiōis vel processus ptra exa pulsum de ciuitate quando valet.

¶ Verus contumax. ut appareat qd verus contumax & qd fictus appellat. & adde no. 30. an. in no. uel. in. c. p. d. de of. deleg. & Bal. in. l. cōfens. rancū. aliqd p. eum in. c. de mili. v. sal. q. d. t. u. est. Adde Ang. cōf. clxxvij. & c. lxxvj. Old. cōf. lxx.

¶ Ad au. die. vide gl. in clef. de do. & cō. tu. Adde quod ista habet locum in yero contumacia & sententia si vero est verus contumax in p. c. s. u. a. n. sententia nulla. l. ca. uerur. qui possit app. pellare: & itano. bal. in consilio suo incip. b. inquit inquisit. tunc. & pro. bo. p. id. qd habet per gl. & doct. in. l. ij. s. si actor. de iura. cal. vide mod. in. l. cōfens. er. illud qd dicit t. Bal. in. l. eos. s. f. c. de app. pel. An cō. tumax app. pellet. do. min. l. ar. di. cōfilio. de Ro. de c. lxxij. et. clxxvij.

¶ Similem. & videtur probari in. d. l. et cōfens. in. fin. de appella. no. Bald. in. d. l. diffamari. de iuge. et. ma. et. in. aut. hō. d. i. in. h. colum. C. de app. pellationibus.

¶ Auferatur dno. vide Bar. in. l. i. in. fin. j. quādo app. lit. & ibi dicit.

¶ An. Andre. Poma. Auferatur dno. vide Lard. cōf. clxxij. in. h. colum. in. fine.

¶ Peruenit ad eius notitiam: et tunc cum possit venire non venit: tunc istius appellatio recipitur a iudice a quo: qd sibi non liquet ipsum esse verū contumacē. Sed si pars contra quam est interposita appellatio corā iudice appellatōis hoc probabit. l. ipsum scuisse & contempisse venire nō procedet super eius appellacione. Ita potest intel. ligi. C. de iudic. l. pro. p. r. d. c. s. n. autem. c. in. fi. cōiuncto p. r. e. s. ibi parte actōis minime inuēta. de hoc enā videtur glo. in. d. c. i. extra de dolo & conta. & est aduertendum in eo qd dicit qd p. con. tumacia non venit: qd si esset causa aliqua p. p. ter quam venire non volebat. v. puta qd timebat iudicem: ne faceret eum approbare sententia: qd sic erat cō. suctus alijs facere vel qd erat rusticus timebat ire sine aduocato & similia qm. q. s. essent qd possent eius excusare a cōtemptu iudicis putarem ip. sum: debe. re audiri appellatōem: cessat v. a. contumacia.

¶ Quarto quidā sit fictus contumax appareat & existenter. vt citatus ad domum ad quem citatio non peruenit in notitia. & iste sine dubio audiri app. pellans. vt. l. ab. eo. C. quomodo et quando iudic.

¶ Quero vtrū si pcurator est vere cōtumax au. feratur dno. beneficiū appellandū. breuiter videt qd nō. nam ex facto procuratoris nō puni. t. dñs. vt. l. j. s. si procurator. s. si quis vis. nō obtempe. nō obstat. l. j. q. i. app. lit. q. q. pcurator: nō app. lauit infra decē dies ius appellandi perit sui nau. ra. quia nō vult plus. nō aut inferē hoc in penam nō appellatōis: sed qd verus contumax nō audiat. est in penam contumacia. & hoc tenet 3mo. extra vt lite non contestat. c. in. fi. Ad puto de contumacia tutoris & curatoris vel syndici. hoc videt sent. re glo. j. de reg. iur. nō potest dolo carere. C. Quo. sup. h. causa p. r. a. agitata est per procuratores ad audiendam sententiam fuit citatus dñs qui dixit se nolle ire: vel nihil dixit. an. dicat verus contumax. Rñ. deo nō qd non tenet ire: potest tñ si vult. vt. l. procuratoribus. C. de procura. Et ideo cum habet iustā causam non debet pati penā contumacia. sicut. s. dicit de alijs qui habet aliquam causam non veniendū. vt. l. contumacia. s. j. de re iudica.

¶ Quero quid sit aliquis in primis citationibus fuit inuentus: in vltima citatione non fuit inuentus an dicitur verus contumax. Rñ. si quidem inuentus in primis citationibus ante qd perueniret ad edictum peremptorium ex illis non erit verus contumax. vt. l. contumacia. s. contumax. de re iud. dica. vnde si in tertia non fuit inuentus non dicam eum verum contumacem: sed si fuerit inuentus in citatione peremptoria et postea in alia citatione que ex benignitate proponitur secundum. l. et post edictum. in. p. r. i. q. de iudi. non fuerit inuentus. tunc reputo eum verum contumacem: quia p. sequentem citationem non purgatur contumacia precedens: sed fit ad omnem iustitiam superandā argu. aut. subemus. C. de iudicis.

¶ Quod metus causa gestum erit. Rubrica.

¶ Continuatō rubricę patet ex positō. s. i. j. l. l. Ad moderni gaudent breuitate.

¶ Qui ponit actum prout est in patiente p. s. u. p. p. o. s. i. t. ut enim prout est in agente. Ex vel statutum loquens de vxore intelligit etia de viro.

¶ Et pretor. Quod metus causa gestum est non habetur ratum. & ponit distinctionem metus & distinctionem violentie. & hoc dicit v. s. ad fi. l. C. Mor. & q. gaudent breuitate moderni. C. s. d. no. distinctione metus & distinctione violentie. C. Oppo. qd metus & vis sunt diuersa: qd apparet: qd diuerse sunt distinctio nes vt hic. ergo ad positionem vnius nō sequit po. s. ito alterius. vt. s. ti. ij. l. i. i. n. Sed hic videt p. r. a. rium: quare male. Rñ. vis habet se per modū agen. tis. Radicatur enim vis in inferente metu. Adtus aut respicit personā patē. nā in agente nullus est metus: & ideo habet notari quod qui ponit actū prout est in patiente p. s. u. p. p. o. s. i. t. eum prout est in agente: nec est necesse quod exprimat. & hoc est norandum ad multa. Pono vnum casum. l. ex dicit aliquid de vxore: certe vxor non potest esse sine vi ro: debet etiam intelligi de viro. vt. C. de indi. vi. du. tol. lege. fi.

¶ Continet. Breuiter in hac lege Sed vni. intelligimus de vi in iuste illata. hoc dicit.

¶ Metus. Metus intelligitur qui cadit in constantem virum vt mortis vel cruciatus corporis vel seruitutis vel pudicitie. fucus si alterius lesio verationis vel infamie. h. d. v. s. q. ad. l. metū au. tem. C. Oppo. qd metus infamie inducit rescissio. nē contractus. vt. i. c. l. fi. s. sienerator. Rñ. nō re. scindit per actionē qd metus cā: vt hic. sed p. om. n. cū iudicis vt ibi. idem si per timorem reuerentie. v. puta si filia ob reuerentiā patris. vxor ab timo. rē & reuerentiā vtri. clericus ob timorem & reuerē. tiam episcopi aliquid fecerit. vt. l. s. q. que onerā. de. j. quarū re. ac. non da. & ideo glo. dicit qd factum metu rescinditur multis modis. quod dicit vt not. hic super. l. nec timorē. & l. interpositas. C. de trā. & ibi plene dicit.

¶ Verba edicti debet intelligi de metu instanti. Adtus instantis intelligitur etiam quando res ve. ritimiliter tendit ad metum.

¶ Armati qui non tenebant ad locū non tenentur hac actione possessore fugiente.

¶ Hoc edictum an concurrat cum interdicto: vnde vt. remissive.

¶ Metus autem. In hac actio. ne debet p. b. a. s. et in futuro. h. d. C. Mo. & q. debemus in. telligere verba edicti de metu instanti. s. s. sint sim. p. l. i. c. t. e. r. a. r. a. q. u. o. d. f. a. c. i. t. a. d. m. u. l. t. a. Et est aduer. tendū quod instantis metus non accipitur simpliciter. prout vere est de presenti: sed quādo res ad hoc verimiliter tendit. argu. l. i. q. c. l. sequen. j. de do. gu. mo. vbi ter. est. no. & ita loquitur ille. sicut

¶ Pono vnum casum. no. de materia correlatioz rñ. vide quod no. Bal. in. l. nemo. C. de sacrosan. eccles. et. no. in. l. si conuenier. ff. de pact. in. l. si. ff. de accep. l. fi. C. de indi. v. d. & Bal. in. rubri. de in. returam. Andre. Barba.

¶ Et. C. Mor. qd illud qd dicit metus debet intelligi ab aliquo illatū eē. nō enim sufficit qd sit metus nisi ab aliquo inferatur. C. Mo. & qd ar. r. ti. qui ad illum locum nō tendebant nō tenent possessore fugiente. C. Ad. quod oppo. de. l. nō solum. s. h. dñs. j. de usu. fo. bene videtur vt deiectus qm. ad perdidit pos. non autem quantum ad inducendā hanc actionē vel interdictū vide vt. nisi in gredie. res viderem. ideo glo. hic distinguit de hoc vide en. C. Item op. de. l. iij. s. si quia. de vi. r. vi. ar. glo. solum. hic & bene. C. Querit glo. nunquid istis casibus res dicat vti sa vt ipedat. tur vsu capto dic vt in glo. C. Ut. q. mo. & glo. dicit hic quod istud edit. ctum non cōcurrit cum interdicto vnde vt. sed cum interdicto quod vt aut clam. sicut. j. p. r. o. t. s. contrariū no. C. de dolo. l. ij. dicit vt ibi p. l. y.

¶ Idem. De actio concurrat cum interdicto quod vt aut clam. hoc dicit. Ratio que ponitur in determi. nate comprehendit omnem de. r. minationem que ad eam potest res. ferri.

¶ Populus & vniuersitas possunt metu inferre. Contra vniuersitatē metum inferē. tem habet locum hoc edictum. hoc dicit. vel sic. sine violentia inferat. p. uato sine ab vniuersitate vel colle. glo. h. locū hec actio. h. d. C. Mo. & qd qñ rō ponit ideterminare cōp. b. dit oēm determinationē qd ad eā pō. t. adaptari. C. Mo. & qd p. p. r. s. alie & vniuersitates possunt inferre metu.

¶ Anmaduertendū.

¶ Contra vniuersitatē metum inferē. tem habet locum hoc edictum. hoc dicit. vel sic. sine violentia inferat. p. uato sine ab vniuersitate vel colle. glo. h. locū hec actio. h. d. C. Mo. & qd qñ rō ponit ideterminare cōp. b. dit oēm determinationē qd ad eā pō. t. adaptari. C. Mo. & qd p. p. r. s. alie & vniuersitates possunt inferre metu.

¶ delinquentē. in aut. de man. p. r. i. s. tale no. sed cō. tra innocentē nō nisi ad p. r. e. l. i. a. in. q. u. i. r. d. i. t. v. e. r. i. t. a. t. e. C. ad ille. l. fi. vide Bal. in. d. s. iniuria. et adde que no. Bar. in. l. creditor. in. fi. de sol. Adde quali. ter p. b. e. t. metus Alex. o. s. c. i. i. j. p. e. de ancha. cōf. c. c. p. Old. cōf. xxx. & de multis cōtetur ad p. banda metū p. Bal. cōf. c. c. c. x. v. j. l. i. b. p. Ro. con. fi. c. c. c. x. x. & q. s. h. e. m. e. t. u. s. q. d. a. d. e. r. e. t. i. n. c. o. n. s. t. a. n. t. v. i. r. u. s. p. Alex. o. s. c. i. i. j. l. i. b. & an metus r. p. a. n. i. f. i. r. i. s. u. s. s. i. c. i. e. n. s. ad excusandum vatiuum qui alteri quā dñō iurat fidelitatem. per Abb. cōf. i. i. j. l. i. b.

¶ Anmaduertendū. inferre metum. Et facit iste text. quod si commissā est generaliter inquisitio

¶ Andre. Poma. r. q. n. ad totum. v. s. de Alex. cōf. v. l. in iij. volu. et cōf. c. f. e. volu. & cōf. h. x. c. i. e. & c. h. x. i. j. & c. h. x. i. j. i. j. volu.

¶ Metus autem. me. tu. in. s. t. a. n. t. i. & c. vide quod dicit Joan. andr. in. c. q. p. p. t. e. r. de elec. qd vultus terribilis in. ferit instus metum qd dicitur re. assump. Bald. de pace iur. fir. in. s. in iura. & ad de quod dicit post Bar. in. l. metus. C. eod. quod vultus terribilis des. bet ostē. d. i. c. o. n. t. r. a.

¶ f. ff. iij

contra quoscumq; intelligitur commissa inquisitio... Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Andreas Pomate. Mor. ex hoc. S. Ali de Fal. in l. vi. v. i. f. colum. de iur. de iur. Ro. cons. xvij.

Sed licet. per pecuniam vt te a violenta illata per alium l. ber. b. d. C. Mo. f. qd qd lex ponit causam in dubio intelligit de p. ma no aut de remota. p. hoc. l. car. h. o. f. de verbo. sign. C. Mo. f. ex b. S. qd ego non teneo alium inuas. reb. qd apparet qd possus p. hoc ac cipere p. iur. vt. l. iij. de codi. tur. p. cam. J. i. f. allegant p. ma vice qua fut b. ad. q. Erat refoz. matio in ciuitate ista qd qd qd re: et perit aliqua pecunia vel aliqua p. mitione vt remitteret est in ciuitate te spoliari deberet p. iur. Ad d. qd a recepit pecunia a dno Petro si remitteret est in ciuitate Spoletii tuc ego dicebam qd aut ille erat officialis. r. tuc d. illicite accipe vt. i. ad le ge iur. re. p. totu. Et sic bz locum dispositio illi reformatoris. aut no erat officialis r. tuc no incidit in re formatione qd licite acceptat: ita dixi per hunc. C.

Res d. p. facta executioe facta. S. i. r. d. n. r. a. regulariter ex. e. n. tione requirit no ad solutioz. In actis liberatoz non est necess. f. a. r. e. x. e. c. u. t. i. o. n. e. Verba legis negatiue prolata: etia ad iudicem relata actionem r. ex. c. e. p. t. i. o. n. e. m.

Volenti. secundum al. C. de in. l. iij. C. eo. C. de in. l. i. f. in. S. fed in eo ad hille. fallit in familiarit qui teneatur adiuuare dominum. l. cum dominus ad hille. fm glo. in. l. f. e. n. t. i. a. m. S. si quis. S. ad lege a. q. u. l. An quis teneatur iuuare. vide Roma. quod non eius cons. xvij.

Volenti. secundum al. C. de in. l. iij. C. eo. C. de in. l. i. f. in. S. fed in eo ad hille. fallit in familiarit qui teneatur adiuuare dominum. l. cum dominus ad hille. fm glo. in. l. f. e. n. t. i. a. m. S. si quis. S. ad lege a. q. u. l. An quis teneatur iuuare. vide Roma. quod non eius cons. xvij.

Volenti. secundum al. C. de in. l. iij. C. eo. C. de in. l. i. f. in. S. fed in eo ad hille. fallit in familiarit qui teneatur adiuuare dominum. l. cum dominus ad hille. fm glo. in. l. f. e. n. t. i. a. m. S. si quis. S. ad lege a. q. u. l. An quis teneatur iuuare. vide Roma. quod non eius cons. xvij.

Volenti. secundum al. C. de in. l. iij. C. eo. C. de in. l. i. f. in. S. fed in eo ad hille. fallit in familiarit qui teneatur adiuuare dominum. l. cum dominus ad hille. fm glo. in. l. f. e. n. t. i. a. m. S. si quis. S. ad lege a. q. u. l. An quis teneatur iuuare. vide Roma. quod non eius cons. xvij.

Volenti. secundum al. C. de in. l. iij. C. eo. C. de in. l. i. f. in. S. fed in eo ad hille. fallit in familiarit qui teneatur adiuuare dominum. l. cum dominus ad hille. fm glo. in. l. f. e. n. t. i. a. m. S. si quis. S. ad lege a. q. u. l. An quis teneatur iuuare. vide Roma. quod non eius cons. xvij.

prionem producant. affirmatiue vero officium indicio.

Interlocutio principis redacta in corpore iuris habetur pro lege.

Sed quod pretor. Ex hoc edicto in rebz seu ne gorijs perfectis oritur actio r. exceptio. hoc dicit. C. Mo. f. dicit rem perfecta quando facta est ex. C. Mo. ex isto f. S. q. sententia condemnatoria requirit executionem regulariter. sententia ad solutioz trahit secum executionem. r. sic not. q. in actis liberatoz non est necessaria executio quia statim secum trahit liberationem r. executionem. r. ideo dicitur hic qd contra acceptilationis statim est perfectus. dicit in. l. miles. S. iudicati. f. de re iudi. C. Item not. f. quod verba. l. negatiue. plara licet ad iudicem referantur actionem r. excep. pro ducunt. fed si essent affirmatiue. plara tuc in dubio inducunt officium iudicis. vt. l. ait pretor. in prin. consuetra. l. quod si minor. in fi. j. de mino. dicit ple. ne in. l. f. j. de codi. ex lege. Contra hoc fact. l. ex. tar. f. e. r. ibi dicit. C. Item no. f. qd interlocutio p. iur. c. i. p. i. s. redacta in corpore iuris habetur pro lege. C. Quero in quo male dixerit popo. qdam dicit qd in scdo dicit. gl. dicit qd imo etia in primo. na si negotiu est p. fecum ille qd metiu intulit no dicit aliqd meritoriose. vnde no illa ratio exceptio. for. lum ergo actio habebit locu illa casu. sed. q. iur. cum dicit in vtroq; casu habebit locu actio r. excep. p. i. o. n. e. p. o. t. e. s. d. i. c. e. r. e. q. d. s. i. p. m. e. t. u. m. c. o. m. p. u. l. t. i. e. a. d. a. d. d. u. m. m. i. b. i. r. e. m. d. u. b. i. o. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. f. r. e. r. e. p. r. i. o. s. i. r. e. a. r. e. u. e. r. t. a. t. a. d. t. e. v. l. f. e. d. r. p. a. r. t. u. s. j. c. o.

Tertia lectura qd est azonis est vera. f. qd s. per metiu trahit dnu. vel liberauit te ab actione dicit actio qd metus causa. vt restituar in p. i. u. s. t. i. t. u. t. i. a. m. Natura orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet ad tempus latere possit.

Verbum ratum referat ad ius: firmum ad factum. Volenti. Difficilis est. et difficultas eius non est in gl. r. legit trib? modis. fm vera lec. hoc intedit. Ad metiu passio dicit vtilis ex hoc edicto ipso iure. r. p. actione ex hoc edicto restituitur directam. b. d. r. pono casum fm lec. vera. p. namus qd tu p. vim copulisti me vt tibi traderes r. mea ex causa donasti: vnde domant r. tradidi per metiu: sic trahit dnu. in re. Adodo dicit est qd ex hoc edicto producat actio r. exceptio: q. iur. modo qualiter subueniat mihi. dicit qd habeo ipso iure vtili in re qd primo erat directam. Item habeo actione in p. s. o. n. a. q. d. h. o. c. e. d. i. c. t. o. p. e. r. q. u. a. r. e. s. e. n. d. i. f. q. u. i. d. a. c. t. u. e. s. t. h. o. v. f. m. v. e. r. a. l. e. c. r. p. r. i. m. a. l. e. c. g. l. o. e. s. t. q. d. v. i. l. i. s. i. n. r. e. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. q. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. q. e. s. t. p. s. o. n. a. l. i. s. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. v. n. d. e. f. m. h. a. c. l. e. c. d. a. t. u. r. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. A. c. t. i. o. q. d. m. e. c. a. u. s. a. p. s. o. n. a. l. i. s. q. u. i. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. i. u. r. a. p. e. r. m. e. t. u. s. s. u. n. t. r. e. m. i. s. s. a. S. e. c. u. n. d. a. d. i. c. t. e. s. t. q. u. o. d. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. m. a. c. t. i. o. p. e. r. s. o. n. a. l. i. s. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. e. s. t. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. C. i. r. c. a. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. v. e. r. o. s. o. l. u. m. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. v. n. d. e. f. m. J. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. q. d. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. p. e. r. m. e. t. u. s. r. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. q. u. o. d. m. e. t. u. s.

Quero in quo male dixerit popo. qdam dicit qd in scdo dicit. gl. dicit qd imo etia in primo. na si negotiu est p. fecum ille qd metiu intulit no dicit aliqd meritoriose. vnde no illa ratio exceptio. for. lum ergo actio habebit locu illa casu. sed. q. iur. cum dicit in vtroq; casu habebit locu actio r. excep. p. i. o. n. e. p. o. t. e. s. d. i. c. e. r. e. q. d. s. i. p. m. e. t. u. m. c. o. m. p. u. l. t. i. e. a. d. a. d. d. u. m. m. i. b. i. r. e. m. d. u. b. i. o. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. f. r. e. r. e. p. r. i. o. s. i. r. e. a. r. e. u. e. r. t. a. t. a. d. t. e. v. l. f. e. d. r. p. a. r. t. u. s. j. c. o.

Tertia lectura qd est azonis est vera. f. qd s. per metiu trahit dnu. vel liberauit te ab actione dicit actio qd metus causa. vt restituar in p. i. u. s. t. i. t. u. t. i. a. m. Natura orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet ad tempus latere possit.

Verbum ratum referat ad ius: firmum ad factum. Volenti. Difficilis est. et difficultas eius non est in gl. r. legit trib? modis. fm vera lec. hoc intedit. Ad metiu passio dicit vtilis ex hoc edicto ipso iure. r. p. actione ex hoc edicto restituitur directam. b. d. r. pono casum fm lec. vera. p. namus qd tu p. vim copulisti me vt tibi traderes r. mea ex causa donasti: vnde domant r. tradidi per metiu: sic trahit dnu. in re. Adodo dicit est qd ex hoc edicto producat actio r. exceptio: q. iur. modo qualiter subueniat mihi. dicit qd habeo ipso iure vtili in re qd primo erat directam. Item habeo actione in p. s. o. n. a. q. d. h. o. c. e. d. i. c. t. o. p. e. r. q. u. a. r. e. s. e. n. d. i. f. q. u. i. d. a. c. t. u. e. s. t. h. o. v. f. m. v. e. r. a. l. e. c. r. p. r. i. m. a. l. e. c. g. l. o. e. s. t. q. d. v. i. l. i. s. i. n. r. e. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. q. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. q. e. s. t. p. s. o. n. a. l. i. s. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. v. n. d. e. f. m. h. a. c. l. e. c. d. a. t. u. r. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. A. c. t. i. o. q. d. m. e. c. a. u. s. a. p. s. o. n. a. l. i. s. q. u. i. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. i. u. r. a. p. e. r. m. e. t. u. s. s. u. n. t. r. e. m. i. s. s. a. S. e. c. u. n. d. a. d. i. c. t. e. s. t. q. u. o. d. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. m. a. c. t. i. o. p. e. r. s. o. n. a. l. i. s. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. e. s. t. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. C. i. r. c. a. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. v. e. r. o. s. o. l. u. m. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. v. n. d. e. f. m. J. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. q. d. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. p. e. r. m. e. t. u. s. r. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. q. u. o. d. m. e. t. u. s.

Quero in quo male dixerit popo. qdam dicit qd in scdo dicit. gl. dicit qd imo etia in primo. na si negotiu est p. fecum ille qd metiu intulit no dicit aliqd meritoriose. vnde no illa ratio exceptio. for. lum ergo actio habebit locu illa casu. sed. q. iur. cum dicit in vtroq; casu habebit locu actio r. excep. p. i. o. n. e. p. o. t. e. s. d. i. c. e. r. e. q. d. s. i. p. m. e. t. u. m. c. o. m. p. u. l. t. i. e. a. d. a. d. d. u. m. m. i. b. i. r. e. m. d. u. b. i. o. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. f. r. e. r. e. p. r. i. o. s. i. r. e. a. r. e. u. e. r. t. a. t. a. d. t. e. v. l. f. e. d. r. p. a. r. t. u. s. j. c. o.

Tertia lectura qd est azonis est vera. f. qd s. per metiu trahit dnu. vel liberauit te ab actione dicit actio qd metus causa. vt restituar in p. i. u. s. t. i. t. u. t. i. a. m. Natura orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet ad tempus latere possit.

Verbum ratum referat ad ius: firmum ad factum. Volenti. Difficilis est. et difficultas eius non est in gl. r. legit trib? modis. fm vera lec. hoc intedit. Ad metiu passio dicit vtilis ex hoc edicto ipso iure. r. p. actione ex hoc edicto restituitur directam. b. d. r. pono casum fm lec. vera. p. namus qd tu p. vim copulisti me vt tibi traderes r. mea ex causa donasti: vnde domant r. tradidi per metiu: sic trahit dnu. in re. Adodo dicit est qd ex hoc edicto producat actio r. exceptio: q. iur. modo qualiter subueniat mihi. dicit qd habeo ipso iure vtili in re qd primo erat directam. Item habeo actione in p. s. o. n. a. q. d. h. o. c. e. d. i. c. t. o. p. e. r. q. u. a. r. e. s. e. n. d. i. f. q. u. i. d. a. c. t. u. e. s. t. h. o. v. f. m. v. e. r. a. l. e. c. r. p. r. i. m. a. l. e. c. g. l. o. e. s. t. q. d. v. i. l. i. s. i. n. r. e. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. q. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. q. e. s. t. p. s. o. n. a. l. i. s. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. v. n. d. e. f. m. h. a. c. l. e. c. d. a. t. u. r. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. A. c. t. i. o. q. d. m. e. c. a. u. s. a. p. s. o. n. a. l. i. s. q. u. i. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. i. u. r. a. p. e. r. m. e. t. u. s. s. u. n. t. r. e. m. i. s. s. a. S. e. c. u. n. d. a. d. i. c. t. e. s. t. q. u. o. d. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. m. a. c. t. i. o. p. e. r. s. o. n. a. l. i. s. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. e. s. t. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. C. i. r. c. a. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. v. e. r. o. s. o. l. u. m. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. v. n. d. e. f. m. J. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. q. d. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. p. e. r. m. e. t. u. s. r. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. q. u. o. d. m. e. t. u. s.

Quero in quo male dixerit popo. qdam dicit qd in scdo dicit. gl. dicit qd imo etia in primo. na si negotiu est p. fecum ille qd metiu intulit no dicit aliqd meritoriose. vnde no illa ratio exceptio. for. lum ergo actio habebit locu illa casu. sed. q. iur. cum dicit in vtroq; casu habebit locu actio r. excep. p. i. o. n. e. p. o. t. e. s. d. i. c. e. r. e. q. d. s. i. p. m. e. t. u. m. c. o. m. p. u. l. t. i. e. a. d. a. d. d. u. m. m. i. b. i. r. e. m. d. u. b. i. o. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. f. r. e. r. e. p. r. i. o. s. i. r. e. a. r. e. u. e. r. t. a. t. a. d. t. e. v. l. f. e. d. r. p. a. r. t. u. s. j. c. o.

Tertia lectura qd est azonis est vera. f. qd s. per metiu trahit dnu. vel liberauit te ab actione dicit actio qd metus causa. vt restituar in p. i. u. s. t. i. t. u. t. i. a. m. Natura orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet ad tempus latere possit.

metus causa que est personalis etiam tunc quando est tranlarum dominu. Et in hoc differt a prima casus postione quod datur etia dicta actio quod metus causa quado corporalia sunt metu translat. Que actio datur quando in corporalia sunt res missa. sed no daret vtilis actio psonalis: seu vtilis in re. Assignat romz qua dnu idem durat licet in aliu trasserat no qm durat actio qm acceptilatio interpositi sed torn extinguit. Tertia lec. f. est qd vtilis qd hz locu prima vtilis r actio in psonam. f. qd metus ca: siue circa corporalia. siue in corporalia. r ista teno que fuit Azo. vñ intellige fm Azo. qd si per metiu trahit dnu vel p metiu liberauit te ab actione datur actio qd metus ca vt restituar in prima statum vt in pcedenti. S. datur etia vtilis in rem r vtilis in psonam qd primo erat directam. Decopi. Azo. pbat per casum. i. l. g. l. i. mulier. in fi. S. videamus ratione r ad intelligencia huius debes premittere duo. primo qd verba negatiue prolata statim suam producant effectum. licet quadoq; manifestet ex parte vt. l. iij. j. de manu. re. secundo debes scire quod actione introducere a iure ciuili pretor: no pot iure directo tollere vel introducere vt. S. quos aures. in l. i. de bo. pos. r. j. de m. l. r. si si ne. S. fed qd pap. ergo cu verba hoc dicat ratu no habedo. statim assumunt suu effectuz. scdo patera esse vera colligit iuricon. ex verbis edicti r ipsoz significacione. du dicit ratu no habedo. r natura est orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet quadoq; possit ad tepus latere. vtru sit verum vel no vt. d. l. iij. j. de ma. test. sic in pposito est pretor dicit ratu no habedo hoc est nullo tpe habedo. rati. vnde etia anteq; peniat ad iudicium ptoz ratu no bz. fed tuc declarat ipsum ratu no habere vt. d. l. i. mulier. j. c. S. vide cu fm subditate iuris ciuili lia dnu sit tranlatum r liberatio sit secuta p acceptilationem: pretor per suu edictum non potest restituere dnuum directu nec actione directam: sed no habedo ratu qd gestu est statim restituatur vtilis ipso iure qd pot ptoz. Sed qz hoc forte no sufficit nec de hoc ptenus est ille qd passus est metiu: datur sibi actio qd metus ca p qua directe coget restituere a ptoze viuo qd no potuit facere edictu ptoz mortui. Sic coget restituere rem quantum de facto fuit ad eu trahata qd ipso iure fieri non potuit: r apparet qd ex verbis edicti dicit dicit ratu no habedo. bz prima vtili in rem vel in personam. Item actione qd metus ca vt restituat: id puto qd si esset dispositio iuris ciuili que diceret ratum no habedo copeteret pma directam in re r i psona te nementi qz vtilis sunt. Item dnu ratu r referat ad ius qd ratu no habedo de iure. dnu firmu referat ad factu. vñ si diceret no habedo ratu nec firmu intel ligit ratu de iure firmu de facto. qd no. in. l. id qd pauperibus. C. de epi. r cle. r ideo ptoz no bz rati de iure in qtu ipse pot. r qz ipso iure no sufficit adhibet remediu facti per in integrum restitutio nem pposita actione qd metus ca: qz pretor ratiu non habet: sed qd no pot dnuum quehsum alteri au ferre iure directo: concedit vtili actione. Item ex istis verbis copert metu passio actio p quas cogit ille qd metiu intulit reddere dnu directu vel te pot

metus causa que est personalis etiam tunc quando est tranlarum dominu. Et in hoc differt a prima casus postione quod datur etia dicta actio quod metus causa quado corporalia sunt metu translat. Que actio datur quando in corporalia sunt res missa. sed no daret vtilis actio psonalis: seu vtilis in re. Assignat romz qua dnu idem durat licet in aliu trasserat no qm durat actio qm acceptilatio interpositi sed torn extinguit. Tertia lec. f. est qd vtilis qd hz locu prima vtilis r actio in psonam. f. qd metus ca: siue circa corporalia. siue in corporalia. r ista teno que fuit Azo. vñ intellige fm Azo. qd si per metiu trahit dnu vel p metiu liberauit te ab actione datur actio qd metus ca vt restituar in prima statum vt in pcedenti. S. datur etia vtilis in rem r vtilis in psonam qd primo erat directam. Decopi. Azo. pbat per casum. i. l. g. l. i. mulier. in fi. S. videamus ratione r ad intelligencia huius debes premittere duo. primo qd verba negatiue prolata statim suam producant effectum. licet quadoq; manifestet ex parte vt. l. iij. j. de manu. re. secundo debes scire quod actione introducere a iure ciuili pretor: no pot iure directo tollere vel introducere vt. S. quos aures. in l. i. de bo. pos. r. j. de m. l. r. si si ne. S. fed qd pap. ergo cu verba hoc dicat ratu no habedo. statim assumunt suu effectuz. scdo patera esse vera colligit iuricon. ex verbis edicti r ipsoz significacione. du dicit ratu no habedo. r natura est orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet quadoq; possit ad tepus latere. vtru sit verum vel no vt. d. l. iij. j. de ma. test. sic in pposito est pretor dicit ratu no habedo hoc est nullo tpe habedo. rati. vnde etia anteq; peniat ad iudicium ptoz ratu no bz. fed tuc declarat ipsum ratu no habere vt. d. l. i. mulier. j. c. S. vide cu fm subditate iuris ciuili lia dnu sit tranlatum r liberatio sit secuta p acceptilationem: pretor per suu edictum non potest restituere dnuum directu nec actione directam: sed no habedo ratu qd gestu est statim restituatur vtilis ipso iure qd pot ptoz. Sed qz hoc forte no sufficit nec de hoc ptenus est ille qd passus est metiu: datur sibi actio qd metus ca p qua directe coget restituere a ptoze viuo qd no potuit facere edictu ptoz mortui. Sic coget restituere rem quantum de facto fuit ad eu trahata qd ipso iure fieri non potuit: r apparet qd ex verbis edicti dicit dicit ratu no habedo. bz prima vtili in rem vel in personam. Item actione qd metus ca vt restituat: id puto qd si esset dispositio iuris ciuili que diceret ratum no habedo copeteret pma directam in re r i psona te nementi qz vtilis sunt. Item dnu ratu r referat ad ius qd ratu no habedo de iure. dnu firmu referat ad factu. vñ si diceret no habedo ratu nec firmu intel ligit ratu de iure firmu de facto. qd no. in. l. id qd pauperibus. C. de epi. r cle. r ideo ptoz no bz rati de iure in qtu ipse pot. r qz ipso iure no sufficit adhibet remediu facti per in integrum restitutio nem pposita actione qd metus ca: qz pretor ratiu non habet: sed qd no pot dnuum quehsum alteri au ferre iure directo: concedit vtili actione. Item ex istis verbis copert metu passio actio p quas cogit ille qd metiu intulit reddere dnu directu vel te pot

Quero in quo male dixerit popo. qdam dicit qd in scdo dicit. gl. dicit qd imo etia in primo. na si negotiu est p. fecum ille qd metiu intulit no dicit aliqd meritoriose. vnde no illa ratio exceptio. for. lum ergo actio habebit locu illa casu. sed. q. iur. cum dicit in vtroq; casu habebit locu actio r. excep. p. i. o. n. e. p. o. t. e. s. d. i. c. e. r. e. q. d. s. i. p. m. e. t. u. m. c. o. m. p. u. l. t. i. e. a. d. a. d. d. u. m. m. i. b. i. r. e. m. d. u. b. i. o. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. f. r. e. r. e. p. r. i. o. s. i. r. e. a. r. e. u. e. r. t. a. t. a. d. t. e. v. l. f. e. d. r. p. a. r. t. u. s. j. c. o.

Tertia lectura qd est azonis est vera. f. qd s. per metiu trahit dnu. vel liberauit te ab actione dicit actio qd metus causa. vt restituar in p. i. u. s. t. i. t. u. t. i. a. m. Natura orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet ad tempus latere possit.

Verbum ratum referat ad ius: firmum ad factum. Volenti. Difficilis est. et difficultas eius non est in gl. r. legit trib? modis. fm vera lec. hoc intedit. Ad metiu passio dicit vtilis ex hoc edicto ipso iure. r. p. actione ex hoc edicto restituitur directam. b. d. r. pono casum fm lec. vera. p. namus qd tu p. vim copulisti me vt tibi traderes r. mea ex causa donasti: vnde domant r. tradidi per metiu: sic trahit dnu. in re. Adodo dicit est qd ex hoc edicto producat actio r. exceptio: q. iur. modo qualiter subueniat mihi. dicit qd habeo ipso iure vtili in re qd primo erat directam. Item habeo actione in p. s. o. n. a. q. d. h. o. c. e. d. i. c. t. o. p. e. r. q. u. a. r. e. s. e. n. d. i. f. q. u. i. d. a. c. t. u. e. s. t. h. o. v. f. m. v. e. r. a. l. e. c. r. p. r. i. m. a. l. e. c. g. l. o. e. s. t. q. d. v. i. l. i. s. i. n. r. e. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. q. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. q. e. s. t. p. s. o. n. a. l. i. s. h. a. b. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. m. e. t. u. s. i. n. t. e. r. e. s. s. i. t. v. n. d. e. f. m. h. a. c. l. e. c. d. a. t. u. r. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. A. c. t. i. o. q. d. m. e. c. a. u. s. a. p. s. o. n. a. l. i. s. q. u. i. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. i. u. r. a. p. e. r. m. e. t. u. s. s. u. n. t. r. e. m. i. s. s. a. S. e. c. u. n. d. a. d. i. c. t. e. s. t. q. u. o. d. c. i. r. c. a. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. h. a. b. e. a. t. l. o. c. u. m. a. c. t. i. o. p. e. r. s. o. n. a. l. i. s. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. e. s. t. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. C. i. r. c. a. i. n. c. o. r. p. o. r. a. l. i. a. v. e. r. o. s. o. l. u. m. q. u. o. d. m. e. t. u. s. c. a. u. s. a. v. n. d. e. f. m. J. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. q. d. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. v. i. l. i. s. i. n. r. e. m. q. u. i. d. n. i. i. u. m. e. s. t. t. r. a. n. s. l. a. t. u. m. p. e. r. m. e. t. u. s. r. d. a. t. u. r. a. c. t. i. o. q. u. o. d. m. e. t. u. s.

Quero in quo male dixerit popo. qdam dicit qd in scdo dicit. gl. dicit qd imo etia in primo. na si negotiu est p. fecum ille qd metiu intulit no dicit aliqd meritoriose. vnde no illa ratio exceptio. for. lum ergo actio habebit locu illa casu. sed. q. iur. cum dicit in vtroq; casu habebit locu actio r. excep. p. i. o. n. e. p. o. t. e. s. d. i. c. e. r. e. q. d. s. i. p. m. e. t. u. m. c. o. m. p. u. l. t. i. e. a. d. a. d. d. u. m. m. i. b. i. r. e. m. d. u. b. i. o. c. o. m. p. e. r. i. t. a. c. t. i. o. f. r. e. r. e. p. r. i. o. s. i. r. e. a. r. e. u. e. r. t. a. t. a. d. t. e. v. l. f. e. d. r. p. a. r. t. u. s. j. c. o.

Tertia lectura qd est azonis est vera. f. qd s. per metiu trahit dnu. vel liberauit te ab actione dicit actio qd metus causa. vt restituar in p. i. u. s. t. i. t. u. t. i. a. m. Natura orationis negatiue est vt nullo tpe vera sit licet ad tempus latere possit.

Verbum ratum referat ad ius: firmum ad factum. Volenti. Difficilis est. et difficultas eius non est in gl. r.

metu illato per alium nisi quatenus commo dum ad eum peruenit. h. d. Quando titulus non excusat a percipiendis remissione.

Ed et partus.

Accessiones percepte et a percipere percipi potuerunt veniunt in hac actione. hoc dicit. Mor. hic casum quo titulus a percipiendis non excusat. sunt et alij casus qui numerantur hic. de quo in l. si quis fundum. et per totum. C. de rei vendi.

Uim vi licet repellere etiam ex intervallo quum ad actiones. quod metus causa. Dabes exceptione etiam committens potest accusari lege iul. de vi.

Queri potest.

Metus causa non est. h. d. vel sic. qui per metum reddat quod reddere tenet hac actio de vi. non habet actione quod mer causa. h. d. c. si. leg. C. Mo. glo. que dicit quod quis tenet de fructibus percipiendis et percipiendis hic habet titulum. C. Op. et vide quod vim vi repellere non est nisi incontinenti vt. l. i. C. vii. vi. et vi. et vi. ar. l. iij. c. si i. i. r. r. l. i. vt vim. s. de iust. et iur. Sol. quida intelligunt sic istum. s. q. vis fuit adhibita incontinenti. Tu dic quod hoc verum quum ad interdici unde vt. quum autem ad hanc actione hoc non curat. Ro. q. requirit damnum vt hac. l. in fi. C. Seco op. q. q. com hoc qui intulit vim de prima actionem perdere. f. q. me. ca. vt hac. l. in fi. et j. l. pri. Sol. glo. dicit no. licet amittat actione non tamen amittit exceptione si possidet. qd est no. dica. j. l. pri. Et si dicas ergo non puniet violentia in eo qd exceptione. Rn. imo puniet. q. poterit accusari lege iul. de vi. C. Ad si. but. s. op. si verum est inferere metum amittit ius crediti. ergo verum erit ista qd coactus est solvere sustinuisse damnum. q. soluit in debitu. et sic h. locum act. q. me. ca. Glo. distinguit tria epa. id dicit vt in ea. in eo qd dicit glo. considerari puniri. q. tpe metus adducit non amittit.

Quia no. signa. Et de Lepo. c. sili. ex. vi. in primo dubio. Duo sub statina ad iectuum post duo substatina determinat illa equali ter. vide qd dixi post jmo. in. l. cum filio. de leg. j.

se in hoc. et si haberem disputare punctum huius gl. forte aliter determinarem.

Occupans rem propria autoritate quando non puniatur.

Quando duo substantia ponuntur ante et postea sequatur adiectivum illud dicitur venire ad determinationem vtriusque quando hoc salua ratione recti sermonis fieri potest.

Generavit violentiam quor suntubi quedam expulsiva quedam turbativa: quedam inquietativa: et quedam ablativa: et quedam compulsiva.

Dispositio huius. l. quod h. loci pro omniviolentia preter quod in turbativa.

Doc edictum potest concurrere cum interdico unde videtur raptorum: quod vi aut clam: et cum actione quod metus causa.

Doc edictum in quo subuenit.

Ereditor qui insert vim debitoris ius crediti sui perdit non ipso iure sed per sententiam.

Lex loquens per verba futuri temporis non inteligitur ipso iure sed per sententiam.

Practica huius. l. est vt dicitur libellus: l. is contestet et probationes fiant.

Actio. Edictumatur cum superior. et hoc interdicit. Creditor qui per vim pecuniam vel rem sibi debitam accipit vel sibi solui facturus debet pateri de ius qd habet in re vel pro re. h. d. q. ista est quedam constitutio noua vel non declarata vel glossata per surisconsultum quam ponit hic. et in. l. i. ad legem iul. de vi. parum. r. ideo gloss. conata est glossare eam: licet parum de ea curetur aliter glossasse surisconsultus. C. Ad duo opp. de. l. ait pignori. s. i. debitorum. j. de his que in frau. cre. r. l. iij. C. de pig. Sol. hec t. est regula. Fallit in casibus qui ponitur hic in gloss. super verbo iudice. quam nota. signa. Et facit ad predicta quod habuistis per jmo. in. c. olim. extra de resti. spo. fallit enim in debitorie fugiente et depopulatore agro. j. sic fallit in pacto vt. l. iij. C. de pig. Item in legatario quia sua autoritate occupat re legatam vt. l. i. s. j. quozum leg. sed istud est quando res a nemine possidet. abs secus. C. Seco op. p. de assu. p. in. gl. mag. et op. de. l. qui vasa. in prin. j. et fur. Sol. gl. hic ponit plures sol. Ista est vera qd creditor qui insert vim et accipit rem sibi debitam amittit ius crediti quod habet in re vel pro re ita loquitur hic. Sed in. l. c. contraria auferens re admittit conditione furti quam per quam poterat repetere re non autem actione furti que competit ad penam nec datur ad rem vel pro re. et hec est vera quia tenent doc. in. l. i. quis in tanta. C. unde vt. et ego in. l. c. contraria. C. Item oppo. rinto glo. magna quia hoc videtur contra tex. qui dicit rem vltam saluam per quod inmutat quod perdit ius debiti etiam est paratum a re. quod quidam fatebant. Vamen falsum est. debet enim intelligi rem vltam scilicet debita. vt sic illud quod sequitur in tex. debita. referat ad re et ad pecunia. pro hoc in. l. heres. s. j. de leg. iij. ad id. j. de codi. r. demon. l. mulieri et Lito. tene me tibi quia quando anteponitur duo substantia postea ponit vnum adiectivum: qd illud dicitur

venire ad determinationem vtriusque: qd hoc potest salua ratione recti sermonis. vt. l. plantius. de au. et arg. leg. C. Et opp. in au. vt non fiant pig. per tota. et in cor. por. vt. mul. iud. s. quia verol. Sol. hic loquitur quando capimus res. ille constitutiones quando capitur persona. vide ea que ponuntur in au. sed o minto. C. ne vxo. pro ma. C. Et opp. de eo qd dicit pecunia occupata quia illa in specie erat obita. Sol. pecunia debita erat et in illa videbatur habere ius. quia in genere suo recipit functione. vt. l. i. s. j. f. si cer. peta. C. Ex peditis gl. j. put ponunt contraria veniamus ad materiam violentiarum. Et gl. ponit multa bona: sed non pteuz ad materiam huius. l. Et dicit gl. ad eundem solum solum debetis scire quod multa sunt genera violentiarum. Est enim quedam violentia expulsiva. et ista non habet consentium expulsi. et hec puniet per interdici unde vt. j. de vi. et ar. per tota. et h. loci solui in re immobilis. vel in his que erant in illa re. Est quedam alia violentia que vocatur turbativa. et ista habet locum tam in re mobili quam immobilis. et contra eam subuenit per interdicium vt possidetis. vt per obli. vt glo. dicit. sed est aduertendum quod per hac violentia non reperit prodita aliqua publica accusatio criminalis vt. l. seruus. j. de actio. et obli. r. l. hoc iure. de reg. iur. r. sibi per Jac. de are. Est et prodita actio iniuriarum civilis. vel accusatio in iuriarum que punita est. vt. j. de inu. l. sane si marita. r. C. de inu. l. iniuriarum. r. ista violentia similiter non habet consentium partis. Est tertia violentia que vocatur inquietativa. vt quando tu edificas in meo vel aliquid facis: et hec violentia punitur per interdicium quod vi aut clam. r. pot esse quod hec violentia habet consentium eius cui inferitur. vt. l. metus s. j. s. eo. Est quarta violentia que vocat ablativum. r. ista habet locum solui in rebus mobilibus. nec habet voluntate eius cui auferuntur. et pro ista est prodita actio vi bonorum raptorum. et competit etiam accusatio. l. iul. de vi. Est quinta violentia que vocatur compulsiva. vt quando per vim aliquid cogit consentire. et velle de qua loquitur iste totus titulus hic. r. C. et sunt et alia iura punitentia violentias quedam pteoria vt interdicium ne vis fiat et multa alia interdicia prohibitoria et quedam iura civilia constituntur que puniunt violentias. de quibus facit mentionem hec gl. et ponunt pro maiori parte in ti. C. unde vt. Rof. omnes istas constitutiones commentauit circa fine libelli sui: inter quas constitutiones est edictum dicit Adarci. et est primum in ordine illorum commentorum.

Actio istud ergo quod est materia ista aliqua vis deamus. Et ita quod primo quero pro qua violentia habeat locum istud edictum. Respon. hic loquitur generaliter de eo qui per vim accepit vel per vim possidet. Et ideo dico quod huc sit violentia expulsiva siue ablativa siue compulsiva siue inquietativa: si tamen sit talis que punitet aduerfarium possessione sua habeat locum istud edictum vt hic patet. in eo quod dicit possidere et accipisse. hoc probatur ex tex. qui dicit non ab ipso sibi sponte datur: que verba congruunt sine auferatur res sine debitor inde expellatur siue ad vandum cogatur

venire ad determinationem vtriusque: qd hoc potest salua ratione recti sermonis. vt. l. plantius. de au. et arg. leg. C. Et opp. in au. vt non fiant pig. per tota. et in cor. por. vt. mul. iud. s. quia verol. Sol. hic loquitur quando capimus res. ille constitutiones quando capitur persona. vide ea que ponuntur in au. sed o minto. C. ne vxo. pro ma. C. Et opp. de eo qd dicit pecunia occupata quia illa in specie erat obita. Sol. pecunia debita erat et in illa videbatur habere ius. quia in genere suo recipit functione. vt. l. i. s. j. f. si cer. peta. C. Ex peditis gl. j. put ponunt contraria veniamus ad materiam violentiarum. Et gl. ponit multa bona: sed non pteuz ad materiam huius. l. Et dicit gl. ad eundem solum solum debetis scire quod multa sunt genera violentiarum. Est enim quedam violentia expulsiva. et ista non habet consentium expulsi. et hec puniet per interdici unde vt. j. de vi. et ar. per tota. et h. loci solui in re immobilis. vel in his que erant in illa re. Est quedam alia violentia que vocatur turbativa. et ista habet locum tam in re mobili quam immobilis. et contra eam subuenit per interdicium vt possidetis. vt per obli. vt glo. dicit. sed est aduertendum quod per hac violentia non reperit prodita aliqua publica accusatio criminalis vt. l. seruus. j. de actio. et obli. r. l. hoc iure. de reg. iur. r. sibi per Jac. de are. Est et prodita actio iniuriarum civilis. vel accusatio in iuriarum que punita est. vt. j. de inu. l. sane si marita. r. C. de inu. l. iniuriarum. r. ista violentia similiter non habet consentium partis. Est tertia violentia que vocatur inquietativa. vt quando tu edificas in meo vel aliquid facis: et hec violentia punitur per interdicium quod vi aut clam. r. pot esse quod hec violentia habet consentium eius cui inferitur. vt. l. metus s. j. s. eo. Est quarta violentia que vocat ablativum. r. ista habet locum solui in rebus mobilibus. nec habet voluntate eius cui auferuntur. et pro ista est prodita actio vi bonorum raptorum. et competit etiam accusatio. l. iul. de vi. Est quinta violentia que vocatur compulsiva. vt quando per vim aliquid cogit consentire. et velle de qua loquitur iste totus titulus hic. r. C. et sunt et alia iura punitentia violentias quedam pteoria vt interdicium ne vis fiat et multa alia interdicia prohibitoria et quedam iura civilia constituntur que puniunt violentias. de quibus facit mentionem hec gl. et ponunt pro maiori parte in ti. C. unde vt. Rof. omnes istas constitutiones commentauit circa fine libelli sui: inter quas constitutiones est edictum dicit Adarci. et est primum in ordine illorum commentorum.

venire

tur: eo casu quo creditor non possit decet non haberet locum hoc edictum vt patet ex eo tex. sine villo in dice temere possidere. Pro violentia vero turbativa non habet locum: quia non punitur aduerfarium possessione. nec res ab eo auferuntur per illam violentiam. Sic videt quod fecundum diuersitatem casuum potest concurrere cum interdico unde vi et cum actione vi bonorum raptorum et cum actione quod metus causa. et cum interdico quod vi aut clam. C. Et querit ad quid subuenit hoc decretum. Rof. videt ponere quod ex hoc decreto oritur actio ex lege ista: sed gl. dicit quod decretum non tribuit actionem ad repetendum id quod est datum per vim vel ablatum sed repetet alijs actionibus communibus. conditione indebiti vel sine ea vel vi bonorum raptorum et similibus. quod istud sit verum. quod ad recuperandum ex hoc edicto non coperet actio apparet ex text. qui dicit ius non habebit quod sup iure decreti disponit non sup re. C. Sed vtrum creator dicitur quod vis intulit ius crediti pdat ipso iure an requiritur sententia. Et vt velle quod amittat ipso iure hic. dicit dicit occupantem iure debiti punita. dat enim conditionem indebiti vel sine causa ad repetendum. Pro hoc vt casus. s. l. proxi. in fi. dicit ius crediti amittit. C. Mor. quod dicit amittit se quod est ipso pteuti. Ita tenet etiam gl. ibi. Ad vt. pbari etiam ex isto tex. dicit ius crediti non habebit. et sic loquitur negatiue. et est constitutio iuris civilis quod ipso iure actione tollere potest. ideo ipso iure tollat. vt. l. metus. s. volenti. s. eo. C. Strarium puto verum quod perdat ius debiti per sententiam. Et ideo Rof. in libellis suis sup rubrica de edicto dicit marci format libellam per quem petitur vt a iure debiti punitet. Probo per tex. hic qui dicit quicquid misit probatus fuerit. non ergo ipso iure perdit. sed oportet quod violentia facta prius probetur. Pterea hic dicitur ius crediti non habebit. et sic loquitur in futurum. et hec est quod gl. lex loquitur per verba futuri tps non intelligit ipso iure sed per finiam vt. l. libem. s. sane. C. de sacrosan. eccle. r. l. in criminali. C. de iurisd. om. iud. r. in au. habitus. ne sit. p. par. tr. Mo. ob. q. ista sunt verba negatiua. ergo et. vt i. s. volenti. qz ibi verba referant ad iudicem ad id quod patet. Et ibi sup iure qre do. hic sup iure qsto tollendo. Mo. obli. s. l. pri.

Aduersus tendi. Et de istis obli. bus. adde bonam gl. in. l. ij. C. eod. ad de Bar. in. l. iniuriarum. s. si quis. r. ibi dicit. r. de inu. r. C. Locat ablativa. sed quare non competit pro re mobili interdicium posse rium. velle. l. y. r. bal. in rub. C. eodem. C. Per sententiam. Mo. q. ad pena huius edicti requiritur sententia licet gl. contra. Adde no. p. bal. in. l. impet. rator. et qd ibi dicit de iur. s. l. s. l.

Si quis non restituat. vide Sal. et quod ibi scri- ptum in l. cum te. C. eo.

Post an- ni. concur- rit cum az- cione. v. de glo. et Sal. in l. i. per vim. C. eo. et Sal. in l. i. nota.

In hac ac- tione. p- bare. quid opz pbat- ri in hac- ctione. v. f. eo. l. non interest p- glo. et Sal. in l. i. nota.

Si dicit ius crediti amississe. qz iuris- cōsultus ibi loquitur emittatiue. f. amississe prout continet in l. seq. qz aut cito amitti sperabat per sentiam id amississe dicitur. vt. l. nō v. f. de acqui- s. p. et l. nemo videt. et ibi nō. s. tit. f. p. libellus ergo peri v. z. et hōt qz que erit forma practicādi istā lege. Rñ. viderit rex. dicere qd primo de beā fieri pbatones: postea debeat dari libellus. p. quē hoc petat. qd ap- pareat qd rex dicit quisquis pbatius mihi fuerit. qz verba facili: cōditio- nē vt. l. qui liberis. s. hēc verba. f. de vul. et pup. Ante ergo dicitur existerē cō- ditio quā actio cōpetat vel intētari possit. vt. l. cedere dicitur. f. de verb. sig- n. l. credo qd debeat dari libellus. et l. is cōtestari p post cōtestationem hoc pbat scdm ordinem iudicio: nō ob. hēc verba quisquis mihi pbat: fuerit. quia tacite inerat. f. qd hic p- betur. et ideo nō reddit dīspōsitiōne cōditionalē vt. l. hēc verba. f. de leg. i. Sūt quādā alie cōsitutiones que puniunt violētōs sicut cōstitutio. l. nō ab re. C. vnde vi. et cōstitutio si quis in tantū. et cōstitutio meminerit. et omnes similes. put supra dī- xi. Omnes istas Rof. in libellis suis commentat. et ego dum legi gl. illas omnes solēssime vobis legi quas videatis.

Si cū exceptio

me. Qui in effectu dānum non patitur ex hoc edicto actionē nō hz. b. d. C. opp. de. l. me- tū. s. f. qd pzetor. s. eo. Solu. ibi ex- ceptio veniebat ex hoc edicto. vnde hāc actionē nō impedit. secus si aliū de veniret. et hēc vera. Sed quā si erat tutus exceptioe odiosa. Dicit gl. agēdū est hac actione et estimari debeat cūctus qz posset esse qd sol- uerit. sed nescio videre quomodo estimetur sicut dūbus equos quia non est verisimile qd soluat sicut nec ille qui est obligatus naturaliter rā- tum. ita nec debet ista actio que cō- tinetur. l. illud. s. eodem.

Si quis non resti-

tuat. Ducusqz iurisconsultus expo- suit primam partem edicti. f. quod metus causa gestum est ratum non

habedo. nunc exponit secundā partem edicti. qz verba ordinare non habemus. tamen vt colligitur ex infra scriptis poterunt esse talia verba. si quis non restituat qd cū restituere oportet infra tem- pus quod datur iudicatio condemnabit infra an- num in quadruplum: post annum in simplicum causa cognita vt. f. ca. l. s. quatenus. ver. sicut ante. et in hoc. s. et sequen.

Post annum. Stituentem post annum competit ad simplū. h. d. C. opp. de. l. si non con- iudic. C. de iniur. vbi actio iniuriarū tollitur anno continuo. sed hic dicitur vtili ergo male. sol. spāle est hic in iniuria illata metu compulsiva. C. Item op. quia actio ista concurren cū actione vtili inrē. vt. l. metū. s. volenti. s. eo. sol. fateo qd concurren- tum actione descendente ex hoc edicto vt ibi fec- si aliunde veniret. C. Item oppo. contra rationem huius. s. quia quando opnon datur hereditibus neg- contra heredes vt in fi. de perp. et temp. ac. s. non omnes. Solu. fateo quod ista ratio non est genera- lis semper. qz fallit quando qz: quā illa est bona ra- tio qua sublatā tollitur dictum. vel qua postea po- nitur dictum. vt. l. si vero non remunerandi. f. i. uas- da. quod no.

Pena quadrupli an sit pena delicti vel contu- macie. remissive.

In hac actione. Qui agit hac actione duo debet pbarē. s. metum illatum et ad inferentem metum commo- dum peruenisse. h. d. C. Nota. positiones que de- bent fieri in actione quod metus causa. Item not-

1. Pena quadrupli nō est pena metus illati. sed pena contumacie. Facit ad. q. vtrum pena quanti- pluris que imponitur non soluent vel neganti ob- carur pena delicti. an vero pena contumacie non soluentis. de qua dicit in. l. i. f. de in lit. tur. et pluri- sime in. l. ij. de pub. in. C. Querit glo. vtrum ille ad quem commodum peruenit ex causa onerosa res- neatur hac actione. Glo. dicit sic. Dicam statim in S. aliquando.

- 1. In hoc iudicio possunt ferri due sententie. scē vna tantum.
- 2. Libellus in hoc iudicio formari potest duobus modis.
- 3. In actionibus arbitrarijs possunt ferri due sen- tentie.
- 4. Quando feruntur due sententie an vtraqz sit diffi- nitiva: et ab vtraqz sit appellandum.
- 5. Appellari a taxatione expensarum an possit. res- missive.
- 6. Si appellatur a secunda sententia ea pendente re- stituendo an quis euitet penam.

Hec autem actio. Fortis est et vti- liter hoc in- tendit. Hec actio est arbitraria. et ideo iudex non restituente post primam sententiam condem- nat in quadruplum. hoc dicit. C. oppo. quod iste- tate. sibi contradicat. Primo enim dicit: senten- tiam datam. postea dicit condemnationem parti- tur. et sic presupponit non esse datam in preterito. sol. huius timore gloss. exponit datam. et dandum super

super quadruplo. et sic scdm hanc glo. habet reus facultatem soluendi vsqz ad sententiā ferendā sup- per quadruplo: sed quia ista pcedit cum violentia ideo alij dicit qd hic fuerunt due sententie. prima super re. Et si non restitueret tunc patietur cōdē- nationē quadrupli. Si ista glo. intelligitur si non restituit vsqz ad sententiā primā: nō diceret bene. quia habet facultatem restituendi vsqz ad tempus qd datur iudicatio. tunc condēnabitur ad quadruplum. et sic ferent due sententie. C. Quidā dicunt qd nō est necesse qd feratur nisi vna senten- tia hoc modo. condēno te ad re restituendā et si re- non restitueris. ex nūc condēno te ad quadruplum vt- l. conductores. C. loca. et l. nō ab re. C. vnde vi. qd satis placet. nō tamen per hoc reprobo practicaam glo. qd ferantur due sententie: nisi in prima fuerit hoc dictū. Et ex predictis qd habes modū formā di libellū. potest enim quis perire sibi rem restituere et si non restituit potest petere quadruplū per no- uam petitionem vel dicere in eodē libello peto re- stitui et si nō restitueris infra rēpus quod dat iud- icatio. peto te condēnari ad quadruplū. et hoc qd- dicit glo. qd ferunt due sententie habet locū in actionibus arbitrarijs in quibus vertitur arbi- trū iudicis cōtra eū qui sue sententiē nō parit. vt- l. qui restituere. s. i. f. de rei vendi. et vide quod ibi- not. Secus si ex natura actionis vt in bonafidei sup- dictis. Ratio patet qd illud qd parit iudicis arbi- trum erat fundatū ante sententiā. Ideo istud ar- bitrium in sententiā exercere potest: post sententiā nō potest eū illud officii sit exercitum. vt. l. iij. de- po. C. et tūc non daret nisi vna vna vt. l. i. in prin. f. de actio. em. et ibi no. et ibi tibi dicit. C. Itē que- ro qd feruntur due sententie. vtrū vtraqz sit diffi- nitiva. Glo. disputat. finaliter videtur tenere qd vtraqz sit diffinitiva. Tu dicas qd diffinitiva pōt in- telligi duobus modis. Vno modo qd diffinitie cons- trouerham cause. l. i. f. de re iudi. tūc vtraqz est dif- finitiva: quia vtraqz diffinitie causam suā. Secūdo modo videtur diffinitiva: quia debet dari libellus et lis cōtestari et similia. et fm hoc puto scdm sentē- tiam nō esse diffinitivā. Ad agis est est executio prime vt dicunt glo. Hoc enim venit arbitrio iudi- cis qd habet super hac actione. sicut in actionibz vniuersalibus in quibus vniuersaliter pronuntiat: tur: postea in executione discutit que resonent. De quo in. l. s. de eden. et in. l. defensionis facult- tas. C. de iure fisci. C. Itē quero an ab vtraqz sen- tentia possit appellari. Et glossa videtur dicere quod a secunda nō: quasi sit executio prime. et In- no. hoc tangit in. c. fin. extra co. r. veritas est quod etiam a secunda pōt appellari. nam ab executione non pōt appellari sed a pronuntiatione de erequē- do sic. vt. l. ab executione. f. de appel. et l. ab execu- tione. C. quorum appel. nom. Preterea non est ves- rum qd si prima sit iusta et vera: qd secunda sit iusta: quia potuit esse qd prima fuit iusta: et non secunda. vt. l. ea. l. s. quatenus. ver. quod si homo. Et predi- cta qd faciunt ad. q. vtrum a taxatione expensarum

Andre. Pomate. Quidam dicunt. vide Jas. in s. quadrupli. in. vij. colum. insti. de actio. qui se- quitur Barto. bte.

Diffinitie causam suam. Diffinitiva est illa que diffinitie causam. not. etiam diffinitiva dupliciter sumi per- do. Anto. extra re in di. in rub. adde bar. in. l. titia. f. de acc. Andre. Pomate. C. Diffinitiuam. Et de fell. in rubi. de re iudica. in. h. collū. C. Attraqz sententia. Per Balā in dicta. l. ab execu- tione. in. h. de app. l. de app. C. Cuius re penam. An in causā appellatiōnis hāc deat locū pēntētia. adde glo. in. l. i. in. h. de acc. emp. facit qd not. ff. de app. l. si creditor. s. iustus. et istas alleqz gal. Bar. in. c. porz- no. circa si- nem. que fuit prima causa des- nescit. amir. C. Aliquā do. Sed hic ad em- prorem. et vide glo. f. e. l. s. in

Aliquando.

Ille ad quez cōmodū per- uenit ex metu nō tenet si re nō possit dē. h. d. vel sic. Is ad quez res puenit ex metu illato per aliū rei interitū liberaf. h. d. C. oppo. extra gl. hēc actio datur qm metus est causa pro- xima per quam res ad me peruenit. secus si est remota vt. l. metū. s. fed- licet. s. eo. sed hic ad emptorem vel donatorem non peruenit ex metu tanqz ex cā prima sed ex causa do- nationis et emptiois. sol. puenit hic ex metu tanqz ex cā prima ex parte dantis lz non ex parte recipientis: qz ex parte eius actus per ipsum fa- ctus est sponte. quare non est d. c.

Pedins.

Altas est lex et ves- tit ad probationē eorum que s. dixerat. scilicet empro- rem et legatarium et similes teneri hac actione. et in summa hoc intē- dit. Hac actione tenetur metum in- ferens et is ad quem res peruenit ex metu. h. d.

- 1. Pacto fieri potest quod acces- sario fideiussois nō profit prin- cipali.
- 2. Acceptilatio non porrigitur ad reū si hoc est actum.

Labeo ait.

Rescisso prin- cipi rescinditur accessiois secus e conuerso. hoc dī- cit. C. Quero qualiter liberatur fidei- ussois. Et dicit pactovet accepti- latione: hoc actio qd illa acceptila- tio principali non proffit. vide glo. et not. eam. C. Not. qd per actū potest fieri quod acceptilatio fidei- ussois non proffit principali. f. C. Idem not. qd acceptilatio non porrigitur ad reum si hoc est actū. Idem not. in. l. et per iusturandum.

hac. et C. eo. l. nō interest. per gl. et doct. et ibi omni- no glo. et L. yn.

§. 2. si fideiussori. de acceptila.

Si pena venit duplicanda pro delicto commisso in platea de nocte et in festo in quadruplicabitur duplum remissive.

Quadruplatur

facit ad questio. alii. No eget sumario. quia commisit delictum in platea de nocte in festo sancti. Periculum. Queritur vtrū ex omnibus istis causis pena duplicetur vel quadruplicetur. et si duplicetur vtrum duplicabitur simpliciter. an ipsum duplatum vel quadruplum. Et hic videtur casus quod quadruplatur ipsum duplatum vel quadruplum. quod apparet: quia dicit cum fructibus et omni causa. q. d. habita consideratione omnium spiritatus debet fieri duplato seu quadruplato. Item tamen non est verum. quod plene examinaui in l. sancto legum. in ff. de penis. Bar.

Factum quando est in obligatione ex l. dispo. sitione tunc quis precise cogitur ad factum.

Sed et si quis

In quadruplo inest simplex quod punitur tenet restitutor eum liberando. b. d. Vel sic. condonatus ad quadruplum quia non liberat tripliciter stat et cogitur liberare. b. d. Mor. id quod dicitur acceptilationem omnino facere tenetur quod vbi factum est in obligatione ex legis dispositione quod precise compellitur ad factum vt hic. secus ex dispositione hominis: quia tunc succederet obligatio ad interesse et liberaretur prestando interesse. vt. l. si quis ab alio. de re iudica. dist. in l. stipulationes non diuidantur. ff. de verbo. obligat.

Dictio omnino comprehendit omnem casum. Periculum interitus spectat ad metum inferentem.

Arbitrium iudicis quod durat re perempta.

In hac actione distinguitur an res erit eodem modo peritura penes actorem et quomodo. nume. 7.

Condemnatio ad speciem in actione reali datur tempus officio iudicis ad speciem siue ad rem in actione personali datur tempus. in l. fideicommissi. ff. de iur.

Si res tempore condemnationis condemnatur in aliquo vltra id quod venit in prima sententia pro illa habet nouam dilationem que datur iudicatis. Re extorta metu perempta ante omnem sententiam potest agi ad ipsam rem: et etiam ad estimationem.

Quatenus

Ita §. consensit reputari ita difficilis sicut aliquis alius qui sit in libro isto. Et ratio difficultatis est propter intricacionem gloss. quia glo. legit istum §. per saltus. ideo primo ponam lectum. quam tenet gloss. nota: postea ponam aliam lectam. quam gloss. tangit licet non tenent. que forte est verior. et hoc dicit. Si res per metum seu per vim et compulsuam extorta ante secundam sententiam perca: perit periculo metum inferentis. si vero post secundam sententiam infra tempus datum iudicatis: perit periculo dominici: si res eodem modo erat peritura penes eum. abs secus. hoc dicit. scdm lectu. gloss. Gloss. i. hic posita diuidit hunc §. et legit eum per saltus. Pone casum: dicitur est. Et quod metum inferens

condemnatur in quadruplum si non restituitur post sententiam: et in quadruplo inest simplex. Queritur quid si non appareat simpliciter quia perempta est res tradita: dicit iuriconsultus quod siue extortit siue non: condemnatur in quadruplum. hoc dicit. in princip. in veris. sicut in interdico. hoc probat p simile in interdico vnde de vi. et quod vi aut clam. Et sic debet contingere re literam. Secundo queritur et accipitur verum. finautem. Vide quod siue sit perempta siue non etiam ante sententiam tenetur ad quadruplum. Quid si est perempta post primam sententiam de simplo ante secundam de quadruplo. Dicit quod idem quod si ante primam sententiam. Et quod dicitur est quando res est perempta in totum. Idem quod do est deperditur quia in fuga: sic sequitur verum ergo et in fuga. qui continuatur legitur cum verum. finautem. C. Redeo ad verum. quod si homo. Dicitur est quando res perit ante primam sententiam: quando quando post primam ante tamen secundam sententiam. Quid si post primam etiam post secundam infra tempus tamen datur iudicatis. res perit totaliter. Queritur quid iuris. Respon. iuriconsultus ex quo est in tantum granatus vt ad triplum tenetur dicitur quod non percat periculo suo sed tenetur solum ad triplum. C. Sequitur veris. pro eo autem. in quo persequitur eandem materiam. Vide quando post sententiam primam et secundam feruus mortuus est. C. Sed. quid si non est mortuus sed est in fuga. Dicit iuriconsultus quod reus in plus granatur quia debet cauere se profecturum vt eum restituat. nihilominus vniuersus posset agere contra possidentem reus vendit caute vel ad exhibendum. Item limitat illud quod dicit quod debet cauere. profecturum vt. verum est nisi ad dominum feruus peruenit: quia tunc euasit stipulatio. C. Venio ad verum. sed et si non culpa. Videtur quod re perempta post sententiam infra tempus quod datur iudicatis reus non tenetur. Dicit limitat quod hoc est verum si res erat peritura eodem modo penes dominum: sed si non esset peritura eodem modo penes dominum: tunc reus re perempta non liberatur. hoc dicit. C. Venio ad verum. itaq. Nunc concludit quod ex predictis appareat quod interdu mortuo hoie dno mortui hois nihil recuperat: si interdu recuperat pretium vt puta si erat venditur: et sic non esset periturus penes et: quod vidisset si metus non fuisset illarus. hoc dicit. C. Modo hys expeditis ante omnia: quero quare gloss. legit. §. istum ita per saltus. respon. triplex est ratio. Prima est ratio contrarietatis: quia si veris. sicut interdico iungeretur proximo precedenti innumerat quod in interdico vnde vi. deberet distingui vtrum res eodem modo esset peritura penes actorem vel non. quod est contra casum. l. prime. §. rectissime. ff. de vi. et armata. Ideo iungitur cum principio. Secunda fuit ratio ordinis. nam secundum naturam primum tempus est ante omnem sententiam: secundum post primam ante secundam. tertium post omnem sententiam. Et ideo glo. legit primoverum. finautem ante sententiam. vt ordinati nature conueniat spondeat.

spondeat. Tertia fuit ratio evitande superfluitatis. nam legendo per ordinem illum ver. sed si non culpa. iungendo cum proximo precedentibus esset superfluitas: quia bis idem repereretur. ideo gloss. illi iungit cum ver. qd si homo. C. Modo ad istam lec. opp. hic dicit quod si res perijt ante omnem sententiam vel post primam ante secundam sententiam reus tenet ad estimationem. et in hac actione veratur iudicis arbitrio. C. Extra. §. tit. i. l. arbitrio. §. non tamen. Istud contrarium ponit respicit primum tempus tangit hic in glossa. super verbo omnimodo et dicit quod arbitrium iudicis est circa rei estimationem non autem circa triplum. Tangitur etiam in veris. finautem ante sententiam. in duabus primis glossis. Et dicit idem quod arbitrium non est circa triplum nisi iam poneret super triplum esse litem contestatam. Vide gloss. super verbo sententiam. Gloss. vnum dicit et aliud inuit. dicit quod re perempta cessat iudicio arbitrii super penes. per. d. l. arbitrio. §. non tamen. nisi lis sit contestata super quadruplo. vt. d. §. non tamen. Istud non est verum nisi in l. arbitrio. §. non tamen. veratur arbitrium iudicis in deferendo in ramentum in litem. quod iuramentum non debet deferri re perempta sine dolo et culpa. quia iam incipit debere estimatio in qua non cadit affectio vt. l. numis. ff. de in lit. iurando. Sed in hac actioe non veratur arbitrium iudicis in faciendo condemnationem tripli propter contumaciam rei: sed ita potest esse contumax in re non restituendo estimatioe sicut non restituendo rem. Et ideo non cessat arbitrium iudicis circa condemnationem tripli. ita loquitur b. c. ita intelligebat Mico. de ma. Jaco. butr. Voluit hoc dicere gloss. sustinendo eam quod cessat arbitrium iudicis in triplo ea ratione: quia res non restituitur sed non cessat ea ratione: quia estimatio non restituitur. Nam omnino debet restitui estimatio non ipsa res. Et hoc tetigit aliquoties gloss. super verbo sententiam. et in veris. finautem. Secundum est quod gloss. inuit quod super quadruplo veniat lis contestanda: in eo quod dicit nisi lis sit contestata super quadruplo. Docto. vltimum. istud reprehendunt videntes quod solum vna fertur sententia et libellus conditionaliter opponitur. et vnus libellus datur vt dicit. e. a. l. §. hoc autem actio. Ergo vero dicit vobis istud quod duo feruntur sententie tamen secundo non dicitur omnino diffinitiva quod videtur executio prima. vnde in eandem debet dari nouus libellus neq. fieri noua contestatio litis vt ibi glo. expresse tenet Ros. in libellis suis super hoc titulo. hoc etiam sentiebat et Mico. de ma. C. Item glo. tua dicit aliud quod quando res perijt ante omnem sententiam: quod indistincte periculum pertinet ad metum inferentem non habita distinctione. vtrum res eodem modo erat peritura vel non penes actorem. Hoc etiam sequuntur omnes doctores. Ad huiusmodi displicet ratio est quod bec actio quod metus causa est huius nature quod damnum exigit vt. l. sed et parus. in ff. s. eo. et s. e. a. l. in prin. Sed si res erat eodem modo peritura penes actorem nullum passus est damnum vt. l. si pecuniam. §. fin. et

pe. ff. de condi. ob causam. Ideo actio quod metus causa ad hoc non datur. Tangitur glo. in lec. huius §. presupponit quedam non vera vt vidisset. Item legit istum §. per saltus. nec est verisimile quod iuriconsultus fuerit inconstans intellectus quod loqueretur per saltus. Ideo assumo secundam lectam. qua hic glo. tangit et non persequitur. secundum quam iste §. legitur ordinate. Et dicitur. §. sic. Primo ponit vnum dicitur in genere. l. quod res est tenetur in quadruplo oino hoc est siue res extortit siue non. Secundo in ver. qd si homo. ponitur vna limitatio quod istud non habet locum nisi res perijt post sententiam infra tps iudicatis. Tertio ponit aliam limitationem quando res omnino non perijt: sed est in fuga seu in perditio: qualiter sit iudicis arbitrium ponit hoc in veris. p. eo aut. Quarto in ver. finautem ante sententiam. ponit predictam regulam habere locum re perempta ante primam sententiam. Quinto in ver. sed et si non culpa. limitat predictam regulam dicit in precedentibus ver. locum habere si res non erat peritura penes actorem. et hoc probat per simile. Sed et ultimo in ver. itaq. concludit ad prima et sic legit ordinate. Expediat distictione potes colligere casum in terminis que pone sic. Dicitur est. §. qd in quadruplo inest simpliciter et hoc indistincte intelligitur vt fiat restitutor: et triplum sit pena. hoc primo ver. qd si homo. queritur an hoc sit simpliciter verum quod omnino in quadruplo etiam in simpliciter et tenetur ad simpliciter. Rñ. qd non si res est perempta post sententiam infra tps quod datur iudicatis. et sic limitat primum dicit. In ver. p. eo autem. Dicit etiam limitat. et dicit quod omnino tenet restituere re hoc est verum nisi res perempta sit vel in deperditio vt in fuga: si tunc tenet oino restituere si inuenierit: cauere de profecturo: nisi res ad dñm peruenit. b. d. finautem. Dicitur est. §. in regula predicta quod in quadruplo inest simpliciter nisi post omnem denationem res periret. qd si ante denationem res est in fuga: sic dicit iuriconsultus quod oino tenet siue res perijt siue est in fuga. ver. §. si non culpa limitat predictam in ver. finautem. qd tunc demum tenet si perijt ante sententiam si eodem modo non erat peritura penes actorem. Et ver. itaq. concludit et si non erat peritura penes actorem sicut penes reū quod forte vidisset quod tenet reus ad primum. b. d. vlt. ad ff. C. Mo. primo de significatioe istius dicitur oino quod est vt oem casus comprehendat vt hic not. in gl. super verbo oino. et idē p. Dy. in l. grece. §. illud. ff. de fidei. C. Secundo nota quod periculum interitus spectat ad metum inferentem. facit. l. i. C. eo. titu. C. Tertio nota. quod re perempta ante sententiam durat arbitrium iudicis. C. Item nota. quod in hac actione distinguitur an res erat eodem modo peritura penes actorem vel non. alia vero dicitur. C. Opp. ad quamlibet partem per se. et primo ad primam partem. oppo. de l. arbitrio. §. non tamen. i. titu. i. b. c. vt. s. dicit. C. Venio ad vericulum. quod si homo. et oppo. quod quando quis condemnatur ad speciem non habet illud quadrimestre tempus quod datur iudicatis. vt instituitur. de officio iud. in prin. Dicit vero dicitur contrarium. ergo male. Solu. dicit glo.

A Si ipsa res, p istum tex. no. limitat Bal. l. j. C. ne ex deli. defini. ibid. e. r. vide qd dixi post Bar. ibi.

B Distingueret. no. qd dicitur esse factus locupletior: q non est factus pauperior. l. in pupillo. r. ibi nor. ff. de sol. r. ad hoc no. vide l. verum. §. item no restituet.

ff. de min. r. in d. l. in pupillo. et quomodo pbeq. que esse locus pletatit vt de Bal. in l. j. in fine. C. si ad r. uer. cre. et quod ha berur in l. r. f. j. d. ex. r. r. in l. cui tas. ad fi. r. certum per. r. bal. in l. fina. C. p em pto. r. om nino ang. post gl. in l. vram. j. de pe. ber. Andre. Poma.

C Si mul tier. vide Alex. c. 88. xlvij. i. pn. vij. volu. Feli. c. cu in. R. ij. in ij. colli. et sequen. de erce.

D C. §. qui possessio nem. vide p istus tex. no. Bart. in. l. si alle naz. solu. mari.

E Andre. Poma.

F C. l. ele ganter. vis de ad des claratio r. nem Bar. b hic q addi dit Des cius. l. in r. possitas

auti alio bonifidei possessore. r. tuc aut ille q agit certat de lucro captando. r. ille q conuenit certat de dano vitado. aut eodemo. aut vterq certat de dano vitado. Primo casu non sufficit puenisse nisi duret in eade re vel alia eius loco subrogata. vt. l. sed r. ff. de r. j. de pe. ber. Secdo casu qn eodemo r. tuc aut possessio deijse locupletior pendo ipsam rem immediate. r. no tenet vt hac. l. in prin. aut pendo alia in qua conuerfa est: r. tunc sufficit ab initio locuplet fuisse vt hac. l. scdo r. ff. Tertio casu qn vterq certat de dano vitado: qd res pue nit titulo oneroso ad possessore. tunc no tenetur si re no habet vt. l. si eu. si certu peratur. r. qd no. in l. mater. C. de rei vendic. C. opp. r. dicitur hic qd pretium succedit loco rei. contra. l. qui ves. in fi. de fur. Solu. glo. in l. si r. em r. p. r. em. j. de peti. here. dicit qd regula est quod pretium non succedit loco rei. r. vbi cumq reperitur contrarius est speciale. tu dic quod hic nulla est specialitas. nam actio quod metus causa datur contra quolibet ad que commodum peruenit ex metu. vt. l. metum. §. si. s. e. l. si cu exceptioe. §. p. d. ius. siue ergo peruenit comodu ipius rei: siue puenit comodu p. r. i. ad illud tenet qd. nec hoc est qd p. r. i. loco rei succedat. §. qz natura actiois ad hoc se extendit. r. hoc in iudicijs particularibus. In vniuer salubus aut pretiu loco rei succedit. vt. d. l. si r. r. p. r. em. de peti. here. r. l. limperator. in fi. j. de leg. ij. de hoc per gl. in. s. labeo. §. item diuus. de verborum signi ficatione.

Quod autem. Hec actio q dicitur contra heredem in dno qd puenit ad euz datur perpetuo. r. an puenit lit. coteff. post tempus inspicitur. hoc dicit. C. opp. de. l. videamus. §. eo. Solu. vt in glo.

Mulier. Si metus fuerit iustus hoc actio cessat. hoc dicit. vel sic. Promissio facta metu iuste illa non rescinditur. hoc dicit. C. oppo. glo. de. l. nec timore. in fine. §. eodem. Sol. hic patronus iuste inferebat metum ibi non. Querit quid si aliquis minatur tibi de accusando de aliquo maleficio. et tu hoc proterex aliquid promittis ne accusarer. an possit rescindi. dicit ple ne. C. eod. l. accusationis. et de contrahen. et com stipu. l. si quidem.

Quod metus. Hoc declara vt. l. metum. §. volenti. §. eodem.

Qui possessionem. Alia est estimatio possessio nis. alia fundi seu proprietatis. h. d.

Que pacta r. qui contractus facti per metum valeant r. que non. Contractus votis factus metu est ipso iure nullus hoc dicit. C. Que ro rationem huius. §. dicunt quidam quod quocumq modo dolus dat causam contractui bonifidei det est nullus. vt. j. titulo. j. l. eleganter. C. Quis dam reprobat quia illud verum est in dolo velato.

velato. r. hic in non velato. dic ergo q hoc spectat le est in contractu dotis. nos vero possumus sic dicere r. quidam sunt contractus r. pacta velita. et ita si quidem sunt per metum valent in spectro. ins re ciuili. sed ref. induntur per pterorem benefico huius edicti. vt per totum hunc titu. Quedaz sunt pacta nuda. que nuda remanent. tamē propter auxilium legis actionem produciunt. vt vidistis in l. legitima. §. de pac. Et ista si sunt per metum sunt ipso iure nulla. vt hic dicitur. l. ad. exactione. C. de do. promissio. r. qd dixi in d. l. legitima. nam no p. r. ducunt actionem auxilio legis propter metus adhibitu. r. hoc voluit dicere iurisconsultus. r. ideo si promissio de qua hic loquitur esset facta per stipulationem deberet rescindi per actionem quod metus causa.

Si metu coactus sim. Abi actio ipso iure tollitur per pactum idem est in pacto. quod in acceptatione. h. d. vel sic. Metus non impedit li berationem ipso iure. Et ideo hac actione agendum est vt obligatio restatutur. h. d.

Voluntas coacta voluntas est. In quasi contractu qui celebratur ad eundem habet locum hec actio. h. d. Vel sic. coacta voluntas: voluntas est. r. ideo que hereditat obligat licet per hanc actione restitua tur. h. d. C. Mor. f. qd coacta voluntas: voluntas est. h. d. C. oppo. de. l. qui in aliena. §. celsus. j. de acquir. heredi. Sol. ibi noluit. qd apparet ex protestatio ne preambula hic vero voluit licet coactus.

Si coactus. Repudiant per metu facti curruntur per vim actio nem quod me. cau. h. d. vel sic. Per hoc edictum restituitur prima vitio ipso iure et datur hec actio quod metus causa. h. d. C. Mo. q. p. hoc edictu restituit vitio non solum in actione in re. vt. l. metu. §. volenti. §. eo. fed etiam in alijs. vt hic.

Promissio facta detinenti quem in carcere vel eius participi non valet. Promissio facta et ad cuius instantiam quis detinet iuste valet: r. etiam alius contractus.

Lautela quod carceratus extrahatur parum operatur. Carceratus dicitur qui habet custodem r. no pot tre quo vult.

Existens in carcere facit testamentum non tamen ad instantiam detinentis.

Existens in carcere r. damnatus ad mortem no facit testamentum.

Metus in carcerem. Carcer est iustus metus: r. promissio facta in carcere detinenti nullius est momenti. h. d. C. oppo. de. l. metum. §. sed licet. §. eod. Solu. dicit r. glo: hec promissio fuit facta r. detineti. vel participi eius. sed si alteri? vt. l. contraria. Contra hoc oppo. §. l. proxi. in princip. illius timore dicebat Jac. de are. r. Jaco. bu. quod hoc debet intelligi de detinente aliquem in carceribus iuste. secus si ius te feci te carcerari. vt. §. l. proxi. in princ. Et ideo

in princ. C. de transactio. et ultra ea vide Barba consil. v. colli. vij. volu. j.

Speciale est no. glo. hic maxime dum dicit speciale in dote. cui adde que no. per glo. et docto. maxime per domi. Joan. in. l. si cu dorem. §. ij. fol. maritimo.

Generatim r. l. iter vide de. l. in. l. delegater. alios casus sunt similes istis vt de p. Sa. l. in. l. in terpositas. C. de tras. actio. qd autem in sententia lara metu an sit ipso iure nulla. vide not. Bald. in. l. decernimus. C. de sacrosanct. ecclesie. et adde Barto. hic et adde eundem post glo. in. l. iij. in. fin. C. eodem. et ibi Jaco. butri. et Bal. quid in auroitate r. actionibus voluntarijs. vide Bald. in. l. sub preterito. de heres. di. actio.

Voluntas est. Adde tamen quod coacta voluntas no dicitur sponte facta. vt patet ex his que dixi in. l. j. si quis vitro in fi. de questio. post Bar. vide Bal. in. l. pen. C. quomodo et quando index.

C. oppo. de. l. metum. vide Panor. consil. ix. j. volu. Roma. consil. cxxvj.

Secus si alteri. non tamen ad instantiam detinentis. l. non interest. C. eo. r. ibi Pau. de cast.

Carcerari. an ista sit vera vide Innocen. extra de spon. c. cum locum. vbi videt casus. r. adde Barto. in. d. l. qui neq. r. limita vt per Bald. in rubri. C. de rescin. ven.

Facere testamentum. Ange. in. l. nemo carcerē. dixit not. verbum quod licet generaliter non va leat promissio facta in carcere vt hic. et. l. metum. §. sed et. §. eodem. fallit in eo qui redimtur ab hostibus secundum eum: quia tunc promissio facta in carcerem etiam p. r. i. uatum tenet. videtur se fundat per. l. si. C. de cap. et. l. qui in testamento. §. p. r. mo. de testam. r. vide Barto. hic et qualiter con fessio facta in carcere possit dici sponte facta. vide Bald. in. l. si quis in. C. de episcopis et clericis. et existens in carcere potest constituere procurator rem: quod intelligi vt per Bald. in. l. ab eo. in. ij. columna. C. quomodo et quando index. et. quod dixi de confessione in carcere vide not. per Bald. in. l. j. in. vij. colu. de confessio. vbi reprobat glo. hic. r. vide Bal. in. l. saluus. in penul. colu. de fur. quod carcer est iustus metus. Adde q. pro dicto Ange. facit quod consilium Roma. consil. cxxvj. qd stante statuto quod minor non possit contrahere nisi solemnitate seruata quod poterit contrahere illa solemnitate non seruata vt se redimat ab hostibus.

nō. nō cōpō qd s'cautū p'mittit cū impune offēdati est hōis. vt. l. amittit fione. f. de cap. ob. ergo potest ei licet te r' impune rāp're pacē r' eū offēdere vt dixi in. q. illa q' incipit lucas ne ciuitatio r'c. C. frē allegant' in qōne vbi querebatur an deus possit aliquem decipere. dicebam q' sic: q' dulus interdum est bonus: sed deus potest omne bonum. ergo r'c.

Andreas 3
Poma. 3
C. frē ab legant. vi. de fac. in l. i. in prin. ff. de part. vide etiaz de ista. q. Archi. c. vtilē. xij. q. ij. quem refert r' se quitur Me mi. c. si in quēcumq. ij. q. ij. l. c. afferē te. in. j. no tabili. de presum.

Idē pōponis ait. Si q' est tntu s' ipso in re vel p' in integ. resti. nō cōpetit hec actio. Idē ad excludē d' in hanc actionē fufficit aliā semel cōpetisse nisi in ea emittenda q's dōlū passus fuerit. h. v. C. llo. f' qd appellacione actionis cōtinet' exceptio facta vel intēdiōis. r' in integrā restitutiō. C. llo. qd ista verba si alia actio nō erit. referunt ad intrinū qd multū nō. C. oppo. ad ver. r' si alia actio imittit q' si q's passus est dōlū malū in amittēda actione cōp' p'xit de dolo actio. cōtra. l. ait p'or. s. h. j. ex qui. cau. ma. vbi cōcedit' restitutiō ei qui p' dōlū aduer sarij rem amittit: ergo de dolo cessat. Sol. r' nō. cā f' q' declarat multū illū tū. f. ex q' cau. ma. r' habet duas clausulas. vna q' succurrit p'senti cōtra abson tem. alia absenti cōtra p'sentē in eo qd lesus est in cursu t'p'is. alia habet clausulā generalē. s. si qua iusta causa mihi videbit' r'c. aut ergo interuenit hic dulus vt actio t'p'ē p'deret: r' nō h'z de dolo actio nem: q' postet petere restitutiōem in int. eg. vt. l. cō traria. Et qd hic dicit nisi in hoc quoq' r'c. expone q' tunc et nō imputat: sed restitutiō nō aīe datur actio de dolo. Si vero fuit passus dōlū vt p'deret actionē aliter q' t'p'ē tunc habet actionē de dolo: h'c. ratio q' edictum ex quib. cau. maio. in duobus p'imis casibus locum non habet: in tertia clausula p' generali nō habet locū in his in q'bus specialit' ter est prouisum. sed specialit' est prouisum con tra eū q' committit dōlū. ergo r'c. C. frē r' querit vtrū agatur contra eū qui cōmittit dolum pro p'io mo et secundo dolo. Dic q' sic. vt latus no. in. l. at' hēius. f. de aqua plu. ar. c.

Actio de dolo an hēat locū si dulus cōmittit in ipsa acceptilacione: s'z nō in nō implēdo p'missa. Si actio q' primo cōp'et' rebat facto p'arto si subblata actio de dolo nō cōp'et'it. h. v. C. op. codē modo r' vt q' actio de dolo nō cōp'et'at cū possit in integrū restitui. vt. l. ait p'or. in. f. ex tra. ex q' cau. ma. Soluit ibi fuit amissa t'p'ē h'c p' acceptilacionē ad quā fuit dolo indactus. quare autē de dolo non habeat locū. dic vt. s. dicit. C. Querit glo. f' quid si dulus non cōmittat in ipsa acceptilacione: sed non implēdo p'romissā an habeat locū actio de dolo. Istā questionē disputant subtilius in. l. actione. C. de rā factio. r' ibi est r'c. Venerit dic q' h'c factio ac cepilacione: vt aliq'd des: resultat quidā cōtract' inuominatus: r' ideo vidēdū est q's cōtractus est: r' potest dici qd sit de vt des. q'm remittere est dare. r' tūc competeret ob causam cōditio. vt se reponat in p'istinā obligatiōē. vt. l. si q's acceptio. f. de cōs. di. ob cau. potest etiā esse factio vt des. et tunc si ex tali facto aliquid adest tibi esset idē qd in do vt des: sed si remitterem tibi debitum non liquidum vnde est incertum vtrum tibi aliquid adfuit vel non. forte possit competere actio de dolo sicut in factio vt des. vt. d. l. actione. dixi in. l. naturalis. s. quod si factam. f. de prescrip. verbis.

Non solum alii idoneū competentem potest esse consultum cessat actio de dolo. h. v. d. al. sic. Actio cōpetens aduersus vniū impedit actio nem de

Actio de dolo concurrat cum alia actione generalit' non specialit'. Actio de dolo concurrat cum inter dicto vnde vt. Exceptio doli an tollat exceptionē de dolo. remissio. **Aut pretor** appellatio actio nis cōtinet' excep. Ad qd opp. de. l. j. f. de excep. dicit in. l. elegāter. in prin. f. eo. C. op. l. j. j. man. l. si mā. i. s. paulus respōdit. Ex pone ibi de dolo. l. mā. dact. noie do li. C. frē opp. de. l. certi cōditio. in prin. j. si cer. pe. Solu. illa est genera lis. vnde actio de dolo nō concu rrit cū aliqua alia specialit': sed cū ali qua generali r' sic maior vel minor r' h'z cōcurrat vt in cōtrario. C. frē opp. de. l. i. cū exceptio. s. cū qui. s. ti. j. Sol. metus habet se vt sp'ea quo ad dōlū: r' ideo illa minor r' sic concu rrit cū ista vt dixi. C. Quero r' vtrum ista actio concu rrat cū in terdicto. vnde vt. Blo. hic qd non. sed in. l. ij. C. e. videē dicere qd sic. P'io qua fact' qd ois vis p'essupponit do lū. r' sic vidē qd interdicitū habeat se vt species quo ad dōlū vnde possit cōcurrere sicut actio qd mee. cā. C. Item querit vtrum excep. doli tollat actionem de dolo. gl. qd nō. Per. dicit contrarium. quod dic vt no. in. l. ij. C. eo. in. j. q. per. Ex. dicit in. l. ij. eo. vbi videtur casus.

Idē pōponis C. op. de. l. i. pe. nul. f. e. sol. vt in glo. r' bene. Actio nis appellatio venit ex cepcio facti vel intentionis. Titulus et q'bus causis maiores h'z tres clausulas: vnam qua succurrit absenti contra p'sentem aliam qua succurrit p'senti contra absentes alia generalē. si qua mihi iusta cā. Clausula g'ralis si qua mihi iusta causa qd non habet locum in his in quibus specialit' est prouisum. Contra cōmittentem dulus agitur pro primo r' secundo dolo.

de dolo aduersus alium. si tū ille est soluendo. h. v. d. C. op. glo. qd iste est minor: vt. l. id. eo. q. f. eo. ergo pot' petere restitui. in integ. Sol. vt in glo. Actionis appellacione continetur omne reme dium quo alicui potest esse consultum. Si plures dolum committunt an quilibet tenetur de dolo r' quomodo. Dulus tertij nocet quādo ex aliqua causa ille ter tuis reputatur idem quod contrahentes. Si dulus dat causam contractui bonifidei cōtra s' agitur est nullus si contractui stricti iuris valet: sed agitur actio de dolo. Distractus iudicatur p'm naturam contractus a quo receditur. Quare sit q' metus dans causam d'ctū nō facit cō tractum non valere sicut dulus. Distractus qn est nullus ipso iure qua actione re scindatur quatenus de facto processit. Actio de dolo datur tantum in tribus casibus qn dulus cōmittitur circa contractum. De dolum commissum extra contractum an def' actio de dolo. Adanumissio facta de seruo per emptorem qn va let si dulus emptoris dedit causam contractui. Dominū q' transferat ex inutili eleganter.

Eleganter. Als. Et ele ganter. Dulus tertij d'ctū nō viciat sed dulus strahētū si dedit cāz cōtractui bo nifidei illū reddit ipso iure nullū: fecus si incidit in d'ctū. h. v. d. p'mo ponit dicit' pompo. Secdo po nit dicit' iulian' q' videt' illi d'dicere. Tertio soluit istā p'ariteratē. Quarto ex p'dictis ponit duas cō clusiones. secunda ibi: nec d'ct' tertia ibi: hoc em. quarta ibi secunda. q' examinatibus per partes. C. p'mo d'cto no. f' q' appellacione actionis continetur omne remediū quo alicui pot' esse con sultum: r' sic ponitur largissime r' generalissime. C. Secdo not. de dolo incidenti r' dante cām d'ctū. Ultimo no. qn dulus tertij dat cām cōtractui. Bl. tangit r' in reatone glo. dicitur. Venio ad op. r' op. q' male dicit iurisconsultus hic q' pompo. ex cipit. imo fuit pretor in suo edicto. ideo dicit glo. excepit pompo. i. excepit expo. sicut vel dic excepit i. accepit. q. d. verba edicti sic intellexit. C. Secun do op. q' verbū actionis accipiat' stricte: ita q' ex ceptionē nō cōp'et'edat: vt. s. ti. j. l. extat. cōditio. cū q' habuisti in. l. sed r' partus. s. fi. s. ti. j. vbi licet edicto dicit' Adari' q's p'dat actionē nō p'dat exce p'ionē. facit. f. de actio. r' obli. l. actionis vbo Sol. intelligit q' hoc h'z actionis proferebat' in fauor' rem rei ad excludendā actionē famosam seu odio sam: ideo accipitur largissime. In contrario pro ferebatur in materia odiosa: r' ideo fit inter p'etas' tio stricta ad eundē finē. vt actio odiosa r' penalis ex edicto d'cti marci excludat'. vnde hec inter p'etatio debet fieri large r' stricte: prout causa de qua agitur est fauor: abilis vel odiosa. Venio ad secun dam partem: r' videtur q' iulianus non bene dixit: quia contra seruum manumissum nō datur restitu tio: vt. C. si aduer. li. l. j. r. ij. C. So. nō datur resti tutio: vt reuo cōt' in seruicute: s'z vt dānū emendat

bū dat actio ita loquit' hic. C. l. tra hoc oppo. ex hoc cōmissio in ser uitate non tenet liber factus vr. l. at q' natura. s. sc. uola. s. de neg. ge. r' C. an ser. ex suo fac. l. sol. ubi dicit' fuit cōmissus a seruo cōtrahē. hic fuit cōmissus a seruo nō cōtrahē: r' c'z fuerit dolo? omnis in d'ctū nō ipse p'bebat: s'z tertij. tenet' ergo ex hoc dolo sicut i' impliciti delicto i' seruitute cōmissio. C. d'ra v' op. q' et ex delicto cōmissio in d'ctū nō tenet fact' liber. vt. l. j. C. de noza. r. l. vlt. C. an ser. ex suo fac. sol. duob' mo dis fuit dolo? cōmissus vt liberatē p'sequat: ubi loquit' i' alio simpli de licito. r' hec sol. est satis bona: vel hic fuit dolo? collat' in t'p's libertatis: r' ista pot' eē bona. C. Venio ad tertia p'tē r' nūc i'ro q' gl. mag. In ista tertia p'te ponunt' tria d'cta. P'imum q' di c'tū iulian' h'z locū qn emptor cōmo caret dolo r' loquit' de dolo q' incipit in d'ctū: r' sic d'ctus nō est null' r' dolo? tertij nō nocet emptori. Secūdo q' dicit' iulian' h'z locū qn dolo? desit cām d'ctū: sic d'ct' est ipso iure null' r' in hoc scdo sunt op'ia. lec. bi uerse cau' r' imo: r' c'z t' gl. mag. C. r' tū dicit' v' q' p' manumissus nō dat restō rōne etatis: r' in hoc sunt etiā alique varietates. vt in seq. glo. sup' d'bo restō d'ct'. C. Ad scdm ergo d'ctū op. r' v' q' dolo? serui qui dar cām d'ctū nō facit d'ctū ipso iure nullū: q' dolo? tertij alteri nocere nō d'z. vt. l. si pcurator. f. de do. excep. r. l. in q' simū. f. de tur. r. fac. igno. r. l. summa. S. emptor. j. de pecu. Datus timore sunt in isto r'io: vbi dicit' aut nullā oīno v' d'ctio nē r' c. tres lec. in gl. p' ma est q' loquat' de dolo cōmissio vt seruū. Ad d'ctū r' d'ctū gl. dolo? tertij nō d'z nocere: v' r' c'z tertij penit' e'p' net: s'z hic ille t' r' c'z r' ipa res sup' q' h'ebat d'ct' r' c'z veniebat r' c'z in me rito vitiat. ar. s. qd me. cā. l. metū. s. cū aut. vide gl. hec nō ē vera p. l. al legaras in d'ctū. nō ov. l. metū. s. cū ant. q' ibi loq' in actioe qd me. cā. q' est scripta in rē. id dolo? vni' nocet oib' ad quos cōmodū puenit ex me tu: s'z actio de dolo p'onalis ē. id p' sonā cōmittētē nō egre dicit' aliq' le gū scdo mō r' dicit' q' hic dolo? fuit cōmissus a seruo r' emptor p'icipat' ut d'ctū: intelligit' isti sic. r' q' d'ctū c'tū iulian' habuit locū qn emptor oīno caruit dolo incidenti: s'z d'ctū incidētē cōmissus: tenet' actioe ex empto. si vero dulus dedit cām cōtractui: r' dulus d'ctū p'cipasset

Elegan ter. alias r' elegāter. ad intellex' c'z hui' l'vide bal. in. l. j. C. ne ex deli. de fūc. in r'j. col. vbi dicit' q' p'ri cipū hui' l. h'z locū. qn dulus d'ctū i' ipio contractu. s'z q' o'z t' fuz posteo r' tractus in exequit' de cōtractus h'z locum hec. l. s. fi. C. r' t' r' d'ctū dictum. r' dum dicit' gl. q' dolo? p'ntendū viciat cō tractū. al' leg. Bal. nota. in. l. multuz. in r'ij. col. C. si quis al' net: s'z hic ille t' r' c'z r' ipa res sup' q' h'ebat d'ct' r' c'z veniebat r' c'z in me rito vitiat. ar. s. qd me. cā. l. metū. s. cū aut. vide gl. hec nō ē vera p. l. al legaras in d'ctū. nō ov. l. metū. s. cū ant. q' ibi loq' in actioe qd me. cā. q' est scripta in rē. id dolo? vni' nocet oib' ad quos cōmodū puenit ex me tu: s'z actio de dolo p'onalis ē. id p' sonā cōmittētē nō egre dicit' aliq' le gū scdo mō r' dicit' q' hic dolo? fuit cōmissus a seruo r' emptor p'icipat' ut d'ctū: intelligit' isti sic. r' q' d'ctū c'tū iulian' habuit locū qn emptor oīno caruit dolo incidenti: s'z d'ctū incidētē cōmissus: tenet' actioe ex empto. si vero dulus dedit cām cōtractui: r' dulus d'ctū p'cipasset

a Committunt dolum. quando plures committunt dolum qualiter puniuntur. vide not. Bar. et doct. in l. si procurator. C. de procurator.

b Nullus ipso iure. Adde que not. Bar. in materia in l. sub preterea. circa ff. C. de transac. et quando contra-

ctus p dolo in ius in isto ver. scdm ista lect.

Op. ad hoc in glo. qm duo comittunt dolum quilibet tenet de dolo: vt. j. eo. l. si plures. si igi hic seruus et emptor participauerit dolum non

ob. et ibi per doct. add. tamē q dolum tutoris nō reddidit cō-

tractu nullū: nisi em- ptor par- ticipet. l. si cō. et ibi aduer. ven. et vide de hac materia aliter loquentem

per Joā. and. in c. dilecti. de emp. et vendi. sed do. Abb. ibi tenet opi. Bar. quam limitat in specialibus. per no. in c. cum dilectus. quod me. cau. item limita in matrimonio. per glo. j. de ritu nup. in l. a dno. et Bar. j. proxi. Item dolum dans causam cō-

tractu stricti iuris reddit contractum ipso iure nullum sanore dotis. l. si cum dorem. §. si maller. et ibi Jmo. solu. matrimo. Quid si dolum dat causam matrimonio. Vide Bal. in l. cum archiepiscopus am. C. de in pos. le. et no. bene q nunq dolum operatur vel excusat nisi quando est qui caperet prudentissimum sic requiritur q metus sit talis qui caderet in constantem virum: ita no. Innocen. in c. cum dilectus. quod metus causa. et in l. dolum. C. de resc. vend. an dolum dans causam testamento resc. iudic. testamentum per Bal. in l. si frater. C. qui test. face. pos.

c Op. C. de resc. vendi. sed quid si est contractus duplex scilicet bonafidei et stricti iuris ad inuicem vt quia de contractu bonafidei adijcitur stipulatio. vide Buld. in dicta. l. dolo. de inuti. si v. pu. et noc. q si deceptus vult stare contractui inito dolo potest. ad de Bal. in l. j. in. ij. colum. C. plus va. quod agi. et in l. dolum. C. de pert. et dmo. rei ven. et ibi dicitur q cogitur declarare. et ad de glo. in l. a dno. de ritu nup. et que dicit post Bar. in l. cum lex. de fidei. limita nō in contractu defice- ret causa subtilis: vt quia erat causa impossibilita- tis. vt no. Bal. per illum tex. in l. ea que. C. de do. ante nup. et per glo. in dicta. l. a dno.

subsidium deuenit ad eum ad quem spectat incidere. vt ad seruū manumissum. ar. j. ea. l. si quadrupes. et si dolo. aut fuit dolum incidens in actum: et tunc q iste purgat p actionē de dolo. ideo ille ad que negotii principalis nō spectat nō poterit puniri. nec et p tractu: q nō p tractu. nec de dolo: q alia actio cōpetit. nisi forte in subsidio. vt. §. l. j. ea. l. si quadrupes. tene mēti. Ita lect. vide in l. vera. tamen quia continet diminutionē. ex eo q dicit q pter q participauit dolum. alij legūt istum versū. tertio modo. q ille versū. aut nullaz. loquat q dolum dans cām actui fuit cōmissus ab emptore tñ. quo casu dolum ipsum emptoris reddidit actui nullū ipso iure. et sic cessat huius primo factū: q dolum alteri sibi non nocet: sed dolum suus proprius. et sic facit tur q dolum alterius alteri nō pot nocere. Ad hoc oppo. j. eo. l. sed si ex dolo. Solu. dolum alterius non nocet: nisi ex aliqua cā ille tertius reputet idē q p tractibus. vt in tutore et curatore et in negotio rum gestore cuius factum ratum habemus et in eo cut heredes sumus. vt in glo. ¶ Secūdo op. si dolum dedit cām actui factus est nullus ipso iure. vt ibi dicit in tex. ergo nō est necessaria actio de dolo: vt §. l. j. idē pōpō. dicit glo. q hoc est verū: nisi si puenit ad traditionē: tunc em agit actione de dolo ad rescindendā quatenus de facto p. esse. et hoc est q dicitur Bul. in quadā sua glo. p. esse venditio vt in firma sequitur traditio vt in firmā p actionē de dolo. et in hoc videt glo. nostri. ¶ Tercio. C. de resc. vendi. v. l. si dolo. videt dicitur q ad rescin- dendū hētū agit actione ex factu nō de dolo. q an sit verū dicit infra. ¶ Op. vltioris. et pcedo in glo. si factus erat nullus. ergo traditio facta facti inde- bite. ergo habebit locū conditio indebiti. et sic non pcurrit cū pditione indebiti q gñalis est vt in l. legatarius. et ista est bona. vel dic q hic non cō- petebat cōditio indebiti: qz erat tñus exceptione doli q est facti vel intentionis: hz illa pditio inde- biti nō impedit vt no. in l. qui se debere. j. de cōdi. ob cām. et sic tene pcedentē. ¶ Op. C. de rescin. ven. ¶ l. si dolo. C. de transac. l. ysaiactione. Sol. dicit glo. factus est ipso iure nullus si hoc vult deces- prus. secus si vult stare p tractu. vt in cōtractibus. ita dicitur hic in glo. magna. et in pcedēt glo. parua. et bene scdm omnes. casus est in l. iulianus. §. si qz a colludent. glo. de act. emp. ¶ C. de inuti. stipu. l. dolo. dicit glo. q quando dolum dat cām p tractu bonafidei contractus est ipso iure nullus: vt hic: sed quādo dat causam contractui stricti iuris va- let semper: sed agitur actione de dolo: vt in cōtra- rioria tenet glo. vbi qz. Per. ptra hoc et L. y. refert C. de rescin. ven. l. ij. in pe. q. in. d. l. dolo. de inu. si. stipu. et probat sic. In metu inest dolum: vt. §. l. j. l. si cum excep. §. cum q. Sed venditio facta me- tu valet. vt l. metum. §. volenti. et l. iij. §. quod me- tus causa. ergo et. Ptererea quando contractus hz sua essentialia: hz dolum vel alius delictū vedet- rit illi cām: cōtractus vt ipso iure: hz nō in effectu. vt in iur. §. §. ob ma. effectū. §. de pac. et j. de ob. obli. §. l. si plagij. et j. de pāi. ob tur. cām. per totū.

Non ob. ista lex q dicit venditionē nullaz esse: qz intelligo nullā. in effectu. Mō ob. l. ij. §. fi. j. pro socio. vbi ex pzele dicit societate esse nullā ipso iure. vt. j. tit. j. in cause. qz ex pzo ipso iure. si qz opo ponat ab homine sicut dicimus in cōpensatione. in sit. de actio. §. in bonafidei. circa fi. et sic dico q agi- tur actione ex eo cōtractu ad rescindendā. ita res- fert L. y. in. d. l. si dolo. de rescin. ven. et Pe. hic do- minus Jaco. b. nō examinauit ista opt. Pe. sed te- nebat glo. nostram simpliciter. Adhibet qz glo. nostra dicit purā veritate. primo per hāc. l. et. l. in cause. §. in princip. j. tit. j. et. d. l. ij. §. p. soc. vbi est ter. P. obo per rationes incōvincibiles. qz dolum pur- gatur p actionē de dolo: et cōtractu illa actio datur. nra heredes. vt. l. si hominē. §. datur. j. de posi. ti. et. l. et de positi. et. l. et p tractibus. de acti. et obli. sed qz dolum dat cām bonafidei facti actio nō dat- tur contra heredes. vt in sit. de p. p. et. p. acti. §. aliquādo. ergo claudit q dolum nō purgatur per actionē ex cōtractu. Ptererea et distractio iudica- tur scdm substantiā p tractus a quo recessit. vt not. in l. de tutela. C. de in integ. resti. et est casus in l. ab emptione. §. de pac. Sed qz dolum dat causam distractui vel liberationi super p tractu bonafidei: impedit liberationē totaliter: secus in contractu stricti iuris: vt. j. pxi. ergo eodem modo impeditur cōtractū valere ipso iure: sic est casus pzo nobis j. pxi. §. vel aliter forma argumentum si dolum dat cām liberationi in cōtractibus bonafidei impeditur liberatio: vt. j. proxi. §. si ergo impeditur liberatio que est fauorabilis. multo magis impedit obligatio: vt. l. arrianus. de actio. et obli. Ptererea q hoc fit verū apparbit ex solutione contrariorum. Ad aliud q dicit de metu qui dat cām actui. Rñd. glo. C. de rescin. ven. l. et. d. l. dolo. C. de inuti. si v. pu. q aliud in metu aliud in dolo simpliciter. rationē assignat doc. declarando glo. qz metus non exclus- dit p sententiam: vt. l. si mulier. §. p. §. titu. j. sed dolum cadit in igno. ideo impedit cōsentium vt. l. si p erro. §. de iur. iudi. om. in. Ita ratio nō placet mi- hi: qz factus esset nullus ppter defectū. cōsentus eadē rōne vicerem? nullū actū stricti iuris: qz cō- sentus deficiat. vt. l. in re. stipu. §. j. de ver. ob. Pte- terea nō est verū q dolum impedit p sententiam: qz cū nec errat in actu. sed errat in cā. ppter quā dō impedit ser inducit ad hētū. vt. j. eo. l. si quis affir- mauerit. ita in metu in actu p sentit hz cā p sententia fuit metus: vt hic cā p sententia fuit dolum. Dicitur est ergo aliter ille q p sentit. ppter metū non errat in cā p sententia imo scit eā et pure p sentit. ppter me- tum: ideo valet factus. fallit in dote. vt. l. si mu- lier. §. si dos. §. si. j. Ille vero q p sentit. ppter dolum errat in cā cōsentus vñ p sentit sub quadā pditione si verū est illud. ppter qd inducit ad cōtractendū: qd cū verū nō sit facit deficiere p sententiam: merito p- ctus est ipso iure nullus: et hoc in bonafidei factis: in quibus habet ratio de eo qd est equū: hz in con- tractu non veniit. vt in sit. de actio. §. actionū. at in cōtractibus stricti iuris hz qd inducat per dolum verū est q iste cōsentus deficiat p sententiam hz fiat pro- pter causam in qua errant: illa causa est extra cō- tractū: ideo in istis factibus qui stricte p dderant

Non ob.

non attenditur illa causa de furto ri- gore. ideo pzo: succurrit p actio: nem de dolo vel doli exceptione. vt d. l. dolo. C. de inuti. stipu. non ob. quod dicitur quando cōtractus hz sua essentialia: qz dico q in contra- ctibus bonafidei nō habet sua essen- tialia: quia ille consensus est conditio- nalis et conditio deficiat. Sed in cōtractibus stricti iuris habet sua essentialia: quia talis conditio de stricto iure non attenditur. Fateor tamen vnum quod Pe. dicit qz cō- tractus bonafidei cui dolum dedit cām est ipso iure nullus si opponat ab homine. et hoc est qd glo. tua de qz ita demū nullus est si deceptus? hoc vult q sit nullus. Sed in hoc Pe. er- ratur: qz fm glo. 20. p. quā teneo co- ipso qd declarat se nolle contractū valere in iudicio vel extra cōtractū: est nullus ipso iure nec datur actio ad rescindendū cū ab ipso. rescin- datur: vt. l. que sub conditione. in fi. j. de condi. insti. Sed p. de ob. dat datur actio ad rescindendū cōtra- ctum: quod falsum est. ¶ Quero et reuoco in dubiū qz contractus est ipso iure nullus? q actione rescindendā quatenus de facto pcessit. Quan- doqz contractus est ipso iure nullus? ex conuentione partū: tunc agitur actione ex eo contractu ad rescin- dendum quatenus de facto pcessit. sit. vt. j. de contrah. emp. l. hz et cel- sus. §. si fundus. et. l. ex emp. §. is q. de actio emp. Si vero cōtractus est nullus ipso iure et l. dispositione. tunc si ego vellem petere punitari nullū. puto q hoc posset fieri per of- ficium iudicis. de hoc est glo. in l. j. §. de fer. et ita pot loqui glo. in l. si dolo C. de rescin. ven. et quod dixi plent? in l. sub q. condi. in fi. de cōdi. insti. sed volo petere rescindi quatenus de facto pcessit nunq cōpetit actio ex eo cōtractu: vt. l. venditi. la. §. C. de act. emp. hz cōpeteret actio de dolo vel conditio indebiti: vt hic. L. odes. modo possemus dicere si pcessus esset ad promissionem per stipula- tionem vel acceptationem: qd illa pmissio vel acceptatio rescindat. vt illud quod operatur traditio in istis corporibus operatur promissio vel acceptatio in istis iuribus. in corporealibus: vt no. in l. de tutela. C. in integ. resti. vel cessio. vt no. in l. vici. C. qñ fit. vel prima. et. l. ad cū. j. de dona. ¶ Procedo vltioris bal- bes ergo ex pditione: qz qd dolum cō- mittit in cōtractu stricti iuris semp.

* Pro intel lectu. l. ij. pro socio. ¶ Rescin datur. ple ne per eum dem in. l. si id quod aurū. j. de verb. obli.

purgat p actionem de dolo vel do
 li exceptione: vt. l. dolo. C. de inuti.
 stipu. x. l. si quis cu aliter. j. de verb.
 obli. Si vero comitit in cōtractib?
 bone fidei aut dolo est incidēs aut
 dolois dar cām cōtractu: 2 hoc cas
 su cōpetit actio de dolo. 3 Itē est ter
 tius casus. Itē in cōtractu facio vt
 des qñ ex facto nihil adest parti: vt
 l. naturalis. §. qd si factum. j. de pre
 scrip. ver. 2 sic sunt tres casus isti in
 quibus datur actio de dolo qñ dolo
 lus comitit circa cōtractū. ¶ Que
 ro + qñ dolois comitit extra ptra
 ctū. vtrū cōpetat actio de dolo. ¶ I.
 dicit aut cadit in spācie nomē male
 ficij: nō cōpetit de dolo: alio sic. vi
 de gl. hoc qd dicit qñ cadit i spe
 ciale nomē maleficij nō hōz actionē
 de dolo: est verū si ex hoc maleficio
 est prodita actio ciuilibz spālis: sec?
 si nō esset p dita actio ciuilibz s; so
 lū actio criminalis: vt. l. si legatari?
 j. e. facit. j. de sal. l. q noie. ¶ Item
 hoc est verū nisi illa actio. ciuilibz ef
 fer. p dita ex eadē eqtate qua actio
 de dolo: vel est specialior. vt. l. si cū
 exceptione. §. cū qui. §. tit. j. ¶ Si
 mus ex pedit de ista gl. mag. venio
 ad aliā glo. ¶ D. p. dicit in tertio di
 cto q aduersus manuissum nō hōz
 locū: restituitio. ¶ D. tra. j. de mino. l.
 si ex cā. §. si. r. l. seq. Sol. verū est de
 iure istū: nisi ex cā pcedat a pncipe.
 ¶ Itē op. q sic minor restituat cō
 tra emptor: ideo qz minor est dece
 ptus in eo q vendidit. vt. l. si res. §.
 j. j. d iure do. ergo nō dz dari actio
 de dolo. vt. §. eo. l. j. idē pōpo. fo.
 huius timore glo. r. stringit hanc. l.
 q emptor erat pater vel patronus
 cōtra quē nō poterat restituio po
 stulari: ista est diuissio. alij dicunt
 q hic emptor nō erat soluendo. vt
 §. l. pti. vel dic q hic emptor manu
 miserat seruū vt dicit in tex. 2 ideo
 nō poterat pueniri aliquo remedio
 vt. j. de condi. indebi. l. in summa. §.
 fin. ¶ Querit circa istā partē qñ
 dolois emptoris debet cām ptractui
 vtrū valeat manuissio facta ab em
 ptore. In glo. sunt due opt. qdā dz
 cunt q non per. l. ij. qui. ad lib. pro
 cla. nō lz. scdā opt. inuit cōtractū 2
 ista est vera. ¶ Pro cui? declaratio
 ne aduerte qñ quis emit seruū
 per vim: tunc semper venditor hōz
 vtile dominium. vt. l. metū. §. volen
 ti. §. ti. ideo emptor manumittere
 nō potest. ita loquitur. d. l. ij. Qñqz
 quis emit per dolum tūc in emptor
 rem transferret dominū perfecte;

2 non potest conueniri rei vendi. sed actione per
 sonali de dolo: ideo tunc valet manuissio: vt hic.
 2. d. l. in summa. §. pe. de condi. indebi. ¶ Iuxta. l.
 istam + queritur an ex inutili. contractu transferretur
 dom. nium. 2 videtur q non vt. l. nunq. randa. j.
 de acquir. r. e. do. In cōtractū videt casus hic: qz
 si contractus est inutilis quia doli a dedit e caus
 sam: re tradita agitur de dolo. si enim competeret
 rei vendicatio domino non translatio nō haberet
 locum actio de dolo: 2 in hoc refert glo. nostra. 2
 sic tenet q ex inutili contractu transferretur domi
 nium: q est verum sicut ex qualibet causa putatis
 ua: vt. j. de conditio. indebi. per totum. hoc tangit
 tur per glo. in. l. non dubium. C. de leg. 2 de fide
 instru. l. contractus. examinaui plene in. l. j. §. si vir
 xron. j. de acqui. pos.
 1 ¶ Exemplum quando potest esse dubiū an alia
 actio competat: vt dicitur actio de dolo.
 2 Ratio differentie inter contractus bonefidei 2 ge
 sum stricti iuris.
 3 Quando agatur prima actione tam in contractibz
 bus bonefidei q stricti iuris et non actione de do
 lo. remissio.
 4 Zibellus qualiter formetur in hac actione.
 5 Recipiens rem deterioratam an sibi preuidet
 remissio.
 6 Recipere rem deterioratam quando quis cogat.
 ¶ Non solum. ¶ Si res debita soluat
 tur deteriorata agitur ex
 stipulatione doli si est interposita: alio in contract
 bus bonefidei agitur actione prima: in stricti iu
 ris de dolo. hoc dicit. Primo ponit dicitur labo
 ris. secundo ponit reprehensionem eius. secunda
 ibi: sed est verius. et est difficilis. §. casus in termi
 nis. dicitur est. §. q vbi alia actio non competit da
 tur de dolo. dicit Zabeo hoc est verum etiam si du
 bicetur an alia competat. et ponit duo exempla.
 vnum in contractibus bonefidei: aliud in stricti iu
 ris. 2 istud reprehenditur per iuriscōsul: tum: quia
 non dubitatur de actione: quia aut est contractus
 bonefidei: et agitur actione ex eo cōtractu: aut est
 stricti iuris: et tunc de dolo. ¶ Pro declaratione
 tex. ante omnia quero primo in quo corrigatur la
 beo. dicunt quidam in dicto 2 exēplo: quasi sit im
 possibile q sit dubium an alia actio cōpetat cū us
 semper sit certum: vt. l. ij. de iur. r. sc. r. gno. alij dz
 cunt q corrigitur in exemplo non in dicto. ¶ Sz
 tunc quero + quod erit exēplum dicit: si dubi
 tetur an alia actio competat. dicunt quidam pro
 pter dubium facti: puta si liberant re ab actione
 de qua erat dubium an competere ret: sic erat exē
 plum in glo. l. actione. C. de transactio. dixi in. l. j.
 §. penal. §. eo. et. l. naturalis. §. quod si facio. j. de
 prescriptis verbis. sed hoc non placet: quia si non
 potest probari habetur perinde ac si non esset: vt
 l. duo sunt 2 titij. de testa. tute. Dicit ergo q pot
 test esse propter dubium iuris in casibus vbi sunt
 opinio. docto. vt. l. cum de nouo. C. de legi. et vbi
 nota. et in prima constitutio. C. vbi certam cōpo
 nere. l. exempluz in opinionibus que sunt in. l. duo
 a patre

a patre. C. solu. mari. 2 in. l. qui rome. §. duo fra
 tres. j. de verb. obli. 2 in. l. qui rome. §. duo fra
 tres. 2 in. l. scilicet. in materia cōpendiose. C. de insti. 2
 subit. sub cōdi. fac. 2 in omnibus istis ppter dubiū
 iuris nō impeditur actio de dolo. ¶ Sedo quero
 2 + q est ratio differentie inter pēn bonefidei 2 str
 cti iuris. Rādeo que impediunt obligationē ori
 ri ea impediunt dissolutionē ipsius obligationis: vt
 l. de iure. 2 ibi no. C. de in integ. restit. sed dolois
 si dat cām cōtractui bonefidei impedit obligatio
 nē oriiri ex illo cōtractu. vt. §. pti. vidistis. necus si
 dat cām contractui stricti iuris. ¶ Eodem mō dolo?
 dās cām dissolutioni impedit liberationem in cō
 tractibus bonefidei: secus in cōtractibz stricti iur
 ristibz est casus. 2 hoc cōfundit opt. Pe. vt. §. di
 xi. His pmissis oppo. 2 vt q in dubio debeat dari
 actio pscript. vt. vt. de prescrip. ver. l. j. r. ij. r. l.
 quortia. r. l. j. de est. act. Sol. ibi erat dubium in
 quā specie dz? cadebat. id recurrat ad actionē p
 scriptis verbis. hic erat certū: s; vbi itabā q actio
 ppter et ppter aliqz dubiū iuris. vt. §. dixi. 2 istud
 erat examinādū ppter actionē de dolo. ¶ Itē op.
 3 q + semper agatur actione prima non de dolo. j.
 cōmo. l. ij. §. si reddita. r. de solu. l. etiā. ¶ Vbius tū
 more glo. hic intrat vna dīstinctionē multum per
 fecte quā ponit Wyn. in. l. huiusmodi. §. edes. j. de
 leg. j. plenius. 2 y. in. l. ex dīstinctione. C. ad exhibē.
 Ego plenissime in. l. iulianus. §. j. j. de verbo. obli.
 in p glo. hic plenius quā alibi. vide igit gl. 2 signa
 eam. ¶ Itē istud quod dicitur in gl. ibi inter dū pe
 4 ro tem quam habeo. ¶ Quero + qualiter formet
 libellus. dixi vobis in. l. ij. §. si reddita. j. commo:
 2 y. ponit in. l. ex dīstinctione. 2 ex. est in. l. iul. §. j.
 j. de verbo. obli. quia petam rem: non vt des mihi
 rem: qz cā habeo: sed vt mihi deur illud qd deest:
 siue sit estimatio deteriorationis: siue cautio de
 5 euitctione: siue aliquid aliud. ¶ Item querit glo. +
 quid si aliquid recepit rē deterioratā. an preuidet
 cet sibi in recipiendo. glof. ponit hic opt. de hoc vi
 distis gl. in. l. in hac. in pti. j. de criti. 2 terigi in. l.
 centum capue. r. l. si. j. de eo qd cer. loc. ¶ Itē que
 6 ritur + an quis cogat recipere rē deterioratam.
 Pro declaratione glof. debes scire q qñ quis des
 bet ex vna causa non cogit creditor recipere par
 ticularem sol. sed qñ debet ex pluribz causis si sol
 uat ex vna cā perfecte cogit recipere: lz ex alia cā
 non soluat. j. quib. mo. pign? vel hypo. sol. l. vtri.
 ¶ Nunc ad ppositum redeo quando res debet ex
 cōtractu bonefidei: ipsa res 2 estimatio deteriora
 tionis venit in eadem actione: vt hīc videt. ideo nō
 cogit recipere nisi totū: qz perfecte non soluit. s; si
 res debet ex cōtractu stricti iuris res debet vna
 actio: s; ex stipu. estimatio deterioratōis debet
 actio de dolo. si igitur soluit ex vna causa: cogi
 tur recipere. ita dicit glo.

do. h. d. Casus inter misis. Erant
 tres scholares quorum erant duo
 qui habebant duos equos inimicos
 ego eram in medio: sed dolo exini
 de medio. ita q vnus ex illis equis
 fregit crura alteri. querit an decur
 leso actio de dolo contra me. Rā. si
 potest habere locum hęc actio. l.
 aquil. vel de pauperie nō dat alias
 autem datur cōtra me de dolo. h. d.
 ¶ D. pp. q iste cuius dolo factū est
 teneatū factum subsidiaria. l. agni.
 2 sic non de dolo: vt. l. itē mel. §. si ē
 j. ad aquil. Sol. dicit gl. hic dolo? fuit
 a cōmissus in omittēdo. 2 sic actio. l.
 aquil. non habet locū: vt. l. si cuius.
 §. de preteritis. alio est sub. l. si vnus.
 j. de vsufru. 2 ideo ponere exēplū in
 dolo commissio in omittendo. ¶ Bone
 casum in duobus equis qui se simul
 nō compatiebant. 2 ego equitabam
 medius inter duos equitantes in tū
 his equis cum essemus in uelocitate
 re. ego steti firmus. illi precesserūt:
 2 se percusserunt terre per me nihil
 est actum: sed fui in culpa perire ē
 do eos iungit 2 iuuicem ledit. ita loq
 quitur hic. ¶ Sz op. videt q mihi
 licet cessare 2 nō ire: ex hoc nō p
 sumat dolois: vt. l. nemo. j. de reg. iur.
 Sol. illud verū vt sibi pdeset: non
 vt alij noceret. facit. j. de aqua plu.
 arcē. l. j. §. deniq. ¶ D. p. r. vt q dñs
 quadrupedis damnum inferentis
 non tenetur. vt. l. j. §. r. generaliter.
 j. si quadru. pau. sect. di. dicit glof.
 q hoc animal percussit sui feritate
 non ab alio in: itatum. 2 ita posuit rē
 bi casum. ¶ Contra predicta opp.
 quia secundum hoc dolois actio
 alteri esset damnosus. contra. l. si. p
 curator. j. de do. ex. rep. j. de pecu. l.
 summa. §. emptor. Sol. huius timor
 re. dz gl. q dñs animalis bz actionē
 de dolo cōtra eum qui commissit do
 lū. vide gl. glof. que incipit tūo esse
 vanda. l. aquil. istud intellige verit:
 nisi dolois esset. cōmissio cōtra equū
 tātem in equo vt ipse percuteretur.
 tunc dominus animalis nō haberet
 actionē de dolo: qz dolois non esset
 cōmissus 2 est. j. ex qui. cau. in pos.
 ea. l. fulcini? §. qd si aduersus. 2 j. de
 intu. l. est qui immorentē. tūc em ha
 beret locū actio in factū. 2 ita tene
 bat Albar. fil. 2 Ya. bur. ¶ D. pp. ad
 sequentē glo. q actio de dolo com
 petat in id qd excedit vñ ob. j. qd vñ
 aut clam. l. si alius. in pñ. glo. ponit
 multas sol. breuiter hec est vera q
 istud bz locū in hac actioe tūc q est
 famosa 2 subsidiaria. vbi dicitur alia

¶ Mō sol
 lum. limit
 ta istū ter.
 ¶ Rappa.
 in. l. si ser
 uum. in pñ
 et. de ver.
 obli.

¶ In omitt
 endo. 2
 actio. l. aqu
 lie non p
 cedit indā
 no dato in
 omittēdo.
 adde Bar
 rol. in. l. q
 bona. l. q
 de dā. §. j.
 de dā. in
 fec.

c. inque. l.ij. di. c. moles. vii. distin. et. c. mala cōsue...

datur pro modica quāitate: nec p̄ parcentes vel patronos vel p̄sonas...

¶ Mo. t. q̄ modica summa est vsq̄ ad duos aureos...

¶ Quero qualiter cognoscatur actio in factū ab actio...

¶ An iuristas potest committere dolum q̄ sit...

¶ Sed an in municipes. Contra vniuersitatem...

¶ De dolo. Dominus tenet ex dolo procuratoris...

¶ Item si quid. Actio de dolo non fit in rem scripta...

¶ In hac actione. Jurisconsultus ex parte dicitur...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

pero cum condemnari etc. Et ex hoc cognoscetur...

¶ Credibus. Quando propter reverentiam persone...

¶ Dupillus dicitur etiam qui est proximus p̄ berrati...

¶ Item in cause. Dupillus potest committere dolum...

¶ Ed si ex dolo. An iuristas potest committere dolum q̄ sit...

¶ Sed an in municipes. Contra vniuersitatem...

¶ De dolo. Dominus tenet ex dolo procuratoris...

¶ Item si quid. Actio de dolo non fit in rem scripta...

¶ In hac actione. Jurisconsultus ex parte dicitur...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

et l. p̄tor. edicti. in p̄n. f. de iusu. et ibi dicit. Si vero...

¶ Actio de dolo non dabitur contra defunctum...

¶ Contra dicentem se habere officium cum non...

¶ Item in cause. Dupillus potest committere dolum...

¶ Ed si ex dolo. An iuristas potest committere dolum...

¶ Sed an in municipes. Contra vniuersitatem...

¶ De dolo. Dominus tenet ex dolo procuratoris...

¶ Item si quid. Actio de dolo non fit in rem scripta...

¶ In hac actione. Jurisconsultus ex parte dicitur...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

¶ Querit hic quid si res perijt aſi p̄mā sniam an...

¶ Dupillus dicitur etiam qui est proximus p̄ berrati...

¶ Item in cause. Dupillus potest committere dolum...

¶ Ed si ex dolo. An iuristas potest committere dolum...

¶ Sed an in municipes. Contra vniuersitatem...

¶ De dolo. Dominus tenet ex dolo procuratoris...

¶ Item si quid. Actio de dolo non fit in rem scripta...

¶ In hac actione. Jurisconsultus ex parte dicitur...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

¶ Actio in factum. et hanc l. non debet declarari...

De eo qui sciens. istis ponderibus. not. glo. de pondere z mensura. adde qd habet in l. modios. C. de succ. r. arca. lib. r. in l. pen. j. de fal. z que fit panno fraudantis pondera vel mensuras. vide in l. anno. j. de extraor. cri. r. pulchre per Abba. in. c. ij. de en. p. r. v. n. v. d. i. v. b. i. videtur tene qd sit arbitraria adde Bal. consil. xlv. ij. lib. vbi interrogatus quis si habet maiora pōdes r. a respon dit qd nō est tredens dum.

ponit plures sol. tu dic vt in cōtra r. r. io. in quarta sol.

De eo qui sciens.

Contra commodantem falsa pōdes dera vel mensuram nō datur actio de dolo. si inter contrahentes alijs actionibus pōt esse consultum. als recurritur ad actionem de dolo. b. d. quod nor. maxime in fi. qd veri sel mel de facto. C. opp. ad ver. acquit. r. videtur qd conditio indebiti actio nem de dolo non excludat: sed cum ea concurrat. vt. j. eo. l. si legatari. r. S. eo. l. eleganter. in p. i. n. c. r. ibi no. Solu. intellige: hoc repeti potest. s. conditione furtina si venditor fuit sciens. Item habet actionem ex vendito ne decipiarur sicut emptor habet emptio nem qd emptio merito nō competit actio de dolo. C. nota istum fi. quando inter cōtrahentes est actum vt illa mensura seu illis ponderibus stetur p. v. n. s. contra al terum non agit: sed remanet actio de dolo contra eum qui dolum com misit. C. ultimo quia de istis ponde ribus s. sunt multe. l. ideo glo. ponit hic vnam distinctionem valde pul chram melius r. plenius qd in aliqua parte mundi. r. doc. rectant eam vt facer. vellem videre aliter: sed non est tempus.

Dolo cuius. Ad causas seu litis in stantiam preceptam non datur res situtio: sed per actionem de dolo succurritur contra eum cuius dolo factum fuerit. b. d. r. fortis. S. est r. legitur duobus modis. primo in tempore instantie prime cause: r. sic

perijt instantia tantum et non causa. Secundo in tempore instantie cause appellationis: r. sic perijt instantia r. causa. r. ponam casum in genere: vt lite ra facer. postea declarabo in terminis. Ponam sic: in ter re z me est lis. dolo tuo factum est qd instantia perijt. queritur quomodo mihi succurritur. d. i. c. glo. q. acti. de dolo ad interesse: non vt lis resti tuatur ne si aliter fiat. l. circumuentus. b. d. C. p. i. mo quero exempli huius. S. glo. ponit instantiam prime cause. primo in ciuili: r. tunc est tempus tri niij: vt. l. properandū. C. de iudi. in p. i. n. In crimi nali est tempus bienniij. C. vt infra cer. temp. cri. questio terminetur. l. j. r. ij. In eo qd glo. ponit ex emplum de criminali non videtur verum: quia hec actio p. osequitur interesse. S. eo. l. j. in p. i. n. c. sed in criminali non cadit interesse pecuniarium. argu. j. si quid in frau. p. a. l. j. S. r. alias videmus. In ciuili ergo pone exemplum. C. Sed ad istud oppo. r. videtur qd concedatur restitutio: vt. l. ista p. r. e. r. o. l. seq. j. ex qui. cau. ma. ergo cessat de dolo. vt. S. eo. l. j. idem p. o. m. p. o. n. t. u. m. Sol. hic non fuit dolum commissus: ab aduerfario sed a quodam tertio: hoc non placet: qd alia ratio est qd infra assi gnatur in ter. vt statim dicā. C. opp. est actio non sit perditio imo p. p. t. u. a. v. i. d. e. t. q. d. c. o. m. p. e. r. a. t. a. c. t. i. o. p. r. i. m. a. n. o. n. a. c. t. i. o. d. e. d. o. l. o. s. o. l. u. d. i. c. i. t. g. l. q. d. a. c. t. i. o. p. r. i. m. a. c. o. p. e. t. i. t. f. e. d. a. c. t. i. o. n. e. d. e. c. e. t. e. r. a. d. a. m. n. a. l. c. ū. q. u. i. s. j. e. o. I. n. a. e. s. t. f. a. c. t. i. s. b. o. n. a. t. i. q. u. i. n. i. s. r. e. s. t. r. i. n. g. i. t. S. n. o. s. t. r. u. m. I. d. e. o. g. l. t. r. a. n. s. i. t. a. d. a. l. i. a. m. l. e. c. q. d. h. i. c. p. e. r. i. j. t. i. n. s. t. a. n. t. i. a. r. e. c. a. u. s. a. v. t. i. n. t. p. e. q. d. d. a. d. a. p. p. e. l. l. a. n. d. u. r. z. a. d. p. o. s. e. q. u. e. d. ū. a. p. p. e. l. l. a. t. i. o. n. e. m. C. Sed sic opp. r. videtur qd debeat dari restituo in integ. vt. l. ait p. r. e. t. o. r. i. n. f. i. e. q. d. cau. ma. S. i. ponit hic multas fol. Alia glo. que ponit hoc d. i. r. i. u. s. e. s. t. i. n. a. u. t. v. t. s. p. o. n. l. a. r. S. h. o. c. q. u. o. q. v. b. i. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. r. p. o. n. t. v. e. r. i. t. a. t. e. m. A. u. t. i. n. s. t. a. n. t. i. a. p. e. r. i. j. t. f. a. c. t. o. i. u. d. i. c. i. s. r. t. u. n. c. r. e. s. t. i. t. u. t. u. r. v. t. i. b. i. r. C. de temp. ap. a. u. t. i. t. e. m. f. i. A. u. t. s. t. a. t. f. a. c. t. o. r. e. r. i. j. t. t. u. n. c. nō r. e. s. t. i. t. u. i. t. f. e. d. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. s. u. c. c. u. r. r. i. t. u. r. h. i. c. e. s. t. c. a. s. u. s. b. i. c. M. o. n. o. b. s. t. l. a. i. t. p. r. e. t. o. r. q. d. d. i. c. v. t. i. b. i. v. e. l. p. o. n. s. a. q. u. i. s. nō e. r. a. t. a. d. h. u. c. i. n. i. u. d. i. c. i. ū. d. e. d. u. c. t. a. v. e. l. q. d. d. o. l. u. s. n. o. n. f. u. i. t. a. d. d. i. b. i. t. u. s. a. d. h. o. c. v. t. l. i. t. i. s. i. n. s. t. a. n. t. i. a. p. e. r. i. r. e. t. e. t. h. o. c. e. s. t. s. p. e. c. i. a. l. i. t. e. r. i. n. t. r. o. d. u. c. t. u. m. v. t. a. c. t. i. o. d. e. d. o. l. o. p. r. e. p. o. n. a. t. u. r. s. e. u. p. r. e. f. e. r. a. t. u. r. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. i. i. n. i. n. t. e. g. r. i. t. u. e. c. i. r. c. u. m. u. e. n. t. i. a. t. u. r. l. e. x. q. u. e. s. t. a. t. u. i. t. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. l. i. t. i. s. q. u. e. l. e. x. i. n. t. r. o. d. u. c. t. a. f. u. i. t. o. b. p. u. b. v. i. l. i. t. a. t. e. m. r. i. d. e. o. p. a. r. t. e. s. r. e. n. u. n. t. i. a. r. e. n. o. p. o. s. s. u. n. t. v. t. n. o. C. de iudi. l. p. r. o. p. e. r. a. n. d. u. m. S. r. q. u. i. d. e. m. f. e. d. s. i. p. e. r. m. i. t. t. e. r. e. t. u. r. r. e. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. i. n. i. n. t. e. g. r. u. m. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. l. i. t. i. s. p. o. s. s. e. t. v. n. a. p. a. r. s. a. l. t. e. r. i. c. o. n. f. i. t. e. r. i. i. p. s. u. m. e. s. s. e. d. e. c. e. p. t. u. m. s. i. c. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. r. e. s. t. i. t. u. e. r. u. r. n. e. i. g. i. t. u. r. c. i. r. c. u. m. u. e. n. t. i. a. t. u. r. l. e. x. p. e. r. m. i. t. t. i. t. q. d. a. g. a. t. u. r. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. r. h. o. c. v. l. t. r. e. p. i. b. i. n. e. a. l. i. t. e. r. o. b. s. e. r. u. a. n. t. i. b. u. s.

Si ferui. Si p. e. c. i. d. e. b. i. t. u. s. r. e. r. t. i. u. s. i. n. t. e. r. i. d. e. b. i. t. o. r. l. i. b. e. r. a. t. u. r. r. e. c. r. e. d. i. t. o. r. i. c. o. n. t. r. a. i. n. t. e. r. i. m. e. n. t. i. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. s. u. c. c. u. r. r. i. t. u. r. b. d. c. u. m. l. e. q. u. e. n. t. e. r. e. f. o. r. t. i. o. r. e. s. t. C. o. p. p. j. a. d. l. a. q. u. i. l. l. e. g. e. a. q. u. i. t. i. a. S. o. l. i. d. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. d. o. l. o. a. d. u. e. r. f. a. r. i. j. l. a. p. s. a. m. r. e. s. t. i. t. u. a. t. u. r. l. e. t. a. s. c. o. n. s. i. c. e. x. r.

Si ferui. Si p. e. c. i. d. e. b. i. t. u. s. r. e. r. t. i. u. s. i. n. t. e. r. i. d. e. b. i. t. o. r. l. i. b. e. r. a. t. u. r. r. e. c. r. e. d. i. t. o. r. i. c. o. n. t. r. a. i. n. t. e. r. i. m. e. n. t. i. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. s. u. c. c. u. r. r. i. t. u. r. b. d. c. u. m. l. e. q. u. e. n. t. e. r. e. f. o. r. t. i. o. r. e. s. t. C. o. p. p. j. a. d. l. a. q. u. i. l. l. e. g. e. a. q. u. i. t. i. a. S. o. l. i. d. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. d. o. l. o. a. d. u. e. r. f. a. r. i. j. l. a. p. s. a. m. r. e. s. t. i. t. u. a. t. u. r. l. e. t. a. s. c. o. n. s. i. c. e. x. r.

Si ferui. Si p. e. c. i. d. e. b. i. t. u. s. r. e. r. t. i. u. s. i. n. t. e. r. i. d. e. b. i. t. o. r. l. i. b. e. r. a. t. u. r. r. e. c. r. e. d. i. t. o. r. i. c. o. n. t. r. a. i. n. t. e. r. i. m. e. n. t. i. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. s. u. c. c. u. r. r. i. t. u. r. b. d. c. u. m. l. e. q. u. e. n. t. e. r. e. f. o. r. t. i. o. r. e. s. t. C. o. p. p. j. a. d. l. a. q. u. i. l. l. e. g. e. a. q. u. i. t. i. a. S. o. l. i. d. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. d. o. l. o. a. d. u. e. r. f. a. r. i. j. l. a. p. s. a. m. r. e. s. t. i. t. u. a. t. u. r. l. e. t. a. s. c. o. n. s. i. c. e. x. r.

C. S. dolo: Circa ista glo. r. si de. d. aut. in. c. penul. timo. de tu. ti. vbi que rit an vbi dicitur qd si instantia p. i. t. facto r. e. i. d. a. t. a. r. i. b. u. s. s. u. n. t. m. u. l. t. e. l. ideo glo. ponit hic vnam distinctionem valde pulchram melius r. plenius qd in aliqua parte mundi. r. doc. rectant eam vt facer. vellem videre aliter: sed non est tempus.

Dolo cuius. Ad causas seu litis in stantiam preceptam non datur res situtio: sed per actionem de dolo succurritur contra eum cuius dolo factum fuerit. b. d. r. fortis. S. est r. legitur duobus modis. primo in tempore instantie prime cause: r. sic

stantiam preceptam non datur res situtio: sed per actionem de dolo succurritur contra eum cuius dolo factum fuerit. b. d. r. fortis. S. est r. legitur duobus modis. primo in tempore instantie prime cause: r. sic

stantiam preceptam non datur res situtio: sed per actionem de dolo succurritur contra eum cuius dolo factum fuerit. b. d. r. fortis. S. est r. legitur duobus modis. primo in tempore instantie prime cause: r. sic

In die verus vt glo. tua tūc qd circa p. i. n. c. debes enim distinguere an ille ter tūc qd occidit aial occidit ipium in perniciē mei creditoris volens me vāno afficere: tūc procedit ita lex. nā videt alia motū culpa mea in cuius odium interceptū est. vt l. si mercēs. S. culpe. j. loca. r. l. penul. in p. i. n. c. i. sol. ma. r. ideo debitor libera: nec h. y. actionē. l. a. q. u. i. t. i. s. m. i. b. i. a. c. t. i. o. d. a. t. d. e. d. o. l. o. v. t. h. i. c. S. i. v. e. r. o. a. i. l. f. u. i. t. m. o. t. u. s. i. n. p. e. r. n. i. c. i. e. d. e. b. i. t. o. r. i. s. v. e. l. s. i. m. p. l. r. n. o. n. h. a. b. i. t. o. r. e. s. p. e. c. t. u. a. d. d. a. n. ū. d. e. b. i. t. o. r. i. s. v. e. l. c. r. e. d. i. t. o. r. i. s. t. u. c. i. p. s. i. d. e. b. i. t. o. r. i. c. o. p. e. t. i. t. a. c. t. i. o. l. a. q. u. i. t. v. t. i. n. c. o. n. t. r. a. r. i. o. q. u. a. t. e. s. n. e. c. c. e. d. e. r. e. c. r. e. d. i. t. o. r. i. v. t. s. t. a. t. i. s. d. i. c. a. Q. u. e. r. o. e. r. g. o. v. t. r. i. d. e. b. i. t. o. r. t. e. n. e. t. c. e. d. e. r. e. c. r. e. d. i. t. o. r. i. a. c. t. i. o. n. e. l. a. q. u. i. t. d. i. c. i. t. q. d. s. i. c. l. e. d. r. a. r. i. s. n. o. i. n. l. p. r. o. i. n. d. e. j. a. d. l. a. q. u. i. d. e. h. o. c. f. u. e. r. i. t. o. p. i. i. n. t. e. r. J. a. c. o. b. d. e. a. r. e. t. a. p. e. i. q. u. a. s. r. e. f. e. r. t. E. y. a. d. l. i. t. e. r. a. i. n. l. n. o. i. n. t. u. r. C. d. e. c. o. n. t. r. a. h. e. n. t. c. o. m. i. t. s. p. e. r. n. e. c. e. x. h. i. s. q. d. i. b. i. d. i. c. i. t. a. p. p. a. r. e. r. e. v. e. r. i. t. a. s. b. u. t. t. i. m. o. r. e. e. g. o. h. o. c. d. e. c. l. a. r. a. u. t. i. n. l. i. s. S. t. r. i. c. t. u. s. c. e. r. t. a. d. i. c. i. t. d. e. v. e. r. b. o. o. b. l. i. v. b. i. p. e. t. p. o. n. i. t. h. o. e. n. t. e. r. q. u. a. n. t. a. a. d. p. r. o. p. o. s. i. t. u. m. a. u. t. q. d. e. r. a. t. c. r. e. d. i. t. o. r. e. r. c. a. u. s. o. n. e. r. o. f. a. t. a. e. t. d. s. i. b. i. a. c. t. i. o. c. e. d. i. t. v. t. h. i. c. a. u. t. e. r. c. a. u. s. a. l. u. c. r. a. t. i. a. n. e. t. t. u. n. c. s. e. c. u. s. v. t. l. c. o. n. t. r. a. r. i. a. d. i. r. i. r. a. t. i. o. n. e. s. i. n. l. o. l. i. s. S. t. r. i. c. t. u. s.

Si fideiussor. Sumata est cum p. e. d. e. n. t. i. C. o. p. p. j. de ver. ob. l. mora. r. r. h. r. l. si feruus. S. n. u. c. v. i. d. e. a. m. r. e. i. t. S. o. g. l. m. u. l. t. i. s. s. e. i. m. o. l. u. i. t. h. i. c. e. t. i. n. c. o. n. t. r. a. r. i. o. D. i. c. i. t. u. r. q. d. i. b. i. e. r. a. t. o. b. l. i. g. a. t. i. o. p. u. r. a. v. t. p. u. r. i. f. i. c. a. t. a. t. p. e. q. u. o. f. i. d. e. i. u. s. s. o. r. o. c. c. i. d. i. t. v. n. d. e. o. c. c. i. d. e. d. o. c. o. n. t. i. t. u. t. i. n. m. o. r. a. r. t. i. c. t. e. n. e. t. u. r. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. h. i. c. v. e. r. o. o. b. l. i. g. a. t. i. o. e. r. a. t. i. n. d. i. e. v. e. l. s. u. b. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. v. n. d. e. nō p. o. t. e. s. t. c. o. n. t. i. t. u. s. i. n. m. o. r. a. o. c. c. i. d. e. n. d. o. m. e. r. i. t. o. t. e. n. e. t. u. r. d. e. d. o. l. o.

Si feruus. D. i. s. c. u. i. u. s. h. o. r. t. a. t. u. s. f. e. r. u. s. a. c. c. e. p. i. t. p. e. c. u. n. t. i. a. m. v. t. i. b. i. s. o. l. u. t. u. r. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. t. e. n. e. t. u. r. h. o. c. d. i. c. i. t.

Si p. u. a. s. e. r. i. s. Si d. o. l. u. s. r. e. i. d. e. d. i. t. c. a. u. s. a. m. a. b. s. o. l. u. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. t. e. n. e. t. f. i. t. e. m. q. d. e. s. t. i. r. a. m. e. t. o. d. e. c. i. s. i. m. r. a. t. i. o. n. e. p. e. r. t. u. r. i. j. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. n. o. n. r. e. t. r. a. c. t. a. t. b. d. C. o. p. p. q. d. e. a. g. i. t. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. v. t. j. e. o. l. c. u. m. a. t. e. h. u. i. s. t. i. m. o. r. e. e. s. t. f. a. c. t. a. t. o. t. a. g. l. o. m. a. g. n. a. h. i. c. p. o. s. s. i. t. a. b. i. e. u. t. i. t. v. e. r. i. t. a. s. e. s. t. q. d. n. o. t. S. e. o. l. e. l. e. g. a. n. t. e. r. S. s. i. d. o. l. o. q. u. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. a. g. i. t. a. d. d. e. b. i. t. u. s. a. c. t. i. o. n. e. v. e. r. o. d. e. d. o. l. o. a. d. c. e. t. e. r. a. d. ū. n. ū. s. i. c. l. i. t. i. o. f. e. r. a. t. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t.

Si legatarius. Contra est cu i. n. d. e. b. i. t. u. m. s. o. l. u. t. i. t. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. s. u. c. c. u. r. r. i. t. u. r. h. d. C. o. p. p. q. d. a. g. i. t. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. v. t. j. e. o. l. c. u. m. a. t. e. h. u. i. s. t. i. m. o. r. e. e. s. t. f. a. c. t. a. t. o. t. a. g. l. o. m. a. g. n. a. h. i. c. p. o. s. s. i. t. a. b. i. e. u. t. i. t. v. e. r. i. t. a. s. e. s. t. q. d. n. o. t. S. e. o. l. e. l. e. g. a. n. t. e. r. S. s. i. d. o. l. o. q. u. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. a. g. i. t. a. d. d. e. b. i. t. u. s. a. c. t. i. o. n. e. v. e. r. o. d. e. d. o. l. o. a. d. c. e. t. e. r. a. d. ū. n. ū. s. i. c. l. i. t. i. o. f. e. r. a. t. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t.

Si dolo. Contra eum cuius do lo vel actio in factu tenet. h. d. c. u. m. l. e. q. u. e. n. t. e. r. e. f. o. r. t. i. o. r. e. s. t. C. o. p. p. j. a. d. l. a. q. u. i. l. l. e. g. e. a. q. u. i. t. i. a. S. o. l. i. d. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. d. o. l. o. a. d. u. e. r. f. a. r. i. j. l. a. p. s. a. m. r. e. s. t. i. t. u. a. t. u. r. l. e. t. a. s. c. o. n. s. i. c. e. x. r.

Si dolo. Contra eum cuius do lo vel actio in factu tenet. h. d. c. u. m. l. e. q. u. e. n. t. e. r. e. f. o. r. t. i. o. r. e. s. t. C. o. p. p. j. a. d. l. a. q. u. i. l. l. e. g. e. a. q. u. i. t. i. a. S. o. l. i. d. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. d. o. l. o. a. d. u. e. r. f. a. r. i. j. l. a. p. s. a. m. r. e. s. t. i. t. u. a. t. u. r. l. e. t. a. s. c. o. n. s. i. c. e. x. r.

Am a te. Est absolutus actione p. i. m. a. c. o. n. u. e. n. t. e. t. u. r. z. c. o. n. t. r. a. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. m. r. e. i. i. n. d. i. c. a. t. e. d. e. d. o. l. o. r. e. p. l. i. c. a. b. i. t. h. d. C. i. n. o. q. s. e. n. t. e. n. t. i. a. a. b. s. o. l. u. t. o. r. i. a. n. o. n. t. o. l. l. i. t. p. r. i. m. a. a. c. t. i. o. n. e. m. i. p. s. o. i. u. r. e. q. d. d. i. c. v. t. p. l. e. n. e. d. i. c. e. r. e. m. i. n. l. i. l. u. l. t. a. n. u. s. v. e. r. u. m. d. e. b. i. t. o. r. e. z. j. d. e. c. o. n. d. i. t. i. o. n. e. i. n. d. e. b. i. t. u. s. m. a. t. e. r. i. a. m. i. s. ū. h. a. b. u. i. s. s. i. t. i. n. l. e. l. e. g. a. n. t. e. r. S. s. i. d. o. l. o. S. e. o. d. e. m.

Si herede. D. e. c. t. u. r. i. n. h. e. r. e. d. e. s. p. p. e. t. u. o. q. u. a. t. e. m. u. s. a. d. e. ū. p. e. r. n. e. n. t. i. t. h. d. c. u. l. l. e. q. C. i. r. c. a. i. s. t. a. m. l. q. u. e. r. i. t. u. r. d. e. v. i. t. a. a. c. t. i. o. n. i. s. d. e. d. o. l. o. z. d. i. c. v. t. i. n. g. l. o.

At si res. D. e. c. t. u. r. i. n. h. e. r. e. d. e. s. p. p. e. t. u. o. q. u. a. t. e. m. u. s. a. d. e. ū. p. e. r. n. e. n. t. i. t. h. d. c. u. l. l. e. q. C. i. r. c. a. i. s. t. a. m. l. q. u. e. r. i. t. u. r. d. e. v. i. t. a. a. c. t. i. o. n. i. s. d. e. d. o. l. o. z. d. i. c. v. t. i. n. g. l. o.

Am quis. C. o. n. t. r. a. p. r. e. s. u. a. d. e. n. t. e. s. f. u. g. a. d. a. t. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. a. d. i. n. t. e. r. e. s. s. e. h. d. q. u. e. m. c. a. s. u. m. n. o. g. l. i. s. t. u. s. l. s. u. m. c. l. a. r. r. e. p. r. i. m. a. t. r. a. c. t. a. r. q. u. a. l. i. t. e. r. a. m. i. t. t. a. t. p. o. s. s. e. s. s. i. o. p. e. r. r. e. c. e. s. s. i. u. m. d. e. q. u. o. i. n. l. m. e. t. u. m. i. n. p. r. i. m. s. t. i. m. j.

Si dolo. D. i. c. t. o. p. o. s. t. q. d. nō i. n. d. u. c. i. t. c. o. d. i. t. i. o. n. e. m. s. e. d. m. o. d. u. m. I. m. p. e. d. i. e. n. s. t. e. s. t. u. m. n. e. v. e. n. i. a. t. a. d. t. e. s. t. i. f. i. c. a. n. d. u. m. t. e. n. e. t. u. r. p. a. r. t. i. l. e. s. e. a. d. i. n. t. e. r. e. s. e. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o.

Si filius. Q. u. i. s. e. r. u. i. n. i. n. p. r. i. m. i. c. i. e. h. e. r. e. d. ū. a. n. t. e. r. p. s. m. a. n. u. i. m. i. t. t. i. t. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. t. e. n. e. t. u. r. h. d. C. o. p. p. q. d. a. g. i. t. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. v. t. j. e. o. l. c. u. m. a. t. e. h. u. i. s. t. i. m. o. r. e. e. s. t. f. a. c. t. a. t. o. t. a. g. l. o. m. a. g. n. a. h. i. c. p. o. s. s. i. t. a. b. i. e. u. t. i. t. v. e. r. i. t. a. s. e. s. t. q. d. n. o. t. S. e. o. l. e. l. e. g. a. n. t. e. r. S. s. i. d. o. l. o. q. u. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. a. g. i. t. a. d. d. e. b. i. t. u. s. a. c. t. i. o. n. e. v. e. r. o. d. e. d. o. l. o. a. d. c. e. t. e. r. a. d. ū. n. ū. s. i. c. l. i. t. i. o. f. e. r. a. t. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t.

Si filius. Q. u. i. s. e. r. u. i. n. i. n. p. r. i. m. i. c. i. e. h. e. r. e. d. ū. a. n. t. e. r. p. s. m. a. n. u. i. m. i. t. t. i. t. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. t. e. n. e. t. u. r. h. d. C. o. p. p. q. d. a. g. i. t. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. v. t. j. e. o. l. c. u. m. a. t. e. h. u. i. s. t. i. m. o. r. e. e. s. t. f. a. c. t. a. t. o. t. a. g. l. o. m. a. g. n. a. h. i. c. p. o. s. s. i. t. a. b. i. e. u. t. i. t. v. e. r. i. t. a. s. e. s. t. q. d. n. o. t. S. e. o. l. e. l. e. g. a. n. t. e. r. S. s. i. d. o. l. o. q. u. a. c. t. i. o. n. e. p. r. i. m. a. a. g. i. t. a. d. d. e. b. i. t. u. s. a. c. t. i. o. n. e. v. e. r. o. d. e. d. o. l. o. a. d. c. e. t. e. r. a. d. ū. n. ū. s. i. c. l. i. t. i. o. f. e. r. a. t. v. t. i. b. i. d. i. c. i. t.

Si quando. Q. u. i. r. e. i. t. u. e. v. e. n. d. i. t. i. o. n. e. m. i. m. p. e. d. i. t. t. i. b. i. a. c. t. i. o. n. e. d. e. d. o. l. o. v. e. l. a. c. t. i. o. n. e. i. n. f. a. c. t. u. t. e. n. e. t. h. d. c. u. m. l. e. q. u. e. n. t. e. r. e. f. o. r. t. i. o. r. e. s. t. C. o. p. p. j. a. d. l. a. q. u. i. l. l. e. g. e. a. q. u. i. t. i. a. S. o. l. i. d. a. d. i. n. s. t. a. n. t. i. a. m. d. o. l. o. a. d. u. e. r. f. a. r. i. j. l. a. p. s. a. m. r. e. s. t. i. t. u. a. t. u. r. l. e. t. a

* Pro concordia. Aduerte qd in l. iuris gentium. S. quinto. r. s. sed cum nulla. ff. de pact. videf veter...

si qd velit ei adhibere reuerentiam concurrat enim cu actione de dolo.

Cum mihi.

Qui opus ceptu i suo ad mei utilitate non pmittit pfficere actione de dolo tenet. h. d. C. Mo. c. tra. cu qd opus ceptu i suo ad mei utilitate suo pmittu no per...

Quis tabu.

Qui testu uolent te me legatario r heredi de dolo. h. d. C. opp. q imo def actio. la. quill. l. q tabulas. i. ad legem aq. l. Sol. ut in glo. vltima solu. est vera.

Duo.

Dolo com pensatur. Hoc dicit Bar in qdita.

bus non extendat vbi pmittit factu. ar. l. pcepimus. in fin. C. de op. s. extra op. Buil. uoluit dari conditionem ex illa. l. de iure nouo. C. que gl. p. dicit in hac vltimo in ides videtur concludere cu non loquatur de promissione facti. Nec factu pro...

* Andreas Pomate. C. Pro his. vide barba. c. d. s. l. xv. col. ij. volu. ij.

* Pro concordia. Aduerte qd interdicitum vnde vt potest cōcurrere cu actione de dolo fm Bart. in l. ij. C. de dolo. contrarium assignatur in hac. l. ff. de dolo. sed si bene consideratur. Bart. non firmat pedem quia dicit forte r. Nec etiam in. d. l. si loquitur simpliciter in omni casu. sed limitado qu illud interdicitum non est species r ideo no vt...

C. y. ponit. Paul. de casu. in. l. ij. C. eod. dicit q aut per exceptionem est plene consultum r cessat actio de dolo vt hic. aliter fecus.

C. Mo. con. iurac. Contrarium tenet Bar. in. l. ij. C. eo. r. in. l. ij. s. fi. C. eo. tit.

C. Actio restitutoria. vide Fulgo. in. l. ij. C. eod. titulo.

Quod venditor. Que dicitur sunt aio. cōmendandi rem actione de dolo non pas...

ritur: nisi causa decipit emptor: sicut dicitur. h. d. C. opp. s. de edit. edic. l. scilicet. r. de cons. trab. emp. l. ea. que. vbi datur actio ex eo contras. etu non de dolo. Vultus timore gl. hic notabiliter r bñ distinguat r bene meli q alibi. ideo vide cā r signa: q magistra r tota die ad cā recurrim? bar.

Adam.

Qui pteu falsarūltera nū est liberatus actioe de dolo tenet. h. d. C. Mor. dñ dicit r tyran. dicit glo. q post q scripserat voluntate mutauit. quod no. pro his q faciunt procurato rem: r statim reuocant vt teneantur actione de dolo ei qui lesus est. quod not.

Re titio.

Qui impedit prescrip. prius interruptione cōtra alia actione de dolo tenetur. h. d. als. sic. Qui se offert defensionem rei quam non possidet: et desistit ad interesse actione de dolo tenetur. hoc dicit.

1 Exceptio doli excludit actionem de dolo. Actio de dolo quod non cōcurrat cum interdico vnde vt.

S qui decipit.

Contra eū qui non supplet etate quo ad impedendam in integrū restitutione: s. quo ad decerendū honores. h. d. C. opp. C. qu. nu. lib. l. ij. Rñdeo fateo q numerus liberorū pdest ad alia q uo ad honores: non tamen debet patri nocere: vt per hoc beneficium. l. perdat.

1 S. iustitias recognoscences superiorē non possunt statuere vt minoros habeant generalem administrationem bonorum suorum. 2 Iudex inferior non potest concedere generalem administrationem minorū.

Eniq.

Princeps potest minorū administrationem bonorū suorū concedere non iudex inferior. h. d. C. Mo. ex hoc principio r q per statuta ciuitatum non possit concedi minoribus administratio bonorū suorū: quia hoc princeps reseruat. ut sibi vt hic. r. C. de his q ve. eta. i. m. l. ij. b. Et vltates in que principem non recognoscunt: in domino r sic earū populus liber est. vt no. in. l. bos. ftes. j. de captiuis. possent hoc forte statuere: quia ipsamet ciuitas sibi princeps est. C. opp. q inferior iudex possit vt. l. i. infanti. C. de iure delibe. r C. qui admitt. ad bo. p. l. bonorum. Solu. fateor quod iudex in defectu tutoris r curatoris potest interponere auctoritatem in yno actu vel plurib? actibus singularibus: sed cōcedere generalem administrationem non potest.

1 Finis spectatur r quando principium ad hoc vt concedatur minorū restitutio aduersus sententiam vel contractum. quando minor incidit in maiorem etatem. 2 Juramentum nō deseruit ex leui presumptione. Si dolo negotium contractum est: vt in maiore etate perficitur: vel si finis habet necessariam consequentiam ad principium inspicimus principium als finis inspicitur. hoc dicit. cum. l. i. sequen. s. scio. p. ij.

C. De minoribus. xxv. annis. Rubrica.

C. Mo. cont. nua r continuatio patet ex. l. ij. s. de in integrum r restitutione.

hoc

De minoribus. xxv. annis.

De edictum.

Primo cōmendat editi. Secundo ponit illud. Tertio incipit exponere. secunda ibi: pteroz. terz ia ibi: appar. et r hoc sufficit p sumo mario. C. Mo. q post. xxv. annos dicitur vit. r dicit in. l. i. C. de dig. lib. r. ij. C. oppo. q hoc edictu sit contra naturalē equitate: quia per id destruuunt contractus qui sunt iuris gentium r fm naturalem equitatem: vt. l. i. s. de pac. Vnius timore exponit glo. naturalē equitate: id est naturali ingenio. Tu dicit q ter. stat. propuse: naz naturalis equitas in genere dicitur pacta seruari: in specie autē dicitur pacta non seruari: vputa contractus factos cum minore sui facilitate lesio: fed quia rigor iuris erat in contrarium: ideo pteroz: fm illā naturalē equitate subuenit. C. oppo. quod tempus. xvij. ann. nozū sic perfecte etatis: vt in. l. i. qui man. no. p. s. fina. Solu. dico q illud est verum fauore liberi tatis: et etiam in adiucato: vt. s. de postulando. l. i. s. pueritiam als obtinet dec. lex. Hoc dicit.

Ec per liberos.

liberorum numerus non supplet etate quo ad impedendam in integrū restitutione: s. quo ad decerendū honores. h. d. C. oppo. C. qu. nu. lib. l. ij. Rñdeo fateo q numerus liberorū pdest ad alia q uo ad honores: non tamen debet patri nocere: vt per hoc beneficium. l. perdat.

1 S. iustitias recognoscences superiorē non possunt statuere vt minoros habeant generalem administrationem bonorum suorum. 2 Iudex inferior non potest concedere generalem administrationem minorū.

Eniq.

Princeps potest minorū administrationem bonorū suorū concedere non iudex inferior. h. d. C. Mo. ex hoc principio r q per statuta ciuitatum non possit concedi minoribus administratio bonorū suorū: quia hoc princeps reseruat. ut sibi vt hic. r. C. de his q ve. eta. i. m. l. ij. b. Et vltates in que principem non recognoscunt: in domino r sic earū populus liber est. vt no. in. l. bos. ftes. j. de captiuis. possent hoc forte statuere: quia ipsamet ciuitas sibi princeps est. C. opp. q inferior iudex possit vt. l. i. infanti. C. de iure delibe. r C. qui admitt. ad bo. p. l. bonorum. Solu. fateor quod iudex in defectu tutoris r curatoris potest interponere auctoritatem in yno actu vel plurib? actibus singularibus: sed cōcedere generalem administrationem non potest.

1 Finis spectatur r quando principium ad hoc vt concedatur minorū restitutio aduersus sententiam vel contractum. quando minor incidit in maiorem etatem. 2 Juramentum nō deseruit ex leui presumptione. Si dolo negotium contractum est: vt in maiore etate perficitur: vel si finis habet necessariam consequentiam ad principium inspicimus principium als finis inspicitur. hoc dicit. cum. l. i. sequen. s. scio. p. ij.

Si quis cum minore.

aduersarij negotium contractum est: vt in maiore etate perficitur: vel si finis habet necessariam consequentiam ad principium inspicimus principium als finis inspicitur. hoc dicit. cum. l. i. sequen. s. scio. p. ij.

a Andre. Pomate. C. Wensq. vide per Alexan. l. moze. col. ij. de acquir. heredi. b Andre. Pomate. C. Imperauerunt. l. ij. vide Alexan. cōst. xv. in. ij. col. v. r. s. fati. v. volu. c Recognoscunt. De ciuitate libera. ad de qd no.

mo ponit vnam questionem. secūdo ponit quosdam casus qui conferit ad determinationem questionis p dicit: non tamen eam decernit. secūda sibi r placet. C. Mor. in. s. scio. initium esse spectandū. C. pte notandum est in hoc. s. si quis. sine esse spectandum. s. lare sententia. C. Ande op. de vno ad alterū. Sol. dicit glo. in hoc. s. scio. finis habet quandam consequentiam necessariā ad principium: ideo enim hoc fecit: quia heres erat. vide istā glo. r not. C. oppo. q etiam in procedenti. s. finis habet necessariam consequentiam ad principium: nam actor qui inchoauit litem cogitur in ea persistere. vt in aut. quod semel. C. quomo do r quando iudex. r. C. de episc. r cle. autem. generaliter. Mo. fateor tamen contrarium hodie. Et oltim poterat actor: non profectū litem: ideo non habebat necessariam consequentiam. vide glo. Item illud q de cautione dicitur in autem. genera liter. non seruatur de confederatōe. vt no. in. l. i. de fati. s. s. sed hoc die. s. posteo quod seruetur ad hoc nō obstat. C. Pro cuius declaratos ne aduertet: aut minor contra quem est lata sententia tempore maioris etatis vult petere restitutionem in integrum contra hoc quod litem p secutus est. cum debuerit desistere: r tunc verum dicit glo. q conceditur restitutio: quia de necessitate habebat profectū: r sic habet necessariam consequentiam ad principium. Ideo inspicimus principium: vt. l. qui cū maior. s. s. de bon. libe. Aut vult petere restitutione aduersus ipsam suam tanq male lata: r tūc siquidem snia fuit male lata for te ex defectu libelli vel ex defectu p batiōis quia omittat in minorū etate: r tunc idē qd possit restitui: quia snia habebat necessariam consequentiam ad illum actū: qz iudex sic debebat facere: sic loquitur hic gl. Aut petis restitui r ipsam sniam cū oia acta: essent pfecte r solentur acta: tūc non pot. hic est casus: qz snia nō habuit: necessariā consequentiam ad initia: vt dicit statim. C. oppo. imo

Bar. in. l. acta. s. i. de re iudic. r in. l. quis dā confus lebat. i. ff. eo. tit. r in l. cōmuni C. de nat. lib. Andreas Pomate. C. Autozitatem. v. de Aret. l. pupillus. s. de acquir. ren. here. C. si quis cū minore. lara sententia. Adde Bar. in. l. j. C. si ad iur. rem iud. qdno. in. l. i. C. si in vna ead demq cā. rista facit ad questio nes. minor accepit p euntis muto sub spe future nuz meratiōis tps biēnij laborat in maior: r etate an possit restitui. vide Buil. de fusa. in l. scimus. C. qd? ex caus. in ius teg. restit. non est nec. qui te nuit q no restituit: qz nō dicitur decept? in minor: r et p hāc. l.

1 S. iustitias recognoscences superiorē non possunt statuere vt minoros habeant generalem administrationem bonorum suorum. 2 Iudex inferior non potest concedere generalem administrationem minorū.

1 Finis spectatur r quando principium ad hoc vt concedatur minorū restitutio aduersus sententiam vel contractum. quando minor incidit in maiorem etatem. 2 Juramentum nō deseruit ex leui presumptione. Si dolo negotium contractum est: vt in maiore etate perficitur: vel si finis habet necessariam consequentiam ad principium inspicimus principium als finis inspicitur. hoc dicit. cum. l. i. sequen. s. scio. p. ij.

1 S. iustitias recognoscences superiorē non possunt statuere vt minoros habeant generalem administrationem bonorum suorum. 2 Iudex inferior non potest concedere generalem administrationem minorū.

1 Finis spectatur r quando principium ad hoc vt concedatur minorū restitutio aduersus sententiam vel contractum. quando minor incidit in maiorem etatem. 2 Juramentum nō deseruit ex leui presumptione. Si dolo negotium contractum est: vt in maiore etate perficitur: vel si finis habet necessariam consequentiam ad principium inspicimus principium als finis inspicitur. hoc dicit. cum. l. i. sequen. s. scio. p. ij.

in. s. si. i. b. r. d. e. b b b ij

1 Tertio no. facit ad q. Barto. Dyn. in l. legata inutiliter. de lega. i. in ver. sed pro declaratioe do. r quid operetur ista additio aduersus qua petitur restitutio in integ. vide singu. Bar. in l. filius qui patri. in. ij. coli. ff. de vulg. r pupil.

2 Pomate. 2 Beneficium pretoris non facit que heredem directo. 3 Qui semel est heres non potest desinere esse heres directo. 4 Si extraneus est substitutus: et heres repudauerit r postea restituitur q substituto resumat vires 5 Titulus si quis omnia causa testa. habet locum in substituto pupillar r non in vulgari.

Sed qd papina

mus. foris est: hoc inedit. Substitutio vulgaris exprat adita hereditate: r ea p restione repudiata: in herede necessario vires resumit si hereditas no est soluedo. 3re q semel est heres per restione non desinit esse heres directo q vultiter. b. d. Primo ponit duo dicta ppo. scdo ponit repheho scdi dicitur po nit repheho pnt. scda ibi: non per oia. tertia ibi: q ad ait. 4 Mor. pmo q dicitur in summario. ad qd facit. l. post adita. C. de iud. r alij substituti. 5 Sedo no. qn qd interrogat de duob? r ad vni r ider affirmatiue ad aliu r r idere negatiue r ed de impu. r alij. substituti. C. no. 2. 3 Tertio no. q p bnficium poris no facit que herede directo. 4 3re no. qd qui semel est heres r singulari r no. p illaz glo. q mior no. r ecclesia equi parantur regulari r ter vdeo q iura los querta de miorze habent locu in ecclesia sra Ad o. deru. ibi post glof. vide omni no. Andr. Warba.

ca hoc extra glo. moueo vnum dubium si primus qui fuit heres etiam post restitutionem remanet res de iure ciuili. videtur q seruis non possit adire de iure ciuili. ne duo eode iure heredes reperiantur qd esse no potest. v. l. vt certo. s. si duobus vbi culum. j. c. dmo. r videtur tenere doct. mod. in l. qui se parit. C. vnde l. B. venter ego dico q de iure ciuili poterit adire. casus est in. d. l. j. s. si qd adita. ad tertul. Mo. ob. qd dicitur q duo erunt heredes de iure ciuili: q fateor q vnus dirigitur: alius vult ter. non autem ambo possunt esse heredes directo r vultiter. 4 Quero que est ratio q necessarius no potest esse heres simpliciter: sed extraneus sic. dic vt in fi. glo. r bene. 5 Tertio aduersus ad fi. gl. pmo possit in hoc. s. vbi dicit q substituto omis tete subuenitur substitutis ex edicto si quis omis. cau. testa. quod intellige de substituto pupillar ter. nam si est substitutus vulgariter per repudiationem heres facit ibi locu de iure coi nec est loci cus bnficio illius edicti: si qd omis. cau. testa. 6 Ad inoz an presumatur lesus coipso q no ap pellant. remissioe.

7 Ad inoz qua do petit se restitui ad appelladam coram quo iudice petit. remissioe.

Item si non

Ad inoz qui no appellat pte restitui vt appeller. b. d. C. glo. op. C. in qui. cau. in integr. resti. non est necess. si. die vt in glo. qua vide r no. 1 Sed qro an coipso q minor non appellat videtur lesus: an do in causa in qua petit se restitui ad appellad dicitur. pbare sua interesse qd appellat. de quo dicit in l. na r postea. s. si mior. j. de iure ciu. 2 3re quero qui petit se restitui ad appellandum coram quo iudice debet petere: vel coram iudice quo vel ad quem. dic per Jaco. de are. in l. i. preses. C. de appel. r ibi per L. y.

4 Dilaciones legales vel iudiciales currunt mior no licet possit restitui.

5 Ad inoz non comparens in termino si leditur pot venire r restitutionem impetrare.

6 Idem in maiore si fuerit iusta causa.

Item z in hermodicis.

1 Ad sententiam minoris infirmata sit perempta minor restituitur. item maior ex causa. b. d. C. Mo. q iste b dilaciones iudiciales vel legales currunt minor ipso iure. licet possit restitui. vt hic. r. s. p. ori. s. 2 C. 3re item q coipso q minor non comparuit in termino et in hoc leditur potest venire r impetrare restitutionem in integ. C. Mo. idem in maiore si iusta causa fuerit dixi in l. ij. s. si quis in iudicio. s. si quis cau.

3 Ad inoz aduersus doli qualiter restituitur et sic quando fuit contumax.

Minor etiam

1 Contumacia no prima minorum beneficio restitio in integ. b. d. Ista lex legitur trib? modis. primo in contumacia in no veniendo ad diffinitus sniam. scdo in contumacia in no veniendo ad iter locutoria. tertio in contumacia in no restituendo. qd ppter multa pta vt. j. videbitis. r foris est r subtilis. r pluries vt dicitur

1 Ad dicit in pfectis. C. Op. ille qui est contumax est in dolo. vt. l. no pot. j. de regu. iur. r qd no. in. l. ex cōsensu. j. de ap. led minor aduersus doli no restituitur: ergo hic no debet restitui. vt. j. l. p. s. nūc videndum. Titulus timore glo. intelligit hoc in mior contumacia ppter culpā no ppter doli. Ego aut solitus sum dicere sic? soluēdo aliter istud cōtrariū. Ad inoz non restituitur aduersus dolum verum: sed aduersus dolum presumpsum restituit vt in eo non presumatur: vt. l. vbi in pnt. r ibi nor. s. de eden. sed contumacia est doli presumpsum no verus. Vel aliter minor no petit se restitui aduersus doli. sed aduersus sniam. Et contumacia qritur cumq vera lz auferat alicui beneficium appellandi non auferit beneficium restitutionis in integru. hic est casus de hoc. 3re no. in simili. C. si de no. pos. si. ap. l. j. Ideo si minor verus contumax peteret se restitui vt appeller non obstante vera contumacia r sic peteret directo restitutionem aduersus dolum hoc non posset: sed sic petet restitutionem aduersus sententiam. vide ex his habes q aut minor vere contumax est in dolo presumpso aut in vero. primo casu restituitur. vel aduersus sententia. vel etiam vt appeller non obstante dolo presumpso: vt. s. l. p. s. penul. r qd no. in. l. vbi in pnt. s. de ede. Si autem est in vero dolo: aut petit restitui aduersus ipsum dolum seu aduersus lesionem cōtingentem propter doli que lesio est in hoc qd perdit beneficium appellandi: vt. l. post edicium. in fi. de iur. d. tunc non posset restitui. vt. j. l. p. s. nūc videndum. aut petit restitutionem aduersus sententia r pot vt hic. C. extra ista lec. op. minor non potest esse contumax: q non potest esse solus in iudicio: vt. l. cū r minores. C. si aduer. res iudi. r. l. cōtra pupill. lum. j. de re iudi. bulus timore dicunt quidā q hic fuit citatus minor r curator. vel fuit contumax ipse curator q satis pot. pcedere. Alij hui? timore intelligunt q hic fuit contumax. ita quod passus est missionem ex primo decreto vel venditionem. Alij dicunt q fuit contumax? in non restituendo. que omnes sunt vere in se. veruntamen si cū psona legitima iudicium fuerit inchoatum lz tunc sine ab fuerit valet snia. ita q opus est restitutione. vt no. in. l. cum r minores. C. si aduer. rem iudi.

2 Ad inoz restituitur aduersus sententiam intelligitur aduersus executionem r etiā aduersus venditionē lz magni damni imminet. b. d. C. Op. r vide q minor restituit prolem dano. vñ vide obstar. C. de pda. in. l. j. Dicitur timore glo. distinguit tres causas: quā. no. r vide in l. cum l. j. co. contra ultimū casum.

In dotis

1 Aduersus doli contumaciam mulieri lecte subuenitur. b. d. C. Op. de. l. siue generalis. j. de iure do. sol. hec intelligit fm distinctionē ibi positā. si aut mulier petierit ultra primoniu r. vt ibi. C. scdo opp. j. de iure do. l. i. r succursum. s. fin. glof. ponit hic duas sol. distinguit vt ibi. r. l. si mulier. s. j. co. ritu. de hoc est in pfectis. C. si aduer. do. die vt ibi. 2 Ad inoz in casibus in quibus pena creuit per iustitiam restituitur vt habeatur pro con

1 Dicere sic. no. hic casum quod licet vera contumacia priuet quem beneficium appelladi. non lz priuet que beneficio restitutionis petende. r ad hanc lan minor restituitur aduersus morā vel contumacia et hō relectis expēssive vide Bal. in l. in minoribus. in fi. C. in qui. cau. in integ. rest. non est ne cessaria. b C. fuit contumax. vñ no. p bar. in. l. i. in iura. s. i. for. de da. infec.

2 Laurela quando minor litiget cum ecclesia vt restituitur. 3 Ad inoz qualiter subueniatur in delectis.

Hunc videndum.

1 Aduersus delictū dolo commissum minor no restituitur: nisi vt habeatur p cōfesso vel trāfacto. b. d. C. Mo. istuz 2 Spectaliter illud qd minor no restituit nisi vt habeatur p cōfesso in catione: qd est no. C. scdo no. illud qd restituit vt habeatur p trāfacto. 3 ex quo r pluries feci fieri cautela qm minor litiget cum ecclesia q fiat tractatus concordie r trāfactio. Postea in fine viener snia p minor bñ quide: alij restituit vt habeatur p trāfacto. in hoc sic cautus aduersari? q non patiat istos tractat? sic r ita q possit probari. Et hic que rit quid si no apparer summa qua ponit trāfactio: q pbat q potuit fieri trāfactio quid iuris: certe tūc remanebit in arbitrio iudicis vide gl. r not. C. ultimo r gl. tua ponit b. d. distinctionē qualiter minoribus subueniatur in delictis. in die aliquantulum clarus. aut minor delinquit ex culpa r restituit: aut delinquit ex dolo. r tūc dic vltra glo. aut loquitur de dolo presumpso: aut de vero si de presumpso aut in futuro r non restituitur. vt. j. eo. l. auxilium. aut de presumpso in pterito r restituit. vt. s. l. p. r. no. in. l. vbi in pnt. s. de eden. r p Dy. in. l. j. s. aduersus. j. de vero. no. nū. Aut loquitur de dolo vero r tūc nūq restituit nisi vt habeatur p trāfacto vel confesso: vt hic. vt. l. auxilium. circa pnt. j. e. lz non est in dolo coipso q negat veritatem cogitabit.

Si mulier

1 Si diuortium dicitur dolo ad. non idem tenet bal. l. j. C. in restit. in integ. coli. j. r fert r sequitur C. remensis singu. xxvij. r Ro. singu. ccc. vide f. l. c. fin. ij. coli. sed pone de proba.

2 Distinctionem adde que habent in l. j. C. si aduer. deli. r glo. ibi ponit no. Bar. in l. si quis in ista tam. C. vnde vi.

1 C. scdo no. illud qd minor no restituit nisi vt habeatur p cōfesso in catione: qd est no. C. scdo no. illud qd restituit vt habeatur p trāfacto. 2 ex quo r pluries feci fieri cautela qm minor litiget cum ecclesia q fiat tractatus concordie r trāfactio. Postea in fine viener snia p minor bñ quide: alij restituit vt habeatur p trāfacto. in hoc sic cautus aduersari? q non patiat istos tractat? sic r ita q possit probari. Et hic que rit quid si no apparer summa qua ponit trāfactio: q pbat q potuit fieri trāfactio quid iuris: certe tūc remanebit in arbitrio iudicis vide gl. r not. C. ultimo r gl. tua ponit b. d. distinctionē qualiter minoribus subueniatur in delictis. in die aliquantulum clarus. aut minor delinquit ex culpa r restituit: aut delinquit ex dolo. r tūc dic vltra glo. aut loquitur de dolo presumpso: aut de vero si de presumpso aut in futuro r non restituitur. vt. j. eo. l. auxilium. aut de presumpso in pterito r restituit. vt. s. l. p. r. no. in. l. vbi in pnt. s. de eden. r p Dy. in. l. j. s. aduersus. j. de vero. no. nū. Aut loquitur de dolo vero r tūc nūq restituit nisi vt habeatur p trāfacto vel confesso: vt hic. vt. l. auxilium. circa pnt. j. e. lz non est in dolo coipso q negat veritatem cogitabit.

Secundo

1 C. scdo no. illud qd minor no restituit nisi vt habeatur p cōfesso in catione: qd est no. C. scdo no. illud qd restituit vt habeatur p trāfacto. 2 ex quo r pluries feci fieri cautela qm minor litiget cum ecclesia q fiat tractatus concordie r trāfactio. Postea in fine viener snia p minor bñ quide: alij restituit vt habeatur p trāfacto. in hoc sic cautus aduersari? q non patiat istos tractat? sic r ita q possit probari. Et hic que rit quid si no apparer summa qua ponit trāfactio: q pbat q potuit fieri trāfactio quid iuris: certe tūc remanebit in arbitrio iudicis vide gl. r not. C. ultimo r gl. tua ponit b. d. distinctionē qualiter minoribus subueniatur in delictis. in die aliquantulum clarus. aut minor delinquit ex culpa r restituit: aut delinquit ex dolo. r tūc dic vltra glo. aut loquitur de dolo presumpso: aut de vero si de presumpso aut in futuro r non restituitur. vt. j. eo. l. auxilium. aut de presumpso in pterito r restituit. vt. s. l. p. r. no. in. l. vbi in pnt. s. de eden. r p Dy. in. l. j. s. aduersus. j. de vero. no. nū. Aut loquitur de dolo vero r tūc nūq restituit nisi vt habeatur p trāfacto vel confesso: vt hic. vt. l. auxilium. circa pnt. j. e. lz non est in dolo coipso q negat veritatem cogitabit.

Secundo

1 C. scdo no. illud qd minor no restituit nisi vt habeatur p cōfesso in catione: qd est no. C. scdo no. illud qd restituit vt habeatur p trāfacto. 2 ex quo r pluries feci fieri cautela qm minor litiget cum ecclesia q fiat tractatus concordie r trāfactio. Postea in fine viener snia p minor bñ quide: alij restituit vt habeatur p trāfacto. in hoc sic cautus aduersari? q non patiat istos tractat? sic r ita q possit probari. Et hic que rit quid si no apparer summa qua ponit trāfactio: q pbat q potuit fieri trāfactio quid iuris: certe tūc remanebit in arbitrio iudicis vide gl. r not. C. ultimo r gl. tua ponit b. d. distinctionē qualiter minoribus subueniatur in delictis. in die aliquantulum clarus. aut minor delinquit ex culpa r restituit: aut delinquit ex dolo. r tūc dic vltra glo. aut loquitur de dolo presumpso: aut de vero si de presumpso aut in futuro r non restituitur. vt. j. eo. l. auxilium. aut de presumpso in pterito r restituit. vt. s. l. p. r. no. in. l. vbi in pnt. s. de eden. r p Dy. in. l. j. s. aduersus. j. de vero. no. nū. Aut loquitur de dolo vero r tūc nūq restituit nisi vt habeatur p trāfacto vel confesso: vt hic. vt. l. auxilium. circa pnt. j. e. lz non est in dolo coipso q negat veritatem cogitabit.

Restitutio. In pristinu statu. not. q. minor tenet restituere oia in quibus dolo versatus est...

Andreas poma. C. de hoc edicto. aduerte q. hic est tex. 2 glossa. 2 Bart. fen...

Magis fauetur ei qui facit ex necessitate quam qui facit ex voluntate.

Restitutio aut. Restitutio in pristinu statu. ne oia reponantur in pristinu statu...

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Ex hoc edicto. Restitutio in pristinu statu. Restitutio in pristinu statu.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Debiti. Procurator cum cautione restituta admittitur...

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Si talis. Restitutio in pristinu statu. Restitutio in pristinu statu.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Coniuncta persona non admittit pro coniuncta...

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Coniuncta persona non agit contra voluntate...

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andreas poma. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto. C. de hoc edicto.

Andr. Poma. Quod voluit. tu vide ad quid ista verba pōderat Decius in c. dilecti. l. notabi l. de iudi.

Sacer. Imperator potest ferre sententiam in conformem libello q̄ est sig. no. r. not. Archip. in c. ij. de resti. spo. in. vi.

Anto. de butr. in c. licet. de s̄ mo.

Ad hāc. Amē fal lit in casu hic singu. q̄n̄ pretiū dicat om̄ n̄b̄ alio. sc̄do fallit q̄n̄ meret̄ executio / nem. l. ait̄ p̄tor. §. p̄mittit. §. e. tercio q̄n̄ pretiū dicat i exe cutione fu turat no. in. l. arbi/ tro. §. q̄ fa tis. cog. v̄ q̄n̄ sup̄ ex e cutione la ta senten/ tia fertur. vt. l. abere curiōe. C. quo. app. non re. ite q̄n̄ nō pot est repa/ rari. l. q̄a procura/ rōe. C. de appe. vide als no. l. v̄ m̄. p̄ Bal. in. l. arbi/ tro. §. qui satis. cog. vide dom. Abba. in p̄. xxix. Andreas Barbata.

Ad h̄i placet idem Bar. in. l. ij. de app. circa p̄ncipi. sed contrarium tenet Bar. in. l. ante senten/ tie. C. quo. appel. non re.

Andr. Poma. Et in alijs. vide Panoz. cōfi. xxvij. volu. §. r. cōfi. xxx. co. volu. Fel. in rubr. de re iudi. in. ij. columna.

nē nō succurr̄t filijs in id q̄ p̄tri acquir̄t. h. d. s̄ Appellari ab interlocutoria quo casu possit de iure civili. §.

Officij iudicis a quo ab interlocutoria appellatur quale esse debeat.

Inter vtile. Ab interlocutoria q̄ quasi tota causā d̄r̄m̄t r̄ in alijs iudicij parat potest appellari p̄dente appellatio e ab inter/ locutoria iudicis officij cōquiescit sup̄ p̄ncipi/ l̄r̄ tps in ea nō currit. Itē si appellas ab interlo/ cutoria succubat causa redit ad primū iudicē. h. d. quā. l. no. C. opp. r̄ vide q̄ ab interlocutoria ap/ pellari nō possit. l. ante sententiā. C. quoz̄ appell. nō rect. r. l. ij. C. de ep̄. aud. D̄m̄s timore hec. l. legitur duobus modis principaliter. primo q̄ hic fuit p̄nuntiatum diffinitive. sc̄do q̄ hic fuit p̄nuntiatum interlocutorie. C. Quero ergo ex pla p̄t me. leg. q̄. ponit duobus modis primo q̄ hic pete/ bat̄ in integ. resti. r̄ fuit lata sententia pro etate et concessa restitutio a qua sententiā fuit appellatum. C. ōtra istā. leg. facte. ter. q̄ dicit cetera cognitio/ nis r̄. r̄ ibi impeditur cognitio. R̄n̄. gl. intell̄y/ ge cognitio. habendā sup̄ executione naz super principali erat p̄nuntiatum. ista lect. non placet. nā hec. l. dicit q̄ huc cognitio habēde p̄scribēbat̄ tpe v̄llis anni: sed actio iudicis seu executionis nō p̄scribit̄ q̄ p̄petua est. l. miles. §. iudicis. de re iudi. vnde alij tenēs hāc. leg. q̄ hic erat p̄nuntiatum diffinitive dicit aliter q̄ hic mino: fuit re/ stitutio ad rei v̄dicationē amissam: vnde p̄ resti/ tutionē cōsecutus est actiones v̄llē que vocat̄ r̄ sc̄sioria q̄ durat anno. l. in honorarijs. §. cum res sc̄sioria. §. de acc. r̄ obli. q̄ ergo hic d̄ r̄ ter. cetera cog/ nitio. r̄. r̄ ibi vt̄ impeditur cognitio. r̄. intel/ lige cognitio. habēde sup̄ v̄llis restitutoria inten/ tāda. ista esset vera in se t̄n̄ non cōgruit litere que dicit q̄ ista appellatio impeditur solū nō finē acc̄p/ peret: sed fm̄ hoc impeditur etiā int̄m̄: vnde legit̄ sc̄do modo. sc̄dm̄ quē posuit vobis casum quod hic fuit sententiā interlocutoria p̄ quā fuit p̄nuntiat̄ cum illū esse minozē. Ad hanc. leg. ob. cōtrariū p̄t̄ mo factū q̄ ab interlocutoria nō appellat̄. Bl. hic in fi. sol. q̄ hoc est specialē: alij dicunt q̄ hoc est idēo q̄ interlocutoria fere perimit̄ totā causam: istud v̄llim̄ non mihi placet. p̄ r. l. generaliter. §. ij. C. de re. cre. r̄ iur̄. r̄. vbi erat interlocutoria q̄ p̄rimēbat̄ totā causam vt̄ iuramēt̄ delatio: et in non potest appellari ante diffinitivā sententiam: dicendū est ergo p̄not gl. dicit. §. q̄ hoc est sp̄s̄ le. idēo q̄ hec sententia lata sup̄ etate nō solū p̄f̄ iudicat̄ in hac causa sed et in oibus alijs: vt. §. e. l. de etate. vnde habet v̄m̄ diffinitive sententiā. Itā p̄to v̄riozē licet hec lex cōmunit̄ allegetur fm̄ aliā sol. r̄ fm̄ illam summat̄. Itā ista videt̄ mihi v̄s/ r̄ioz. habes ergo casum in quo ab interlocutoria potest appellari. l. q̄n̄ est talis que facit p̄iudicij in illa causa r̄ in alijs. Addit glo. Item quādo est talis interlocutoria que mandatur executio/ ni statim: vt. l. ait̄ p̄tor. §. p̄mittitur. §. eodē: adde quando est talis interlocutoria quod p̄t̄ eam nulla speratur diffinitiva: vt. l. ab executio. C. quo.

C quo. ap. nō rect. r̄ ibi no. de ap. Itē quādo per interlo/ cutoria infer̄ tale processū q̄d per appella/ tionē a diffinitiva non gravat̄ esse cōstitutum con/ tra illud: vt. l. ij. de appell. recip. r̄. l. ab arb̄tro: §. qui satis. cog. alias ab interlocutoria de iure civili nō p̄t̄ appellari: vt̄ in contrario primo fas/ cto. C. oppo. ad istā. leg. in integ. resti. nō debet differri v̄tra quadriennij: vt. l. p̄cedē. §. de in in/ reg. resti. sed hic differ̄t ergo r̄. Sol. hoc contin/ git fauore actoris r̄ in odiū rei qui p̄pter sua sub/ terfugia cōgnitionē impeditur. fuit ad b. §. de ex/ ca. tu. l. si is. Item oppo. super incidenti non est p̄ nuntiatum. vt. l. de ordi. in. Sol. fatoz̄ q̄ nō est p̄ nuntiatum de necessitate. sed potest si vult. de hoc est casus hic. Opp. q̄ cū iste annus st̄vtilis nō currit cū actor nō potuerit plus facere: vt. l. §. de d̄iur. r̄ tempo. p̄scrip. Sol. in. vt̄ in sc̄da gl. Quoz̄ ro de alt̄q̄n̄b̄us. extra glof. nos habemus hic a qua interlocutoria potest appellari. item in. l. ait̄ p̄tor. §. p̄mittit. §. eo. qualiter debeat appella/ ri ab ea. r̄ q̄bus actio d̄z̄ iustificari vel impugna/ ri appellatio: q̄ ex primis habemus hic vidē r̄ quale debet esse officij iudicis a quo appellatur ab interlocutoria. r̄ videtur q̄ debeat super fedez̄ re r̄ non p̄cedere v̄lterius in causa: vt̄ hic in ter. s̄i p̄p̄es in euentum r̄. sed si bene advertatis hic dicit q̄ p̄es ip̄e d̄z̄ v̄dult nō q̄ lex faciat ipsum off̄ ferre: ideo advertendū est q̄ quando appellatur ab interlocutoria appellatur p̄pter iniuriā iudi/ cis: vt̄ dicit in. §. p̄mittit. si ergo iudex a quo ap/ pellatur vult deferre appellatiōem debet super se/ dere vt̄ hic. r̄ extra de ap. c. appellatiōibus. §. si nollet deferre videns ip̄dem calumniose appella/ re: potest in causa p̄cedere illo appellante am/ plus nō requiritur: quali sit vere cōtumax: vt̄ extra de dolo r̄ contra. c. eius. q̄. lib. v. r̄ eo. ti. c. j. in. cle. tunc si p̄nuntiat̄ bene iudicari per iudicē ap/ pellatiōis: remanebit prima sententiā: r̄ totus p̄ cessus postea factus: sed si p̄nuntiat̄tur male ius dicantur. irritaretur quicquid factū est post ap/ pellationem: ita est declaratū hodie. extra de app. canon solū. lib. vj. quod p̄t̄ probari b̄ic. nā quādo quis appellat p̄pter iniuriā factā non eximitur a iurisdictione illius iudicis: vt̄ C. si quacumq̄ p̄d̄: po. l. §. i. merito cū p̄nuntiat̄ bene appellatum: r̄ sic iudicem fecisse iniuriā reuocatur quicquid factum est: r̄ tota causa de cetero agitabā corā iudicē appellatiōis. sed si sententiā confirmat: cā redit ad primū iudicē: vt̄ habes hic. q̄ est v̄rū: nisi appella/ tus vellet coram iudice appellatiōis litigare: vt̄ extra de appell. ca. cord. lib. vj.

Audentibus. Si minor omittit au tra curatores seu administratores r̄ intentat̄ ex̄tra/ ordinarij contra possessores tenetur restitue/ re oēs expensas possessionibus. h. d.

Snia diffinitiva habet executionē paratam.

Stipulatio nouas sitam h̄b̄ executionem.

Minor. Stipulatio per quam no/ natur actio iudicari non ha/ bet paratam executionem: r̄ ad hoc mi/ nor potest restitui. h. d. C. no. r̄ q̄ sentē

Pronuntiatum. Adde ter. r̄ ibi Bar. in. l. viro. §. solu. matrimo.

Quero de aliquibus. Vide do. Abb. qui allegat̄ vt̄ quatuor iura contra de cessionem. vide que ibi dicit in. c. super. eo. el. §. de appell. pondera bene q̄ do. Anto. ibi r̄ istud sed nō ita exquiret: vt̄ hic facit Bar. §. d. Bar. non facit men/ tionē. An/ dre. barb. Andreas Pomate. C. Indica/ tum. Vide Fede. cōfi. clerij. ab clerij. col. iij.

Anden tibus. An/ gularis est fm̄ Bal. l. ij. in. r̄. r̄. C. de re sc̄s. ven. C. Adinoz. Vide que v̄r̄t post v̄r̄t Bar. in. l. per d̄icē/ sus. C. mā. Andreas Pomate. C. Adinoz. limita alij quibz̄ mo/ dis: vt̄ per Alex. l. si q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l. per hanc. C. de tempo. ap. C. opp. quod diffinitivā q̄d habeo a te possum vt̄ te iniurio: vt. l. si post mortem. §. de cōtratabu. Sol. bene postum vt̄ contra alium te iniurio: nō cōtra te. facit. l. amicis/ §. in. l. omnem bonozem. C. q̄n̄ p̄ no. non est neces. r̄. l

- a **Alit** pretor. de ca. di. vide Joā. an. in. c. j. de obli. ad ratio. c. i. ma.
- b **Amiſſione**. ad declarationem huius legis est vt dicitur Bartol. in extrauagan. qui sunt rebel. in versicu. ex tenore.
- c **Dispu** tati. vide Bal. in. l. j. in. ix. qd. C. de her. instit. l. 2. in l. j. in. xj. coll. C. de fac. san. ec. cle. 2. in. l. gallus. §. 2. quid si tā tum. de lib. de. 2. post. bu. 2. ang. in. l. si cum dotez. §. si pater. §. fo lu. marri. 2. in. l. ex. fas. cto. §. ex facto. j. ad trebel. in. dispua. §. icipit. q. nonie ban nitus. vide Bal. in. l. iij. in. pen. colā. C. si pen. app. moxinter ue. 2. Sal. in. l. j. C. d. here. insti. l. v. in. ff. de insti. et iur. 2. vt que dicitur l. ij. de rez. q. re. de post. Bar. 2. qd. not. Bar. in. l. cū mu her. solu. matrimo. 2. 3mo. in. l. si cum do. rez. §. si pa ter. in. prin. c. 2. Bal. in. c. dno. guerram. l. hic instur. l. comra. deinde in. c. con. sue. re. alleg. gl. hic q. lex pōt. p. furto quē banire vel ad mortem dammare

l. si minoris. §. de admini. tur. si bene inspicatur.

Am qui. In inter. gram res. titutio non transit ad des. fensozem sine mandato.

Ator. Denūciatio ei? qui non hz ius alienum bonifidet. Idem etia contra bonifidet. contractū mī noz restituitur. h. d.

Curator. Si per restitutor. nem. a parte con. tractus receditur potest ille contra quem agitur a toto recedere. h. d.

Inoz. Restitutor. non videtur restitutor. pncipi. palis. hoc dicit.

Minor. Per restitutorē nō deat nisi quatenus facere potest. vide glo.

Mulier. Adversus pactum circa dotem appo. sitū minor restituit. h. d. **Quirit** glo. de quibus rebus loquit. Rñ. q. pōt. intelligi de iure antiquo. de iure nouo. tenet illam q. loquitur de his q. seruandū seruari nō possunt. in quibus minor restitutor. de iure si paritur grande damnum.

Unius. Ad iure re. stitutor. actio in. pūst. in. d. bitozem in eo statu in quo erat tēpore nouationis. h. d. **Opp.** j. de fidelit. l. si titius. Sol. stud. p. per fraudem creditozis. **Opp.** q. p. tor. debitor. nō fuit liberatus. vt. l. j. in. f. de noua. Sol. gl. dic. vt. in. ca. **Opp.** j. ad velle. l. debitur. §. si. Sol. lu. vt. in. glo.

De capite minutis. Rubrica.

Dei est de restitutorē in inter. gram que fit a pretore concedente a ciones ad hoc. vt. §. in. tu. de do. lo. 2. in. ff. qd. me. can. s. Itē de resti. tutione que conceditur per officū iudicis. vt. in. ff. de. Est quedam alia restitutor. que fit a pretore resti.

tuente actionē ipso iure: vt quando prima actio perit capitis diminutione: de qua loquit iste titu. 2. j. declarabo.

Apitis. **Opp.** j. ad macedo. l. quarta. §. in. Solu. in. rellige hic immutatur statum facto boninis interueniente: vt. in. glo. sa.

Erinet. Hoc edictum habet loc. cum in capitis diminutione que salua ciuitate contingit non in alijs. h. d. vt. ibi. dicit. **Hoc** edictū hz locū in minima capitis diminutione tñ. h. d. **Mo. ter.** qui dicit neq. possint penitus conueniri. q. illi qui amittunt ciuitatē cōueniri non possunt. facti ad id quod dicitur in. l. amissione. 2. in. l. tutelae. in. ff. c.

Ait pretor. **Primo** qro quā restitutorē continet iste tit. **Respon.** glo. no. debes scire q. fm. rigorē iuris qm. aliquis cap. pite minuit vide alios hō. 2. id a pma obligatio ne 2. actione liberat. vt. l. j. l. p. r. §. si. q. naturalit. ter. 2. vere est idē hō. pretor. qui equitatē naturalē sequit. **Hoc** edictū restituit cōtra eū actionē pū mā vt. l. vel in. factū. **Quero** scdo i quo differit hoc edictū ab edicto qd. cum eo. **Rñ.** per hoc restitutor. actio in capite minuto. vt. dixi. per illud hoc actio restituta limitatur: vt. in. casibus ibi expressis non deat nisi quatenus facere potest. vide glo.

Ibi qui. **Capitis** diminutio non liberat que a naturali obligatione: nec euz impedit post ciuitate obligari. h. d. que casum no. **Capitis** diminutio nō tollit actio. **nes** ex delicto descendentes. h. d. et licet gl. vacillet in intellectu huius. §. tamē debet intelligi de actione naturali 2. etia ciuili: vt. l. eo. l. tutelae. §. iniuriarum.

Ei qui. **Arrogante** non restituitur actio. **hoc** edictum. hoc dicit.

Iberos. **Arrogante** patris su. **Emācipato.** **Emācipatio** de ca. pitis diminutio contingit. Itē q. caput nō hz illud nō mutat. h. d. **Bannitus** nostri tps: an equiparetur depoz. tato. vbi qd. sic est bannitus imperij: quia perdit ea que sunt iuris ciuili.

- 1 **Bannitus** alicuius ciuitatis nō pōt. nisi iura illius ciuitatis: duo requirunt vt illa amittat.
- 2 **Bannitus** quo possit facere testamentum heres sit situi 2. succedere ab intestato.
- 3 **Bannitus** alicuius ciuitatis nō pōt. nisi iura illius ciuitatis: duo requirunt vt illa amittat.

Diffione.

Qui deficiunt. **Qui** ciuitatē romanā per. dit capite minuit. h. d. in. hac. l. in. ver. q. deficiat. vide casus 7. q. ex bāntis equiparant. depoz. tatis. nā depoz. tati amittit oia que iuris ciuili sunt: vt. hic in. prin. 2. in. ver. relegati. ita ex bānti hoc est q. deficiat ab his sub quoz. imperto 2. iurisdictione sunt pōt. ea q. iuris ciuili sunt: vt. hic in. ver. q. deficiat. 2. sic videt. p. pari. q. l. q. est in. §. relegati. insti. qui. mo. in. pa. po. sol. **Ego** tñ. de hoc disputat.

nam qstione. **Prima** q. incipit. **Quene** ciuitatis 2. 2. determinat si q. ille qui est ex bāntis imperij equiparatur depoz. tati: 2. p. dicit ea que sunt iuris ciuili: vt. hic. 2. ita intelligit iura noua q. dicit ban no imperiali subiacet. hoc est iura ciuili p. dant. vt. in. aut. itē nulla cōmunitas. de episco. 2. cler. 2. in. multis alijs. sed ille qui est ex bāntis alicuius ci. uitatis vel regni non perdit ea que sunt iuris ciuili: sed ea que sunt propria iura illius ciuitatis vel regni: sicut hic nō perdit ea que sunt iuris ciuili cōmunitas oibus gentibus: vt. l. quidaz. sum. j. de pe. sed ea que sunt propria ciuili romano rum ille perdit. Itē ex bāntis ciuitatis alicuius pōt. ea que sunt propria ciuitatis illius: non ea que sunt cōmunitas omnibus qui sunt sub romano impe rio ita tenet. §. de are. in. l. ex. fact. §. ex. fact. j. ad. reb. **Adheret** dum tñ. est q. ad hoc vt talis ex bā nitus perdat ea que sunt ciuitatis illius duo requi runtur. 1. q. ille fuerit inobediens et auferat ab illius imperto cui subest: sic est ex bāntus. Itēz q. in hostiū numero se cōferat. **Prima** duo ponuntur hic. **Conferre** autem se in numero hostiū. **Inter** ligo vbiū. q. est talis bāntus qui per formam sta. tuti potest impune offendere. nā qz statutum pmit tit eum offendere impune: ite sibi bellum: 2. habet eum pro hoste. vt. l. hostes. l. de. capti. l. iij. in. ff. ad. legē. con. de. sca. sed si est ex bāntus: nō tamē habere vt hostis: nec possit offendere: for. ma sta. tuti: tunc nō dicerem esse perdidisse ea que sunt ci. uitatis sue. **Et** ex predictis sequit. deffio multa rum. **Questionum** de quibus cōuenit dubitari an bannitus possit facere testamentū 2. an possit insti. tuti. an succedat ab intestato. 2. similia. nā si loq. mur de bannito qui nō potest offendere impune nō est on. dium: q. nihil perdit. Si de alio 2. tunc si quidem vellet facere testamentū vel instituire in testamē. to valido tñ. fm. statutū illius ciuitatis sue cuius iura perdidit non valeret: sed si fieret de iure cōm. muni valeret: quia iura cōmunita nō perdit. **Es** dem modo si hereditas ab intestato delata sit fm. formam illorum statutorum non capir: secus si de iure cōmuniti: licet tamen ea retineat que sunt ius. ris cōmuniti: tamen volens petere coram iudice non audiretur: vt. j. titu. j. l. sed si per. pretorem. §. sed si dum decreto. 2. idem dico per omnia in his que sunt effecti hostes ex vigoze alicuius refozma. tionis vel ipsa. l. lara. vt. hac. l. viciur. **Quero** li. cer. si perdat ciuitatē et ipsi non possint petere nec acquirere: an alijs teneantur vt ipsi possint conueniri. **Dicam** statim. j. ca. l. tutelae. in. ff.

Hunc respiciendum. **Capitis** d. **minutio** q. iuris publici sunt non perimit. h. d. cum. l. seq. **Agnatio** est nomen iuris 2. capitis diminutio. **ne** tollitur.

Water 2. filius sunt nomina appellatiua nature 2. capitis diminutione non percuti. **Bastardus** natus de nobilitate patrimonio: an dicatur nobilis de patrimonio. **Bastardus** quando cōtinetur appellatioe illoz. rum de domo. **Qui** veniant appellatioe filioz. de domo.

Quando impunitas delicti pen. it. ex. r. in. secus. **And.** **Poma.** **Item** q. bannit. s. non dicitur tur. hostis nisi indicatur mox a statuto. vide **Dicam**. l. velle. ff. de iusti. 2. iure.

Offera. sed vtrū stāte tali statuto possit bannit. tus femel occidere. **Bald.** **ter.** nec q. non p. ibi. nor. p. ibi. nor. C. de ser. ff. qz non est in bann. nō sūip. p. facit. l. iij. ber. ad. leg. gem. aq. l. quod bene. si esset bā. n. utus non tamen bay. here. 2. vide quod non. **Bald.** in. aut. et. omnino. C. ne vroz. pro. ma.

Testamentum. An bannitus possit facere testamē. tum. **Vide** Bartolus. in. l. j. C. d. here. insti. adde quod dixi post Barto. in. l. a. viciur. de re. iudi. et. uor. **pulchre** Barto. in. l. i. q. a. de his qui sunt sui vel al. iur. 2. Aug. 2. **Amo.** in. l. gallus. §. ille casus. de libe. 2. posthu. 2. **Bald.** in. l. j. in. xj. colum. C. de here. insti. 2. ibi Barto. 2. an eis succedatur. vide **Bald.** ibi in. ff. Sed an depoz. tatus prescribat. **vide** de **Bald.** in. ff. de pa. constan. in. prin. in. versu. cum. semper. vbi dicit q. nullo tempore prescribit: quia a iure ciuili est penitus alienus. l. j. hi. quibus. de. legat. iij. 2. quia pro mortuis habentur facit quod not. in. l. j. C. de here. insti. 2. in. l. gallus. §. et. quid. si tantum. de. ff. 2. posthu. 2. forte ciuiliiter possidere nō potest 2. sic tali exilio etiam cepta viciur. in. d. terrumpitur 2. an statutum cōmpendat bannit. eos. vide omnino **Bal.** in. l. cum. mulier. in. vij. col. ff. sol. mat. 2. an defuncti esse cūtes vide per **Bar.** in. l. fina. j. de leg. cum. ff. adde an bannitus possit facere testamentum. vide **Bal.** const. c. xij. lib. iij. 2. ccc. xxx. eo. lib. 2. quid de damnatis ad perpetuū carcerem. per eundem const. c. xij. lib. iij.

Andreas **Poma.** **Testamentum.** **Uel** **Lepo.** const. lxxvi. incipit. circa. j. dubium. volu. j. **Tutelas.** 2. vide questiones decisas per pnci. batus. l. per **Bal.** in. l. generaliter. de epif. 2. cle. **Andreas** **Poma.** **Dicam.** **Vide** **Alex.** **coff.** **ij.** alias. ij. in. v. 2. vij. colum. j. volum. **Seli.** in. proe. decre. in. ij. colum. 2. in. c. in. presentia. in. ij. colum. de probet. **Barba.** const. lxxvij. colum. xxx. volu. j. 2. consilio. xvij. colum. v. volumine. j. domi. **Anto.**

h. R. h.

* Pro concordia. Adverte qd Bar. in hoc. §. sed qd simpliciter vult qd rescindens quod datur ad rescindendum obstatulum prescrip. debeat peti de nec essitate ante qd intente rescissio nec ante coepetit rescissio. contrarium tamē voluisse allegatur in l. in honora. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici. Ideo nimirum si potest agi sine illa rescissione: et sic non contradicit.

a. Ad dicitur rēpus. Alde in l. quō tēpore. C. de resti. in d. ubi p. l. y. et Bal. que pbatio requiritur in primo iudicio an sufficiat summaria.

- 1. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 2. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.
- 3. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 4. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.
- 5. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 6. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.
- 7. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 8. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.
- 9. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 10. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.
- 11. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 12. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.
- 13. r. §. sed cum restit. §. ff. de ac. et obliga.
- 14. Sed pro concordia in veritate Bar. in dicro. §. sed cum restit. §. non restit. nec contra rium in d. si uete: s; distinguit aut loquitur quando prescrip. p. tū fuit in actide rea li: et tunc d. a sit opt. cōmunit. et quod dicit in hoc §. sed qd simpliciter et ratio est quia oīs tunc perdidit oīs ne ius suū ergo non adest aliū quod sanū damentuz ubi radice tur iudicium aut loquitur in actione personali prescripta quo casu remanet adhuc fundamētum. ex quo potest fundari iudici.

Sed quod simplr.

Beneiter hoc inedit fm lec. quam intēdo tenere. Qd disponit de tpe absente intelligit de modico tpe qd excurrit postea si in eo quis nō fuit negligēs qd arbitrio iudicis de terminabit. p. d. c. l. seq. et diuidit in

quatuor partes. Primo ponit dictū. Secō illud declarat. Tertio illud pbat per rōne. Quarto illud deducit in practica. Itē ibi: ut si fm lectu. quā res neo. sed fm lec. glo. itē ibi incipit: ibi nō quādoq; cum q. tertia ubi in l. nō emm. quarta ibi rōrum q. ¶ In ter. accipiendū est: id est accipiendū est cum ista adiectione postea. scdm P. sed fm glo. illa verba erant in edicto qd nō habemus. ¶ Itē. §. legi tur in prima parte tribus modis. Duobus modis fm glo. tertio modo fm P. et melius et no. in secū da parte legitur duobus modis in gl. In. l. i. r. iij. parte nō est variatio aliqua. Regemus ergo p. partes: postea examinabimus materia. ¶ Opponitur ad principium: quia ista verba postea non repetiuntur in edicto. Sol. dicit glo. fateor. sed erant in quodam edicto quod non habemus: et erāt quezdam verba vt ponuntur in glo. quam vide. et illud quod glo. dicit qd si fuit absens per. xx. an. nō tamē restituitur totū illud tēpus: intellige quādo quis fuit lesus vfucapione triennij: licet enim per. x. annos fuisset absens: tamen solum triennium eum lesit: et sic solū istud tēpus restituitur: secus si fuisset lesus in prescripione. xx. anno. quia totū illud tēpus restitueretur eadē ratione fm hanc lectu. no. vide gl. que no. j. p. bec dicitio postea denotat modicū tēpus. et sic indicat ad qd. de tēse qui dicit aliquē possessioe tunc tempore et plus. quā q. hic examinat Bull. Ego examinaui in l. cū fur. t. j. de in lit. iura. l. y. ponit in l. i. quis in suo. C. de inoff. testa. et iij. in l. c. l. i. q. i. q. i. q. i. q. i. ¶ Secō no. glo. hic qd ubi l. nō distinguit. nos m. distinguiemus. qd dicit in l. de p. rō. de pub. ¶ Et cū modo legi in gl. vt ista vba postea erant postea in edicto postea in l. j. §. e. Et ad illa verba cōtinuant qd totū diuinae est. Dicit ergo fm P. qd ista verba postea non sunt vba edicti: sed iuris con. dicitis qd dicit. §. simplr postea de absenti bus vel alio modo impeditis o; intelligit cum hac adiectione postea qd adiectione ad modicū tēpus referē. et bec lec. magis placet. Et quo. not. qd vbi cum q. statuitur aliquid de absentibus vel aliter impeditis intelligit adiectione postea: qd est valde no. et eadē rōne paratē dicendū qd leges qd dicit absentē intelligit ab eo die quo incipit absē esse. vt. l. abesse. §. eo. de d. et intelligit antea. infra illud modicū tēpus quo se preparat ad eundē p. ista ter. et arg. l. si pecunia. in p. d. j. de p. d. od. cau. Et hoc etiā dicit qd illud qd dicit in gl. in l. diuis. §. de in integ. resti. qd ille qui est lesus in p. d. die. j. vñ die debeat petere restitutionē. intelligit: post illud modicū tēpus qd sibi datur ad preparandum se. ante em nō dē negligēs. casus est b. ¶ Sum res peditus de pma pte. venio ad scdm partem. ex quo no. j. qd modicū tēpus in quo qd dicit se pparare habet. p. absentia. vt sic possit petere restitutiōe: et in hoc oēs concordat. Sed j. ad qd impetret ista restitutiō in hoc sunt lex. diuersa: quia Bul. et Jo. dicebāt restitutionē cōpetere vt subducit de medio tpe vfucapionis ex quo cepit abesse. sine se primū: sine secundū: sine vltimū. Alar. Pla. et alij dicebāt restitutionē peti ad rem ipsam: et sic glo. sabant ipi. sup verbo restitutionis. pro Alar. et sequētibz.

sequētibz. facti. j. l. p. r. §. e. qd qd. et j. de condi. ob causam. l. si mulier. r. l. licet. §. de iure do. p. eis videf casus. j. eo. l. ibi: ut si fm lectu. quā rōrum videf casus pro Bul. et Joan. §. de procura. l. qui proptio. §. item querit. vbi videf qd debeant esse duo iudicia. Primū rescindens quod tollit obstatulum vfucapionis. Secundum restitutorij. i. quo repetit res. pro hoc videatur casus. j. eo. l. si quis stipulatus. vbi restituit actio non res. Veritas est ista restitutiō est in p. d. statum repositio: vt. l. qd si minor. §. restitutiō. §. r. ij. aut ergo p. absentiam qd fuit lesus in perdenda possessione et dicit: et tūc per restitutionē consequit vtrumq; et erit vñ iudiciū. vt. j. o. l. ait p. rō: §. itē et. aut p. absentia nō fuit lesus in possessione: qd ante eaz p. d. dicit: sed fuit lesus in p. d. tione dñij per vfucapionem: tunc restitutiō reponet eum in p. d. statum vt habeat res vendicationes: sicut primo. Ad autem restitueret res: qd eam non habebat: vt. l. si quis stipulatus. §. eo. Illuc ad propositum in ter. ponit qd ante absentiam quis perdidit possessionem: sed vfucapio fuit cōpleta in absentia vel infra modicū tēpus. merito nō restitueret ad rem: sed vt subducit obstatulum vsu capidō de medio. Et sic est vera opt. Jo. d. Bul. per istum ter. hic in l. nostra. Et p. dicitis habes modū formā d. libellum: qd infra clarius dicit. ¶ Venio ad tertiā partē hic dicit qd ille qui differt et est negligēs nō debet aut dicit. qd quomodo hoc intelligit pone t. vfucapionem completam esse in presentia per modicum tempus: sic oīo negligētia: an et dabitur restitutiō vt tempus absente subducatur. In hoc sunt opinio. inter glo. nostras predictas. Dicebāt: Alar. Pla. et Alder. nullo modo restituentur: et hoc probant ex isto textu qui dicit simpliciter euz qd differt non esse audiendum. Joan. et Bulg. dicebant eum esse restituendum vt subducatur tempus absente de medio: et tantum minus quantum fuit illud quod excurrat in negligentia: sic intelligunt hic dum dicitur eum qui differt non restituentur: scilicet ad totum tempus. glof. nostre tenent opinionem Joannis et Bul. hic. et in l. quod tempore. C. de resti. mill. et in l. de actio. §. rursus. et Dy. sibi. idem tenet. Petr. dicit. l. quod tempore. tenet opinio. altoz. et l. y. sequitur eum et Bul. hic. et etiam oīs Jaco. but. tenebat glof. nostras. videat minus ergo rationes pro vtraq; parte. Et ad examinandum istam questionem pono rationes que faciunt pro Alar. et ad eas etiam singulariter referēdo. secundo ponam rationes Joannis et ad eas etiam singulariter respondebo. tertio ponam rationes et solutiones doctorum et eas damnabo. quarto et vltimo dicam et ponam quid mihi videbitur. Et primo iste. §. facti pro opinione Alar. qui dicit non restituendum simpliciter. et glof. respondet non restituendum: scilicet ad totum tempus: sed tūc minus quantum in presentia fluxit. ¶ Cōtra hoc facit: qd ter. dicit simpliciter non audiendū: quod sequitur pollet vniuersali. vt. l. si pluribus. j. de lega. secūda. Solu. hoc verum nō restitueret prius intellectus: quod esset vt patebit ex ratio nibz contrarijs. ¶ Secundo negligentia circa

vnum nocet circa aliud. vt in quere la in qua adhibita negligentia p. uat hereditate. idem in negligentia adhibita circa petendam bonorum possessionem. vt. l. scdm. in fi. C. de inoff. resti. §. o. ibi loquitur in volētibz acquirere: secus autē in per dendo vt. l. item si res. in p. d. i. quod ibi notatur de alie. iud. mut. causa f. p. ca. ¶ Tertio videtur casus. §. p. r. §. si damni. vbi negligentia adhibita in secundo decreto dato in presentia prima restitutione: que compecebat contra primum decretum datus in absentia. Respō. ibi fuerit duo scilicet negligentia parte et factum iudicis. qd factum iudicis par tibus esse videf. vt. l. j. C. si in cau. iud. pig. r. C. de cauc. l. i. ob causam. et j. de euc. l. si plus. §. j. hic vero fuit vnum tantū scilicet negligentia partibus. ¶ Quarto tps cōpletur a die reuerfionis. vt. C. de tēpo. in integ. resti. l. si. sed computando tps isto modo non potest petere restitutiōnem in integ. ergo r. Sol. gl. qd ibi dicitur a die reuerfionis subady di et lectionis cōplet. scdm glo. ibi postea. et etiam hic. et sic tempus restitutiōnis adhuc restat. ¶ Quinto post qd fuit presens potuit agere p. se: sic erat tunc ius cōmunit. et sic nō datur et restitutiō. vt. l. in cause. §. de minoribus. Respō. illud verū nō in per dendo illo iure fuerit lesus. vt. l. j. in fine. §. de dolo. Lesus autem fuit proprie tempus prime absentie: que si non fuisset nō esset cōpleta vsuca. ¶ Sexto ille non debet restituere: qui eodem modo fuisset damnificatus si p. sēs fuisset negligēs. vt. l. antepenult. §. eodes. sed iste huiusmodi: qd presumitur quod olim fuerit negligēs cum hodie sit negligēs. vt. l. si qui. C. de adul. et arg. l. cum quis. C. de natura. l. y. ber. et l. moueo. C. si feru' eppozta. vt. l. j. §. si magistratus. §. de magist. conuent. et fuit ratio. ¶ Sed res spondeo qd in l. si qui. r. l. cū qd. sunt casus speciales. Ad illud vero generale qd retro presumitur tale fuisse. respondeo qd non procedit quando presens status habet retro per aliqd tempus contrarium necessariam consequentiam seu voluntatem. exemplū licet res hodie sit serua non tamen presumitur retro fuisse serua: quia retro est dare de necessitate aliquid tempus quo retro fuit libera. vt. l. si qui. §. si quera tur. §. ser. ven. et nota. per gl. et doct.

¶ Dicitur b. Alde Paul. de cast. in l. diuortio. §. itez non solum. ff. sol. matr. vbi refert qd ista opt. cōmunitur tenetur.

posset pervenire ad diffinitivam etiam...
hinc non cōtēta. quod tangit hic in glo. ibi 2 quia tñ in pñtū statum restitū. vide q̄ est abſente parz...

Impe? dire ne ley deref. Ad hoc vide omnino p Aldoder. post bart. in l. j. q̄ dicitur j. q̄ appell. ff.

mi reditus minueret de tēpore petente restitūto nis in integrum. fm̄ predictam opt. 2 sic opt. Bull. videtur contra casum dicti. S. ¶ Ad ibi videtur sic...

petende restitūto nis. Ratio: q̄ nō potest dici ve/ re negligens: licet aliquo tēpore steterit q̄ nō fue rit conquisitus: forte cogitabat vel preparabat se...

no. q̄q̄ ergo propter abſentia etatem vel aliam iustam causam quis leditur: quia perdit possessio nem tantum. 2 tunc ad illud debet peti restitūto. vt. l. ait pretor. §. item et. §. eo. 2 tunc non habebit aliud necesse. p̄bare nisi. p̄pter abſentiam se perdit...

ne hereditatis nec potes dicere qd hic loquitur de prescriptio. r. r. au no. seu longissimi temporis fm gl. quia ista erat in cogita scdm ista te pora. quod no. idem no. in. l. qui occiderit. j. ad leg. equi. postea dicit in. l. in omnibus. j. de actio. r. oblig. Ad contrarium respondet gloss. notabiliter et intelligit qd habebat iusta causam credendi se hered. et sic habetur pro titulo quo ad vsuca ptozem r. prescripionem. vt. l. celsus. de vsucap. **M**ora hic diligenter qd licet iustus error habeatur pro titulo quoad prescripionem vel vsucapionem: no iamen habetur p titulo quo ad excludendam petito nem hereditatis. Scdo oppo. qd em pro. non possit conueniri quia est habiturus regressum cotra posses sozem. vt. l. sed si lege. s. item si rem ij. j. de pet. here. Sol. intellige qd no erat habiturus regressum proa pos sessoz vel possesioz erat malefidei. **D**octor: qui debet habere salarium annuu si abest causa reipubli ce nihilominus habet salarium.

Eum quoqz Absens cau cetur situitur vt perinde percipiat scdm ad ac si presens esset. h. d. Vel scdm absens restituitur capiat legatum quod amittit propter conditionis de facta. h. d. **Q**uero pro declaratione ad quid restituit. **S**ol. dicit vt pecunia capiat. non autem vt restituitur actio: quia eam no amittit. **Q**uidam alij moderni dicunt qd restituitur actio. no enim est lesus in pecunia: sed in hoc: qd deficit conditio: ideo restituitur ad hoc vt habeatur pro impleta: ex hoc competeret actio. **Q**uod ergo hic dicitur restituit. s. vt legatum capiat sibi relictum: et sic competit actio p eo. **O**ppo. si no fieretur per euz habetur perinde ac si esset impleta. ergo de iure com muni potest petere legatum. vt. l. qd concubinam. s. vxori. j. de lega. ij. r. de conditio. r. demonstra. l. si quis ita. **G**loss. soluit concedendo cotra rium qd hic restituitur de iure com muni. vel dicit qd ibi impediatur p aduersarium v. r. **T**u tamen dicit qd hic loquitur in casu in quo impedi dicitur esse in Italia. ideo no des bebat habere legatum: quia aliter vius fauore erat hoc adiectum. vt. l. scdo. in princip. j. de annu. lega. r. de conditio. r. demonstratio. l. illis libertis. r. quod not. C. de leg. l. j. ppter privilegium tamen militis res

stituitur: vt hic. **C**eterum ista lex facit p docto ribus qui debebant habere salarium annuu: nam si abisset causa reipublice nihilominus debent ha bere salarium. ad idem. l. si quis stipulatus. j. eod dem. **S**ciendum. **R**estitutio ex hoc edicto non fit vbi qd certat de luero cum alterius iustitia nec fit ex fictione postliminii cum postlimi nium non porrigatur ad ea que sunt facti. r. cessat restitutio vbi equitas cessat. h. d. cum duabus legibus sequentibus. **M**ot. restitucionem non co cedit vt quis lucretur cum damno alterius.

Enigz Summata est cum preceden ti. **M**ot. qd sine possessione non procedit prescriptio. **C**rem not. qd possessio est facti. **C**rem not. qd postliminii non habet locuz in his que sunt facti. **E**t sic no. qd possessio non restituitur per postlimi nium. **B**ar. **F**ictio cessat vbi cessat equitas. **P**ossessio quando fit iuris r. quando fit facti. **F**ictio vniuersaliter fingitur in his que sunt facti: raro vel nunq in his que sunt iuris. **F**ictio est triplex. **F**ictio postliminii vt lo cum habeat quid requi ratur. **P**ostliminium habet duo capita.

Et vtilem **M**ot. qd fictio cessat vbi cessat equitas. **I**tem no. qd primus dominus no per dit dominium nisi alteri acquiratur. dicit in. l. si ego. s. de nego. gest. **C**ontra gloss. que dicit dominium esse in pendent oppon. j. eod. l. sit pteroz. s. item et. **S**olu. vt ibi. **O**pponi. de. d. l. sit pteroz. s. hi qui. r. j. de vsuc. l. si is qui pro em ptoze. r. l. iusto. s. fina. sol. dicit gloss. hic per se pos sidebat. ibi loquitur de possessione quam capto habebat per subiectas personas. **O**pponi. j. de vsuca. l. ceptam. **S**olu. regula est qd prescriptio fit ne possessione non procedit: fallit in aliquibus ea sibus vt ibi r. l. rerum mixtura. s. habeo. eodem tit. tu. r. per Dyn. in. c. sine possessione. extra de regulis iuris. libro. vj. **C**rem opponit. dicitur hic qd possessio est facti. **C**ontra imo iuris: vt. l. peregre. in prin. de acquirenda possessio. r. l. possessio. eo: titulo. r. not. in. l. in princip. eodem titu. vbi dicitur finitur qd possessio est ius in iudic. r. sol. conces do j. qd possessio est iuris. tamen quedam habet in se multum facti r. parum iuris. quedam multum iuris r. parum facti. quedam multum iuris r. multum facti. gloss. hic tangit. r. in. l. i. C. de acquir. pos. qd examinare est longu. dico plene in. l. si is qd pro emptore. j. de vsucap. **O**ppo. hic dicitur qd fictio postliminii non fit locum in his que sunt facti. r. gloss. not. generaliter non fingit circa facta. **C**ontra vt plurimum fingitur circa facta. na fini git natus ille qui no est natus. r. l. qui in vtero. s. de sta. ho. **F**ingitur retro fuisse quis in ciuitate. vt l. retro de capti. **E**t esse in ciuitate est facti. **F**ingit viuere qui est mortuus. vt. l. bello. de excusa. iuro. r. tamen

q tamen est facti. **F**ingit mortuus ille qui viuit in grediens monasteriu damnatus: o epozatus r. s. miles. vt. l. deo nobis. C. de episc. r. cle. r. l. si necesse. s. si depozatus. de bo. li. **F**ingitur pecunia numerata r. a me ad re. pfecta. vt. l. singularia. j. si cer. peta. **F**ingitur facta traditio rei. vt habuistis in. l. solu. ta. s. sol. j. de pig. actio. r. in omnibus co similibus casibus. **E**t istud est verum r. ideo ego dico qd p fictio vniuersaliter fingit super his que sunt facti. **R**aro vel nunq super his que sunt iuris. vbi pot inducere fm veritatem: r. ideo in omnibus non est fictio. **E**xemplum in aut. sed episcopalis. C. de episc. r. cleri. **C**rem exemplum in his qui infamat ipso facto. vt. l. j. de his qui no. infra. **L**um emi pot facere fm veritate non facit fm fictione. vt. l. qz ratio. de cond. insti. **C**Ad do ad ppositu pro ino intellectu huius legis r. ad euidencia rei scias qd triplex est fictio. **S**icut enim naturaliter aut alia qua res que no est in esse. p dicit. **A**ut producta de struitur: aut vno modo producta transfert in aliu. ita per fictione quedam est fictio in iudicia vt qn fingit esse qd non est. quedam est fictio priuatiua vt qn fingit no esse qd est. quedam est fictio traslati uari quando id qd est: vno modo fingitur esse alio modo. **E**t ista tertia pertinet ad legem nostram. r. est nostra materia cu fictio postliminii fingit euz q re uertit hodie. retro fuisse in ciuitate. vt. l. retro. r. l. postliminii. in prin. j. de cap. **I**n hac fictione scie di est qd ad hoc vt lo cu habeat requiritur primo qd subit equitas. vt. d. l. postliminium. qua cessant r. cessat fictio: vt hic. **I**te requiritur extrema habilitas: habet enim hoc fictio duo extrema. extremu a quo r. extremu ad quod. **E**t si aliqd istozu extre moum esset inabile cessat fictio. **E**xemplum rati habitio retro rati habitio: sed si hodie cum ratiu habeo non posset negotium geri rati habitio non traheret retro quia est defectus extremi a quo. vt l. honozu. j. rem ra. ba. **S**imiliter legatarius fingi tur dominus retro a die mortis testatoris. **S**ed quid si hodie cedente die legati res est perempta. **E**te non potest fingi retro: qd est inabile extre mum a quo. vt. l. hinc scripture. j. ad leg. aqu. facit j. de verbo. obliga. l. eum qui. in fin. et. l. quoties. de nouationibus. **C**rem vides qd donatio facta a viro vxori confirmatur morte r. retro rati habitio. vt l. donationes. C. de dona. inter virum r. vxor. quod intelligitur qm ad fructus no qm ad dnuum: qd qm non potest fingi retro: constantem matris motio quo tempore fuit facta donatio: ergo non potest fingi retro questum: quia est defectus ex tremi ad quod ita not. in. l. ij. C. de inoff. do. licet quedam gloss. dicant contrarium. **C**rem aliud exemplum. s. eo. l. ab hostibus. s. j. na natus apud hostes si reuertitur no bz iura postliminii simplr. **R**atio quia ibi deficit extremum ad quod nunq enim fuit captus. **C**eterum sciendu est qd post liminiu habet duo capita. **U**nu fm veritatem: qz colpo qd captus reuertit recuperat fm veritate omnia sua iura. **S**cdm est fm fictionem: qz fingit retro fuisse in ciuitate. vt. l. retro. r. l. postliminii. j. de capti. **C**ertio est sciendum qd possessio ha bet plurimum facti quam quis habet per se r. eam

non recuperat statim cum est reuer sus nisi eam apprehendat. vt. l. cum h. redes. j. de acqui. pos. **Q**uoz ita tim no recuperat cu reuertitur ap pareat qd non potest fingi retro pos sedisse: qz est inabile extremum a quo. **E**t hoc est qd voluit dicere ista gloss. cu ea que sunt facti non reu perant eo reuertente postliminio: ergo non fingitur retro possedisse r. vsucapisse. **S**ecus in possessione qua quis retinet per aliu. **E**xplu in possessione qua retinemus filiu vel per seruū in ca pecuniaria. illa eo ipso qd reuertit era ignozantia acqui ritur sibi. merito fingitur retro vsucapisse: qz est habitus extremoz. **E**t hoc est qd glo. ibi dicit in solutio ne sibi ibi per subiectas personas. r. ita est ratio eorum que habuistis not. s. eo. in. l. ab hostibus. s. j. de eo qui nascitur si non reuertitur cum prius q reuertatur no potest fingi legitimu: qz deficit extremu a quo. **D**e habitate extremoz tangit **L**y. C. de sen. pas. l. fr. r. hanc materiam plenissime declarat in. l. si is q pro emptore. j. de vsucapio. r. b materia fuit qd pmo repeti existisset scilicet.

Stante constitutione epi q qui non soluerit legata infra tres men ses sit excommunicatus: si agatur contra filium quod non soluit lega ta r. producatur testamentu ex hoc non probatur excommunicatio sed debet probari ipsum non soluisse. **T**ertus conuincit ad hoc vt qd dicitur r. possit perueniri ad secundum decretum debent requiri amici.

Res ait proz. **H**ic incipit tractatus de exa minare scdm caput edi cti. r. breuiter hoc intendit. qd qz act qd hinc ppter sua abentia cu no esset defensus in inregru restituit. **I**te qd dicit aliquē no defensus bz pbare. h. d. r. ponit prima verbo materialr. **C**etero ad vers. bec aut. dicit qd situtio epi qd no soluerit legata infra tres mēses sit ipso facto exco m. **A**go qz no soluit legata pta rui r. pbo restitui. **Q**uerit vtr sit p bata exco m. certe no: qz debeo pbare te no soluisse. ita dicit **I**mo. ef. de cō. c. sup. qd. **L**y. tangit aliqua liter in. l. ij. C. de iur. e. empbyten. ca sus est in. l. hoc iure. j. de verb. obli. r. ibi examinaui plene. **C**etero ultimo no. p. h. c. l. r. gl. q est in. l. bec aut. j. qui. ex cau. i. pos. ea. qd ad hoc vt qd sit ver. e. p. p. p. possit perueniri ad

Cetero ait proz. qd dicit. l. ij. s. pe. j. iud. fol. Bal. i. rub. d. sic. edictio. An dicitur barba.

secundum decretum quod debeat requiri amici quod examinat l. vi. in l. ca. ppo nas. r. C. de bo. au. iudi. pos. ego plene in. l. si finita. s. iulianus. j. de dam. infec.

- 1 Practica citandi amicos ad defensionem alicuius.
2 Magistra ubi est causa intentionis alicuius qui dicit debet probare.
3 Furiosus dat restit. r. aduers. eos.

Argo. C. mor. ista lege ex qua colligitur practica quod fiat pcomit quod quicumque vult defendere talem copare. not. per gl. in l. hec autem. quibus ex cau. in pos. natur. C. r. e. ca. m. ca. m. quod vbi dicitur quod intentionis alicuius ille que dicit debet probare. nam hic per restitucionem contra absentem: quod non defendebat. r. sic videt casus ad questionem de constituto epi. de qua dicit in l. pri. s. hec aut. r. e. ca. m. furiosus r. aduersus eos dat restitucio sicut concedit absentibus r. contra abentes. facti. j. de fidel. l. mar cellus. r. ibi not.

Et pretor. Extra rem qui ex causa seci age de potestatem non facit in integrum restitucio conceditur. h. d. s. ius usufructus quasi possidet respectu dñi non quo ad extraneu. Is autem. Captus ab ho usufrucapere r. reuerfus ad hoc non restitucio: sed restitucio vt fructus recuperet. h. d. C. opp. q. possessio non recuperatur a captiuo redente. vt s. eo. l. dencg. r. l. cum heredes. de acqui. pos. s. solu. non recuperatur ipso iure vt iure possit in integrum restitucio: nec fin gatur retro possidisse: sed per restitucioem in integrum ea recuperat: vt hic. C. opp. di. hic vel usufructus quasi possessionem r. C. extra usufructuarius possidet revere r. natura liter. vt. l. naturaliter. j. de acquir. possit. Male ergo dicitur hic quasi possessione. Rñ. in usufructuario debet considerari duo. primo fundum ipsum r. illum possidet. vere r. naturaliter: vt in contrario. Idem debemus considerare ius usufructus: r. istud ius quasi possidet cuius liter: na possessio vera in eo non cadit nisi sit quid inco. pozale. vt. l. seruuus. s. inco. pozales. j. de acqui. reru do. vide gl. dicitur ergo vt velle gl. q. ius usufructus quasi possidet. Idem not. in. l. si plures. s. delectu.

j. de vi r. vi ar. r. in. d. l. naturaliter. in pñt pos. vlt. In contrarium sicut est separata causa possessio r. dominij. l. naturalr. s. nihil eod. de acqui. possit. r. dominij. l. naturalr. s. nihil eod. de acqui. possit. l. permisceri. sed constat q. quis non dicit quasi possidere ius dñij. vt. d. s. nihil commune. ergo nec ius usufructus. Rñ. d. debetis scire q. in ius corporalibus nihil est aliud possessio q. aduerfarij patientia. vt. l. quoties. ij. j. de fer. r. ideo ad habendam quasi possessionem requiritur q. dñs sciat que vt. vt. l. ij. C. de seruit. Dico ergo q. qm ad extraneum non possum dicit quasi possessor turis: quod eius patientia non tribuit mihi quasi possessionem: sed separata est hmoi possessio r. usufructus causa: vt. d. l. permisceri. sed respectu dñij potest dicit quasi possessio turis: ita debet intelligi hic. facti q. d. habuit in. l. arboribus. s. usufructuarius. r. s. j. quen. j. de usufru. hec omnia tenentur.

- 1 Ratio quare captiuus usufrucipiunt per subiectas personas.
2 Captiuus quare prescribunt contra actionem: non autem fundum.
3 Dispositio. c. possessor. de reg. iuris. lib. vi. no by locu in pscriptioe debitoris contra debitorum.

Plane. Captiuus per subiectas psonas possit prescribere r. ab actionibus dñi perentibus liberari eo casu contra ipsos restitucio conceditur. h. d. C. Quero que est ratio quod usufrucipiunt per subiectas personas r. non per se. dicit in l. dencg. s. eod. quia statim eo reuerso recuperat illam possessionem absq. alia eius scientia vel furo: r. sic reperiuntur extrema habilia. C. Quero que sit ratio quod prescribitur contra actionem: non autem fundus. Ratio est ista. fundi prescriptio causatur a possessione pscriptentis. r. sine ea non procedit: vt l. sine possessione. j. de usufrucapio. sed captiuus non possidet: ergo r. C. Actioni vero non prescribitur ex possessione debitoris: sed solum ex cursu temporis et negligentia non petentis quod tunc illo existente in captiuitate: sicut si esset in ciuitate.

- 1 Et per hoc dicitur q. captiuus possessor. extra de regu. iur. lib. vi. non habet locum in pscriptioe ne debitoris contra creditorem: quia ista prescriptio non procedit ex possessione: sed ex negligentia actoris. casus est in. l. sequitur. s. si via. j. de usufrucapio. r. ibi plene dicit Bartolus.

- 1 Latitatio requiritur tempore primi r. secundi decreti ad hoc vt venditor locum habeat.
2 Dilatio datur propter absentiam aduocati.
3 Deinde. Hic incipit exponere illa verba se cumve r. hoc dicit. Qui non patitur secum litem contestari ex causa infra vel infra iusta contra eum restitucio conceditur si quid ex hoc quaesierit. hoc dicit. C. oppo. dicitur hic se cumve agendi potestatem non faceret. Contra quia sola citatio perpetuatur actio. vt. l. scilicet. l. cum notissimi. de pscriptioe. r. r. ann. ergo non est necessaria restitucio. Dicunt quidam q. hic non fuit contentus per executorum. Alij dicunt q. illa lex intelligitur solum in actione in rem. Tu potes dicere q. in pscriptioibus que curant

bant ex sola negligentia non petentis hodie sit immutatum per dicitam legem sicut dicitur in. l. vlt. r. ibi no. s. de eo per que facta erit. C. oppo. q. tale damnum restitucio per officiu iudicis contra cotumaces. vt. l. non ignorat. C. de fructu. r. lit. exp. r. in aut. de ex. reis. s. nihil. Glo. r. ider quod ibi loquitur de damno rei non actoris. Vel aliter: plenus subuenitur per in integ. restitucio. q. per illud officiu iudicis. ergo illud officiu non tollit restitucioem. vt habuitis no. s. de mino. l. emilius. C. oppo. de iudicij. l. ij. s. in omnibus. Sol. intelligitur illa fin istam. Procedo in glo. que est ibi. r. sic non potest fieri talis missio r. Jaco. de are. r. allegat istam. l. cum hac glo. quod ad hoc vt fiat venditio est necesse q. quis latet tempore primi r. secundi decreti. Si enim non latet in primo decreto non potest fieri missio ex qua procedit venditio: vt hic. in glo. ita dicit ipse in. l. fulcinius. in prin. ex quatuor. in pos. ea. r. ego in. l. si finita. s. iulianus. j. de da. infer. C. Item no. ex hac. l. r. glo. q. r. petitur dilatio propter aduocatos. Hoc intellige quado aduocatus non est longo tempore absenturus. vt. l. si longius. in prin. j. de iudi. r. declara istud vt not. p. glo. r. Innocen. extra vt lit. no. cōfess. c. j. de dila. c. ij. r. in Specu. de vila. ver. circa aduocatos. r. per l. p. C. de dila. l. j.

Ad et si per pretore. C. oppo. glo. in aut. vt spon. lar. s. quocq. dicit ibi loquitur de re pte instantie hic de re actionis. Alij dicunt q. ibi restitucio sicut hic. Contra absentem ex causa necessaria conceditur restitucio ipse vero non restituitur nisi cum procuratorem dimittit non potuit vel dimisit r. mortuus est. h. d. facti. l. si. s. de in integ. restitucio.

Hec clausula. Contra eum qui non potest vocari in ius conceditur restitucio. h. d. Sententia lata per fortes vel gratiam valet: sed contra eam datur restitucio. scilicet si per pecuniam: quia est nulla ipso iure. Damnum de comuni non auditur. Idem Excommunicatus per contumaciam. C. si per negligentiam vel per volum iudicis contingere vt perat ius agendi restitucio: secus si culpa actoris. h. d. C. Mo. ver. item per magistratu r. q. quantumq. per fortes vel per gratiam sententia esset lata potest peti restitucio in integ. facti. l. sermo in iure. s. cñ pretor. ad trebel. Sed si pecunia p esset ipso iure nulla: vt. l. venales. C. quando puo. non est necesse. C. Mo. ex ver. sed si dum. casum q. ex damnum de comuni non debet auditur. r. eodem modo ex dicitur per contumaciam.

Si ferie. Propter ferias repentinus si alius quis leditur datur restitucio. secus si propter ferias solennes. h. d. Quoties. C. usufrucapione rescissa tempore absentie tantum restitucio. h. d. glo. examinat vnam. q. quam dicit in. s. sed quod simpliciter. no. hic causas absentiarum. quod dicitur

Propter aduocatos. An licitum sit petere dilatioem propter aduocatos. id est verbo. Innocen. in. c. pastora lis. de offi. deleg. quado impedit notarij deputari. ad scribendum acta iudicij: r. sequuntur doc. in. l. si longius in prin. j. de iur. r. Bar. in. l. quod am. s. nihil. de eden. r. ibi dicit. r. ad Bart. hic addo per eundem in. l. si in vn. s. fi. de in iur. r. in d. l. si longius. r. in. l. si. ff. de va. mune.

Item inquit. Dicit iuris consultus exponit vltimam partem edicti. materiam huius. s. habes plene per Lynum in. l. quo tempore. de restitucio. mili. r. de in integ. r. restitucio. l. i. r. ex quib. cau. ma. l. si. r. per dy. r. alios. in. l. de act. s. rursus. r. per canonis. f. eo. l. necnon. s. si quis septus. cuius materia est eadem cum illa qua modo vides.

Enon. Ad eis. Hoc videtur. s. de procura. h. d. Restitucio quod petitur ad tempus tantum tunc datur tantum tempus ad petendam restitucioem quum est illud in quo quis fuit lesus r. no. vltra.

Zelus in maiori tempore anni restitucio ad totum annum. Si quis sepins. Iste. gl. legit totum in tpe quod restitucio. In Jaco. de are. legitur q. pñtissimum loquat de tpe. j. quod restitucio petatur. r. ista lect. est multum clara: ideo imo fin ea pono casum. r. hic inter. h. d. r. ps ad petendam restitucioem incipit currere ex nouissimo reditu. r. pñtissimum absentiaru tpa iugimf vt simul restituant. h. d. In Jaco. de are. fin hoc debet: exponit dñ dicit.

ius dicen. non obtem. quod no. vide doc. in. c. ad ab o. lenda. de here. Casum q. exbanitus. quod est not. dignu. vide Bart. in. c. j. de mu. pet. vbi dicit iudiciorum non vult: respondere in reuentione. quod potest iudex denegare sibi audientiam r. mandare alijs iudicibus quod cum non audiant. r. dicit esse glo. singu. hic. Andreas barbatus.

Quoties. limita vt per Bar. r. doc. in. l. si stipulatus esset abs te. de verbo. oblig. in fine. And. Poma. Quoties. limita vt per Alex. l. si stipulatus esset abs te. in. f. col. vlt. notabi. de verbo. obligatio.

Andreas Poma. Necnon. Reprobatur Alex. in. l. si stipulatus. s. in hoc vltimam. j. de verb. obligatio.

Andreas Poma. Necnon. Reprobatur Alex. in. l. si stipulatus. s. in hoc vltimam. j. de verb. obligatio.

annum damno ad restitutionem. l. annu restitutum. Antequam veniam ad leg. glo. dico qd totus s. pot intelligi qd in tpe. j. qd peti restituitio. Ad eundem scias qd qn restitutio peti ad tpe tunc tñ ips bz qd ad petendam restitutioe qm est illud in quo fuit lesus. r. no vltra. vt. l. d. v. uis. s. de in integ. resti. r. de mino. l. interdu. r. ibi no. tctgi in. l. ab hostibus. s. fed qd simplr. s. eo. Nunc ad ppositum in prima parte. s. non mutat casus. in scda mutatur vt loz quatur de tpe. j. qd restitutio peti r. clarior est casus. Sed fm glo. totus iste. s. loquat in tpe ad qd restitutio peti. scda dimidit: qz primo loquit in genere. scdo circa predicta er mouet vnu dubiu ex quo apparet ex ppla dicit generalis. scda ibi: sed r. si oca. In prima particula dicitur glo. qd pot intelligi duobz modis: primos duos modos reprobat. Venio ad tertiu r pot legi duobus modis: primo in lesio pfecte in pna absentia: scdo in lededo per se cumda absentia no pfecte lesio ex pna. Ad eundem scias fm opt. glo. qd si aliqis est lesus in tpe r post lesione fuit p sene r negliges: tñ sibi minus restituit de tpe qm negligetia fluxit: vt. l. ab hostibus. s. fed qd simplr. s. e. fm leg. glo. Pone ergo casus sic. possedit r meca duobus annis me. presentem: postea tertio anno me absentem: r sic in prima absentia fuit perfecta tuysucapio. r ego lesus demu fuit reuerfus r steti p menses in quibus fuit negliges. postea fuit absens per alios sex menses r redij. certe ab vltima die istius reditus fieri dnumeratio tpsis qd dz mibi restitui. l. vt tñ sex menses mibi restituant. r illi qui currerunt in negligetia subducant. h. d. put loq tur in lesio pfecte in prima absentia scdo modo legit in lededo p scdas absentia. r glo. ponit casus clare. qd liber leg. pot esse bona. Ad primam pte op. de. l. ab hostibz. s. s. qd simplr. s. e. Sol. legendo. put dixi no ob. C. oppo. ad scdam partem: r videtur qd nunq restituitur annus integ r si in anno fuit lesio. na quando fuit reuerfus est impossibile qd no cucurrerit aliquod tps in p sene r ia qd debebat subduc. vt. s. dixi in prin. huius. s. glo. fol. dic vt in ea. C. secundum oppo. glo. qd impossibili est qd aliqd tempus subducatur occasione negligetie. nam modicu tempus post reuerfionem habetur

loco absentie. vt in. d. s. fed qd simpliciter. ergo post illud modicu tempus erit aliud modicu tps loco absentie. r iterum aliud modicu tempus post illud. r sic tur in infinitu: r niqz erit negligens. so lu. gloss. quod modicum tempus primum habetur loco absentie vt in illo no dicat negligens non vt post illud sibi derur aliud modicu tempus: qz est fat ratio. potuit em in primo tpe facinulosu copere aduocatum querere r similia facere. C. Querit gloss. quid si aliquis lesus est maior tempore anni certe totu restituetur. casus est in princl. s. nostri. secundum vnam lec. gloss. Ultimo glo. dicit qd bul. ex hoc. s. fundabat duas opt. suas. vt in gl. quas examinauimus in. d. l. ab hostibus. s. fed qd simpliciter. s. eo. h. d.

Si cum in provincia. Qui est in loco vbi pot conueniri presens esse videtur nisi habeat exceptionem fore. b. d. Vel sic. qui est in cõtra patria presens esse videtur. h. d. C. Mor. qd non pot impuniti actori si non citauit reum quem sciebat habere exceptionem fore posteo quod ipso iure conueniri possit.

Exemplo. Not. hunc. s. r. s. no indy ger summario. sed debes scire ad euidenciam quod illi cui est prescriptum propter absentiam non competit actio nisi restitutio r. vt. l. si. C. eo. r. j. p. r. i. s. r. i. n. i. de actio. s. r. r. s. r. l. ab hostibus. C. de cap. Et durat amovet. l. in honorariis. vers. sed cum restitua. j. de actio. r. obli. dicit ergo iurificatus hic sicut actor fore sitis non potest intentari nisi restituitioe prebata ita nec exceptio pot obijci ad eo cõtra quem est prescriptum nisi primo redierit r cõueniatur a prescribente. h. d. r fortis est. s. iste. r. istu. s. exami nauit plene. in. l. nam r postea. s. si minor. j. de iur. iuran. r estiter. qui hoc declarat in. l. exceptiones. in. fi. de excep.

In actione. In actione restitioz iur. fructus. hoc vbi dicit.

Am miles. Restitutio ex hoc edicior datur cõtra heredem sicut contra defunctum. h. d. Mo. r. r. ibi conuincim r. C. Op. qd post festo ad heredem non transeat nisi apprehendat. vt. l. cum heredes. j. de acqui. post. r non continetur nisi acquiratur. Solu. quidam dicunt hic loquitur de herede suo: non est verum. tu dic qd post festo nunq continuatur ipso iure vt in contrario. r quod hic dicitur verum est quod ad vsucapio nem: quia continuatur r perficitur hereditate iacente. hoc dicit.

Si is qui. Post completam vsucapionem r etiam post rem alienatam conceditur restitutio. hoc dicit. C. Querit gloss. sa aduersus quem fiat restitutio. dicit glossa. aduersus vtrumqz. r publicum. l. in cause. s. interdu. s. r. i. u. j. fed quando restituitur aduersus vnum. debet citari alius: alio non faceret sibi pcedendum. Ideo glo. hoc dicit.

Item

Item ex reliquis. Glo. legit duos duos modis. p. r. mo qd presens restituit cõtra absentem. r istud glo. reprobat. qz no bene adaptat ex ppo posteo in ter. secundo quando absens restituit cõtra presente. r ita potest esse vera. pone ergo exempli. vt in glo. C. oppo. qd presens restituit cõtra absentem. vt. s. eo. l. ait p. r. in. fin. Sol. cõtra cursum tps: vt puta qd periret actio bene restituitur presens contra absentem. Idem si periret instatia iudicij fm ea que not. in. l. arbitrio. s. dolo. s. de dolo. als p sene no restituitur contra absentem sed absens cõtra presente sent. vt hic colligitur fm diuersas lec. C. Item aduerte quia illud qd dz hic in reliquis causis. no est ita generaliter intelligendū. nisi solus aduersus cursum temporis vel aduersus alium actū vbi no intererit consensus alterius partis. tñ em no cõterer restituitio ex hoc edicior: sed fieret restitutio per actionem de dolovei similē. vt no. s. de dolo. l. j. s. idem ponit in glo. super verbo in amittenda. sed si actio de dolovei similis cessaret. requiritur suaderet recurrat ad restitutionem ex clausula gñali. vt. l. sed r si pterorem. in. fi. s. e. facit. j. de contel. l. pe. r quod ibi no.

Si is. Ita lex legitur in glo. duobus modis. vno modo magis not. possessionis apprehensio habet vim conrestationis r actionem perpetuam. h. d. C. oppo. restitioz non cõpetit nisi restituitioe impetrata. vt. l. nec no. s. ex. p. m. p. s. e. ergo hic nullo modo actio competit. Sol. intelligas hic restitutioe impetrata. C. sed opp. impetrata restitioe non est perpetua actio restitioz. vt. l. in honorariis. vers. sed cū restitua. de actio. r. obli. r. l. nã r postea. s. si minor. j. de iur. iuran. Sol. dicas qd hic fuit actū restitioz r peruenit ad finem. Ita lec. dubiu non habet: r ideo cõtinet diuisionem. vnde dicit gl. qd apprehensio possessionis hz vim litis cõtestationis. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. cum notissim. s. imo. facit. l. amplius no peti. in. fi. rem ra. habi solutio vel repetitio solutionis habevim litis contestata. h. d.

Besse. Restituitur cõtra abesse quis edicior ab ea die qua quis vberem egreditur vsqz reuertatur ob publicam vtilitatem no causa propij cõmodi. h. d. cum duobus sequentibus.

Miles. Facti ad questionem quam ponit l. y. in. l. j. C. de iur. e. facti signo. nūquā milites nostri tps gaudēt privilegio antiquorum militum: r videt qd non. dic vt ibi.

Qui. Qui accipit vel gerit officiu cõtra ius: officiali pmiuegio non gaudebit. h. d.

Andiu. Durante officio dicitur quis abesse esse causa restituitioe r eo finto quoad redire poterit secundum qualitatē persone. hoc dicit. C. Mor. arg. pro ambasciatoribus r vt si infirmantur in ambasciata debet eis solui

quoad redire possint. quod tene menti quis sepissi me occurrit. s. Presens contra absentem quomodo r quanz dõ restituitur. Stante statuto qd si debitum non fuerit petuum r excurio facta infra. r. annos creditio: non audiat. si credito: fuit missus in possessionem ex primo decreto an sit interrupta prescriptio. Factum esse aliquid quando dicitur.

Qui reipublice. Ita legitur duobus modis pncipaliter: pmo quando absens qui dimisit procuratorem r habuit sententiam contrariā peti se restitui contra presente. Et istud psequitur gl. vsqz ibi: vel no auditur r. C. r ponit glo. secundam lec. l. quando presens peti se restitui cõtra absentes. Et dicitur hic quod si absens dimisit procuratorem per quem defendatur qd presens non audiet. ergo a cõtrario sensu si procurator non dimisit auditur presens cõtra absentem. r ad istu sensum contrariū vadunt oes opp. facte in glo. vel possumus dicere qd iste op. respicit totā materiam portus qd legem. Hoc premisso pone casum fm veram lect. absens causa reipublice: e legitime defensus non restituit. h. d. C. oppo. de. l. sed r si pterorem. s. fi. s. eod. Sol. gl. multis modis finaliter tene vltimā fol. dic de hoc plene. vt. l. si. s. de in integ. resti. C. Venio ad secundam lect. fm quam hoc intēdit. Si absens: procurator dz dimisit p sene contra cum no restituitur: qz habuit quem cõueniret. h. d. r casus est clarius. inuit a contrario qd si procuratorem non dimisit audiet: hoc dicit etiam per totū titulu spe cialiter. s. eo. in. l. i. ut ait. C. oppo. qd etiā si non dimisit procurator: non potest restitui p sene contra absentem. naz potuit interrumpere prescripionem p solam citationem: vel per denuntiationem factā corā p fide epo vel ad domū. vt. l. vt perfectus. C. de anna. excep. si igne de iure cõmuni potest esse causum impetretur sibi si no fecit ne cõcedatur restitutio. Glo. soluit duobus modis. pmo debet scire qd eo solo casu presenti cõtra absentes denegat restitutio: qn absens plene contra pntem defensus dicitur cum satisfactioe iudicatis soluita qd actor potest venire ad suū. vt. l. item ait pteroz. in. fi. s. eo. qn vero potest solaz actionem perpetuare vel vsucapionez vel prescripionem interrumpere hoc actori imputari non potest. Ita prima solu. est vera vt dicā. j. Alii dicunt qd l. contraria loquitur in quibusdam casibus specialibus: r in illis corrigi ista materia: ego bene fateor qd illa. loquit in certis casibus specialibus. non tñ quod hec materia corrigatur: vt statim dicā. C. Item opp. qd contra absentem potest quis agere r mitti in possessionez. ex primo decreto. Item potest fieri venditio ex secundo decreto. qn latitat. ergo presenti cõtra absente potest esse plene consulti. non est ergo equitas concedende restituitioe. Sol. dicit glo. quando petebat res certa rei vendicatione no potest petitor pronuntiare dominis: sed potest effecti possessoris tantum. et hoc potest annum. vt. l. si quis em psonis. s. fed et si quis. C. de prescripion. xxx.

A Andre. Poma. **C** Prescriptio. xxx. an. vide Fe
li. an. c. illud. pen. col. v. con. clu. de presump.
als de prescrip.

B Qui reipubli. per rationem. adde gl. 2. doc. in. l.
ve perfectus. de anna. ex. ceptio.

C Ad qd.

Cis Bar. **a** an. **a** Si vero agebatur personali no
poterat fieri venditio nisi contra la
ritate: sed sola missio: per qua mis
sionem no interrumpit prescriptio. vr. l.
ij. in fi. de acqui. pos. Inuit ergo
gl. q. eo casu quo latitaret: qd pres
t. **a** absentē pot esse plene cōfultū:
est qd sibi impuet & denegaret re
stitutio: nisi forte diceremus q non
erant bona q possideri possint. vr. l.
ait pteor. §. si. s. vide de offi. certe
p solutioe huius cōtrarij & pcedit
tū do vobis vnam regulam talē. q
sola vni remedium impedit restitu
tionē in integrū que cōcedit p sent
ā absentē. s. si absens plene defenda
rit. alia aut remedia q cōpetit p
senti contra absentē ppter ei? cōru
mactā: vputa remediū citatōis vel
denuntiatiōis. Pm. l. vt perfectus.
de site. vel remediū missionis vel ven
ditionis pmiti? secūdi decreti ista
no in pceditū hāc restitutionē. hoc
pbat per rōnē? **a** no pot absens
obijcere p sentī istā culpa ex qua ipse
lucrum fecit: & ista culpa causat ex
cōtumacia sua: vt not. in. l. vendican
tē. c. ii. l. seq. de euc. hoc pbat. per
tex. in. l. itē ait pteor. §. dec. autem.
v. l. ea potius. §. eod. **C** Itē no. **a**
ad questionem: statuto alij caue
qsi debiti steterit per annos. x. non
possit peti nisi fuerit petiti? & execu
tio. facta. cōtingit q infra decēniū
fuit petitum debitum? & peruentum
ad missionē ex primo decreto. queri
tur vr. si sit interrupta prescriptio.
Rn. ista vt veritas: qnq missio in
possessionē ex primo decreto fit? &
aliquē qui nō defendit: & tunc non
potest dici qd videt petiti? per lit.
cōfēt. nec qd videt executio facta:
qd apparet: quia per hoc nulla pre
scriptio interrumpit: vt hic not. in
gl. qnq sit missio in possessionē sex
primo decreto: qnō soluit cū peti
tione? Itale que volunt q infra habeant
executionem paratam sicut senten
tia: tunc pcedit dubium: q? execu
tio cepta est nō autem pfecta: ita u

U autē requit qd sit pfecta. Pro hui? ergo? & de
ratione habemus videre qn alij d. v. d. c. a. esse factū.
ad cuius euidētiam est sciēdiū q quēdā sunt que
habent certam formam vt domus que cōstruitur
solo: partitibus & pteor: & tunc d. pfecta cū ha
beat debitas formā. vr. l. si is qui quadringenta. §.
qdā. §. ad legē fal. quēdā sunt q nō habēt certā for
mā limitatā vt murus. itē fovea q magna sine par
te d. fovea. in istis d. factū eoispo qd est allq. ce
ptū. vr. l. quinta. §. opere. de verber. signi. 2. l. stipula
tio. §. opus. de oper. no. nū. ad ppositū? executio
nō bz certā formā. qnq em fit capiedo personā &
detruendo in carcerē. vr. l. i. q. bo. ce. pos. qnq
fit capiedo pecuniam & solutiō: qnq vno mo
do: qnq alio. rōdo si est factum aliquid de exco
tione verū est videre q executio facta. pro hoc d. l.
v. §. opere. p. hoc optime. l. 2. si nō fuit. §. quid ergo
de auro & arg. leg. ergo si est facta. missio ex primo
decreto dicitur facta executio.

Qua militi. **A** Militi militan
tationis non currit. h. d. & hic vides cas
um q magis subuenitur absentī quam
minori: vr. Laurentium. §. de mino.

Quod eo tempore. **A** Absens causa
restituatur. h. d. vel sic: de portaturo restituatur habet
beneficium huius edicti pro eo tpe quo bonis car
ruit. h. d. quibus casum no. & intelligit dunc. §. si non
potuit dimittere procuratorem: vel dimisit & mor
tuus est fm distinctionē. l. papi. §. de min. **C** Opp.
qd interim bona nō erāt sua? Sol. quidam intelli
gunt hūc. §. in relegato. qd tenebat bona. & sic nō
stat hic distinctio vtrius retineat bona vel non. vt
no. in. l. si. de in integ. resti. & huc consonat tex. qui
dicit bona adempta non erāt. Sed ista loc. nullum
habet dubiū. pteor. facit in contrariū iste tex. ibi
quo in insula. & sic loquit de deportato. & qd infra
dicit nō erāt adempta. intelligo q erāt publicata
ipso iure sed nō erant in corporata. sed per alium
possessa. vnde restituatur bona vt hic. Et sic facit
pro erbaunitis qui rebaunitur. quod not.

Quis rito. **A** Absenti restitu
tur actio cū rone
re suo. hoc dicit. Mo. hic vnam glo. que
facit ad. q. de eo qui stat in studio non vt
stud. car. sed vt habeat fructus beneficiorum suorum
vt non debeat habere. Bar.

Quis stipulatus. **S** i
actio amissa restituatur. ista actio non ha
bita per in integrum resti. restitutor. hoc
dicit quem casum no.

Qui. **S** ummat seipsam. & gl. po
nit exemplum quam not.
bene quia limitatur tota lex.

Qui reipubli. **A** Absens con
tra absentem
restituatur. h. d. no. gl. dicit hic q pui
giatus restituatur seu admittitur contra
pui legatum. **C** Oppo. de. l. verum. §. pe. de mi.
Sol. nō est verū hoc q pcribitur sit pui legatus:
q? sola

q? sola absentia nō est cā pui legi sed absentia cū
lesione. Prescribit ergo licet sit absens nō ledit &
sic nō est pui legatus & sic non restituat de quo p
L. in. l. quo tpe. C. de rē. mil. in vlt. q. r. in aut.
quas actiones. C. de sac. sanc. eccle. quod not.

C De alienatio. iudi. mutā. causa facta. Rubrica.

In condemnatione expensarum qn debeat ha
ber ratio altorum damnorum.
In hoc edicto habetur ratio interesse extrinsecq
non habetur in iuramento de in litem iurando.
A Quā agitur vigore huius edicti cōtra tertium post
sessorem non fit excoisio.
A Alienatio qn est facta in clerico videt facta causa
iudicij mutandi & habet locum hoc edictum.

Omibus. **I**urisdictiones pri
terit. secūdo ponit mentem edicti ibi.
& cū intellexerit. tertio incipit expo
nere edictū ibi. itaq? & hoc intendit.
Quē alienat causa mutādi iudicij actori ad in
teresse tenetur. h. d. **C** Op. qd debeat habere locū
constituit. C. ne li. po. Sol. hic alienatio reus: ibi
actor. Certe an istud edictū habeat locum actore
alienante dicam. §. e. l. p. & fi. vbi de hoc est casus.
Item opp. q istud edictum seu actio in factum ex
eo nō habeat locum: nam victor victori condemnat
in expensis. l. pperandū. §. sinare. de iudi. Sol.
gl. multū not. rē ibi loquit de expensis litis. hic etiā
de alijs dānis. quam solutiōnem mirabiliter no.
Iunūt enim ista glo. & doc. nihil dicit circa eam
qd t per officij iudicis per qd fit condēnatio ex
pensarum non habet ratio de alijs dānis. Alio
modo potest solui: qnq victus relinquit ab exp
sis: q? forte habebat iusta causam litigandi. vr. l.
q solidū. §. etias. §. de lega. ij. Quq ppter cōtuma
ciā actoris. & loquit. l. pperandū. cōtra gl. viderur
tex. in. l. sanctimus. C. de iur. 2. l. nō ignorat. de fru.
& lit. exp. ibi post sumptus post dēspēdia & c. Sol.
qnq? expense restituunt rōne cōtumacie & tūc ha
bet ratio ceterorū dānorū vr. d. l. sanctimus. qnq
ratione rerar datū p? cōfētus. & tunc idem. vr. d. l. nō
ignorat. qnq? ratione victorie tantum. & tūc habet
ratio de expensis litis. vr. d. l. pperandū. et ita
loquit ista gl. vel aliter? potissimum dicere quod. l.
contrarie loquunt in dānis circa personā: q? fuit
ser lucratas ex operibus suis que non fecit: q? ha
bit interesse litis. ista loquit de dānis circa res
cōtingentibus. & ideo notabiliter gl. dicit in alijs
rebus. & facti. §. c. l. ij. §. ex quibus. **C** Opp. qd alia
ratione istud edictū nō habeat locū. nō habeo vti
lem in rē contra alienantē quasi dolo deserit pos
seder. vr. l. is qui dolo. & l. p. §. de reg. iur. Sol.
dicit gl. magis inter est mea consequi rem quā con
sequi rei estimatiōem. ideo ppter istud interesse
qd est vltra pponit istud edictum. Sed tūc iusta
tur: q? ppter illud plus possum iurare in litem con
tra dolois. vr. l. q restituere. de rei. v. 2. l. in actio
nibus. de in litem iurā. dicit glo. certe iudex taxa
bit p. l. arbitrio. §. i. §. de do. 2. Ita nō videtur suffi
cians sol. q? etiā in rei vendicatione si volo elige

C De alijs dānis. no. mirabile gl. q p officium
iudicij p qd fit condēnatio expensarum habet ra
tio de alijs dānis. r. adde qd not. gl. in. c. hūc liti
bus. de dolo & contu. r. ibi omnino per. d. An. adde
Bar. in. l. eam quem t. inere. ff. de iud. & Bal. in. l.
sanctimus.
in. ij. col.
§. de iudi.
& ap. exp. de
sari nō ve
niūt dāna
ra. Bal. i
l. termina
to. i. fi. C.
de fruct. et
lit. expen.
sarum. **C** Opp. C. ne li. po. l. i. sol. **B**
ibi qn actor alienat: hic qn reus. vr. **B**
q? alienatio fit ex pte actoris. vtrū
habeat locū istud edictū. dicit in. l.
fi. §. eo. vbi est casus. **C** Querit glo.
qn agitur vigore huius edicti. vtrū
debeat procedere discussio contra
possessores. Pm. qd sic. vr. l. ij. §. ex
quibus. §. eo. glo. dicit contrarium
qd dicitur gl. debeat intelligi q? in
teresse est cūctis discussio non
facta. vr. puta res est viciosa ab
empetro vel ille alius possessor nō
reperit. vel est i partib? valde remo
tis. vr. ins agēdi est euidenter diffici
le. **C** Altrimo? not. qd canonice di
cunt qd qn fit alienatio in clericis &
ver. quid si victor artifex. et Joan. an. ibi vide L. p.
in. d. l. sanctimus. Andr. barba.
C Andre. Poma. **C** Inuit. vide Alex. l. edita. vj.
colum. C. de eden.
C Solu. qnq. licet Ang. videatur tenere contrariū
rum & male in. l. i. finita. §. iur. r. ibi dicit post Bar.
in. tr. colum. de dam. in fec.
C Vel aliter. not. intellectum ad. l. pperandū.
§. sin autem alterutra. et in. l. sanctimus. C. de iudi.
adde Barto. & alios post gl. ibi in. l. i. §. sin. si quis
sus dicit. & in. l. edita. in. fi. 2. in. l. non ignorat. et
in. d. l. eum quem tenere. §. de iudi. r. per Bar. per
illuz. text. in. l. i. procurator. §. rem va. ha. r. Pau. de
ca. tu omnino vide do. Anto. in. c. finem litibus. de
do. & contum. vide tamen Bald. in. d. l. sanctimus.
in. vij. questioe.
C Alienatio in clericum. vide L. y. & Bal. in. l. qui
stipendia. C. de procur. vbi dicit quod psumit
fraus eo ipso quod cessio est facta clerico vel post
teriori. & Bal. in. l. per dicitur. in. ij. q. C. m. ex
hoc no. quod si alienetur in talem personam cū
qua causa deberet necessario componi vigore
statuti idem esset forte cum non posset conveniri
sub iudice. **L**ogita tamē & facit quod in simili no.
Bar. i. l. prior. §. opus pro dolo Bar. hic facit
glo. in. l. ij. in. p. qui satis. cogā. & vide. §. ca. l. itē.
§. fina. Adde q? Ro. cōsilio. cccc. xvij. dicit de mē
te v. offi. Inno. r. in Specu. quod cessio nō potest

Bartolus super prima part e. ff. veteris.

A Secus videtur. facit qd no. Bart. in l. fi. de bo. pot. fm tab.

B Apposita pena. no. qm apponit pena in compromisso an tu coriatz et illo exceptio vel actio aliqua vide clarior in Spe. extra. e. r qd no. Bar. in l. aic pteoz. in pri. de iu. 2. Et sententia arbitri quando oriatz et adde q no. Bart. 3. A sententia arbitri quando ex ea oritur actio potest appellari. in l. i. si duo. i. prin. j. e. 2. in l. cum antea. C. eo. r. Val. in l. post sententia. C. de sen. 2. Imo. in l. nemo potest. d. leg. j. 2. late in c. per tuas de arbit. adde an qm appo/ sita est pen/ na in com/ promisso r clausula rato mane/ te. pacto arbitri fa/ datur dup/ plicite potestate r an oriatur actio Val. c. d. c. xxiij. in l. volum. 2. an in petitione executio laudi debeat offerri libellus p eundem. c. d. c. xxxix. ij. lib.

C Andr. Pomat. C. ultimo scias. Vide aliquid p oia. in trac. de ar. char. xxxix. c. cccxv. vij. r. iij. alex. r mo. l. nemo. in. v. col. de leg.

D Possit appellari. adde Bart. in l. nemo potest. de lega. j. r in l. j. C. de ar. r vide etiam Bar. in l. arbi. in fi. s. qui satis. cog.

E Andreas. Pomate. C. abeo ait. vide cre. fin. l. vij. r quando quis dicitur suscepisse compromissum vide oia. in trac. de arb. char. x. q. v. r sequen. alb. in l. s. ij. colum.

F Zamethi. Ainita in casu sing. in l. j. s. ff. vbi pu piladu. per Val. arbitror. etiam non cogit glo. r Val. in l. fi. C. de contraben. emp. arbitror no potest ab initio cogi. nec pare potest cogi copromit/ tere et si cogatur sententia est ipso iure nulla fm Bar. in l. si quis ex consensu. C. de epif. au. r vide ad hoc qd no. Val. in l. j. in. ij. col. in ver. ad hoc. C. de sen. ex peri. rect. quid si statum dicit quod qd cogatur assumere arbitrii die q intelligit nisi ex causa appeller fm Bald. no. in l. iij. C. si pen. ap. r de hoc vide ca. i. c. quitaualis. de in. 2. in. r ibi quid in arbitratore si tamen incipit adire. cogitur finire. l. p. etoz. s. si post r ibi Bar. r do. in l. j. ff. de lega. ij. adde an iudex possit cogere aliquem ad compromittendum Paulum de castro. consilio c. lxxij.

procedere in snia lata ab arbitror: s; in snia lata ab arbitror: secus vt. qd se imp agit ex pmissio. vt est facta qda trā factio: pro eo qd talis arbitrat: dixerit. vt plene videt. in l. si societate. s. arbitrorum. j. pro socio. unde snia lata inducit ad declaraciones primi instrumenti. C. i. r. opp. r de. l. ne in arbitris. C. eo. r. l. cū antea. dicit glo. tu debes aduertere aut i copromissio fuit apposita pena. r loquitur hic. q. non orit exceptio nec etiaz actio ex sententia: vt. l. j. C. e. aut no fuit apposita pena. r hodie orit actio r exceptio in certis casibus. s. si est in ratu. si ptes subscriptur. s. r. diebus tacerit. vt. d. l. cum antea. Dices tu cū igif hodie in oi copromissio apponate pena: ergo nūq snia emologabif taciturnitate. r. dicit. gl. dicit istud est verum qm pena apponit simplr. secus si apponit clausula illa rato manet pacto: q. tunc pena poterit peti r exceptio obijci. Circa hoc vide qdam q tanguntur per Inn. extra. eo. c. p. tuas. C. ultimo scias. r qd ego sum in vna opt. vera otra oēs alios hoc. nros qd in casib? in qbus orit actio ex sententia arbitri hodie possit appellari. r qd est quare appellari no poterat est q. erat nulla r no producebat actione vel exceptione: vt. l. j. C. e. s. cū hodie pducat ergo poterit appellari. Is dicitur. s. l. p. r. l. C. e. l. j. ad rōne quā facit gl. l. j. C. e. r. h. ibi dicit qd ex snia arbitri no orit actio añ. r. dicit. añ. emologat: vt. l. cum antea. r. l. ne in arbitris. dices tu si emologat no poterit appellari. q. iij. approbant. Respō. ego possum approbare sniam tāq sic lata: no tāq bñ lata: vt habetis in simit. in l. iij. s. falsus. j. r. r. a. p. a. no. in l. p. scribit. s. de neg. gef. appellado igif approbo sniam. r valet appellatio idē si sententia valet ex forma statutoz. s. p. dicit in arbitris secus in arbitroribus in qbus habet locum aliud remediū de quibus dicitur in l. si societatem. s. arbitrorum. j. pro socio.

A dno: carens curatoze compromittens obli gatur ex compromissio: licet non in effectu.

B abeo ait. Et casu quo iudicis snia no tenet illo si ar/ bitri snie no parēt cū effectu no petif: b. d. C. Mor. q. dicit in summario r est bo na regula r pbaf i. l. aduer. s. j. C. Op. qd minor spo iure no tenet in iudicio. vt. C. si aduer. rē iudi. l. cū r minor. ergo nec i arbitrio vt. s. e. l. j. Sol. dicit gl. qd aliud in arbitrio quā in iudicio. tu dic qd hic loquit de minoz q no habebat curatoze q obli gaf ex copromissio. q. copromissio est qdā cō tractus: vt. l. si minor. C. de in integ. rest. tamē no obligabif in effectu vt hic. licet aliq aliter dicant.

C Executores testamentoz: an possint cogi ad suscipiendum officium. remissio.

D Sententia arbitri non reducit ad arbitrium boni viri r arbitratore sic.

E Reductio ad arbitrii boni viri: in sententia arbitratore non datur quando in ipsum est factū com promissum: vt in bonum virum.

F Zamethi. Ab initio nemo cogit arbitriū suscipere. s; post susceptum cogi explicare. b. d. qd no. qd r facit an executores vltimarū voluntatum possint cogi. glo. tāgit in l. nulli.

nulli. C. de epif. r cle. r in l. j. de le. ij. C. Op. de l. sanctimus. C. de admo. diuer. iudi. Sol. aliud in iudice delegato. aliud in arbitro. C. i. r. op. d. bic r qd arbitror eligif vt bonus vir. ergo videt posse re duci ad arbitrii boni viri: cōtra. l. societate. s. arbi troz. j. p. socio. r. l. die. s. r. r. i. eo. Sol. non dicit eū bonū virū simplr no habito respectu ad alium q. d. arbitror: eligitur vt bonus vir: hoc est qd re curret ad eum tamq ad bonū virū simplr. r dicit illud qd diceret quilibet bonus vir. qd si non facit merito recurrit ad arbitrii boni viri. sed in arbitro eligimus eū vt bonū virū scilicet hoc est vt ille se si bonus vir cuius arbitrio pareatur ita qd no alius: r ideo eius snia no reducit ad rbitriū boni viri: vt. l. die. s. r. r. i. eo. qd no. multū. C. s; nunc r quero qd si in arbitror: apponeret hoc verū bñ eligētes eū vt bonū virū scilicet no habito respectu ad alium an tunc impediatur reduci ad arbitrium boni viri r quod impediatur hoc videtur velle tex. r glo. bic.

A it pteoz. Dic iurif dicitur ponit par/ tem edicti quod facit pteoz in ista materia. ex hoc quod glo. dicit cogit. appa ret quod sit per officium iudicis. quia verba referuntur ad iudicem de quo plene dicit in l. j. de cō d. i. r. lege. r probatur. j. l. p. r. o. r.

C Tractemus. Ad aior: iudex cogit mlt/ nozem non maiorem vel parem. b. d. C. Op. r vide qd siluistami. no possit esse iudex in causa patris: vt. l. qui iurif dicitur. s. de iurif. om. iudi. sol. die vt in glo. Sed qrit. gl. nō quid delegatus a papa possit cogere arbitros cog noscentes de suspicione. die vt in glo.

D Execomunicatus an possit esse arbitror vel arbitror: remissio.

E dno. Alias incipit parui. potest compromitti in libertum et etia in infamē. b. d. C. Op. j. de iudi. l. cū biter sic r curatoze vt in l. i. de excep. s. fi. C. s; r qd in ex cōdicato: glo. dicit qd no pot esse ar/ biter. die vt in gl. r p. Specu. in tit. de arbi. s. d. i. f. r. Sed quero is istū non possint esse arbitri: an possint esse arbitror: vt qd sic. vt. l. cū p. s. hereditate. j. de leg. ij. r. l. ex facto. j. ad trebel.

F Seruus no pot esse arbitror nec arbitror: r Adonacius an possit esse arbitror vel arbitror: remissio.

G Attie per inutile vitiatz r quomodo. remissio.

In seruū Si compromittat in duos quoz rum vnus non pot esse arbitror alter sniam dicere non cogetur nec snia valet nisi esset adiectum in solidū. b. d. Mo. r qd seruus non pot esse arbitror nec etia arbitror: vt. j. de verbo. signi. l. illa verba. sed querit glo. qd de monacho. dicit gl. idē. C. Mo. r ergo monachū r seruū equi parari. idē dicit Imo. in. c. cū olim. extra. de cō. r p. hoc tota materia de stipul. fer. ego reduco ad materiā monachorum in l. qd seruus. r. l. seq. j. de stipu. fer. Circa hoc tñ an monachus possit esse ar biter vide l. p. C. de epif. aud. l. si qui ex cōsensu. in. j. q. r in specu. de ar. s. fi. ver. sed q. o. diligēter.

A Andre. Pomate. C. Sed nūc quero. vide Imo. consi. v. r. Roma. sing. l. incip. en de laudo.

B Impediatur. no. dicit r casum singulari qd no possit peti reductio ad arbitriū. r aliud cōstitutio ponit Val. in l. cū aut. C. eo. de quo late p mo. in l. j. s. si quis ante. j. a q bus ap. no lz. 2. de co q. p. d. bar. vide eum in l. socie/ tates. s. ar bitorum. j. pro foc: inu. que ro que est ratio disse rentie. cir ca vlti. col. l. m. adde Fed. con s. c. l. ij.

C Tracte mus. r vi de glo. bic que est me lioz q. r i iure scdm Bar. An. Barba.

D In ex cōmunita to. vtrum excōmunitatus possit esse ar/ biter vt ar bitoroz dicit bal. in l. nemo in fine. C. de sen. qd oia benefi cia iuris ctualis sūt interdicta excōmunitatis alioz gar Luisi in ver. sed quero no possunt rē. vide Bar. in l. si quis arbitratu. de verb. obli. adde an possit con ficere instrumenta Fed. consi. l. xij.

E Si quis iudex. Mo. istū. s. valde sing. fm Ang. in l. ij. s. conuentur. j. de iu. And. Barba.

F And. pom. C. Si quis iudex. vide oia. trac. de arbi. col. ix. et Fel. c. literas. ij. col. de presum. vlt de ad. q. allegat bunc tex. Fel. in c. nomen. ij. col. de presum. ver. ij. regula. r Ro. consi. c. lxxij.

G Secus de iure. adde. l. j. s. post operis. de oper. no. nuntia. cum ibi no. r ibi dicit.

H Si de meis. r facit iste tex. ad questionē q si duo

compromittant in aliquem et unus promittat nulli le nomine pene alter vero causi naz ratione istius inegalitatis non vitiatur stipulatio. sed reducitur ad equalitatem modo dubitatur an reducatur penna maioris an minoris, dicit quod minoris, dicitum est no. spe.

In fi. de arbi. s. sed. tur. ver. s. q. hoc idem per istam ter. dect. dit Bald. q. in. c. j. in prin. q. i. s. liter domi nus. pp. te. p. n. e. q. d. si emphy. o. m. i. n. o. n. o. s. m. i. n. e. c. e. n. s. u. s. d. u. o. s. d. e. s. a. r. i. o. s. i. s. e. x. a. m. i. n. e. r. e. o. r. u. m. l. i. d. e. m. u. m. d. n. s. v. e. n. i. t. c. o. n. t. r. a. p. a. c. t. a. y. e. r. u. m. t. e. s. n. e. a. t. u. r. a. d. s. o. l. u. t. i. o. n. e. p. e. n. e. e. t. p. i. s. t. u. m. t. e. r. d. e. c. i. d. i. t. q. e. r. v. n. a. p. a. r. t. e. t. a. n. t. u. m. e. s. t. p. e. n. a. l. e. i. n. c. o. n. t. r. a. t. u. m. t. a. m. e. n. a. d. d. u. c. e. b. a. t. u. r. d. e. c. i. e. t. i. a. l. i. f. i. c. d. e. i. n. d. i. v. i. d. i. t. o. l. l. e. r. i. t. d. e. v. t. i. b. i. p. e. r. e. u. m. r. v. i. d. e. B. a. l. q. u. i. n. o. d. e. c. i. d. i. t. h. o. c. p. i. s. t. u. m. t. e. x. s. e. d. p. e. r. l. s. e. d. i. n. t. e. r. p. r. e. l. a. t. u. s. s. i. e. r. a. l. t. e. r. a. j. e. o. s. e. d. f. a. c. i. t. e. t. i. a. i. s. t. e. t. e. r. s. e. d. v. t. r. u. m. a. d. i. e. c. t. i. o. i. s. t. u. s. p. e. n. e. v. a. l. e. a. t. d. i. c. i. t. q. s. i. c. r. v. i. d. i. t. p. o. s. t. g. l. r. B. a. r. i. n. l. i. j. c. d. e. i. n. t. e. r. e. m. p. h. y. a. d. d. e. q. u. o. d. v. o. l. u. i. t. p. e. d. e. a. n. e. b. a. c. o. n. s. i. l. i.

sententia dicere si ab vna tantu par te pena pmissa est etia si actor fuerit stipulatus. h. d. l. i. n. o. s. t. r. e. q. u. e. r. i. t. q. d. s. i. a. r. b. i. t. e. r. d. i. c. e. r. i. t. s. i. n. a. s. a. n. v. a. l. e. a. t. A. d. a. r. d. i. c. e. b. a. t. q. d. n. o. p. e. r. i. s. t. u. v. e. r. s. e. d. i. s. t. u. d. v. e. r. s. u. e. l. l. e. n. o. p. u. r. o. J. o. d. i. c. e. b. a. t. q. d. v. a. l. e. a. t. s. e. d. n. o. q. u. o. d. a. r. b. i. t. e. r. c. o. g. a. t. d. i. c. e. r. e. s. i. n. a. m. A. z. o. t. e. n. e. b. a. t. o. p. t. A. d. a. r. t. u. d. i. c. q. d. o. p. t. J. o. e. s. t. v. e. r. a. s. i. n. i. s. t. a. t. p. a. v. t. l. c. u. i. a. n. t. e. a. i. n. p. r. i. n. C. e. o. b. o. d. i. e. s. e. c. u. s. v. t. l. c. u. m. a. n. t. e. a. s. a. l. t. e. r. a.

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

res componere. Ad iudicem non spectat partes componere.

Recepisse. Arbitrator est qui inter partes su

amicabiliter componit. h. d. l. i. n. o. s. t. r. e. q. u. e. r. i. t. q. d. s. i. a. r. b. i. t. e. r. d. i. c. e. r. i. t. s. i. n. a. s. a. n. v. a. l. e. a. t. A. d. a. r. d. i. c. e. b. a. t. q. d. n. o. p. e. r. i. s. t. u. v. e. r. s. e. d. i. s. t. u. d. v. e. r. s. u. e. l. l. e. n. o. p. u. r. o. J. o. d. i. c. e. b. a. t. q. d. v. a. l. e. a. t. s. e. d. n. o. q. u. o. d. a. r. b. i. t. e. r. c. o. g. a. t. d. i. c. e. r. e. s. i. n. a. m. A. z. o. t. e. n. e. b. a. t. o. p. t. A. d. a. r. t. u. d. i. c. q. d. o. p. t. J. o. e. s. t. v. e. r. a. s. i. n. i. s. t. a. t. p. a. v. t. l. c. u. i. a. n. t. e. a. i. n. p. r. i. n. C. e. o. b. o. d. i. e. s. e. c. u. s. v. t. l. c. u. m. a. n. t. e. a. s. a. l. t. e. r. a.

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

si extera, vel dies compromissi extierit, tunc est hoc propter defectu partium contigerit non cogere arbitrum suam dicere vt. l. i. p. r. i. l. f. e. q. r. v. i. d. e. n. o. i. n. l. f. i. c. i. d. i. e. s. j. e. o. s. i. v. e. r. o. h. o. c. p. r. o. g. r. e. s. s. i. p. t. e. r. d. e. f. e. c. t. u. m. a. r. b. i. t. r. i. t. u. c. s. i. q. u. i. d. e. d. i. e. s. p. o. t. p. r. o. g. r. a. t. i. p. r. o. g. r. e. s. s. i. v. t. i. n. h. o. c. s. i. v. e. r. o. n. o. p. o. t. p. r. o. g. r. a. t. i. o. n. e. p. a. r. t. i. i. t. e. r. u. m. i. n. f. e. c. o. p. r. o. m. i. t. t. i. t. v. t. l. r. i. l. q. u. a. s. a. r. b. i. t. e. r. a. l. s. e. s. t. l. a. r. b. i. t. e. r. i. n. f. i. n. e. r. i. l. c. u. i. d. i. e. s. i. n. p. r. i. n. j. e. o. s. i. n. v. n. a. m. l. e. c. t. u. i. d. e. s. i. d. i. e. s. c. o. p. r. o. m. i. s. s. i. t. e. x. i. e. r. i. t. s. u. i. c. u. l. p. a. v. t. i. b. i. p. a. t. e. r. S. e. d. c. o. n. t. r. a. p. d. i. c. t. a. o. p. p. o. q. d. n. o. p. o. s. s. i. t. a. r. b. i. t. r. o. n. o. l. i. q. u. e. r. e. d. e. c. a. q. z. a. u. t. a. c. t. o. r. p. r. o. b. a. u. i. t. e. t. d. e. b. e. t. v. i. n. c. e. r. e. a. u. t. n. o. p. h. a. u. i. t. r. d. e. b. e. t. r. e. u. s. a. b. s. o. l. u. t. v. t. l. q. u. i. a. c. c. u. s. a. r. e. C. d. e. e. d. e. m. g. l. o. d. i. c. i. t. h. i. c. n. o. f. a. z. r. e. o. z. q. u. i. c. o. p. r. o. m. i. s. s. u. m. h. y. d. i. e. s. i. p. s. a. d. i. e. s. c. o. p. r. o. m. i. s. s. i. h. a. b. e. t. p. r. o. p. r. e. m. p. t. o. s. t. e. r. m. i. n. o. a. s. s. i. g. n. a. t. o. p. a. r. t. i. b. u. s. a. d. p. r. o. b. a. n. d. u. m. v. n. s. i. q. u. i. d. e. p. r. o. b. a. u. i. t. a. c. t. o. r. r. e. u. s. c. o. d. e. n. s. i. b. i. t. a. l. i. a. s. n. o. s. e. d. p. o. t. e. s. t. e. s. e. q. a. r. b. i. t. e. r. n. o. e. r. a. m. i. n. a. u. i. t. d. i. c. t. a. r. e. s. t. i. t. u. t. n. e. q. v. i. d. i. t. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. u. m. r. s. i. c. n. o. n. e. s. t. l. i. q. u. i. d. u. m. a. n. d. e. b. e. a. t. v. e. l. n. o. n. v. i. d. e. i. s. t. a. g. l. o. s. q. u. a. m. t. o. r. a. m. i. n. t. e. l. l. i. g. e. q. u. a. n. d. o. c. o. p. r. o. m. i. s. s. i. s. h. a. b. e. t. d. i. c. i. t. u. r. s. i. v. e. r. o. c. o. p. r. o. m. i. s. s. u. m. n. o. h. a. b. e. t. d. i. c. t. u. m. n. o. d. i. c. i. t. u. r. p. a. r. s. n. o. p. r. o. b. a. f. e. n. i. s. t. i. f. i. s. i. b. i. s. t. a. t. u. t. u. s. s. t. a. t. u. t. m. i. n. u. s. a. d. p. r. o. b. a. n. d. u. m. d. e. b. e. t. e. n. i. m. t. e. r. m. i. n. u. s. t. e. r. t. u. t. d. e. q. u. o. p. l. e. n. e. d. i. c. i. t. i. n. l. a. d. m. o. n. e. n. d. i. j. d. e. f. u. r. e. t. u. r. a. n. v. b. i. g. l. o. f. a. c. i. t. s. i. m. i. l. e. s. o. p. o. d. i. c. i. t. u. r. i. n. l. s. e. d. s. i. c. o. m. p. r. o. m. i. s. s. u. m. q. d. a. r. b. i. t. e. r. c. o. g. i. t. u. r. o. m. n. i. n. o. s. i. n. a. m. d. i. c. e. r. e. Q. u. e. r. o. t. v. t. r. i. e. r. i. a. p. o. s. t. t. r. i. e. n. n. i. u. m. h. o. c. e. s. t. v. t. r. i. i. n. s. t. a. n. t. i. a. c. o. p. r. o. m. i. s. s. i. p. e. r. a. t. t. r. i. e. n. n. i. o. s. i. c. u. t. i. n. s. t. a. n. t. i. a. i. u. d. i. c. i. j. Q. u. i. d. a. d. i. c. i. t. q. d. e. t. i. a. m. v. i. t. r. a. t. r. i. e. n. n. i. u. m. f. r. a. n. a. c. c. u. r. i. n. t. e. l. l. i. g. e. b. a. t. h. i. c. q. u. o. d. l. i. s. n. o. n. f. u. i. t. i. n. c. o. n. t. r. a. c. t. a. c. o. r. a. m. a. r. b. i. t. r. o. s. e. d. c. o. r. a. i. u. d. i. c. e. o. r. d. i. n. a. r. i. o. r. p. o. s. t. e. s. d. e. n. e. t. u. m. e. s. t. a. d. a. r. b. i. t. r. u. m. v. t. l. p. o. p. e. r. a. n. d. u. m. s. i. n. a. u. t. e. m. i. n. m. e. d. i. o. C. d. e. i. u. d. i. r. i. b. i. n. o. p. e. r. l. y. n. i. n. v. l. t. q. d. l. j. e. l. i. e. s. i. v. n. u. s. s. i. v. t. e. n. e. r. e. q. d. d. i. e. s. c. o. p. r. o. m. i. s. s. i. p. o. s. t. t. r. i. e. n. n. i. o. d. e. h. o. c. e. t. i. a. i. n. s. p. e. c. u. i. e. o. i. s. d. i. s. s. e. r. e. v. e. r. i. t. e. m. i. n. f. r. a. t. r. i. e. n. n. i. u. m.

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

quis rogatus. ad trebel. C. oppo. vide q. d. i. n. l. i. f. i. q. s. arbitratus hic adde no. per glo. r. doc. post. Bar. in. l. i. f. i. v. n. i. a. l. s. i. n. e. s. p. i. t. p. o. p. o. d. e. r. e. i. u. d. i. c. a. d. d. e. q. d. r. e. p. e. r. i. t. B. a. l. i. n. c. j. q. d. m. o. f. e. u. a. m. i. n. q. u. a. d. a. d. i. m. a. g. n. a. v. i. b. i. q. s. f. i. n. i. t. c. o. n. s. i. l. i. s. p. r. o. m. i. s. s. i. s. e. t. z. n. i. b. i. l. d. i. c. i. t. a. n. m. a. i. o. r. p. a. r. s. p. o. s. s. e. r. i. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. r. e. a. l. t. e. r. a. t. a. c. t. e. g. l. o. i. n. a. r. b. i. t. r. i. s. t. a. t. u. t. o. r. u. m. d. u. o. m. i. n. o. t. e. r. m. i. n. o. t. e. r. m. e. n. s. i. u. m. a. d. d. e. c. i. d. e. n. d. u. m. c. u. m. p. o. t. e. s. t. a. t. e. p. r. o. p. r. o. g. a. n. d. i. t. e. m. p. o. s. s. i. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. m. b. i. s. t. e. r. z. p. l. u. s. r. i. e. s. z. i. b. i. d. i. c. i. t. q. q. u. o. t. i. e. s. c. o. p. r. o. m. i. s. s. u. m. e. s. t. c. u. i. t. r. i. p. i. s. p. r. i. m. i. t. i. o. e. i. n. p. r. o. g. a. t. i. o. n. e. c. o. d. u. d. i. t. e. t. i. a. t. e. r. m. i. n. u. s. a. d. p. r. o. b. a. n. d. u. m. a. l. l. e. B. a. r. i. t. a. t. e. n. e. r. e. h. i. c. a. d. d. e. B. a. l. d. i. n. a. n. t. e. i. q. u. i. C. d. e. t. e. m. p. a. p. h. i. c. n. o. n. o. b. s. t. d. i. c. i. t. q. u. o. d. c. e. r. t. u. m. t. e. r. m. i. n. u. m. d. e. b. e. r. e. n. t. p. a. r. t. e. n. e. c. e. d. u. e. n. t. i. u. m. p. a. r. t. e. s. c. o. n. s. e. n. t. u. m. a. d. h. o. c. a. c. c. o. m. o. d. a. s. s. e. q. e. s. s. e. t. t. u. r. i. c. o. r. t. r. i. u. m. c. v. l. t. r. a. t. e. r. t. i. a. m. d. e. r. e. s. t. i. d. i. c. t. a. m. e. n. v. t. i. b. i. p. e. r. B. a. l. z. c. o. n. s. i. d. e. r. a. n. o. p. e. r. B. a. r. i. n. l. i. i. j. i. n. p. r. i. n. d. e. v. a. m. i. n. f. e. c. t. z. i. n. d. l. q. u. a. m. v. i. d. e. a. d. h. o. c. p. e. r. d. o. z. a. d. i. n. r. u. b. d. e. a. r. b. i. i. n. v. i. j. c. h. a. r. z. B. a. l. d. i. n. l. i. c. v. i. n. p. o. s. t. l. e. g. a. d. d. e. l. a. t. e. B. a. l. c. o. n. s. i. c. c. e. x. c. i. j. c. u. i. t. e. q. z. v. i. l. i. b. c. o. n. s. i. c. e. c. c. l. x. j.

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Item si vnus.

Si multo post. Querit gl. quomodo intelligat istud multo post. Quidam dicunt arbitrio iudicis, alij dicunt qd post triennium sicut instantia iudicis. si tenes illa opi. qd arbitrio iudicis etc. pu taré equi qd iudex vsq. ad arbitrium de triennio sicut in iudicio. ite no. vna distinctione. qua glo. b. ponit.

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Item si plures.

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et amicum compromittentem. Lausula ut arbitrum procuret par

Arbitrator potest auferre de iure vni? de iure alteri? scilicet modice. Lausula opponenda in compromisso quod possit auferre de iure vni? de iure alteri in parva et magna quantitate. Differentia inter arbitrum et am

cordes in summa et discordes in solutione per eundem consilium... quod si discordent in summa tantum per Pau. de castro. consilium. xxij. et quid si ex forma statuti debet eligi tertius et partes eligunt quantum et equitum voluntarie non compulsi...

l. si in tres. et ibi videbitis. secus in pluribus iudicibus delegatis: quia omnes debent loqui: ut. l. i. pri. et c. quando pro. non est necessarium cum magistratus. cum finit.

Compromissum factum in aliquo quem ut ferat sententiam de consilio alterius quando valet. Bar. tenet lecturam glof. ad istum §. et declarat.

Idem pompo. Si arbitri potestatem sententiandi non habet compromissum non valet: et si de pluribus nominatis alter eligat ille sententiam cogit dicere. b. d. C. pro. de isto. ver. sed si ita: ad precedere. fo. dicit glof. quod hic in ver. sed si ita. fuerit electi ut arbitri. et sic ille qui fuit electus poterat libere sententiarum. in prece. §. fut. secus. et sic hic mutat casum oino do. Oidra. in quadam sua disputat. intelligebat istum §. aliter quod in isto ver. §. si ita. non mutat casum. sed psequatur eundem casum: sed differentia est: quia in pri. dixit quod scius ferat sententiam. C. de electo. C. de elec. cu. rei iud. et hic non potest dari arbitris potestas eligere: sed verum quod tale arbitrium valet. De iure per arbitratibus talis potestas Bal. in. l. i. C. de his que pe. no. in lect. antiqua. dicit quod sic allegat lingu. Jo. mona. in rubri. de arbi. in. vj. sed de hoc est casus in. c. cum a nobis. secundum vnam lecturam glof. extra eodem titu.

Principaliter eligendo tertium. sed verum assumendo tertium dicatur compromissum novum vide de no. Dy. et Bar. in. l. si dominus. ff. de furtis. et ad istum §. vide quod dicit post Bar. in. §. arbitrorum in pri. et v. colum. et an iste §. habeat locum in arbitratore. ut isti discordantes eligant tertium Bal. quod notat in. l. edic. l. §. is illud. C. de sec. sup. et ibi quod si sunt arbitri et arbitratores et de hac materia vide in dicto. c. innotuit et quod ibi scripti post Imo. item an iste ter. habeat locum in arbitratore vbi vna sententia tribus dixi post Imo. in. l. in. l. ter pares. ff. de re iudica.

dicta quantum ad intellectum huius §. non sunt vera: quod verbum placet imponatur arbitrio boniviti et non liberam voluntatem: sicut verbum arbitratu ut. l. b. de. §. so. rore. §. de fidei. lib. 2. in quantum in done de eo §. compromittit in aliquo quod ferat sententiam de consilio sapientis dico quilla quone ratur. in. l. illa innotuit. §. de bere. inhi. Spe. etiam ratur ea de arbitris. §. fut. quis. ver. sed quod si dicitur in compromisso. ego examini nani plene in. l. §. si plures. §. de exerci. Et inter alia dico quod si quid dicitur quod arbitri debeant sententiam de consilio talis: quod compromissum: quod habito consilio non tenet illud sequitur. l. ratur et meum. §. admi. turo. et sic remanet libera facultas arbitro ferendi sententiam et sic cessat ratur huius §. si vero dicitur quod arbitri debeant sententiam illud quod ille consulerit vel de consilio et consensu. tunc non valet: quod non habet facultatem liberam ferendi sententiam et sic hoc quantum ad questionem istam. quantum ad intellectum nostri §. teneo lec. gl. ff. de declaro. ut aliquod notabile hic percipitur. In pri. huius. §. fut. compromissum in se. ut ipse debeat sententiam de consilio placet: hoc non valet. in ver. sed si ita. fut. compromissum arbitrium in se. ut ipse ferat arbitratu ratur et sic in cognoscendo fut. assumptus vnus solus in pronuntiando fut. altera tunc assumptus tertius vel se. Certe ille cogitur sententiam dicere in que postea partes consenserint: et sic iste ver. sed si ita. pro sequit eadem materia qua §. precedens. sed ad ista lec. oppo. nam si ex postea cito eligat tertium. ut si non valet compromissum quod non assumitur ad cognoscendum. sed arbitrandum tantum. cum ista duo requiruntur. ut. l. idem pompo. §. de meis. §. receptis. §. eo. R. facta assumitur ad cognoscendum cum debeat examinare facta eorum scio. Differet ergo iste §. a precedenti. quia se. ut ipse supra debebat pronuntiare illud quod alius volebat. hic ille alius. §. ratur et assumebat ad sententiam ex proprijs actibus.

Si in duos. Si duobus datur potestas eligendi tertium si non consenserit compromissum non valet hoc dicit vel sic. Si duobus arbitris potestas assumendi tertium incertum tribuatur non valet compromissum secus si certum. b. d. C. pro. de. §. idem pompo: §. eo. Sol. hic per assumptionem tertij non amittit arbitri potestatem pronuntiandi. ibi secus. de hoc videbis. §. pri. §.

Judex eligat arbitros et arbitri coguntur eligere tertium. Tertius assumptus ab arbitris non est arbiter sed electus a partibus sic. Modus pronuntiandi qui tertius est electus. Tertius assumptus an cogatur acceptare et iudicare remissive ad glof.

Principaliter. Si in duos compromittatur simpliciter valet compromissum: et si differenter coguntur eligere tertium cuius auctoritas parebitur. b. d. C. de ver. §. pri. vbi non valet compromissum factum in duos glof. ponit hic tres solutiones et approbat vltimam. quod ibi non valet si dissentiant in eligendo tertium. alias secus. ista solutio videtur

Si in duos. Si duobus datur potestas eligendi tertium si non consenserit compromissum non valet hoc dicit vel sic. Si duobus arbitris potestas assumendi tertium incertum tribuatur non valet compromissum secus si certum. b. d. C. pro. de. §. idem pompo: §. eo. Sol. hic per assumptionem tertij non amittit arbitri potestatem pronuntiandi. ibi secus. de hoc videbis. §. pri. §.

Judex eligat arbitros et arbitri coguntur eligere tertium. Tertius assumptus ab arbitris non est arbiter sed electus a partibus sic. Modus pronuntiandi qui tertius est electus. Tertius assumptus an cogatur acceptare et iudicare remissive ad glof.

Principaliter. Si in duos compromittatur simpliciter valet compromissum: et si differenter coguntur eligere tertium cuius auctoritas parebitur. b. d. C. de ver. §. pri. vbi non valet compromissum factum in duos glof. ponit hic tres solutiones et approbat vltimam. quod ibi non valet si dissentiant in eligendo tertium. alias secus. ista solutio videtur

Principaliter. Si in duos compromittatur simpliciter valet compromissum: et si differenter coguntur eligere tertium cuius auctoritas parebitur. b. d. C. de ver. §. pri. vbi non valet compromissum factum in duos glof. ponit hic tres solutiones et approbat vltimam. quod ibi non valet si dissentiant in eligendo tertium. alias secus. ista solutio videtur

videtur esse contra casum. in. c. innotuit. extra eod. dem. et ideo tene secunda lectura seu solutione hic postquam assigna rationem. hic fut. compromissum simpliciter: et per iudicem cogent eligere tertium: et sic cogentur in vnum concordare. sed in precedenti. §. fut. data facultas eligendi. et sic in totum recessi ferunt ab arbitrio potestatis. Circa electionem istius tertij est advertendum quod non coguntur pres eligere tertium: sed arbitri coguntur eligere tertium. ut hic in ter. et debet preter cogere arbitros. C. l. d. de electione tertij. Quero utrum tertius iste electus sit arbiter: certe ut quod non. nam non est receptus a partibus. et sic non cadit in eum nomen arbitri. et ita videtur tenere Spec. in tit. de arbit. §. si. ver. nunquid ipse est tertius. vbi est magis quidam consulto: quia arbiter. huius vni arbitri quo ad quodammodo dicitur incontinenti. sed si assumere a partibus. tunc esset arbiter: quod ab eis recipitur. Secus: do. quero de modo pronuntiandi: breuiter modus rectus et indubitatus esset iste quod ille tertius: ex primam voluntatem sua. et illi arbitri coguntur ferere sententiam sui. et sic voluntatem et consilium. et hoc est quod vult iste ter. qui dicitur autozitatate parat: quod arbitri debent parere autozitati illius in iudicando. dicit tamen quedam gl. que est hic quod iste ver. intelligat alio modo quod si arbitri oino discordant ille tertius iudicabit. et partes tenentur stare consilio illius tertij. et sic est duplex lect. vna cuius autozitatate parat a partibus: alia quod iste tertius iudicat. precedens est magis iura. vide gl. sup. ver. et auozitatate. C. Queritur utrum iste tertius cogatur consulere seu acceptare et iudicare. dic ut in glo. et circa predicta vide quod not. p. Imo. extra eo. c. innotuit.

Duo arbitri tertio absente quando poterunt iudicare. Duo possunt iudicare contradicente tertio idem in duobus iudicibus contradicente tertio dicitur tamen omnes iudicare. b. d. de hoc ter. §. e. l. §. si in duos. C. Not. et p. Imo. dicit in. c. raynal. extra de testa. quod si arbitri fuerunt simul in allegationibus et collationibus: et vnusquisque dixerit allegationes suas. et vnus non potuit trahere alios ad suam sententiam. quod postea duo poterunt pronuntiare absente tertio: cuius contrarium dico in. l. vno ex tribus. b. d. de re iud. C. Alitum no. quod in hoc est differentia in ter. ius nostrum et ius canonicum: ut in. c. si. extra eo. titu. lib. vj.

Qualem. Preter cogit arbitri ut sententia sententia: non aut quid iudicatum certum non valet istud compromissum. hoc dicit.

Si in duos dicit dicta quod ea a lite discedit ab soluta ab instantia iudicij quod quilibet remaneat in statu suo non videtur dicta ab arbitris.

Discipulus excusatur et debet sententiam magistris sui. Illa sententia potest mutari que non fuit iudicatum.

Icere autem. Sententia videtur etiam a tota lite discedit. Item inter loq.

Andr. pom. Queritur utrum. Vide Zanfra. in tractat. de arbi. c. barta. c. iij. et sequen. questione. ij. c. bar. consilium. lxxvj.

Iste electus. utrum tertius assumptus a preter re vel a partibus sit arbiter vel consulto. et vide p. cutozia potest mutari diffinitiuave? I. si dominus non potest mutari nec ex ca erro rris corrigi. b. d. cum. l. seq. Mor. et p. furtis. et ad quod Bal. in c.

filio factu sic proponitur consulendum ideo etc. dicitur quod si data est potestas duobus arbitris procedendi: et terminandi et illi duo discordant: qui de voluntate partium eligant tertium et illi datur arbitrium terminandi ut sibi videtur demum primi duo arbitri veniunt ad concordiam: et laudant absque tertio et non requiritur imo ipso contradicente dicit Bal. laudum valet. quia per electionem dicit tertij non sunt reuocati arbitri primi a sua potestate sed prouisum solum in casu discordie. al legat glof. §. ea dem. l. §. si in duos. ergo cum omnes tres sunt arbitri duorum sententia valet et pre valet. §. eo dem. l. si curi. Nec obstant quod partes et arbitri promiserunt stare neutroque illius quia ista promissio debet stare secundum iuris dispositionem nisi primi sine concordie. vide in dicta. l. si duos minimum. Adde an electus tertius a preter re vel partibus sit arbiter vel arbitrator Baldum consilio lxxvij. lib. iij. et an cogatur alij ferre sententiam secundum consilium istius tertij. vide Angel. consilio. c. l. Et an valet compromissum factum in duos eum potestate eligendi tertium. vide Bald. consilio. c. ccc. xxx. §. h. libro. et an tertius electus habeat eandem potestatem quaz alij duo. vide Bald. consilio. c. quinto libro. Et de eo quod dicitur in apostilla. vide Bald. consilio. c. ccc. xij. In christi nomine. proponitur quod per discordiam.

Iste tertius cogatur. hic ergo habetur quod tertius electus a partibus vna cum alijs debet pronuntiare. sed quid si lege vel statuto datur tertius arbiter. ut si dicitur statutum quod vbi duo primi arbitri sunt discordes possit tertius esse vel debeat tertius presens esse isto casu et dicat quod ille solus tertius poterit ferre sententiam. habemus hic singularem differentiam ex nota in. l. i. inuenimus. C. de appellato. et ibi hoc ponit Bald. quod nota. et facit quod no. Barto. in. l. item si mater. §. item si plures. §. eo de. et vide text. in. l. in offeredis. C. de appella.

Iste differentia. Vide Bart. in. l. item si vnus. §. item si plures. §. eodem titu.

Andr. poma. Qualem. Vide Roma. consilium. c. l. et consilium. c. l. v.

Quid iudicet. sed quid in arbitratore. utrum possit compromitti in eum cum pacto quod tali modo ferat sententiam. hic dicit quod in arbitro compromissus est nullus. Adde quod in arbitratore vbi. ita non ratur dicit Ang. in. l. si conuentus. §. de re iud. sed nihil alleg. sed dicit quod pro eo vbi casus in. l. §. post opus. de no. ope. nisi intelligendo quod ibi fut. compromissus i iudice. prout i arbitratore potest necesse est

Quid iudicet. sed quid in arbitratore. utrum possit compromitti in eum cum pacto quod tali modo ferat sententiam. hic dicit quod in arbitro compromissus est nullus. Adde quod in arbitratore vbi. ita non ratur dicit Ang. in. l. si conuentus. §. de re iud. sed nihil alleg. sed dicit quod pro eo vbi casus in. l. §. post opus. de no. ope. nisi intelligendo quod ibi fut. compromissus i iudice. prout i arbitratore potest necesse est

Intelligi secundum Zudo. ibi. Adde qd idem Zudo. sequit etus cōsi. cxi. vbi dicit qd non inuenit contradicōem.

¶ A lite disceditur. Contrarium videtur tenere Bartolus. in l. inter pares. de re iudicata. 2. adde Bartolus per illum text. in l. a generali. C. de de curio. lib. 2. r. 2. no. do mi. Zudo. ut. in. l. f. de re iud. in fi. 2. dixi in. l. si quis arbitratu. 2. h. vide que dixit Bal. 2. ibi dixi post Bar. in. l. fidei cōmissa. §. si qd decem. de legatis. l. ij. 2. quod nota. Bal. in l. i. §. in col. in. l. i. §. oppo. C. si a non cō pe. iud. v. de p. Bal. c. in. l. i. §. ad p. cūmas. §. si. f. de iur. iuran. r. Andreas pomate.

tunc dicitur dicta sententia quam do per eam a lite disceditur. 2. Et propter hoc videtur esse casus contra arbitros in ciuitate ista qui de berrā diffinitē causas infra tres menses sub certa pena. nam quando qd ipsi pronuntiat hoc modo absolutus partes ab instantia iudicij: et qd quilibet remaneat in statu suo: nam non videtur dicta sententia cū per hoc a lite non discēdat vt hic.

¶ Secundum not. qd discipulus debet excusare sententiam magistri obstringendo eam 2. approbando. ¶ Tertio no. illud quod dicitur cōter quinter locutoria potest mutari diffinitua non vt. l. quod iussit. j. de re iud. ita dicitur committere. l. ego 2. aliter dicitur prout dicit iurisconsultus hic. Illa sententia potest mutari que nō fuit iudicium. secus in ea que fuit. Hoc differt multum a precedenti dicto. pone enim qd quedam interlocutoria fuit iudicium: qua iudex pronuntiauit se non esse iudicem competentē: vel pronuntiauit non esse procedendum obstante exceptione rei iudicate 2. similis: poterit ne iudex renouare istam interlocutoria. certe non. quia iudicium fuit. hic est casus hic. vide text. non enim factio differentiam: an sit diffinitua vel nō: sed an habeat a bōdere totum iudicium vel non: 2. dicit vt in d. l. qd iussit. j. de re iud.

¶ Andreas pomate. C. disceditur. vide Panonim. consilio. xliij. §. col. volu. §. feli. in rub. de re iud. in. l. i. §. col. b. ¶ Tertio no. vide Bald. in rub. C. ne liceat tertio prouoca. C. interlocutoriam. que interlocutoria possit mutari. adde Barto. in. l. post sententiam. C. de sententia. r. videlicet que dicit de pac. l. in lege Paulus. de re iudica.

¶ Forma cōpromisso. vtrum possint super eadem rei fieri duo compromissa. vide Bal. in. l. post sententiam. C. de sententia. in prin.

¶ Quid releuet. quid operanti ista verba semel pluries. vt videbitur 2. placebit. Adde Jo. and. in addi. Specu. in titu. de arb. §. sequit. 2. not. Bal. in. l. f. C. si aduersus rem iud. 2. in. l. eleganter. in prin. de conditio. indebi. 2. l. y. idem dicit in. l. ad uerba. C. de trans. 2. per Zudout. in rub. de arb. in. l. viij. char. per do. Anto. 2. per do. Joan. in. l. quinquaginta. de iur. iurando. 2. Bald. in. l. i. §. in. l. i. §. col. C. quando prouoc. 2. in. l. i. §. ff. de iur. iur. an

do. 2. Petr. de anc. in consilio. cxxj. Adde quid impoent predicta verba Baldum consilio. cxiij. in. l. i. §. Petr. de ancharano. consilio centesimo vigesimo secundo. 2. c.

¶ Andreas pomate. Quid releuet. Vide alij quos conu cor. p. Ale xan. l. si dū nerfa. col. na. l. iij. C. de trasac. 2. Zāfran. et sequen. q. xvi. §. feli. in. c. p. sentata. in v. ma colum. versu. c. tra glo. de test. 2. Lar. cōsi. xxix.

¶ Clausula in cōpromisso qd possit semel 2. pluries iudicare 2. quoties sibi placuerit. quid impoent. ¶ Arbitrator non potest eius iuram corripere nec mutare nisi sit et specialiter a partibus cōmissum.

¶ Arbitrator non debet vna sententia terminare qm et sunt plures contro. uerſie compromisso per partes.

¶ Quid tamen. Vide tur dicta fuit si forma cōpromisso nō est seruata.

¶ Item si sunt diuersa capita potest separatim pronuntiaris nisi aliud sit actum. hoc dicit. ¶ Nota ex bac. l. quid releuet. hoc 2. clausula qd post sunt iudicare semel 2. pluries 2. quoties sibi placuerit. nam intelligitur qd possit iudicare pluries hoc est in vno capitulo semel. 2. in alio post ea vt hic. nec potest intelligi quod super eodem capitulo iudicat pluries siue sit arbitrator. nā cū super vna re non possint fieri plures sententie: vt. l. f. C. quando prouoca. non est necesse. ista. nec plura arbitria. ¶ Item cum sententia sit per transactionem res desit esse dubia: non potest iterum discutari nec iterum transigi: vt. l. post rem. §. de transactione. hoc 2. c. r. go vt arbitrator possit corrigere sententiam super eodē capitulo debet

contrab. emp. ex hoc dicto videtur inferri intelligi: licet regulariter trasactio stōre re dubia. vt. l. f. C. de transactio. tamen etas per partes possit fieri super re certa. vt hic inuit. facit quod ipse notat in. l. aquiliana. §. de transa. 2. in. l. f. de certa. C. eo. vbi idem tenet quod Barto. hic per hoc qd tūc improprietabitur verbū transac. 2. valebit vt partum. l. infulas. de p. script. per. 2. Jac. but. 2. Gall. in. l. age. C. de transac. 2. l. y. in. l. sub preterito p. ceterum. eod. tit. in. l. iij. oppo. Et quod arbitrator siue arbitrator non possit eius sententiam mutare enā in cōfinitu. Adde quando hoc tenet car. in. cōsi. xxi. col. ij. ver. Et qd de arbitro qd fuit totius col. legij pa daun. 2. Rappa. ful. in consil. cxi. §. col. ij. ver. ad secundum videtur. 2. Rappa. cu. in consil. xvi. col. f. 2. latus consil. cxi. §. col. f. ver. ad primum questum. fortius voluit Petr. de anch. in consil. cxi. qd si arbitrator sibi in ludo referuauerit potest declarandi qd tamen non possit mutare. 2. idem in consil. cxxj. 2. idē etiam tenet Zudo. roma. in rub. ret dicit

ret dicit in compromisso hoc expresse quod possit iudicare semel 2. pluries. 2. ipsam iudicatum corripere mutare. nam hanc potestatem arbitri nō habet iure cōmuni. vt. §. l. p. l. sed puto quod et post qd attribuit per consensum partium: sicut est sunt quidam iudices qui possunt corrigere suas sententias vt presertim p. rero. vt. l. ab executione. j. de app. tra etiam potest concedi arbitratoris. vt. l. non d. dist. inuenimus. §. de officio. j. eo. 2. ita consulit in ciuitate spoleri. ¶ Oppo. §. eo. l. dicere. Sol. ibi arbitri erat in totum functus officio suo hic non.

¶ Querit glo. quid in dubio quando plures 2. qd stiones sunt compromisse simpliciter vtrū debeant omnes simul terminari an poterit pronuntiaris separatim. hic sunt opi. quidā intelligunt qd non possunt pronuntiaris separatim in dubio. 2. sic videtur inuenire hic. Adhibi autem videtur quod debeamus sic dicere aut sunt plures questiones que inferuntur ab vna parte ad aliam 2. tunc possit pronuntiaris separatim nisi in contrarium sit actum vt hic. et ar. l. etia. §. j. §. de mino. aut inferuntur plures questiones. hoc est vna ab vna parte: alia ab altera. et tunc debet pronuntiaris simul et terminari ppter naturam conventionis 2. reconuentionis. vt. l. i. in fine. que sent. sine ap. re. 2. not. in. l. qui prior. j. de iudi.

¶ Sententia declaratoria in personalibus quod valeat sicut in realibus.

¶ Sententia iudicis per verbum videtur quod valeat.

¶ Dicitur testis per verbum videtur qm valeat.

¶ Index in sententia absolutoria potest imponere actori silentium.

¶ Arbitrator. Qui pronuntiat nihil videtur debitu: debitor: et absolutore videt. h. d. ¶ Tu habes hoc primo 2. quod in personalibus valet sententia declaratoria sicut in realibus: simile in. l. si p. rero. in prin. §. r. i. §. r. l. pompo. §. fed. 2. is. §. de p. cur. videbitis in. l. ex v. d. uer. §. de rei vendi. ¶ Secundo no. 2. de eo quod dicit videri. nam p hoc sententia non dicitur incertum: simile in. l. dicit. §. f. de libe. cau. Et hoc facit 2. ad dicta testis qui dicit ista sunt decē anni vt mihi videt: quod ex hoc dictum testis non videt. vices tu quod istud argumentum non procedit. nam iudex debet iudicare scdm iudicium intellectus cui congruit ista dictio videtur. eodem modo congruet aliquibus medicis vel peritis in arte qui adhibent ad iudicandū vtrum mulier sit pregnans: vel vtrū sit remansura cicatrix vel similia: vt. l. f. §. j. de v. r. et inspicien. sed testis debet testificari de his qd scruerit p sensum corporum. vt. l. qui testam. 2. in fine. j. de testam. 2. l. i. in fine. j. de his que in testa. de len. ergo hoc dictio videt prout referat ad iudicium intellectus habet vitare dictum testis. Respon. testis debet reddere causam per sensum corporum nō oino separatim ab intellectu: imo vnitum est cum intellectu. alio furioso 2. pupillis possent testificari: qd habent sensum lz careant in intellectu qd est falsum. unde si testis redderet causam suam per verbū videtur. vt hic gratis. dicit testis mihi vt qd Titius possederat iam sunt. r. anni et

de arbi. col. xvij. vers. vltimus. Archidia. do. Lary di. 2. Alex. in. §. ex his. r. q. §. Et do. §. de in. consil. lxxvij. adde tamen qd Spec. in. titu. de arbi. §. f. ver. licet autem videtur vel quod possit inconstanti mutare. alle. in ar. ter. in. l. si ita. §. de here. in. §. et inc. p. terea. de test. cog. Et idem ponit hē r. i. dicit. in. c. cum

vltra: istud nō valerit: sed si diceret qd ego vidi Titium possidere. 2. sic p. mo pmitte sensum corporis scis vt sum. Interrogatus quāto tpe dicit r. annis vt sibi vt. d. istud testimonij

olim de arbi. Et intelligit inconstanti. sante qd videtur aut ex teraneos actus: vel intelligas inconstanti prout intelligit in d. c. p. terea. vt in qd dicitu spe. intelligi debeat in accessorie: qd tūc arbi trator bene poterit mutare. glo. est in. l. quia arbitri. 2. si errauerit. §. eo. quā p singu. alle. Ro. in suo sing. cccc. lxxvij. que omnia no. Jo. 2. bo. ¶ In dubio. vide latus Bar. j. eo. l. de rebu.

¶ Andre. Poma. Quid in dubio. Vide lafran. in trac. de arbi. char. xvij. 2. sequē. q. xvi. §. feli. in. c. quoniam inter. iij. col. de re iud.

¶ Arbitrator. vide Bal. in. l. cum quis. in. v. §. col. f. ¶ Dicit videri. per Bar. in. l. i. §. in prin. de ven. in. §. p. 2. adde glo. no. in. l. v. §. p. rero. §. f. plur. §. e. 2. facit qd no. in. l. i. §. duo. in glo. §. e. qd ar. in teste deponente. nā mihi videt dicit qd non pbat fm Bal. in. l. data opera. in. xvij. col. de teste deponē te p verbū vt vel visu suo vide Ang. in rep. l. scis dicit. de ver. obl. in. §. col. §. seq. sed qd si testis dicit se nescire dico qd in cogit veritate dicere ergo valet et testimonij als frustra dicit. v. tener Ja. de are. in. l. §. qd obseruari. C. de in. c. 2. dicit qd testes qd dixerit heri non credo. pnt dicere hodie credo. 2. qui dixerit heri non credo. pnt dicere hodie scio: qd possibili veritate in esse postea nulla sequitur necessario falsitas. et fuit de sacro in ciuitate asēt Bald. in. c. §. notādū. no. feu. 2. qd no. §. gl. in. l. de tutela. C. de in. te. rest. 2. ibi Bald. 2. qd d. xi. l. eos. fm Bal. j. de fal. 2. de teste dicit nescio vide Bar. in. l. de erat. §. de mino. 2. an testes deponant de credulitate. vide in. c. quoniam. 2. in. c. rā ex literis extra de testi. 2. Bar. in. l. i. §. operis. et quod ibi dixi. de aqua plu. arcen.

¶ Quid si testis dicit ista nisi fallor. 2. dicit qd pbat vt per Bal. in. l. §. in prin. de iur. 2. iure. 2. idem dicit ibi Ang. qui subdit idem esse in ver. videtur. Adde latus eundem Alexan. consil. xv. 2. consil. r. §. lib. et Ang. consil. iij. qd testis deponit de credulitate.

¶ Andre. Poma. Quid. Vide de ista dictio nō videtur. vide Decium late. c. deinde Jaso. l. §. bis. de v. r. post Bar.

¶ Ut sibi videtur. si testis dicit qd sibi videtur valet per moder. in. cle. j. de iudi. Adde vt qd Lar. di. in consil. lvi. incip. casus super quo. col. iij. in. §. intelligit hoc dictum Bar. verum nisi esset probandum tempus de terminatum. nam tunc testis sic deponens non probaret. 2. ad Barto. h. §. videt etiam Alexan. in consil. r. colum. §. versu. Item testis in §. volumi. et ibi quod si deponit super quantitate non probas deponendo per verbum videtur. 2. v

Sed si quidem. Advocatus corruptitur. vide in l. iij. C. eodem. et vide per 3 mol. in l. otius in ultima char. de re iudi.

Qa demum. Tacita conditio qd im pedit naturam actionis.

Sed si quidem. Na co promissi bz in se tacita conditio: vt cõtra ex exactione doli obijctat exceptio. h. d. Edmitti. l. commissa sub hæc conditioe exiget. C. p. in prin. dicit qd stipulatio bz cõditio nem si nihil dolo fit. In fi. dicit qd si fit aliqd dolo habet locum exceptio doli. L. dõra si fit dolo stipulatio nõ committit quasi deficiente cõditio ne. ergo exceptio nõ est necessaria.

Sacerdotio. Sacerdos potest esse arbiter. Quod intellige in simpliciter sacerdotis: scilicet si est monachus vel alij regularis quod dicitur in l. i. pedius. s. eo.

On distinguemus. Compromissum qd nõ possit fieri de crimine qñ agit criminaliter: etiam si pena sit pecuniaria.

Transigi qñ potest super crimine: potest et in arbitratum compromitti. Arbitramentum est transactio.

Julianus. De cã meri z mixti impij vel de causa status nõ potest compromitti. h. d. cã seq. Querit glo. h. d. qd sit verã siue de crimine agitur civiliter siue criminaliter. Et determinat qd debeat intelligi qñ criminaliter. nõ si civiliter: rñc posset compromitti: vt. l. quid ergo. s. ex compromisso. s. de bte qui. nõ. infra. z assu gnat ratione. qd qlibet solueret penã pecuniaria vt liberaret z euitaret penam corporalem. inuit ergo qd si de crimine imponeret penã pecuniaria posset compromitti z pronuntiare arbiter penãz dandã sit: nõ si non pareatur penã compromissi nõ mitteretur parti. vt. l. arbiter intra. f. co. hoc non placet dño Jaco. but. qd per hoc lederetur ius fci. Pro hoc. j. p. r. s. ibi eadẽ dicenda sunt rñc. nec obit. ista glo. qd hoc ratio est generalis. nec ob. l. arbiter. j. e. qd ibi id qd deducebatur in compromissum totum primebat ad partẽ. Item querit glo. nunquid sup istis delictis possit transigi. dicit glo. qd non regulariter per eandem rationem. Tu dicas qd transactio per quam preiudicatõ omnibus nullo modo licet: vt not. in l. transigere. C. de tras. sed transactio per quam preiudicatõ transigentis super istis criminibus licet qñq: vt. d. l. transigere. r. p. hoc dico. qd eodem modo licet compromitti in arbitratum quomodo licet transigi: qd transactio est: r sic istum. s. intelligo quod non potest compromitti in arbitrum.

De liberali. Hic querit qd in aseritacione z matrimonio. Et respondet qd idem. Item querit quid in causis mixti impij dic qd idem. vt nota. in l. si de meis. s. eo. Et ibi not. dicit glo. Et qd verũ dicit glo. probat. per l. fina. C. vbi r apud quem. r extra. eo. c. penul. Et hoc dicebat qd statutum huius civitatis qd precipit omnes causas compromitti non porrigitur ad causas mixti impij. Sed qro quid de libertate ecclesie. dicit vt extra. eo. c. cum tempore.

Si seruus. Non valet compromissum factum a seruo nec arbiter cogitur sententiare. h. d.

Item si quis. Legatus tpe legationis cogitur cogitur coram arbitro litigare in illis casibus quibus coram iudice ordinarie cogitur. r nõ aliter. h. d. C. p. Mo. rex. in fine vbi videt casus qd coram arbitro locus sit recõuersioni. In cõtractu est rex. extra. eo. c. cõ dilectus. s. j. posses dicere quod hic cogitur se defendere coram iudice ordinario: non coram arbitro.

Si is. Inter petitorẽ z possessore hereditatis debent litere lites speciales etiam coram arbitro. h. d. not. C. Mo. s. ista nec cogitur p l. si. C. de peti. here. qd illa loquitur petitorẽ vel possessore cõnato a quodã tertio. hic qñ est questio particularis inter illos. C. p. l. l. loquit vt dicitur in peritorẽ vel possessore cõnato. secus si alter eorũ ageret cõtra tertium: vt. l. si bonifideli. f. de peti. here. d. r. l. si rem. alij. in l. si post. j. de excep. r ibi plene dicit.

Dies. Si dictum est in compromisso de prorogatione ista cõnensio prorogatione nõ facit nisi sequatur iussus iudicis. h. d. vel sic. Promissio de prorogando prorogatione nõ facit nisi subsequatur prorogatio. h. d. glo. laborat in positione casus. sed in sumario ego posui tibi veritatem.

Si arbiter. Arbiter se occultans per iudicem potest citari et multari.

Cum in plures. Dicitio quilibet est distributiva: dicitio omnis est collectiva. h. d. vel sic. Dicitio quilibet distribuit actum in quolibet separatim. dicitio omnis coniunctim. h. d. C. Mo. istum tex. de hoc per glo. in l. si plures. j. de leg. ij. dicitur latius in l. hoc ar. titulo. de here. insti.

Cum quidam. Si arbiter efficiatur inimicus partis contra petitionem penę obstat exceptio doli. h. d. r ista. s. intellige qñ supensit inimicitie abqz culpa pãtis. nõ si ei culpa tñc incurret etiam penã cõpromissi. qd est factum est quominus arbitrator suam diceret. r sic incidit in penã. vt. s. e. l. o. i. d. i. e. s. si quis litigator. r. s. e. l. nõ. qd est omnis in prin.

De officio. Arbiter nihil potest ultra illud quod est sibi in compromisso concessum.

Laetela vt aduocatus possit dictare reformationes.

Statutum qd qlibet cã cõpromittat qñ cõprebendat cã cõcernere vbi pupillus educari debeat.

Questum. Arbiter dicitur sententia p quam lis finit. nec potest in alij delegare nisi hoc sibi commissum fuerit. h. d.

Primo qd ista tex. reddaris cautus qñ es aduocatus ad dictandã reformationes: factas poni quod possit r per alios. alij nõ possit hoc. vel incidere minus in dubij. Si in ciuitate ista est statutum qd quilibet cã cõpromittat. Ad odo quidã peribat qd

dicit glo. nõ ista conditio inest tacite z tacta conditio nõ impedit naturam actionis. vt. l. conditio nea qd extrinsecus. j. de cõdi. r demõ. Doc est falsum vt no. in. l. i. c. qd. s. de pac. Et ideo dicitur quod inest tacite conditio exactioni nõ cõmissum stipulationis. C. p. qñ aduocatus corruptus habet locum in integ. resti. vt. l. j. C. de aduõ. d. fuer. iud. ergo non habet locum actio de dolo. solum. dicit qd actio de dolo competit hic ad cetera damna.

On distinguemus. Sacerdotio. Sacerdos potest esse arbiter. Quod intellige in simpliciter sacerdotis: scilicet si est monachus vel alij regularis quod dicitur in l. i. pedius. s. eo.

Compromissum qd nõ possit fieri de crimine qñ agit criminaliter: etiam si pena sit pecuniaria. Transigi qñ potest super crimine: potest et in arbitratum compromitti. Arbitramentum est transactio.

Julianus. De cã meri z mixti impij vel de causa status nõ potest compromitti. h. d. cã seq. Querit glo. h. d. qd sit verã siue de crimine agitur civiliter siue criminaliter. Et determinat qd debeat intelligi qñ criminaliter. nõ si civiliter: rñc posset compromitti: vt. l. quid ergo. s. ex compromisso. s. de bte qui. nõ. infra. z assu gnat ratione. qd qlibet solueret penã pecuniaria vt liberaret z euitaret penam corporalem. inuit ergo qd si de crimine imponeret penã pecuniaria posset compromitti z pronuntiare arbiter penãz dandã sit: nõ si non pareatur penã compromissi nõ mitteretur parti. vt. l. arbiter intra. f. co. hoc non placet dño Jaco. but. qd per hoc lederetur ius fci. Pro hoc. j. p. r. s. ibi eadẽ dicenda sunt rñc. nec obit. ista glo. qd hoc ratio est generalis. nec ob. l. arbiter. j. e. qd ibi id qd deducebatur in compromissum totum primebat ad partẽ. Item querit glo. nunquid sup istis delictis possit transigi. dicit glo. qd non regulariter per eandem rationem. Tu dicas qd transactio per quam preiudicatõ omnibus nullo modo licet: vt not. in l. transigere. C. de tras. sed transactio per quam preiudicatõ transigentis super istis criminibus licet qñq: vt. d. l. transigere. r. p. hoc dico. qd eodem modo licet compromitti in arbitratum quomodo licet transigi: qd transactio est: r sic istum. s. intelligo quod non potest compromitti in arbitrum.

De liberali. Hic querit qd in aseritacione z matrimonio. Et respondet qd idem. Item querit quid in causis mixti impij dic qd idem. vt nota. in l. si de meis. s. eo. Et ibi not. dicit glo. Et qd verũ dicit glo. probat. per l. fina. C. vbi r apud quem. r extra. eo. c. penul. Et hoc dicebat qd statutum huius civitatis qd precipit omnes causas compromitti non porrigitur ad causas mixti impij. Sed qro quid de libertate ecclesie. dicit vt extra. eo. c. cum tempore.

Si seruus. Non valet compromissum factum a seruo nec arbiter cogitur sententiare. h. d.

Item si quis. Legatus tpe legationis cogitur cogitur coram arbitro litigare in illis casibus quibus coram iudice ordinarie cogitur. r nõ aliter. h. d. C. p. Mo. rex. in fine vbi videt casus qd coram arbitro locus sit recõuersioni. In cõtractu est rex. extra. eo. c. cõ dilectus. s. j. posses dicere quod hic cogitur se defendere coram iudice ordinario: non coram arbitro.

Si is. Inter petitorẽ z possessore hereditatis debent litere lites speciales etiam coram arbitro. h. d. not. C. Mo. s. ista nec cogitur p l. si. C. de peti. here. qd illa loquitur petitorẽ vel possessore cõnato a quodã tertio. hic qñ est questio particularis inter illos. C. p. l. l. loquit vt dicitur in peritorẽ vel possessore cõnato. secus si alter eorũ ageret cõtra tertium: vt. l. si bonifideli. f. de peti. here. d. r. l. si rem. alij. in l. si post. j. de excep. r ibi plene dicit.

Dies. Si dictum est in compromisso de prorogatione ista cõnensio prorogatione nõ facit nisi sequatur iussus iudicis. h. d. vel sic. Promissio de prorogando prorogatione nõ facit nisi subsequatur prorogatio. h. d. glo. laborat in positione casus. sed in sumario ego posui tibi veritatem.

Si arbiter. Arbiter se occultans per iudicem potest citari et multari.

Cum in plures. Dicitio quilibet est distributiva: dicitio omnis est collectiva. h. d. vel sic. Dicitio quilibet distribuit actum in quolibet separatim. dicitio omnis coniunctim. h. d. C. Mo. istum tex. de hoc per glo. in l. si plures. j. de leg. ij. dicitur latius in l. hoc ar. titulo. de here. insti.

Cum quidam. Si arbiter efficiatur inimicus partis contra petitionem penę obstat exceptio doli. h. d. r ista. s. intellige qñ supensit inimicitie abqz culpa pãtis. nõ si ei culpa tñc incurret etiam penã cõpromissi. qd est factum est quominus arbitrator suam diceret. r sic incidit in penã. vt. s. e. l. o. i. d. i. e. s. si quis litigator. r. s. e. l. nõ. qd est omnis in prin.

De officio. Arbiter nihil potest ultra illud quod est sibi in compromisso concessum.

Laetela vt aduocatus possit dictare reformationes.

Statutum qd qlibet cã cõpromittat qñ cõprebendat cã cõcernere vbi pupillus educari debeat.

Questum. Arbiter dicitur sententia p quam lis finit. nec potest in alij delegare nisi hoc sibi commissum fuerit. h. d.

Primo qd ista tex. reddaris cautus qñ es aduocatus ad dictandã reformationes: factas poni quod possit r per alios. alij nõ possit hoc. vel incidere minus in dubij. Si in ciuitate ista est statutum qd quilibet cã cõpromittat. Ad odo quidã peribat qd

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea. l. s. de liberali. Preterea ea de hoc nõ posset transigi. C. ergo rñc. Sed si verba statuti essent adeo generalia quod istã causam cõprenderent tñc declararetur qd pariter sententiã iudex deberet decernere. nõ qd ipse arbiter decerneret. et hoc videt velle hic text. nõ dicitur arbiter statueret r. C. unde arbiter potest de hoc iudicare. s. ad iudicis arbitrium eundem esse. quis de hoc

et quem. C. de senten. r vide glossam singula. in. l. est receptum. supra de iurisdictione omnium iudicum. vbi dicit quod coram iudice prorogato de voluntate partium habet locum reconuentioni. quã glo. sumus me nota pupillus ait. Queritur vtrũ ista cã debeat compromitti. Et videtur qd non cum sit mixti imperij ergo rñc. vt no. s. ea.

De rebus. Item text. ad unum no. pnderatit Bal. in l. si. s. i. C. comm. ni. de le. in. vij. col. vide Bar. in l. an. eadem. de exc. rei. su.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

Andre. Pomate. De rebus. Aude Bar. 2 doc. l. licet. C. de iudi.

tes promiserunt inter se fisco pena danā qd fieri nō potest. Ex t quo no. qd licet potestas patris vel pōr testas dñi sit sufficiens qd p seruis vel filius alij querat. vt in. s. alteri. in. l. de in. stipula. tñ potestas q est ratiōe iurisdictionis sibi non pōt. Nam hie per subditā fisco nō querit sicut nec per libertū patros no vt. l. si stipulatus. s. chyslogon. i. de ver. ob. qd valet qz in cōtractis bus pacis sepe vidī oppōit. Pōr mittit enīz vna pars alteri nō offēdit de sub certa pena cuius vna meī dicitur tenet applicanda communī alia parti. quod non valet nisi hora rina stipularer pro fisco: vt dixi in. l. i. j. de iure fiti.

De rebus. huius modis. Et in prima leg. an. no. in. l. scire debem? in prin. 2 ibi Zu. in pe. col. dixer. obli.

Andre. Pomate. Inter castella 2 nus. Aude conco. p Bar. cōst. le. colum. r. iij. vol. i. et aliquid consil. iij. xvij. c. vos lumin. iij.

Inter castellanus. habet causam successiuam nō sufficit ab initio facti nisi per seuerantia subsequatur. h. d. C. uero q est ratio dubitationis in hac lege: dicitur quidam qd finis 2 terminū cōsueuerūt pont per iudicē non per arbitriū. Iud est truffa totum. cum nō experiat ture actionis potest de hoc cōpromitti 2 fieri per arbitriū. Alij dicunt q arbitri nō prohibuit terminos tolli vnde rōlēdo nō videt incidere in pena. Ita potest esse bona. vt i. dicit. Alij dicūt q idēo est: qz talis sententia nō cōfinet aliqd dari vel fieri vel edpollēs. Iudic ratiōe dubitatis eē: qz hic fuit lata snia 2 mandata executioni. Aude videt qd nō teneat ampli? vt no. in.

ta petant pena nō cōmittit nisi malitiose psecutio facit omīssa. h. d. C. opp. fm istā lec. fuit petitio generalis cōtra ter. qd dicit in petitiōe deducta nō fuit. Bl. exponit in petitiōe. i. psecutiōe petitiōis.

De rebus. huius modis. Et in prima leg. an. no. in. l. scire debem? in prin. 2 ibi Zu. in pe. col. dixer. obli.

Andre. Pomate. Inter castella 2 nus. Aude conco. p Bar. cōst. le. colum. r. iij. vol. i. et aliquid consil. iij. xvij. c. vos lumin. iij.

Inter castellanus. habet causam successiuam nō sufficit ab initio facti nisi per seuerantia subsequatur. h. d. C. uero q est ratio dubitationis in hac lege: dicitur quidam qd finis 2 terminū cōsueuerūt pont per iudicē non per arbitriū. Iud est truffa totum. cum nō experiat ture actionis potest de hoc cōpromitti 2 fieri per arbitriū. Alij dicunt q arbitri nō prohibuit terminos tolli vnde rōlēdo nō videt incidere in pena. Ita potest esse bona. vt i. dicit. Alij dicūt q idēo est: qz talis sententia nō cōfinet aliqd dari vel fieri vel edpollēs. Iudic ratiōe dubitatis eē: qz hic fuit lata snia 2 mandata executioni. Aude videt qd nō teneat ampli? vt no. in.

Inter castellanus. habet causam successiuam nō sufficit ab initio facti nisi per seuerantia subsequatur. h. d. C. uero q est ratio dubitationis in hac lege: dicitur quidam qd finis 2 terminū cōsueuerūt pont per iudicē non per arbitriū. Iud est truffa totum. cum nō experiat ture actionis potest de hoc cōpromitti 2 fieri per arbitriū. Alij dicunt q arbitri nō prohibuit terminos tolli vnde rōlēdo nō videt incidere in pena. Ita potest esse bona. vt i. dicit. Alij dicūt q idēo est: qz talis sententia nō cōfinet aliqd dari vel fieri vel edpollēs. Iudic ratiōe dubitatis eē: qz hic fuit lata snia 2 mandata executioni. Aude videt qd nō teneat ampli? vt no. in.

Inter castellanus. habet causam successiuam nō sufficit ab initio facti nisi per seuerantia subsequatur. h. d. C. uero q est ratio dubitationis in hac lege: dicitur quidam qd finis 2 terminū cōsueuerūt pont per iudicē non per arbitriū. Iud est truffa totum. cum nō experiat ture actionis potest de hoc cōpromitti 2 fieri per arbitriū. Alij dicunt q arbitri nō prohibuit terminos tolli vnde rōlēdo nō videt incidere in pena. Ita potest esse bona. vt i. dicit. Alij dicūt q idēo est: qz talis sententia nō cōfinet aliqd dari vel fieri vel edpollēs. Iudic ratiōe dubitatis eē: qz hic fuit lata snia 2 mandata executioni. Aude videt qd nō teneat ampli? vt no. in.

Haute caupones stabularij vt recep. 2c. 276

De his rebus. Compromissum sum factum simpliciter non porrigitur ad lites futuras. h. d. 2 ad hoc vt cōpromissum sit plenum debet exprimi vt porrigatur ad lites futuras. facit quod habuisti in. l. omnium. s. de procu. 2. l. qui habet. in. fl. 2. seq. de tutel. j. Sed quero quid sit dicitur de lites que sunt 2 esse pnt inter dicitas partes. Dubium facit pro vna parte quod porrigitur ad futura. Quia verbum pnt esse: et extensum. 2 tunc est futuri temporis. vt. l. si ita. j. de le. ij. 2. l. in rps. j. de here. insti. 2. l. in ter. illam. j. de ver. sig. In dicitur facit: qz hoc quod dicitur pnt vt intelligendum ex causa de presenti 2 rebus sic se habentibus. vt. l. quod seruis. j. de cō. di. ob. causam.

De compromissum. Compromissum transeat in pupillum vel furiosum presentia tutoris vel curatoris: requiritur. h. d.

De interpellatum. Interlocutoria de citando potest perferri parte absente. h. d.

De arbitro. Si arbitrius subet ultra non paratur. h. d.

De re sua. In re sua nemo potest esse arbiter. h. d.

De iussus. Qui non soluit in terminis no incidit in penam: lz admittatur morte purgatio. h. d.

Haute caupones stabularij vt recepta restituant. Rubrica.

De loca. continuat 2 querit rōnem differentia inter dicit 2. si furti aduersus nauas. 2 potest causas aliquas differentie que non probantur. l. Rof. dicit q nulla est differentia: nisi vna qd bic tunc loquitur de actione q dicitur ex contractu vel quasi vel ex delicto vel quasi. Ille solū ex delicto. Ites hic in genere de delicto vel quasi ibi specialiter de delicto furti.

Ad res futuras dum dicitur hic q compromissum factus simpliciter non trahitur ad futuras lites quid in delegatione super cau. vide cano. ad hoc in. c. j. de refcri.

De pretor. Primo ponit verba edicti: 2 ex hoc text. dicitur quidam istam actiones esse arbitrarias dū dicit nisi restituet. Iste gl. dicit 2 bene. Ratio qd dicit q nō restituit dat actio ad id tñ qd nō restituit. An arbitriū iudicis nō dat. sunt etiā 2 alleatiōes quas vi de in glo.

De hostiari. De cogit postq i cepit. Prima cōmēdat dicitur. Mor. 2 qz nō cogit aliquis hostiari: qd est verū ab initio. S3 postq incipit hostiari teneat recipere hostes. vt. l. j. furti aduer. nau.

Qui sunt igitur. Dicitur in c. i. de iur. iur. 2 qz nō cogit aliquis hostiari: qd est verū ab initio. S3 postq incipit hostiari teneat recipere hostes. vt. l. j. furti aduer. nau.

De Arui. Not. qz genitus nō verificatur ratione possessionis. vt not. in. l. secunda infra de relig. de hoc dixi plene in rubrica.

Andre. Pomate. Arbitri. vide ro. cōst. xv. Et esse arbitri. 2 qd qd in re sua possit arbitrari prout dicit gl. hic est alia. gl. l. j. C. ne quis in sua causa. 2 p. d. Ant. in. c. cū venissent. in. j. col. de iud. et de hac glo. hic per Ly. 2 Imo. in. l. de leg. ij. in pti. colum. 2 facit iste tex. cum hic no. in glo. ad q. not. de qua per Bald. in. c. si inter pares. de l. cō. vbi questio post Jaco. de ardi. in sua summa. vtrū quis possit se compromittere in aduersarium vbi vide eum omnino 2 faciunt an quis possit se compromittere gratis 2 misericordie alterius de quo per Ange. post gl. in. l. si sic. in pti. de lega. j. not. Ino. no. in. c. sane. de renun. Abb. in. c. veniens 2 istis ad de Bar. in. l. j. s. vfgadeo. j. de iur. adde an episcopus possit esse arbitri in causa ecclesie fide D. dra. consil. lvi.

Andre. Pomate. Si quis iussus. vide Ro. cōst. si. lxxvij. 2 consil. cvij. 2 consil. cly.

De loca. cōtinuat. Ad de qd no. Bar. in. l. cum si nō exhibuissent. s. j. de publica. 2 ibi no.

De reba edicti. vtrum istud edictum habeat locū in semel accipiente. vide Barto. in. l. mariti. s. j. de adulte. et de materia huius titu. vide Specul. in ti. de fur. 2 no. qd hospes pro furto. pōt tenere furtellum quasi tacita hypothecatum fm Bal. in. l. certum. C. loca. 2c.

tum de non declinando iudicem vide que dicit post glo. in l. si pecuniam. in prin. f. de cōdi. ob causam. et ad predicta. vide Bal. in l. si de iurisd. om. iur. di. et in l. si qui ex consensu. et in l. labeo. C. quomodo de 2 quando iudex. quod bene no.

In cleris rictis. quid si clericus est scholaris et an habeat privilegium aut. habet. ta. vid. bal. ibi. in. r. ij. et col. i. post a sunt etiam clericis potest rogare qd ad iurisdictione potestantiam sicut episcopus. Nam vt videtur episcopus penas quas infert sibi h. et h. iurisdictione ne perpetua et clericis suas ecclesias habet ab episcopo. vel si essent in vno comite qui haberet iurisdictione in suos vasallos. et sui vasalli haberent feudum ab eo tunc iusto domino illi non possunt prorogare iurisdictionem alterius. de hoc habemus multos tex. in vrbis feudor. r. si de feu. sue. contro. apud quos causa debet agi. c. i. d. oppo. s. ti. ij. sed et si ita in seruum. q. si quis iudex. Sol. dicit qd iurisdictione iudicis potest prorogari consentiendo in eu tanq in iudice: vt hic. sed is q in arbitrum non possent consentire. subdit sui vt dicto. s. si quis iudex. Sed alij sic. vt. l. si qui ex consensu. C. de episcopo. audie. et tunc non dicitur habere iurisdictiones: sed notione vt. l. lat. per. r. de re iudi. Quero qd quomodo cognoscatur vtum consenserit in eum tanq in de testi. et ibi dicit post Bar. item si est depositari? fm Bal. in l. acceptam. in. ij. col. i. C. de vtu. Item potest etari vt se opponat ad actum Bal. sing. in. l. testa. menta. C. de test. Item si successit in infantia p. vato fm Jmo. in. l. si cum hominem. de fidelit. et. c.

Consuetud. vide Barto. et post eum omnino Jmo. et Zudo. in. l. i. s. post operis. f. de oper. no. nuntia. c. Andre. Pomare. C. Ab episcopis. Vide Pas. no. in. c. ceterum. ij. colum. de iudi. C. Haberet feudum. Adde quod fortius et multu no. dicit spe. de compe. iur. adi. s. in. ver. clericus. quod clericus etiam expresse obligans se solutu in aliquo loco non potest obijcere episcopo illius loci: sed contrabendo vel delinquendo bene potest. c. romana. de so. cope. in. vi. et ibi per Joa. an. et vide quod singulariter dicit Jmo. in. c. cum

causam. de testi. q. si aliquis litigat cora iudice no suo in dubio no vide velle. progare iurisdictione: sed qd actus valeat prout pot qd not. et de materia progationis. vide Jmo. in. c. de causis. de offi. deo. lega. spe. de obli. s. progari. et s. fi. et adde no. per Bar. in. l. i. iudice vel tanq in arbtrum. Dicit glo. qd hoc intelligitur ex pcedentibus et sequentibus. Et sic hoc non apparet debemus inspicere verum pena fuerit promissa. Et tunc videtur electus vt arbiter: atq vt iudex. Ita not. in dicta. l. si qui ex consensu. Nota istam glo. quia tota dicit compromittitur in aliquos vt arbitros et arbitratores: certe ex modo procedat poterit cognoscere an procedat vt arbitri. puta si ordinarium iudicium seruat: an vt arbitratores puta si ordinarium iudicium non seruat: hoc etiam poterit apparere ex sua sua vtra componit amicitabiliter an vero determinate fm punctum iuris. vt in aut. si vero contigerit. C. iur. ij. de meis. s. receptis. s. titu. ij. C. de no ad sequentem glo. et quero qd velle dicere. tex. qui p tribunali est vel alia iurisdictione pcedit. quidam pro tribunali presertim bz iurisdictione ordinaria. Alia iurisdictione habet qui habet delegata. Bul. de cu. et l. yn. sequendo eum in. l. si qui ex consensu. C. de epi. au. diem. tenent qd iurisdictione delegata non potest prorogari in alias personas. cum enim sit limitanda inter illas personas tantum: aliam limitationem non recipit. vt. l. in agris. de acqui. reru domi. Unde gl. expo nit alio modo vt dicit pcedit tribu. nali ille qd habet iurisdictionem vel administratione. et quod dicitur vel aliam iurisdictionem. intelligitur de iudicib? istis chartularijs. conf. r. ij. col.

si qui ex consensu. Et ibi l. yn. in. l. si. sequit de. de ancha. in cle. spe. in. fi. de ver. sig. et vide do. Ant. in. c. cum in officio. de prescrip. Poterit apparere. add bal. i. r. col. qd si specificat creatur iudex ad infantia ali? no poterit etia ex. progatide fieri. l. pulta. C. de testa. Bul. de cu. h. seq. l. yn. Bal. et Ang. h. s. de cope. iur. adi. s. ij. s. q. r. i. adde tu lat? qn iurisdictione iudicis dele. progari possit de psona ad psonas et vide lot. de. Abba. sozi. l. c. significasti. art. iij. s. q. vi. f. d. fo. cope. ponit pclusionem et fallitias. Chartularijs. Et de his iudicibus chartularijs. vide Bar. in. l. i. in vicijs. q. de iurisd. omni iudi. et sic videtur qd iurisdictione tabellienis possit prorogari et idem Bald. in. l. habemus. s. fone. qui

qui nullam habent iurisdictionem nisi inter sentientes de istis iudicibus in glo. mentione hic. et ter. in. l. re non noua. C. eo. et vbi apud quem in integ. resti. l. si quod tene menti. Posses aliter a diceret intelligatur pcedit tribunali ille qui habet certum locum maioris suoz ad reddendum ius: vt l. pe. s. de iust. i. ture. vel aliam iurisdictionem habet. hoc est qui non habet locum certum maior suoz vt sunt oes docto. qui habent iurisdictionem in scholares. vt in aut. habita. C. ne fil. p. parte. et in prima constitutione. ff. s. penul. vt sunt etiam omnes isti qui presunt aliquibus collegijs quorum multi sunt non habentes certum locum ad reddendum ius. C. de no ad tertiam iurisdictionem vtriu in criminalibus possit prorogari iurisdictione. Breuiter veritas est qd sic in eum qui alias habet iurisdictionem de illis causis. vt. l. i. c. vbi de cri. aglop. vbi etia hoc tenet glo. et ad municipales. l. inter. Quero nunquid priuatus possit prorogare iurisdictionem eius qui habet delegatam a principe. no dubium videtur esse: quia in ipso delegato non videtur esse aliqua iurisdictione. sed hic requiritur qd alias habeat iurisdictione: licet non in illud ad hoc vt possit prorogari: sed ille nulla habet: ergo videtur priuatus de nouo dare: qd non possit. quod autem no habeat proba per. l. et si pres. de offi. eius cui mada. est iurisd. qd etia sentit glo. in. l. cogitio. s. i. co. et. de quo habes glo. ex. presam in. c. p. et extra de offi. deleg. et no. Jmo. no. in. c. de causis. alio titu. et l. yn. in. l. i. C. de iurisdictione omnia iudicium potest tamen iusto casu fieri prorogatio de tempore ad tempus: vt. l. i. eod. l. ij. s. sed si iudex. Item de re ad rem vt not. in dist. 120 capitulo. p. et extra de offi. delega. Quere ro p nunquid requiratur expressus consensus vel tacitus in prorogacione et videtur hic in ista. l. i. quod requiratur expressus. Jmo. tenet qd tacitus consensus sufficit in. c. cum venisset extra de integram restitutorum non obstat iste tex. qui dicit se subijciatur et consentiant: quia illud verus est in modo loquendi. Consensus iudicis in prorogacione iurisdictionis de persona ad personam no est necessarius. Sententia lata a iudice ignorante se iudicem non tenet. Sententia iudicis errantis in modo iurisdictionis valet. Sententia lata ex vna causa: quam iudex arbitrabatur bonam et suberat melior: est illa melior potest confirmari. Sententia iudicis ignorantis ea que sunt necessaria ad sententiam est nulla. Practica ponendogum in sententia. Scholaris litigantis per errorem eozam potestate an valeat prorogatio. remissive. Consensus iudicis etiam in prorogacione de tempore ad tempus requiritur. Prorogatio quod modis fiat. Prorogatio de loco ad locum quando fiat: et vide late per domi. Abaria. sozi. in. c. significasti. articulo. qd. vij. Argumentum de tempore ad locum procedit.

C. de sacrosanc. eccle. et glo. in aut. de tabu. s. per nul. et domi. Anto. in proemio de re. Contrarium videtur velle. do. Joan. in. c. cum. p. tabellio. de fit de instrum. allegat Joan. and. in addi. Spec. de instrum. edit. et etiam Bald. in. l. repetita. C. de

Episco. et cler. et bal. hic in fin. adde tu de hoc quam do iurisd. tabellios possit prorogari. et vide domi num. Abaria. sozi. i. c. significasti. art. iij. q. r. et ibi quany do prozo?

gari possit de loco ad locum. Posses aliter. Et de materia prorogationis per Jmo. in. c. de causis. de offi. deleg. et Jac. bu. in. l. i. societatem pro soc. bona gl. in. c. romana. in ver. tu sciper. de so. compe. in. vj. Prorogari iurisdictione an in criminalibus possit fieri prorogatio. Adde l. yn. l. procurator. C. de penis. et glo. in. l. non valet. C. de plagia. Jmo. du bitar in dicto. c. de causis. de offi. delega. per Specu. de com. iudi. ad. s. i. ver. sed nunquid in sum. et Jmo. in. c. de offi. ord. sed Bal. in dicta. l. i. qui ex consensu. de episcopo. audien. tenet contra Bartol. Adde an in criminalibus possit fieri prorogatio Abba. alleg. cons. r. ij. et An. r. vij. et per do. Abaria. in. d. c. significasti. argu. v. q. r. Expressus consensus sufficit tacitus consensus in progado per An. et Jmo. de solu. in. l. quero. Et hoc etiam in delegato a per maria. sozi. in. d. c. significasti. art. vj. q. r. quem videas. Andreas Pomare. C. cum venisset. Vide in panonim. et in. c. i. in. vij. colum. ad fin. et c. ceterum. in. colum. de iudi. Consensus. Qui sciant. sed vtrum possit prorogari iurisdictione iudicis de cuius iurisdictione dubitabatur. Jmo. eleganter voluit qd sic. in. c. pastoralis. de rescrip. et l. yn. in. l. fina. C. de ecce. et referat an. in. l. i. s. eod. secus si ignoraret. de quo etiam latius per Angel. in. l. si per errorem. de iurisd. om. iudic. et vnum adde in materia prorogationis qd si princeps vel papa referat sibi iurisdictione partes velint nolint erunt sub. obec. in alium poterit prorogare s. Jmo. in. c. iter dilectos. de exce. p. iela. et in. c. c. s. Ad. ferrar. de cōsti. et Archi. in. c. tibi qd gram. de rescrip. in. vj. fecus in inferiori a principe fm Bal. in. c. s. p. iela. l. v. de phi. fer. alie. h. Fed. et no. qd in causa appellacionis no pde prorogari iurisdictione: qd cause appellacionis sunt mixti imperij et prin. et ad auctoritate superioris vnde etia vtraq parte consentiente no possunt ventillari apud iudices competetes. alie. aut. ad hoc. C. d. iud.

B. l. in ff. de pac. constan. in verbo fin mores illi civitatis. item iurisdictione que procedit a deo...

Bal. cōf. a. Mo. casum in quo facti pervio lectum compulsum est ipso iure nullum licet alias ventur irritandum...

Secundo nota quid requiritur consensus iudicis in progatione iurisdictionis de persona ad personam...

Legari pro reprefalijs non possunt capi etiam per loca vbi transeunt. Testes vocati extra propriam iurisdictionem non possunt...

Peregrini qui vadit ad indulgentiam non possunt per terras quas transeunt conveniri nec pro reprefalijs capi.

Scholares non possunt capi pro reprefalijs: nec parentes affines vel nuntij qui destinantur ad eos.

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

in progatione de tempore ad tempus requirat consensus iudicis. ter. ite videt velle quod sic. procedes viderit velle contrarium.

Secundo nota quid requiritur consensus iudicis in progatione iurisdictionis de persona ad personam.

Legari pro reprefalijs non possunt capi etiam per loca vbi transeunt.

Testes vocati extra propriam iurisdictionem non possunt ex alia causa et etiam pro reprefalijs ibi conveniri.

Peregrini qui vadit ad indulgentiam non possunt per terras quas transeunt conveniri nec pro reprefalijs capi.

Scholares non possunt capi pro reprefalijs: nec parentes affines vel nuntij qui destinantur ad eos.

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

C. omnia de success. aut. oes peregrini. in eo qd dicit libere hospitent. Quarto no. si. hui. gl. qd sicut scholares habet privilegium ne capiuntur...

Secundo nota quid requiritur consensus iudicis in progatione iurisdictionis de persona ad personam.

Legari pro reprefalijs non possunt capi etiam per loca vbi transeunt.

Testes vocati extra propriam iurisdictionem non possunt ex alia causa et etiam pro reprefalijs ibi conveniri.

Peregrini qui vadit ad indulgentiam non possunt per terras quas transeunt conveniri nec pro reprefalijs capi.

Scholares non possunt capi pro reprefalijs: nec parentes affines vel nuntij qui destinantur ad eos.

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Pro reprefalijs. peregrini et scholares capi non possunt pro reprefalijs. Ade qd not. Inno. in c. fi. ad fi. de fo. co. p. 7 glo. 2 Bald. plene in aut. habi...

Secundo nota quid requiritur consensus iudicis in progatione iurisdictionis de persona ad personam.

Legari pro reprefalijs non possunt capi etiam per loca vbi transeunt.

Testes vocati extra propriam iurisdictionem non possunt ex alia causa et etiam pro reprefalijs ibi conveniri.

Peregrini qui vadit ad indulgentiam non possunt per terras quas transeunt conveniri nec pro reprefalijs capi.

Scholares non possunt capi pro reprefalijs: nec parentes affines vel nuntij qui destinantur ad eos.

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

Legatis. Qui ex causa legationis vel testimonij vel alia legitima causa ad alium locum se transfert ibi non potest conveniri...

* Pro concordia. Adverte q in eo qd dicit Bart. in hac. l. de eo aut qd quasi contrahere cu creditore...

De si possule

§ Tur. Legatus no potest co ueniri actione in rem tpe legationis nisi eo tpe cepit posside re. h. d. Als sic. Legatus non potest...

De eo autem.

§ Rone quasi contractus q fo lo ato fit legatus q legat rione gerit no pot legationis tpe co ueniri. h. d. Opp. s. e. l. oem. Di...

incipiunt habere actionem tpe aditionis hereditatis. Soluti glo. aliter q ibi in fenatoze hic in lega eo. Et potest esse ratio: qd fenatoze est perpetuus...

De si reitituatur.

§ Ex trebelliano reitituatur hereditas tpe legationis pro ea non poterit tunc come niri. h. d. Opp. de l. oemem. s. eo. Sol. fallit in ad...

Ex quibus.

Quo casu non cogitur quis se defendere non cogitur in ramentum prestare. h. d. vidistis in l. usz. r. postea...

Edium.

Non eget summatio quia breuis est r clarus.

Sed si dies.

Ex causa necessitatis cogitur legatus litigare in qd tum necessitas extigit. h. d. C. Not. bonum casum. Mo. q illud qd permittitur propter necessitatem...

se vltra defendere: sed si esset actio que litis coes tatione no perpetua: vt actio de dolo. vt in inter grum restituito. cogere se defendere vsq ad sen tentia q vsq ad illud tpeus defendere vsq. hoc tene hic glo. no. r. signa. Secdo no. q iudicium ce ptum apud vnum iudicem potest apud alium iudi cem prosequi r. perfici...

Si pater.

Vt venire in dubio presumuntur esse tres: ideo iam natus p quarta hereditatis tantum interm poterit come niri. hoc dicit.

Quando habeat locum regula qui prior appellat prior agat.

Qui prior.

§ Principaliter fm duos primos no loquitur materia pentionis r redouentioz no: fm vltimum sic. Primus casus est fm. l. in ope ris. j. loca. que casum glo. reprehendit: quia ibi lo quitur de ordine satisfactionis no de ordine conu tionis. Preterea ibi no satisfit et qui prior egit: s; et qui prius conduxit. vide iste casus noest bonus. Secundus casus est in duplicitibus iudicijs vt ille prius sustineat partes actoris qui prius ad iudici um proouocauit: sed fm hoc hec lex esse supflua per. l. in tribus. s. eo. Tene ergo tertia lec. fm qua ponit ordinem inter duos: quoz vnu conent r res conuenit vt ille qui prius agit in omnibus pces dat: quia prius iurabit de calumnia: prius responde bit positionibus: prius examinauunt eius testes: prius super causa iussententia bntur: tamen omnia ista simul sent. r hoc est quod dicit text. qui prior appellat prior agat. istum ordinem voluit ponere tex. in aur. de bis qui conue. r redoue. s. sancimus. postea. C. de sen. aut. r cosequenter. melius. C. de copensa. l. neq. r. j. que sen. sine appel. ref. in. l. j. in sig. r extra de mutuis pentionibus. c. si. in fi. de ord. cog. r. cu dilectus. C. Ad ista. l. oppo. de. l. puenari cationis. in prin. j. de puenaria. r no. j. eo. l. de qua re. vbi dicit qd prius super emergenti est pnuntia dum. Sol. j. quadoqz ille qui prior agit: agit crisi minaliter r redouentur criminaliter: r tunc non pcedit lex ista nec est nra materia: sed dicit. l. is qui reus. j. de publi. iudi. C. qui accusa. non pos. l. nes gada. r. l. j. qnqz agit ciuilliter r redouent crimina liter vel cooer. lo. sic idem qd no h; loci lex nra. sed dic vt. l. j. r. l. vltima. C. de ordi. iudi. qnqz agit ciuilliter r redouentur ciuilliter: r tunc pcedit ista lex. quo casu: vt soluat contrariu pcedes: r alia que tangunt hic in glo. dic aut qnto ciuillis super uent ciuili in ceter: aut per se principaliter. Pri mo casu no habet locu hec regula: s; sup emerge ti est prius pnuntiandu r cognoscend. qd dicit vt in l. de qua re. j. eo. r. C. de ordi. iudi. l. j. Secundo ca su qn principaliter. pponit vtraqz questio: tunc si quidem vna cotinet pentionis: alia possessionum: no habet locu hec regula: quia possessionum debet ante terminari: cu distinctione tame quam statim videtur. j. eo. l. si de vi. aut vtraqz cotinet pention um. r si quidem vna est pentionalis ad alia: no q...

Prosequi r perfici. vide Innoc. in c. quoniam Abbas. de offi. deleg.

Qui prior. vtrum ista. l. qui prior. habeat locum in contractu transactionis r aliaque de intellectu butus. l. vide per Bar. in. l. vbi pactum. in. ij. colu.

h; locu hec regula: s; h; locu mate ria insti. de act. s. iudicialia. r. j. de peti. here. l. si q; libertate. r qd tan gis. j. e. l. per minore. si vero neutra est iudicialis ad altera. sic h; loc cu hec lex: quod qui prior appellat prior agat. r tuc pcedit ea que di cumt in materia pentionis r redou tionis q plene expeditur anno in ma teria aut. r psequer. C. de sen.

Acta vnius iudicis non habentis certu locu maioru possunt in di uersis locis fieri sine iudex sit ordi narius: sine delegatus.

Et quando in iudice habente locu maiorum.

Ordinarius potest delegare causas ceptam coram eo.

Judicium qualiter intelligatur ce ptum vt ibi finiri debeat.

Cause cepte coram officio potesta tis illo sublato qn poterunt coram capitaneo finiri. remissive.

Exceptio iudicij cepti cora mo tu dice qn possit opponi r per quem.

Ubi acceptu.

Dec lex legit duob. mod. vno mo vt ibi ponat loca liter alio mo vt ibi ponat p apud...

primo volumine.

Ubi acceptu. Et limita hac. Vt pulchre nota ut in ter. ibi vbi omnino videas. Et limita etia nisi partes consentirent vt ad alium iudicem tref. etiam cepto iudicio. ita no. dicunt moderniores in c. vt debitas ppe finem. de app. vbi dicit q dimisso ar ticulo appellacionis partes pntur put iudex ad que: cognoscat de ca principali poterunt nec ob iste ter. quia pcedit nisi partes pntent r videlicet do. Lard. ibi tenet ptra istam. l. quod bene notat bis. Andre. Warba.

Ubi acceptu. Vide qd regula butus. l. h; locu vbi no fit iudicium iurisdictionis alterius vt not. Jo. mo. in c. accusatus. de here. in. vj. quod dicitur reasumpit Bar. in. c. j. s. preterea. lultimo. de p; bi. kud. alie. per Federi. quia tunc ille cui fuerit p iudicium posset impibere per ea que dixi in. l. iudici um soluitur. j. eo. r ban cregulam limitat aliquis bus modis Zudo. in. l. quis. in addi. nouis. de da. insecr. l. vbi ceptum.

Andre. Doma. Ubi acceptum. Limitat mul tis modis per Felinum. c. ex tenore. xvij. colu. de rescript. r adde Jaso. qui addit per Jaso. l. nulli. C. de iudi. r intelliger per Warba. in. c. ex trans missa. de foro compeent.

ita tenetur per. l. moze. ff. de acqui. heredi. C. l. omni. vide per. d. An. in. c. fin. de foro compe tenti. a. And. Dom. C. l. oez. vide Jaf. l. cu res. r. col. de leg. j. r cotrariu tenet Bar. in rub. C. q admic. viij. q. r ita etiam videt velle Bar. l. apud iulia. s. fi. ex quibus causis in pos. eatur. b. Possit sustineri. sed Bar. videt velle cotrariu in. l. apud iul. s. j. qui. ex cau. in pos. ea. r vide bar. in. l. qui certo. j. de coditio. iudici. vti vt dixi post Bar. in. l. apud iulia. s. j. c. And. Doma. C. unde dicit glo. referre r sequi tur Roma. l. j. vij. colum. de arbi. r vide Wald. in r ubi. de i. u. C.

hoc est qd dicitur. hic in fi. ante...

Interdum.

Interdum potest... Andreas Pomare...

Religiosis exemptus... Senato...

De vi.

De vi. Dec. l. l. g. in gl. duobus modis...

questio civilis de proprietate. secunda lec. est vt...

vi. l. cu qrebatur. ubi glo. dicit. Item in eo qd di...

Quod legatur.

Quod legatur. Species de... quantitas ubi petitur...

furiosus etiam habens dilucida intervalla...

Am furiosus.

Am furiosus. fit cozam tu... dicitur furiosus tempore...

Non quicquid.

Non quicquid. necesse habet facere... Index...

Index.

Index. Index qd omittit id quod facere de...

Quod legatur. alleg. Spe. in titu. de coepe. iudi...

Interdum. Interdum potest... Andreas Pomare...

In omnibus.

In omnibus. tur ad die vel sub ditioe...

Non quicquid. necesse habet facere... Index...

Andreas Pomare. Agenti interdico...

Deide gl. ista. Adde Bal. in. l. j. in p. si de...

De vi. Dec. l. l. g. in gl. duobus modis...

a Sol. dico. Facit. l. si. qd metus cau. ubi quis ci- muliter ex actum sit tamen quia debitum est non res- p. ctitur.

b Index nō possit. vide late Bar. in. l. a duo pio. in fin. ubi idē no. in personali actione sufficere zc.

c Index declarat. r sic facit q si aliquid petit. r. ut sibi debita in fine l. bellis petit per iudicem dea rari actio nē cōpetet r sibi qd procedet libell' pū de ac si per teret reuz condema- ri volumit d. 3o. per b. c. no. r. p. text. in. l. si finita. §. eleganter. de oā. in. sect. i. sum §. vid mul- tis modis limitatum per Ang. in. l. quiro me. §. duo fratres. de vrb. ob. r. nunc limitā qd alij qd falsum allegatum est a parte

Index. Jurisdicctio iudicis potest prorogari cō sensu partium de quātitate ad quātitatem. h. d.

Cum absentem. Judi- cium agitarum nomine mortui qui vivere putabatur qm ad est nullum sed nō omne eius solutum poterit ad he- redē cui. p. dicitur repetit. h. d. C. Opp. d. hic qd iudicij fuit nullū. cōtra. i. fam. her. l. cum putarē. Sol. dicunt quidā est nullum quo ad actionem tñ instantia r hia tener. alij dicunt qd nihil tenet. r hoc videtur verius: vt. i. que sen. sine app. re. l. i. in. si. fed tunc op. si non tenet quare iste qui soluit potest repetere cum videatur qd sententia nulla repetitionem im- pedit. Sol. dico qd ideo repetitur quia fuit solutum debitum. r ideo ab herede repetitur: quia bec soluti- tio liberavit cum licet gloss. aliter dicat.

presente contra contumacē propter qd snia dē lata est secus si presens tacuit exceptionem perem- ptoria vel dilatoriam absentē cōpetere: qz snia va- let sine dolo tacuerit siue non. Illud est quod no- sentit Bar. in. l. i. in. ij. col. de satis. r. Inno. in. c. p. terera. de dila. in. fi. r. Joan. an. in. c. si duobus. de ap. qua melius est tacere qm loqui r minus delin- quunt. ter. cū gl. in. c. constitutionem. de elect. fas- cit. iij. q. iij. c. i. r. istud bene no. ad istum text. adde. l. si vt. pponas. la. ij. cum ibi nota. C. quomodo r quando iudex.

d Andr. Poma. C. Marcellus. vide ad declaratio- nē dicitur. l. per. §. l. nōnulli. §. sunt r alij. in. r. col. r. se. que. de rescrip. Ad. de. nor. xvij. incipien. nor. q. r. intentia lata.

e Ex falsis allegationibus. Adde no. p. Bar. in. l. i. §. C. de ad id. d. iuer. in. r. in. l. ij. si ex fal. instru. qd no. Bal. in. l. si. in. ij. col. eo. tit.

Index erequens licet non possit de iniquitate sententie cognoscere debet tñ videre an sit lata pte presente vel contumaciter absente. r. n. n. n. In personali actione sufficit qd iudex declarat quē debere. licet non condemnet.

Index. Index erequens sententiam non debet de iniquitate sententie cognoscere sed sufficit pronuntiatum esse. h. d. C. Mor. r. qd licet iudex non possit cognoscere de iniquitate sententie debet tñ videre vtrum est lata sententia parte presente vel contumaciter absente hoc ergo debet liquere iudici erequenti. Item not. r. in personali actione sufficere qd iudex declarat quom debere licet nō cōdemnet. simile. d. de arbi. l. quid tamen. §. i. r. l. cū apud. iud. sol. C. Itē no. r. qd iudex erequens non debet cognoscere de iniquitate sententie. qd plene dicit. l. a duo pio. §. i. de re iudi. §. an possit cognoscere de nullitate sententie videtur qd sic. vt. l. iij. §. condematum. §. de re iud. r. ibi dicit. r. C. si ex falsis instrumentis. l. si. r. ibi dicit. facit. C. de ordi. cog. l. si. r. i. p. ort.

Sententia lata ex falsis allegationibus cōtra absentem est ipso iure nulla. Sententia lata contra presentem ex falsis instru- mentis non est nulla: sed venit annullanda per res- titutionem in integrum. Sententia lata per iudicem contra eum qui com- parere non debuit: r iudex hic sciat: est ipso iure nulla secus si ignorabat. Iudicē iudicasse ex falsis allegationibus remissive. Exceptio nullitatis impedit executionem. Petitio restitutionis in integrum quādo differat executionem.

Marcellus. Sententia ex falsis allega- tionibus contra absentem lata est ipso iure nulla. Item sententia lata cōtra eum qui venire non debebat vel est nullavel annul- landa. h. d. C. diuide in partes duas. primo ab eo qd dixerat iudicē erequentem non cognoscere de iniquitate sententie. ex ipso est lata contra ab- sentem ex falsis allegationibus. Secūdo qm est lata contra absentem qui venire nō debebat. secūda ibi: Paulus notat. C. Opp. qd qm sententia lata est per falsas allegationes non est ipso iure nulla non perita in integ. resitit. vt. l. vltimus. de re iur. r. C. si ex falsis instru. per totū. Sol. quidā fatent cōtra riu r dicit qd admittit hic querela per mosū resit- tutiois in integrū. Bl. r. dicit aliter r melius. qd snia lata ex falsis allegationibus dolo se facta contra absentem est ipso iure nulla: vt hic sicut si esset lata contra minorem: vt. l. i. C. si ex fal. alleg- tu. su. ex. cu. sed sententia lata ex falsis instrumen- tis dē presente nō est nulla. sed venit annullada per restitutionē in integ. vt in dñs. r. hoc tenet hic gl. super ver. sciens. r. bene. licet aliter videat inuere glo. super verbo admittentem r sic habes distinguere aut fuit allegatum falsum scietur aut ignoranter. C. Cento ad ver. si. Paulus. Quero quid vellet dicit re tex. actionē denegandam vel pretore erequi nō debere.

debere. quidā dicit qd in primo casu denegat ipso iure in f. do petita restitue in integ. qd glo. reprobat r exponit aliter vt in ea habentis. qd expositioes literē nō cōgruunt. dicit ergo sic r iste fuit inelle- ctus dñi iuris. c. pauli. qd actio iudicati in eā bene- gat si ex sententia actione iudicati agit. vel erequi- pretore nō debere. qd officio iudicis exequio pos- tulat. r hoc multū. applaudit literē. vel aliter qd dicit actionē denegandā. intelligas ipso iure. qd dicit erequi pretore nō debere. intellige petita r sit- uatione vt in expositione quā glo. reprobat. sed vera est in se recte intelligēdo. Nā si quidē r cōpa- rera non debuit ex causis hic possit r iudici hoc liquebat sententia est ipso iure nulla: sed si iudex ignorabat tñ valet ista sententia sed irritat per re- stitutionē. ita no. in. l. qñt. §. de re iud. quod tene- mēti. C. Quero r qualiter probabit quis iudicem iudicasse ex falsis allegationibus. dicit vt in gl. Alti- mo no. ex hoc. referēdo oia ad prim. dñi. l. vt. glo. facti. primo r qd exceptio nullitatis impedit execu- tionē. remissionis dedit in pcedenti. §. C. Secūdo no. r qd petitio restitutionis in integrum cōtra sentē- tiam differat executionem. qd intellige nisi ha- beret absente indagationem vel fieret causa differēdi: vt. C. de falsis. lege. ij. dicit in. l. si. C. si ex falsis in- strumētis. r extra de in. inte. resit. c. auditis. facit C. de pte. imp. offer. aut. qd supplicatio. Bar.

Proponebatur. Ad iudicium iudicis non mutatur iudicium. h. d. Bar. C. Mo. ista exempla que ponuntur in hac. l. Scius victori etiā ratione temeritatis con- demnatur in expensis nisi habuerit iustam causam litigandi. Iusta causa litigandi magis requiritur in actore qd in reo vt ab expensis excusetur. Sumptus litis viaticis r cetera damna veniunt in condemnatione expensarum. Libaria veniūt eatenus quatenus expendit vltra qd domi expendisset. Iuramentum calumnie non excusat ab expensis. Index incompetens. an. condemnet in expensis.

Am que temere. Temera- damno expensarum afficitur. h. d. C. Mo. ergo r qd propter temeritatem fit condē- natio expensarum. Contra motu ratione victorie quia victus victori r. vt. C. eo. l. propterandus. §. sicutem. Solu. dicunt quidāz ratione victorie fit cōdemnatio in expensis litis tantum vt ibi. Ratione temeritatis fit cōdemnatio etiam in alijs expen- sis vt in viaticis r similibus. ita hic loquit. et scdm hoc inuit qd victus victori cōdemnatur in expen- sis sue habuit iustam causam litigandi siue non: quod an sit verum statim dicam. Alij dicunt qd lex propterandum loquitur quando sequitur diffinit- ua sententia: hic qui nulla speratur. Verbi gratia perit actor cōtra iuramentum cū multi Terij essent: comparuit vnus dicit actor tñ non est ille. Eerte propter temeritatem: quia ita confusa fecit libellū condēnatur in expensis vt hic. unde nos fuit lata aliqua diffinitiva r sic recidit in idem cum ptece-

Differat executionem. de hoc latius per Bar. in. l. defendente. de auto. iur. dicit pl. ne post. Imo. in. l. iij. §. condematum. de re iudi. r. Andr. Poma. C. Proponebatur. Vide ad qd alleg. Ro. hanc. l. consi. c. xvij.

dent qd indistincte victus victori cō- demnetur in expensis. Alij dicunt r ista est veritas qd illa lex. debet dñi singul per istam et per alias. qd vlt- etus victori cōdemnetur in expen- sis. nisi habuit iustam causam litigā- di. Insi. de pe. teme. liti. r. in. aut. de iudi. §. oportet. r. l. qui solidum. §. etiam. §. de legat. ij. r. ista est vera. C. Ad vnum tamen r aduerit qd in actore requiritur magis iusta causa litigandi qd in reo vt excusetur ab expensis. Ratio qd ante qd litiget debet deliberare subtili. r. istud pro- batur in. l. qui in altero de reg. iur. C. Quero r que expense veniant re- ficiende. Text. hic dicit sumptus li- tor viaticis vt. l. non ignorat. C. de fruc. r. lte. expen. C. de iudi. l. sancti- rari. r. De qua temeritate dicit scdm disti- ctionem positam in rex. l. sed r si be- reditas. §. i. §. ad ex. pl. quia eatenus veniunt quatenus expendit vltra qd domi expendisset. C. Quero vtrum iuramentum calumnie excusat ab expensis. s. b. c. iuter iuramentum ca- lumnie excusat a presumpta calum- nia: vt. l. iij. §. i. §. de iur. iuran. r. l. i. §. i. §. in. ven. no. in. pos. m. sed expen- se veniunt non solum propter calu- niam: sed propter temeritatem vt hic. ergo nō excusat ab expensis. pro- batur in. l. i. §. i. §. ad turpil. r. ibi dicit. r. vtruz ex tali calum- nia per quam quis prouocat ad iudicium civile possit puniri criminaliter. Vide Bal. post gl. omni- no in. l. i. §. ibi. C. de lit. causa.

Temeritate. De qua temeritate dicit scdm disti- ctionem positam in rex. l. sed r si be- reditas. §. i. §. ad ex. pl. quia eatenus veniunt quatenus expendit vltra qd domi expendisset. C. Quero vtrum iuramentum calumnie excusat ab expensis. s. b. c. iuter iuramentum ca- lumnie excusat a presumpta calum- nia: vt. l. iij. §. i. §. de iur. iuran. r. l. i. §. i. §. in. ven. no. in. pos. m. sed expen- se veniunt non solum propter calu- niam: sed propter temeritatem vt hic. ergo nō excusat ab expensis. pro- batur in. l. i. §. i. §. ad turpil. r. ibi dicit. r. vtruz ex tali calum- nia per quam quis prouocat ad iudicium civile possit puniri criminaliter. Vide Bal. post gl. omni- no in. l. i. §. ibi. C. de lit. causa.

Temeritate. De qua temeritate dicit scdm disti- ctionem positam in rex. l. sed r si be- reditas. §. i. §. ad ex. pl. quia eatenus veniunt quatenus expendit vltra qd domi expendisset. C. Quero vtrum iuramentum calumnie excusat ab expensis. s. b. c. iuter iuramentum ca- lumnie excusat a presumpta calum- nia: vt. l. iij. §. i. §. de iur. iuran. r. l. i. §. i. §. in. ven. no. in. pos. m. sed expen- se veniunt non solum propter calu- niam: sed propter temeritatem vt hic. ergo nō excusat ab expensis. pro- batur in. l. i. §. i. §. ad turpil. r. ibi dicit. r. vtruz ex tali calum- nia per quam quis prouocat ad iudicium civile possit puniri criminaliter. Vide Bal. post gl. omni- no in. l. i. §. ibi. C. de lit. causa.

est condonatus in expensis gratia testis... dicitur quod vocatus vel non vocatus...

Judicibus. Ad hoc iudex minoribus... solummodo de iure videtur non de facto...

In iudicijs. Falsa demonstratio non vitiat iudicium... dicitur plene in l. demonstratio...

Ali neque. Piusatorum consensu non facit iudicem... qui nulli preest iudicium...

Omnia. Aliquis ex necessitate iudex committit nuntio... ut causam dicitur...

In offitio testam. Rubrica. Continua ut in glo. Qualiter arela... qualiter contrabulas copetant parentibus...

Sciendum. Inter ascendentes et descendentes inter fratres locus est... reus non inter alios... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

quod pariter exheredant. et tunc habet locum... la indistincte ut hic. Alii preterunt... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

In colore. Querela proponitur... in colore. Querela proponitur... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

In offitio sum. In hoc. s. ponit formam... huius autem. In hoc. s. ponit formam...

Conclusio in querela inoffitiosorum... Rupto testamento per querelam legata... Querela inoffitiosorum testam. etiam... huius autem. In hoc. s. ponit formam...

ut sit locus querela est necesse causam preteritionis... vel exheredationis inserta iusta esse... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

Postumus. Postumus preteritus vel exheredatus... potest agere querela eo casu... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

In offitio sum. In hoc. s. ponit formam... huius autem. In hoc. s. ponit formam... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

Et hoc tenet glo. et sic est hic glo. quod ubi filius est... rite exheredatus non potest dicere testam. nullum...

Si quis ex his. Querela inoffitiosorum... facta per iudicem ad petitionem... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

An postumus alienus possit institui. Querela inoffitiosorum... facta per iudicem ad petitionem... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

Querela inoffitiosorum testam. etiam... huius autem. In hoc. s. ponit formam... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

Querela inoffitiosorum testam. etiam... huius autem. In hoc. s. ponit formam... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

Andreas. Adde quod habet in l. i. C. de legi. Andreas Pomate. Si ius dicitur ad ad al leg. Rom. bac. l. c. ff. ceteris. Index committit nuntio. no. q. nuntius possit esse iudex dele gatus ad irellige ve hic p. glo. et Bald. in l. si v. p. p. no. i. p. m. C. de ex. cu. rei iud. et ibi glo.

Andreas Pomate. Si quis ex his. Querela inoffitiosorum... facta per iudicem ad petitionem... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

Querela inoffitiosorum testam. etiam... huius autem. In hoc. s. ponit formam... dicitur de app. et videtur quod pariter non...

paret. qz solū petis qd a iudice fiat
tes qd refertur a questo illo colore
de quo habuistis. s. eo. l. ij. r. a. l. p.
xi. r. sic cū verba dirigant ad iudicē
erte iudicis officium dicit in. l. f. de
condi. ex lege.

Si quis instituta.

Querela nō trāmitit nisi fuerit p̄
parata q̄ paratio itelligit multis
modis in sequenti. l. expressis. h. o.
cum. l. sequen.

¶ Si filia femina que minata fuit
fratribus suis de petenda portioe
hereditatis an ex hoc inducat adis
tio. Et sic petitio trāseat ad h̄des.
A. Qui egit querela r. obtinuit qd in
dubio non videatur adisse.

¶ **Ademodum.**

¶ Mor. mirabile legē qualis
ter qrela dicat p̄parata p̄
cōminationē vel denūtiationē vel li
belli dationem: r. sic facit qz ex eo
f. qd filia femina minata fuit fratri
bus suis de petēda portione heredi
tatis: ex hac cōminatione inducat
aditio. r. sic transeat ad heredes pe
titiō. in argumētū dico. nō in deter
mino. C. Querit an ille qui agit q̄
rela coipso qd obtinuit videat esse
heres. h. lo. hic dicitur quo ant
mo interposuerit qrela ut si aīo ad
eundē sit heres alius non. In dubio
dicit Dy. in. l. anstius. f. de acqui.
here. qd nō videt velle adire qd pu
ro verū in qrela. fec' in eo qui dice
ret testm̄ falsum vel nullū vt. l. cum
quidā. j. de bo. pos. r. C. de repu. he
redi. l. h. quis suus.

¶ **Papinianus.**

¶ nomine filij eo invito que
rela institui non pot. b.
v. C. Mo. q̄ qrela filius nō acquirat
patri ipso iure fm̄ ista ipa si: ut nec
hereditatē nisi velit adire vt. l. cā. p.
ponas. C. de here. insti. ratio quam
ponit tex. nō videt bona qz ipsius
iniuria r. qz actionē iniuriarū pōt
pater exercere vt. l. sed si vnus. s. fi
lius. de iniurijs. ratio ergo videt qz
sicut hereditas nō querit patri nisi
fili' adeat vt. l. cū pponas. j. de he
re. insti. ita nec querela que eius est
preparatio.

¶ Que sit bonorū possessio causa
h̄ris agnoscende.

¶ **Sequenti.**

¶ Querela etiā que
fit ad patrē q̄ bona occupat iure pe
culi nō iure hereditario. h. d. C. h̄
nō comē

oia f. qro qd vult dicere bonorum
possessio cā ordināde litis. d. gl. q.
ista est qdā bonorū possessio quā da
bat filio emancipato q̄ si tribuit ius
sicut nec carboniana r. v̄tris noie.
r. dabat ista bonorū possessio filio
emancipato in signū. cū em̄ nō agnos
cebat a iure ciuili: habita ista bon
norū possessione cognoscitur sicut
cū alius dat signū nūtio vt cognos
cat ab eo cui mittit. doc. vltimō.
dicit in. l. ij. C. eo. qd hec est qdā de
minatio: sed hoc vult dicere bonorū
possessio cā litis agnoscedē. qz fili'
suis oīm nō habebat necesse petere
re curz re scisso testamento statim est
suis de iure ciuili velit nolit. Emā
cipatus vō hz necesse petere istam
bonorū possessionē r. tabu. ad hoc
vt dicere ego nolo istā hereditatē.
certe istud est magis diuinare. r. v̄
des f. casum. j. e. l. s. si ex causa. v̄
ille q̄ obtinuit in querela potest re
nūciare hereditati. vt. l. anstius. f. C.
de acqui. here. Et ne ergo gl. Quē
ro cōtra cuius testm̄ ille filius vole
bat agere qrela. glo. j. dicit q̄ testm̄
aut m̄m. gl. v̄tri. dicit q̄ testm̄ m̄is.
vide eā. p̄ma est verior q̄ v̄tri. nā si
h' succedit m̄i q̄ tenatō. tēru. l.
de iure ciuili. r. id nō haberet neces
se petere bonorū possessionem cau
sa litis agnoscende.

¶ Qualiter q̄s dicat destitisse.

¶ Dispositio. l. si ea. C. de accu. qd ha
beat locū i ciuilib'. f. q̄ dato termi
no ad agēdū q̄s postea nō auditur.
¶ Destitēs
semel in
hac accusatiōe postea non audit. h.
d. C. Querit f. qualr dicat destitisse.
R̄n. duob' modis. dicit gl. vel de
stitit aīo relinqueđi litē fm̄ forā
l. destitisse. s. ti. j. vel qz in termino
ipse actor nō cōparuit. sicut dicim'
in accusatiōib' criuilib'. vt. l. si ea.
C. q̄ accu. nō pos. l. 3. sec' sit in actio
nib' ciuilib'. qz actor nō cōparet
re cōtradicat edictū r. instātia p̄ma
remanet. vt. l. r. post edictum. s. ti. f.
Imuit ergo gl. q̄ coipso qd actor
est p̄sumax in actionib' criuilib' v̄
des' destitisse. C. p̄re inuit qd f. l.
si ea. C. q̄ accu. nō pos. non hz locū in
ciuilib'. qd nō. istud nō est verū.
qz in criuilib' p̄sumacē p̄cedit mag
p̄uatoz iudicioz seu ciuilib' actioz
nū. vt. l. absente. j. de pe. de pub. iu.
l. inter accusatoz. r. ibi ad si. terigi.
r. In. in. c. l. 3. in beato petro. de ac
cu. C. Et hoc sequit q̄ accusatiōe

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

¶ C. Sequitur q̄s
curator. vide Bar.
in. l. inter
accusatoz
rem ad si.
de publi.
iud. r. l. 3.
no. in. c. l. 3.
in beato
Petro. de
accu.

non comparante in termino dato ad pcedendum
seruabitur idem qd dicit in. l. r. post edictum. pro
hoc. j. de accu. l. libello. in. fl. Sed si terminus est
seruatus ad accusandū: quis non accusat: postea
nō auditur. vt. d. l. si ea. C. q̄ accu. non pos. r. j. de
accu. l. tria. r. eodem modo in ciuilibus si daretur
terminus ad agendum: postea quis nō audiretur.
vt. l. si eo tpe. C. de remis. pigno. r. de ingenu. ma.
l. vltimari. r. C. vt non inuitus. l. j. r. p. Dy. in. c.
indulsi. extra de reg. iur. lib. vj. tene mēti hāc glo.
¶ Legata ad pias causas minuuntur propter leg
gitimam.

¶ Testamentum in quo pauperes sunt instituti r̄
p̄tur p̄teritione vel exheredatione.

¶ **Si imperator.**

¶ Duid si aliquis facit heredem Deum. hoc est
pauperes. L. vltim. dicit glo. q̄ idē. r. allegat dicitur
Augu. qui dicit. qui pauperes vult instituire r. fil
lium exheredare alium querat pro consilio q̄ Aus
gustinum. Idem no. in. l. si quis ad declinandā. C.
de episco. r. cle. ex quo f. habes q̄ relicta ad pias
causas minuuntur propter legitimā r. testamentū
r̄p̄tur p̄teritione vel exheredatione: licet sint
pauperes heredes instituti.

¶ **Papinianus ait.**

¶ Testamentū veter
rani subiacet que
relatiō infra annū missionis decesserit. hoc viciē.
C. de fur. l. si instituta. s. de inofficio. f. eo. cū. s.
legu. d. l. vlt. loquit in militari. hic in veterano.
C. de. l. si. C. eo. fol. ibi in filio. q̄ peculii cas
strē hz. hic in p̄veterani in quo cessat peculii.
C. de. in. aut. vt. cum de app. cog. s. sancimus.
vbi indistincte testm̄ filij. sup. castrensi subiacet
querela. de hoc sunt multe glo. contrarie. dixi vō
bis plene in aut. ex cā de lib. p̄re. idēo hic omitto.

¶ Substituto pupillarib' directa r. expressa ma
trem excludit.

¶ Variatio in eadem instātia nō admittit: in alia in
stantia r. inter diueras personas sic.

¶ Pater faciendo testm̄ filio matrem excludit quod
non potest facere filius. r. quare hoc fit.

¶ Testm̄ patris qualiter dicatur eius testm̄ r. filij.

¶ Tabule pu
pillares nō
subiacent querelē p̄
tes: sed rupto testamento. pas
terno in totū r. ipse tabule pupillares r̄p̄p̄nt. tes
cuius p̄po parte. b. v. P̄mo q̄ro de intellectu huius
ius. s. r. in prima particula casus est planus f. ex
qua habes qd substitutio pupillarib' directa r. ex
pressā matrem excludit in totū. Idē habes hodie
extra de testa. c. j. lib. vj. r. C. de impu. r. alijs sub. l.
p̄ribus. de vulg. r. pup. l. lucius infra. C. deo ad
ver. nec patris. r. quero de eius intellectu r. pōt in
telligi vno mō. q̄ loquitur de fratre patris testantis
qui substituit pupillo extraneū turpē p̄sonā vnde
non pōt cōqueri de testamento fratris sui. quia est
testamentū filij r. nō fratris. r. hoc nō videt intelli
gere glo. pōt etiā intelligi vt loquat de fratre ipu
beris. quasi dicat nec frater impuberis dicit inoffi
cium testm̄ patris. idē q̄ ipse frater impuberis est
dicitur in pupillari substitutione. r. substitutus

extraneus est turpis persona. nā ta
lis substitutio est testm̄ filij. r. sic. p̄
pter p̄teritionē factā in ea nō irrita
tur testm̄ fratris. Sequit d̄. ergo
nec frater. q̄ro de ei' intellectu. R̄n.
r. dico q̄ loquitur de fratre impube
ris q̄ sicut nō pōt dicere inofficioz
testm̄ patris p̄pter p̄teritionē de eo
factā in pupillari substitutione. ita nec
ipsam pupillariē substitutionē pōt dice
re inofficioz qz pater. fecit vt d̄
erū est. s. de matre. Et hoc verū nisi
patris testm̄ dicat inofficioz m̄
pter se nō p̄pter pupillariē. C. h̄
in glo. sup. verbo impubertis. circa
prin. ubi vel qua rōne excludit p̄. si
haberet vel qua rōne excluditur ma
ter. nō stat h̄n. qz repetit idē qd p̄di
xerat si habetis pater est corruptus.
gl. qz patri cōtra testm̄ summet vel
impuberis nō pōt dari qrela. id vō
dicere patrū. de quo dixi in versu
nec patris. fm̄ v̄nā lect. C. oppo. q̄
ista f. variatio non vō admittit. vt. l. j.
C. de fur. h̄o r̄ndet qz idēo admittit
et variatio. qz vere testm̄ est patris
quo ad ordinatiōē. filij vero qz de
sua hereditate agit. vt de vulg. r. pu
l. patris r. filij. doc. dicit alter r. me
lius variatio reprobat in eadē in
stantia vt in p̄ijs. sed hic sumit q̄
se instātie. ideo variatio admittit q̄
tene menti. qd est verū in diuersis p̄
sonis. sed in eisdē p̄sonis est verū
si in prima succubunt vt fuit hic. simi
le in. laurelius. s. fi. de libe. leg. sec'
si in prima obtinisset. vt. l. j. C. de
fur. qd dicit vt ibi. In ista. s. h̄ ob
net in. j. q̄ variat in. h̄. qz cōtra diuer
sas personas. vel vt verius loquat
hic nulla est variatio si bene aduert
tat vt statim dicit. C. oppo. qui fa
cit aliquid nomine alterius nō pōt
plus q̄ ille cuius nomine facit vt. l.
minor. in. fl. s. de. p̄cu. sed pupillus
nō potest p̄terire matrem ergo nec
pater qui et facit testm̄. R̄n. dico
qz h̄ pater faciat testm̄ filio non in
faciē noie filij. sed ipsi p̄ris testm̄ est
id nō requirit illa solēmnitas requi
rere in p̄sona filij. hoc voluit dice
re gl. p̄dabatur simile creditor vult
vēdere bona pupilli sui obligata re
quireretur ne illa solēmnitas q̄ require
ret si pupillus vēderet. R̄n. nō vt. l.
si pupilloz. s. j. de re. eorū. nō em̄
vēdidit. noie pupill. h̄ vēdidit ex iure
suo licet rē pupill. ita hic pater ex
ture suo facit testm̄ pupillo nō ex
p̄sona pupilli. r. hoc modo in primo
iudicio. matrē excludit. in alio iud
icio cōtra fratrem excludit qm̄ substitus

¶ C. Mo. vide
tur bona.
posterior
responderit
aut q̄ gl.
dicat ad
s. filio. b.
allegatus
qd. s. ille
nō habeat
locū in in
iuria illas
ta a cōtra
cta p̄sona
casus est
hic singu
laris fm̄ i
rellectum
Bar. in. l.
lucius so
luo. marri.
r. ista in
iuria facta
querela p̄
ferē a con
iuncta p̄
sona. ergo
r. qd tē
me menti.

¶ Postea
nō audit.
Intellige
vt p̄ Bar.
i. d. l. si ea.

entus. q. filij testamenti est. hoc est de hereditate filij ut dicit glo. hic bene. r. sic nullo modo contradicit primo dicto. na ubiqz dicit testam. cum esse patris sed de hereditate filij. si igitur est de hereditate filij aliter frater no pot conuerti quia de illis bonis no debebat habere q. r. ca. vt. j. ca. l. s. quonia aut quarta. C. eno ad vltimū dictū. r. opp. q. patris testm non pot rescindi in totū q. no pot alter filius agere: nisi pro parte sua. vt. l. mater. j. e. sol. de gl. sic de facto vult nec fuit repulsius vt. s. e. l. posthumus. in. s. i. quis ex bis. Etud dictū glo. debet intelligi quādo agebat cōtra eū qui totā hereditate possidebat. nā si ageret cōtra vniū qui possidebat dimidiā tantum: agebat querela pro solido: sententia lata cōtra illū altero non cōtra p̄iudicare non posset vt. l. nā ita diuus. s. de adop. r. j. e. l. circa. C. oppo. de. l. ex duobus. s. fi. j. de vulg. r. pup. Sol. rupto testamen to paterno p querelā rumpitur pupillare vt hic sec? si p stratabulas: vt ibi ratiōne videbitis. j. e. l. filio.

Si quis mortis.

Si quarta cā mortis donec quere/ la excludit. h. d. Etud hodie cour/ gis. q. dz habet quarta iure insti/ tutiois. vt in aut. vt cū de ap. cog. s. alius quoqz capitulum.

Si quis impube/

ri. ppter pupillare substitutionem filius non habet querelā. hoc dicit. Querit glo. quid si substituit per fideicommissum. certe fecus. quia fideicommissum continet grauamen. vnde olim agebat querela. hodie reuocat grauamē. filius ergo p fidei/ commissum nō pot grauari a patre vltra legitimā. nec in bonis q bz filius aliunde. vt. l. coheredi. s. cū filie. de vulg. r. pup. fecus inuentibus ab intestato ipsi impuberi quos graua re pot. qd dicit vt. no. p. dy. in. l. j. de vulg. r. pup. r. l. p. C. de impub. r. alijs subfi. l. ex tribus. substitutus autē filio impuberi bene posset grauari in quarta seu legato per fidei/ commissum. vt. l. si fundū per fidei/ commissum alia est. l. si titio. s. fi. cum. l. seq. j. de leg. i.

Quonia. Facit partē q non admittit ad partē sed admitti sperat. h. d. C. In pma parte. s. pono casus q queratur an in computatione legitime persona

filij exheredati faciat partem. r. respōdetur q sic? r. adducit simile. quia idem esset si ad partem hereditatis ager et post interatā querelā. In isto. s. ponitur casus duobus modis. Primo si sunt duo fratres exheredati r vnus agit querela r rōpit testamētū. alter adhuc nō agit. an cōsequat totam hereditatem: an partem. r. respondetur q partem tantū r dimidiā: q licet nō egerit alter: adhuc agit spēs ratiō. scdo modo ponitur sic retento eodem tēmate q sint duo fratres: cū quarta excludat a querela: vnus forte exheredatus habuit aliquid pro quarta. an alius exheredatus faciat partem. hoc est an in computatione illius quartē persona alterius exheredati faciat partem. i. q si in hereditate sint duodecim centenaria. an quarta istius qui aliquid habuit nomine quartē: debet habere trecenta non habito respectu ad personam alterius exheredati. an vero centum quinquaginta tantus. vt sic inter istos duos qra totius hereditatis esse debeat. respōdetur q persona istius computatur. r ita q nō habebit nisi centum quinquaginta. quia idem esset si p̄tione hereditatis ageret post intestatam querelā. C. oppo. de. l. qui repudiatis. j. co. Sol. ibi loquit in eo qui nō admittit nec admitti speratur: quia repudiatis. hic in eo qui spēs ratur admittit. de hoc dicemus plentus. j. e. l. pater filium. C. ultimo scias q iste. s. est hodie immura in aliquo. quia debet hodie habere trientem r semissem vt in aut. de trien. r. se. j. j.

Libertates minuit legitimam.

Institutus potest ex causa habere querelam inofficiois testamenti. Fraus fraude licite repellitur. Substituto vulgaris expressa tollit existentia sui heredis non tacita.

Quarta. Glo. intricat istū tex. qui est satis clarus de. l. breuiter hoc intēdit. Quarta intelligitur deducto ere alieno r iure impēsa r seruis libertate donatis. hoc dicit. primo. Idem institutus in primo gradu ex causa habet querelā cōtra sibi vulgariter substitutum et omitendo hereditate non incidit in edictum. h. d. Primo ponit vnum edictum. scdo format duas q̄stiones r eas determinat. tertio ponit dictū incōueniens qd sequitur in vna determinatione. quarto dat vniū remedium seu consilium p̄ dictū incōueniens. scda ibi: sed an r libertates. tertia ibi: cūz igitur. quarta ibi: nisi forte. prima pars est clara. C. sequitur ver. sed an r libertates. Ita pars est multū intricata ppter glo. q est sup verbo r nunquid. r in p̄is. sūt multia modis legit istū tex. r in fi. tu legas sic. r qd hōc particula subdiuidit. pmo querit an libertates minuat quartā filij exheredati. secundo an minuat quartā filij insoludum instituti. tertio probat per arg. q minuit quartam filij instituti. quarto rōndet ad alia s̄ questioes. scda ibi r nunquid. tertia ibi: deo. quarta ibi: p̄t. In tērmis pone casum. cuiusdam filio est relicta aliqd r est exheredatus r extraneus institutus. seruis sunt licite libertates. r illud quod relictum est filio deductis seruis libertate donatis sufficit ad quartam: sed eis computatis in patrimonio non sufficit.

ficte. Queritur an dicti serui libertate donari deprehant de patrimonio. r sic libertates minuat quartā. C. Sequit ver. r nunquid. In hoc ver. sunt multe varietates r vnus rō est: q hic est dicto si: r dicto cum. q vidēt coniunctiones r sic vidētur debere respicere diuersas orationes: p̄ qd quidā dicunt q hōc dicto cū. superabundat. Alij exposunt istam vt patet ex gl. tu. no ponas vt cū. ponas pro q̄. r sic fit aduerbiū t̄p̄s r erit ista plana. Pone ergo q pater filij heredi insoludū instituit ceruis libertates reliq̄ ita q filio nō remaneat legitima si serui computent in patrimonio queritur nunquid libertates minuant legitimā si aliquid filius sit ex asse heres institutus. C. Sequitur ver. ideo hic iureconsultus. pbat filio ex asse heredi instituto per libertates minui legitimā. qd pro/ bat sic. Filius ex asse institutus nō hz querelam qz habet falcidiā. sed falcidiā minuit per libertates: nō libertates per falcidiā. r sic cōcluditur q quarta minuit per libertates. C. Sequit ver. p̄t. dicit. hic iurisconsultus respondet ad vtrāqz questionē. dicit q siue filij sit exheredatus siue ex asse institutus libertates minuat legitimā. r potest dicit cōputationem quartē esse minuendā deductis libertatibus. h. d. C. Sequit ver. cum igitur. Hec est tertia pars r clara. C. Mo. primo q non possunt detrabi due quartē. nā ille qui habet falcidiā nō detrahit legitimā: vt hoc ver. videbitis. no. j. eo. s. meminit se. scdo no. q libertates minuit legitimā. Tertio no. q institutus ex causa potest habere querelam in officiois testamenti. Ultimo no. q licitum est fraudem fraude repellere. quia si testator voluit defraudare filium suū potuit occurrere ex testamēto r habere ab intestato. C. oppo. q libertas non minuat falcidiā. vt. j. de fidei/ co. libe. l. dec. r ad legē fal. l. si seruus. r. l. seq. Solu. hic loquitur qn heres est rogatus manumittere. ibi quando alius. quo casu serua distinctionem illarum legū. C. oppo. in aut. de trien. r semis. s. probibemus. Solu. glo. q dec. l. in hoc hodie corrigitur: quia libertates non minuant legitimam. sed hoc posito insurgit questio. pone quod multi serui sunt manumissi si in testamento. si vnus libertas reuocaretur ille ad quartam sufficeret cūctus libertas reuocaretur. Glo. remittit ad. l. generaliter. s. quid ergo. j. de fidei/ com. li. vbi ter. distinguit: q ille preferatur qui prior est nominatus. C. eno ad ver. cum igitur. hic dicit q repudiet institutus emancipatus. r si substitutus adhibet q eni agit qrela r libertas irritabitur. C. extra vno videt q filius institutus debeat agere ad supplementū vt. l. oimodo. C. eo. vel debeat remoueri omne grauamen per. l. quoniam in prioribus. C. eo. sol. glof. mag. hic in fi. vbi videt agit querela r. voluit hic tangere: dicit qd ideo non agit ad supplementum: quia non est p̄ra quē agat. cū ipse solus sit institutus. videte certe etiā cōtra legatarios posset agi ad supplementū. vt. l. si libertus. s. libertus. s. de do. lib. vbi plene in. l. in quarta. j. ad. l. fal. sed quia hic legatarij erāt serui libertate donati quoniam libertas per legitimam non minuitur. ideo hic non poterat agi ad supplementum. nec contra heredem: nec contra legatarij.

rios. merito ergo absqz dolo hereditate repudiare vt excludat fraudem testatoris defuncti. Ad illud quod dicitur q omne grauamē debeat remoueri. dico q hodie est verū p iura noua: vt dixi in p̄cedenti contrario. r ideo cōsiliū huius. L. nō est hō die necessariū. C. Quero hic loquit de filio emancipato. quid de filio in potestate. C. E. primo vlt deamus qd sunt relicte libertates per fidei/ commissum. dicit q. certe idē. qz ipse filius repudiat vel abstinere: r sic libertates non debentur. sed si substitutus repudiaret: tūc filius remaneret suus heres ipso iure r qd sufficeret ad cōfirmandū libertates: vt. l. cū quass. s. j. r in sum. j. de fidei/ co. li. r sic isto casu grauabit filius. simile in. l. si debitor. ad. l. fal. hoc qd dicit gl. p̄sso casu si substitutus repudiaret filius remaneat suus heres substituto repudiante de iure cluili. nō est verū de iure p̄torio: vt statim dicam imo poterit possidere ab intestato hereditate r libertates nō valebūt. C. scdo quero quid in libertatibus directis si ponamus filium in potestate institutum. Quidā dicūt q ille valēt in dōmō: et hoc operatur existentia sui heredis. allegat glo. j. de manu. test. l. testō liber. meli? in. l. scdō dō. eo. tit. pro hoc facit iste tex. a cōtrario sensu: qz cū loquitur de emancipato: qz fecus in suo: contrariū t̄p̄ dicit gl. r multū no. qz idē sit in suo qd in emancipato in casu p̄posito. nec ob. existentia sui heredis: qz qd testator substituit filio vulgariter facit de necessario voluntarium: r sic existentia sui heredis nihil operat. C. Mo. q existentia sui heredis tollit vbi substituit filio vulgariter. de hoc est casus in. l. si filius heres. j. de li. r posth. r. l. qd omis. cā test. l. j. s. qui sunt in p̄tate. facit de here. insti. l. comelius. dicit plene in. l. si filius q patri. de vul. r pu. Et p̄dicta intelligas de vulgari expressa: sed? in vulgari tacita. nā illa nō facit desinere existentia sui heredis qd apparet: qz in eo cui substituit pupillariter in qua est tacita vulgaris existentia sui heredis operat. vt. d. l. si filius q patri. r. l. iul. de acq. here. r. l. p̄. de p̄iul. cre. remaneret ergo qz tā in suo quāz in emancipato: tā in libertatibus relictois p fidei/ commissum q̄directo sit idē vt filio abstinere de p̄deat a substituto: r sic grad? substitūis irritet p qrelas. Sz p hoc opp. si filius est institutus in primo gradu nō pot p̄uerti de scdo: vt. l. si posthumus. s. qd vulgo. j. de lib. r posthu. qd apparet. nā ad secūdū gradū nō vadit hereditas nisi eo volere. P̄tererea nō est exheredatus nec p exheredato habet: ergo nō habet qrelā: vt. l. oim. C. eod. huius timore dicit quidā hic fuit exheredat? a substitutione: ista est diuiniatio. vñ aliq vt Sz exponit hic: querela idē cōtrata. tu dicas vt tex. lacet p̄t̄e: z em̄ si hū directo nō exheredat: r̄ in effectū exheredauit: vnde habet qrelā. nec ob. si dicas q heres dicit nō vadit ad substitutum nisi eo volente. nam ipse repudiavit hereditate ex testamēto nō simpliciter: r sic vult eā habere ab intestato. r hoc facit. l. p̄mittente vt fraudem excluderet. Bar. Querela inofficiois non nascitur aucte litem coactatam.

Quod repudiatis. Adde an femine ex cluse a statu...

Cum contra testamentum. ad omnes. Vide. l. papinianus...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

Forma. Forma libelli. Forma in qua...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

qui debet. Quia indebitum intentant. vincitibus...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

dicat intelligitur si est pronuntiatum contra pre...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Contra presentem. Qui fuit presentem in probatione...

Amessi. Heredi. Qui a lite...

Amessi. Heredi. Qui a lite...

Amessi. Heredi. Qui a lite...

Amessi. Heredi. Qui a lite...

Amessi. Heredi. Qui a lite...

Cum contra testamentum.

Cum contra testamentum.

Cum contra testamentum.

Cum contra testamentum.

Cum contra testamentum.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Alter decedens.

Oppo- nti ista exce- ptio. excep- ptio ubi non cõpetit ius agendi impediri l. tis cõfesta tione. r. si militille cuius non iterest nõ potest excipiendi in iudicio nõ parere nõ cõtra eum replicetur nisi in casu vt p. Bar. i. l. titatio. mari. et 3mo. ubi i fine. ubi al le. Spe. b. Ignora bat cõpetere. adde qd ides in sure nõ quo nõ subditat qd nõ cõpetat ter. est in. l. ma nifestissimi post pñci: r. ubi doct. r. Bar. C. de fur. c. Propo nere. vtrũ intentata querela vt deat in cõ- tata peti- tio heredi- tatis. ad nõ. in. l. C. e. r. ad deñ similit no. p. bal. in. l. j. vij. col. C. de inoffi. do/ uatio.

ibit: respondet. tertia ibi: sed nõ est. omisso ver. p. terea. r. coniuncto ver. r. ideo. quarta ibi: p. terea. omisso ver. r. ideo. r. coniuncto ver. ceterum. quinta ibi: qd enis. sexta ibi: ex quibus. Nota qd quis nõ des- bat admittit ad querelam: nisi pro ea parte que sibi ab intestato deferatur. Secũdo no. qd licet non debeat ad- mitti: nisi si admittitur procedit iudi- cium r. testamentum in totũ rescin- ditur. facit. l. posthumus. s. si qd ex bis. s. eod. C. n. t. autem debuisset opponi ista exceptio r. ubi non cõpe- tit ius agendi: nisi pro tali parte: et tua nõ interest. dicit ante lit. cõtest. vt dicit in. d. s. si qd ex bis. p. terea ista est exceptio qd impedit litẽ cõfesta r. vt. s. eo. l. papinianus. s. si qd in pubes. r. ubi dicit. r. dicit plene de iur. cõtrãdo. l. nã r. postea. C. Itẽ not. in vers. secundum quod modũ pro- nuntiandi in querela. dicit vobis in l. qui repudiantis. in fine. s. eodem. C. Item not. illas regulã quã dat iuriconsulatus p. electionẽ iuris in- competentis non videtur qd renũ- tiare iuri competentĩ qd sibi igno- rabat competere. b. Quarto not. qd aliam regulã qd per electiones iuris incompetentis nõ videt renũ- tiari iuri qd quis sciebat sibi cõpe- tere: de quo fuerũt opinio. iter Pa- pinianũ r. Paulũ iuriconsulatos: que ponunt. j. de acq. heredi. l. claudius r. ubi plene examinauit. Casus in ter- minis. mater quendam decedens ex- traneum heredem instituit in nouẽ vncijs: r. filiam vnã ex tribus. aliã filiam quam habebat p. tertiã. ista filia p. tertia agit contra extraneũ et filiam institutam: querela inoffi- ciosi testamenti r. vici. querit quom- modo instituta filie subuentã. vtrũ ista filia que vici debeat totam has- bere hereditatem: r. videtur qd sic. nam si iste due filie ab intestato ma- tri successissent: r. vna earum repus- dasset: perinde alia in totum succe- deret: ac si aliam filiam non habes- set: vt. s. eodem. l. qui repudiantis. in principio. Sed si ista filia: instituta ad iur. ex testamento tacite videt- tur renuntiare ab intestato: ergo alia filia debet in totum succedere. Iuriconsulatus autẽ qd illud con- trarium respondeat. p. tertiã p. vno modo quã fieri debuit cũ ageret que- rela. dicit enim quod agendo filia p. tertia contra filiam institutam non debuit admitti. Item. contra

extraneum non debuit admitti nisi solum pro sep- misse: quem solum habitura esset ab intestato: fm quod testamentum pro parte valeret et pro par- te non: r. pro parte esset heres. r. ista esset ex- pro parte intestato: r. pro parte testator: hoc fieri des- buit: sed postq. sic fuit. Respon. ad argumentum p. tertiã qd illud qd dicitur qd ad eundem ex testamẽ- to videtur repudiãsse ab intestato: non est simile quando expresse repudiatur. nam qd possit filia obtrahente in querela totum testamentum infirma- ri: nihilominus r. ista instituta ab intestato potest adire. probõ. nam illa que adit ex testamẽto quod valere putat non videtur repudiãre legitimam he- reditatem quam adit sibi ab intestato deserẽ. probõ per electionem iuris incompetentis nõ videtur quis renuntiare iuri quod sibi ignorabat cõ- petere: sed qd ex testamento adiuuẽ ignorabat sibi hereditatem deferri ab intestato: ergo. r. Et qd per electionem iuris incompetentis non videtur quis renuntiare iuri quod scit sibi cõpetere. ergo multo magis si ignorat. r. Probõ per casus legis: nam si patronus cui est factum legatum ignorans sibi ademptum petiẽ legatum: non per hoc videt- tur renuntiare iuri quate que sibi a liberto debe- tur. Ex hoc concludo quod filia p. tertia totam hereditatem habere non debeat: sed filia instituta cum p. tertia admittatur ad hereditatem: sicut admittentur si earum mater decedisset intesta- ta. Glo. format hic duas questiones. primo fm id quod fieri debuit: postq. quod filia p. tertia non egerit contra extraneum institutum: nisi pro sep- misse. quid erit de triente alias quadrante qui res- manet apud extraneum. dic vt in glo. quod remane- ret apud eum: cũ pro illa parte mulier remaneret testata super vltima parte fm id quod factum est. Querit glo. verum filia instituta debeat habere ab intestato plusq. habuit ex testamento. Glo. arguit pro r. contra. Finaliter distinguit. dic vt in ea.

- 1 Ab illis ex carbonario agit contra debitorum quando satisfecit. et res esset tempore peritura.
- 2 Proponens querelam non proponit petitionem hereditatis.
- 3 Sententia lata in querela statim non fit executio in petitione hereditatis.
- 4 Querela r. petitio hereditatis possunt in eodem li bello proponi.
- 5 Quando vna actio est ad aliam preparatoria: tũc possunt simul in eodem libello proponi.

De inofficio. C. Exheredato non datur carbonaria bonorum possessio. hoc dicit. Inimic- tate quod missus ex carbonaria. possit agere con- tra debitorum. contra. j. de carbonaria. ed. l. iij. s. missum. Solu. potest agere quando facti sicut et qd res esset peritura: quod dic vt. j. ad carbonaria. l. penult. C. l. ultimo quidam fõciunt per istam le- gem qd ille qd proponit querelã videt: proponere e petitionem

petitionem hereditatis. Glo. tenet cõtrariũ p. mul- tas rationes r. ubi qd dicit in ea. C. Quero r. vtrũ lata sententia in querela petitio hereditatis habeat executionem paratam. dicit glo. qd duplex est via. primo qd sine duõ iudiciis. scilicet querela et peti- tio hereditatis. Secunda via est quod statim in pe- titione hereditatis fiat executio sicut in actione in factũ qd nascit ex rei iudi. primo non est verũ. Nã non sequitur vici in querela: ergo vici in pe- titione hereditatis: vt. l. posthumus. s. si qd ex bis. s. e. r. l. p. t. s. eo. ubi licet in totum obtrahat in querela. tamen in petitione hereditatis non obtrahit nisi pro dimidia. Illa ergo est vera qd erunt duo iudicia secundum quod inuit glo. quod petitio hereditatis habeat executionem paratam sicut ac- tio in factum que oritur ex sententia habet execu- tionem paratam. non videtur verum: vt. j. titu. j. l. item veniunt. s. idẽ recte. Et quis quantumq. actio- ne quis agere vult eam prius edere debet: vt. l. j. s. de eden. Et quando quis impetrat executionem per officium iudicis. Iudex probatur in. l. minor. r. r. amiss. cui fideicommissum. in princip. de mis- no. licet glo. ubi sentiat idem quod hic. quod ergo dico tenet Specu. in titu. de exe. sen. dicit in. l. iura dies. de re iudi. Queritur vtrum r. querela r. pe- titio hereditatis possunt proponi in eodem libello. Glo. dicit quod sic conditionalter. videri in actione ad exhibendum. r. rei ven. Mo. ex si. huius glo. modum concludendi in libello cum agitur de inofficio. dicit. s. eod. l. mater. C. l. no. r. ex hac glo. quod quando vna actio est preparatoria ad alia possunt simul proponi. de hoc per Ly. C. de rei vendit. l. ordinarũ. in. j. a.

Am qui. Qui in fraudem here- ditatis scripti debitorum: de hi- tis non videtur. h. o. Mo. istud principũ ad ea que dixi in. l. in summa. s. si. j. de cõ- di. inde. s. quando volus dat causam transactioni. vtrum valeat transactio. Bar.

Item questum. Qui sciens in de- bitum soluit nõ res- petit. hoc dicit.

- Item responderet.** Rupto testamẽto per querelam actiones confute heredi restituntur. hoc dicit. C. Dppo. de. l. propter veniẽ. s. nepis. j. ad ille. Sol. dicit glo. intellige nisi heres institutus fuerit in dolo. Altamontani dicunt aliter. quod dic vt referet Ly. C. eo. l. i. maritus.
- 1 Illud quod quis suo nomine non potest. pos- test alieno.
- 2 In querela inofficio si agitur principaliter de me- ritis filij.
- 3 Filius de iure. ff. quicquid querebat de bonis ma- terinis querebat patri.
- 4 Index cause principalis si successit iudici cause ap- pellationis an eo: am eo poterit agitari causa. res- missiue.

Filius. Factum patris non to- tum r. qui nomine alterius egit querela r. succubuit nõ perdit id qd sibi relictu

C. Fiat executio. Utrum statim fit executio senten- tie fienda vel debeat dilatio dari et qualis. vide Bald. in. l. ad finem. C. de iur. r. fac. igno. ubi allegat hanc glo. faciant no. in. l. a. diuo. s. in venditio- ne. de re iudi.

est. h. o. C. Mo. qd illud qd nõ nõ pot. suo note pot. alieno. C. Secũdo not. qd in querela p. tertiã agit de meritis filij. r. p. cõsequens de p. tertiã bus testamẽt. vidistis. s. e. l. filio. s. j. Tertio no. qd quidã dicit per hanc. l. qd fm iura. s. p. illud quod filius querebat de bonis maternis vel materni generis nõ qrebat pat- rĩ: vt ibi. q. filij indignatio est. r. ubi qm aliq. cõmodo victorie parat. r. de hac opt. do. l. y. posuit ad additio- nem ad leg. suã in. l. j. C. qui admitt. ad bo. pos. Sed de hoc est glo. qd hanc opinione reprobat in. l. is qd heres. s. si. j. de acqui. her. C. Alti. glo. j. inducit hãc. l. in argumẽtũ qd si iudex cause p. tertiã successit iudici appellationis nõ possit agitari. cõ- coã eo. de hoc tamẽ dicit vt. l. eos. in pñ. C. de ap. r. p. glo. r. doc. ibi.

Proponas. Si testamentum rãpĩt p. sta. siue p. qrelas nepos in p. tate retẽtis filio emancipato cõ- iungit. h. o. C. Dp. j. de cõm. l. j. s. h. s. Sol. dicit gl. exheredat nõ cõ- iungit nepoti vt ibi nisi prius agit querela: vt hic. C. Opp. qd imo filius debeat habere totũ: vt. C. de iur. r. le. autem. in successione r. aut. de her. ab intesta. s. j. Sol. dicit glo. ho die sublatũ est edictũ de coniungẽ- dis. qd an sit verũ examinat Ly. in. d. aut. in successione. Examinauit in l. j. de cõm. cum eman. lib.

Si hereditatem. C. Per factũ ab exheredato cũ here- de factũ dũ testis approbat. h. o.

Si duo. In querela est loci iuri accrescẽdi. h. o.

Quia. Facto pot. qd decedere. p. parte testat. r. p. parte testatus. h. o.

Inõ mortis. Datũ iter viuos vt cõ- putet in qrela qrelã exclus- dit r. ad supplementũ. age r. collat- tidẽ veniet. h. o. C. Dppo. ius agendi ad supplementum est introductum per iura noua: vt. l. omnimodo. C. e. r. ergo videt qd Iustinianus ibi mō

decessit successi. Si quidem queris de causa remota. respondebo. de il la ca qua successit ille cui ego successi. Sed quero hoc verum in libello quis tenetur hoc exprimere: vtrū sit heres ex testō vel ab intestato: et verum per se an per mediā personā alterius. ff. peti. hereditatis est in rem: ideo admittit petitio vniuerfalis causa non expressa. ff. eo. l. sed si lege. §. petitio. r. l. si mater. in prin. ff. de excep. rei iud. cā in cogni ta si videret iudex multum interesse rei posset cogere actorē ad declarā dum. l. si defensor. §. illud. de inter roga. act. ff. ultimo tangit hic in rrisconsultus formā concludendi in libello in petitione hereditatis. qz pars: os perere pñitari se heredē esse. vel hereditate ad se pertinere ibi secuti sicut hereditate qz. de h dca. ff. eo. l. 1. §. C. et ultimo ad vltimā partem ibi nouo iure r. c. Mo. qz ius nouū dicit omne ius qd est post. l. xij. tab. de hoc plenissime in d. ff. §. de reg. catonia. tergit aliquis ter in. l. i. §. de cond. ex lege.

§. hereditatē.

In iudicio vniuersali veniunt ea qz post lit. ptesa. reus cepit possidere. b. d. C. Op. §. et. ff. l. nō pōt. sol. vt ibi: etiā hic in glo.

Controuersia dicitur ante litē contestatam.

Alienatio rei de qua est controuer sia est prohibita ante litē contestatā etiā in iudicijs particularibus.

Possessor hereditatis cui fuit mox a controuerfia si satisfecit de hereditate nō minuenda quando possit alienare.

§. Inus prius.

Possessio hereditatis que est in cōtrouerfia non pōt alienari nisi pñta satisfatione vel causa cognita si necessitas viget. b. d. ff. opti. quā intēdo tenere. pmo loq̄t qñ possessor volebat alienare voluntarie. Sed qñ vult alienare ex necessitate. scđo ibi causa autē.

Mo. hic ter. qz cōtrouerfia dicitur hāc lit. pte. r. de hoc vidistis. §. de transac. l. quā si dē r. C. de trāfac. l. causus. r. rem. r. babe. l. amplius. C. Op. §. de excep. l. si post litē. So. vt ibi: r. nō ob. C. Op. r. vt qz ex eo qd est controuerfia sunt prohibite alienationes. vt. §. famt. her. l. alie nationes. r. ibi no. r. j. e. l. itē ventū:

§. petitā. hic aut inuit qz debeat fieri expressa pñbitio. Sol. expone. pñbitiō. id est nō cōcedē dā.

Opp. qz imo nō est pñbitia alienatio nisi post lit. cōtest. vt. C. cōt. dñi. l. j. de liti. l. j. Solu. ibi in iudicijs particularibz: hic in vniuersalibus. similit. ter. C. eo. l. si post motā. §. hodie sit idē in partzicularibus. simile no. in aut. litigiosa. C. de litigio.

Opp. hic inuit qz pñta satisfactio possit alienari. Et ista ista satisfactio est de hereditate nō dī minuēda: vt. j. pñ. §. dñus. ergo per eā nō dī pñt alienatio: qz est qz pñta. Ita op. tāgit qz hic in dñbo inchoet. in fi. Vni cōtrarij timore fuit facta qdā additio parua que dicit expone. nisi p. §. r. omite verbū maluerit. quāsi dicit nō pōt alienare: sed debet satisficere. Ita glo. destruit ter. vt vides. An alij volētes hoc euadere expōnunt qd debet satisficere de hereditate nō dī minuēda s; de restituendā eius estimatiōe si alienari cōtingat: qz fieri nō dī. r. ista dictio nisi nō ponit. r. hoc vult dicere quē dā glo. super verbo satisficere. Et certe etiam ista qd destruit ter. nā tempus dictio nisi ponit quādo pcedit oratio negativa: vt. l. actio. r. ibi no. C. de transac. cū ergo pñt irerit nō cōcedendam alienatiōem: nisi maluerit r. sequit qz illo casu possit alienari: id est pñtus declaratione debes scire qz aut possessor vult alienare ex permissioe iuris: aut vult alienare expressa permissione pretoris. Vni mo casu aut non satisfecit r. nullo modo permittitur alienare: aut satisfecit: r. potest alienare res tempore periturus ex rescripto dñi pñ. vt hic in prin. aut vult alienare expressa permissione pretoris: r. pōt etiam non pñtita satisfactio: sed pñtita cautio r. habita per iudicem: cum cause cognitiōe vt hic in verū. causa cognita. ista dīstīctio probatur in. l. p. §. ad car. r. l. §. si mulier. de ven. in pos. r. de heredi. insti. l. si quis instituar. r. qui. ex cau. in pos. es. l. filicimus. §. adeo. r. j. de iure delibe. l. ait pretor.

Petitio hereditatis differit propter accusatiōem falsi.

De hereditate nihil debet dīminui quando pendet questio falsi testamenti sicut quādo pendet pē rito hereditatis.

Si contra testes obijctur exceptio falsi vel detur accusatio falsi causa principalis an differitur.

Possessor hereditatis in casu huius. §. satisfad de hereditate non dīminuenda sed ea restituenda vel eius estimatiōe in casu alienationis.

Sicut qñ est cōtrouerfia super pē ritione hereditatis possessor cogit satisficere ita qñ est controuerfia de falso testō. b. d. C. Mor. p. r. isto ter. qd petitio hereditatis differit propter accusatiōem falsi testamenti. C. Secundo no. r. quod sicut quādo petitio pendet hereditatis non debet aliquid dīminui ita quādo pendet questio falsi testamenti: r. ideo debet pñtari satisfactio. C. Op. po. C. de ed. b. adriani rol. l. i. §. So. per accusatiōem falsi impeditur iudiciū peritorum: hereditatis non possessorum vt ibi. Sed qz hoc questio falsi est incidens ad petitionē hereditatis. ergo vt qz super falso nou sit pronuntiandum. vt. l. j. C. de

oz. lu. Vnius timore sunt hic in gl. bñe lect. vna qd concedamus contrarium qd incidenter hic agitur de falso r. super ea nō pronuntabitur. r. hic quedā glo. super verbo petitur. r. glo. super verbo sustine tur: r. est satis bona. Alia lec. est qz hic principaliter proponat accusatio falsi r. quia est pñtū dīctialis ad petitionē hereditatis. ideo petitio hereditatis differitur: vt videbitis. l. j. l. pñ. Et ex hoc habes qz quod sine testes ex quibus reus debebat condemnari accusent de falso principaliter siue incidenter opponat qd sint falsi debet sustineri causā principalis tangam in. l. pñ. C. Quero quāsi licet concipitur ista satisfactio. dicit gloss. qd satisfadit de hereditate nō dīminuēda vel restituēda. tu dicas qz debet satisficere de hereditate non dīminuēda: sed restituēda ea vel eius estimatiōe ne si alienari cōtingat: vt. l. actio. §. in prin. legis. Ex vigoze autem vnius satisfactiois quid possit alienari: vidistis. §. Quero dicit hic quoniam iudiciorū. de quibus iudicia loquit. Sol. expōnit quorū in iudiciorum. i. cuius iudicij. tu dicas breuiter ommissa his que dicuntur in gloss. quorum iudiciorum. i. peti. her. r. eorum que sunt preparatoria ad illa vt actio falsi r. querela inofficiosa: vt hic. r. j. l. pñ. r. l. i. quis iuber.

Pendente accusatione falsi testamenti quādo peti possit legatum.

Qui accusauit de falso r. succubuit non petit legatum.

Si testes accusantur de falso vel contra eos obijctur non super sedetur causa principalis: secus si producens accusatur de falso vel contra ipsum excipitur.

§. Testamentum.

Pendente accusatione falsi nō pōt peti legatū ex testō. b. d. vel breuius. Accusatio falsi est pñtūctas: hīs ad oēm cām qz ex testō dependet. b. d. C. Op. de pñ. ad fi. Sol. pñ. loquit qñ ab vno dī: falsum r. ab alio petitur legatum. sicut loquit qñ vnus r. idē dē falsum r. petit legatū. C. Op. pñtūctas accusatiōe falsi nullā aliud iudiciū pōt agitari pōd liti fiat aliqd pñtūctū: vt. §. l. pñ. in fi. r. j. l. pñ. in pñ. §. hic fieret aliquod pñtūctū qz si pronunciat res debet legatū presumere testū verū r. vni timore sunt hic tres opti. vna qd illa exceptio ne agitentur alia iudicia: est inducta in fauorē accusatoris de falso: qui intēdit petere hereditatē. r. id est in electioe sua. vel qd statim cognoscat de viribus testamenti si pñtiones bz in pñtūctū. vel soluat legatū pñtūctū cautioe. r. sic accusatoris erit electio illius alternatiue. Alij dicit qz in electioe legatarij est. r. istud est verū hodie p. l. fi. C. e. §. oīm se cus vt. l. j. l. pñ. r. ibi dīca. Terij dicit qz est in electioe heredis: vel qz soluat pñtūctū cautioe: vel qz cognoscat de legato. C. Sed tūc op. si heres elegerit qd de legato cognoscat. ergo fieret aliqd pñtūctū accusatoris de falso qd nō dī esse: vt. l. pñ. mo. r. j. l. pñ. Vnius timore dicit gl. qz illud qd dē de legato quereret. l. per quādā pñtūctū: qz ex pñtūctū sūta sup querela falsi. istud placet mibi. Alij dicit qz an pronuntabit sup legato: qz hoc

fuit voluntate heredis scripti: sed hoc nō vt vera qz heres scriptus r. legatarij semp de hoc fuerit in concordia qz valeat testū r. debeat legatū: r. sic solū est cōdictio ppter accusatiōem de falso. Alij dicunt qñ vnus dī falsum: alius petit legatū nō est necesse qd differat vtrūqz: §. hoc nō videt verum: vt videbitis. l. j. l. pñ. C. Ultimo querit gl. qz tūc si ille qz accusauit de falso succubuit an petet legatū dīc qz nō vt in gl. C. Quero quid si accuso testes de falso ex quibus cōtinco. an debeat differri cōdēminatio sup causa prima. hic vt casus qz sic. r. §. l. pñ. C. Contrariū est veritas: qz §. testes cōdēnā rentur de falso hoc producent non pñtūctat: r. id nō differet cā pma. Est et necesse maculari et testes r. pñtūctat vel qd in modū exceptiois de falso dīcat cōtra producētē. de hoc per C. C. qui acc. nō pos. l. j. r. videtur ter. r. quasi casus. §. de his qui no. in fa. l. lucius. dīc vt ibi.

§. Legitima.

Qui eligit sua in cōtrouerfia nō videt rēndiāre iuri qd sibi ignozabatur cōpetere. r. e. b. d. Ex ista legit duobz modis. pmo in testamēto rumpēdo per querelā r. hoc sim pñtū. glo. ibi dūm pñtūctū casum p. l. mater. §. titu. pñtū. C. Alto modo legit in testamēto rupto ipso iure. et hoc inuit sequēs glo. parua super verbo vires.

Opp. de. l. post. §. eo. dīctē gl. intelligit hoc qz agnoui ignoranter. secus si scierit. prout te refers ad testamentū rumpendū. glo. est clara. quia agnoscendo scierit videt approbare. hoc habuit in multis legibus. §. tit. §. prout te refers ad testamentum nullū ipso iure. tunc siquid est nullus propter fauorē istius qui agnoui: vt puta qz erat pteritū: tunc ides vt. l. filio pteritū. de inuis. testa. Si vero esset nullum propter defectum solēnitatis: tunc agnoscendo scierit non posset approbare vt. C. de testa. l. non dubiam. circa finem. sed licet non possit testamentum approbare. an ex hoc videatur repudiare ab intestato. dīc vt in. l. clodius. j. de acqui. heredi.

Quādo duo inter se litigant tertius potest comparere pro interesse suo r. opponere exceptio nem r. facere quod dīctum differatur.

Quā seruo fuit relicta libertas extraneus instituit r. filius exheredatus institutus pōt obijcere qz nō procedat in cā liberali ne fiat pñtūctū testamēto.

Iudex ex officio potest differre questionē libertatis ne fiat pñtūctum testamento.

Iudex supplet etiā parte nō opponēte in alijs in quibus iudicio vel iurisdicciōi parare pñtūctū.

Sententia lata super qñstione libertatis facta quāsi lequale pñtūctum questionē de testamento: licet sit inter alios lata.

Testes examinati inter alios faciunt presumpcionem r. forte semiplenam probationem.

Inducere: cancellare: r. circūducere: licet differat in modo: tamen in effectu non differunt.

Excipies inepete succumbit: sicut qui inepete agit.

Iudex potest statuerē certū tempus ad agendum.

Causa simplicis libertatis de legari potest.

Testis inductus super vno articulo quādo possit super alio examinari.

- a. Illud. Et ibi bar to. r. doc. fo. r. doc. in. c. ij. de libel. ob.
- b. C. Onclū a dendi in li bello. C. Bar. in b l. ex dñer lo. §. fi. de reuendi. r. adde gl. r. doct. in. c. ij. de libel libella. scri pñ post sa l. in. d. l. edita. r. Bar. in l. §. in pñci. C. de edē. Bal. in. l. ij. ad fi. C. de petiti. heredi.
- c. Andreas Pomate. C. Diuus pñus. C. Alex. in. l. principali bus. l. pñ. §. cer. per.

- 14 Si est facta transactio inter me & te ex certa causa expressa. Et post agam rei vindicationem; nulla causa expressa est excipiat de transacione non impeditur litis contestatio.
- 12 Iudicia particularia qm inuicem se impediunt quando particulare vniuersale.
- 13 Iudicium vniuersale quando per aliud vniuersale impediatur.
- 14 Iudicia particularia quod silent etiam si est questio de hereditate a non testamento.
- 15 Quando est questio de prebenda vel iurisdictione alicuius castri iudicium particulare filer.

Quis libertatem.

Iudicia particularia per que fieret pium iudicium petitionis hereditatis vel preparatio eius debet differri qd ad iudicium vniuersale finem accipiat: ad qd potest per iudicium certus terminus statui: secus in iudicijs particularibus qd vniuersali preiudicium non parit. h. d. Iudicium in tres partes principales secundum vera lecturam qua intendit tenere. Prima quando quis petebat libertatem ex testamento: filius ex hereditate agebat que res contra testam. scda qm quis petebat ex testamento hereditate. Tertio qm quis petebat libertatem non ex testamento sed aliunde. scda ibi: na cu. tertia ibi: quoties aut. Prima subdividitur in tres: quia primo recitat mentem senatus consulti. secundo mentem rescripti imperatoris circa idem. tertio ponit vna limitationem ad predicta. scda ibi: s. & d. tertia ibi: ita demum. Secunda pars subdividitur in quatuor. primo format questionem. scdo rident ad eam eo casu quo servus erat in possessione libertatis & hereditatis. tertio quando erat in possessione libertatis & non hereditatis. quarto ponit circa predicta decisionem vnius dubij. secunda ibi: dicitur pium. tertia ibi: non vero. quarta ibi: plane. Item tertia pars subdividitur in duas. primo ponit vnum dicitum. secundo ad remouendum dubium dat vnum consilium. secunda ibi: adiecte. Reassumit quoque libet particulam nostre. l. per se. & primo quero de intellectu principalis huius. l. Circa qd sciendum est quod prima glossa magna posuit casum quod quidam Zucianus servus erat institutus heres & iustus esse liber coherede sibi dato qm ex hereditate. r. ista lectu. pose quif. glo. vsq ad versic. ideo qd alij. in eadem glossa. Sed quia hic de hereditate lucianus nulla fit mentio. ideo glof. ab ista lect. recedit nec de ea vobis factam mentionem diceret. sed quia glossa. l. Circa eam aliqua dicit vtilia reasumam eam per questionem. Vera lectu. est in isto principio. que ponit hic in glossa. ante finem. Vel dic q simpliciter fuit relicta libertas & c. Pos non ergo casum q servus fuit relicta libertas extra neque fuit institutus. s. filius sui ex hereditate. certe si servus petit libertatem differret causa libertatis propter questionem de testamento. & istum casum pose quere in tota prima parte principalis. Circa istam partem primo quero quos possit obijcere istam exceptionem q non procedatur in causa libertatis ne fiat preiudicium questionis de testamen

to. Glossa in hac casu positione dicit q hoc petit filius ex hereditate. Idem expressus dicit in prima casu positione quam reprobat. Et quo dicitur not. q licet duo litigent inter se: potest venter tertius cuius interest opponere exceptionem et facere differri illud iudicium. quod in se puto verum. facti. l. etia. f. soli. matrimo. qm veram lecturam quam ibi dedit. vbi filia venit & impedit iudicium inter patrem & maritum. Ad idem. s. etu. f. l. si suspecta. in principio. r. C. de litig. auten. nunc si heres. r. ad trebell. ita tamen. s. quoties. Istud tamen examinemus latius. aut enim istam exceptionem vult opponere filius & potest vbi dicitur est: aut heres conuentus: r non potest vbi glossa. hic in prin. r. l. in fine prime glossa. quod non placet: quia videtur contra casum. l. ij. de excep. rei iudic. de actio. r obligat. l. qui cum herede. r de bo. libe. l. quando. qd de bono. pos. contratab. l. si preteritus. r. C. eo. l. i. in prin. Tandem dico quod heres potest istam exceptionem opponere & hoc forte voluit dicere glo. hic circa principium gl. imagine. vbi dicit nisi id peteret noie ex hereditate. quasi dicit heres conuentus istam exceptionem opponit pro interesse ex hereditate. licet non pro suo. Item est videndum an ille qui se petit in libertatem possit petere hoc iudicium differri. r. glo. dicit q non & bene: quia sua sponte venit ad iudicium. ergo cogitur persistere vt in aut. qd semel. C. quomodo et qm iudex. Et tres quero an iudex ex officio suo etiam nulla parte opponere possit causas libertatis differri. Respon. q sic licet glof. non tangat. r hic est casus in primo dicto huius. l. vbi omnia verba referuntur ad iudicem si bene inspicias. r huius ratio est: q iudex non debet manifestare motum animi sui vt. s. de iust. p. l. obseruanda. r. C. de fall. l. vbi. sed si pronuntiaret aliquem esse liberum ex testamento. iam videtur offendere motum animi sui qd testamentum esset validum. et sic ipse iudex fieret preiudicium si super hoc pronuntiaret. Adhuc debet differri. et hoc vult mens senatus consulti. vt ter. hic aperte dicit. Et quo nota q in his in quibus iudex vel iurisdictionem pararetur aliquo preiudicium iudex potest supplere ex se. etiam non opponente parte. vt. s. de postu. l. quos prohibet. facti. s. de procuratoribus. l. filius. s. veterani. dicit in l. iij. s. hoc autem iudicium. r. de damno infecto. tertig. de sepulchro viola. l. ij. alia in l. sepulchri. eodem titu. Et quero circa istud principium quod preiudicium fieri possit per sententiam latam super libertate questione in testamento cum sit inter duos fac psonas. ergo r. C. res inter alios acta r. per totum r. r. dicit glo. fieri quae libeales preiudicium. licet non plenum. vt. f. de ap. pel. l. a sententia. cum similibus. hoc tangit in. f. gl. magna. r etiam in secunda r. ex hoc dixi tibi in l. ad monendi. r. de iure iuran. quod testes recepti inter alios faciunt presumptionem r forte semper plenam probationem inter alios. Circa ad ver. sed et diuus. et primo quero quid est hoc dicitum aut induca aut finem accipiat. Expone vt in gl. inducatur hoc est fiat absolutio ab observatione iudicij. Finem accipiat per distinctam r. iusticia.

¶ C. Mo. ex glo. a differentia inter inducere: circums ducere & cecellare. simile. C. de sol. l. inducitur. r. l. s. sit differentia in modo: in effectu nulla differentia est. Quero in quo differat iste ver. a precede et. dicitur quid in nullo. sed supra fuerit recitata verba vel mens senatus consulti r verba rescripti. Tu dic q supra loquitur generalius: qz questio de libertate differet si sperat moueri questio de testamento: si ue testis dicat falsum. vt. s. l. pri. r. l. diuus. in fi. si ue dicat nullum vel inofficium suum sperat moueri cetera. vt. l. ita est. s. quoties. ad trebellianus. nunc vero verba rescripti erant specialia in questione inofficij. r ita dicit gl. hic postea que incipit: sed r diuus r. C. It supra verba fuerunt relata ad iudicem ex quo apparet quod committit officio iudicij. hic fuerunt. plata simplr. Circa ad ver. ita demum. dicit hic si iam de inofficij iudicij contentum est: qd est hoc dicitur. qda intelligunt si lis est ptesta. tpe s. subaudiunt vel contestari speret. r ita sentit gl. qd verum est. vt. l. si pteritis. de bo. pos. pterat. posses etia exponere testatum hoc est ptestatum. vt. l. posthumus. in fi. s. ti. f. Circa ad se cunda parte principalem. l. ad ver. non cu quida. Et primo qro de intellectu huius ver. Rn. q gl. in ista parte tangit casus versus in. f. gl. magna. circa medium ibi ideo qd alij ponit lucianum r. Et ponas casum lucianum fuisse heredem institutum r illum esse liberum. r filium ex hereditate. que lucianum filius ex hereditate videtur in sententia. Lucianus opponit hoc no posse fieri nisi prius agatur qrela r petitione hereditatis. queritur an ista exceptio obstat r sic vides q in formatione questionis no declaratur vtr lucianus sit in possessione libertatis vel no. declarat aut hoc in risione vt videbitis. Sed iuxta hoc dubitatur de textu ibi dicente se suscepturum r. ex hoc innuit qd ipse possidebat hereditatem. vt. f. sequitur: se petiturum hereditatem. ex hoc innuit qd no possidebat: qz si possideret no peteret. Rn. illa verba sunt ambigua. ideo imperator declarat in risione p distinctionem. possunt enim dicta verba intelligi de possidete. hoc modo suscepturum. istud stat. pprie. r qd infra sequit r petiturum. r. expe r se suscepturum. Petiturum hoc est illi qui petit hereditatem. quasi dicat paratus est se defendere ab eo q petiturum est hereditatem. possunt etiam intelligi in non possidente. r illud qd dicit se suscepturum. in non possidente fiat impropie. qz in modum exceptionis et opponeret: qd infra dicit petiturum stat propprie. Circa ad ver. diuus plus. r iste est ver. plenus: qz si servus possidet hereditatem differet qstio de libertate. nisi prius agat de testamento r hereditate. Circa ad ver. non vero. iste ver. legit in glo. tribus modis. Primo in 2o. glo. q incipit nunc mutar casum. qua lect. tenui diuidendo legem. s. vtr differendam esse causam libertatis quando servus est in possessione libertatis & hereditatis: hic dicit quando servus non est in possessione hereditatis sed libertatis non esse differendam propter questionem separatam inofficij testamenti. ratio est quia est in potestate serui agere petitione hereditatis r ille cogetur in modum contradictionis opponere de querela. vt. l. papianus. s. si filius. s. titu. f.

Si igit servus non agit impuret sibi. Sed contra hoc instat saltey iste servus debet agere peti. hereditatis. ergo donec finiatur petitio hereditatis non debet agi de libertate. vt. s. de arbi. l. no distinguemus. s. si is. r. r. istud non concedo. quia si servus ita opposuisset exceptionem debet differri iudicium de libertate: qz intendit agere contra te petitio ne hereditatis: cui no qz fieri p iudicium: certe qd de libertate fuit ser. l. ar. vt in contrario. Sed hic male opposuit exceptionem: qz dicit dico qd qd de libertate qz differitur: agas querela inofficij testamenti. id hoc ptertextu servus no pot obijcere & hoc est qd ter. dicit vide litera no vero. r. C. Mo. ergo ex hoc qd + qui exceptionem pponit incepte ita succubit sicut qui pponit actio ne incepte. vt. l. f. s. labeo. j. de flu. r de do. excep. l. ij. post qm dixi plene in. l. j. de ecce. Circa ad modo legitur in Buar. vt no mutet casus r fito tu de vna parte cu sequi. plane. r dicas sic domine si debet differri donec iudicium de testamento finem accipiat expectabim? ergo vsq ad quinquennium qm tanto tpe durat qrela. respondet iurisc. dicitur quod non debet expectari. plane iudex debet causa cognita cessu rps statuere. h. d. vsq ad. s. quoties. r ista lectu. est satis vera in se. Circa modo legit in 3o. vt no imitet casum sed parat quada limitatione ad precedentia. dicitur est. s. qd questio de libertate debet differri donec iudicium de inofficij finem accipiat. nunc limitat qd hoc est verum intra quinquennium. nam post quinquennium querela inofficij non durare. r id ppter ea no differet qd de libertate. ista et pot esse vera ne qua vis. Sequitur ver. plane iste verum. legit duobus modis: vno modo qd refert ad prima parte. alio modo qd refert ad prima precedentia: mibi plq qd refert ad prima precedentia r ad dicta in prima parte: r sic ad vtrq. r dicit duo qd opponit dicta exceptio qd ca libertatis qz differri: ppter se parata lre de inofficij: iudex prius qz examina re. vtrq ista exceptio opponat bona fide: an animo calumnie r ca differendi. na si ca differendi exceptio ista no admittet: vt. l. hoc an. in dn. j. si cui plup. p. l. fal. r. C. de fall. l. ij. r qd dicit tibi. s. titu. f. l. si pteror. s. marcellus. Scdo dicit q iudex

¶ Andreas Poma. ¶ C. Mo. ex glo. Vide Felici. in c. significo. ut. de test. in fin.

Quia scito non valet ad Bar. per illi rex. in l. si de offi. procura. ce. omnino. Bal. in l. conuenit culam. C. de epi. r. cle. Bar. in l. si quis ita. f. de test. sta. tute. vide no. p. Bal. in repert. l. ij. C. de resein. ven. r. que saltem remissive scripsi in l. que test. d. in fi. de testa.

Si interroga

Quis. Nota f. qd qn ratio est idem cu victo nihil concludit: r ideo dictum testis nihil valet qn dixit testis scio: quia scio. r est ratio: qz oportet q illud qd p bar aliquod sit clarum r manifestus illo qd probatur: vnde si dico fuit venuleratus: r tunc dicitur tu offic. interrogatus quomodo scis: dicit tu scio: quia scio: istud nihil probat qz oportet q ratio sit clarior: dicto. **Q**uero quid si ostendat quis se esse heredes sed per mendaciam. Rñ. conuenit tanq predo. **Q**uero quomodo scias vtrum quis possideat pro herede vel pro possessore. Blos. hic ponit tres opt. iter alias ponit opic. Plac. qui fuit. multum la ceratus in hac materia. Finaliter ordinem in terrogandi ponit hec gl. r aduerte. circa principium huius interrogatorionis. **Q**uero quid si respondet rite se no possidere. r certe habet locum. l. vlt. f. de rei ven. **Q** Item quomodo circa finem posito quod dicat se esse r a composita mentis vtrū ite r in terrogabo eū a quo. Azo hoc clarius dicit in summa huius tituli. certe docet. dicunt q sic vtrū emerit magno vel paruo pretio: vt. j. co. l. si quis possessor. §. iustus. r. l. y. respert. C. eo. l. cogi.

Et vllam.

Quoniam. Nota qd qn ratio est idem cu victo nihil concludit: r ideo dictum testis nihil valet qn dixit testis scio: quia scio. r est ratio: qz oportet q illud qd p bar aliquod sit clarum r manifestus illo qd probatur: vnde si dico fuit venuleratus: r tunc dicitur tu offic. interrogatus quomodo scias: dicit tu scio: quia scio: istud nihil probat qz oportet q ratio sit clarior: dicto. **Q**uero quid si ostendat quis se esse heredes sed per mendaciam. Rñ. conuenit tanq predo. **Q**uero quomodo scias vtrum quis possideat pro herede vel pro possessore. Blos. hic ponit tres opt. iter alias ponit opic. Plac. qui fuit. multum la ceratus in hac materia. Finaliter ordinem in terrogandi ponit hec gl. r aduerte. circa principium huius interrogatorionis. **Q**uero quid si respondet rite se no possidere. r certe habet locum. l. vlt. f. de rei ven. **Q** Item quomodo circa finem posito quod dicat se esse r a composita mentis vtrū ite r in terrogabo eū a quo. Azo hoc clarius dicit in summa huius tituli. certe docet. dicunt q sic vtrū emerit magno vel paruo pretio: vt. j. co. l. si quis possessor. §. iustus. r. l. y. respert. C. eo. l. cogi.

Et vllam.

Quoniam. Nota qd qn ratio est idem cu victo nihil concludit: r ideo dictum testis nihil valet qn dixit testis scio: quia scio. r est ratio: qz oportet q illud qd p bar aliquod sit clarum r manifestus illo qd probatur: vnde si dico fuit venuleratus: r tunc dicitur tu offic. interrogatus quomodo scias: dicit tu scio: quia scio: istud nihil probat qz oportet q ratio sit clarior: dicto. **Q**uero quid si ostendat quis se esse heredes sed per mendaciam. Rñ. conuenit tanq predo. **Q**uero quomodo scias vtrum quis possideat pro herede vel pro possessore. Blos. hic ponit tres opt. iter alias ponit opic. Plac. qui fuit. multum la ceratus in hac materia. Finaliter ordinem in terrogandi ponit hec gl. r aduerte. circa principium huius interrogatorionis. **Q**uero quid si respondet rite se no possidere. r certe habet locum. l. vlt. f. de rei ven. **Q** Item quomodo circa finem posito quod dicat se esse r a composita mentis vtrū ite r in terrogabo eū a quo. Azo hoc clarius dicit in summa huius tituli. certe docet. dicunt q sic vtrū emerit magno vel paruo pretio: vt. j. co. l. si quis possessor. §. iustus. r. l. y. respert. C. eo. l. cogi.

titulum magis attendi: vt. l. etiam. §. si quis scies. r. e. o.

Is autem. Qui non possidet non tenetur hac actione nisi dolo deserit possidere. h. d.

Succesor vniuersalis quod non prescribit qñ defunctus habuit malam fidem.

Erasmus. Licet quis possidet vt pro titulo. in ex ea per persona auctoris sui qui pro herede vel pro possessore possidebat poterit conueniri petitione heredi. **Q**uod. iste possidet vero titulo pro herede: ergo petitione hereditatis non tenet: vt. l. p. herede. §. eo. Sol. hic conuenitur ex persona defuncti: quia heres r defunctus videtur esse eadem persona. ita. l. inducitur per glof. in argu. quod r successor vniuersalis non prescribit qñ defunctus habebat malam fidem: quod vt. l. cum heres. de diner. r temp. prescrip. r per Dyn. in c. possessio. de reg. iur. lib. vj. r. C. de prescrip. long. temp. l. i.

Etiam.

Quod si quis. Nota. i duobus casibz hic expellit petitionem hereditatis dari contra titulo possidente. **Q**uod. p. j. co. l. sed si lege. §. ites si rem. solu. ibi loquit qñ vendita fuit res particularis: hic qñ vendita fuit res vniuersalis. **Q**uerit glo. hic licet iste teneat peti. heredi. an iste prescribat: videtur q non: contrarium est verum. cū enim hic excedat suos terminos: excedatur a non solo termino.

Predo non est qui pretium numerant: **Q**ui post titulum inuadit possessionem non dicitur predo quantum ad hanc actionem: sed quantum ad p fucapionem.

Si donatarius post mortem donantis ingressus fuit rem donatam sua auctoritate est predo.

Si quis scias. mala fide no potest hac actione conueniri: sed tanq emptor vniuersalis potest peti conueniri. h. d. vide vna gl. q incipit ergo. r no. fine eius. **Q**uod. p. nemo pdo est qui pretium numerant. f. de reg. iur. l. nemo. **Q**uod. p. l. si ex stipulatione. f. de acq. p. r. C. de acq. p. l. nec ex. solu. gl. hic firmat illam opinionem qd r etiam si post titulum sequat inuasio possessionis non dicit predo: quantum ad hoc vt possit conueniri hac actione. licet quantum ad v fucapionem et alia dicit predo: idem no. §. ea. l. §. i. al. est sub. nec vllam. in glo. sup. ver. scias. qd tene meti pro questione. **Q**uestio. r est: a donauerat cuida quandam rem nec tradiderat: eo mortuo donatarius ingressus est sua auctoritate licet sit predo quo ad alia: no in poterit petitione hereditatis conueniri. **Q**uod. p. r vide q non tenetur vtrū simpliciter. sed debet distinguere: vt. §. proxi. §. solu. hic loquitur quando emit mala fide. quo casu tenetur vtrū: sed si bonafide distinguit: vt in precedenti. §. r vide glo. que dicit ca hoc plene distinguit. **Q**uod. p. ad vicinum dicitur de. l. bene a zione. C. de quadri. prescrip. S. l.

Sol. illa loquitur in alienationibus singularium rerum. fm Azo. vel illa corrigat istam. r hac tenet Pet. quod videtur verius quando emptor habiturus esset regressum contra fucum.

Apud marcellum. Si hereditas datur in dotes maritus vtrū peti. ber. tenetur. h. d. **Q**ueritur vtrū ista. l. habeat locum siue maritus fuerit sciens siue ignorans. Blos. videtur dicere q fuerit sciens: vt §. §. proxi. Alij contra: quod puro verum: quia mulier non habet dotem nec dotis exactionem. ergo r. vt. §. ea. l. §. quod si quis.

Heredem autem. Iste est fortis. §. r habet duas ptes. In prima variat casus tribus modis: sed vltima lec. est vera: fm quam. h. d. breuiter. **Q**ueritur possessio cuius titulo potest vtrū conueniri sicut defuncti poterat: r directa qñ defunctus ab qñ tit. possidebat. h. d. **Q**uod. ad primam partē. heres possidet titulo tam ex psona sui quā ex persona defuncti vt. l. iij. §. ex pluribus. de acq. p. f. ergo petitione hereditatis non potest teneri. **S**olu. dicebat Jo. quod vere erat heres. sed non in omnibus. nā istarum rerum non habebat dominium. certe de hoc non curat: quia siue habeat dominium siue non titulus exeat cum ab hac actione: vt vidistis. §. ea. l. §. si quis sciens. vnde alij solummodo hic loquuntur quando defunctus possidebat mala fide. certe nec hoc placet vt. d. §. si quis sciens. non enim potest conueniri ex persona defuncti: vt ibi patet. nec ex persona sua: licet enim possideat pro herede. possidet pro herede vniuers petitur hereditas alterius. r sic peti. here. no tenetur: vt. l. i. §. eo. r. l. nec vllam. §. numeratus. al. est lex. circa fines magne gl. pone ergo casum. vt in vltima parte gl. hic ponit. videlicet quod defunctus possidebat titulo: quia emerit vniuersitatem. eodem modo ergo poterit conueniri heres eius.

Si quis absentes. **Q**ui aliter no noie possidet non potest nomine pro predo petitione hereditatis conueniri. h. d. quoz casum not. **Q**uod. p. ille qui possidet nomine alieno quando durat dicitur iuste tenere. ea finita dicitur tenere iniuste. **Q**uod. p. de. l. officium. f. de rei vend. r. l. ij. C. vbi in re act. So. aliquid in rei vend. vbi ex sola detentione quis potest conueniri. aliquid in petitione hereditatis vbi non potest conueniri nisi possideat pro herede vel pro possessore: puro tamen quod hic qñ iste conuentus nominat dominum in iudicio erit expedietus processus fm formas. l. ij. C. vbi in rem actio.

Non solum. Qui non possidet: s. vt possidet. tenetur. hoc dicit.

Solutio possessoris liberat dolo sum non eodē tra.

Exceptio competens auctori quando transeat in successorem.

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

dere non liberat possessorem. h. d. **Q**uod. p. quod solutio possessoris liberat dolo sum. non e contra. eodē cor. sunt in gloss. **Q**uod. p. de noza. l. de illo. in fi. r. l. feq. r. §. si fa. fur. fe. dica. l. quoties. et de dolo. l. si p. rca. Sol. dicit gl. ibi loquit in actio nibus psonalibz: hic in reali seu m. sta. hec no videt ver. qz idē in p. n. alibz: vt. C. de con. fur. l. i. r ideo dicat quod in contrario conuenit quis ad quantitate merito vniuers solutio liberat alium: hic conuenit ad specie: merito si vnus soluit quantitate non liberat debitorem speciei. **Q**uod. p. dicit gl. qd ibi fuit soluta vera estimatio. hic vero fuit furatū in licem. r sic videt pena esse soluta. r bene debet intelligi: quā do possessio non erat habiturus regressum contra dolo sum. al. secus: vt in l. contra. etiam mibi placet. r hec possit esse solutio etiam precedentis contrarij. Alij dicunt distinquendum aut exceptio incipit competere auctori meo ante contractum venditionis: aut post. que distinctio non est bona: cum indistincte exceptio superueniens auctori transeat ad successorem: vt. l. etiam si in rem. f. de iur. iur. l. si tibi. §. par. etum. §. de pac. r per Dyn. in l. si ter tuis. §. si quis p. r. de aqua plu. ar. vnde teneas istam sine precedentes que bona est. de qua per l. y. C. de alie. iudi. mu. causa fa. l. in. i. q. r. j. de condi. fur. l. ego dixi in d. l. quoties. si fa. fur. fe. di.

Item a debitore. Debiti possessor iuris hac actione tenetur. siue sit ex contractu siue ex delicto. dum tamen pfectus sit debitum. **Q**uod. p. siue contraxerit cum defuncto siue cum hereditate: secus si cum herede. **Q**uod. p. siue hereditario nomine habet actionem hac actione tenetur tanq iuris possessor. h. d. cum. l. feq. v. q. ad fil. quod si in d. item.

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

Item si quis dolo. Qui dolo des possessor tenetur: qui liberatur si possessor licet se offert. sed satisfactio eius qui dolo desijt possi

- a Qui habet aliquid per Bal. in l. per omnes in. v. q. C. manda.
- b Tenas illam. adde gl. r. Bar. in l. cum indebitum. f. de condi. inde.
- c Tre videnda. s. nunc videamus. feudum veniat. an feudum veniat i hac actione. et vide Bal. in l. liber. r. libert. q. C. de ope. lib. et in l. qui se dedito. C. unde lib. adde Bal. d. c. fil. c. lxxvij. lib. iij. et c. lxxv. li. iij. r. ij. vol. cons. c. cxxv. r. confilio. l. xxij. li. ij.

Quod si in die. Si manum cum precedenti. C. quod ante die non potuerit agere. sed debuerit inducere dupliciter. videlicet de excep. s. re porales. Dicunt quidam pro sol. qd hic de facto fuit admittus: quod non placet: s. dicitur qd egit petitione. hereditatis simpliciter non pro illo debito. C. opp. de l. que sum. f. de pec. Sol. ut ibi dicit. r. s. de iudi. l. no potest. C. ultimo tene menti huc. s. An autem. ex quo videtur probari qd in omni debito: siue in die. siue sub conditione: prestari debet cautio. r. hoc glo. expressit tenent super verbo officio.

Quod si possessor. Retentionem rerum propter expensas pro factas et pecuniam solutam si sibi culpa imputari non possit. hoc dicit. C. oppo. qd cum indebitis soluit non debeat imputari. v. r. co. l. si possessor. s. s. si tenatus. plures sol. sunt in gl. tenas illa. b. quod ibi mora erat controuersa hic non: vel tenas aliam: non potuit sibi imputari aliqua culpa. ibi sic.

Tem videndum. Si pecunia proffessoris deposita perditur possessor cedendo actionem liberatur.

Si quis cum. Possessoris iuris vel retentio pendente iudicio superuentis venit in hac actione. h. d.

Empta hereditatis occasione veniunt in petitione hereditatis. Si frater fecit fratri quationem de omni eo qd petere possit in hereditate paterna non impedit petere feudam nec partem bonorum emphyteutiarum.

Hunc videamus. Dicere ponit verbum vel re hereditariam postquam in l. regulariter. s. eod. r. breuiter hoc intendit. In hoc iudicio veniant omnes res siue sint iura: siue sint corpora: siue ad definitum spectant: siue ad finem siue possessionis siue detentionis. h. d. c. p. in l. fea. C. opp. j. proxi. in fi. Solu. dicit glo. excipit seruitutes: v. ibi. qd intelligit vt ibi dicitur. C. i. Quere gl. vtrum feudum veniat in hoc iudicio. r. glo. videtur tenere. quod sic. repetitio. E. in quibusdam suis addi. tenere contrarium. nam feudum non habet iure hereditario. de succ. ces. fea. c. f. col. r. hoc in extraneo est indubitanter verum. sed in filio licet non possit repudiare hereditate paterna habere feudum vt colla. r. an filius vel agn. repu. here. c. f. tamen cum ad hunc non habet vt heres sed ex pacto vel ex l. vt. d. c. f. de succ. fea. f. c. optime. f. de acqui. here. l. pro herede. s. si quid ist. de ope. l. l. vt iurifurandi. s. si liberi. et ideo non venit in pe. de. r. ideo reperi Dy. confusus.

Julianus. Supra dicit de eo qd est possessor. hic de eo qui est creditor. hoc de Bald. in l. cum vtrum. C. de fidelcom. sed aduerte: quia Bart. est in hoc sibi contrarius. vide eundem in l. iustis. s. si mli. de ope. lib. r. l. si patroni. ff. ad trebel. r. ibi vide Jo. de imol. qui concludit qd non possit Bar. r. dicit senon legisse apud canonistas. And. barbata.

Andreas Pomate. Querit gloss. vtrum. Et de Alexand. confilio. r. iij. ad finem voluminis. r. confilio. r. vij. eod. volumine. et confilio. c. xxvj. eod. poli.

And. Doma. Non impedit. Idem tenet Bal. in l. is qui. de re. iud. r. in aut. si quis. C. de sacros. eccles. late alex. l. res fratres. de pac. r. istud videtur procedere etiam si renuntiatio hereditatis paterna esset cum iuramento per illud quod dicit Bald. c. f. in tit. de cogna. ver. filia. iij. col. vers. sed pro quid si filius. r. limita ista vt per Jo. f. in preli. fendo. in f. col. qd veritur verbo hereditatis. secus in verbo bonorum. vt ibi per eum.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

est qui habet aliquam actionem personalem ad hereditatem. C. Mor. qd actiones descendentes ex delicto possunt cedi.

Quod si pro empto. Quod non potest restitui in hac petitione non venit. h. d. Res pro quibus defuncto non cedunt in hoc iudicio.

Seruitutes. Quod non potest restitui in hac actione non venit. h. d. C. opp. de l. f. qd sit. i. quora leg. Sol. ibi loquitur in seruitutibus debitis a predicto hereditario: hic in debitis a predicto possessoris predicto hereditario. ipse enim seruitutes non veniunt in hoc iudicio: qd non possunt restitui. r. si dicit possessor: non prestat patientiam. certe tunc incipit esse debitor: heredis non. hereditatis merito in hoc iudicio non veniunt vt. s. eo. l. quod si in diem. s. non solum.

Empta hereditatis occasione veniunt in petitione hereditatis. Si frater fecit fratri quationem de omni eo qd petere possit in hereditate paterna non impedit petere feudam nec partem bonorum emphyteutiarum.

Hunc videamus. Dicere ponit verbum vel re hereditariam postquam in l. regulariter. s. eod. r. breuiter hoc intendit. In hoc iudicio veniant omnes res siue sint iura: siue sint corpora: siue ad definitum spectant: siue ad finem siue possessionis siue detentionis. h. d. c. p. in l. fea. C. opp. j. proxi. in fi. Solu. dicit glo. excipit seruitutes: v. ibi. qd intelligit vt ibi dicitur. C. i. Quere gl. vtrum feudum veniat in hoc iudicio. r. glo. videtur tenere. quod sic. repetitio. E. in quibusdam suis addi. tenere contrarium. nam feudum non habet iure hereditario. de succ. ces. fea. c. f. col. r. hoc in extraneo est indubitanter verum. sed in filio licet non possit repudiare hereditate paterna habere feudum vt colla. r. an filius vel agn. repu. here. c. f. tamen cum ad hunc non habet vt heres sed ex pacto vel ex l. vt. d. c. f. de succ. fea. f. c. optime. f. de acqui. here. l. pro herede. s. si quid ist. de ope. l. l. vt iurifurandi. s. si liberi. et ideo non venit in pe. de. r. ideo reperi Dy. confusus.

Julianus. Supra dicit de eo qd est possessor. hic de eo qui est creditor. hoc de Bald. in l. cum vtrum. C. de fidelcom. sed aduerte: quia Bart. est in hoc sibi contrarius. vide eundem in l. iustis. s. si mli. de ope. lib. r. l. si patroni. ff. ad trebel. r. ibi vide Jo. de imol. qui concludit qd non possit Bar. r. dicit senon legisse apud canonistas. And. barbata.

Andreas Pomate. Querit gloss. vtrum. Et de Alexand. confilio. r. iij. ad finem voluminis. r. confilio. r. vij. eod. volumine. et confilio. c. xxvj. eod. poli.

And. Doma. Non impedit. Idem tenet Bal. in l. is qui. de re. iud. r. in aut. si quis. C. de sacros. eccles. late alex. l. res fratres. de pac. r. istud videtur procedere etiam si renuntiatio hereditatis paterna esset cum iuramento per illud quod dicit Bald. c. f. in tit. de cogna. ver. filia. iij. col. vers. sed pro quid si filius. r. limita ista vt per Jo. f. in preli. fendo. in f. col. qd veritur verbo hereditatis. secus in verbo bonorum. vt ibi per eum.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

medium contra illum. dicit glo. quod non de facili. sed forte officio iudicis. hoc ego dixi vobis in l. r. ideo. s. neratus. f. de condi. fur. casus est. f. de var. r. r. extraor. cogn. l. de vfu aque.

Quod si pro empto. Quod non potest restitui in hac petitione non venit. h. d. Res pro quibus defuncto non cedunt in hoc iudicio.

Seruitutes. Quod non potest restitui in hac actione non venit. h. d. C. opp. de l. f. qd sit. i. quora leg. Sol. ibi loquitur in seruitutibus debitis a predicto hereditario: hic in debitis a predicto possessoris predicto hereditario. ipse enim seruitutes non veniunt in hoc iudicio: qd non possunt restitui. r. si dicit possessor: non prestat patientiam. certe tunc incipit esse debitor: heredis non. hereditatis merito in hoc iudicio non veniunt vt. s. eo. l. quod si in diem. s. non solum.

Empta hereditatis occasione veniunt in petitione hereditatis. Si frater fecit fratri quationem de omni eo qd petere possit in hereditate paterna non impedit petere feudam nec partem bonorum emphyteutiarum.

Hunc videamus. Dicere ponit verbum vel re hereditariam postquam in l. regulariter. s. eod. r. breuiter hoc intendit. In hoc iudicio veniant omnes res siue sint iura: siue sint corpora: siue ad definitum spectant: siue ad finem siue possessionis siue detentionis. h. d. c. p. in l. fea. C. opp. j. proxi. in fi. Solu. dicit glo. excipit seruitutes: v. ibi. qd intelligit vt ibi dicitur. C. i. Quere gl. vtrum feudum veniat in hoc iudicio. r. glo. videtur tenere. quod sic. repetitio. E. in quibusdam suis addi. tenere contrarium. nam feudum non habet iure hereditario. de succ. ces. fea. c. f. col. r. hoc in extraneo est indubitanter verum. sed in filio licet non possit repudiare hereditate paterna habere feudum vt colla. r. an filius vel agn. repu. here. c. f. tamen cum ad hunc non habet vt heres sed ex pacto vel ex l. vt. d. c. f. de succ. fea. f. c. optime. f. de acqui. here. l. pro herede. s. si quid ist. de ope. l. l. vt iurifurandi. s. si liberi. et ideo non venit in pe. de. r. ideo reperi Dy. confusus.

Julianus. Supra dicit de eo qd est possessor. hic de eo qui est creditor. hoc de Bald. in l. cum vtrum. C. de fidelcom. sed aduerte: quia Bart. est in hoc sibi contrarius. vide eundem in l. iustis. s. si mli. de ope. lib. r. l. si patroni. ff. ad trebel. r. ibi vide Jo. de imol. qui concludit qd non possit Bar. r. dicit senon legisse apud canonistas. And. barbata.

Andreas Pomate. Querit gloss. vtrum. Et de Alexand. confilio. r. iij. ad finem voluminis. r. confilio. r. vij. eod. volumine. et confilio. c. xxvj. eod. poli.

And. Doma. Non impedit. Idem tenet Bal. in l. is qui. de re. iud. r. in aut. si quis. C. de sacros. eccles. late alex. l. res fratres. de pac. r. istud videtur procedere etiam si renuntiatio hereditatis paterna esset cum iuramento per illud quod dicit Bald. c. f. in tit. de cogna. ver. filia. iij. col. vers. sed pro quid si filius. r. limita ista vt per Jo. f. in preli. fendo. in f. col. qd veritur verbo hereditatis. secus in verbo bonorum. vt ibi per eum.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

Quod si pro empto. r. vide que not. Spec. de sol. s. f. ver. sed quid si debitor.

Item non solum veniunt illi fru. c. n. r. hic no. quod in iudicio veniunt falli fructus non veniunt in no. petantur: secus in particulari. latus per Bal. in l. si in vi. col. de fru. r. l. ex pe. r. Bar. in l. ij. C. e. adde gl. similem in s. f. in iust. de offi. iu. in ver. fru. cibus.

Cum predictimus. Quia una actio deuoluitur in alia in relligat deuoluitur in eius natura. h. d. C. de res. c. e. vide quod not. dicit Bar. in l. ij. in fi. de pe. l. x. go.

Item veniunt. In hereditate. In hereditate veniunt in hac actione. h. d. C. Mor. qd empta occasione hereditatis veniunt in petitione hereditatis. C. Mor. f. qd si essent empta ea possessores in hac actione non veniunt: vt ibi si sit ea. r. ista sunt multum vitiosa: qd qd agitur petitione hereditatis res sunt qd qd maioris pretij qua empta fuerit reputa animalia impingua r. similia. C. Quero de quo possessore loquitur hec. l. glo. hic intelligit in male fidei possessores: quod dicit vt in ea.

Simili modo. Res vendita absque necessitate venit in hac actione. quod si vendita est ex necessitate: tunc pretium eius venit in hac actione. h. d. C. opp. j. eo. l. si possessor. s. si. Glo. ponit hic plures sol. dicit vt ibi videbitis. tota enim glo. magna. est de hoc.

Item non solum. Hereditas augetur accessio. Ideo omnes accessiones eius in hac actione veniunt. h. d. C. Mor. f. qd fructus r. alie accessiones augent hereditatem. r. ex hoc dicebat Dur. antiquus glossator qd fructus non efficiunt possessionem etiam honeste: quod dicitur nihil est falsum. dicit gl. vt habes in ea.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

Quod si pro empto. r. vide que not. Spec. de sol. s. f. ver. sed quid si debitor.

Item non solum veniunt illi fru. c. n. r. hic no. quod in iudicio veniunt falli fructus non veniunt in no. petantur: secus in particulari. latus per Bal. in l. si in vi. col. de fru. r. l. ex pe. r. Bar. in l. ij. C. e. adde gl. similem in s. f. in iust. de offi. iu. in ver. fru. cibus.

Cum predictimus. Quia una actio deuoluitur in alia in relligat deuoluitur in eius natura. h. d. C. de res. c. e. vide quod not. dicit Bar. in l. ij. in fi. de pe. l. x. go.

Item veniunt. In hereditate. In hereditate veniunt in hac actione. h. d. C. Mor. qd empta occasione hereditatis veniunt in petitione hereditatis. C. Mor. f. qd si essent empta ea possessores in hac actione non veniunt: vt ibi si sit ea. r. ista sunt multum vitiosa: qd qd agitur petitione hereditatis res sunt qd qd maioris pretij qua empta fuerit reputa animalia impingua r. similia. C. Quero de quo possessore loquitur hec. l. glo. hic intelligit in male fidei possessores: quod dicit vt in ea.

Simili modo. Res vendita absque necessitate venit in hac actione. quod si vendita est ex necessitate: tunc pretium eius venit in hac actione. h. d. C. opp. j. eo. l. si possessor. s. si. Glo. ponit hic plures sol. dicit vt ibi videbitis. tota enim glo. magna. est de hoc.

Item non solum. Hereditas augetur accessio. Ideo omnes accessiones eius in hac actione veniunt. h. d. C. Mor. f. qd fructus r. alie accessiones augent hereditatem. r. ex hoc dicebat Dur. antiquus glossator qd fructus non efficiunt possessionem etiam honeste: quod dicitur nihil est falsum. dicit gl. vt habes in ea.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

Non tantum. Summantur cum precedentibus. C. Mor. f. qd in peti. here. veniunt res quas defunctus non possidebat sed sol. lum dicitur. C. Quero qd si tibi sibi comodatam reperis apud aliu. vtrum habes aliquid remedium.

tam, vide Bar. in l. ij. C. de exec. rei iudi. vide in l. minor. xxy. ann. §. de m. vtrum autē super ea dicitur dari instantia vltra alios per Zu. in rub. de arbi. in. vij. char. 2 ad Bar. hic vide latus in l. in sra. §. de re in. vbi plene et istud intellige quādo in rēatur a?

4 dicitur. §. de ver. obli. Ego + que f. iudicis officium p. not. in l. j. C. de iud. 2 in c. cum ad sedē. d. resli. spo. in nouel. 2 Specu. in art. de sen. §. penult. in ver. fed si causa. de li. cōre. §. nunc dicitur 5

4 dicitur. §. de ver. obli. Ego + que f. iudicis officium p. not. in l. j. C. de iud. 2 in c. cum ad sedē. d. resli. spo. in nouel. 2 Specu. in art. de sen. §. penult. in ver. fed si causa. de li. cōre. §. nunc dicitur 5

sultu r eius expositionem in hac materia. Et hmo cōtinuat se secundo ponit narrationē. tertio ponit statutum senatusconsulti vsq ad §. apanda. secunda ibi: pūdic. tertia ibi: cum anteq. 2. quita fena rusconsultus locutus est multum breuiter. 2 non recipit summaria ideo sequitur pūdic. 2c. aptand da. 2c.

1 Dicitur in l. extenduntur ad omnes res: casus 2 personas in quibus est eadem ratio.

2 Bonavacantia in ciuitatibus non recognoscit b? superioz? applicat ipsas in alijs ciuitatib? fisco.

Ait senatus. Dicitur in l. extenduntur ad omnes res 2 personas in quibus est eadē rō. h. d. C. Not. gl. que d. + quod bona vacantia non applicat alteri ciuitati sed fisco. 2 verū dicit in ciuitatibus que recognoscunt superioz? s; in his que non recognoscunt superioz? de iur. vel de facto vt ciuitates tūctē est ipsamet ciuitas fisco. Doctur enim pūdic? liber de quo fit mentio in l. hostes. de cap. 2 idem in mar. b. 2 in alijs prouincijs ecclesie omnis que dicuntur de fisco intelliguntur de ecclesia. in illis vero ciuitatibus que non recognoscunt aliquem in dñm que dicuntur de fisco intelliguntur de suo communi.

1 Scientia simplex quādo sufficiat: 2 qñ requiritur denuntiatio.

2 Non refert a quo quid fiat.

Petitum. Incipit exponere quintū dicitū postū in. §. cū ante. 2 breuiter. h. d. vbi denūtiatio fit ad notificandū? idem operat scientia simplex qd denuntiatio. non refert a quo denuntiet. h. d. C. + Mo. idē operat scientia simplex qd denuntiatō. contra. l. denuntiasse. in. prin. §. de adu. Sol. qñq; fit denuntiatio ad notificandū tantū. 2 tunc quoq; modo veniat in noticiam sūcti vt hic. qñq; fit denuntiatio non solū ad notificandū sed ad incitandū vt aliquid fiat. vel ad probandū ne quid fiat. et nūc simplex scientia non sufficit: q; l. scias nō tñ est facta illa incitatio vel pūbitio que requiritur: vt plene dicit in. d. l. denuntiasse. 2 scripsi latissime in l. nō solū. §. si. §. de ope. no. nū. vbi posuit materiā protestationis. de hoc p. Dy. in. c. cū certus. extra de re. iur. lib. vi.

2 Secundo p. nō. illud qd dicitur quod non refert a quo fiat. de quo in l. cū seruus. de verb. ob.

Ceterum. Juris. on. exponendoverba senatusconsulti fecit. mentionem de prima pte que tractat de his que se heredes ex. hūmāssent. ideo hic retrahit in expositionē prime partis senatusconsulti. h. d. Possessor bonafidei tenetur ad rem licet eam vendiderit. s; si eam vendi expediebat est in electione actoris rem vel pretiū consequatur. hoc dicit.

Licet autē. Quod iuris est de eo qui se herede pūdit. 2 redē pūdit idē si quolibet alio modo arbitrata se successorem. h. d. vbi sic. 2 dē est se putare heredem vel aliter successorem. h. d.

3 possessor. Qui hereditarius pecuniam nō attin. git ad pūras non tenetur. h. d.

Redacte. Dicitur expōit verbum redacte et breuiter. h. d. redactum videtur quod.

quod non est exactum: sed exigi potest.

Quod si post. Post mortem controuer. nam vendēs tenet ad res nisi essent res steriles: q; tūc actoris esset electio. h. d. C. pp. qd indistincte tenet ad pretiū: vt. §. eo. l. in estimatōnis. sol. lbi vendidit ex necessitate p. sone. hic ex necessitate rei vendidit inuentū pretiū simpliciter nec fit electio actoris. vt. §. eo. l. m. §. iulianus. So. glo. ponit hic plures sol. finap. liter dicit 2 hoc tenebat Jacob. but. aut possessor malefidei aut bonafidei post controuer. sūmā motā qd idē est vendidit res vtilēs. 2 tenet ad ipsas res quas si nō restituit fiet estimatio: vt dicitur. §. ea. l. in fi. aut vendidit res inutiles: quas vendi erat necesse: tunc aut ante licē motam 2 debetur pretiū. l. m. §. iul. §. eo. aut post licē motam seu vbi habet pro lite motā. 2 est electio actoris: vt rīu. profequat rem vel pretiū: vt. §. l. p. r. v. ceteruz. 2 hic non intellige qñ sūl. necessitate: parte rei fecus si ex parte persone: vt. §. dicit. 2c.

1 Plura comprehenduntur dicendo ex hereditate quam dicendo res hereditaria. Dicere de perisio comprehendit plures personas quam dicere perisium.

2 Possessor nō debet restituere indebitū qd exegit.

Ait senatus. Incipit exponere secūdam partem senatusconsulti. 2 ponit eas totā ad litem. 2 h. d. Si bonaf. poss. vendiderit tenet ad pretiū qd exegit: vel cedere actionē: nisi pretiū re euicta restituerit: vel reddidit res fuerit. h. d. C. Mo. ex hac l. §. q; plura cōprehēdit hec oratio. ex hereditate. quā cadico res hereditaria: vt hic in ver. §. si vendidit. §. e. l. itē videndū. §. si. c. l. §. sic est arg. q; plures personas cōprehēdit cū dīo de perisio. q; dīo perisium. tñ in veritate idē importat: vt. l. j. §. ad mu. 2 ibi de hoc dicit. melius etiā in l. prouinciales. §. de verbo. 2 signifi. C. Seco no. §. q; possessor restituere non debet indebitum q; exigit. de quo vide. §. eo. l. si quid possessor. in prin. hic non sunt alia.

2 Juramentum in litem defertur propter doli commissum in non restituendo.

Restituere. Bonafidei possessor tenet ad rem estimandam p iuramentum in litem si exat: alio ad verum pretiū. h. d. C. Mo. §. q; iuramentum in litem defert propter doli qd commissum in nō restitudo: nō propter doli pteritum dicit in l. §. in actōnis. §. de in li. u. 2 l. arbitrio. §. §. de dolo. Querit glo. quid si malefidei possessor vendidit plus q; valerēt dīo vt in ea. 2 quod dicit in l. m. §. ter. C. de rei ven.

Perditum. Deperditum dicitur ad actum naturalē diminutū ad actū cūllē. h. d. C. Mo. §. q; iuramentum in litem defertur propter doli qd commissum in nō restitudo: nō propter doli pteritum dicit in l. §. in actōnis. §. de in li. u. 2 l. arbitrio. §. §. de dolo. Querit glo. quid si malefidei possessor vendidit plus q; valerēt dīo vt in ea. 2 quod dicit in l. m. §. ter. C. de rei ven.

3 rem 2 pretium. Bonafidei possessor tenetur restituere rem quā habet: 2 si qd eius occasione accesserit. h. d. C. Mo.

1 Restituere. §. dicit. 2 qd no. Bart. 2 Bald. in l. mater. C. de rei ven.

2 Non succedit. qualiter intelligat pretium non succedere loco rei. 2 de hoc est bon. gl. in l. labeo 2 sabinus. §. de ver. sign. 2 no. Bar. in rub. §. sol. mar. et. in cons. pūm eius talis est dñ. p. 2c. 2 adde qñho. in l. si cum seruum. ff. si cer. pe. l. 2p. Bal. in l. q; debet totū. i. pñ. in frau. credi. non tñ in oib? dicit vere succedere loco rei et ideo inter rogat? an re habeat potest nes garet: licet pretiū habeat sūm Bal. late in l. cogi. i. pe. col. de p. hered. et de hac materia id de post Bar. bal. late in d.

q; pretiū succedit loco rei: qd dicitur statim. C. pp. q; possessor qui rem redemit habet in ea titulum: ergo nō venit in hereditatis peritio: de l. §. e. gl. ponit duas sol. hic neutra placet. prima em cōtinet diuinitatē. nō: q; tūmū qd hic cōtract? emptio nis nō valerēt: nec scda q; tūmū qd detertoris cōditionis s; q; h; plus res cās possidendū q; h; vna tñ. dīo ergo q; pteris emptio nis tenuit tñ tñ. h; p; nō tñ. er. eo qd rē emit ad eo q; emit ad ipso possessor: vñ non habet plus iuris q; h;et pūm.

1 C. pp. §. q; ptiū nō succedit loco rei: vt. l. q; vas. in fi. de fur. So. i. vñ uer salib? iudicij ptiū succedit loco rei: vt. h. c. 2 l. i. p. r. v. c. de le. ij. in p. cularib? sed: ita d; intelligi ista gl. ita tenet doc. C. de rei ven. l. m. qd no. Itē d; hic q; nō admittit q; ad peritū id est cōtractū non esset postulatū. §. de l. nō eo m. n. C. de p. cu. sol. vt. l. pe. C. de sol. n. C. de p. cu. sol. vt. l. pe. C. de sol. n. C. de p. cu. sol. vt. l. pe. C. de sol. n. C. de p. cu. sol. vt. l. pe. C. de sol. n.

Trinum autē. Bonaf. pos. nō tenet ad ptiū nisi qñten? 2 fact? loco pletioz. h. d. Mo. q; verbū obscurū

l. mater in. l. iij. 2. vij. col. vbi etiā ponit an res succedat loco pecunie. 2 habet in l. vt proponis. ma; xime p. Bal. C. de rei v. 2 vide Bar. in l. imperator. §. si. de leg. ij. 2 dicit Bal. C. de fer. pi. ba. ma; in l. pe. q; regula est q; ptiū succedat loco rei all. l. si ita fideliusorem accipero. de fidelit. adde qd idem est in personabus sicut in rebus: vt hic. 2 l. venditor. ex hereditate. §. de here. vel ac. ven. 2 d. l. mater. sed quid in hypothecharia an ptiū succedat loco rei Bar. in l. qui a creditore. ff. de his que in frau. cre. re. gl. singu. in l. §. de. di. pig. 2 ibi Bar. per Bald. in l. si. §. 2 si ptiā tam. in prin. C. de in. delib. 2 Ang. hic. adde q; res 2 ptiū ad o sunt correlatiua probata traditione rei quodam modo pretium probatum est q; in dex declarabit. ita eius cons. c. xl. lib. iij.

2 Andreas Pomate. C. Mo succedit. vide alex. consilio. xij. als. c. xij. in. iij. columna. iij. voluy mine.

2 Andreas Pomate. C. Mo succedit. vide alex. consilio. xij. als. c. xij. in. iij. columna. iij. voluy mine.

2 Verbum obscurum. 2 fact ad l. si quis ex argen; tarijs. §. si initium. de eden.

Consuluit. adde glo. in. c. si venerarius. xliij. q. iij. quod dicit si murio tibi pecuniam cum pacto...

Ratio que in vniuersalibus ex similitudine denotatur. que effectus male fit deus non sic in particularibus.

Si ante. Post controuersas motam oes possessores sunt pares et tenent ut predo nes. b. d. Op. f. dicit hic quod post controuersam mota incipit esse male fidei. cetera de rei vel. l. certu. cus. si. Sol. dicit glo. spale in iudicio vniuersalibus...

Proinde. Qui dolo malo desijt possidere vel dolo no acquirit possessor res...

Consuluit. Juris consuetudo exponere quartam partem senarum. consulit que loquitur de bonis...

Beneficiet post. et breuiter hoc intendit. Beneficiet post fessor tenetur inquam factus est locupletior...

Si quis re. Possessor dicitur locupletior si res extant apud eum licet earum contemplatione de suo latius expenderit...

Ad eo autem. Expensa presumitur in dubio facta de parte expendentis et alterius hoc dicit. Oppo. glo. de l. nescimus. s. de nego. gest. et non bene soluit...

Quod autem. De eo quod beneficiet ditae illud sibi imputatur. quod alia erat impenditur...

- 1. Possessor hereditatis conuentus rei vendicatione an possit opponere exceptionem ne fiat pre iudicium petitioni hereditatis. vel ne conuentatur ultra quam sit locupletior.
2. Si emptor cecidit a possessione et possessio sit res uera ad verum dominum an possit agere publiciana.
3. Emptor quando possit vti exceptione ex persona venditoris: si est habiturus regressum contra eum.
4. Venditor si offert se defensionis an ex hoc paratur exceptio emptori.

Item si rem. Difficilis est hoc in rem. Si iudicium vniuersale per particulare consumitur non obstat exceptio ne et pre iudicium fiat. Item emptor potest vti exceptione ex persona venditoris ne beneficiet possessor teneatur ultra quam sit locupletior...

Ibi quid tamen in prima parte casus est clarus. Sequitur verum quod pre iudicium. hec est secunda pars in qua ponuntur tres. q. ad parte negatiua...

quod non sit pre iudicium petitioni hereditatis. ut in versu. quod pre iudicium. p. batio huius habet. quod pre iudicium hereditatis non potest puenire in pe. be. cum sit consumus...

Bal. in l. familie. C. fami. hereditatis. de declaratione. et per Bal. in l. f. C. de sen. in l. solutio. f. de sol.

redi. gl. distinguat per multa verba qua videntur signa et in nullo supplet per doctores preterquam in vno qui malefidei possessor soluit scienter quo casu dicit gl. qd non repetit. Pe. c. tra ut refert Ly. C. de condi. inde. l. si a patre. in. ij. q. Querit gl. quid si bonefidei possessor soluit debitum naturale et in petitione hereditatis non deducit. arguit pro et non de terminat. Finaliter magis vs incli nare qd non repetat. quia hmoi est reuocatio non repetitio.

De seruum.

Quæstio per seruum hereditarium extra rem possessoris veniunt in hac actione. h. d.

In Julianus scribit.

Si venditur res non necessaria hereditatis possessor malefidei tenetur ad pretium. si necessaria non extat ad pretium. alias ad rem si extat. h. d.

In usufruamillas.

Fructus usufruamillas ex testamento non habet herede. et id eius potest peti hereditas. h. d.

Si seruus.

Si filius vel seruus tenetur hereditate vel eius pater vel dominus potest conueniri. hac actione. h. d.

Si a domino.

Petitio hereditatis que datur contra patrem vel dominum non habet naturam actionis de pecunia nisi quatenus datur ad persona les prestazioni. h. d.

Sed et a filiofamiliæ.

Hac actione potest filiusfamilias conueniri et per translationem in paternam potest hereditatis petitionis ceptam instantiam non extinguat. h. d.

Si possessor.

Pro seruo occiso a malefidei possessor datur hæc actio. et laquil. s. altera de esse contentus. s. si post aditã hereditate fuerit occisus. laquil. tñm cõpetit. b. d. C. p. possessor non imputetur si occidit. vt. s. e. l. si quid. s. sicut. Solu. hic in malefidei possessore. ibi in bonefidei. C. p. quod etiã seruo occiso post aditam hereditatem tenetur malefidei possessor. vt. f. de verbo. ob. l. si seruum. et. l. si ex legati. Sol.

seruus bene venit in petitione hereditatis: sed si vellet conuenire possessorem tanquam debitor ad est matonem seruo occiso post aditam hereditatem non ventur in petitione hereditatis. vt hic.

Si predo.

Re a predone vendita premy pra est in electioe aduersus vtrum pretium iustum vel conuentum exigat. b. d. C. p. qd predo indistincte de interitu tenetur. vt. l. illud. in pn. ij. eo. C. huius timore legi hæc lex duobus modis in glo. tenet secundam lect. quam glo. tenet et nihil obstat. h. d.

Locupletio effectus vt quis dicitur qd tempus inspiciatur.

Quo tempore.

An quis sit locupletior tempus rei iudicate in spiciat. h. d. C. p. j. de excep. l. in pupill. et. j. de sol. l. in pupillo. gl. sol. satis bene. dico qd inspiciatur vtrumq. tps. s. litis cõfess. et vel iudi. vera est ista: qd si tempore litis contestata locupletior: s. postea demerit: nihilominus esset eius periculum quia incipit esse predo: nisi res naturaliter intereat. vt. l. illud. j. eo. vel dic. j. de iur. vt alias dicitur qd an aliquis sit locupletior est causa actionis cõcedendæ. et tñc inspiciatur tps litis cõfess. et in contrario. qd an aliquis sit locupletior est causa moderande condemnationis. et tunc inspiciatur tps rei iudicæ. vt. hic. et hoc apparet ex verbis senatusconsulti. dicentis in quantum facti sunt locupletiores cõdemnandos. no. cõdemnandos dicit in. l. rei iudi. cate. j. solu. matr.

Fructus.

Dis possessor deductus sumptus factos causa fructuum. h. d. et no. in. l. quod si sumptus. Bar.

Malefidei possessor pro expensis consultatur officio iudicis.

Ratio quare malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Quero de ratione dicitur Det. exceptio doli in predone non habet materiam preexistente seu sufficiens ex qua oritur. non dicit plus. Declaro. exceptio doli nititur equitate. vt. l. in pn. de excu. mu. z. l. qui equitate. j. de do. et exp. Item debes scire re quod ista equitas exceptionis inspicitur ex parte opponentis. vt. l. qd ex liberis. in fi. j. de bo. pos. sicut tabu. Sed hic ex parte malefidei possessoris opponentis non est equitas quia est quid sibi impuritur. ideo sibi doli exceptio non cõpetit vt hic. sed cõpetit officium iudicis: ideo quia iudex ex officio suo respicit equitatem que est ex vera parte. vt. l. quod si ephef. j. de eo qd cer. lo. ideo officium iudicis ad hoc se extendit: hoc vult iste text. cum dicit quod est equitas: ne ex aliena facta qd. et sic oritur ex equitate ex parte eius contra quem opponitur. sic declaro dicta do. Sed certe ista videtur cõtra. l. milli. s. veteranus. f. de testa. milli. Respõ. ex equitate oritur exceptio doli que equitas est ex parte eius contra quem opponitur. licet non sit ex parte opponentis. vnde propter hoc recedo ab opinio. nostre et teneo opi. Mar. antiqui glos. in hoc quod dicit predoni doli exceptionem cõpetere. vult ergo iste text. dicere in persona predonis habetur ratio sumptus per officium iudicis. is non opponatur doli exceptio. non enim est necesse quod illa opponatur. vt. l. si. in fi. j. e. hoc pbatur in text. ibi dum dicit. sed benignus. q. conitur enim dicitio sed sine copula. et sic aduertat ad precedentia. hoc etiã probatur ex dictione plane. que sequit. vbi inuit quod inter predonem et possessorem solum est differentia re extante. quicquid et tamen sit no. mirabile differentia inter exceptionem et iudicis officium. simile in. l. de ait. alibi incipit et ita. s. si. s. nan. cau. sta. z. j. e. l. si. in fi. ppter et quod ego dico qd si in statuto dicitur. contra instrumentum non possit opponi nisi exceptio solutis de qua apparet publicum instrumentum. vel falsitas. qd. quod si est aliqua alia exceptio que si non opponatur actor locupletatur et aliena factura: qd is non possit opponi doli exceptio. tamen poterit officium iudicis implorare. vt. quod no. ad quod factum no. in. l. si. j. eo. vt igitur hoc tollatur quando dicitur statutum facias. qd dicit qd non possit opponi aliqua exceptio: nec aliqua alia defensio. vt etiã officium iudicis comprehendatur. de quo dicit in. l. qd vt aut clam.

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Andre. Pomate. De ratione. vide Barba. consil. xxvij. in. v. col. j. solu. et consil. seq. vij. col. i. et seq. et consil. xliij. col. i. eo. volu. Felici. quod ad cõsultationem. in. x. col. i. de rei. Barba. consil. vij. xv. col. i. in. ij. volu. et consil. xv. in. vij. colu. et seq. cod. volu.

non habet locum nisi equitate cessante. vt. l. sciendum. z. l. ventis. ex qui. cau. ma. dicit plene in. l. si is qui pro emptore. de vna. sed quantum ad fructus subest equitas. quia tñc in fi. de in di. et c. nonit. xv. col. e. ti. Lardi. cõs. xxiij. in. ij. col. lum. et colu. in. fi. jmo. consil. xij. ala. cxxvij. ad finem. z. c. xliij. et c. l. iij. cum duobus sequen.

Aidentur contra materiam hõm videtur Bar. et que ibi dicit in. l. cum quereretur. s. p. iij. de leg. iij. vide quod no. per Bar. post glo. in. l. in fundo. j. de rei vendi. vbi late. et vide quod dicit ibi.

Et ego dico. Adde Bar. in. l. ita. s. non sime. s. nan. cau. sta. Item adde sicut Bar. hic quod licet statutum videtur verbo defensionis tunc possit officium iudicis impartiri. vbi factum esset ita notorium quod iudex suppleret ex seipso non ad petitionem partis ponit exemplum cum est evidens calumniave l. paratus facti. facit quod nota. C. de accu. l. reos. et Innocen. in. c. ij. de officio vica. facit quod no. in. l. j. C. qui et aduer. quos. et. l. si forte. s. labeo. j. si ser. vendi. et quod no. Barto. in. l. post legatum. j. de vna. vt indig. et istis in materia adde quod not. Bald. post Bar. in. l. cum mulier. solu. matrimo. idem Barto. ad repinim. in ver. ad denuntiationem. et dicit Bald. in. l. domi. C. de rei vendica. quod post terminum datum ad excipiendum potest implorare iudicis officium. Item adde quod verbum defensionis deseritur tã ad actorem quam ad reum. l. si. secundum vnam lect. glo. et ibi Bald. C. de test. et Bar. in. l. j. C. de excep. adde dicit per Bar. hic quod imo iudex poterit supplere ex officio. vt no. Bald. in. rubi. de in di. li. vide tamen. j. eod. l. si. item adde quod si quis non potest agere vel excipere vltro statuit. potest tamen negare secundum Bald. in. l. per emptoris. in. v. colu. idem dicit in exceptione facti vel intentionis. adde tamen quod in notorijs implorare iudicis officium non dicitur defensio secundum Innocen. in. l. pe. s. ad crimen. in. xv. q. bar. de publi. iudi. si statutum dicit quod alicui non reddatur tuis an poterit se defendere. vide per Bald. in. l. quoniam. C. de ad lile. et adde hic dicit per Bar. quod no. Innocen. in. c. cum olim. de cens. quod sequitur Bald. in rubi. de manu. et Ange. post Richar. malum. et in. l. quod prohibet. de postulan. vbi statum quod qd non debeat audiri per vna actionis vel exceptionis. poterit tñm iudicis officium implorare. vt. quod no. glo. in. l. in fundo. ad fin. glo. mag. j. de rei vendica. et Innocen. de restitucio. s. p. o. l. i. c. dilectus. imo videtur quod etiam si dicitur nulla defensio si iudici notorium est succurrerit officio iudicis etiam non implorato. l. j. C. qui z ad. quos. l. vbi pactum. C. de transactio. in glo. vide Bald. in. l. j. C. de condi. in debi. adde quod videtur

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

Statutum vt excludat officium iudicis debet dicere aliqua exceptio nec defensio.

Lane.

Expensis vt necessariae factas ad perpetuam rei vtilitatem quilibet possessor re extate deducit: sed re premissa bonefidei possessor necessarias tñm omnino deducit: voluntarias vero bonefidei possessor deducit. secus in malefidei. licet aufere possit que sine detrimento rei possent auferri. h. d. et no. l. C. Mo. text. ibi officio iudicis et. C. Vento ad glo. super verb. desideratur in l. plane. C. Quero virum malefidei possessor pro expensis consultatur per doli exceptionem. dic quod non. sed et succurritur officio iudicis. et ista differentia est quantum ad subtilitatem non quantum ad vtilitatem. idem dicit in. l. in fundo. j. de rei vendi. Sed certe sicut docto. moder. aliqua vtilitas esse potest in modo practicandi: nam malefidei possessor pro expensis potest iudicis officium implorare. sed si exciperet succumberet per hanc texta dicit Dy. in. l. domum. C. de rei vindicatione. Quero

Malefidei possessor non consultatur pro expensis per doli exceptionem.

Differentia inter exceptionem et officium iudicis.

Statutum prohibens non posse opponi contra instrumentum aliquam exceptionem non prohibet officium iudicis.

De excep. Adde Bar. et ibi no. in. l. rei iudi. solu. matr. et qd dicit in. l. l. r. s. de nego. gest.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

Quero vtrum. vide Bar. in. l. si vnus. s. pactas. in. vj. colu. s. de pacif. et ideo et not. Bar. in. l. in dicit bus. in. pn. de no. nu. pecu. et qd vbi p. calu. nã implo. ratur offi. cium iudicis iudex pot. bene. gare. se. et per vñ. ecce. et hic adde Bald. in. l. p. m. p. o. i. a. s. in. ij. col. i. in. ver. quero quomodo intelligit.

domū. C. de reuēn. hoc repe. hēdit. r. vi de Et Ly. r. Bar. i. d. l. f. r. vide qd fing. di xit Bart. in. l. si quo tempore. in fi. s. eo.

Cur pars hereditatis petat Rubrica.

Oblo. format questionem: vide cā.

De actione.

Ita. continuat primo se ad precedentia. scilicet quando intrat materiam. scilicet ibi is qui. Et prima pars que continet non indiget summario. Et gl. in fin. querit duo. primo an hec sit alia actio a precedentia. r. hec litera innuit qd sic. veritas est ista. non differt ab alia spe sed numero. sicut alia est actio que cōpetit mibi. p. c. mutuaris. r. alia qd cōpetit mibi. p. l. mutuaris. sic alia est actio qd cōpetit qm sum heres instituit. in solutiōe alia qd p parte. in iudicē sunt generis. C. Itē querit glo. an sit ptozavel et vltis. gl. determinat quod ciuilis.

Is qui. In petitione hereditatis cōclusio sumit respectu iuris agētis non respectu possessoris conuenti. b. d. C. Quero pro declaratione eius qd dicit totam hereditatē vendicabit. r. quidam dicebant qd ppter vnā rez. r. tu dic vt dicit in summario. qd conclusio si belli sumitur ex persona agētis nō ex persona possessoris.

Quinimo. Plures heredes debent agere p plures possessores nec potest vnus eligere vnū alius alium. hoc dicit. C. Duo iudicia vniuersalia respectu eiusdem hereditatis concurrere possunt.

Judicium fami. heret. scun. quod dicitur inter eos qui se non dissentunt heredes.

Proinde. Si sunt plures ad quos hereditas pertinet p diuisio potest alter ab altero conueniri hac actione vel fami. heret. si fatentur se heredes. hoc dicit. C. No. q. duo iudicia vniuersalia respectu eiusdem hereditatis pnt concurrere. simile. in. l. i. s. titulo. f. Item no. q. iudicium fami. heret. datur inter eos qui se non dissentunt heredes. b. d. C. Ad psum oppo. de. l. f. Titius cum quo. in fin. f. pro socio. Sol. ibi in pecunia r. sic pars cū parte recipit compensationem. hic in specie. C. Itē oppo. f. de reuēn. l. pompo. scri. si ex equis. r. f. p. pri. Sol. ibi possidebat pro iudicē so. hic pro diuiso. C. Item ad secun dū opp. q. etiam quando se negant

heredes sit locus fami. heret. vt. l. i. f. fami. heret. scun. Sol. ibi volebat quis agere non pro eo quod ipse possidebat sed pro eo quod possidebat aduer sarius.

Si ego ex parte. Si coheres meus deant hereditatem pro indiuiso extraneum tantū conuentiam. h. d. C. Compensatio de specie ad speciem fit partibus volentibus vel iudicis officio.

Si cum me. Alias incipit. Itē si cū me diuiso a coherede r. extraneo possidentibus res duam partem petet vel iudicem r. coheredem cō pensatio fiet. h. d. C. Sed quero. vnus illi duo possessoris possidebant pro diuiso vel p indiuiso. gl. dicit quod pro indiuiso r. bene. alias nō conuenit ret nisi extraneum. vt. s. p. pri. f. sed tunc opponit. quomodo f. fiet compensatio speciei ad speciem. dicit gloss. q. hoc fit partibus volentibus quod satis placet. vel die q. partibus pro indiuiso fiet compensatio. videte istud esse verū qd partes debent pro indiuiso in eadē re. vt. l. deducta. s. numis. ad treb. sed in parte pro indiuiso non potest fieri cōpensatio. tene ergo qd fiat compensatio volentibus partibus. vel die q. hoc fiat officio iudicis. sicut quando fit adiudicatio in iudicio diuisorio. non autem per modum compensationis.

Interdum. Propter numerū nascendo rum ex ventre admittit peti tio partis incerte. b. d. glo. ponit ex p. l. in successione collateralis. C. Oppo. C. de suis r. legi. aut. in successione. r. insti. de here. que ab intesta. s. q. placuit. gl. dicit q. iste. s. corrigi. hodie. q. succeditur hodie in stirpes nō in capita. Et sic nō est uoluntati q. nascant ex tribus. Sed aduerter. aut loquimur in successione descendenti. r. hodie r. olim succedebat in stirpes. vt. d. s. r. q. placuit. aut loquimur in successione collateralis r. tunc fm iura antiqua succedebat per capita. vt. hic. r. l. post consanguineos. s. hereditas. de suis r. legi. an autē sit hodie correctum dicas sic si loquimur in successione collateralium ultra fratres r. fratrum filios iura antiqua nō sunt correcta. qz etiam hodie fit successio in capita. vt. C. de legi. here. aut. post fratres. si vero loquimur de successione fratrum filiorum fratrum: si quidem filij fratrum succedunt cum patris vel avunculis non est dubium quod hodie succedunt in stirpes. r. ista iura digestorum corriguntur. vt. in aut. cessante. C. de legi. here. si vero filij fratrum succedunt tantum r. aliqui ex patris vel avunculis non superiunt tunc est opti. inter dñm hzo. ex vna parte r. do. Accur. ex altera. Et ista est questio que fuit in quodam castro butus ciuitatis. et dicit do. hzo. q. in capita. dñs Accur. q. si stirpes. vt. no. in. d. aut. cessante. Ego teneo opti. Accur. de quo dicit vt. in. l. post consanguineos. s. hereditas. de suis r. legi.

Ex pluribus. Qui sperat admittere ad partē facit partē. h. d. Glof. hic format vnā pulchrā qstionē r. examinat melius hic q.

hic q. alibi. r. ista questio tangitur in multis locis videlicet in. l. si marito. s. part. f. solu. ma. r. in. l. si quis ita scripserit. r. ibi p. dy. de here. insti. et in. l. plane. s. ij. r. ibi dixi. p. de lega. s. r. l. quid ergo. in prin. eo. ritu.

Atiqui. Possimus nascitur? ex in gradu. Eos aut qui eiusdem gradus sunt statuitur admitti. vt si tres nascitur r. essent antur vel concedit alteri fm qd casus occurrit. b. d. C. Opp. q. def. petitio partis incertae. vt. l. i. f. in. fi. s. eo. So. petit quarta cū adiectioe partis incerte r. plus r. minus fm qd casus euenerit. C. Itē opp. de. l. cū quidā. s. qd dicit. i. de acq. heredi. Sol. intellige hoc si posthymus est institutus vel ex her. edatus. nā si esset preteritus nō possit adiri hereditas.

Quid. Incertitudo nascendo non impedit coheredē adire litem q. portio competat sibi sit incertum. h. d. bona. l. r. subtilis est. C. Opp. de. l. ex se. m. l. f. de acq. here. Sol. vt in glo. Querit gl. que sunt illa que requirunt sciri vt possit adiri. vt de glo. r. no. ip. sam.

Proxi. Qui ex post facto apparet esse heredem a quolibet herede anocat pro rata: r. sumptus pro rata sustinet. h. d.

Non possumus. Per hanc actionē consequi quis partē pro indiuiso q. p iudicium fami. her. diuisi. h. d. quam. l. no.

Ermittendum. Potest q. p parte cedere r. pro parte cōcedere. h. d. C. Mo. pro eo qd dicit in. l. si debitor. s. ritu. f.

Am multi. Qui vt procurator alteri administrat petitione hereditatis nō tenet nisi illius heres extiterit in totū vel in partē. h. d.

Am heredis. Qui negotia hereditaria absentis nomine gerit ab his ad quos negotia hereditaria pertinent poterit conueniri actione negotiorum gestorum r. petitione hereditatis si se heredem contendant. h. d. C. Oppo. s. l. p. pri. Sol. intellige. l. istam quando se contendat heredē. C. Itē oppo. q. ista hereditas debeat pertinere ad fiscum tanq. caduca. vt. l. itē veniunt. s. p. dicit. s. ritu. f. So. vt in glo. de quo dicit p. doct. vt. l. vnica. s. pro secundo. de cad. tol. C. Itē opp. r. videtur q. illud quod est gestum per defunctum possit haberi ratum per heredem vt. l. si. f. rem ra. haberi. Sol. est verum in his que transeunt ad heredes: sed hereditas non adita non transit ad heredes de quo per dy. in. c. ratum. extra de reg. iur. lib. vj.

De possessoria hereditatis petitione. Rubrica.

Actiones particulares competentes bonorum possessori non sunt pretorie.

Admarinus.

Bonorum possessori de iure pretorio cōpetit hec actio in qua tibi veniunt quantum in pet. here. ciuilis. h. d. C. Opp. insti. de bono. pos. s. quos autem. r. f. de reg. iur. l. pro. Sol. bonorum possessores sunt heredes in effectu. sed non vere. ideo necesse fuit q. eis daretur bonorum possessoria hereditatis petitio de iure pretorio: cū de iure ciuili non daretur. C. Itē oppo. qd etiaz precedentes sunt pretorie. vt. l. f. in prin. s. tit. f. Sol. vt ibi. C. Itē op. dicit hic superiores r. quasi pro posuerit plures cū non sit nisi vna. So. vna est in genere sed plures sunt numero. vt dicit in. l. f. in prin. s. tit. f. C. Itē querit an fractiones particulares q. cōpetit bonorum possessori sint pretorie gl. q. non: quā no. q. hoc sentit r. videf. ideo est notanda vide que dicit in. l. i. ff. de bono. pos. ita generalit.

De fideicō. hered. peti. Rubrica.

Ex ordine. Si cōmissario vniuersali est hereditas restituta verbo competit hec actio in qua veniunt oia que in petitione hereditatis ciuilis. h. d.

Ec interest.

Hec actio cōpetit fideicōmissario r. et heredi bonorum possessori r. nō dat cōtra rerum heredem sed cōtra alios r. eosdem heredes. b. d. C. Opp. frustra quis petit illud qd habet. sed hic dicitur per hereditas est restituta: ergo tā petere nō debet. Glo. dicit optime q. intelligat hereditas restituta verbo r. nō re. vel re pro cetera parte. nam si esset restituta tota r. fideicōmissarius eaz perderet nō haberet hanc actionē. qd not. C. Sed quero unde hoc. p. respōdeo in pet. here. veniunt res hereditarie. vt. l. itē videndus in fi. s. de peti. here. sed post appretibenz hereditatē desinit esse hereditarie vt. l. f. s. veteres. r. ibi no. de acq. pos. r. sic nō est res hereditaria s. hereditas. unde in peti. heredi. non veniunt. vt. l. qd si in diē. s. sed si here dis negotiū. s. de peti. here. C. Itē oppo. de. l. in fideicōmissariis. r. ad treb. Sol. restituitio facta veniunt

Quo dicitur i. v. d. bar. in. l. i. de bono. pos.

Unde hoc. Gl. dicit i. l. heres. de acq. pos. r. no. insti. de act. s. actio nā. in. l. si. C. de ed. dicit adri. ad fin. an. p. q. r. gl. f. in fin. in ca. f. de cō. fel. in. vj.

C Dicit glo. adde Barto. et doc. i. l. cu ratiois. C. d. neg. ge. r. i. l. f. C. d. ali. tu. mu. Bar. in. l. fin. aut. p. l. h. aut. p. illi. re. et. ibi p. imo. i. l. p. q. s. i. l. i. a. r. ibi Barto. de aqua plu. arc. r. gl. in. l. f. s. f. ex noxa. causa aga. dmutara. q. renet. qd. de villis.

C Utile ad. q. r. v. de qd. not. in. l. f. C. d. ali. tu. per Bal.

C Per hac de hac materia vide Inn. in. c. Inter quas tuor. d. ma. to. et obe. Bar. i. l. f. C. de lib. ho. ex. hb. r. ibi q. d. r. adde tñ qd. frater nec par pa. r. e. Embal. f. l. n. igno. rar. in. l. ij. col. q. accu. sa. n. o. pos.

fructus: sicut in petitione hereditatis. Ante vero restitutione fructus non veniunt fm qd dicit in d. l. in fideicommissaria. r. l. i. ubemus. C. ad treb. Item opp. qd fit ctilis qm re situto fit per fenaufcōsulum qd est ius civile. dicit glof. non ob. q. non sequitur hoc per istam glo. nō efficitur clarus. vnde dicit q. p. fenaufcōsulū transeūt in fideicommissariū oēs actiones que cōpetebant heredi que erunt vitles. Nulla enīz actio datur fideicommissario per fenaufcōsulū. sed solū in eū trans fere qd heredi cōpetebat. vnde si fideicommissarius vellet intētare pe titionem que competebat heredi potest vitlem translatam per fenaufcōsulū. sed si vellet agere exp. fona sua nullā habet cūlū. sed daf a pteoz. r. ideo Joan. posuit istas duas inter pteozias actōes r. vni cūq. dicit cellulam suā. quod no. r. tene menti.

possidere. nam rei vendicatio requirit bñd pñcti pta forma: i. vnum ex parte a gentis quod est dos minimum: vt. f. eo. l. in re. aliud ex parte conuenti qd est possessio: vt. C. de alle tu. mu. causa. fac. in. l. f. r. l. officium. f. eo. si quod ibi dicit vendicatio non potest dici directa rei vendicatio sed vitlis: vnde contra eum qui non possidet. sed dolo desijt possidere vt utri vitlis rei vendicatio non directa possidet. vt dicit glo. Et pro his videtur casus in. l. electio. s. itē si ex pluribus. f. de nota. r. l. nec vilaz. s. si quis. aha est sub. l. etiam de peti. bere. ita dicitur docto. noz stri. C. eo. in rubrica. Pro glo. nostra facit quia in istis actionibus realibus ius metimur ex persona actoris non rei. vt. l. i. f. s. si pars here. pet. ergo in rei vendicatione ex parte rei non variatur actio sed qualitas actionis. vnde semper debet dici di recta si aliquis dicit directo dñs. Tenentur tñ quā vis quia ista verba sunt magistraliter taenta. nō autē sunt verba iurifconsulti. r. istud est vitle ad istio nē pofficillēm. si est lis contest. super actione dire cta. r. pendente iudicio reus dolo desijt possidere. vtrum sequatur condemnatio ex eadem instantia. s. nīm tenemus istam glo. nullum est dubiū q. sic. nam non variatur actio. quia ista directa ante sicut post. sed variat q. qualitas. quia prima dabatur dire cta directo. nō de directa directo daf directa vit liler. et variatio qualitas non nocet quia post sequatur condemnatio. vt. l. in delictis. s. si detra cta. de noxa. Si tenemus alia opt. scilicet quod fit actio vitlis. non est lis contest. nec ides censetur. tangitur per Dy. in. l. quamq. s. iul. r. ibi dicit. de aqua pluui. arcen. et per Cy. in. l. f. de alle. iud. mu. causa. fac. r. Jaco. burr. in. f. omnium. iud. de. actio.

De rei vendicatione. Rubrica.

Rei vendicatio datur contra ei uiliter possidentem. Rei vendicatio directa vitliler an datur et qui est dñs contra eum qui dolo desijt possidere. Ite cōstata sup. actione directa r. iudicio pendente reus dolo desijt possidere an sequatur condemnatio.

Rubrica istam cōtinuat iurifcon sultus. qñ circa glo. querunt aliqua qñ datur rei vendicatio. q. in ea ve niunt. r. qualis sit. r. est glof. satis cla ra. duo tñ dicuntur que exiunt exa minationē. Primū tñ hec actio de tur contra tantum cūliler possidē tem. Et dicit gl. q. sic. sed nihil alle gat. idem no. C. vbi in rez actio. l. f. r. f. de acqu. pos. l. pompo. s. si is q. ptecarto. text. habes in. l. iij. in fi. q. ad ex. hbem. r. de usufru. l. cuiuscūq. s. f. C. Secūdo dicit glossa. q. est scie dum q. hec actio datur qñq. dire cta directo vt et q. est dñs cōtra pos sessorē. qñq. autē daf directa vitliler et q. est dñs cōtra eū qui desijt pos sidere qñq. daf vitliler directo: et q. habet vitle dñs cōtra possessorē. qñq. vitlis vitliler et q. habet vitle dñm cōtra eum q. dolo desijt pos sidere. Et sic noia referunt ad acto rē: aduerbia ad ren. Dñi. vltimō. Frep. hendit gl. r. primo in eo qd dicit glo. q. datur directa vitliler et qui est. dñs cōtra eū. qui dolo desijt.

De actione. Dec actio est ad reruz singularium petitionem et competit pro omnibus rebus corporalibus. hoc dicit.

1. Pater vendicat filium causa expressa. Item abbas monachum. Item dominus colonos censitos r. agricolas. Item villa causa expressa vendicat sustententes onera. et Licitas clientem.
2. Quatuor remedia de quibus in hoc textu quando competant.
3. Interdictum non habet locum pro filio quando a nemine detinetur.
4. Licitas contra detinentem castrum vel villaz por riget libellum.
5. Relaxeratus qui petit se relaxari proponit officium iudicis.

Per hanc Libere persone que sunt in potestate nostra non peruntur rei vendicatione sed alijs remedijs hic expressis nisi vendicentur adiecta causa de iure ciuili. hoc dicit. Quero quid hoc est dictum preiudicij. quidam dicunt. id est exceptione. quia si filius agit opponam quod non potest. quia est in potestate. quod glo. non placet. dicit ergo preiudicij: id est preiudiciali in rem actione de qua loquitur in d. de actio. s. preiudicialis. dicit glossa. qd ista preiudicij datur

catur vt interm de alijs nō cognoscatur. Sed cer te eadem ratione petitio hereditatis dicitur eos dem modo preiudicialis. vt. l. si quis libertate. sus pia de petitio. hereditatis. Dicit Pet. quod ideo dicitur. quia ibi veritur res magni preiudicij. pñcti status hominis. Item queritur q. vtrum illud quod dicitur hic in filio quod potest vendicari ad lecta causa de iure romano: sit idem in alijs perso nis. glof. dicit quod sic et bene vnde abbas vendi cat monachum adiecta causa de iure canonico. Si cur vendicamus res sacras. vt in. l. in rem. s. loca sa cra. infra eodem. Et eodem modo dominus vendi cat colonos: agricolas. et censitos. vt. C. de agris. co. et cens. et sequen. rubr. idem dico de istis vas fallis qui sunt ex consuetudine quod possunt ven dicari adiecta causa de iure cōsuetudinario. r. idē dicerem euz ex forma statuti quilibet villa habeat suos massarios qui sustineant onera quod possunt vendicari adiecta causa de iure statutorum. sic ciui tas vendicat clientem suum adiecta causa de iure ci uili. vt. l. de iure. f. ad muniti. Item dico in quolibet syndico seu sic conditionato. C. Quero qñ competunt ista quatuor remedia hic expressa. glo. distinguit r. clare. tene eā. Contra istam distinctio nem glo. op. r. videtur q. officio iudicis non possit vt cum alijs actionibus. vt. l. in cause. in pñcti. s. de mino. Solu. illud est verum quando est officijz extradiuinarium in subsidium introductus ad cōf adiudicandum ius ciuile. de quo dixi in. l. in pñcti. ciali. f. de no. oper. nuntia. C. Item quero que est ratio quod interdictum non habet locum quando filius a nemine detinetur. r. respon. s. dñm Pet. quod tunc habet locum interdictum quando est conten tio inter duos de re tertia. sed hoc non est hic: nisi fieret pro alio. vtpota pro herede aliquo. vt. l. p. de lib. ex. hb. C. Item in hac glo. r. l. alle. in ea. no. q. si ciuitas ista vellet petere vnam villam vel vnum castrum: contra quem debet dari libellus: certe contra eos qui detinent. vt si homines illius castri detinent. contra eos datur. si alius contra il lum tantum. Item aduerte t. q. quando aliquis est carceratus r. petit se relaxari non proponit in terdictum: quia non est contentio inter duos de re tertia sed de se ideo proponeret officium iudicis vt hic.

Per banc actionem. Hac actio ne vindicatur etiam vniuersitas rerum in totum vel in parte non obstant quod aliqua pars particularis non sit vendicantis. hoc dicit. cum. l. sequen. C. Oppo. quod hec actio non datur ad vendicationem vni uersitatis. vt. s. ea. l. in pñcti. C. ibi loquitur de vniuersitate iuris ad quam non datur hec actio vt est hereditas peculium et similia. hic de vniuersi tate corporis vt est grex. C. Actio ad. l. ij. dicitur hic quod si par numerus vniuersitatis sit in genere pot est vendicari totum. contra. f. eo. l. pompo. p. d. bar. si ex equis. Solu. dicit glof. aliquando compo sitione separata duorum corporum non efficiuntur

Andre. poma. Queritur vtrū. Vide aliquot a per Felt. c. licet causam. in. ix. col. iij. notabi de p. o. b. a.

C Idem dico. Adde Innoc. in. c. tua de ordi. cog. ipe. in. iij. parte. de offi. iudi. r. de regularibus in fl. vide dos

vnius grex communis. r. corpora nō cōmunicant. sed quilibet corpora eius manent cuius primo erant. r. nō non potest vendicari in modum gre gis. s. quilibet vendicabit corpora sua. que si sunt tota quod faciāt gre gem possunt vendicari sub appella tione gregis. sed si corpora erant communia: tunc possent vendicari pro parte gregis. vt. l. contraria.

C Oppo. dicitur hic quod in resti tutione inuentum aliena captra cō tra. l. marcellus. f. eo. Sol. hic loquitur de alienis simpliciter. ibi loquit de alienis pro quibus competebat publiciana. Et hoc no. t. modum p nuntandi r. exequendi quando pes citur vniuersitas rerum. qd licet in dex pronuntiet gregem esse meū. tamen restitutio fiet mihi detractis capitibus alienis. pro hoc ergo sus consuetus dicere in prima constitu tione huius libri. vt cum imperator sit dominus totius mundi. r. glof. dicunt dominum quo ad pteozio cōm. quia cum alij sint domini singu lariter plures non poterunt esse eodem. ego dico quod impera tor est dominus totius mundi ve re. nec obit. quod alij sunt domini particulariter. quia mundus est vni uersitas quedam. vnde potest quis habere dictam vniuersitatem. licet singule res non sint sue. vnde si alij teneret mundū ipse imperator pos set vendicare. casus est hic. C. Ad. l. marcellus. oppo. vniuersitas grex nō pot vniuersitas. vt. l. rerū mixtura. f. de vfuca. ergo p grege nō datur publi ctana. vt. l. cum quis. in pñcti. f. iten. f. Solu. vt in glo. hic. r. l. cōtraria. et

C Dñs totius mundi. Qualiter imperator est dñs mundi adde Barto. ad repñtem. in verū. totius orbis. Bald. r. Angel. in. l. bene a zenone. in. f. col. C. de quadri. prescript. r. in proe. dige. in pñcti. Bald. r. ibi docto. in. l. f. in pñcti. de summa tri pñta. cum opt. Barto. tener Angel. in. l. si hereditas seruus. de. l. f. r. de hoc in. c. f. m. super glof. ibi de offi. archi. glo. r. nō in cle. pasto. in versu. dicitur etus. de re iudi.

C Casus est. Et no. q. l. sed si par numerus. ff. ad filie. valde huc. l. marcellus. obit. quia quando est par numerus nō potest ita quando est maior. dicit fm Aug. qm pars subrogatur in locum alteri. Andreas Barba.

a **C**Mo. § dicit. qd est no. dignum nisi affixe eunt do
mut. quia tunc valeret scdm Ange. hic. And. Bar.
b **N**on procedit libellus. an pro cedat libellus. pe
to domum cum singulis massariis. quod facit co
tra id quod no. Innocen. in c. ad sedem. de quo p
doct. in l. i.
f. s. d. ede.
r quod ibi
dicit post
Barro. et
Bar. in l.
titia cum
testamen
t. §. fi. de
l. ij. per il
lum rex. §
libello ge
nerali. In
nocen. in
c. certifica
ri. de sep
pul. Bal.
plene in l.
edita. in
ix. col. s.
vbi dicit
q. valet li
bellus pe
to fundus
instructi.
et an va
leat libel
lus peto
castra cus
a
vel peto
quid peru
sij. possi
deo. r bar
eo. in l. rei
b
de verbo.
significa.
r vide que
dixi de li
bello ge
nerali. in
l. fi. C. de
anna. ex cep. Itē valet libellus peto mihi dari legi
timam. l. si quis in fuo. in prin. r ibi Bal. C. de in
off. test. r de hoc libello generali vide doc. in c. ij.
r ibi glo. de li. ob. Bal. r Ang. in l. fi. in. h. col. s. de
ann. ex cep. Inno. in c. certifiari. de sepul. r in c.
cum dilectus. circa prin. de ordi. cog. r in accesso
ris maxime vniuersalibus teneat libellus tenet
Wald. in l. ij. in vlt. colum. de fru. r lit. ex pen. de
quo Barto. hic. Pau. de cast. in l. in summa. §. f. de
re iudi. vbi scripsi post. Imol. Ange. hic transit cū
Barro. Ro. in l. i. in prin. §. de eden. simpliciter
transit cum Barto. et vide Ange. in l. i. rem. ad fi.
i. eodem. per Pau. de castro. in l. de pupillo. §. qui
nuntiat. §. de operis notu nuntiatio. adde late Ale.
xan. consi. clxxvij. lib. ij.

quod ibi dicit vniuersitas subaudi
tantum. Item si iste grex est idem
qui primo fuit. et ille erat meus: er
go nunc est meus: quia res mea
absq. facto meo nō desinit. et mea.
vt. l. id quod nostrum. §. de regulis
iuris. Solu. glof. dicit r bene licet
sit idem non tamen omnino: r quod
res non desinit esse mea sine facto
meo. scilicet vere. vel ficte. vt puta
ex legis dispositioe vel alterius rei
variatione. vt. l. adeo. §. cum quis.
de acquiren. re. domi. et. §. eod. l. idē
Pompo. §. idem scribit. sed hic con
tingit variatio rerum scilicet cor
porum. licet vniuersitas remanet
eadem.

M Arcellus.
Armenta nauis nō
est vniuersitas sicut grex:
Zibellus peto domum cum singulis
massariis non procedit.

Armenta. Instrumē
tum nō ve
nit in vendicatione rei instructe: §.
est specialiter vendicandum. h. d.
C. Mo. qd dicit in sumario. Item
not. qd quod dicit singula. non ergo
sufficeret vendicare armenta. na
uis. non enim est vniuersitas quēdā
sicut grex. de quo. §. dicitum est. Et
sic no. qd quod non procedit libel
lus peto domum cum singulis mas
sariis sed debet specialiter exprī
mi.

Pomponius. Edicta.
denti dixi de vniuersitate que con
sistit in compositionibus separatis.
l. fi. C. de
anna. ex cep. Itē valet libellus peto mihi dari legi
timam. l. si quis in fuo. in prin. r ibi Bal. C. de in
off. test. r de hoc libello generali vide doc. in c. ij.
r ibi glo. de li. ob. Bal. r Ang. in l. fi. in. h. col. s. de
ann. ex cep. Inno. in c. certifiari. de sepul. r in c.
cum dilectus. circa prin. de ordi. cog. r in accesso
ris maxime vniuersalibus teneat libellus tenet
Wald. in l. ij. in vlt. colum. de fru. r lit. ex pen. de
quo Barto. hic. Pau. de cast. in l. in summa. §. f. de
re iudi. vbi scripsi post. Imol. Ange. hic transit cū
Barro. Ro. in l. i. in prin. §. de eden. simpliciter
transit cum Barto. et vide Ange. in l. i. rem. ad fi.
i. eodem. per Pau. de castro. in l. de pupillo. §. qui
nuntiat. §. de operis notu nuntiatio. adde late Ale.
xan. consi. clxxvij. lib. ij.

et sic de commissione corporum: que separata res
manet. hic incipit tractare de commissione corpor
rum que confundunt. r hoc incēdit si duorum res
confunduntur efficitur res cōmunita. r quilibet ve
dicabit pro rata. r qui dolo confundit tenetur ac
si dolo desisset possidere. hoc dicit. cum. l. seq.

Idem pomponius. In re
commissione non confunduntur rema
net dominium eorum quozum erat pri
mo nisi eorum voluntate sit facta commissio. hoc
dicit. quod si nō potest apparere quod culuscuq.
erat r frumenta sunt eiusdem qualitatis. certe tūc
erunt communia. vt supra eodem. l. marcellus. in
fine.

Idem scribit. Res que commissione
specie mutant desinit
esse domini prioris et res specificantis efficiuntur.
hoc dicit. C. oppo. de l. adeo. §. cum quis. §.
de acquirēda. rer. domi. Solu. intellige istam secū
dam illam nam ibi loquitur in. specificatione fas
cta mala fide.

Si plumbum. In rebus diuersi gene
ris que commissione nō
mutant speciem si separari possunt quilibet vendi
cabit suum. alias communicabitur. r pro parte v
dicabitur. hoc dicit. glof. ponit duos casus. vnum
quando non potest separari. alium quando potest
separari. r est magis no. C. Mo. res que non potest
sine difficultate separari: habetur ac si separari nō
posset. C. oppo. de l. si alieni. infra. de solu. Sol.
speciale est in pecunia. vt sola commissione cōmū
nicetur indistincte. vt. l. singularia. §. si certū peto.
C. ultimo glof. no. differentiam inter immisitio
r confusionem.

Idem scribit. Fetus cedit et cuius
est mater non et cuius
est pater. hoc dicit.

De arboze. Arbor: que radices egit cedit:
solo. alias secus. hoc dicit.
C. oppo. de acquirēda. re. domi. l. adeo. §. fin. et. l.
§. r si ex melis. §. arbor. Sol. licet hic Merua r Bar
rus dicant dari vtilem actionem tamen dicebant
male vt ibi parer.

Cum in rem. Falsa demonstratio circa
rem petitam non viciat
iudicium. idem si erretur in nomine iudicis. hoc d
cit. hoc plene dixi. §. de conditio. et. demonstratio.
l. demonstratio. et. l. si quis in fundi vocabulo. §. de
legatis. §. i.

Fus declarandi intentionem ambiguum non
egreditur personam. nec transit ad heredem.
Acto: nō declarat probationes factas per testes
vel instrumenta.

Si plures. Incertitudo rei impedit cō
demnationē fieri. hoc dicit.
C. oppo. de l. si in emptione. §. de sphen. emp. So.
l. incertitudo recipit determinationē ex dispositi
tione legis q. contra proferentem inter pretatur.
C. oppo. de litem melis. §. sed si seruū plures. ad
laquil. Sol. ibi ne delicta impunita remaneat. qd
dicit vt in c. in obsecris. in fi. extra de reg. iur. li. vj.
Itē oppo.

Item opp. de l. i. in fi. de bis que deie. vel effu.
Sol. licet ibi sit incertum quis proiecerit tamē iu
dex est certus: quia contra. dominum intentatur.
Extra glo. oppo. quod nunq. potest esse incertus
quis declaratio incerti sperat ad actorem. vt. l. si
quis intentione. §. de iudi. Solu. dicit gl. hic acto
rem decessisse. C. Mo. quod ius declarandi inten
tionem ambiguum non egreditur personam pro
ferentis nec ad heredem transit. dicit in l. si quis
intentione. §. de iudi. l. inter stipulantem. §. i. de
verb. obli. Sed puto istud non esse necesse. qd
scilicet gl. ita dicat. pone enim aliter r dicas qd
probationes erant ambiguae: r quod actor vult r
vult declarare licet ipse dicat quod fecit de Seio
illud tamen non sequitur quod probationes fas
cte r descripte simpliciter per instrumenta vel tes
tes trahantur ad illud quod actor intendit. non
enim potest declarare dicta testium licet suam in
tentionem declarare fuisse loqui de Seio: r ideo in
tentione declarata non sequitur condemnatio. de
iudi. l. si quis intentione.

Ad certificandum potest sufficere dicere nomē
proprium nisi sint plures eiusdem nominis.
Capitula vt fiant positiones quod sint plures eius
dem nominis.

Zibellus in quo non sunt apposta confinia rei. p
cedit r reus non opponat.
Sufficit quem nominari a nomine matris.

In rem. Ita. l. cum gl. p. cece
dentis. §. hoc dicit.
Aut petit rem r debet eam declarare in li
bello secundum ipsius naturam r qualis
tatem. h. d. quod no. q. tota die practicat. simile
habes in l. in actione. §. de fru. facti. §. de do. l. sed
si ex dolo. §. fin. C. oppo. in l. de act. §. curare. r. l.
vbi aut. §. q. illud. §. de verb. obli. solu. be. l. loquit
sue agat in rem sine in personam ad specie certā.
secus si res debita erat incerta: vt debita in gene
re vel alternatue. vt in c. strarijs. C. oppo. l. si de
sentor. §. qui interrogatus. §. de interro. actio. sol.
dicit gl. r bene. licet hic dicatur quod qd debeat
dicere vtrū totum vel partē petat. in dicēdo rem
simpliciter. videtur petere totam. vt. l. contraria.
Itē dicendo partē simpliciter videt petere dimis
siā partē. C. contrariū vide no. gl. s. de procu. l.
pōpo. §. sed r is. Sol. intellige illam secundā istā.

C Mo. ergo et hac. l. q. ad certificandum homi
nem sufficit dicere nomen proprium: nisi sint plu
res eiusdem nominis. tunc debet de necessitate alias de
monstrationes facere: r ideo sit cautus aduocatus
rei qui facit positiones. q. faciat quod sint plures
eiusdem nominis: alio in dubio intelliget de suo clien
tulo quod illud nomē habebat. idē est faciendum in
ciuitatibus villis r castris qm sunt plura eiusdem no
minis nā debet addi aliqua qualitas p quam vna
ab alia distingatur. vt. l. ita fidei. §. de iure fisci.

Quero quid si iste demonstrationes non sint
q. apposte in libello. Rñ. si per partem opponat nō
proceditur vltra: qd reo nō est saluum ius delibe
randi vtrū velit cedere vel cōdemnare. sed si nō op
ponit si quidem in processu iudicij p probationes
non declaratur non poterit sequi cōdemnatio. vt. l.

Ad heredē transi. trāsit in ad successioē officij.
l. fi. r ibi Bal. C. de leg. r quod dixi in l. ij. eo. tit.
Bal. in l. edita. in. xvi. col. vers. r. oppo. no. Inno. in
c. fi. de suce. ab interfa. Quid aut in iure arbitran
dum Bar. in l. si voluitate. in. j. col. C. de fidei. d.
adde bar.
Wald. et
doct. in l.
si q. a si
lio §. s. plu
res §. leg.
r Bar. ex
Bal. in l.
si q. inten
tione am
bigua. et
ibi Ange.
de iudi.
C. Necess
se. Adde q
no. Bal. r
Inno. in l.
seruū. §. si
iter duos.
de leg. ij.
C. Si in re.
utima. l. l. i
mca. vt p
Bar. in l.
ij. i. col.
ff. de edē.
et ad eam

Is qui se. Intu
estimationis facta a non
possessor et nō liberat pos
sessorē. h. d. C. oppo. de l. q. seruū.
§. de act. r obli. Sol. intellige hoc
qd se nō obulit ad defensionē re
rū: sed videretur. C. oppo. §. de re
iudi. l. si q. dolo. Sol. ibi quantitas
debebat. vnde a quocūq. soluta li
berat debitor. hic petebat species
ceres. qd dicit vt. §. in l. nec vilas. de
p. ti. heredit. §. penul. alē est sub. l.
etiam. in glof. r dixi in l. quories. j.
si fa. fur. se. di.

Res mobilis r iura nō possunt
pro diuiso possideri.
Dereditas nō pot pro diuiso possi
deri sed corpora hereditaria sic.

Pomponius. Res
pro indulto possidea a soy
vide Inno. in c. certifiari. de sepul. gl. in c. ij. r ibi
doct. de lib. obla.
C. Sol. dicit glo. vide Bar. in l. de pupillo. §. qui
nuntiat. de ope. noui. nū. r docto. cap. ij. de libe.
Bar. in l. legatis vtri. de lega. ij. r Wald. in d. l.
pompo.

And. Dom. C. Mo. ergo. vide aliqua p. Fel. in
proc. decre. in. xij. col. r in c. auditis. in. xv. col. de
prescrip.

Sufficit dicere. ergo in nomine hominis nō pre
sumit pluralitas etiā sine alia demonstratione. v
de ista Bar. in l. demonstratio. in. vij. q. de cōd. r de
mon. r docto. in. l. §. ff. de liberis r post. sequitur
hic do. Ant. in. c. ij. de lib. ob. r bene. r fm hoc des
clara. no. p. Bar. in l. libelloz. in. vij. col. de accu.
r in d. l. demonstratio. Bar. in d. l. si quis fando.
§. si inter. de lega. ij. in ver. item opp. de §. nostro.
Bal. in l. comuentulam. de epi. r cle. alle. istam
l. q. in obligatione alternatiua si transferet omniū
ante electionem.

Quero quid. adde no. per Barto. in l. i. §. in glo.
mag. ff. de libe. r postib.
deposi. Inno. in c. certifiari. de sepul. r Bal.
in l. i. §. in. ij. columna. C. de sent. que sine cer. quan
ritate.

CA nomine matris. adde. l. ij. in prin. r ibi no.
Bar. ff. de libe. r postib.
C. Pomponius. vide Bal. hic an titulus diuisiōis
excludat petitionem hereditatis. facti. l. §. cum ibi
no. C. communia vtriusq. iudi.

a An J. Dom. Officium. Aide Abba. cōn. cir. in prima dubio. h. volu.

b **Q**uod aliter detinet. r. In quantum hic dicitur qd hec actio datur contra detinentem: intelligas nisi vere possidens offerat se litte: quia tunc talis detentor: nō poterit cōueniri. Ita Jmo. in c. cū super. de re iud. in glos. in veris. com. fiterit. et Jmo. in l. sepe. de re iudica. in vlti. ebar. r. adde qd no. Ange. in l. pōm. pō. in. s. si in qui pte. de acqui. posses. dixit secundum Jmo. in cap. quomā frequenter. s. qd si super infra allegando. qd tunc demū contra simplicem detentorem agi potest reā si quando dubitatur an ipse possideat sed demonstrato quod meram detentionem habeat debet absoluti ab obseruatione iudicij r. poterit etiam si voler nominare e defendere dominum in iudicio. l. ij. C. vbi in rem actio. r. Ita limitat hanc. l. in fin. sed do. Joan. in d. s. si quis qui precario. dicit quod imo ad hoc vt veniat absolueudus merus detentor debet nominare dominum in iudicio si vult evitare iudicium per d. l. ij. vbi est verbum debet quod necessitatem importat. l. sepe. de offi. pnest. l. iij. C. de pigno. Et adde not. per Barto. in d. s. si quis qui. in l. si venit. de puit. credit. et quid si aliquis non possidet nec detinet sed habet facultatem rei restituende: an detur rei vindicatio. vide Baldum in l. ij. C. vbi in rem actio. in. iij. columna. et est text. in l. serui nomine. j. de vscap. pioni. et Bartolumibic. sed qualiter fiet executio in rei vindicatione intentata contra nudum detentorem. vide Baldum. in autent. ei. qui. in. v. columna. de bonis autor. iudic. possiden. ad de quid si agitur contra Titium possidentem ad fundum et autor Titij non solum vult adesse cause sed remouere Titium et actor dicit vobis lo agere cum Titio qui habet facultatem retradende an possit. vide Federicum consilio celsj.

c Actor probasset se dominum. Adde Bartoluz post glo. in l. peremptorias. C. sententiam rescindit non posse. et ibi Baldus in. ij. columna. et Baldus. in aut. qui semel. in principio. hic allegata.

d Andre. Poma. Quero vtrum. Aide Felic. cum super. v. col. de re iud.

e De iudicium dno. Adde no. per Barto. in l. ij. C. vbi in rem actio.

duct possunt post didicita restituta.

2 Depositarus non conuenitur rei vindicatione.

3 Conuentus rei vindicatione nominat dominū in iudicio.

4 Habens facultatem rei restituende an possit conueniri rei vindicatione. remissive.

5 Sententia lata contra colonū non preiudicat domino nec in proprietate nec in possessione.

Officium. Hec actio datur contra eum qui possidet vel est in possessione causa custodie: vel aliter detinet. h. v. d. C. oppo. q. ille qui possidet titulo nō cogat ad restitutionē. vt. l. regu. lariter. s. de peti. here. Solu. aliud in peti. heredi. aliud est in rei vindicatione. Ratio ponitur hic in tex. C. oppo. ista littera inuit qd postq actor probauit intentionē suā reus possit suas exceptiones obijcere: si inuit qd reus producti possunt post didicita restituta. cōtra in aut. de testi. s. quia vero. Sol. glo. ista. l. potest intelligi quatuor modis secundū psumum corrigitur. Vn alios non. Eerte fin psumum qd modum non videtur corrigi hec. l. nam dicta aut. loquitur qd post didicita restituta non possunt producti testes super eisdē capitulis: hic producebant noui articuli separati et aliter ab his super quibus testes erant examinati. vnde post q actor probasset se dnm. p dicta restitum: ego volo pbare qd ipse vendidit mibi parre: certe optime admittere pbatio. vt. C. de proba. l. ex ceptione. r. facit aut. qui semel. C. eo. C. op. hic dicitur qd depositarius pot cōueniri rei vindica. contra. in aut. de deposito. s. J. Solu. glo. nullus pot cōtra restitutionē depositi opponere nisi dnm. r. vnde de quid in l. peremptorias. C. sen. rescindit nō possit in dicta aut. C. Quero nunqd rei vindicatione cōuenitur possit notare dnm in iudicio. Respondeo glo. dicit qd sic. vt. l. ij. C. vbi in res actio.

4 Quero nūquid si aliquis nō possidet nec detinet sed habet facultatem restituēdi rem: qd potest rem habere quando vult: vtrum possit conueniri rei vindicatione. glo. habes in l. pompo. s. si is q precario. j. de acquir. pos. dicit vt ibi. C. Quero vtrum q sententia lata contra colonum faciat aliquid quod preiudicium dno. certe in proprietate constat q non. vt. l. j. C. vbi in rem acti: Sed an faciat preiudicium in possessione. Jmo cōtractat in c. quomā frequenter. extra vt lit. nō contest. r. tenet q non: quia constat ante iudicium quod possidebat. In contrarium facit. j. ad exhibendum. l. celsus. s. in iudic. sed potes dicere qd tibi loquitur quōdo dominus agebat contra vsufructuarium detentorem vel similem. questio nostra loquitur in extraneo agente.

Tres Bonafidei possessor debet restituere rez vbi est vel vbi petitur sumptibus petitoris: malefidei possessor solum vbi inuenitur vel petitur sumptibus suis. hoc dicit. cum duabus legibus sequentibus. prima lex loquitur in bonafidei possessore eligente. secunda quādo eligit petitor. tertia loquitur in malefidei possessore. r. ita posuit vobis casum. C. ad psumum oppo. j. ad exhi. l. sed et s. q. que

s. q. quo ante in loco. solu. intellige hanc fin illam in eo qui domino consueuerat lucrari expensas: sed vinebat de proprio. Secundo oppo. qd lex sequens sit superflua. vbi in timore sunt opt. Guli. fatetur quod idem repetit cum aliqua determinatione scilicet satisfactione.

Stante statuto qd victus viciorū condēnetur in expensis si tempore sine iudex omittat expense poterunt peti actione ex statuto.

Non solum. Malefidei possessor tenetur ad rem ad interesse deteriorationis hac actio ne et actione. l. aquilite. sed vna per alias tollitur prout actor elegerit. glo. dicit. C. oppo. gl. qd hec lex non procedit in bonafidei possessore cui negligentia non potest obijci quia potest re abusi si vult. vt. s. de petitiō. heredita. l. si quid possessor. s. scit. Item nec in malefidei possessore: quia sibi non cauetur. vt. j. eod. l. is qui volo. glo. dicit hic loquitur in malefidei possessore. nec obstat. l. is qd volo. quia ei non cauetur: scilicet de defendendo vel de euictione: sed hec cautio de qua hic loquitur non impobatur. simile vidistis in duabus legibus precedentibus. Pet. dicit qd hec lex potest intelligi in bonafidei possessore. nec obstat. l. si quid possessor. s. scit. quia quedam est culpa adhibita in negligendo: et de illa non tenetur vt sibi: quedā est in sciendo: et de illa tenetur quod apparet in l. aquilite. Illegitimus enim non venit in actione. l. aquilite. Eerte hic nō potest loqui in bonafidei possessore. quia tunc non veniet iudicis officio quod deseruit rei vindicationi. Proterea hec lex loquitur post latam sententiam tempore executionis si bene inspicitur. quo tempore bene possessor erat iam malefidei: restituebat rem deterioratam. Et vt scias ista actio est arbitraria vt. l. in actionibus: j. de in litē iuran. vnde post primā sententiam pot ferri secūda si non restituat vel minus perfecte r. s. s. vt. l. si cū exceptione. s. hec aut actio. s. qd metus cā. r. C. ad exhibē. l. exhibitiois. r. de ea loquitur hic. C. Secundo oppo. qd cautio esset super sua cum reo esset cōsultum officio iudicis vel ope exceptionis. Solu. dicit glo. qd imo esset vtilis ppter sumptus qui possunt peti iure actionis qui ante venierant solum officio iudicis mercenario.

Ante per istam glo. j. dicitur qd si in statuto cauetur qd victus viciorū condēnetur in expensis. quod si condemnatio in expensis fuerit omissa tempore sententie poterit expense peti cōditione ex statuto. vt illud statutū operetur hoc. vt quod psumo veniebat officio iudicis. nūc veniet iure actionis. de hoc in l. iij. s. si rem. j. de leg. iij. r. quod tibi no. per glo. r. ibi dicit.

Princeps ex causa auferat mibi rem meam.

Tem si verberatum. Si quis rem. Possessor qui de necessitate distraxit tenetur solum ad pretium qd recipit. h. v. C. op. de litē veniūt. s. ite placere. s. de peti. heredita. Sol. ibi in malefidei possessore. hic tōnefidei qd erat in moia restituēdi. sed si esset inducta p cō

Mon solum. Et ad hanc. l. vide no. per Barto. r. docto. in l. i. C. de iudi.

Andre. Poma. C. Secdo oppo. vide quid operatur talis dispositio statuti vt per Aug. in aut. de exhi. re. in. v. col. in gl. que incipit si enim. r. s. opz. in aut. de in. iij. com. trarum. B. l. i. rer. imato. C. de struc. et l. expē. in psum. facte gl. l. fin. s. in comp. r. de iure de libe. C. de iure de libe. C. status. tot. caus. not. quid operet statutum qd victus viciorū condēnetur in expen. cōtra hoc facit qd statutum videtur dirigere verba ad iudicē. dum dicit condēnetur. s. a iudice iō nō potest nasci conditio ex statuto per regulam quam ponit Bar. in l. j. de condi. ex. l. in. iij. col. Itē hoc statutum loquitur penitus per eadem verba per que loquitur ius commune. ergo nullum vinculum addit sed videtur mere recitatio iuris communis. l. ius. autem ciuile a cōtrario sensu. de iust. i. iure. j. gl. r. doc. in c. j. de cōdit. in. v. r. sic debet intelligi iudicis officio mercenario v. h. exp. condēnatio in expē. l. terminato. C. de fru. r. lit. expē. sed dictum Bar. possit saluari si statutū dicit per verba qd victus viciorū tenetur vel obliget in expen. nā ista verba. obligetur debent pducere actionē. l. licet. s. ea. s. de procu. alia nulla esset nara actio vel obligatio pro expensis. qd illud quod venit officio iudicis non potest peti iure actionis vel obligatio nis. l. qui per collationem. de actio. empti. l. v. de annu. leg. vide in qd no. in aut. de iudi. s. oportet: r. quod habet. de lib. leg. l. debitor. r. l. venditor. de ver. ob. r. quod habet. C. de exco. tu. in l. feneriter. per Bar. facit qd no. in l. in psum. ff. ad l. fal. sed do. glo. in c. finē litibus. de do. r. cōtu. tenet cōtra Barto. sed do. Jo. de imo. sequitur Barto. r. vide Bal. in l. terminato. in vlt. col. r. cū Bal. etiā trāsse Jmo. in l. i. titi. s. celsus. de aqua plu. arc. r. An. in aut. de exhiben. re. in. fin. r. Jo. an. r. doct. in c. ex parte. de rescript. r. do. Anto. in c. j. de fequestra. pos. vide fin. An. r. Jmo. in l. paulus. in fin. ff. de re iudi. Adde vt per Pe. de ancha. consil. ceter. iij. vbi voluit qd stante statuto quod haccusator defecerit in accusando condēnetur in expensis r. si iudex omisit habetur pro condēnato. quod si absoluerit et statim post condēnauerit reformans do sententiam quod secunda sententia non valet.

Andreus Pomate. C. Ultimo. Aide Alexan. consilio. trigesimo quarto. in. iij. volumine. in. ij. columna.

pettozem. Itē re perempta est nec... cessaria sententia propter accessio...

test. dicatur malefidel. vt. s. de peti. here. l. sed. 2. ff. lege. s. finantem. Solu. verum est quantum ad fructus...

Stipulatio de euicione committitur etiam si sententia non sequatur: quando est notorium quod res sit alie na.

Tit. Op. ad istam. l. fructus 2. par. tus veniunt per officium iudicis mecenarij. ergo re perempta non durat officij iudicis. vt. l. iij. C. de postu. l. centum capte. j. de eo qd certo loco. sol. glo. hic res perijt post litia cōtest. 2. sic officij iudicis erit tam corrobora. unde re perempta nō corrupitur...

Culpa. Ma est in culpa si quis vltra re ad eam...

Alianus scribit si bonum. C. sta. l. legitur duobus modis in gl. fm prima lectu. breuiter hoc intrat. Possessor tenet de facto eius cui vendidit scilicet de suo facto. h. d. C. oppo. q. imo tenet ad rem: vt. l. si seruū. s. j. s. de ver. obli. Solu. fateor q. reuenerit in petitione 2. cōdemnatione. 2. pretij venit in executione. 2. intellige pretij in iudicio sicut si pte occidisset intelligendo q. res perempta erat an lit. cōtest. s. 2. ff. alia lea. hoc intrat. Re pempta in sub...

adū tenet possessor actione neg. gest. ad pretium eius 2. si nō habuerit titulū lucranū: si et cōtra perimentē pōt esse cōstitutū. h. d. C. op. q. ille qui habuit titulū onerosum nō tenet actione neg. gest. in subditū. vt. C. de rei ven. l. mater. Sol. hoc ideo q. cedat sibi actio. laquil. p. quā recuperabit pretium a perimēte. prima lec. est plenior dicit glo.

Idem iulianus. Re perempta tenet possessor post mortem ad fructus 2. ceteras actiones. h. d.

- 1. Quacupione fuisse completam ante lit. conte. debet capitulari 2. probari.
2. Licet iudicio pendente varietur directa in vtillem in re eadem instantia sequitur cōdemnatio.
3. Abicūq. culpa rei absq. facto actoris ius eius periturus peruenitur ad sententiā ac si peremptū non esset.
4. Exceptio superueniens post lit. contestatā culpa rei iudicio pendente pōt per reum opponi.

Post. Si pendente iudicio ius actoris peritū absq. facto suo: actor rei peruenitur ad cōdemnationē ac si peremptū non esset. 2. cautio nes in iudicio pstant. h. d. 2. ppter hāc. l. debet esse cautus q. p. ita fōment articuli q. cōtūdāt cōpletā vīcāpōne ante lit. cōte. dicit in l. celsus. de vīca. 2. debet dicere articulus possedit a decē ant nra 2. p. dictum tēpus. C. oppo. nemo sine cōtione expertur. vt. l. i. pupilli. s. videamus. s. de neg. gest. sed hic actor non habet actionē re vīca pta ergo 2c. Solu. dicebat Bal. verum est qd non habet directa sed vtillem cōtra. Alij dicebāt q. hic est casus specialis in quo quō nō habet actionē audis tur. glo. tenet prima: q. quā nō. 2. licet pendente iudicio variet directa in vtilē tamē ex eadē instantiā sequit cōdemnatio. qd reigi. s. in rubi. dicit plene in l. q. p. j. de aqua plu. ar. cē. 2. n. quicquid sit re peritū q. actor non h. d. nūm vīle vel directus 2. tamen audis ad vendicandū cōtra. l. in re. in p. j. eo. 2. sic non est solutū cōtrariū. Sol. vt apparet in sumario in quo dicit vīcūq. ius perimif. a. absq. facto actoris culpa rei: perinde peruenit ad sententiā ac si ius peremptū nō esset: quod nō. 2. sic habes etiam qd. exceptio supueniens post lit. cōtesta. culpa rei: non pōt opponi: qd intellige de exceptioe supueniente pendente iudicio. 2. plene examinaū hunc articulū. 2. dicit in l. j. de re cept. C. oppo. q. post lit. contestatā. non possit impleri p. scriptio cum sit interrupta. vt. C. de p. scrip. xxx. an. l. si. Sola. hic loquit in vīcāpōne triēny q. est fauorabilis: nec interruptit p. lit. contest. ipso iure sed in effectū qd nō. secus de p. scri. lon. temp. vt. l. moze. C. eo. vel longissimi. vt. d. l. si. C. sed hic op. j. l. p. vīcāpōne loquit cōtrariū in fundo. Sol. dicit glo. q. ibi mutat casum. vel dicas cautionem esse pīta. p. seruū vīcāpōne. C. Quero ad quid in terponatur hāc cautio. dicit vt in glo.

Reterea. Quicquid seruus petij tus lucratus est vel ex quo nati est venit in restitutiōe. h. d. Vide qd res petis pendere lite pōt effici post cōtestatā: hic est qdā magna glo. q. nō valet vnum...

Choro cōcordia. aduerte pro his que dicit Bar. in hac. l. si post. l. quod reus non potest deducere in iudicio exceptionem sibi competentem post lit. rem contestatā. alle. Contradictor in l. j. dicit de excep. col. iij. Tu dicit q. Bar. non meretur dicit cōtrarius solu. dar...

Aboluit: q. ipsa nō refert se ad l. istā q. loquit in possessore p. vīcāpōne nō facto dno. 2. sic nō pōtinaut ad p. cedentia. vī merito sibi acquiri ex re 2. opera: 2. potest iudice adire.

De bonofidei. Re pempta vel pīta post lit. cōte. nō tenet possessor si dolus vel culpa ei imputari non possit. h. d. quod nō. Dominia de iure ciuili quibus modis querantur.

In rem actio. Op. j. ti. l. j. s. j. ti. ij. p. to. Sol. hic loquit de directa rei vindicatione: vbi de publicana seu de vīlī re vīdica. C. Op. de l. doce. C. et. i. Sol. ibi in muliere q. non habet dñm: h. Adar. dixerit p. rariū: vt plene nō. C. de iure do. l. in reb. C. Quero q. b. modis acq. rant dñia de iure gentiū. Dicit vt in s. de rerū vīl. p. totū. 2. j. de acq. re. do. l. j. vbi tenet multos modos. C. Quero q. sunt modū q. vīca dñia acq. rant de iure ciuili. h. vīcāpōne: vt. l. traditiōibus. C. de pact. Itē hereditas additiōe. 2. l. cū heredes. j. de acq. pos. Itē testā mēto vt in legatis. vt. C. cōta de le. l. j. 2. j. Itē ingressu monasterij: vt. aut. ingressi. C. de sac. san. ecc. Itē monachate 2. s. l. vīca. Itē arrogatōne: vt. in s. de acq. p. arrogatōne. Itē in multis alijs dispositionibus legū. 2. de hoc ponitur multa exēpla: vt. C. de sac. san. ecc. l. si. 2. C. vī. l. si q. in rāta. 2. in l. memi. merint. cū multis alijs s. l. vīca. h. d.

se Barto. in l. pacta. C. de pactis. C. vīcūq. ius perimif. ibi dicit vīcūq. index 2c. adde nō. p. Bar. 2. doc. in l. si titius. de ver. obli. p. ne p. Bal. in pe. col. in l. j. C. de all. in. mu. C. oppo. q. post. vide in l. h. s. de eo p. quē fac. et. ita etiā dicit Bal. in l. j. C. de vīca. transfor. ad. fit. et in l. nec bona. C. de p. scrip. long. temp. C. Si a bonofidei. adde quod Joan. andr. in addi. ad. Specu. s. fin. in titu. de lit. contestatā. refert Bal. per hanc. l. dispensatse questioe non de illo qui in lam pronitiale furto subtraxit que lite contestata cōs bonofidei emptore merita est an emptor: tenetur et. concludit q. nō allegat etiam. l. illud quod q. s. de peti. heredi.

A Andre. Pomato. **C** Et qua actione. vide Alexan. conf. cxxj. in fi. iij. volu.

B Facit suos. no. q. fructus consumpti a bonefidei possessore non veniunt restituendi. l. certu. C. eod. **F**ilud est verum in iudicio singulari secus in vniuersa.

Il. no est ambigui. et ibi glo. **L**y. 2 bal. C. famul. herci. per Ang. in l. nescimus. S. j. de re iu. quomodo autem probatur quantitas percepto rufu fructu Bald. in l. i. in fi. C. de fru. 2 lit. exp. 2 i. ista materia semper intelligas exceptuatum id quod dicitur in l. i. vbi vana. vbi est casus singularis. j. de conditio. inde b. adde quando bonefidei possessio faciat fructus Ang. conf. c. l. 2 an teneatur de consumptis licet sit factus locupletior per eundem dñm. lxxxiij. 2 cxxxiij. Abb. conf. cxi.

A Andre. Pomato. **C** Et contra. **V**ide Alexan. conf. cxxj. in fi. j. volu. **F**eli. c. de quarta. conf. v. col. lum. de pfectio.

B Jaco. de are. vide Ant. plene in c. grauis. de res. situ. spolia.

C Non habet titulum. **L**imita hoc nisi quis possidet longo tempore etiam sine titulo quo casu psumitur bonefidei 2 fructus lucratur per Bald. 2 Ange. in l. p. C. qui. ob. lon. tempo. prescrip. et p intellectu 2 limitatione istozum vide singulariter per Imo. in l. nescimus. S. j. de re iudi.

Et quo iure. **V**trum quando fructus quos possessor facit suos teneatur restituere. et ea que hic dicuntur de restitutione fructuum procedunt nisi possidit istos fructus per biennium. vt per Bar. qui tra limitat hanc materiam. in l. sequitur. S. fructus. 2 de vsucap. et in l. iij. circa fi. quod mer. cau. et vide not. in materia per Barto. in l. quod nerna. in x. colum. de pos. in ver. v. kalit. 2 Imo. post Ange. in dicta. l. fructus. 2 Bal. in l. j. in iij. col. C. de vsur. et fru. lega.

Ad restituendū. bonefidei possessio fructus industrialis quos fecit suos restituere nō teneatur si sunt consumpti: sed que est ratio vide Bald. in l. iij. in iij. colum. C. de fru. 2 lit. expen. et ibi quid si non sunt consumpti sed commisi. quando autem dicitur fructus consumpti vel non vide no. per Bar. in l. vbi adduc. in vlt. col. C. de iure do. 2 ista ad de Bal. in l. j. in iij. col. C. de vsu. 2 fru. leg.

Vtrum eos restituere teneatur. et qua actione. circa primum scilicet possessorem bonefidei. quare tot an possessor bonefidei faciat fructus suos. 2 glof. dicit quod non de naturalibus. vt. l. fructus. infra de vsur. Sed fructus industriales facit suos absq. distinctione cum titulo vel sine titu. nō ob. l. bonefidei. in princ. infra de acquir. rer. do. j. mi. Nam intelligi ibi omnes: id est a quocumq. perceptos: et in hoc reddet glof. hic. et in dicta. l. bonefidei. et glof. institui. de rerum diui. S. si quis a nō domino. Et in hoc residet contra. C. eodem. l. certu. Sed ista opinio est vltra. l. bonefidei. in princ. cip. quia ibi dicitur quod bonefidei emptor facit fructus suos non solum quos percipit sua industria: sed etiam omnes. vnde vt sit bona aduerfario oportet intelligere: et omnes. scilicet etiam si quos nō sua diligenter percipit: alias ad premissa non aduerfaretur. Ideo Jacob. de are. ibidem: 2 Oldr. sequendo cum in istis fructibus naturalibus bñcunt quod si bonefidei possessio habebat titulum facit suos: vt dicta. l. bonefidei. nam ratione possessionis efficiuntur sui non ratione fidei et culture. vt. l. qui scit. S. in alieno. j. de vsur. Si vero non habet titulum vel habeat talem qui habetur pro non titulo sine dubio non facit suos: vt dicta. l. fructus. infra de vsuris. et hoc magis placet mihi. In fructibus industrialibus. **V**llosa dicit de ne secundum omnes. de accessionibus vero ciuilibus glof. non retigit. dic quod si possessor bonefidei eos perceperit ex sua diligentia: quia ipse locuplet factus eos suos. Et solent et liberatur. alias possit esse dubium quod dic vt dicit in l. i. vana. j. de conditio. indebiti. que est vana nota. l. ad ista. Quero quando facit fructus suos et quando non verum teneatur ad restitutionem et quo iure et qua actione. dicit glof. eo ipso quod non facit fructus suos: vt in fructibus naturalibus si extant teneatur restituere rei vendicatio. si sunt consumpti et est factus locupletior teneatur condicione sine causa per legem si me et Titium. j. si certum vt hic in glo. que dicit verum aliquo tamē addito. vt j. dicam. si vero loquimur de fructibus industrialibus quos facit suos: extant teneatur iudicis officio non rei vendicatio: quia sui sunt. C. eod. l. certu. pro hoc dico q. in precedenti casu qñ fructus non facit suos potest cogi iudicis officio ad restituendū eos. equitas em iudicis officio se extendit ad hoc. multo magis quando postea est effectus dominus. si vero sunt consumpti: tunc dicit glof. qd non teneat ad restituendū etiam postea q. possessor sit factus locupletior: nam eos lucratur pro cultura 2 cura. vt dicto. S. si quis a non domino: sic vides q. fructus naturales etiam consumpti veniunt in restitutione si factus est locupletior possessor. sed in industrialibus. ita est glof. ista in l. de of. iudi. in princ. als. S. j. 2 in d. S. si qd a nō dño. **L**etra b. vide f. q. bonefidei possessio teneat restituendū et factus locupletior. vt. l. ite veniunt. S. ite eos. 2. l. 2. j. leg. S. p. luit. cū. S. seq. S. de per. her. Pe. rñdit aliud ibi. itz in peti. her. q. est iudicium vniuersale 2 sic angust peritio. hereditatis propter estimationem fru. tuu. vt. S.

Vt. S. de peti. heredi. l. i. rem 2 pretium. secus in rei vendicatione. vbi fructibus consumptis cessat oē remediū: quia docto. hinc glof. communiter actio quiescunt. vbi tamen gratia collationis 2 tunc stigmadi veritate pro modo teneo contra. nam conditio sine causa que datur ex equitate. l. si me 2 titium. j. si cer. pet. h. bet locum non solum si quis est factus locupletior: et remea sed etiam ex re mō hi debita. vt ibi pater. licet enim fructus industrialis non sunt petitoris: tamen fru. sibi debiti. **D**ebitum tamen dicitur quod iudicis officio venit. l. pōt. als in l. verbū pertinere. j. de verb. sign. et go hic pōt peti condicione sine causa. pro hoc vide ter. in l. item si verb. eratum. ver. nam 2 si fructus. S. e. nisi intelligeres de fructibus naturalibus. pro hoc videtur expremum. j. de conditio. indebiti. l. indebiti. S. j. et qd ibi nota. **P**reterea si hoc est in petitione hereditatis* vbi petitor habet minus iuris videtur multo magis in rei vendi. vbi maior equitas est exparte petitoris. l. officium. S. eo. **V**enio ad secundum dicitur scilicet ad possessorem qui fuit ab initio bonefidei. 2 ex postfacto malefidei. **G**lof. dicit sufficit quantum ad hoc vt faciat fructus suos quod ab initio fuerit bonefidei. infra de vsur. l. qui scit. S. p. terea. nec obis. j. de acquir. rer. do. m. l. bonefidei. S. in contrarium: quia ibi opponendo non potest dicitur: sed licet faciat fructus suos: tamen ad restitutionem eorum tenetur indistincte postq. malefides superuenit. nec cura superuenit ver vel fite vt dicit. S. p. terea. 2. C. eodem. l. certum. quandoq. superuenit malefides cum mutatione personarum: vt si heres abiat malam fidem cum defunctus haberet bonam. 2 tunc non facit fructus suos: vt. l. questum. infra de acquir. rerum do. m. quandoq. mala fides superuenit absq. personarum mutatione: 2 tunc si superuenit malefides fite per item contentam in rei vendicatione vel per controuersiam motam in petitione hereditatis. 2 tunc bene facit fructus suos: sed ad restituendum tenetur. vt dicta. l. qui scit. S. p. terea. si vero superuenit malefides vere: tunc glof. se nos fite dicunt idem: quidam contra. vt dicta. l. bonefidei. S. in contrarium. 2. l. qui bona. post principia. seu in. S. j. eodem titulo. quod modo non examino.

Et ex predictis liquet qua actione veniant fructus restituendi: q. rei vendi. quando non facit fructus suos. alias iudicis officio vel condicione sine causa. **T**ertio t est restituendum de malefidei possessore de quo dic vt hic in glo. p. terea in eo qd dicit quod titulus excusatus percipiendis: nisi in casibus notatis in l. si fundum. C. eodem. **V**ltra mon. dicunt contra. sed glof. tenetur committere de fructibus vero ciuilibus in malefidei possessore re dicit vt in l. vana. infra de conditio. indebiti.

Quero quid contra de eo qui fuit malefidei a principio. 2 postea superuenit bonafides. cogitabitur. vel dic qd si successit defuncto qui erat malefidei heres qui est bonafidei nō facit fructus suos vt. C. de fru. 2 lit. expen. l. iij. in fin. ratio quia licet sit bonefidei. tamen censetur malefidei. vt. l. cū heres. infra de vniuers. et tempo. prescriptioni. et nota. bene per glof. in l. si ego. S. partus.

In peti. her. in vniuersali bonefidei possessore nō teneat nisi in quantum faciens est locupletior. sic 2 Bal. in l. iij. in princ. C. de fru. 2 lit. expen. p. Bal. in l. j. in iij. col. C. de vsur. 2 fru. le. vbi teneat opt. glo. contra Barto.

Infra de publiciana. Quero tibi de possessore qui facit fructus suos. an intelligatur de eo qui habet naturalem possessionem tantum. vel de eo qui habet ciuilem tantum. vel requiritur veraq. retigi in l. fur. in princ. ci. infra de vsufructu. vbi plenissime examinaut. 2 vide que dicit in l. iij. S. et cōtrario. infra de acquir. possess. **V**ltimo est videndum de practica qualiter sint fructus petantur. dicam infra. l. p. ort.

Zibellus in rei vendicatione debet continere rem ad me pertinere 2 me dominum declarari.

Una via parata eides sequitur alia. Zibellus antiquo ius in rei vendicatione et petitione hereditatis non damnatur.

Zibellus quo ad fructus in rei vendicatione quomodo conspatur.

Sententia lata sup re etiam erronea qd faciat plenā fidē in cā fructuuz.

Sententia erronea in princ. p. qd faciat ius in causa foris.

Si iudex in causa reductionis p. n. in l. iij. in fin. C. de fru. 2 lit. expen. 2 no. verbū i. l. an cille. C. de fru. 2 an p. terea 2 cōsumens fructus malefidei cōmittat furtū vide sup. Bal. in l. malefidei. C. de conditio. ex le. 2 in l. iij. in j. col. C. de fru. 2 lit. expen. q. si possidet auctore pro re in malafidei an lucratur fructus dixi in l. in fidelis commisi. in princ. j. de vsu. 2 quando propter negligentiam nō petentis quis lucratur fructus. vide Jaco. de are. 2 Barto. in l. i. mora. solu. matr.

Malefides vtrā malefides auctoris nocet successori quo ad fructus. vide Bar. in l. i. C. eo. 2 in l. sequitur. S. fructus. de vsuca. 2 Bald. in l. vitia. C. de acquir. pos. 2 Bar. j. ca. l. in fi.

Andreas Poma. **T**ertio est videndum. vide Abb. conf. vj. in vlt. colum.

De malefidei possessore de possessore malefidei vide supra eodē. l. fructus. 2 omnino qd no. Bald. in l. si quis sciens. C. eod. 2 in l. si pater. C. de vsu fruct. no. in l. certum. C. eodem. 2. S. l. p. ort. Adde Angelum consilio. cccij.

Titulus excusat. sed quid si pro parte temporis habuit titulum pro parte non. vide per Bald. in l. antiquos. post L. y. 2 Bar. C. de fru.

Non facit fructus. not. q. malefides defuncti nocet heredibus in fructibus. secus tamen in successore singulari secundum Baldum. in l. iij. C. de petitione heredita. per glo. 2 Bald. in l. vitia. C. de acquir. possessio. et quod no. Barto. j. p. ort. questio.

Committere dolum. Vide quod no. Bart. in l. i. si feruus. in prin. de verb. obligatio.

Transferuntur. Adde quod si solvens litis estimacione non possidebat etiam si sibi sit facta cessio non esset dñs. glo. est in l. plane. j. fami. heret. Dy. in c. pro pos.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Dec si res. Vide ad hac. l. i. q. r. an. in l. in de a. possit. j. s. re. iudi.

Jus rei. In solvere litis estimacione trahit estimacionem presentis. vel postea ad presentiam venditoris. h. o. C. pp. q. non transeat dñm sed cōpetat publiciana. vt. tit. j. l. s. si res. s. j. ybi vt det qd cōpetat publiciana. Sol. hic loquit qñ respiciens erat dñs. ibi non. C. pp. q. hic nō sit bona ratio. nam ex transacione rei qd apud trāsagentes remanet non trahit dñm. vt. l. si pro fundo. C. de transac. Sol. hic intelligit transigisse in proprio et est a lite recessisse. proprius tñ exponit in l. litis. j. pro emp. vel potes dicere qd causa transactoris nis transferunt dñm rei qd apud transigentem remanet. si hoc esset actum qd omne ius a ceteris trāsferatur in possessionem. et possessor illo pacto esset contentus vt hic est casus. hoc dixi in l. i. al. iij. j. pro emp. r. d. l. i. pro fundo.

Hec si res. Fuit summatus cū prin. l. s. gis. C. pp. q. rei pñtia nō requirit. vt. l. ceteri cōditio. in s. j. i. cer. pe. Sol. pñs. l. apud possessore. vel plenus vt dicit in contrario. C. pp. j. e. l. nec quā. Sol. dicit qd glo. no. rem esse apud possessore scientem. C. pp. q. de. l. et qui. s. j. de furtis. Solutio. ibi intelligede eo ad quem peruenit possessio sui delicti. hic sep. cus. C. rē opponēde. l. ex dñer. fo. s. petitor. s. e. Solutio. non debet et cauere de enitione vt in cōtrario. sed hic de alia cautione loquitur. vel dicit ibi loquitur in eo qui dolo desijt possidere. hic secus. sed ceteri contumax in restituendo prout hic dicit glo. fra.

Semptus. Bonafidei possessor doli exceptione exp̄sas recuperat nisi excompentur cum fructibus. h. o. C. Nota hic casus in quo bonafidei possessor fructus ante lit. contestata. non lucratur. licet consumat. qd compensat cum fructibus. ita no. glo. in l. in fundo. s. eo.

Solutio. Dec lex est breuis et pōnt mus. scilicet ex solo r superficie.

Decum. Appo. de. l. mo. in prin. j. de. vt de cōmissio. non tps quo interpōmē cautio vel restitutio rei. Solo dēce re pōsto qd die restitutionis post litem contestat. debeat prestari cautio. tamen ex p̄stabit de eo qd p̄stabit litem contestat. de solo dolo. vel de eo quod secutum est de dolo vel culpa.

Ex titulo singulari sine possessione nō trāh̄feruntur dominium.

Clausula ex quibus transferuntur dominium ex titulo singulari et sic quis habet rei vendicatorum nem.

Jager. Ex solo titulo absq̄ traditione non queritur dominium nec ius vendicandi. hoc dicit. Mo. qd quod ex titulo singulari solo nō transferuntur dominium absq̄ possessione. secus ex titulo vniuersali. C. pp. q. de sacrosanct. eccles. s. l. fina. Sol. speciale est ibi in casibus illis. C. pp. de. l. j. de pub. sol. speciale est ibi in vltima voluntate vt in legatarium transeat dominium recta via. vt. l. a. l. i. s. de furt. C. pp. de. l. si quis hac. l. s. e. Sol. speciale est in pacto. l. s. a. missio.

Solutio. Dec lex est breuis et pōnt mus. scilicet ex solo r superficie.

Decum. Appo. de. l. mo. in prin. j. de. vt de cōmissio. non tps quo interpōmē cautio vel restitutio rei. Solo dēce re pōsto qd die restitutionis post litem contestat. debeat prestari cautio. tamen ex p̄stabit de eo qd p̄stabit litem contestat. de solo dolo. vel de eo quod secutum est de dolo vel culpa.

Ex titulo singulari sine possessione nō trāh̄feruntur dominium.

Clausula ex quibus transferuntur dominium ex titulo singulari et sic quis habet rei vendicatorum nem.

Jager. Ex solo titulo absq̄ traditione non queritur dominium nec ius vendicandi. hoc dicit. Mo. qd quod ex titulo singulari solo nō transferuntur dominium absq̄ possessione. secus ex titulo vniuersali. C. pp. q. de sacrosanct. eccles. s. l. fina. Sol. speciale est ibi in casibus illis. C. pp. de. l. j. de pub. sol. speciale est ibi in vltima voluntate vt in legatarium transeat dominium recta via. vt. l. a. l. i. s. de furt. C. pp. de. l. si quis hac. l. s. e. Sol. speciale est in pacto. l. s. a. missio.

Solutio. Dec lex est breuis et pōnt mus. scilicet ex solo r superficie.

Decum. Appo. de. l. mo. in prin. j. de. vt de cōmissio. non tps quo interpōmē cautio vel restitutio rei. Solo dēce re pōsto qd die restitutionis post litem contestat. debeat prestari cautio. tamen ex p̄stabit de eo qd p̄stabit litem contestat. de solo dolo. vel de eo quod secutum est de dolo vel culpa.

Ex titulo singulari sine possessione nō trāh̄feruntur dominium.

Clausula ex quibus transferuntur dominium ex titulo singulari et sic quis habet rei vendicatorum nem.

Jager. Ex solo titulo absq̄ traditione non queritur dominium nec ius vendicandi. hoc dicit. Mo. qd quod ex titulo singulari solo nō transferuntur dominium absq̄ possessione. secus ex titulo vniuersali. C. pp. q. de sacrosanct. eccles. s. l. fina. Sol. speciale est ibi in casibus illis. C. pp. de. l. j. de pub. sol. speciale est ibi in vltima voluntate vt in legatarium transeat dominium recta via. vt. l. a. l. i. s. de furt. C. pp. de. l. si quis hac. l. s. e. Sol. speciale est in pacto. l. s. a. missio.

Missio. et adiectionis in diem: vt ibi dicit et pletus. i. de donatio. l. j. + bodie tamen quasi in quoslibet instrumentum dicitur quod cōstituit se suo nomine possidere. et hoc modo possessionem habet: vt. l. quedam. j. eod. et. l. quod meo. j. de acquiren. possessio. Item in instrumentis apponitur quedā clausula quod venditor omne ius omneiq̄ actionem quod vel quam haberet in dicta re transferret in emptorem et facit emptorem procuratorem in rem suam et concedit ei posse agere rei vendica. si hi concessa licet non haberet dominium. vt. l. si culpa. j. eo. r. no. per Dy. in c. pro possessore. extra de regula. iur. lib. vj. in vlt. q. 2 per glo. r. docto. C. de heredi. vendi. l. fina.

In rem actum. Si iudicium cum reale transferatur in heredem post litem contestata. venit doli et culpa defuncti et heredis. sed ante lit. contestata. de dolo defuncti non tenetur: nisi quatenus est factus locupletior. hoc dicit. de hoc plene vidistis. supra eodem. l. si rem. r. ibi glo.

Solutio. Dec lex est breuis et pōnt mus. scilicet ex solo r superficie.

Decum. Appo. de. l. mo. in prin. j. de. vt de cōmissio. non tps quo interpōmē cautio vel restitutio rei. Solo dēce re pōsto qd die restitutionis post litem contestat. debeat prestari cautio. tamen ex p̄stabit de eo qd p̄stabit litem contestat. de solo dolo. vel de eo quod secutum est de dolo vel culpa.

Ex titulo singulari sine possessione nō trāh̄feruntur dominium.

Clausula ex quibus transferuntur dominium ex titulo singulari et sic quis habet rei vendicatorum nem.

Jager. Ex solo titulo absq̄ traditione non queritur dominium nec ius vendicandi. hoc dicit. Mo. qd quod ex titulo singulari solo nō transferuntur dominium absq̄ possessione. secus ex titulo vniuersali. C. pp. q. de sacrosanct. eccles. s. l. fina. Sol. speciale est ibi in casibus illis. C. pp. de. l. j. de pub. sol. speciale est ibi in vltima voluntate vt in legatarium transeat dominium recta via. vt. l. a. l. i. s. de furt. C. pp. de. l. si quis hac. l. s. e. Sol. speciale est in pacto. l. s. a. missio.

Solutio. Dec lex est breuis et pōnt mus. scilicet ex solo r superficie.

Decum. Appo. de. l. mo. in prin. j. de. vt de cōmissio. non tps quo interpōmē cautio vel restitutio rei. Solo dēce re pōsto qd die restitutionis post litem contestat. debeat prestari cautio. tamen ex p̄stabit de eo qd p̄stabit litem contestat. de solo dolo. vel de eo quod secutum est de dolo vel culpa.

Ex titulo singulari sine possessione nō trāh̄feruntur dominium.

Clausula ex quibus transferuntur dominium ex titulo singulari et sic quis habet rei vendicatorum nem.

Jager. Ex solo titulo absq̄ traditione non queritur dominium nec ius vendicandi. hoc dicit. Mo. qd quod ex titulo singulari solo nō transferuntur dominium absq̄ possessione. secus ex titulo vniuersali. C. pp. q. de sacrosanct. eccles. s. l. fina. Sol. speciale est ibi in casibus illis. C. pp. de. l. j. de pub. sol. speciale est ibi in vltima voluntate vt in legatarium transeat dominium recta via. vt. l. a. l. i. s. de furt. C. pp. de. l. si quis hac. l. s. e. Sol. speciale est in pacto. l. s. a. missio.

Solutio. Dec lex est breuis et pōnt mus. scilicet ex solo r superficie.

Decum. Appo. de. l. mo. in prin. j. de. vt de cōmissio. non tps quo interpōmē cautio vel restitutio rei. Solo dēce re pōsto qd die restitutionis post litem contestat. debeat prestari cautio. tamen ex p̄stabit de eo qd p̄stabit litem contestat. de solo dolo. vel de eo quod secutum est de dolo vel culpa.

Ex titulo singulari sine possessione nō trāh̄feruntur dominium.

Clausula ex quibus transferuntur dominium ex titulo singulari et sic quis habet rei vendicatorum nem.

Jager. Ex solo titulo absq̄ traditione non queritur dominium nec ius vendicandi. hoc dicit. Mo. qd quod ex titulo singulari solo nō transferuntur dominium absq̄ possessione. secus ex titulo vniuersali. C. pp. q. de sacrosanct. eccles. s. l. fina. Sol. speciale est ibi in casibus illis. C. pp. de. l. j. de pub. sol. speciale est ibi in vltima voluntate vt in legatarium transeat dominium recta via. vt. l. a. l. i. s. de furt. C. pp. de. l. si quis hac. l. s. e. Sol. speciale est in pacto. l. s. a. missio.

Dominium mutetur. per gl. r. Barr. in l. pōpō. s. si iussu. de acqui. pos. r. docto. ad de ad ea que. s. Bar. dicit pōpōm solo consensu nō perdit. vide Bal. in l. generaliter. C. de non nume. pec. r. in l. j. q. vij. C. quando liceat ab emp. dīsc. r. p. in l. i. de test. s. ij.

Sa quo. Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

Si duo vendicant eandem rem ab eodem possessore: primo vincit traditur p̄stata cautio. hoc dicit. C. Quero quid? si restituitur cautio non exacta. glossa dicit quod a secundo liberatur. Quod reprobat docto. nam cum lam. de elec.

Si vendicatur. r. sic habes qd rei ven. non datur ad incorporalia quod limita: nisi incorporalia veniant accessorie ad rem corporalem per id quod habetur in l. s. j. r. s. si fundus. de vt r. vt. r. vbi licet interdictum vnde vt non datur ad mobilia p̄ncipaliter. tamen datur in consequentiam qñ accessorie ad rem corporalem. Ita tenet Imo. per ibi no. in c. examinata. de iur. per no. p. Imo. in c. cum veniens bilis de reli. domi. facit qñ dicit. p̄cedere libellus peto castrum cū turib? a p̄mentis. Adde que no. Bar. in l. si prius. in ver. op. de ope. no. nā. p. Ang. in rep. l. si quis. vt. s. differentia. in r. vij. col. de acq. pos. r. an reiven. datur pro iurisdictione. vide Bal. in l. i. in vlt. col. j. i. cer. per. adde Alexan. consilio cler. vij. lib. ij.

A ista est vera sol. Sed an hic restitutio in rei ve. reatur iure actionis vel officio iudicis. quia sunt opi. idcirco de quo dixi post Bar. in l. i. prius. in. ij. q. de ope. no. nuntia. r. facit iste tex. hic in princ. et quod no. Bar. in l. scilicet. ff. si fundum. s. quis. i. r. fid. cog. post glof. plenè per Bal. in l. cetera. i. res. pe. perus. a. na. in. xvij. colum. xvi. de 3mol. in vica. l. si pa. i. pe. colu. r. qd ibi dicit. **A** lio ad tertias 2 parte. ad de Bald. in. l. j. ad fin. C. de all. aud. et tert. in. l. qui petito r. s. eo. 3 C. de go. in. religio. et hic tenet ista glo. in l. j. q. i. s. si quis ius dic. no. ibi Barto. et ideo ad in relectum huius. l. vi de instit. b. de acti. s. pterea in fi. j. char. in glof. in ver. restit. tui. r. in. e. S. in materia iuramenti in litem et vide Bar. in l. i. cum dos. s. j. rerum amota. **B** Secundo nota. et hanc glo. ponderat Bald. in l. j. in. ij. q. C. quado lic. ab empt. d. sced. r. vide an. in rep. l. si quis. s. differencia. in antepenul. colu. de acquir. possessio. **B** Andre. Pomare. C. Secundo no. Vide 3mol. cons. vij. in vlt. colum. **C** Superficiario. ad hanc. l. vide Bar. in fi. de sus. per. fi. in fi. **C** Item de parte. et istud argumentum etiam habet locum in exceptione vt declarat Bal. in. l. ij. C. de non nume. pecu. **A**nd. Poma. C. Quedam mulier. vide Alexan. cons. r. in. i. colum. iij. volu. Abb. cons. iij. volu. j. r. colu. clxxvj. lxxvj. ad fi. co. volu.

dictum hoc sententia generalis est. glo. pont mit ras opti. in diuersis glo. ego intelligo. istam litera vt facit. i. contra eum potest iurari in litem r. oris actio arbitraria. vt dicit plene in. l. in actionibus. in prin. vbi doc. ex amantia. C. Quero cum in ar. bitrarijs feruntur due sententie. an prima dicatur diffinitua an autem secunda est diffinitua r. ad ea possit appellari. videbitis. s. qd met. cau. l. si cu. ex. ceptione. s. in hac actione r. c.

Qui dolo. Et qui dolo dicitur non sicut nec actiones cedunt nec publicia. na datur. Itē pōt petitiō omīto iuramē to in lītē petere vera estimatiōe. b. d. 3. Ita. l. si be ne in spiciatur cōfirmat. cū pcedentibus. dictum est emi quale debeat esse officium iudicis exequen. tis circa eū qd dolo desit possidere. r. alia qd bis les. gibus ponunt. C. Op. de. l. hec res. s. e. So. vt ibi. C. Op. de. l. in depositi. ff. de re iudi. Sol. glof. pos. nit hic tres sol. vide eā. mibi vide qd profit mibi no. in vt dominium mibi queratur plene. **C**us superueniens auctorit. meo. qd profit mibi no. in vt dominium mibi queratur plene. **P**ubliciana cōpetit con. tra domnū quādo pos. sessor r. petito. habuerunt causam ab eod. dem vel possessio. a petitoze. b. d. Ad qd. l. apud celsum. s. si a. Titio. ff. de excep. doli. r. l. si a. Titio. ff. de excep. rei ve. r. tra. in qbus habes nota re q publiciana cōpetit p. verum dñm. C. Mor. ca. sum in quo habes q publiciana pfer. vero dñ. Secundo nota. qd ius superueniens auctorit. meo p. dicit mibi. non in quo ad hoc vt mibi dominium querat plene. iam examinat multum plene in. l. cū vir. de vica. C. Glo. opponit de. l. ante. j. in. di. solui. r. no. solui. pōt dicit qd ibi loquit in iure p. sonali. hic in iure reali. qd facilius acquiri. sic. qd facilius cōfirmat. vt. C. p. quas pfo. nob. a. acquir. l. j. vel sol. vt no. in. l. iulia. s. qui satisfida. cog.

In speciali. Conuenit res ven. di. non cogitur res. spondere an sit dominus in totum vel p. parte. hoc dicit. **S**uperficiario. c. competit vtilis. actio in rem. b. d. **D**e de tota. Quod iuris est de to. to quo ad totum. i. dē de parte. quo ad partem. b. d. **I**ncerte partis. Admittit incerte. si ex parte actiois est iusta cā. ignozante. b. d. **P**ossessio acquiritur per c. constituentum quando. constituentens possidebat. **P**ossessio presumitur tradita quando. contractus est celebratus in ipso fundo. **S**i emens rem reperitur in eius possessione pres. sumitur possidere ex causa emptiois.

Quedam mulier. S. si vendi. tator rem condidit et eo cui dedit ipsa. conductio transferit possessionem quam. habet.

habet. et etiam dominium. b. d. C. f. Mo. q. p. eū qui. constituit se alterius nomine possidere. acquiritur. possessio. etiam per eum. transferitur dominium. dicit in. l. qd meo. in. p. n. r. l. interdum. de acq. pos. Quod intellige quando ille qui constituit posside. bat. als. secus. vt. d. l. quod meo. C. Item na. a. q. f. r. qd contractus v. d. tione fieret in ipso fundo pre. sumitur tradita possessio. vt hic qd in donatione. p. editi plene sine dubio. In venditione ita demū. p. editi si est solutum pretium. vt. l. qd vendi. ff. de cō. trade. emp. C. Item no. f. h. v. n. a. gl. qd si emia rem. r. p. ostea in eius possessione reperitur pretium. r. possidet ex causa emptiois. de quo per doc. in. l. j. C. de acq. pos.

Scius fundi. Fructus efficiū. possessoris cōpse qd a solo sunt separa. ti. b. d. de quo in. l. si v. usufructuaris. j. quib. mo. v. usufr. am. C. Mo. q. p. olina dicitur fru. ctus industrialis. vt est tex. hic quia si est natura. lis nō efficeretur donedei possessiois: sed hic fit. eius. ergo r. c.

In hominem. Fructus debent. quo deserunt posse percipi. b. d. **T**ranslatio possessionis in pena eius qui. negat. officio iudicis. **J**udicio quo petitur transferri possessio in penam. negantis non datur noua libellus. **O**fficium iudicis licet sit ad precipiend. possessionis. tamen ei non obstat exceptio domnii propter mē. dactum. r. nume. 13. **J**udex potest comminari respondentem qd nisi verū. respondeat puniet eum tali pena. **M**egans se possidere in petitione hereditatis si. postea conuincitur punitur in translatione posses. sionis. **A**demptens se possidere in titulo quando puniatur. in translatione possessionis. **A**demptens se possidere etiam punitur: quia si ante. tenebatur pro parte. nunc tenetur in solidum. et. quomodo. **S**i in petitione hereditatis debitor. contra quem. agitur vt contra possessorem r. mentisatur qualiter. puniatur. **Q**ui conuincitur de mendacio ad hoc vt puniatur. necesse est vt probetur quod possidebat r. qd scies. bat se possidere. **T**ranslata possessione in casu huius. l. reus audis. tur in petitorio. **P**ena huius. l. nō habet locū qd reus detulit iura. mentum actori r. iuravit reum possidere. **S**i reus conuictus de mendacio dicit nō grauetas. me in translatione possessionis: qd volo. pbare stas. tim de dominio non auditur.

In rem. Qui negat se possidere. nō pōt cōueniri hac actio. nis: sed si conuincitur de mendacio trans. fertur possessio in actorē. b. d. C. Op. q. illd est impossibile qd cōnuicatur de mendacio: qd pos. sessio amittit solo animo. vt. l. ij. s. i. amittit d. l. de.

Mo. vide Bal. in ant. quos act. in fi. de sac. sanc. eccle. **A**nd. pom. C. Item not. Vide Bar. qd. cey. in fi. Roma. cons. cccxxvij. in. ij. col. in. fi. **C**uam gl. per Bar. in. l. celsus. de v. s. ca.

Andreas. Poma. C. In rem. Ad hanc. l. vide Ro. cōf. lxx. in. vlt. dubio. r. lxxij. du. bio. Abb. cons. xvij. in. j. col. ij. vol. Rom. cōf. lxxij. in. fi.

Trans. fertur pos. sessio. de pena nega. tis se posside. re. qd m. intellige si. negat dos. lo vel lata. culpa. alio. nō. idē in. simili. fm. Bal. per. illum. ter. in. c. vasa. lus. i. de. seu. fue. cō. tro. Inter. do. et. ago. itē. intellige. si. reus. ne. gat. super.

Ilibello apto. secus si fuisset inemptus qd tunc nō pu. niatur negas fm. Bal. in. l. edita. in. pe. col. r. ad. primū dicitur. ad de qd no. Bald. in. l. ca. que. in. ij. colu. C. de cōd. l. inde. alie. limitationes possunt dar. ri p. Bar. in. l. i. dubitetur. r. qd de fideiur. r. vide hic. gl. in. a. q. facit pro eo ad q. allegant. c. vassallus. et. est. etiam de mente Bar. in. l. eum. qui. in. vlt. colu. in. prin. j. de iur. iuran. du. alleg. l. aliud est. fraus. j. de verbo. signi. r. Spec. de positi. s. vij. ver. sic. sed. ferui r. notarij. Rappa. in. l. sed hic ita. s. qd autē. de re. in. r. hanc. l. extendit vt per. d. An. in. c. qm. s. quod si sup. in. ij. col. vt li. non. contes. per. no. in. l. ij. C. vbi in rez ac. r. vide quod not. Bal. in. l. cogi. de peti. hered. r. in. l. ij. in. vj. colum. C. vbi in rem. act. r. qd si negat possidere. an. hec. l. locū. habeat. vide. Bal. in. l. cogi. in. pen. colum. de peti. hered. r. r. ibi etiam. possit. quid si. negant. partem. rei. an. priuatur. tota. r. dicit. qd. nō. ad. quod. est. glo. j. in. c. si. vassallus. si. de. seu. fue. contro. Ad. de. quod. ro. la. te. materiam. huius. l. explicat. cons. lxxij. r. melius. cons. lxxij. r. vide. Bal. cons. cccc. lib. j.

l. f. c. si plu. vna sententia. et an. in. de. de. causa. pos. et proprie. §. nunc. videndum. in. fi. per. Bal. in. l. sed. si. possessor. in. fi. in. prin. de. iur. iuran.
Dicitur. dixi. Idem. approbat. 30. an. in. tit. de. cau. la. pos. §. non. dicendum. in. addi. que. incipit. scire. debes. in. fin. et. vide. Bal. in. l. si. ue. autem. §. si. duobus. et. l. seq. §. co. et. doct. in. §. alie. insti. de. ac. per. Jaco. de. are. et. Ly. in. l. f. in. iust. q. C. de. de. le. et. cum. opt. Bar. hic. et. §. e. l. j. conco. dat. 30. in. summa. C. de. lega. i. pen. col. Ange. hic. et. idem. Bar. to. Ange. et. doc. in. l. si. fideicommissa. j. ad. tresh.
In. vectigalibus. potest. prescribi. contra. comite. ha. herede. iurisd. ab. ecclesia. non. requiritur. prescriptio. et. an. adde. Bal. et. Ang. in. l. sicut. in. pe. col. C. de. p. scrip. xxx. an. et. 3mo. in. l. vscaptione. et. in. l. quis. de. vscap. p. doc. in. c. ad. indentia. de. p. scrip. sup. glo. in. ver. principaliter. et. ibi. in. l. in. l. contrarium. tenet. et. illud. possit. peccare. vbi. ecclesia. contradicere. prescribenti. ac. etiam. vbi. prescribens. non. faceret. ius. ecclesie. et. ea. recognoscere. nollet. per. Pet. de. anc. in. cons. ij. in. p. noie. pmo. de. iur. i. et. in. iij. colum. adde. Pe. de. ancha. col. xli. qd. voluit. Roma. col. l. c. xij.
Andr. Pom. Interdum. vide. Matb. not. xij. et. Ro. sing. cccx. feli. plene. in. c. ac. scut. xij. col. vscap. ad. fin. C. de. re. iudi.
C. si. quis. prohibuit. adde. qd. dixi. in. l. f. C. de. sa. ris. et. de. intellectu. p. l. vide. 3mo. in. l. iij. §. caro. in. iij. col. de. verbo. oblig.
C. Agri. ciuitatum. De. materia. butus. l. et. que. hie. no. vide. Bart. latus. in. l. j. et. maxime. in. §. qd. ait. de. superfi.
C. Appellatione. dñij. vult. dicere. qd. ap. proprietaria. nis. semper. intelligitur. de. directa. et. ita. intelligi. ff. de. iur. i. §. in. l. c. i. res. in. l. c. i. res. in. fin. de. probatio. Fallit. in. libello. cuius. verba. late. interpretant. et. vt. verificet. In. l. iij. §. in. l. f. do. 30. an. in. c. ij. de. libel. obla. et. Barto. in. l. si. mater. §. eandem. de. excep. rei. iud. in. l. f. C. de. vscru. Bald. contra. in. l. doct. C. de. re. vendicatio. per. Angel. hic. et. Bald. in. l. f. C. de. rhesau. lib. c. l. limita. ista. vt. per. Bal. in. l. indebiti. §. j. in. l. colum. j. de. condi. indebi. vide. Bal. in. l. ij. j. de. heredi. insti.

fideicommissarius vult vt publiciana que competebat defuncto et potest vt dicitur aut vult vt et cit. suo et non possit vt in contrario.
Iurisdicatio contra feudatarius ecclesie roma ne prescribitur legitimo tempore licet contra eccle siam romanam non prescribatur nisi spatio centus annorum.
In vectigalibus. Empio respectu vtilis domini ba det publicianam. h. d. C. Oppen. de. l. sue. §. hec actio. §. eo. Sol. quidam dicunt fallit hic. tu dic qd no fallit. Nam licet vectigal non possit prescribi respectu directi domini. potest respectu vtilis. et illo respectu datur publi. Item in fundo superfi ciatro vt hic. et ex hoc semel dicebam quod licet iurisdicatio non possit prescribi contra ecclesiam romanam nisi spatio centum annorum: tamen con tra vnum comitem qui haberet iurisdictonem ab ecclesia potest prescribi legitimo tempore: vt hic.
Si res talis. Pro his que alienari no possunt pub. non compe tit. hoc dicit.
Quicumq. Quicumq. est iusta: cau sa acquirendi domi nium sufficit ad publicianam. hoc dicit.
Interdum. Solentitas extrinseca non presumit nisi probet. h. d. de quo plenissime in. l. sciendum. j. de verbo. obli.
Quis prohibuit. Pro no de qd. facta id ad qd. tenetur no im pediat actu. h. d. De ista materia ple ne tenet in. l. vtrij. de. constit. pecu. plenissime in materia. p. otestationem in. l. non. solum. §. morte. j. de ope. no. nuntia.
Sernus. Per seruum fugitiu acquiri domino pub liciana. h. d.
Aulus. Exceptio dñij repellit pa blicianam. h. d. cum. l. seq. Glo. ponit casus in quibus fallit ista re gula.
Si ager vecti. vel emphy. petatur. Rubrica.
Dominium simpliciter prolatum intelligitur de directo.
Exceptio canonis non soluit non opponitur nisi a domino.
Ari ciuitatum. Emphy teuta ba dens fundum vectigalem etiam con tra dominum si non cessauerit in sol utione pensionis habet vtili in rem. hoc dicit totus iste titu. C. Mot. j. qd. appellatione domini intelligimus de dominio directo simpli citer loquendo. C. Item no. glo. que incipit idm et si non soluerit et. et. q. no. et. qd. si emphyteuta non soluit emphyteusum non debet obijci ista ex ceptio ab extraneo sed si solus a domino. et est casus

casus in. l. ij. de iure emphy. et sic non transfertur dominium ipso iure sed domino volente. quod no. multum a tene ment.

De usufru. et que ad. quis vtatur. Rubrica.

Usufructus. Blos. exa minat hic istam definitionem et benefici requireret magnum exanminationem nisi no. turo. et no. l. ij. quod non potest esse qualitas sine substantia.

Domini predtorum. Pro declaratione huius principij de betis scire qd. gl. in. l. ij. circa pñct. j. de ver. oblig. et. l. corruptionem. C. eo. dicit quod ille qui tenetur ad usufructu. tenetur ad factum: aliquid rependunt et dicunt quod imo tenetur ad dan dum. breuiter tex. est hic quod tenetur ad vrumq. nam hic dicitur quod tenetur dare et pati. et sic da re et facere. et istud facere nunq. impietur qd. not. quia vides quod loquitur affirmatiue et in nunq. potest impleri. de quo dixi in. l. naturalis. j. de pre scrip. verbis.

Constituitur. Glo. inducit in arg. ad re operas suas per petuo. de quo in. l. an. riq. tas. C. eo. plene dixi in. l. stipul. non. diuiditur. j. de verb. obli. et. c.

Usufructus. Querit glo. quid sit dictum quod est pars dñij. Per. dicit qd. dñum plenum est genus habens in se proprie tatem nudam et usufructum: et sic usufructus est pars domini. et ista opti. Per. est vera intelligendi do fin. quod no. in. l. recte dicimus. j. de verborum significatio.

Usufructus. Usufructus est diuiduus ab initio et ex post facto. hoc dicit. quod not. propter materiam diuidui et indiy uidui.

Hactenus. Iste ver. videtur contradice? re precedentibus. Solu. duo sunt videnda: primo cuius expensis: et tunc loquitur prin. secundo cuius sollicitudine cuius opera: et tunc si non magna sit impensis pertinet ad vsum fructum. vt. l. damni. §. et. cuius. et. l. inter. fructua. de damno. infec.

Rboribus. De illo. Per vnum actum singula rem retinetur quasi possesio totius iuris in vniuerso. h. d. de quasi possesione iurisdictionis aduerte diligenter et quod sufficit qd. subditus recognoscat superiorem in do minum etiam domino ignorante. Item licet ab alio possideat: scens esse in iurisdictione acquirere: vt. l. si. prius. j. de aqua. plu. arden. quod no.
Possessio naturalis non est causa acquisitionis nisi fru. etiam. j.

Est est casus. vide bal. in. an. que. res. in. iij. col. de sacrosan. eccle.
Usufructus. Quis sit usufructus formalis et quis causalis. Vide per Bal. in. l. ij. in. iij. col. j. de conditione ex lege.

Andreas Domatus. Ad usufructus. Ad hec dicra vide Selt. i. c. i. pñct. tia. in. vtrij. col. de p. batio. et. vt. de alique p. Barbat. c. h. xij. in. x. col. et. tes. quib. vol. j. et. cons. xj. als. ij. i. ij. col. in. ij. vol. e. col. iij. et. iij. et. cons. xx. col. xxj. et. c. h. xij. iij. columna.

Sur. Fructus non est cūctus fru. et variis nisi ab eo vel ab alio etus nōmine separatur a terra: et ideo actiones competentes offio et non competunt. h. d.
Mo. primo qd. naturalis possessio non est causa acquisitionis fructuum: et quod apparet quia fructus variis naturaliter possidens non facit fructus suos nisi ab eo principsaliter vel eius nomine ab alio separant. C. Secūdo no. qd. sola ciuitas sufficit ad acquisitione fructuum. vt. in. l. ij. §. ex. contrario. de acq. possessione. Item not. et pro ista

Roma. consilio. ff. et. ecclij. in. iij. columna. in. iij. dubio. et. cons. ex. p. francis. curs. in. tract. sequen. in. iij. col. Abb. in. c. nouit. ij. colum. ad. fi. de iudicij. et. in. c. sup. quibusdam. in. fi. de verbo. signi. 3mo. c. h. lxxvij. Et adde quod si iudex duxerit ne partes deueniant ad arma et non prouidet quod priuatur officio. Ita Ang. et Bal. l. f. §. quos. de officio. p. fecti. vrbis.

Pars domini. quādo usufructus est pars do mini vide plene Bar. in. l. qui. usufru. de ver. obli. et. in. rubri. C. eo.

Usufructus. Pertinet ad vsum fru. et an. usufructuarius tenetur ad collectas. dic. et intellige. vt. per. glo. no. in. l. qui. conubinam. §. qui. ortos. de leg. ij. item intellige vt. late per. Bar. in. l. i. c. orem. §. j. de pu. et. vide. C. eo. l. eam. quem. qd. in. emphyteuta et colono. vide Bal. in. l. j. C. de iure emphy. et. ibi. in. iij. colum. an. emphyteuta possit mutare formas rei ac meliorare. et si usufru. non fructus potest propria auctoritate prohibere vt. fruct. secundum Baldum in. l. quis. j. de damno. infecto. ad. istam. l. hic. in. fin. cum. sequenti. adde. glo. not. et. quod. ibi. Bartolus. in. l. si. cui. in. fin. j. de seru. quod. licet. usufructuarius non possit mutare forme fallit in. casu. l. quis. dominus. potest. Adde an. usufructuarius tenetur ad collectas et quid si solutus illis usufructus ad nihilum reduceretur an. tenetur. Ro. cons. cccxxj.

Aduerte diligenter. vide que dixi in. l. f. §. si. tibi. fundum. j. de iur. act. pñtia.

Mo. primo. vide que dixi in. l. f. usufructus. infra. quemadmodum. usufru. amitt.

A Pro st. tuto. tu adde Bar. in l. locos. C. de oi agro deser. r. oino. d. Anto. in. c. qm edra. de pro/ batio. vide tamē qd no. Bar. in l. si rem aliquaz. in ylti. col. de acqui. pos. r. adde Bar. in l. si seruus. S. locuti. ff. de fur.

B Jacob. de are. fir. a tuto a huius cūstatis quo cauet qd mar Bar. si quis robanerit rem alienam pū/ in d. l. de natiur certa pena. modo quida a papillo. S. neipat ad coptimam. l. ad afflictū quā si plurius. de ope. no. munita.

C Deniq. not. S. qui glosat totum titu. ad legem aqul. r. ipsum alleg. Bar. in l. qui bona. S. cum in/ ter. r. ibi dicit de damno infer. et vide gl. hic. Ang. hic dicit qd iste text. pro meliori de iure allegatur quod actio. l. aqul. non datur pro damno dato p negligentiam. quod intellige quando negligentia est causa proxima damni secus si remota per quā cau sam remotam damnum post ea faciendo est cō missum. l. qui occidit. S. penul. ad legem aqul. facit etiam quod not. in l. cum quis. ff. de do. dicit etiaz hoc esse verum in aqul. directa secus in ylti. S. si fomicarius. alleg. in glo. Bal. hic similiter dicit idem quod Bartolus. quia delictum in committē tendit est plus qd in omittendo. l. si mora. solu. mas/ rimonio. r. ibi not. per Salice. in l. si vendita. in fi. j. de peric. r. commo. rei vendi.

D Potest prohibere. not. r. adde Bal. in l. si. in. ij. col. C. de edi. dicit adri. tollit. hoc limita nisi vnus probasset de possessione alius non fm Bald. in l. ordinarij. de rei vendica. in. iij. col. ad Barto. hic adde Bal. in l. nullus. C. de ver. iur. r. late per Innoc. in. c. in presentia. de proba. r. Bald. in l. si super possessione. C. de transactio. vbi dicit quod qui cōmet in possessione vtm inferri potest implo/ rare officium iudicis. ad quod adde Barto. in l. si. S. quod metus cau. r. vide Bal. no. in l. ordinarij. in. v. col. r. in l. i. C. de probi. seque. dicit tamen Bal. in l. vis etus. C. de probatio. quod quando nemo vult se actorem constituere: sed armis obtr/ nere. iudex motu proprio inquirere de possessione. et constituit actorem eum qui nō possidet. r. Imo cen. in. c. in presentia. de probatio. vide ad ista Baldus in l. finali. C. de ordine cognitio. Bart. in l. quod iustit. in prin. ipio. de re iudica. r. Bald. in l. equissimum. in princio.

E Andreas Pomate. C. Et rixas. Vide Roma. consilio. c. lxxij. in quinto dubio. r. consilio. cccvij. in fine.

F Cogere partes. an iudex possit cogere partes ad cretam vel pacem. vide Baldum in l. con/ greit. de officio pcedis. r. l. fur. S. qui iustit. de infami. vbi gl. tenet qd regulariter non potest. vide per Baldum et Paulum de castro in l. qui dam estimauerunt. ff. si certum petatur. adde quod dicit Baldus in l. transigere. in. v. columna. C. de transactio. quod iudex non debet studere ad concordiam partium in crimis malibus antequam puniat: sed postquam punis ut potest studere ad reconciliationem. allegat Jacobum byrriaga. in l. equissimum. quod

dam possessionem. modo quidam secuit fructus vult iste copimator id est fictabilis accusare: que ritur nunquid possit. dixi qd non per hanc legem. et l. cum in plures. S. mellem. j. loca. r. l. si apes. S. j. j. de furis. r. l. si seruus. S. locuti. co. ti.

S cuius rei. Not. glo. prima ibi in vers. adeo. quod ibi intelligo verum vbi eos percipi/ ptat fructus iuris sciente r. patiente pro/ prietario. vt. l. hac edictal. S. pen. C. de secū. imp. dixi plene in l. v. r. v. h. c. alleg. In glo. que incipit. arg. in. S. questum. r. ibi hoc tangitur per Jac. de arc. d. r. dicit v. r. col. m. si de fen. h. c. controuer. S. omnes.

S usufructus. Deniq. c. actio. l. aq. sic datur domino propter factū nō pro/ pter negligentiam. hoc dicit. S. no. r. no. bene. S. quia glosat totum titu. ad l. aqul. C. et ff. r. c.

Iudex prohibet ingressum possessionis de qua est contentio inter duos ne veniant ad arma. r. iudex potest cogere partes ad faciendam pacem r. transacionem. Not. arg. huius. S. q. r. quā do inter duos est contentio de vna possessione qd iudex potest prohibere vtriqz parti ingressionem ne veniant ad arma r. rixas. C. Mo. q. r. iudex potest cogere partes ad faciendam pacem r. transac. quod autem de pace sit indifficere verum habere magnam indaginem. de transacione habuistis in locis suis.

Roculus. Verba per modum conditionis polata inducunt dispositionem quando dispo/ sitio sibi annexa alia non sortiretur effectum. r. tunc appellatione usufructus continetur proprietatis. hoc dicit. de quo dicit plene in l. ex hac scriptura. j. de dona.

S quis. Mo. l. de quo. vide in l. canis. c. orem. S. finali. j. de publicis.

Ed r is qui. Si monachus prepositus ab abbate alienat capelle emat: cui acquirat an monasterio an capelle. Interdum. Dicit ponit casum in quo est in pendenti cui queratur sit pulatio. vide que dixi in l. pendenti. de stipu. seruo. vbi quero pone quod quis est monachus r. sancti Petri. et prepositus ab abbate cuidam capelle monasterij sancti Petri. emat. cui queritur in monasterio an illi ecclesie cui est ab abbate prepositus. et tunc distingue aut soluit de pecunia illius ecclesie. aut monasterij. et sic est in pendenti cui queratur donec pretium soluat vt hic. si vero soluit ex aliqua pecunia que sita de opera sua. tunc cum illa ecclesia cui est prepositus de/

Contractus celebrati inter abbatem r. monachum non tenent. Idem iulia. Mo. ter. in fi. ibi r. regulari ter r. c. de quo facio festum magnum in l. frater a fratre. de condi. inde. qd ibi de iure civili non concluderet nisi iungas hūc text. quia regula est hic. Item que sit ratio quare inter patrem r. filium non possit esse obligatio. soleo dicit re quod ideo qd patria potestas est de iure ciuili. non concludit. nisi iungas hūc text. quia regula est quod si aliquid stipulando alit quo mibi queris illud stipulando a me nihil agis. nā nō possum mibi hūc obligatus existere. si ex hoc r. plures de factis respondit quod cōtractus qui plures sunt inter abbatem r. monachum vt cōcedendo et aliqua rem vel aliquid aliud promittendo nihil valent: qd si ab extraneo monachus stipularetur queretur abbat. ergo ab ipso abbate istud stipulando nihil agit per regulam nō. hic positam.

Rei vendicatio quod competat contra ciuili/ ter tantum possidentem. Fructus percepti p/ nō inspecta quota parte anni vixerit fructuarius. hoc dicit. C. Mo. r. quod cōtra/ cionem licet glo. dubitet in pluribus locis.

S usufructuarius. Dn? rea le cūstas/ tur ab eo qui vult rem dimittere. secus in onere personalit. b. d. cum. l. sequenti.

I dominus. Mo. pro canonis an possit concedi prima vacans licet con/ tra bonos mores fiat.

De usufru. accrescendo. Rubrica. Quoties. Inter iunctos est locus iuris accrescendi non inter totaliter disinctos. hoc dicit. quod no.

Deniq. C. iunctio realis in/ ducit ius accrescendi. hoc dicit Bar.

Ius accrescendi quod habeat locum in usufru/ tu constituto inter viuos. Interdum. C. omni iunctio realis inducit ius accrescendi in usufructu r. proprietate. Item durat in usufructu etiam postquam acquiritur. hoc dicit. quod secundum not. r. quia videt quod in usufructu constituto inter viuos habet locum ius accrescendi.

S i duobus. Qui vocantur ad usufructu/ cum non ex verbis testas/ totis ius accrescendi non habet. hoc dicit. quod no. quia est vna de regulis iuris accrescendi. hoc dicit.

not. r. adde Bal. in l. cū affirmes. C. de libe. ce. r. p/ Bal. hic in l. equissimum. in. j. n. r. t. i. f. o. casu qualiter fieri debeat contractus pacis vide no. Bar. in l. de die. circa finē fm. S. qui satis. ce. gan. r. videno. per Spe. r. Jo. an. de prepa. in. in. j. n. quid sit am est cōcluz sum r. c. et ad id quod hic dicitur adde glo. in aut. de mada. fm. S. deinde. cl. j. r. bal. in. l. i. S. q. es. de offi. p/tec. v. b. r. adde qd do. Anto. c. f. de munit. ner. pe. in glo. si. in glo. si. in post glo. qd iudex regulariter non potest cogere partes ad concordiam: fallit in papa r. principe quando vellent cogere in materia in qua habent administrationem liberam. c. cum inter. de electio. facit quod not. in. c. cum p/ idem. de pace. in alia autem materia non possunt nisi causa legitima subsistente. dicitur autem causa legitima sub esse. vt etiam inferior possit si partes diu litigas sent per id quod haberetur in tex. not. in. c. placuit. lxxij. distinctio. quod est iungula. notā. an autem iudex habeat suadere concordiam subdit quod sic a principio: sed postquam liquet quod de causā non debet suadere nisi forte videret quod lra possit multum protelari per appellationes: nam possit tunc suadere actori quod vellet concordare potius quam diu sic litigare r. similiter potest rit per suadere reo de quo etiam in Specu. de prepa. tud. r. hoc voluit dominus Antonius r. post est dominus Joannes. in dicto capitulo primo. Sed mibi videtur quod glo. hic idem dicit allegando predicta iura r. plura. r. probat illud. c. placuit qd etiam iudex ecclesiasticus non potest laicum cogere ad ducam concordiam quod summe not. r. bal. no. l. ex stipulatione. C. de sententia. adde an iudex possit partes cogere ad pacem. Abb. cōsilio. c. viij. secundo lib.

De iunctis. vide glo. r. Barto. in l. diuor. lo: circa principium. solu. r. quod not. Bald. in l. iug/ bemus. in. ij. columna. C. de sacrosanctis ecclesiis r. per no. per eundem in. l. si pater. de usufru. C. r. in l. ij. in princip. de fruct. r. ad glo. nota. hic vide Archidiacono. idem tenentem in. c. ista/ tutum. S. a. llesorem. de rescripte. in. vi. per Joam. mo. in capitulo secundo. de rebus ecclesiis. r. capitulo fina. de pec. cle. r. vide glo. in l. i. C. de an/ no. citu. lib. xi. vide in. c. j. S. is vero. in titu. hic finit/ tur lex contra.

Interdū. vide Bart. in l. si mibi r. Titio. de ver bo. obliga.

S i quis Titio. de huius. l. intellectu. vide oino r. Et ij

Interdum usufructu constituto inter viuos habet locum ius accrescendi.

De servitutibus.

Rubrica.

Dictum est. S. de servitutibus perfonalibus sequitur videre de realibus. Sed opp. q. servitus no potest sine usu constitui. l. i. s. de usufructu. Vultus titulus q. distinguit quatuor genera servitutum. vt videbitis per ordinem. l. i. s.

- 1 Deus fecit homines vt domina retur omnibus alijs rebus.
- 2 Servitus realis quid sit.
- 3 Servitus quo iure fit inducta.

Servitutes.

Servitutum alie psonales alie reales. h. d. Cop. na de servitutibus psonalibus loquitur. de sta. ho. et de hie q. sunt fut vel sit. sur. non liber presens. Vultus timore gl. fol. uens dicit qd hoc distinctio non est pfecta. ideo debet distinguere. qz servitutu alie mere psonales q. debent a psona psona vt in ti. de sta. homi. Alie mere reales q. debent a re rei. vt in hoc tit. Alie q. debent a re per sone. vt usus r usufructus. de qbus loquitur pcedens liber. vnde no est mere psonalis. Alie q. debentura psona rei. vt. l. titio. s. titio. s. de cond. di. de moftra. r. l. meua. de ma. te.

Assumo prima ostendo qd ti. de sta. ho. no loquitur proprie de servitutu. na servitus proprie no potest esse nisi sine duo. s. ille q. dominat et ille qui servit. vt. l. i. s. comuna pcedi. s. infra ego reperio qd est seruitus sine dno. vt. l. qd seruu. s. de slip. ser. ergo no est pprie servitus.

Ad hunc naturam de fecit potes vt dicitur oibus alijs rebus. vt. l. i. pecudum. s. de usufr. r. l. iustissime. de edil. edit. oes ergo alie res naturaliter servit hoi. s. ergo aliquo modo efficit q. homo ercat de nullo mero homi dnancti r. trahat in numero reru servitutu merito dicit servus. hoc est de genere servitutu. r. si in nullius bonis esset ita posset occupari sicut quibet alia res. vt. d. l. qd seruu. C. de no. ad secunda. s. ad servitutes mere reales de quibus loquitur iste tex. r. iste res in quibus est hec servitus oes sunt de illo genere reru q. homini serviant et subijciuntur. r. in inter se vna alteri dicit dominari. Et ideo non potest esse pcedi servitus sine padio domi nate. vt. l. i. s. comuna pcedi. C. de no. ergo quid est servitus ista dicitur

functione no reperio. possumus est probabiliter sic diffinire. servitus est ius quoddam padio inherens ipsius utilitatem respiciens r. alterius libertatem seu ius diminuens. ita potest diffiniri. Dicit quod est ius. istud probatur iustit. de re. cor. r. in cor. r. qd. de re. d. l. i. in fi. r. i. s. i. s. i. s. in pntibus similibus. Sequitur padio coherens: probatur. s. de nego. gest. l. qui in aliena. s. fi. Quod dicit coherens. dicit vt significare quod est quedam qualitas pcedi non inherens ipsi padio principaliter sed accessorie. vt. j. co. l. servitutes. de ver. signi. l. qd aliud. Item ideo dicit padio coherens: vt per hoc venotarem servitute inesse padio dominati actue. vt. l. arbor. s. fina. s. commut. diut. sed huc ob. j. cod. l. i. s. que videtur velle inesse padio servitute. R. i. ipi padio inest passivie et privativie. Ius enim etus dicit inest: sed magis deesse. si cui enim offenderetur oculus non proprie dicitur quod et inest ceitas sed proprie et deest lumen. Item huc ob. quod alibi dicitur q. servitutes non sunt in bonis nec extra bona. ergo non inest padio dominatis. vt. l. i. s. de usufr. leg. fol. vt ibi per glo. et. l. rem in bonis. de acquir. re. do. non est enim in bonis nec extra per se r. principaliter sed accessorie: ficut qualitas inest subiecto. bene est in bonis hoc est in padio dominante. Sequitur ipsius utilitatem respiciens. hoc ideo dicit quia nisi utilitatem pcedi contineret non posset constitui servitus. vt. l. i. s. edes. j. tit. s. r. titu. i. l. et attlicinus. Sequitur r. libertatem seu ius alterius diminuens. Istud probatur in. l. i. s. pulatio. s. s. sed si forte. s. de ver. obli. Et quod dicit alterius ideo dicit q. non potest esse pcedium servituti sine padio dominante: vt. l. i. s. comuna pcedi. Item quod dicit alterius intelligo. s. domi ni: vt. l. i. s. quemad. ser. am. Item intelligo alterius in totum vel in partem quandoq. vt videbitis in. l. i. pro parte. j. co. C. de no. quo r. iure iung. Inducit iste servitutes. Respondeo de iure gentiu. istud probatur iustit. de servit. in fine. Distinctiones autem istarum servitutum realium videbitis per iurisco. consultum. Quia alie vbanorum alie rustico rum r. quaelibet habet distinctiones per se. Est et certia species eius: quia quedam est servitus que deditur a re persone vt usus r. usufructus et de istis vidistis in pcedentibus titulis. C. de no. ad quartum genus scilicet quando deditur a persona rei quod de iure s. no. non est reperitum: nisi in libertate vt possit cogi ad morandum in certo loco: vt. l. titio. s. titio. de conditio. et demon. r. l. meua. de manu. testamen. De iure. C. reperit in agricolis et censitis qui sunt ascripti glebe adeo quod a solo separari non possunt: vt. l. quemadmodum. C. de agri. et cens. libro. r. et per multos titulos. ibidem.

Annus ex dominis potest constituere rem pignori pro sua parte pro indulto.

Quis. Dicit glo. hoc est verum nisi alij consentiant ante vel post. vt. l. p. fundu. j. tit. ij. C. de no. r. d. em. in. R. q. servitus constituit ad vilitate pcedi

Quis. Dicit glo. hoc est verum nisi alij consentiant ante vel post. vt. l. p. fundu. j. tit. ij. C. de no. r. d. em. in. R. q. servitus constituit ad vilitate pcedi

predij dominantis r. inuentionem predij servituti modo vna pars pro indulto no potest vtilitatem recipere. non enim posses deducere aquam ad fundum comunem pro certa parte pro indulto neq. vni cum per fundum alienum pro indulto. ideo no potest ab vno constitui. i. e. l. ad certia. r. ex hoc r. an pareat q. vnus ex dominis potest constitui pignori r. pro parte sua p. indulto: vt. C. si cois res pig. da. fit. l. j. q. illud fit ad securitate debiti q. securitas potest dari p. indulto. non autem potest dari vtilitas seu servitus fundo meo p. certa parte p. indulto vt hie. r. circa hoc vide. l. stipulationes non vidant. in pntibus quatuor. p. r. i. s. j. de ver. obli.

Servitutes pcedi. Servitutes possunt imponi solo r. sup. ficet. Del. sic. Servitutes possunt diminui soli vtilitate r. sup. ficet. h. d. Reuo co in dubiis intellectum iure qd exponit. l. alie rustice alie vbane. qd gl. no placet: q. ista distinctione vidistis. s. e. l. j. Alij exponit aliter. vt dicit glo. r. ego dixi in sumario. Sed tunc op. pmo sic. servitus servituti esse no potest. vt. l. de usufr. leg. ergo in sup. ficet no poterit imponi servituti. gl. r. h. d. mirabilis no est veru q. sup. per ficet a sit servituti? imo est vtilitatis dno. tene meti ista gl. C. extra gl. op. servituti? no potest pcedi p. parte. vt. s. e. l. p. r. ergo no potest pcedi in sup. ficet. r. q. est pars domi. vt. l. i. s. de rei. vt. r. h. d. no potest pcedi p. parte imo in solido. q. quibet est dno. info lida illius domus. vnus iure directo alius iure vtilitatis dno. qd apparet q. sup. ficet p. se no potest pcedi. vt. l. obligatio non fere. s. placet. j. de actio. et obli. C. opp. hie inuini q. servitutes sunt in solo vel sup. per ficet servitute. contra imo servitutes sunt in padio dominante: vt. l. arbor. in fi. s. comuna pcedi. r. d. xi. s. l. s. Sol. in padio serviente inest passivie. in padio dominante actue quod no. bene.

- 1 Servitus non potest constitui sub conditione extinctiva sed inchoativa sic.
- 2 Dicitio donec dum vel quando an faciant conditio nem vel modum.
- 3 Servitus quare non possit constitui sub conditio ne r. ad diem. r. modis or quibus in hac lege.
- 4 Usufructus potest constitui sub conditio ne r. ad diem. et in. 6.
- 5 Tempus quare non sit modus tollende vel inducende obligatio nis.
- 6 Ratio quare dno. possit traheri ad tepus.
- 7 Ratio quare usufructus potest constitui sub conditio ne r. ex tempore.

Servitutes. Servitus non potest constitui ex tpe ipso iure s. op. exceptionis. h. d. Et est illa. l. multa difficilis r. subtilis r. ista est vna lec. Legitur in gl. super vero placita. ibi posset etia r. alio modo per quosda doc. legit tertio mo. Examinemus pmo ista. r. op. de pmo r. s. ad scdm r. sum. Sol. pmo loquitur ipso iure: scdm r. sum loquitur de cetero q. d. r. uar. vt. l. placuit. C. de iudi. C. secundo op. de. l. i. s. j. r. s. de usufr. Solu. aliud in servitutibus perfonalibus que possunt constitui ad

tempus r. ex tempore sibi. aliud in realibus vt hie. C. r. h. d. hoc sicutum. r. q. sic et? r. o. dca. j. C. s. p. declaratio ne litere qro quid est hoc dicitur q. no potest servitus constitui ex tpe gl. intelligit hoc est vt valeat post tps ad id qd sequitur neq. ad tps. hoc est vt valeat ad certu tps. r. non vltra. Item ponit gl. vna ex p. l. i. ego pcedi si tibi servituti vt alterius dieb. vel horis vt oris. Ita servituti? no finit l. y. finit vt vus. C. de ad istud ex p. l. m. op. de. l. s. pntis. j. de aqua plu. arc. Sol. ibi fuerit pcedi servitutes dicitur tpsibus hie vno. C. tres ad id op. de. l. labeo. j. tit. ij. Sol. intelligit ge illa fm ista. C. venio ad illd qd ter. dicit neq. sub conditio neq. ad certa conditio ne r. qro ex p. l. h. o. ponit opt. dicit qd sub conditio ne constitui si constituit servitute pure hoc acto qd ita demu possis pcedi re r. vt inanis ex assa venerit. istud exempli non placet q. ter. dicit q. non potest constitui sub conditio ne. exempli istud ponit q. conditio nisi adiecta vst vt pceditio nisi ipi constituitio. vnde alij dicunt qd est constituta sub conditio ne si nautis ex assa venerit sed ante conditio nis eue rum tradidit. r. sic statim incipit: vt. l. sub conditio ne. de solu. r. l. sed hoc nec. j. de iure do. Erte nec hoc pla cet. q. fm hoc conditio fuit adiecta promissioni no traditioni. Ter. aut dicit q. no potest adici ipso constituto ni. p. constituto ne ego intelligo pmissio ne r. traditionem vel quass. sicut dicitur in. l. i. s. de are. s. de usufr. r. j. e. l. pe. Vnde alij ponit ex p. l. q. no potest constitui sub hac conditio ne si volvero. sic nec alia obligatio sic constitui potest. vt. l. sub hac. j. de act. r. obli. Istud etia no placet. primo qz hec. l. vult facere differetia inter conditio ne servituti r. alios act. p. hoc nulla differetia fieret. Prater ea istud est ex p. l. qd hie ponit iurisco. consultus qm servitus constitui ad certa conditio ne no qm constituit sub conditio ne. Et ideo glo. r. tua dicit servituti? no potest constitui sub conditio ne. s. extinctiva: s. hie potest constitui sub conditio ne inchoativa seu inductiva: sicut r. dno. r. probat in. l. i. q. absent. s. i. q. s. j. de ar. q. pos. Vnde si constituit tibi servituti hoc acto qd extinguit si nautis ex assa venerit no valet ipso iure. Sed si constituit tibi servituti si nautis ex assa venerit istud bene potest fieri. Ita intelligit q. hie dicitur neq. sub co

Ad sup. ficet. et ter. glo. et ibi Bart. in. d. l. j. s. fi. de sup. fi. r. in iust. de acti. s. eque.

A C. lulliter intelligi. Item in verbis testamenti. l. cum antiquitas. 7 ibi Bal. C. de usufruc. facit ista lex ad id qd dicit Bal. in rubri. C. si cer. pe. in fin. quod si dico cedo tibi actionem ex vendito specialis lem qd interpretatur. i. iudicalem qd specialis no reperit de inter preta rione in cor tractibus vide in l. in l. si tibi per cunia. 2 qd ibi dicit cer. petra.

B C. Tertio not. adde bo. rex. in S. tractari ff. ad terr. nul. And. Bar.

C C. Mo. pos sit mutare nota qd licet ille cui debet ser vitus illa mutare no possit tas men domi nus predij feruientis hoc faces se potest sine in com modo pre dij domi nio op mutare v bama. vt plene not. Bar. post glo. in l. i. s. fin. de oper. noui nuntia. vel agi possit confessio ria. fallit i casu isto vt no. 2. y. do. in l. i. s. finali. in fine.

D C. Seruitus retinetur. Adde Bar. in l. stipulatio nes no diuidatur. in. iij. 2. iij. op. de verbo. obli.

uitus. glo. no sol. ibi solua. C. opp. s. de vfu 2 ha. l. otius. s. l. sol. alitid in seruitute vsum. que respicit como diratem persone. si tamen como diras per sone variatur. ideo vsum potest variari. C. opp. j. de re. l. i. s. p. e. fol. glo. optime. 7 quam tene men ti. licet ille cui debetur seruitus non possit mutare vnam tamen vsum predij seruitutis potest petere quod mutetur sine incommo do predij dominantis. vt in contrario.

Seruitus no potest acquiri pro parte 2 actus no perfectus videtur si deicitur ad casum a quo no potuit inchoari. hoc dicit. C. oppo. s. e. l. vt. in. s. j. vbi alienatio partis no extinguit feruientem. Sol. ibi actus erat perfectus 2 consummatus. qd seruitus erat tam constituta. Vt vero non erat actus perfectus. qd seruitus erat. pmissa tantu no constituta. ita sentit glo. hic 2 Dy. in. c. acta legitime. extra de reg. iur. lib. v. 2. l. si sub vna. s. j. de ver. obli. Sed tunc oppo. si dicitis via constituta. ergo via p parte extinguit redimendo parte predij feruientis vel dominantis. c. res ppta nemini feruati. vt. l. i. j. que admo. ser. amitt. Ad est 5 banc. l. in fi. glo. dicit faoz qd via potest amitti seu adimi tacite. Hoc no puto verum quia seruitus nullo modo potest diuidi cum sit indiuidua. vt. l. i. s. j. de usufruc. ad. l. fal. Dic ergo qd tota feru tus retinetur rone partis. Et sic dicit res que est ppta no potest feruire. Rn. res qd e ppta p solidu no pot feruire. Sed res in qua quia habet parte pro indiuidu tota potest feruire. 2 p toto retinetur feruitus. lz constitui no possit. vt. d. s. h. predij. 2 sic illud qd ibi dicit p parte retinetur feruitus. hoc est occa sione partis qd est alterius retinetur feruitus tota. aliud enim est dicere pro parte retinetur feruitus qd significat totam seruitutem durare aliud est dicere pro parte seruitutis et hoc nec hic nec ibi re peritur.

Non dubito. Fundo ciuitate non potest acquiri feruitus. h. d.

Seruitus angustis. In seruitute s. i. b. reus valet vt valere potest. h. d. mater iam istam plyn ponit in. l. no codicillum. C. de test. ego postu. vt. in. l. i. s. h. quis ita. qd vt. obli.

Seruitutes non censeantur per se sed accedunt rei corporali.

Pro seruitute etia no habere cam cotinua qd quia possidentur dantur iudicia possessoria.

Seruitus que non habet cam cotinua lz non acquiratur tempore: tamen sufficit si allego titulum que probo ex vncupatione longi temporis.

Ad prescriptione feruitutis sufficit bona fides. Ratio quare in prescriptione rerum corporalium requiritur titulus 2 bona fides. 2 in prescriptione incorporealiu.

Incorporeallium sufficit bona fides.

In prescribenda seruitute requiritur scientia dñi fundi contra quem prescribitur.

Ratio quare in prescriptione reru no requiritur scientia domini contra quem prescribitur sicut in prescriptione seruitutis.

Seruitutes. Incorporealia que non habent causas continuatas non vncupantur. h. d. d. Et sic incorporealia non habent causas cotinuas no possunt prescribi. h. d. 2 subtilis est. C. Mo. qd seruitutes sunt incorporeales. C. Mo. j. qd seruitutes non censeantur per se sed accedunt rei corporali. 2 sic est quida qualitas: vt dicit. s. eo. l. i. j.

C Mo. qd nihil impeditur incorporealia accedere rei corporali. C. Mo. etia quod incorporealia non prescribuntur: hoc in prima parte. Pro vniu declaratio quero? unde veniat ista consequentia incorporealis est ergo non prescribitur. Respon. incorporealia non possidentur. vt. l. Seruus. s. incorporeales. j. de acquir. re. do. Sed sine possessione non procedit prescriptio. vt. l. sine possessione. j. de vfu ca. ergo bene sequit quod incorporealia non prescribuntur. Sed cotra imo incorporealia possidentur. vt l. regulariter. s. de peti. here. j. communia predio. l. ij. Respon. non possidentur proprie sed quasi possidentur. C. oppo. 2 videtur quod seruitus prescribitur. vt. l. si aliena. s. j. de vfu ca. Sol. Seruitus non prescribitur sed prescribitur res cum ois bus qualitatibus suis. 2 sic seruitus qua habebat. C. Vento ad scdm parte ibi vt ideo et. s. de hic qd seruitus no habet causam cotinua: cotra qd secum dum hoc non darentur iudicia possessoria. qd est contra totum ti. de tit. actus p. vna. Respon. 2 dicitur qd qd quasi possidentur propter quod dantur posse iudicia iudicia: vt in contrariis no aut conuenit: vt hic fm glo. 2 bene. C. oppo. C. eo. l. ij. Dicitur timore glo. distinguit hic plene vt habes in ea. et eodem modo distinguit in. l. j. in fine de aqua plu. arc. vbi ego examinatur plene dicit vt ibi. 2 doct. in d. l. h. C. eo. Dicitur hic in fin. 2 idem in predijs vrbani. quero de quibus predijs vrbani intelligitur. Respon. debes scire qd edificia seu predia vrbani non loco sed genere distinguuntur: vt. j. de verb. signi. l. vrbana familia. 2 l. vrbana predia. 2 l. fundum. Ad id quod quedam sunt edificia habitantia gratia. 2 illa dicuntur vrbana. 2 de his loquitur hic. quedam sunt que no sunt habitata gratia. de quibus loquitur l. eo iure. s. stabula. j. in qui. can. pign. tact. cotra. 2 illa dicuntur rustica. 2 de his no loquitur iste finis. C. Vt hic vncupantur. cotra imo prescribuntur iudicio. 2 vel. xx. anno. vt tempore cui? no extat memoria quare male. Solu. olim nomen vncupationis erat cotinua de vncupatione. 2 prescribitur pater in distinctione. j. de vfuca. l. iij. 2 l. cum qui edes sed per sustinam est attributum vncupatio rei bus mobilibus prescriptio rebus immobilibus: vt C. de vfuca. tra. l. i. j. C. ultimo glo. 2 hic in fin. de vnuum qd licet seruitus no habeat cam. cotinua qd sic no possit acquiri tpe. 2 si h. ego allego titulu que ego. pbo ex vncupatione longi tps sufficit. 3 de no. gl. in l. j. in fi. de aqua plu. arcen. Doctore dicit

C Mo. vncupantur. Et an in constitutione seruitutis videat constituta obligatio persone. vide qd no. Bal. in l. iij. in prin. C. eo.

C Mihil impedit. qualiter autem quis prescribat vnum fructum illu acquirendo. vide. l. si in fi. C. de prescri. l. d. 2 Bal. in l. ad cor ruptio. ad fin. j. de vfu. Pro intel lectu. l. cu de in rem verso. ff. de vfu. C. Allego titulu lz cer solo te pore nen prescribatur feruit? dit continua. tñ est causa qd alle get titulu? qd psumet postea ex logitudine tps quod no. adde qd no. in l. ca de in re verso. 2 in l. j. in fi. de aqua plu. arc. 2 qd habet in s. eque. in sit. de ac. Nota in. Bal. no. i. l. i. q. s. de re. dicit. qd prescri ptio ista rñ videtur posse iudici tpe ne cessitate. arg. l. fin. C. e. adde abh. con. h. v. j. lib.

C Mo. vncupantur. Et an in constitutione seruitutis videat constituta obligatio persone. vide qd no. Bal. in l. iij. in prin. C. eo.

C Mihil impedit. qualiter autem quis prescribat vnum fructum illu acquirendo. vide. l. si in fi. C. de prescri. l. d. 2 Bal. in l. ad cor ruptio. ad fin. j. de vfu. Pro intel lectu. l. cu de in rem verso. ff. de vfu. C. Allego titulu lz cer solo te pore nen prescribatur feruit? dit continua. tñ est causa qd alle get titulu? qd psumet postea ex logitudine tps quod no. adde qd no. in l. ca de in re verso. 2 in l. j. in fi. de aqua plu. arc. 2 qd habet in s. eque. in sit. de ac. Nota in. Bal. no. i. l. i. q. s. de re. dicit. qd prescri ptio ista rñ videtur posse iudici tpe ne cessitate. arg. l. fin. C. e. adde abh. con. h. v. j. lib.

C Mo. vncupantur. Et an in constitutione seruitutis videat constituta obligatio persone. vide qd no. Bal. in l. iij. in prin. C. eo.

C Mihil impedit. qualiter autem quis prescribat vnum fructum illu acquirendo. vide. l. si in fi. C. de prescri. l. d. 2 Bal. in l. ad cor ruptio. ad fin. j. de vfu. Pro intel lectu. l. cu de in rem verso. ff. de vfu. C. Allego titulu lz cer solo te pore nen prescribatur feruit? dit continua. tñ est causa qd alle get titulu? qd psumet postea ex logitudine tps quod no. adde qd no. in l. ca de in re verso. 2 in l. j. in fi. de aqua plu. arc. 2 qd habet in s. eque. in sit. de ac. Nota in. Bal. no. i. l. i. q. s. de re. dicit. qd prescri ptio ista rñ videtur posse iudici tpe ne cessitate. arg. l. fin. C. e. adde abh. con. h. v. j. lib.

est sciente et patiente aduersario.

Seruitus.

Seruitus ad sepulchrum est priuati iuris. et de ea potest disponi ut de seruitute priuati. h. v. C. Op. seruitus predialis non potest constitui nisi inter dominos prediorum. vt. l. i. c. dia. predi. Solu. dicitur gl. licet sepulchrum in nullius bonis sit nullus sepelendi est priuati. Et ideo ille qui habet studium potest de seruitute disponere. istud placet mihi satis. sed de vno dubito. ista seruitus accedit ipsi predio: vt. l. i. pri. no iure predij. cu ergo sepulchrum sit nullius ergo seruitus que est qualitas eius est nullius. Rñ. et dico quod possibile est si res alterius sit qualitas vt hic sicut videtur in superficie saltem vbi l. iter.

Publico. Locus medij impletus plenus comodu ex vno loco perueniri ad alium impedit seruitutem constituit. h. v.

Hories. Non potest imponi seruitus de eo quod fundi vtilitatem non respicit. h. v. C. Op. de. l. ei fundo. j. eo. Sol. ibi non interest. sed interesse poterat. hoc dicit.

Seruitutem. Quod dicitur seruitus cogitur pati ad agere. h. v. Istam materiam vtrū ille qui dicitur tenere aliquid agere tangam in. l. sicut. j. j. et ij. si seruit. ven.

Qui. Creditore et emphyteote copetitur vtilis actio per seruitutem. h. v. C. Op. s. v. v. fru. pe. l. vii. fru. j. vtrū. Solu. dicitur gl. aliud in fructuario quod in credito re. Rñ. quod seruitus seruitutis esse non potest. Vel dicitur gl. rō quod creditor potest vdicare re seu fundum vt hic. ergo et seruitus quod est et accessio. Fructus vtrū aut non potest vdicare nisi ius suum. s. suff. seu ius esse sibi vdicari fructus: vt. l. vii. fru. si v. fru. pe. qui iuri non accedit seruitus: vt. l. i. de v. fru. leg.

Itineris. Seruitutes sunt indidue et trāsferuntur in heredes in solū dum actus et passus. h. v. C. Quales seruitutes dicantur indidue: dicitur plene in. l. stipulationes non diuiditur. j. de ver. ob. qualiter trāsferuntur in heredes in solidum dicitur plene in. l. i. h. et bis. j. de verbo. obli.

Si legatur heredis an do-

minum trāsferat. recta via in legatarium. remissio. Seruitus cōfusa aditione debet fundant. quod fundus recta via transit in legatarium: vt. l. a. rito. j. de fur. fol. glo. duobus modis. primo quod fundus fuit legatus sub conditione. et ista bona vel quia fuit legatus fundus heredis. et pure. C. Mo. ista secundam sol. q. tenet. j. q. si restator legat rem heredis non transit omnium in legatarium recta via. Et strarū no. in. l. i. j. c. dia. de leg. habetis plures alias glo. conu. dixi plene in. l. si heredis seruus. als. si legatus seruus. j. de lega. j. C. Op. de. l. cum filius. s. dominus. j. de leg. j. sol. aliud in usufr. et aliud in ceteris seruitutibus.

3 fundo. Potest imponi seruitus sed sperat interesse in futurum. h. v. C. Op. de. l. quoties. s. eo. fol. vt. ibi.

Patentia in corporalibus habetur pro traditione.

Hories. Qui debet seruitutem pro traditione habet. h. v. C. Mo. et patientia habetur pro traditione. et ex hoc apparet quod non potest esse in possessione alius cuius iuris incoipalis nisi aduersario sciente et patiente quous ipsa patientia aduersarii est quasi possessio. et ex hoc apparet quod licet res corporales possunt prescribi aduersario ignorante: vt. l. si. in. fi. c. de prescrip. lon. temp. tamen res incoipales non vt. l. i. j. c. eo. vnde semper his memorare articulum quod ille est vtilis eo iure aduersario sciente et patiente. Querit glo. que sunt ista interdicta possessoria. dicit vt in glo.

Intercedat. Dicit idem quod publico. s. eo. re. Actio pro seruitute debet intentari contra dominum proprietatis non contra usufructuarium. h. v.

Rbanorum. Dicit iuriscōm seruitutes vrbanozum prediorum. C. Op. quod istud ius alius tollendi est liberum non seruitus. nam solum est liberum vsq. ad celum: vt. s. it. j. l. fina. et. c. eo. l. alius. fo. gl. ponit multa. rāmen in. fi. l. vi. vel tercio. tangit veritatem. declara. sic. seruitus alius tollendi sine dubio est seruitus. si. que debetur ab illa domo quod dicitur tolli alteri domui. forte est interest eius quod alii tollat. ppter vniuers. vel ppter aspectum ne forte transeantes per visum possint aspiciere. si forte via erat alta: domus erat de op. etia. vel

forte interest vt eleuetur altius vt habeat lumen ex reuerberatione potius quod per directum: vt. l. si arborē. s. interdictū. j. eo. modo de iustitido non aduertendo. glo. ponit exemplum clarum. h. v. Hic ponit differentiam inter seruitutē luminum et luminum officia. Querit dicitur seruitus inter has seruitutes. Hic dicit quod seruitus ne luminibus officiat habet in se plus: quod non potest altius eleuare. si seruitus luminū hz se in minus vt lumē quocūq. modo ad nos veniat. qdā alij dicit totū e conuerso vt plus sit promitte re seruitutē luminū. nā qd hoc promittit nō solum potest altius eleuare. sed opus est quod illud quod est factū destruat vt nobis lumē sit. sed in seruitutibus ne luminibus officiat. sufficit quod altius non eleuet hoc vult dicere hec glo. cōmuniter tamen seruat opti. glo. re.

forte interest vt eleuetur altius vt habeat lumen ex reuerberatione potius quod per directum: vt. l. si arborē. s. interdictū. j. eo. modo de iustitido non aduertendo. glo. ponit exemplum clarum. h. v.

Minimū. Hic ponit differentiam inter seruitutē luminum et luminum officia. Querit dicitur seruitus inter has seruitutes. Hic dicit quod seruitus ne luminibus officiat habet in se plus: quod non potest altius eleuare. si seruitus luminū hz se in minus vt lumē quocūq. modo ad nos veniat. qdā alij dicit totū e conuerso vt plus sit promitte re seruitutē luminū. nā qd hoc promittit nō solum potest altius eleuare. sed opus est quod illud quod est factū destruat vt nobis lumē sit. sed in seruitutibus ne luminibus officiat. sufficit quod altius non eleuet hoc vult dicere hec glo. cōmuniter tamen seruat opti. glo. re.

Munitum. Quod non cōsentit videtur dicere. h. v. C. Mo. quod non cōsentit dissentit. de hoc in. l. filli. s. inuitus. de procur. Querit quid est hoc dicitur. nō ad factū sed ad ius. et gl. exponit tu dic alter quod vobis inuitis nobis. nō referunt ad factū hoc est quod redra contradictione facti hz ad ius seruitutis hoc est vrbana. p̄dio. sufficit quod ius seruitutis sit cōtrariū illi operi quod fit. ipsum eius ius contradicere videtur. h. v.

Bona fides prescribitur licet non requiratur in prescripione libertatis seruitutū rusticorū p̄dioz rum qui requiritur in seruitutibus vrbanoz.

Ec autem. Libertas seruitutis vrbane nō prescribitur sed requiritur factū prescribentis. s. quod domus altius eleuet vel foramina obturent. h. v.

Colligat. Quod licet in prescripione libertatis seruitutū rusticarū p̄dioz nō requiratur bona fides prescribentis. s. h. v. i. de v. fru. cū in seruitutibus vrbanoz prescripione requiritur. ita dicit gl. i. l. si. j. que ad. ser. am. et doc. C. eo. l. i. j. Ratio quod in hac prescripione requiritur factū prescribentis. ideo debet bona fide fieri in illa nullā factū prescribentis requiritur sed sufficit sola negligētia non vrbanoz. et hoc ego dico quod decretalis quod dicit quod possessor malefidei nō prescribit non habet locū in prescripione. xxx. an. quod currit cōtra actionē. illa est prescripione currit ex negligētia non petētis absq. alio quod factū prescribentis. Decretalis enim illa loquitur quod factū prescribentis requiritur. dicit enim possessor malefidei. Mo. quod dicit possessor. et sic factum prescribentis requiritur. Querit gl. quod est ratio differentie inter seruitutes rusticas et vrbanas. Glo. ponit et vide. Dicit enim glo. quod in vrbanoz seruitutibus vrbane sumpus requiritur et precedit: quod in rusticis fecus. et ideo difficilius contra primā prescribit. Dec. gl. est additio noua que incipit ratio

diuersitatis re. Ita rō gl. nō videtur vera. quod etiam in vrbanoz seruitutibus rusticis requiritur vrbane sumpus. vt. l. si iter. s. it. j. et spalter i seruitute aequiductus. vnde alij dicunt vt Dodo. quod in seruitutibus vrbanoz est hoc plus quod habent? post. cōtinuā aio et corpore. et ideo difficilius prescribit. ar. s. eo. l. seruitutes. in. prin. fecus in seruitutibus rusticis nec hoc placet. quod nulla seruitus quasi possidet aio. si enim hoc esset verum oia quasi possessio seruitutis haberet eam cōtinuā. cū ius cōtrariū vidistis i. l. seruitutes. s. it. j. et videbitis in. l. foraminē. j. eo. vnde Adar. si. dicebat hoc ideo quod seruitutes vrbane sunt nobiliores. interest magis reipublice quod seruitur: ideo difficilius prescribunt: cetera ratio nō est multū vrbanoz: hz meliorē adhuc nō videtur. Querit gl. quid si sunt plura foramina. et quedam obturantur: et quedam nō videntur in glo. quam vide et no.

Ad autē. Licet altius extollat nō prescribit libertas cōtra seruitutem alius non tollendū: hoc dicit C. Op. de. l. edificia. j. c. sol. hic loquitur quod seruitus erat altius non tollendū: quo casu ponendo arborē nil sit contra illam seruitutem: ibi fuit constituta seruitus ne prosperectui officiatur quo casu sit contra talem seruitutem.

Arietem. Anus ex focis nō potest cōmune parietē destruere cā reficiendū. h. v. Danc materia parietis. j. de dam. inf. l. in parietis. et. l. nam si non sit idoneus.

Am eo. Potest quis obcurare domū vicini si seruitus constituta nō fuerit. hoc dicit. C. Mo. opp. duobus modis. dicit vt in ea.

Veres an debeat legatario do-

Infans. Prio ponit quatuor. q. scdo rōndet ad primā: tertio respōditur ex dicit ad extraneā qdōne. quarto ratiocinat circa p̄sentē materiā er quo colligit sol. q. rē qdōne. qnto rōndet ad cōtra ad primā rōndet et declarat. scda ibi. marcell? rōndet. tertia vbi idē dicit

a C. Quoties. et facte ad no. per Bal. in. l. fi. in. fi. C. de pact. in ter. emp. et vend. b C. Papij nianus. vt de eo. 30. in. l. h. m. d. s. si edes. de leg. j. c C. Mo. ista nor. modū articulan? di vt quis aduersa? rto sciente vsus est seruitute. vs Bar. s. e. l. seruitus ces ad fin. And. bar. d C. Si inter cedat. ex isto rectu no. p. bal. qd nō est y nullum facere possunt in los co. publis co. debet em esse l. herys? ad celi. And. barba. d C. Si inter cedat. vide Bar. et qd sibi dicitur aqua plu. arc. l. apd trebatuz. s. j. per. d. in. l. j. s. fi. de ope. no. c C. Sol. gl. et hic not. aliquas eē seruitutes sinominat eas. alleg. Bal. in ru bis. de vfu nit gl. in. l. j. j. citu. j.

a Hec autem. vide quod no. bal. et ang. l. ij. ad. fi. C. de p̄scr. scrip. xxx. anno. b Andreas Pomate. c Distinctione. Et de Alexā. p̄. xxxvj. in. l. ij. co. l. ij. v. Fel. c. illud. in. ij. colū. de p̄sum. als de p̄scrip. Andreas Pomate. c C. l. eo. ad istum iter. ultra Pan. d. ca. hic vbi de po. tracta. seruit. vrb. p̄dio. i. tit. de sol. An. cha. cō. s. vbi limitat de ces modis istū rex. et vbi Alex. p̄. xxxvj. incipit. ope. postume considera. tis. in. l. iij. columna.

plus aque. Sed si tu poneretis quia pars esset cui aqua non esset...

bus accedet prioribus ut ibi sed hic potest accedat quod? ideo prioritas non inspicit.

est via. de hoc videtur per Lud. in l. ij. §. ex his. de ver. obli.

via. intelligere per quam pars fundi via possit ac si ne captione legatarij.

comuni. Si a socijs fundi dominantis emittitur fundus servitus servit? extinguuntur.

minus non extinguuntur. quia alius remanet per communicationem postea facta servitus non extinguuntur.

Judex cogit plures discordantes inter se ad eorum incommo dum ad concordiam.

timere. Multi plures dicit de loco timere si consentiant servitus effectualiter non acquiritur.

si duo. Servitus aque immittitur de intelligitur de ea que in fundo colligitur.

si duo. Quod servitus accedit iure servitus accedit.

si duo. Quod servitus accedit iure servitus accedit. h. d. de usu. ca. re. que usu communi.

tria predicta. Redemptio partium etiam pro dicto servitus non extinguuntur nisi omnes redimantur.

fundus. In concessione partis facta socio potest concedi fundum proprium servitatem facere.

am essent. Tempore divisionis potest agi vel fundus qui obvenit vni servituti fundo qui obvenit alteri.

per plarium. Qui habet servitum aqueductus non potest concedere haustum aque ex rivo suo nisi hoc per pigrit cum domino fundi servituti.

hinc ex socijs. Anus ex socijs non potest fundum commune servituti facere.

h. d. primo ponit vni dicit. scdo vnam illationem. tertio rñdet cutas argumentum contrario.

tenio ad certiam particulam et pro istius declaratione quero cum videtur quod servitus non potest remitti pro parte vtrum retineatur in totum.

si sions. Qui non videtur iusto impedimento amitti: sed et restituitur ex clausula generali.

poralium. hoc est in prescriptione contra actionem. ideo dicunt alij per hic loquitur quia est impedimentum agere impedimento facti.

in fundo. Stipulatio penalit ad personam relata non facit personam relata non facit personam relata.

acius. Interminata concessio respectu fundi dicitur concessio presumitur concessio minatis presumitur concessio per sonalis.

lumine. A sumit ne quod transitur ponte vel vado potest incipere servitus.

idem iuris est. Et ecce id est iuris vs concessio considerato eo quod nunc fit non quod fieri solet.

Advento ad certiam. Adde bar. in l. stipulationes non duntur in se. opp. de verb. obli. Andreas Domate. Lucius. Itus ter. dicit sing. Ro. singu. it. ij. col. 2. Aret. sing. lx. 2 ad in lectum butus. lvi de Jas. f. equo. insti. col. insti. de actio. Verba concess. add. Bar. in l. si sub vna. d. ver. ob. l. stipulatio. r. l. stipulatio.

Que dicantur. Sed an molendinū furnus vel na
uis dicantur rustica vel vrbana vide Bal. in l. cer
ti. in ij. col. C. locati. 2 quandoq; edes appellant
rustice: sed imp: oprie. l. cetera. S. sed 2 si quis. fm
Baro. ibi de leg. j.

Communiter: hoc sequitur 2 certe
est idem iuris secundus predicta. re
ne primam lectu. postquam in gl. que
est vera. C. No. modum sentendi v
2 facti: ad questionem quod strata
cum intrat in platea debuit esse stra
ta: de quo dixi in l. fi. de lo. 2 in pu.
2 habuit hanc questionem in (vrbā)
et Ruderti.

Comunia predio. tam vrbā. quā
rusti. Rubrica.

Edificia dic po
dicantur edificia rustica
2 vrbana. C. No.
si seruitus non potest
deberi nisi a predio.

Equa Jus haurit
di aquam ex flumine p
stella non est seruitus p
prie: sed in hoc iure quis tanquā in
seruitute defenditur. hoc dicit. Dec
lex potest intelligi de aqua tollens
da ex flumine publico. 2 ideo nō est
proprie seruitus: quia non debetur
a predio alteri. 2 per istud ego dice
bam qd si in via publica est aliqua
clausura vel locus per quem duco
aquam ad predium meum. 2 aliquis
me in illo iure impedit. posthuc age
re vult actione. arg. vbi. l. pro
hoc. j. de aqua quo. 2 est. l. j. §. ait p
tor: quo ex castello. secūdo potest
intelligi in aqua ex flumine priuato:
2 tunc non est proprie seruitus: quia
forte non erat perennis: sed dice
tur seruitus vtiliter: vt. §. titulo. ij.
l. foramen. 2 gloss. hic not. 2 banc. l.
adde ad dictum Rosred. quod ibi
recitant.

Aueri Post monu
tum non potest limitari
mensura vel numero sepe
liendum. hoc dicit.

Roptium In cō
bus est locus iuri non de
crescendi. h. d. C. oppo.
de. l. si mibi 2 Titio. j. de verbo. ob
ligatio. S. Solu. in contractibus non
est locus iuri accrescendi: vt ibi sed

iuri non decrescendi. sicve hic: nullus est attritus
tur seruitus in solidum. vbi plene in l. re cōiunct.
j. de lega. ij.

Quis duas In tradendo
potest quis fa
cere: vt predium quod traditur se
uat et quod retinetur vel conuenero.
hoc dicit.

Duas autem Diuersas res simul tra
dendo diuersis non pot
est inuicem seruas facere. h. d.
Fundus diuiditur destinatione patrisfamilias.
Domas pariete interfecto medio.

Si quis partem Tradendo partem
pro diuiso po
test vnā partem alteri seruari facere. hoc dicit.
C. No. 2 q̄ fundus diuiditur destinatione patris
familias. domus vero diuiditur pariete interfecto
in medio. pro hoc. j. de lega. primo. l. quod in res
rum. §. secundo. 2 l. si domus. in princip. eodem
titulo. 2 ibi dicit. 2. l. si stipulatus. circa princ. j. de
verbo. obligat.

Item si duo Plures tradendo simul
vel separatim efficiere
possunt q̄ vnus solus in solidum sit dñs. secus si pro
parte dñs fuerit. hoc dicit.

In venditione Si alius
dixerit re
venditam esse seruari simpliciter potest
quam vult seruitutem imponere: secus
si respectu certe persone. Item secus si hoc dicit
sit dubitans de seruitute tam constituta. hoc dicit.

In tradendis Qui vult serui
tutem excep
ere debet eam certam excepere. hoc dicit.
C. Querit glo. quid in dubio quod istos
rum erit. Respondit glo. mirabiliter quod vltima
pars est vera quod omnis seruitus potest imponi
que tamen sit congrua predio dominanti: vt. §. l.
proxima. sed huic glo. ob. j. eo. l. quicquid. sed ibi
dicam.

Predium medium quando impedit
constitutionem seruitutis.

Interpositis Domus vel predium
medium non impedit
seruitutem constitui si postea per medium acqui
ratur et si per medium desinit seruitus non extin
guitur sed interpellatur. hoc dicit. C. Querit glo.
2 verum predium medium impedit constitutionem
nez seruitutis. 2 videtur glo. distinguere inter p
dia rustica 2 vrbana. tu dicit quod in vtroq; idem
aut id quod est medium impedit commoditatem
vel vtilitatem peruenire ad predium dominans. 2
non potest seruitus constitui aut non impedit et
potest constitui: vt. l. seruitutes. §. publico. 2. l. fin.
§. de seruitur.

Si cū duas Si duob; eodē mo
modo diuersarū res
rū fiat traditio non valet seruitus alte
ri imposta secus si separatim traditur.
hoc dicit.

ut vbi in §. in p̄sentia q̄ p̄dium medium
in p̄sentia (vrbā) 2 rusti.

Sei cuius Audienda hereditas
te seruitutes consu
se additione debent restitui. h. d.

Aliquid Audiendo rei vendite
debet nominatum ser
uitutem imponere: nec valet exceptio
generalis. hoc dicit. C. oppo. §. eodem.
In tradendis. in principio. 2 quod ibi not. Solu.
ibi dicit edes seruire quod est verbum infinitum
apum comprehendere omnia tempora: vt. l. v. §.
stipulatio. j. de verbo. obligatio. hic vero dicit ser
uitus vtiq; est: retulit ergo se ad seruitutem p̄es
sentem: merito de nouo imponi non potest: vt. l. si
ita. de auro et argento legato. Predicta vera. nisi
in seruitute tigni immitrendi vel oneris ferendi in
qua licet non sit proprie seruitus donec vtrq; es
des sint eiusdem domini. tamen cum altera aliena
tur videtur agi vt seruitutes sint secundum quod
signa tacent: vt. l. dimas. §. de serui. vrbā. predio.

Refectionis Concessa seruitu
te videtur con
cessa omnia sine quib; quis seruitute vti
non potest: et sicut quis non potest faces
re contra seruitutem ita nec contra ea que ei tacit
se accedunt. hoc dicit. C. oppo. j. de rurs. l. fina.
Solu. vt ibi melius q̄ hic.

In venditione domus potest apponi pactum
ne emptor ibi exerceret potest talem artem et: tenet
2 non est seruitus.

Enditor Potest quis se 2 suos
heredes obligare ne in
certa parte maris piscari liceat non tam
men erit seruitus realis. hoc dicit. quem
casum no. C. No. 2 q̄ si vendo tibi domum hoc
acto quod non possis ibi exercere talem artem qd
valet ista conuentio vt obligeris tu 2 tui successo
res. non aut q̄ sit aliqua seruitus q̄ non sit predium
dominans. vnde si tu promittis aliquid te facturū
vel non facturū in publico per quod vnus alio
rum non impeditur sed tuus tantum istud pactum
valet per hanc legem.

Consuetudine statuto: quis cogi potest ad v
dendum.

Si constat Id quod nostrus est absq;
facto nostro a nobis aufere
non potest nisi in contrarium sit consuetudo. hoc
dicit. No. quod per consuetudinem 2 vel statu
sum potest quis cogi ad vendendum 2 eas suas. qd
est verum per statutum generale non autem si fier
ret specialiter contra aliquos: vt. l. finali. j. ad les
gem iuli. de annonā. 2 C. de iudeis. l. nemo. 2. §. de
rei vend. icario. l. item si verberatum. §. j. per doct.
in l. i. C. de episco. audien. f.

Terribil Mot. finem huius le
gis ibi quod faces
re circa predia etiam necessarium est. qd
si habes seruitutem eundē ad domus per
claustrum meum quod ego possum de nocte claud
dere sanuam. Intelligitur enim quod posses. ire:
de die.

Andre. Domate. C. ibi dicit. Nam sol. sequit
tur Alexan. consilio. xvij. vbi in ij. col. verfi. non
obstat. j. volumine.
C. Auditor. Ista est no. l. 2 tam allegant tibi in l.
si. post Bar. de ope. no. iunctis.

Si p certum Per eundem locū pot
feruitus plurib; constitui. h. d.
Rest etiam Seruitus rustica 2 vrbana
potest ex testamento consti
tut. hoc dicit.

Precarlo De
co
quod quis p̄caro habet
in loco tuo non est locus
interdicto de p̄caro nec seruitus
videt imposta. De eo vō qd p̄ca
rio h; i suo loco seruitus h; locū in
terdictū de p̄caro. si donata fuerit
seruitus videt remissa. h. d. Blo. p̄
ma diuidit legē istā multum clare.
C. Quo in prima parte quo iure
succurreretur dño vt materia illa tol
latur. dicit glo. f. qd pot tollere sua
auctoritate: vt. l. quem admodū. §. j.
ad legē aquil. p̄uo etiam qd possit
agi actione p̄scriptis verbis vt tol
latur: vt. l. promissū. j. de p̄scriptis
verbis.

Prima cōcessio trahit ad vlti
mam nō vltima retro ad primam.
Factum vno tēpore vt fingat factū
alio requirit q̄ extrema sint habi
liare eo tpe quo fingit fieri possit.
Actus defunctorum nō possunt e
in pendenti sicut actus viuentium.
Determinata in actibus viuentium:
non trahunt ad actus defunctorū.
Actus viuērium quomodo possunt
esse in pendenti. 2 nūme. 2 2 ibi qd
de actibus mortuorum.
Argumentum de contractibus ad v
timas voluntates q̄ valeat vbi est ea
dem ratio.

Exceptum Si plu
res res do
mini separatim seruitutem
constituunt nouissima consti
tutione seruitus cōfirmat: nisi mu
tatio cōtingerit in persona constituen
tis vel acquirentis vel alterius ex
socijs. h. d. quam. l. nota. quia est gl.
l. per fundum. §. titu. j. C. Diuide in
tres partes. primo loquitur quādo
plures domini concesserunt separa
tim seruitutem inter viuos. secūdo
quando quidam inter viuos. quidā
in vltima voluntate. tertio quando

Andre.
Domate.
C. Si consti
tat. vide
Jas. l. bar
bartus. 2.
col. de of.
p̄toris. q̄
C. No. q̄
p. Aide. l.
j. §. de bis
q̄ sunt sui
vl. alie. in.
2 Jo. and.
in addit.
Specu. in
rub. §. ex
cu. sen. in
fine.

Andre.
Domate.
C. El sta
turum. C.
de. Ro. cō
fisso. c. r.
i. j. dubio
Jmo. con
f. lxxvij.
et. xxvij.
vlti. col. ij.
Zimata p
Feli. in. c.
cum om
nes. j. col.
de consti.
vbi late in
hac mate
ria Jas. l.
fi. de leg.
fi. de leg.

Andre.
Domate.
C. El sta
turum. C.
de. Ro. cō
fisso. c. r.
i. j. dubio
Jmo. con
f. lxxvij.
et. xxvij.
vlti. col. ij.
Zimata p
Feli. in. c.
cum om
nes. j. col.
de consti.
vbi late in
hac mate
ria Jas. l.
fi. de leg.
fi. de leg.

omnes in vltima voluntate. scda ibi: id est, tertia totina si oca. Pre pma subditur qd pmissit vnu dicens, scdo circa aliquid mouet vna dubitatio: quado aliquid accidit primo concedit. tertio quado aliquid accidit ei cui concedit, quarto quando aliquid accidit euidam ex socijs q no concederit: nec ei erat concessum: quinto concludit circa pmissa. scd cunda ibi: ideo. tertia ibi: idem iuris. quarta ibi: iter go. quinta ibi: tantum enim. ¶ Mo. ex. l. ista + qd pma concessio trahit ad vltima non vltima retro ad pma. ¶ Secundo no. + q quando factu vno tpe fingitur factum alio requiritur extrema habilitas: vt eo tpe quo fingitur possit fieri. dixi in l. deniq. r. l. scie dum. s. ex quibus cau. ma. r. l. si q pro empro. de vncap. ¶ Tertio no. qd actus defuncto: nō possunt esse in pendenti scilicet actus videntur: vt hic in fi. ¶ Mo. qd si aliqd est receptu vel factu in contractibus inter viuos non sequit: ergo idē in vltimis voluntatibus. sed melius elicitur ex isto tex. vt dicamus + ea q sunt recepta + determinata in actibus videntur nō trahunt ad actus defuncto: n. hoc est qd iuriscōsul- tus dicit hic in fi. ¶ Op. ad pma r videtur qd vltimi actus trahuntur retro ad pma: vt. l. vltima. C. ad mace. r. l. ratum. j. de sol. Sol. illud verū in ratificatione que ad hoc tēdit vt negotiū iure factū faciat suū: vt. l. i. pupilli. s. ite querit. s. de neg. go. gestis. s. hic nō est rari habitio: sed est vnos actus per se. nec ad hoc tendit cōtrahētes vt retro videat factus: r vide qd dixi in l. p fundū. de ser. rusti. p. d. ¶ Tercio ad scdm dicitur: r opp. si primus cōcedens est defunctus superest heres eius: sed heres r defunctus videntur eadem persona: vt in aut. de iur iurā. a mo- riēte prest. s. j. ergo videtur quod nil noui cōtingit in persona primi cōcedētis cum sit eadē persona. So- lu. quod heres fit eadem persona cū defuncto est ex fictione: sed qd heres videatur hodie concedere esset similiter ex fictione. vt quod sit vno tempore trahatur ad aliud: s. y due fictiones nō debent concurrere circa idē: vt. l. de do. promiss. r. no. in. l. cum post. s. gener. de iure do. ergo r. ¶ Tertio oppo. ad ver. go. vbi nulla mutatio contingit in persona concedentis vel eius cui conceditur: sed in persona socio: n.

ergo videtur quod ex vltima concessione actus confirmetur cum nulla mutatio interueniat: vt in pnci. l. Sol. ista fictio habet duo extrema. pma est a quo. secundum est ad quod. r oportet quod vtracq sint habilia: vt dicit. l. sciendum. s. ex quib. cau. ma. r plenius in. l. si is qui pro empro. de vncap. sed quando contingit mutatio in persona con- cedentis vel eius cui conceditur est defectus extre- mi ad quod. quia primo tempore quo incipit oēs erant habiles ad transferendum dominium: sed quando deficit in persona vnius ex socijs r est res nouatus alius socius. similiter reperitur idē de- fectus in extremo a quo quia iste nouus socius in pnci. non erat habilis ad concedendam seruitu- tem quia non erat dominus. ¶ Item oppo. r videtur qd actus videntur non possunt esse in pendē- ti. ¶ vt. l. usufru. j. de stipu. ser. Solu. postsumus dice- re qd actus videntur non possunt esse in pendē- ti de iure cōmuni: sed in istis seruitutibus est hoc receptum de iure singulari: r ideo quia hoc spe- cialiter receptum est non trahitur ad vltimas vol- untates. hoc voluit hic dicere iuriscōsul- tus. in fine. vel aliter dicendum est quod actus videntur non possunt esse in pendenti quod ad valorem obli- gationis personalis: statim enim quis est specialiter obligatus: vt. o. l. per fundū. s. titu. j. r ita lo- quitur. d. l. usufructus. r ista statim obligatio per- sonalis est conerata que transit ad heredem. r ita sentit hic glo. iij. r bene. sed quo ad acquisitionem iuris realis possunt esse in pendenti: vt hic. r. d. l. per fundum. r ita sentit hic glo. in solutione contra- rij. de lege. ij. in fi. de bona. cau. mo. r est glo. vij. per verbo defunctorum. in fi. qualiter autem con- tractus inter viuos possunt esse in pendenti est sub- tilis materia. dixi in dicit. l. usufructus. r. l. si ser- uis communis meū. s. de stipu. ser. ¶ Oppo. r videtur quod: vltime voluntates possunt esse in pendenti plusq contractus inter viuos. nam an- te aditam hereditatem non valent: vt. l. iij. j. de serui. leg. Sol. dicit gloss. anteq dies legati cedat possunt vltime voluntates esse in pendenti plus quam actus videntur. sed postq dies legati ces- sit non possunt esse in pendenti. ita loquitur hic. r est satis bona solu. Amen in veritate iuriscō- sultus noluit hoc dicere hic quod actus videntur possunt esse plus in pendenti q vltime voluntates: sed voluit dicere quod licet de iure singulari hoc sit receptum hic in contractibus. hoc non re- peritur in vltimis voluntatibus. ergo ad eas non est extendendum: vt. l. ius singularē. r. l. quod ve- ro contra rationem. s. de legi. r si arguis licitum + est arguere de contractibus ad vltimas volun- tates: est verum vbi est eadem ratio: sed hic non est eadem ratio. nam vt videtis in concessione in- ter viuos ad hoc quod vltima concessio valeat: re- quiritur qd primus concedens sit in eodem statu: alias non valet. sed in vltimis voluntatibus si hereditas additur diuersis temporibus non reperit- tur: primus concedens in eodem statu. ergo r. nam ille qui concessit fuit testator: cuius perso- nā r representat hereditas donec iacet: sed ea ad- ita non representat amplius personam defuncti sed hereditas

sed hereditas: vt. l. mortuo. j. de fidelcom. r. l. nona- rio. j. de nouis. r. l. heres quandoq. j. de acquiren- hereditate. r. l. si ex re in fi. de stipu. seruo. r ideo si aditio fit eodem tempore non reperitur aliquis mutatio: sed si postea adeatur hereditas alterius socij non reperitur persona primi in eodem statu: ergo prima concessio non potest trahi ad vltima. r pro summanda ista. l. r declaranda habes summa re breniter. aut omnes concedunt inter viuos; aut omnes concedunt in vltima voluntate: aut quidam inter viuos: quidā in vltima voluntate. primo casu aut nulla contingit mutatio in persona conceden- tis vel eorum quibus conceditur aut contingit vt in pnci. l. secundo casu aut simul eorum aditur he- reditas aut non: vt in fine. l. tertio casu aut primo conceditur inter viuos postea in vltima voluntate r valet: vt hic inuesti. s. idemq. dicendum. aut primo conceditur in vltima voluntate postea inter viuos. r iste casus in tex. non tangitur. sed in gl. super ver- bo dicens. tunc aut postea conceditur inter viuos priusquam adeatur hereditas legantis r valet concessio. quia adhuc in pendenti esse poterat vsq ad aditionem hereditatis. aut conceditur in- ter viuos post aditionem hereditatis. r non valet: quia iam concessio erat nulla cum post aditam he- reditatem in pendenti esse non poterat. r quod di- xi concessionem esse nullam semper intelligo quo ad ius reale: personalis autem obligatio durat. ita quo nec concedens vel eius heres potest in- pedire: vt. l. per fundum. s. titu. j. r ita sentit hic in glo. iij. ¶ + Vltimo si vis scire qualiter actus nos- tri possunt esse in pendenti: aueris de contra- ctibus. r dic vt dixi in l. usufru. de stipula. seruo. r s. ceteri: aut aueris in vltima voluntate: r tūc an ad- itionem hereditatis dic plene in. l. j. de re. cat. Post aditam hereditatem non possunt esse in pendenti vt hic: quod intellige de legatis puris. Si vero queris de iudicij. dic vt in. l. non quemadmo- dum. s. de iudicij. Si vero quis de statu nostro: dic vt in iustit. quibus modis ius pa. po. solu. s. si ab hostibus. r per doctores. in. l. vltima. C. de sen- ten. paf.

Si seruitus vendicetur. Rubrica.

1. Confessoria r negatoria competunt pro iuribus incorporalibus r domino tantum.
2. Abellus in quo dico seruitutē debent mibi proce- dit: quia intelligitur mediante fundo.
3. Si datur filiofa. curatore ad adendum r admini- strandam talem hereditatem: tenet datio: quia in- telligitur: id est ad vtilitatem filij.
4. Confessoria r negatoria quare sic dicantur: Confessoria r negatoria ppetit dno r nō alij. h. d. ¶ Mo. qd iste actiones sunt in rē. ¶ Mo. qd iste actiones que compe- tunt pro istis iuribus incorporalibus vocantur cō- fessoria r negatoria. ¶ Tertio not. qd iste actiones cōpetunt domino tantum. ¶ Mo. ex isto tex. for- mam libelli q in confessoria dicit quē seruitutem

deberi sibi. Contra hoc oppo. de. l. qui in aliena. in fin. s. de nego. gest. vbi seruitus debetur fundo. Respō. r dico qd debetur fundo r principa- liter r mediante fundo debetur do- mino. Et ideo iste libellus in quo dico seruitutem deberi mibi debet intelligi mediante fundo cuius sum dominus. r ita probatur. s. titu. ij. l. vnus ex socijs. s. quamuis. Et per hoc dicebam iam + in. q. de facto. si litofami. non datur tunc neq. curato- tor: persone sed hereditati cū sit in patria possessate. vt. l. cum non so- lum. s. necessitate. in. r. s. seq. C. de bo. que liber. ¶ Sed pone q iudex dixit tali filiofa. ad curatorem ad adendum r administrandam talem hereditatem. Opponebatur q non valebat: quia non debet dari filio- fami. Respondebam q illa verba sic intelliguntur. do curatore filio. i. ad filij vtilitate: sicut hic seruitus cō- petit: padio ad dñi vtilitate. r ideo dno dī competere. ¶ Querit gloss. primo qd sit officij iudicis in cōfessoria r negatoria. Dic vt in gl. r vlt. debitis statz in. l. barū. j. c. ¶ Scdo qro quare dī cōfessoria r negatoria. Dicebat Pla. q cōfessoria ppo- nit verbis affirmatiuis: negatoria semp verbis negatiuis. Ad glo. re- prehēdit vt in seruitute alius non tollēdi vbi pponit cōfessoria verbis negatiuis r negatoria verbis negatiuis. Bzeniter Plac. habuit bonū r rectū intellectū p cuius declarati- tōe debetis scire q oratio dī: affirmatiua vel negatiua respectu suppo- siti nō apposit. Adodo ad ppositū semp cōfessoria pponit verbis affir- matiuis respectu suppositi. vt dico qd mibi ius est qd alius nō tollas. sicut cum dico mibi ius est eundi agendi r similia. negatoria semp verbis negatiuis. vt dico qd tibi ius non est eundi agendi et similia: et hoc verum effectualiter loquendo: qd qd tū pponit vna verbis affirmatiuis: alia verbis negatiuis. Exem- pliū si ago contra te negatoria sic qd mibi ius est qd alius nō tollēdi. vt. j. co. l. loci corp. s. cōpetit. r tū hoc dīce- re tibi ius nō est vt tati? nō tollas: et eodē modo si agerē cōfessoria r dī- cere tibi ius nō est alius? tollēdi hoc est mibi ius est qd alius nō tollas.

Recte nerarius.

Crus- rius habet facultatem eundi p fundum dñi per quem ibat dñs non ita re seruitutis. h. d.

¶ Debet fundi. Mo- ta. q serui- tus debet padio. et an padio dicat illas possidere. vide Bal- in. l. ij. in fil. col. C. de ser. ¶ Ceteri libelli. Ad de bar. i. l. si prius. in v. opp. ij. parris. ¶ S. s. p. ne. Adde i simili bar. in. l. j. C. s. neg. gest. ¶ Quare dī cōfesso- ria. p bal- late in. l. si prius. v. op. ij. parris principalis. de ope. no- u. un.

A Interesse agentis. no. q. interesse pfructu com-
puratur. 2 intellige q. hoc interesse venit officio iu-
dicis mercenario fm Bal. in. l. si quis. C. de ser. 2
qd dicit interesse. vide Bal. in. l. f. circa prin. C. de
sen. que p. eo qd interesse. 2 ad id qd. s. notat pon-
derat bal.
hic titum
ter. 2 in. d.
l. si quis
no. 2. dno.
in. l. si per.
de ope. no
ut nuntia.
in addi. no
ut.

Pomponius. Fructus
rio cope-
rit iudicium possessionum pro serui-
tute sicut domino. h. d.

Ubi confessoria. In confessio-
ria et negatoria habetur
ratio inter esse agentis. hoc dicit.

Si fundus. De actioe
competunt
libet contra quemlibet ex dñis in
solidu: sed si denuerit ad interesse
habetur respectus ad interesse agē-
tis. hoc dicit. C. Mo. qm indiudivis
quidlibet ex dominus pot agere 2 cō-
ueniri in solidum. C. Mo. q. senectia
lata pro vno vel contra vnum alteri
prod. est. 2 nocet. C. Oppo. seruitus
per vnum constituit non potest. vt. s.
titu. primo. l. fina. 2 de serui. l. p. par-
te. Sola. hic non agitur de seruitute
re constituenda sed agitur. vt. de cla-
retur seruitutem competere vel nō
competere.

Si quis mihi. Confes-
soria cō-
petit contra eum qui refectionē im-
pedi sicuti contra eum qui seruitu-
tem denegat. h. d.

Competit. C. Mo. potest
quis exspe-
re de iure tertij. qd nō est exclusiū iu-
ris agentis. h. d. C. Oppo. C. de rei
vendi. l. fin. Sola. ubi ius tertij erat
exclusiū iuris agentis: hic non. qd
not. gl. 2 doct. in. l. cum seruum quis
pam. C. de seruis fugi. retigit in. l.
in debiti. S. sed si num. de pdi. inde.
plenus in. l. scda. de excep. rei iudi.
C. ultimo nota qd hic negatoria p
ponitur verbis affirmatiuis. licet re-
soluatur in negatiuis. vt. dixi in. l. ij.
in prin. s. eo.

Si cui. C. Media domus de
pessia nō impedit. ser-
uitutem deberi a domino vltimo;
ri: s. media eleuata seruitus interi-
pellatur quo ad eleuata steterit. h.
d. cum. l. seq.

Andreas. C. Quod speciale. vide Roma. con-
silio. c. vij. in tertio dubio.

Si forte.
Sciendum.

iste actiones cō-
petunt etiā quasi
possidentis seruitutem 2 quasi possessio dicit si do-
mus detinet depressa: secus si fuerit eleuata. h. d.
C. Mo. quod dixi in summario. facti. si vsus. per-
tat. l. vii. serui. C. Secundo nota quod si meus ha-
bet domum depressam ego altam dico: in posses-
sione seruitutis. C. dtra. s. de serui. vba. p. dno. l. ij.
qui luminibus. 2 qd ibi not. r. l. f. C. de serui. Sol.
intellige istam gloss. secundum illas gloss. scilicet
quod quis habeat domum depressam 2 fuit probi-
bitus 2 altius tollere. C. Secundo oppo. dicitur hic
si aliquis edificat efficitur quasi possessor. C. Contra
non efficitur edificas possessor: nisi quando nūcia-
tur nouum opus solo verbo. vt. l. de pupillo. s. me-
minisse. de noui operis nuntia. l. Sola. si quis de
quasi possess. iuris loquitur iste. s. quia statim edifi-
cando quis dicitur quasi possessor iuris. Sed si
qris de possessore soli vbi fit edificium: tūc loquitur
i. l. contraria vt distinguamus aut fit renuntia-
to solo verbo aut factu lapilli vel simili.

Etiā mandet seruitute. Dicit iuris cō-
sultus vsq
ad. l. scuti. S. aristo. loquit de seruitute oneris fer-
rendi 2 tigit inmittendi. 2 breuiter hoc intendit.
Pro seruitute oneris ferendi competit hec actio
etiā vt reficiat partes qui debet sustinere onusq
actio est in rem 2 cōpetit cuiuslibet ex dominis in so-
lidu sicut in alijs seruitutibus. h. d. C. Mo. quod
speciale est in seruitute oneris ferendi quod ille qd
debet seruitute tenet reficere. C. dtra hoc op.
de aqua plu. arc. l. ij. s. apud alphenum. fol. qñq.
hoc est actum in seruitute q ille qui debet seruitu-
tem reficiat. 2 tunc tenetur reficere. vt. d. s. apud
alphenum. fm vnam lectu. et fm hoc nullo modo
est vera sententia galli hic. qui dicebat hoc nō possi-
se fieri. Qñq. non est actus: tunc aut ille qui debet
seruitute conuenit reficere a tempore cuius non
erāt memoria. 2 ides qz cogit. vt. no. in. d. s. apud
alphenum. Aut talis consuetudo non apparet: et
tunc debet reficere ille qui eam debet. ter. est hic.
2. l. euz. debere. s. de ser. v. ba. p. dno. Aut loquimur
in alijs seruitutibus. 2 tunc aut ex refectione pos-
test consequi aliquid vtilitate om̄s predij feruitu-
tis. vt. puta ex purgatioe riu potest sequi vtilitas
qz inde trahitur pinguedo terre ibi collecta. tunc
est in potestate om̄i predij seruitutis purgare vel
partē q altius purget. vt. l. ij. s. f. de aqua plu. arcen.
2 sic alter natus agi debet contra eum. vt. ibi. h. v.
ro nulla vtilitas sequitur sed solum expensa. tunc
indistincte debet parti. vt. hic. 2. l. quortis. s. serui-
tutum. s. de serui.

Veniunt. In hac actione veniunt fructus.
Item partes potest effici melior:
non deterior. hoc dicit.
Abellus in confessoria quomodo formetur.
In actione confessoria 2 negatoria iuratur in lit-
rem.

Sententia

Si seruitus vendicetur.

**Sententia lata ab obseruatione iudicij quod sit
interlocutoria.**
**Iuratur in litem etiam quando agitur officio iudicij
dicit.**

Arum. In hac actione p officium
iudicij fit restō rei 2 pñat
cautio. 2 cōtra nō restituitur iuratur in
litem. h. d. C. Ex bac. l. no. formam libel-
l. i. in cōfessoria debet esse primo narrare me dñm
esse. vt. s. eo. l. ij. rñso. 2 petere declarari mihi ser-
uitute cōpetere. vt. l. ij. pri. s. sed si querat. 2 in hac
seruitute oneris ferendi debet petere aduerfarius
cogit vt parietē idoneam restituat vel vitia parietis
emendet. In alijs vero seruitutibus nō agit vt ad-
uerfarius faciat. vt. dixi. s. pri. s. f. deo petere
vt caueat in futurū vt heredes suos non impedi-
re quominus seruitute vtat. vt. dicit. 2 istud est com-
mune in obus seruitutibus. In seruitute vero one-
ris ferendi hoc plus addit qz vt caure de pariete
reficiendo. C. Mo. etiā ex bac. l. qd in istis actioni-
bus iuratur in litem. ex quo habes modū exequendi.
vt. dixi in. l. i. est exceptio. s. hec añ actio. s. qd
me. causa. C. ultimo tu habes hie onus glo. Qñ
dicit q ille qui cauit abfoluet ab obseruatōe iudicij
sententia interlocutoria. ex qua no. qz senten-
tia absolutoria ab obseruatione iudicij est interlo-
cutoria. quod plene examinat. f. de accusa. l. citia.
Alam glo. habes hic q dicit qz propter cautiones
non prestata non iuratur in litem: qz prestat officio
iudicij. C. Mo. qz agit officio iudicis non
debet iurari in litem fm ista glo. s. hoc videt. Mihi
cōtra ter. q vult qz fies nō prestet siue cautio
in litem iuret. Peterea videt cōtra generalitatē. l.
qui restituitur. in fi. s. de rei vendi. p. tera in rei vt
dicatioe restituitio rei fit p iudicis officium eodē
modo in petitione hereditatis: vt. l. licet de peti-
tere. tamen contra non restituitur iuratur in litem.
Eodem modo contra non cauentem: vt. hic.

Sicut. Quando partes seruiens re/
sistat iuratur in litem. C. Mo. qz agit officio iudicis non
debet iurari in litem fm ista glo. s. hoc videt. Mihi
cōtra ter. q vult qz fies nō prestet siue cautio
in litem iuret. Peterea videt cōtra generalitatē. l.
qui restituitur. in fi. s. de rei vendi. p. tera in rei vt
dicatioe restituitio rei fit p iudicis officium eodē
modo in petitione hereditatis: vt. l. licet de peti-
tere. tamen contra non restituitur iuratur in litem.
Eodem modo contra non cauentem: vt. hic.

Competit. Jurisconsultus hic alluquid
ter mutat materiam. 2 breuiter
tute tigit inmittendi. in qua vñus nō cogit reficere
parietē. 2 in hoc differat a seruitute oneris ferendi.
h. d. C. Quero differentia inter ista seruitutem tū
gni inmittendi 2 oneris ferendi. Respōdo significatio
pocabulorū ostēdit. vt. probatur in. l. est de
bere. s. de serui. v. ba. p. dno. Qd declaro. hec verba
pmissio ferre vel sustinere onera domus tue: hoc
important vt dñs edium seruitutis sui ipse edes
aliquid faciant: habet enim se in ista oratione domus
seruiens p modum agēris: quia ipsa agit dñc
acrum sustinet onera: sed in his verbis qd liceat
tibi inmittere rigna nō importatur quod debeat
facere domus seruiens: sed conceditur facultas
faciendi dñs edium dominantium.

**Sententia in hac actione formatur sicut in ce-
teris realibus.**
Si ius reale iudicio pendente perditur iudex dat

Mot. forma libelli. Vide Bart. plene de hoc in
l. si prius. in. v. opp. ij. partis. de ope. no. num. 2 vt
de in. d. s. eqne. in l. i. de act.

Caveat in futurū. Adde etiā Bar. in. l. si prius.
in. ij. opp. ij. partis. 2 etiā in. iij. oppo. de ope. no.
nū. 2 in. l. stipulatio
nea nō dñ
iudunt. in
iij. q. i. fi.
vbi dicitur
etiā habet
locum
hec cautio
in vstru.

**Prescriptio contra seruitutes post
litem contestatam non currit.**

Sed si queratur.

Si
cuius
cra offi-
ciudicij
nō iuratur
in litem. 2 hoc
3 Bar. in
l. si prius.
ver. ij. qro
pone qd
re. 2 ope.
nont. licet
hic tenet
contrariū
forte me-
lius. vide
in l. i. de
act. s. p. tera.
Bal. vide
tur bā gl.
sequi in. l.
ar gētar.
s. añ autē.
s. de edē.
C. iudicis
officiū. vij.
de Sino. i
l. si prius.
in pe. col.
de ope. no.
nuntia.

Si
cuius
cra offi-
ciudicij
nō iuratur
in litem. 2 hoc
3 Bar. in
l. si prius.
ver. ij. qro
pone qd
re. 2 ope.
nont. licet
hic tenet
contrariū
forte me-
lius. vide
in l. i. de
act. s. p. tera.
Bal. vide
tur bā gl.
sequi in. l.
ar gētar.
s. añ autē.
s. de edē.
C. iudicis
officiū. vij.
de Sino. i
l. si prius.
in pe. col.
de ope. no.
nuntia.

¶ Glo. alibi. Et ubi glo. hic no. q. licet qd agat ex quo est qd est in quasi pos. servitus de tenere partes possessionis r. releuabitur in hoc: q. sustinebit partes rei que ad hoc vt aduerfaris tanq. actor prius iuret de calumnia. Item secundo q. ipse ma...

¶ nifi fuerit. xxx. diebus. vt. d. l. i. ceteris p. in de tit. actus p. aut no. potest intelligi fieri iurefacilitate: r. tunc eo ipso qd in alieno aliquid facit vt pura tigna imittit vel aqua ducit: r. similia. dicitur esse in quasi pos. servitutis: vt. hic. r. l. j. s. quod autem. j. de aqua quotidi. r. estina.

¶ Sedo oppo. r. videt q. i. hac actio ne nil releuat sustinere partes pete ris vel possessionis. semper em ille qui dicit servitutē cōpetere sibi v. hoc probare: est em fundata in iūctio neqantis de iure cōmuni q. omne solū est liberū vsq. ad celum nisi p. bect servitus. vt. l. alius. C. de ser. r. l. f. s. de serul. Glo. fatet cōtra...

¶ r. l. f. s. de serul. Glo. fatet cōtra rem: r. p. t. in vel quatuor ad q. p. dicit hoc. s. sustinere partes posses sionis. glo. alibi. s. j. s. de ser. r. l. f. s. de serul. actus p. in glo. incipien te qd p. dicit. ponit quedam alia: r. sibi hoc examinauit p. fect. ¶ Istud aut qd glo. dicit q. ille q. asserit sibi libertatē cōpetere r. habet suā inten tionē fundatā de iure cōmuni. vide tur cōtra. l. circa. j. de proba. quod plene examinauit in. l. h. p. de ope. nou. nun. in. ij. oppo. ij. partis. et in seq. ¶ T. Mo. ex hac glo. in fl. q. qd...

¶ dñum venit incidenter in iudicium sufficit probare quem esse possesso rem. hoc tangunt docto. C. que si longa consue. l. cōsuetudinis. in. q. illa: qualiter probabit cōsuetudo. fact. j. fam. her. l. j. de sol. l. titia. dicit plene in. l. quidam in suo. j. de conditio. insti. vbi glo. tangit. vide etiam que tangit in. d. l. si prius. in ij. oppo. ij. partis. ¶ Contra hoc oppo. in. l. aquil. r. in actione serui corrupti dñum venit incidenter in per. l. tri...

¶ bus. cum ibi no. de iu. Item quod dicit gl. de mai. for. dilatione videt cōtra. l. fin. s. de ser. vbi in citi l. si no. dant plures dilationes reo q. actor: sed sol ue qd glo. caute dicit: maiores r. non plures quasi reo tanq. fauorabiliori possit dari maior dilatio bene facit. l. petende. C. de tempo. in integr. resti. vbi ad petitionem rei datur dilatio q. excedit tps instantie quod non fit ex parte actoris. in hoc tra sit Jo. de imo.

¶ Contra oppo. no. etiam Bart. in. l. si prius. de ope. n. u. nun. in. l. ij. op. ij. partis in terminis istis firmat Bartolus in. l. cum res. ad. finem. de pro. dationibus.

¶ iudicio: r. tamē possessori non competit. vt. j. ad. l. aquil. l. item meli. s. p. j. de seruo. corup. l. j. An. ¶ Isti constabat possessorem non esse dñm. r. ibi hoc ponitur pro constanti. alio dicit q. eo ipso qd esse in possessione quantum ad hoc presumeretur dñs nisi probaretur contrariū per ista iura. ¶ Oppo. ad secundam partes. s. de serul. l. pomponius. a. l. incipit si tam angust. Respon. quando agitur per sonali: agitur vt constituitur seruitus. sed quando agitur reali agitur vt declaratur vt hic. nisi ius perderetur lite pēdente. vt in ver. plane. ¶ T. Mo. ex isto verbo. vbi dicitur q. in reali sententia non transferat ius in eum qui non habebat si obtinuit: vide tex. sibi p. sententia r. c. ibi sine perperam. r. c. tñ contrarium cōmuniter determinat autoritas te rei iudic. vt. l. pompo. s. i. iustit. et ibi. not. j. de acqui. pos. r. l. statulib. a. ceteris. s. fi. de statulib. r. hic. Respon. fateor q. per sententiam nō debet constitui. hoc est in sententia non debet cōpeti vt constituat seruitus: sed debet declarari. De tamen declaratio habet tantam autoritatē vt incipiat competere seruitus que non competebar: nō qd iudex hoc principaliter agat. ¶ T. Ceno ad tertiam partes r. oppo. r. videtur quod post lit. con testatam. non currat prescriptio contra seruitutes. vt. l. moze. C. de rei vend. sol. dicit glo. intelligas hic q. lis fuit contestata. contra alium non p. scriben tem. vt. s. de dolo. l. f. alij dicitur quod sicut vsuca pio non interrumpitur per contestationem. vt. l. si post accepta. s. de rei ven. ita nec prescriptio liber tatis contra seruitutem. Et ecce sol. g. placet plus mihi primo per tex. qui equiparat prescriptio. l. s. bertatis contra seruitutem prescriptiois domi nij edium que edes sunt immobiles. ¶ Deterere sol. glo. p. probatur per tex. in. l. vii. frui. s. penult. s. si vsufrua. pe.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ Dominus partis inferioris qualiter possit fa cere ignem r. immittere fumū in partem superio ris. Dominus partis superioris qualiter possit a qua deicere. Interdicto vti possideris vtili an possit agi pro possessione seruitutis turbata. ¶ Aristo. Dominus partis inferioris non po test in inferiores immittere aquam: nisi aliud actum sit. et pro his competunt he actiones. r. estis interdicta possessoria. ¶ Oppo. q. licet ignem fa cere in proprio nec tenetur quis si fumus ascen dit ad alium: nisi hoc faciat animo iniuriandi. vt l. penult. de iniur. Glo. fatetur contrarium et dicit q. hic nō licet fumo immittere hoc est q. domi nus edium superiorum cogatur recipere: sed mu niat se sicut potest ne fumus transeat. Dominus autem edium inferiorum faciat fumum q. vult sed econuerso non potest dñs superioris aquam p. iocere: qm aqua directe projicitur. sum? vero ascendit naturaliter. Ita sol. non videt bona. tex. enim hic equiparat immittere fumum vel aquam. Item in. d. l. p. j. de iniur. Et ideo putarem sic di cendum q. q. vñs partis inferioris facit ignem solitum.

¶ solitum ad regimen familie: r. tunc potest licite fa cere: nec tenetur si fumus ascendat nisi faciat ante mo iniuriandi. vt. d. l. penult. Et eodem modo si do minus partis superioris iniundere aquam. prout moxia est per solarium suum non tenetur si aliqd descēderet nisi faceret animo iniuriandi. Sed si do minus partis inferioris vellet facere taberna vel hostaria vbi continue fieret ignis r. fumus magna hoc facere nō liceret: vt hic. ¶ Eodem modo si domi nus partis superioris aquam vitra solitum infun deret non liceret: ita loquitur. ¶ Oppo. de. l. flus minum. s. fi. j. de dam. infec. Sol. vt in glo. ¶ Cetero nio ad fi. vbi dicitur q. interdictum vti possideris habet locū pro rebus corporalibus. vt. j. vti pos sidentis. l. j. Glo. dicit hic loquitur de interdicto vti possideris vtili vt si tu ageres r. concluderes pro quasi possessioe seruitutis turbata: s. si velles agere pro turbata possessione fundi dominantis: tunc ageres vt possideris directo. Turbatur enim pos sessio fundi quādo turbatur in possessione seu vtu fru. probatur in. l. penult. alio vti. de aqua plu. arc. Zamen Jac. de arc. videtur dicere alibi q. m ad presentem materiam q. hic non possit agi vtili inter dicto vti possideris pro quasi possessione seruitutis turbata. Tunc enim illud est verum quādo ser uitus habet causam continuam ita dicit ipse in l. j. s. hoc interdicto. in fi. r. ibi dicit de itine. actus prius. r. l. j. in prin. vti possideris. vnde tene q. hic agatur directa pro possessione rei turbata.

¶ Apud pomponium. ¶ No. valet pa cul licet facere quod de iure cōmuni facere pote rat: scilicet si de iure communi facere non poterat. hoc dicit. ¶ Natura confessorie est vt per eā destruas seruitutem. Sed si edificium ius seruitutis extimit de dolo agitur. h. d. ¶ Per viam partis retinetur seruitus tota. h. d. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Confessoria competit cōtra quemlibet qui vsum seruitutis impedit. h. d. ¶ Anus ex socijs potest alium edificantem im pedire iure communitatis non iure seruitutis.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

¶ Si quis diurno. ¶ In p. p. ptione seruitutum realium non requiritur titulus. h. dicit. ¶ Mo. q. dicit in sum. ma. circa quod vide Dyn. in. c. possessor. de regu. iur. libro sexto. et que dicit in. l. ij. s. j. de tit. actus prius. ¶ Quero quantum tempus r. requiritur ad prescribendum istam seruitutem. dicit vt in glo. hic et l. seruitutes. de seruitu. ¶ Quero quomodo ha potest ducere aquam si non habet titulum nonne semper ducit vt vel clam. dicit vt dicit in. d. l. j. s. ij. de itine. actus prius.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Handwritten marginal notes in the left margin, including 'Bartolus super prima parte' and other references.

Handwritten marginal notes in the right margin, including 'Andre' and 'Domare'.

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Extra reum cotumacem in cofessioia. Sedo nider. Tertio qd sit officium iudicis postea rea reuertere ad pur ganam cotumacia. scda ibi: resp dicitur ibi: no ante. C. Op. dicitur hic in fi. qd no ante recedit q seruitus cofitua. Extra seruitus no dz cofitua sed declarari: vt. l. scuti. s. sed si queratur. s. e. C. Vnus timore gl. hic dicit q hic agebat personal ad feruitute pstruenda no reali. C. l. d tra hoc op. qd no dz fieri missio in oibus bonis sed pro mētura debet declarari: vt in aut. ei qui. C. de bo. aut. iudi. pos. Sol. dicit gl. fateor hodie: sed olim. r fm hoc tota lex loquitur quando agitur personal. r hoc innuit ista litera constituisse. In qdriū qd ista lec. no fit bona. sed qd hic agebat reali. p feruitute cofitua pbat ter. in pū. q dicit is cuius familia vicinū pibat. r sic innuit feruitute iam constituta. r in fi. ibi. pbitus est. Preterea de tu re isto quando agebatur ad certā specie no fiebat missio in oibus bonis. sed in specie petita: vt. l. fulci utis. s. cellus. qui. ex cau. in pos. ea. Unde hic debulset fieri missio in tu re petito no in omnibus bonis. Et ideo intelligas legē istā q hic agebat reali confessioia. p feruitute cofitua. C. Ad istam lec. oppo. q aliter interponatur primū decre tum contra cotumacē in cofessioia scz qd cogatur cauere de no moles tando actorē donec ipse egerit neq gatoria er obtinuerit. vt. l. si prius. de operis no. nuntia. vbi maxime in sedo oppo. terete partis. r in se. illā materiā latissime examini. Dicit cas breuiter quando q aliquis agit cofessioia r est in possessione seruitus r qd pot. vt. s. eo. l. r si forte. s. sciendū. tunc no interponit primū decretū ne fiat alia immisio. sed solum cogit quis cauere de no moles tando. vt dicta. l. si prius. scdm lec. Dyn. Quandoq non est in possessioe feruitus. r tūc aut ad constitutendam quasi posses. feruitus requiritur q aliquid fiat in predio feruente. vputa quod tigna immittā tur quod fiat riuus r similia: tunc interponit primū decretum: et p illud mittitur in possess. rei feruientis. vt. l. a quo fundus. de dam. infe. Et si petebatur interesse fiebat immissio in omnibus bonis olim: sicuti quando agebatur personal: hic est casus. Quandoq ad statuendam quasi possessionem feruitus non

requiritur q aliquid fiat in loco seruitute: r tunc per interpositionem primi decreti non habetur alia possessio sed solum cogitur aduersarius cauere fm forma. l. si prius. de noui oper. nuntia. fm lectu. glof. hoc simpliciter est verum nisi peteretur interesse: sic enim fieret missio in omnibus bonis: vt hic. fm ista tempora. hodie pro mensura debet declarari. Contra hanc lec. facit tex. ibi in fi. qd actio ius aque ducende pstruisset sed ex parte patiendo de facto duci aqua. C. Venio ad secundam partē: videtur q reus veniens statim ad defendendum recuperet possessionem. vt in aut. ei qui. de bo. auc. iudi. pos. Hic vero dicitur q ante dz satis facere quā possessionē recuperet. Sol. ista. l. dz intelligi quando ille qui agebat confessioia erat in quasi possessione seruitus. sed si non esset r fuisset postus in pos. ex primo decreto reus veniens infra annum recuperaret possessionem sicut in reali l. si quis emptiois. s. si quis. C. de prescri. xxx. an. ita tenet Inno. in c. j. de eo qui mit. in pos. cau. rei feruē. r predicta quo ad feruitutem. quo ad interesse vero quod petitur. dico q hoc dū dicitur. quod non debet recedere anteq satisfiat. debet intelligi vel idoneaq defendendum comparat. vt in dicto. s. sed r si quis. plene dicit vt. d. l. si prius. de operis noui nuntia.

- 1 Quando agitur personal contra latitantē fit missio in pos. in omnibus bonis.
- 2 Qui patitur missionem ex primo decreto non recuperat possessionē de reiectis expensis: imo oportet quod det illud quod actor petit.
- 3 Hec lex loquitur in actione reali.
- 4 Contra latitantem in confessioia fit missio ex primo decreto in omnibus bonis.
- 5 Primum decretum quomodo interponit in actione confessioia.
- 6 Reus contra quem est interpositum primū decretum in actione confessioia qualiter auditur.
- 7 Primum decretum in actione negatoria qualiter interponatur.
- 8 Secundum decretum quod interponitur etiam in istis iuribus incorporalibus.
- 9 Primum decretum interponitur pro vsufr. r alijs feruitutibus personalibus.
- 10 Interpositio pmi decreti an habeat locū in vbius precudicialibus. r de eius forma: ac forma secundi decreti.
- 11 Primum decretum quomodo interponatur quando agitur pro iure incorporali vt quis cauere vel aliquid promittat.
- 12 Qualiter consulatur agenti ad liberationem qui coactus fuerat ad faciendum instrumentum.

Scimus. Ego habeo istam. l. p. difficile et multa scripsi. Ita habeo. Et reperio hic in glof. dupli cem lectu. r scdm vnam lectu. est casus: vno modo quod hic loquatur in actione persona l. intentata pro feruitute constituenda de nouo. Ita intelligit hic glo. Alibi videtur glof. intelliget re. l. nostram in actione reali confessioia. vt videtur intelligere. ff. de noui operis nuntia. l. si prius. Primo.

De iure isto. vide Barto. in d. l. si prius. maxime in r. oppo. Recupere ret pot. ad de Bart. in l. si prius. in fi. r op. de no. op. nuntia.

Primo expediam primā lect. hic positā. r tanq no veram: postea expediam veram fm nros docto. Vbi vidit em in tres partes. Primo iuriscōsultus ponit thēma r questione. Sedo respondit questioni. Tertio ponit responsonē cuiusdam noue questio nis dependētis ex pmiōis. scda ibi: respondere oportet. tertia ibi r no ante. Et q dicitur est com munit ad vtrāq lec. hic positam. h. d. si cōuentus actione psonali pro feruitute cōstituenda latitat parit missionē in oibus bonis. nec minus recedere nisi fibi quasi pos. tradat r damni scilicet. h. d. fm lec. glof. hic pos ita licet no verā. Tamē p iur uentibus r prouectis volo casum expedire vne iur riconsulte r c. C. l. Mo. r q qn agitur psonali cōtra latitantē fit missio in oibus bonis. C. l. J. rēno. q ille qui patit reiectis expensis. imo oportet q det illud qd actor petit qd est contra aut. ei qui. C. de bo. auto. iudi. pos. C. Venio ad aut. dicit hic qd ista missio prohibebat. r tamen cōtra dñm fit missio in oibus bonis: qd r in solidū. C. l. d tra oppo. de. l. no solū. r. l. is q in aliena. r. l. seq. i. de noxa. vbi no fit missio nisi in eo qui deliquit. Vultus timore est facta prima gl. q dicit q familia facebat hoc volū tate dñi: ibi ignorat. C. l. Opp. r videtur q si quis agit ad rem fiat missio solum in illa re. vt. l. si quis emptiois. s. pen. de prescrip. xxx. an. Hic dicit q in oibus bonis glo. q est hic intelligit qd hic pro personali feruitute constituenda. ibi loquitur in reali: vbi non mittitur in pos. illius quasi iuris psonalis. Et aduerte istud. qz ista est subtilis mate ria r omnes scribentes in primo r secundo decre to iuris incorporalis defecerunt. Lanoniste scrip sferunt sed modice. r vide istam glo. que incipit omnia olim ibi: licet personali est additio. r quidā habent: r quidam non. C. l. Oppo. r videtur q vbi agitur personali non debeat fieri missio in possess. omnium bonorum: sed pro mensura debet declarari. vt in aut. de exhiben. r intro. re. s. si vero. So. noua iura corrigunt istam. lantiquam. r qd istud fit verum quod loquitur in actione personali pro feruitute constituenda. probat hic tex. in fin. non ante. C. l. Opp. s. eo. l. scuti. s. sed si queratur. vbi p feruitute constituenda non agitur. Sol. actio rea lis non datur pro feruitute constituenda: vt ibi. Personalis vero sic. vt hic vide istam gl. que incipit. l. de non ar. ibi item hic debet constitu. C. l. Stud est aliud contrarium r difficile: r anteq veniamus ad istam opp. extra glof. opp. tu dicit q fit missio in omnibus bonis quando agitur personali: sed hoc desit antiquo non videtur procedere: qz qn age batur ad speciem que reperiri poterat in bonis debitoris: tunc mittebatur solum in specie petita. vt. l. fulcinius. s. cellus. r. s. item videamus. j. ex q. cau. in pos. est. Sed hic pro feruitute agebatur quam erat reperiturus in bonis debitoris sui. Et aduerte q due sunt responsones: vna est q id qd hic dicitur habet locum contra latitantem tantū. r tunc fit missio in omnibus bonis. In contratio contra absentem non latitantem. Et ista est vna sol. Alia est q si ageretur pro feruitute solum con stituenda tunc haberet locum contrarium. Sed

hic agitur ad duo. scd feruitutem constituendam r ad quantitatem q ad interesse. C. l. Item oppo. vltimus. r hoc fm glo. tu dicit mihi q non ante recedit de possessione quam feruitutem constituat r re saciat damnum. Ergo contumacia mea in totum me afficit. Sed non videtur equum q grauet in feruitute constituenda: sed solum vt caueat. vt l. si prius. j. de ope. no. num. Solu. ista constitutio fiet ad tps non ppetuo: vt durāte lite ille habet feruitutem donec tu probes in negatoria r vncas. Et vide istam glo. ibi item hoc constituitur. r lege vsq ibi. Item cauebit. r non est id quod sequitur noua oppositio. Sed aduerte nome ista glo. est cō tra. l. feruitutes. s. de ferui. que dicit q feruitutes non possunt ad tps constitui. Hic dicitur contra rium. glo. bene intelligit q non cōstituatur feruitutis. sed vterque donec ager negatoria. Et qd hoc voluerit intelligere glo. patet per ea que hic sequuntur in glo. ibi. r sic. Videre dñm non habemus glo. alleg. s. Extra in ista: r vide q no possit procedere qn contra aliquem facta est missio in personali qui quodcumqz veniens ante scdm decretū recuperat pos. vt in aut. ei qui. C. de bo. auto. iudi. pos. Sed fm istam. l. r glo. non auditur nisi in proprietate. r quod plus est saltes infra annum debet auditri de possessione vt in reali. vt. l. si quis emptio. s. pen. C. de prescrip. xxx. an. Hic fm tex. r glof. dicitur contrariū. q non auditur de possessione infra annum: nisi de proprietate: et nescio qualiter dicam. Eredo q ista lectu. r glof. no sit vera: quia qn esset facta missio ex personali auditret de possessione. r qd hic non loquitur in personali probato: quia non sumus in situ. vbi agit. reali. r intelligitur in dubio in materia cuius est titulus. vt in. j. constitutione. C. s. quibus. r. j. de in diem addit. l. imperatores. Preterea quod loquatur in reali: satis innuit hic tex. in pū. vbi p hiber familia. ergo iam erat constituta feruitus. si non esset tunc etiam familia non prohibente non posset occupare. vt. l. si ex stipulatione. j. de acqui. pos. Eredo ergo qd debet intelligi. l. nostra in rea li. r hanc lectu. tanq veram. pone casum r dvide. vt. s. r dicit in summa fm istam lectu. si conuentus confessioia latitat patitur missionem in omnibus bonis. r si hoc possit lite contestata. contingat: missus non recedit nisi sibi quasi possessio feruitutis constituat r dāna sartianē. h. d. C. l. Mo. fm ista lec. fm quam loquitur in confessioia q contra latitantem ex primo decreto fit missio in omnibus bonis. C. l. Item no. q non auditur volens ex tpe nisi re situar quasi possessionem feruitutis. et istud alio modo venit dicendum. C. l. Extra glo. oppo. qz qd agitur reali debeat fieri missio in quasi posses. s. iuris petiti. vt. l. si quis emptiois. s. sed et si quis. C. de prescriptio. xxx. anno. r not. hoc in gl. Respon. istud est verum nisi quando agitur contra latitantem: tunc in omnibus bonis. vt. l. fulcinius. s. cellus. r. s. item videamus. ex qui. cau. in posses. ea. r hac actione vt si vellet iustorem viam eligere actor possit: quia est in sui fauorem. vt. l. quod fauore. de leg. Et videtur q iste non sit modus precedendi. r videtur q modus interponendi pū r r r ij

mun decretum in quasi posses. seruitutis sic cau- tio fienda de non impediendo illum ut vel frui seruitute donec ille egerit pro libertate negato/ rta. vt. l. si prius. f. de op. no. mun. Or guarda: quia ista lex concordat cum illa 2 qualiter possit fieri missio in possessionem seruitutis. certe nullo mo- do nisi per patientiam. vt. l. quoties. in fine. s. de serui. Et sic non est aliud cauer e nisi patientia pre- stare. vt sic edocet ad scdm lectu. glo. f. postant. Sed fm lectu. dy. que est vera solu. 2 dic q. l. si prius. loquitur q. ille qui est possessio: potest iura ve- dicare. vt. s. eod. l. 2. si forte. s. sciendū. Si igit ille qui petit est in possessione. tunc non potest fieri pu- mum decretum cū immisione possessionis. cum iā possessionem habeat oportet ergo q. fiat per cau- tionem de non impediendo vt. l. si prius. 2 hoc fm lectu. dy. Sed contra hoc opp. fortissime: 2 te- nete menti: quia anteq. dem vobis intelligere eris- tis stanchi: 2 videtur q. debeat fieri missio non ius- ris: sed rei seruitutis. vt. l. a quo fundus. de dam. infec. Et gl. in l. si prius. videtur hoc tangere. 2 ibi no. et qd illa lex a quo fundus loquitur in posses- sionem reitapparet ex illa. l. ibi posita. vbi dicitur possessio. 2 sic loquitur de possessione proprie non de quasi possessione. Blo. que est in d. l. si prius. di- cit q. omnia ista remedia possunt habere locum: 2 quod missio in ius 2 missio in possessione omnium bono- r: cautio scdm. l. si prius. vel missio in pos- sessionem rei: 2 sic quodlibet istozum quatuor pos- est habere locum. dy. dicit q. non potest procede- re: 2 dicit intelligi. l. si prius. quod si ille qui age- bat confessoria erat in quasi possessione seruitutis non potest fieri missio: sed fit per cautionem. Sed la quo fundus. loquitur in eo qui non erat in pos- sessione. Apparet ex eo q. ibi erat edificatum alit- quid in possessione istius. vt. l. 2. si forte. s. sciendū. s. eodem. sed dicit vobis quod. l. si prius. loquitur generaliter. 2 quod dicit dy. non est verum: quia vos habuistis. s. de seruitu. viba. p. d. l. qui lumi- nibus. 2. l. i. C. de ser. 2 aqua. vbi nō est in possessio- ne nisi sit prohibitus ille qui vult edificare. ideo. l. si prius. loquitur generaliter. Sed aduerte q. nō in constituendo in possessione seruitutis requiritur aliq. factū hominis: vt in rino age ducēde: 2 tūc fit missio in possessione illius loci seruitutis. vt. l. a quo fundus. Sed q. nō requirit factum hominis nec patientia: vt in seruitute altius nō tollen- di. s. de locat. l. si prius. Et vt liquet tibi ista materia. dicit q. nō fit missio ex primo decreto in quasi possessione seruitutis. 2 tunc aut agit per- sonali aut reali: si personali aut latitans. 2 fit missio in possessionem iuris debiti sicut q. certa res peti- tur. vt argu. d. l. fulcinius. s. celtus. Et quod nor. per docto. in l. consentaneum. C. quomodo 2 qua- do agitur. Si vero agitur reali. Et istud est subtile. Et ideo aduerte et dic aut agitur contra latitan- tem: et tunc procedit missio in omnibus bonis: et hoc secundum aliam lectu. 2. l. fulcinius. s. item vi- di. an no. 2. q. ubi scdm. in possessio. Et possunt haberi locū aliarum remedia que habent locum con- tra latitantem: et tunc ille qui agit confessoria

erat in quasi possessione seruitutis. 2 tunc primum decretum erat per interpositionem cautionis. vt d. l. si prius. Antiquior erat in quasi possessio seruitutis tūc aut ad constituendum cum in quasi possessione iuris petiti requiritur vt fieret aliquod opus in loco seruitute: et tunc fit missio in ipsam rem vt. d. l. a quo fundus. Aut non requiritur aliq. opus fieri in loco: et tunc mittitur in quasi posses- sionem iuris petiti. arg. l. si quis emptoribus. s. fina. vbi pe. C. de prescript. xxx. an. 2 hoc fm vnam lectu. 2 sic potest intelligi. d. l. si prius. et pro hoc. erat an- no quedam questio. Quidam fratres edificabant vnam ecclesiam in quodam loco: altius osdo o po- suit se et dixit illi non poterat edificare: quia erat infra paruas mensuras pro eorum loco: isti volebant edificare: citati non comparebant 2 que- ritur qualiter fieret missio: ex prescriptis distincte apparet quod si erat oportum vt destrueret. et sic factum hominis. et tunc mittitur in possessione ipsius rei. Aut non est opus destrueri: quia non est edificatum: et tunc fit missio in ius possessionis petite. et Innocen. hoc voluit ponere extra. de eo qui mitti. in possessione causa rei seruande. c. f. et dicitur nil dicit. Sic dicitur quod hic agitur reali. Contra quia reus contra quem facta est missio infra annum audire de possessione. vt. l. si quis emptio. s. penulti. C. de prescriptio. xxx. anno. Dic dicitur q. nunq. secundum ea que dicit. Domi- ni ego intelligo istam. l. quod hic erat facta quasi litis contestata. et sic reco. damus de cau. l. iij. C. vbi in rem actio. vbi quandoq. quis nomine alie- rius conuenitur et nominat eum in iudicio si non comparet quod tunc videtur quasi lis contestata: tunc apparet quod infra annum audiret de pro- prietate: et quod dicitur hic nō audiret. intelligo post annum. et ista sunt expresse in l. si prius. f. de no. oper. nuntia. Et cum queritur qualiter et quando audiat reus contra quem est interposi- tum primum decretum cum agitur personali. et tunc audiret perpetuo. vt in aut. et qui. C. de bono. auto. iudi. possid. 2 quod no. plene in l. consen- taneum. C. quomodo et quando iudex. Aut actus fuit reali: 2 tunc aut fuit quasi litis contestata. et tūc nō audiret infra annum: nec perpetuo. nisi de pro- prietate: vt. l. iij. C. vbi in rem act. Aut aut. li. cons- testa. vel quasi. 2 tunc infra annum de possessione post annum de proprietate. vt. l. si quis emp. s. pe- nulti. C. de prescript. xxx. an. 2 qd not. per dy. in l. si prius. de no. op. no. num. 2 quod not. per Inn. in c. f. extra de eo qui mitti. in possessio. causa rei seru- ande. Et Quero quid in negatoria: dicit breuiter quod aut ille q. agit negatoria est in quasi posses. liberta- tis. 2 interpositio primi decreti fit fm formam. l. si prius. quia: per cautionem. Aut non est in quasi possessio: et tunc ponitur in possessionem ipsius rei. et fieri cautio ne impediatur. vt. d. l. si prius. Et Quero qd in secundo decreto: vos et illi de digesto nono habuistis gl. i. l. si finita. s. sul. de dā. infec. quod in casibus non fit missio ex rdo decre- to. 2 est ratio: quia tu habes ius reale q. es in poss- sione. 2 in hoc confessoria 2 negatoria nō indigent

secundo
att ibi et amqueis qualiter et per audire
f. reus contra quem est missio post in primis
de reu. c. i.

Quid si iudex...
Sed si iudex...

secundo decreto. Or domini: illa glo. non est vera
2 dy. ibi repeditur cam. 2 do tibi. l. que in primo
2 secundo decreto loquitur. 2 est illa. l. etiam circa
formam secūdi d. creti vt iudex statuat vt agas in
fra certū tempus qd ihs agas vel agas 2 non pro-
bes. postea non audieris perpetuo: vt est casus vo-
lendo gustare in l. a quo fundus. f. de dam. in fecr.
2 Quero quid si agatur confessoria vel negato-
ria pro vsu. 2 alio seruitutibus personalibus.
Breuiter rideo in tribus verbis. vos vidistis. s. si
vsu. pe. l. vt frui. in fi. vbi illi qui est in possessio-
ne cōpetit confessoria: ideo quasi dicitur inuuntur.
vt. s. 2 modico murato. Dic ergo aut ille qui agit
confessoria est in possessione vsu. vel negato-
ria. 2 est in posses. libertatis. 2 tunc erit missio ex
primo decreto per cautionē. l. si prius. Aut nō est
in posses. rei. 2 dic. vt. l. iij. s. de vsu. Et Quero
quid si vendico te in meā vsallū vel te che in meā
possessio. 2 sic quero quid in preiudicialibus. Spe-
cu. voluit tractare in tracta. de primo 2 secūdo de-
creto. 2 nil dicit. Dic tu quandoq. agitur persona-
li pro libertate: vt si petitur libertas fidei com-
missaria. 2 tunc aut ille contra quem agitur latitat.
2 tunc preto: causa cognita ver libertate. 2 pūna
bit illa qui oz manumittere iure patronatus. vt. l.
cum vero. s. subuentū. 2. l. si cum. s. si quis seruū. f.
de fidei. lib. si vero nō latitat. 2 idē q. ipso existē-
te contumace ipse preto: manumittere non tamen
pūnet o omnium iure patronatus. vt. l. neq. infan-
tes. f. de fidei. lib. 2 istis duobus casibus cū pri-
mum decretum producat plenum effectum non est
opus secūdo decre. vt dicitur in vrbibus. Quandoq. agi-
tur reali. 2 tunc aut ille qui conuenitur est contumax
aut ab initio aut prestita cautione ante lit. contes-
ta. in primo casu quando ab ipso initio. 2 tunc na-
tura pcedit decreti est vt fiat de possessione petitor.
vt. l. si prius. de oper. no. nuntia. 2 dicit. s. forma
secūdi decreti est. vt infra certum tempus statua-
tur vt agat. postea perpetuo non audietur. vt. l. dif-
famari. C. de inge. manu. Quandoq. est contumax
post cautionem: 2 tunc primum decretum est q. si
infra annum nō veniat per dat causam omnino. ac si
per diffinitam sententiam esset condemnatus vt
l. i. circa finem. C. de asser. tol. Quandoq. est con-
tumax post lit. contesta. 2 tunc iter ex actis pferat
tur diffinitus. q. si non: tūc idem est quod in contu-
mace post cautionem prelitat. vt. l. diui. de libe. cau-
sa. C. Quid si ago pro iure incorporealiue cau-
sa. Et aliquid promittas qualiter interponetur pri-
mum decretum. Dicit q. quādoq. agitur iure ali-
cuius obligationis: quia descendit ex cōtractu vel
quasi. 2 tunc dicit fm formam. l. in omnibus. s. de iur.
2 tunc in pos. omnium bono- r. f. vt leg. no. ca. per
docto. 2. l. in pos. in princ. ex quib. cau. in pos. ea.
Et tunc nunq. fit missio nisi in possessione etas rei:
respectu cuius petitur cautio. vt. l. p. etor. in prin-
2. s. f. de dā. infec. Et Quero quid in libertate.
coegi te vt faceres instrumentum. vis agere ad li-
berationem qualiter: fiat missio. Responso.
tunc missio fieri non potest sed te non comp-
ellat te hominum. l. q. et a me a b i g p h
dane et elegantia mactet et do f i h i c

parente iudex cognoscer. de cau-
sa 2 illud rescindat. vt no. in aut. si
omnes. C. si vt se ab here. abfit. hoc
dicit vobis. s. de minor. l. in cause.
s. causa. 2 hoc etia videt. dicere gl.
2 canon. extra de offi. iudi. c. f. nec
interponit aliud scdm decretū. 2 p
hoc facit id qd dicit. s. p. d. l. cū vero
s. subuentū. Quero quid si peto
ab aliquo quod fit missio. 2 dic vt
extra de eo qui mitti. in pos. cā rei
seruan. c. f. eo. ti. lib. vj. C. Altimio ef-
fer querendū: q. hic dicit causa cog-
nita qualiter fiet. 2 glo. dicit hic
quod summam. Additio.

Culpa alterius ex socijs quan-
do preiudicat alijs.

De cōmuni

ni. Sententia lata ptra
vni ex socijs nō prei-
udicat ceteris si p. cul-
pa acciderit: secus si dolo. hoc dē-
cit. Quero rationem huius. l. Rū-
deo in primo casu si culpa vnus p-
iudicaret alijs socijs non haberent
alijs socij regressum cōtra eum: nam
non tenetur adhibere aliā diligē-
tiam in rebus cōmunitibus q. in pro-
prio vt. l. heredes. s. nō tantum. fa-
m. ber. sed quādo intercessit dolo-
socij habet regressum cōtra eū: vt
hic. Et hoc dico q. si culpa effec-
talis per quos teneret socijs: quod
tunc socijs culpa preiudicaret: quia
est eadem ratio sicut in dolo: quod
si per actionem que daret cōtra so-
ciū collidēt socijs nō esset consul-
tum: tunc socijs nō preiudicaret. ar-
gu. l. vlti. de eo per que factum erit
ita intelligit hic glo. C. Op. ad pu-
mū dicit de. l. loci corpus. s. com-
petit. s. titu. f. Sol. tres sunt casus.
q. nō vnus ex socijs perdit rōnabī-
liter. 2 loquuntur p. a. q. p. dicit cul-
pa: q. nō dolo: 2 de istis duobus cas-
ibus loquitur ista lex. C. Op. q. nō
debeat dari actio de dolo: sed cō-
diuidendo. dicit vt in glo. a

De vt
in glo. vs
de Bar. 2
alios in l.
ij. s. et his
in fin. de
ver. obli.

Statut. Qui leg-
videtur velle vt ei conce-
datur seruitus per altam
rem p. priā prout ipse vtebat. h. d.
C. Mot. q. nō est seruitus constituta
ipso iure. Ratio q. legata est tacite
nō expresse: qd declarata est tacite
binas. s. de ser. iusti. p. e. C. Op. de
l. olympico. de ser. vrb. p. d. l. Sol.
glo. hic dicit vt ibi dixi.

xxx iij

¶ Si quadrupes facit ad q. in hac q. dicitur fin. 3 mol. in l. semel moza. solu. matri. quod quando apparet quod vnus primo vulnerauit postea ex in ternallo vulneratus vulnerauit primi reiectis ar gumentationibus ad vtrāq. partem si queritur de pena pu blica z cri miali vter qz veniet puniendus si vero qrit tur de pes na conven tionali vs detur qd neutrage re possit ex quo v teraq. ves nter cōtra conuētiō nes per ea tur in. ca. cum ppo. 3

¶ Si quadrupes pauperiem fecissit se dicatur. Rubrica.

¶ Continua vt in gl. dicitur est. s. de actione in rem. sequitur videre de personali.

¶ Insultus facit quis se de loco ad locum cōtra alique p̄mouet. Si pace facta inter duos qui se insulcunt per cussurum quis eorum te neatur de pace rupta. Aggreditur in insultare idem sunt. Insultus dicitur in alium saltus.

¶ Quadrupes. Rubrica.

¶ Cū arceres. Rubrica.

¶ De videbitis in l. si ex plagis. s. ta bernari. j. i. l. i. ¶ Mo. hūc. s. p. sta. rutiū q loquitur de aggressu ¶ Insultus qd ille d. facere insultu qui p̄mouit se de loco ad locū. vt. l. si is aggressorē. C. ad l. corne. de sca. ¶ Itē no. glos. hic positā q̄ facit ad nos vero a q̄ fecerit pacē semel de q̄busdā iū delicto in faciendo.

Item in contrarijs non queritur de pena conuētiō nali: sed in casu nostro sic. Facit quod habetur in l. quero. s. inter locatorem. j. loc. nō obstat. l. si q̄s ad se fundum. C. ad leg. iustam. de vi. vbi secunda violentia cōsumit primā quia ibi loquitur quo ad remedium iuris tollēti. nos vero loquitur de pe na conuentionali ad quam non potest agere iste q̄ venit contra conuentionem dicta. l. qui fidem. z di cta. l. cū propens. z hoc verū nisi esset apposta clausula resto manente pacto et quod rottes pena cōmittatur quoties fuerit contra factum: nam vs de tur tunc quod vterq. possit agere. tamen hinc inde fieret cōpensatio. dicit etiam Bal. in dicta. l. semel moza. quod secundus cōtraveniens si soluit penam po terit agere contra primū quasi solutio pene facta per eum habeatur loco complementi. et ita concludit domi. Joan. sed videtur posse dici q̄ in pena conuentionali secūdus possit petere pe nam per. l. si cum mat. s. si liberus. de bo. lib. ibi agnoscendum qd. rem per dictam. l. cum propo

nas. cum si alleg. cum non possit dici offendens qui fuit p̄uocatus. cum ergo iste secundus per p̄allegata non incidat in penam clarum est quod illam petere p̄d per. l. cū parer. s. illi. z sic tenere cum opi. Barto. z p̄alleg. per domi. 3

¶ an alteri alter tenetur de pace ruppta. z hic est tex. quod si non appa ret quis primo mouerit tenetur de pace rupta: sed si apparet qd vnus primo rupit alter secundo ille tenetur qui primo rupit. vt. l. qui si dem. s. de transac. sed si non appa ret neuter dicitur rupisse. ¶ Aliter non nos. ¶ quid est hoc dicitur aggre dit insultare z similia. certe omnia ista idem impoſant. nam idem est dicere aggredi quod ad alium ire. componitur enim ex ad z gradus. Item insultus hoc est in aliu saltus z similiter insultare hoc est aduerfus alium saltare. facit ad l. corne. de sca. l. si is qui aggressorem.

¶ Plane si ante litez. Facit quod qui tenetur dare capos nes iohes eos dare viuos ad qd. l. qui hominem. j. de fol.

¶ Ad legem aquilliam. Rubrica.

¶ Alternatiua posita inter genus z speciem ponitur pro idest. Dicitio idest: videlicet: s. similes nes dum declarant sed etiam restrin gunt.

¶ Egis aquilite. Not. q. q̄ alter natiua ponitur inter genus z speciem expo

¶ C. vnde vt. z melius in l. vt vim. ad fi. de iust. z in. dicit in lex hoc iure. e. r. z p. 3 mo. in. c. significasti. in pe. charta. e. ij. de domi. vide in tex. z gl. in. c. s. de torneamen. p. Bal. in l. j. C. de pdi. li. z ad Bar. hic adde Bar. in l. si seruū. s. sequi de verb. obli. Bald. in l. istina. s. pen. de eo per quem factū erit. Barto. in al. cum pater. s. liberus. de lega. ij. 3o. an. in rub. de treu. z pa. i. addit. spec. qd no. Bar. in l. si ex plagis. s. j. ad l. aquit. p. Bal. in l. si credit tozibus. C. de ser. pig. da. ma. zc. vide Bal. z 3mo. in l. cū mulier. in. xij. col. so. ma. Bal. z 3mo. in. d. l. semel moza. Adde Ro. conf. clxxij. z ccl. vij. ¶ Andre. Poma. ¶ Ad legē aquilliam. Ad istā ru b. vide cepo. conf. lxxij. col.

¶ C. Legis aquilite. Adde que dicitur post gl. sup. rub. j. de iur. z fa. qno. post Bar. z libellū in hac. c. loy ne vide per Bal. in l. j. z in l. contra negantem. in f. col. ad l. aquit.

¶ Andre. Poma. ¶ Legis aquilite. vide Alex. cō f. xvj. in. ij. col. j. volu.

nitur pro idest sic ponitur restrictio. dicit de hoc in l. vbi pacta. C. de transac. Ex hoc not. ¶ Itē dicitur idest z videlicet z similes non totū est de claratio: sed etiam restrictioa terigi in l. questio s. p. de fun. iustur.

¶ Si fur nocurnus licite occiditur. Diurnus si telo se defendit.

¶ Defensio dicitur probata per occidentem coipso quod probat qd cum cultello contra ipsum venit.

¶ Ed z si quecuq. furem no cernunt licet occidere: z etia diurnum si se telo defendat qd dicit plene. vt. l. fure noui nun. quam ad p̄positum arguendo alleg. 3o. de imo. in d. l. semel moza. ¶ Si aut non apparet quis primo rōs scdo bene erit verum qd neuter tenetur. l. scientiam. s. cū stram mental. j. ad l. aquit. z hoc tenet Bar. z ob no. q no. z doc. in l. j. C. vñ vi. aliquid in l. si ex plagis. j. ad l. aquilite. Bald. ponit in l. j.

¶ Si magister. Quero qm magister vult mittente quid habet ponere z pbare. primo quod sit magister. z hoc ille erat discipulus suus in ar re illa tempore illo. sed an habeat necesse probare qd tempore quo ille p̄cussit discipulus ille peccauerat z deliquerat. z videtur quod sic per tex. ibi parum bene facient. z pro hoc videt exp̄ssus. C. de emen. pp̄n. l. j. Dico qd hoc non est necesse: sed debet probare qd illo tpe debebat z monebat eum z hoc est qd dicit tex. in discipulus hoc est qd tpe quo erat in discipulo. qz tunc statim p̄sumit qd fecerit animo monēdi z docendi. qd est hic de parum bene facient. facti accidentis denotat. nec ob l. j. de emen. pp̄n. ¶ licet hoc sit verum quod ex causa delicti possit percuti: potest esse qd discipulus qui ita in bonis moribus instruat. hoc est exp̄ssum. extra de homi. c. p̄byteri. De reera ex qualitate personarum quia magister z discipulus z ex qualitate percussorum p̄sumetur qd non animo iniuriarū: vt. C. ad l. cor. de sca. l. j. z l. eū qui. ed. rit. quibus probatis debeat absol ui vel deferri sacramentum purgationis. ita hic fuit obseruatum.

¶ De actione. Si quis in collu catione. An sit li citum duellū. de hoc habem. in. c. colū. de pace tenen. c. j.

¶ Lem mela. Quando plures occidit z non apparet ex cuius ictu perijt quando omnes tenentur.

¶ Locus z tempus in accusatione delicti quādo apponitur. an locus vulneris an vbi vulneratus est apponi debeat.

¶ Si plures. Ex pluribus qui homicidio interfecerūt ille tenetur aquilite cuius ictu quis perijt. sed si non appareret oēs tenentur: z vno solente alter non liberatur in pena: sed si ex intervallo plures percusserunt: vltimus solum de occiso tenetur. h. d. Quandoq. percussurum eodē tempore diuersis tamen ictibus: z hoc primo. Quāq. percussurum diuersis temporibus: hoc secūdo. Quandoq. plures vna percussurum

¶ Sed z si. s. si magister. fecit iure. z quā potestate habet pater in filium coercendi. z dñs sup fami lū late p. d. Ant. in. c. c. cōtingat. de fo. cōpe. ¶ Et de potestate mariti in vxorem vide. xxxij. q. ij. pl a cur. Adde no. in. c. c. si voluntate. de sen. ex com. z in. d. l. j. C. de em. c. p̄opin.

¶ Si plures occiderit: nec apparet cuius ictu perierit omnes tenentur: qd est verum indubitanter in actione lesio aquilite. est actio civilis: quis tenetur de leuissima culpa. sed in actione criminali legis corne. de sca. si non apparet cuius ictu perijt nullus tenet. hoc tenet hic glos. in illi questione cū querit quid si vnus zc. qd intelligit doc. nostrū: nisi oēs fuerint cū proposito occidendi: qz oēs tenent. hoc no. per L. y. ad legē iul. de vi. l. qm multa fa cinosa. dicit in l. si in rixa. ad legē corne. de sca. ¶ Ego dico qd in materia. l. libelloz. de accusa. cū debeat inferi locus et tēpus delicti in accusatione an debeat poni tēpus et locus vulneris: an tēpus z loc. vbi vulneratus est. si ponimus eū mortuū post paucos dies: z qd debeat poni locus vulneris. hic est casus hic: et sic facit de equo. in bello vulnerato in ciuitate ten mortuo. de quo in l. j. s. ex in cō d. de incen. rui. nau.

¶ Si quis seruū. Hoc qd dicit qd tenet beneficii possessio: itelli go eo casu quo publiciana cōpetit cōtra dñm: hoc non video.

¶ Si lex. Nota annū. in l. libelloz. de accusa tionibus.

¶ Abbas an possit adire hereditatem mortuo monacho.

¶ Locus z tempus in actionibus descendentibus ex delicto quando ponatur.

¶ In denerati. Quero qd vtrum moza tu monacho possit adire abbas hereditatem. et videtur hic casus q non: sed alij equi

tenere p illa cōtra istā glos. hic cogita q ibi forte loq̄ in alto casu. p̄per iuramētū in litē. de q̄ ibi.

¶ Si vñ seruus. no. q̄ actio. l. aquit. datur dño. l. item mela. s. legis. cum ibi no. s. eo. tamē actio in factum datur alteri q̄ dño.

¶ In denerati. vide Bar. in l. j. de vulga. z puā p̄l. z in l. ij. de condi. fur.

a Non examinentur. Quando quis potest exami-
nari facere testes ante lit. contestata, vt quando res
est in periculo. on tunc requiritur paritas citatio
dic quod non fm Jmoco. in c. significasti. de testi.
2 vide no. Bar. in l. iij. §. pctor. de dam. insec. et
quādo sit
iuste cau-
seuō bar.
in l. mox
tra hoc oppo. de l. si seruus seruā-
tis causa.
de do. cau-
sa mox. gl.
in c. signi-
ficasti. de
testa. 2 in l. publicati. C. de test. 2 quod possunt ta-
les testes recipi absente parte tenet glo. in l. lau-
dabilem. C. de aduo. diuerso. iudi. 2 dicit ibi Bal.
quod quando testes recipiuntur parte absente.
Tunc parti reseruate sunt omnes exceptiones cō-
tra testes.

b Testes examinentur. Et dicit Bal. in l. fi. C. de
usu. pu. quod quando reus. vult petere testes exa-
minari ad perpetuam rei memoriam prius debet
facere citari actorem vt declarat an tunc velit age-
re. quia si veller agere non erit recurrendū ad hāc
viām extra ordinariā 2 quando testes dicantur se
neque possunt recipi lit. non contesta. dicit quod est
arbitrio iudicis sed apud quem iudicem debet ste-
ri hoc examinatio ad eternam rei memoriam vide
Bar. in l. cum bt. §. transactionis. §. de transac. et
in l. si societatem. §. arbitrozum. in princ. v. colū. §.
pro foc. 2 no. glo. quod illi sententia que fertur p
testibus examinatis debeat plena fides adhiberi
est interlocutoria mera. ita dicit Bald. in autem. si
quis in. viij. colū. C. de testi. 2 Barto. hic quid in
alia provincia qua sententiarum probatum esse vel
non vide Bald. in lante. C. quo. ap. Querit etiaz
Bal. in hac materia in dicta aut. sed 2 si qd in pe.
2 fi. col. an si quis habet vnum testem tantum possit
recipi. 2 dicit quod sic. Item querit an post pu-
blicas attestaciones tales possunt noui testes p-
duci. 2 dicit quod no. item quod eo casu quo reus
faceret testes examinari ad perpetuam rei memo-
riam quod tunc omni casu licet actori idem face-
re. argu. l. petende. C. de tempo. in integrum resti-
tutio. q. dicitur prouocatur. item dicit quod vbi p-
l. vel statuum non requiritur lit. contesta. tūc in-
distingue quilibet potest petere testes examinari ad
perpetuam rei memoriam. 2 vtrum hec materia p-
cedat in causa criminali quod possint testes exami-
nari ad perpetuam rei memoriam traditur in c. quo-
ntiam vt lit. non contest. vide Bal. in d. aut. sed let
si quis in. ij. 2 iij. col. 2 vide Jmno. in d. c. significa-
sti. 2 ibi etiam querit Bal. an super tali petitione
lit. sit contestanda. 2 tenet quod non. Querit etiaz
in pe. colū. quid si testis non valet in dicitur sit re-
ceptus pro valerudinario 2 ibi etiā q materia hec
no procederet nisi in probatione super fama. Ad
de quomodo 2 quādo testes ad eternā rei memo-
riā sint recipiendi Bal. consi. iij. lib. i. c. cō. rviij.
2 consi. clxvij. vbi etiam an recipi possint dicitur se-
riatis 2 per Alexan. consi. cc. lib. ij.

alterari ad plus 2 loquit. §. si oluā. Interdū est de
futuro omnino sui principaliter loquitur. l. si ser-
uus. de conditio. sur. Item op. qd testes no exa-
minentur alite non contesta. vt in cor. de test. §. pe-
Ratio: qz testes sunt illi qui perimunt in re. vt lex
ceptionē. C. de epba. fol. aut loquitur in cor. 2 sic
potest etiā lite no contest. Ratio est qz non est in p-
te rei qd cōueniatur. qd dico in actorē est verū nisi
testes sint valetudinarij hec ē gl. in o. §. pe. in aut.
de test. dicebā in l. laudabilē. de ad. diuer. iud. 2 l.
fi. C. de usu. pu. Lanoniste habet in c. qm frequē-
ter. extra vt lit. non contest. C. Itē op. de l. iudices.
C. de iudi. So. regulariter de omni cā plenarie co-
gnoscit. falit in casibus. l. ij. §. sciendū. 2 ad exbi-
tum expedit? de pñis bulus lec. C. Vtēio ad aliā
lec. secundā que colligit in gl. pe. magna. ibi quis
dā cū dicunt nihilominus 2c. 2 replicat alio mō. f.
qd agebam conditione existente et non volui face-
re examinari testes. 2 hāc lec. nō pōt stare qz si testis
esset conditio ē pōt fieri executio non autē dis-
ferretur hic. 2 l. locū. §. cōdēnatio. 2 de tabu. exbi.
dicas ergo qd reprobas istā lec. C. Vtēio ad terti-
am que est no. que colligitur in fi. glo. magne. ibi
quidam tamen dicunt. quidā erat debitor sub cō-
ditione pendente quidā deluit instrumentū. possit
suz in hoc iudicio deducere 2 facere examinari te-
stes si verosimile est testes non esse viuos tpe pro-
bartonis sciēdo cōditione existente. 2 sic fert alia
sententia super debito principalis conditionis fut-
ture. sed hic sunt due impossibilitates: qz sic hypo-
nisi exactionē oīno differre a pna. qz ibi dō q fecit
ferri sniam. C. Op. ad hanc lec. qz ille q pbat debi-
tū non meret pferre sniam. Sol. interesse habeo.
non in hac cā. sed in psonificatione sciēdo. si con-
ditio exiterit 2 hoc primo. C. Op. 2 hāc solu. naz
dō: hic qd etiā cōdēnatio non differē sed ex actio
fit facta cōdēnatio. Sol. dicit qd differē ex actio
cōdēnatiois sciēdo. sed ad hoc respondet qd non
est de necessitate. C. Item op. ad hāc lec. 2 qd non
fuit actū nisi vt solū testes examinarent imo fuit
actū. l. aquila ergo 2c. Sol. gl. in l. aquil. l. in tra-
ctatu. l. aquil. 2 sic defensa est ista lec. 2 qd dicit in
eo intēdebat alis debebat. f. in iudicio futuro. Que-
ro quid faceret iudex ad quem itur vt an lit. prest.
testes examinent? dicit qz vt eos examinare ad
eternā rei memoriam 2 interlocutoria ferre. f. qd p-
mo ferat interlocutoria pñitiādo testes valetud-
darios. 2 ideo ad eorum exam nationē possit p-
cedi. 2 hoc sentit glo. tua no. 2 singularis. Sed qz
posul casus summarios scdm pdictas lect. f. pma
2 tertia omīta media q nihil valet. Redeo ad p-
mā scdm quā breuiter hoc intēdit. Si de pñenti est
aliquid factū culpa 2 dāni sperat de futuro stat-
tim fit cōdēnatio sed differē ex actio. h. d. alias sic.
Si culpa dāni est dāni de pñenti 2 estimatio in-
teresse venit de futuro statim pōt agi 2 cōdēnatio
fieri si de morte testis dubitet. sed ex actio dif-
ferretur. h. d. C. Op. 2 solutiones earuz vide supra.
Omīta media lec. fm certiam hoc breuiter intēdit.
dicit. testes ex parte actoris possunt recipi lite non
contesta. qz statim nō pōt agere 2 suspicatur de
morte

teste vel absentia dicitur testis quod hoc non de-
bet probari: nec erigitur semiplena probatio: sed
sufficit suspicio. materiam istaz dixi pte in aut.
at qui semel. C. de probatio. alia in aut. f. 2 si qd
de testibus. Breuiter circa hanc tertiā lec. dicas
tria verba quandoqz petit examinari testes ad eter-
nam rei memoria: actor ad fundandā suā intencio-
nē. quandoqz reus ad fundandā suam defensionē.
qz qz petit examinatio ad aliquo qui illud pōt de-
ducere in iudicio p modū actionis 2 p modū defen-
sionis. Primo casu aut actor pōt agere in continen-
ti. tunc non pōt petere testes examinari ad perpetu-
am rei memoria. nisi dubitet de morte testis vel
absentia dicitur. 2 tunc petere examinari. sed pu-
blicatio differē post lit. contest. vt extra vt lit. non
contest. c. quoniam frequenter: qz non pōt statim
agere. qz est obligatio cōditionalis. tūc si dubitet
de morte testium vel absentia dicitur non pōt peti
examinari. Sed o casu qz ex pte rei tunc possit pe-
tere qd examinari 2 publicari ad eternā rei memo-
riā. etiā si non dubitet. qz nō est in pte rei qz
agat. vt. l. fi. C. de usu. pup. 2 ibi nota. fm vñ lec. qz
C. de testi. autē. f. 2 si quis. 2 ibi plene dixi. 2 ē p-
co in actorē qd ipse non possit agere nec litē cōre-
stari nisi dicta. testis essent ibi nota. qz tūc et pōt
petere et testes examinari 2 publicari ante litis cōre-
sta. Exemplū dicitū est mibi qd sum heres institus
tus a Sempontio. certe ego nō possum adire here-
ditatem nisi fm certus de viribus testamēti. C. Itē
non possum esse certus nisi post depositionem tes-
tis. vnde ante non potest agi petitione heredita-
tis. merito dico qd pōt peti examinari 2 publicari
si sicut ex parte rei. vt. C. de testam. l. publicari.
2 l. ij. 2 qd ibi no. de bo. vof. fm tab. C. Tertio qz
pōt in iudicio deduci p modū actionis 2 exceptio-
nis vel defensionis tunc si vult potest agere 2 non
agere vt. §. si vusu. per. l. vti frui. in fin. 2 l. 2 si for-
te. si fer. vendice. tunc potest petere examinatio-
nem sicut reus. vt. c. significasti. extra de testi. facit
eodem titulo. c. alberticus. licet ibi Jmno. male
intelligat.

Scientiam. Quero aliquis effectus
denatus de vulneribus?

Qui cum aliter. Not. ex hoc. §. fa-
cias articulu ad p-
bandum defensionem. nam non sufficit dicere qd
ipse est aggressus. vnde in percussis. sed dicas qd
aliter te tenere nō poterās nec ad eū eadere nisi
cum vt repelleres. vñs dicitur nō pōt

Vvulnerato. Quero an hec. l.
de vulnere deinde ille mortuus an possit

a De morte. sed vtrū ille qui est in articulo mor-
tis possit tanq testis examinari vide Bal. conside-
rantem qz sic in tit. de pa. constan. in ver. va falli chr
ca. §. i. el. 2 ponit q interrogatoria debeant abs-
breuiari vt nō interrogetur nisi de substantialibus
condemnat de occiso. dixi in l. fena
tus. §. de accu.
1 Aliud est occidere. pprijs mani-
bus 2 aliud petere causam mortis.
2 Interfectus dicitur quis eo tēpore
quo est vulneratus.
3 Factū infra. cccly. dies dicitur fa-
ctum infra annum.
4 Verba legibus debent intelligi secun-
dam propriam significationem.
5 Annus com munis est recentis sexa-
ginta quinque dierum.
6 Plures possunt teneri de occasione
eiūsdē hominis diuersis tēpore.
7 Contra vulneratum an statim qd
certum sit vulneratum mort possit
de occiso procedi.

Tra vulnera. Mo. tex. qd + alid ē
mansus pprijs occidere
aliud p hēre cām mortis. pmo ca-
su punit. scdo nō. C. Itē no. 2 qd qz
dicitur interfectus eo tpe quo ē vulneratus
mortifere. sed an tūc possit firmari
pcellus de occiso. dixi in l. dāni. §.
sabinij. de dā. insec. C. Itē no. 2 qd
qd dicit infra annum an incipimus
annū a die natiuitatis. an a leale dia
Januarij. Dico qd accipit qd est fa-
ctus infra. cccly. dies. de qd dixi
in l. libellorum. §. de accu. dñs Jac.
in l. de actio. in prin. dicit quod ma-
leficia non debent remanere impu-
nita. C. Itē no. 2 qd verba. l.

C. de testamentis. 2 l. i. subemus. 2 notat Baldus
in d. l. hac cōsul. quod possit testis in articulo mor-
tis examinari. 2 videtur velle dominus Anro. in c.
fina. de iurifurā. in. vj. colū. vbi vult quod solus
notarius possit examinari. 2 est originalē dicitur
Bart. in l. ad monendū. in. rj. col. sed vtrum obla-
tio possit fieri existenti in articulo mortis. vide Bal.
no. in l. vos dara. C. de dona. ante nup.
b Per modum actionis. vide Jm. in c. significasti
nit. de testi. 2 quod no. Bald. in l. cum test. in vlti-
colū. de p. voba. 2 Bar. in aut. si quis. de testi. et
ibi late Bal.
c §. qui cum aliter. vide Bar. in l. si ex plagis. §.
tabernarius. §. eo.
d Ita vulneratus. de hac. l. vide quod no. 2 legit
in c. significasti. el. ij. de homi.
e Dicitur interfectus. 2 in statutis fm Bald. in
l. j. C. de nundinis.
f Andreas Poma. C. Itē no. vide Fel. in proe.
decre. vj. col.

Ad mei defensionem. mod' pbadi qd hoc fact ad mei defensionem. dic vt p Bar. i. l. scilicet. s. q. cu alr se. per doc. Bal. 2. Sal. in. l. i. C. vni. in. l. i. C. de sca. 2. Bar. in. l. i. s. q. si quis. s. eo. vide Bar. in l. i. m. l. i. C. de liberali causa.

Legis aquilic. p. debet intelligi fm propria significatione. non fm eodem vltm loquendi. quid in statuta dicitur in l. omnes pos pulli. 2. de iust. iure. C. 3. re no. f. qd annus communis est trecetorum sexaginta quinque dierum. C. 3. tem no. f. quod plures possunt teneri de occisione eiusdem hominis diuersis temporibus. 2. vide cetera ea que no. in l. i. C. qui acced. no. pos. in illud intelligi de occidendi perfecte. cōfuevit hec lex induci ad. q. f. vltm statim cuius est vulneratus ita qd certū est cum mori. an possit statim procedi cōtra vulnerantem. de quo plene in. d. l. damni. s. tabini. de dā. insec. s. Percutiens percutiē in cōtine tū qñ videat facere ad. defensionē.

Retor ait. Summe ar. f. quod ciuitates debeant emere itinera secura alias tenent emendare. Si derobatus ibat per viam non rectā. quod ciuitas non tenetur ad emendam damni. Locus non dicitur publicus licet per eum publico ceatur. Præctica articulanādo quando maleficium fit in platea: vel strada publica. quia debet referre ad tempus maleficii. Dicitur in vna lege non videtur repetitum in alia separata.

Retor ait. Summe ar. f. quod ciuitates debeant emere itinera secura alias tenent emendare damni de robatis. de quo plene in. l. i. me. qd. de incc. ru. nau. Mo. ter. c. ibi vtrū publicus ac. Ad. p. q. florentinoz nam patū est inter florentinos 2 vbalbinos qd ibi vbalbinū debeant tenere stradam secū sub certa penamodo quidam ibat per alpes non autem per iter rectū 2 fuit derobatus: queritur quid iuris. Videntur determinatū fuit qd non tenet per istum text. ex quo non ibat per viā qua ire debebat communiter. C. Mo. f. qd non sequit. publice itur per talentum loco. ergo est publicus. C. Mo. f. quando factus articulus qd fit in platea vel strada publica debet referre ad ipsos maleficij. non enim sufficit probare quod alias fuerit locus publicus. C. Mo. f. illud qd dicitur qd est vicium in vna. l. non videt repetitum in alia separata ab illa dixi plene in. l. pteroz ait vt bo. rap.

De plagis. Tabernari.

Mo. gl. data opera. est ne verū f. qd si pcutia percutientē me incontinenti tū ego video: facere ad mei defensionē. 2. Bl. vt dicere qd sic. cōtra vtrūq. i. C. eo. veritas est qñq. ego pcutio te anteqm me pcutias dūm es in actu percutiendi tūc in dubio videtur facere ad defensionem. vt. s. eo. l. sed 2 si queuncq. in pñ. 2 hoc modo potest intelligi hec gl. qñq. quis est prius percussus 2 tūc nō h. te pcutere etiā in cōtinenti hoc enim esset videtur qd tā habita offensa enadi nō potest nisi forte percuteret eū euadens offensa quas volebat facere aduersarius deniq. si vero nō appareret an percussio pcesserit. dic vt no. p doc. in. d. l. i. C. videri. 2 hoc casu potest intelligi qm dubio nō psumatur culpa in eo qui non prouocauit. facit. s. titu. j. l. i. s. cum aritea.

Ex re comū. ni. dec. l. facti qd si sunt duo vni possunt abo agere in diuersis libellis pro dāo dato in re communi.

Noties. Mot. qd seru' aliter nus nō potest defendi in cauanoxali. Rō apparet qz intellectu huius ter. vide Alexā. l. edita. iij. col. c. de eden.

De his qui deiecerunt vel effuderunt. Rubrica.

De noxalibus actionibus. Rub. Noxales. Juris dō. declarat i bac l. i. quid sit nox.

De his qui deiecerunt vel effuderunt. Rubrica.

De noxalibus actionibus. Rub. Noxales. Juris dō. declarat i bac l. i. quid sit nox.

De his qui deiecerunt vel effuderunt. Rubrica.

De noxalibus actionibus. Rub. Noxales. Juris dō. declarat i bac l. i. quid sit nox.

De seruus. Is qui.

Secundo illud limitat. Tertio ponit dictum iul. con. tradicentio cetero: illud declarat. scda ibi: et sane tertia ibi. cetero. qñ. quarta ibi: sed placet. Pro declaratione huius. s. reuoco in dubiū. an qñ seruus deliquit sciēte dño excuset. ita qñ in eū nō cadat delictū: sic aut dño scit 2 nō subente. 2 nō excusat seruus vt hic 2 in vtr. 2 sane. aut dño iubēte 2 tunc aut cū iussu dñi cogebat eum ita qd eum occidisset si nō fecisset tunc est excusatus a seruus propter iussu timorē. aut tantū subebat sed nō inferebat mens mortis. 2 tūc aut in leuitibus 2 excusatur seruus qz tenebat dño obedire vt hic. aut in atrocioribus 2 seruus nō excusatur vt hic. 2 ita videtur intelligi glo. j. si fa. fur. fec. d. l. i. p. in glo. q. semper fere.

Delictis. Mot. istud pñ. ad actio in parochia nostra qd si parochiales nō ceperunt malefactorē puniant. modo quiddā cōmittit in parochia ista delictū nec fuit capus: modo carator probauit delictū cōtra malefactorē. 2 examinauit seu cōdenauit eū. postea inquirat cōtra parochiales 2 fundat se ex condēnatione 2 probatione facta de malefactorē 2 nō potest. Preterea illud statūtū debet intelligi ibi ceperunt. hoc est si poterūt vt hic. 2 sic ego formaui excepte. nostras qd illud delictū fuit factū nemine ibi extisente. 2 p cōsequens capi non valere. Itē qd fuit cōmissum in cōsibus parochie adeo qd non potuisset ita cito capi quin ipse fuisset egressus tertioz in parochie. vt hic. quod no. 2 sic factus absoluit per istam. l.

Si extraneus. Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Excusatus seruus. in quibus excuset seruus si noluisset obedire. vide not. s. ad. l. aquilam. l. i. ber homo. 2 ibi vide quid in filio. 2 in. l. graccipuo. C. de adul.

Intelligit fm tpe. limitat bar. in. l. i. s. posthūmos. s. si filius. 2 lib. 2 posth. 2 p. Bar. las. titus. i. l. ex factio. i. p. in. l. iij. col. de vulg. ce. pupil.

Facti ad. q. si aliqñ est ab solutus de pcutiōe cū cicatrice an possit accusari de pcutiōe simp'r. Itē facti qd qñ accusauit de pcutiōe cū sanguine 2 probat pcutiō sine sanguine qd debeat sequi ab solutio. qd dixi plene in. l. denūtiaste. ver. qd est de a. dul. 2 vide. plene maeria busus. s. in. l. senatus. de accu. Itē facit ad materias detractionis vel additionis cetera libellū de quo in. l. edita. C. de eden.

Ex duobus. Mot. qd aliud ē scire alio subere. C. 3. re no. vna glo. q. est hic que ponit vnam distinctio nem quam no.

In re comū. ni. dec. l. facti qd si sunt duo vni possunt abo agere in diuersis libellis pro dāo dato in re communi.

Noties. Mot. qd seru' aliter nus nō potest defendi in cauanoxali. Rō apparet qz intellectu huius ter. vide Alexā. l. edita. iij. col. c. de eden.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Qualitas adficta verbi p' verbū cui adijcitur. h. d. fm Dy. 2. Babu. qd no. cōcor. qd no. doc. j. de re. m. l. i. titus. determinauit q. talē per hunc tex. tutor scruerat hereditatē delatā pupillo. deinde decessit pupillus. qrebat nūquid trāsmitteret. 2 videbat qd sic. qz scitur p tutorē. vt. l. cū antiquioribus. C. de in. delib. contrariū determinauit. cōsumpta. l. illa. vbi dicitur si scies mortuus fuerit. 2 hie videt scientiā requiri tpe illo 2c. vide quod dixi in. d. l. qui duos de re. duob.

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

Mon credit nisi apparet. Dubito de differentia inter istas duas responseones. Istud vltimuz a...

quod credit si apparet maleficium. certe iste obfure respodet. Incer...

Ex causa. Ex ca iusti erro- ris pot quis sua confessionem reuocare. b. d. C. Mo...

Qui interrogatus. Qui interro gatur tenetur quasi ce- tero assere contractum super quo in-...

relligitur sufficienter esse responsum: quia ponens non r elevatur ad onere probandi r opozteret euz...

bene facit qd no. spe. de teste. §. quatuor. §. qd ergo. cu ver. seq. r qd notat Bal. in l. ij. §. qd obferuari...

quo est confessus non sufficit ad co demnationem. Error iuris est lata culpa.

Qui iusto. Erronea cofes- sio post lite co- testata potest reuocari ex causa ius-...

Qui interrogatus. Isti ter. allegauit Bart. ad vnum quod no. in l. ij. causa. §. idē scribit de pec...

relligit qñ ex act. pdu. apparet vel qñ respondens hoc facit apparere: vt notat Spec. in locis pzeal-...

alter se habere presumit error. pro hoc. C. de iur. r fact. igno. l. si post ditionē. ista materia examis...

Filius. Filius ex mendacio pu- nitur non ex taciturnita- te. hoc dicit.

Quaquam. Nota. §. quod si translatio de vno tempore ad aliud requiritur ex...

Ex parte. Si ille qui alii de- dit non est soluedo in alii actio resituit.

Plus. An tenet iudicium co- in facto p- pto mega uerit post ionem et probet co-...

In omni actu facto p- curatorem non est ne- cesse qd dicat qd facit procuratorio nomini dñi.

Al seruum. Si ex variatione p- sone cōuenti nō va- rum debitorē: secus si variatione persone...

Quo quatuor. Quatuor qualiter. C. de probacionibus. l. si quis dicitur.

Quo quatuor. Quatuor qualiter. C. de probacionibus. l. si quis dicitur.

Quo quatuor. Quatuor qualiter. C. de probacionibus. l. si quis dicitur.

Quo quatuor. Quatuor qualiter. C. de probacionibus. l. si quis dicitur.

Quo quatuor. Quatuor qualiter. C. de probacionibus. l. si quis dicitur.

Confessionibus. vide Ludo. Ro. in consi. cclx. xv. Andreas Barba.

Qui seruum. Adde Bal. in addt. Spec. in titu. de confes. vbi allega...

Repetitio. Causa est ad cuius esse sequit aliud.

Causa proxima intrinseca existere vera valida r elicitur in testamento.

Interrogatio actione de quibus hic sunt officio iudicis.

Libellus non requiritur in istis in- terrogationibus.

Libellus in officio iudicis quando requiratur.

Lausula generalis subiecta post ca- sus speciales illos casus comprehēdit: r qñ nō cōprehendat. n. s.

Iudex in quacūq; parte iudicij etiā post conclusus in causa interrogat par- tes: r positiones facit ex officio.

Iudex quando supplere possit etiā super facto.

Imperator facit equitates non scri- ptam: iudex inferior scriptam.

Interrogatio et positio quomodo differant.

Positio quid sit.

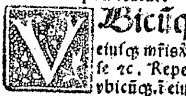
Quib; positionibus sit respondēdū.

Positiones quomodo inducuntur super- tendum est.

Positio dicta qd sup ea lis ponat. Positiones sunt vt ponens ab one- re probacionis releuetur.

Positiones sunt post lit. contestā. r etiā lite cōtestā. i. emergētibus. r Postitioes vsq; ad qdēpuz fieri pos- sunt.

Response post positionibus debet fieri coram iudice pro tribunali sedēte. Positiones possunt fieri ab actorē reor: eorum procuratoribus.

Victus. In xpi- etulq; mīsd' gūm' gl'io se rē. Reperturus. l. vbi cūq; r eius lra hāc

ca si. de pace tura. firman. r vide Angel. r Imo. in l. quoties. §. f. soluto matrimonio. r vide Imolam in l. is qui reus. in fo. de pu. tu. in ea. glo. lbi pcece- dente die rē. et Baldus in l. ij. in fine. C. quibus res tu.

Abicung. vt hic. Et ad glo. hic vide Bar. in l. actor. in prin. C. de proba: r vide. r. casus notabi- les p. gl. s. eo. l. r qd dñi post gl. r Bar. in aut. qui seuel. C. de probacionibus.

ordinem servabo. Nam primo continuabo rubricas ad superiora. scdo omitiendo casum summarium: quia lex ista ppter eius brevitatem scilicet summarum ponit casum in terminis. tertio legam litera ipsas exponendo. quarto notabilia colligam. quinto opponam. sexto queram. septimo audiam. et ero de pre sentati actu expeditus. Redeo ergo ad primam vide licet ad rubricas continuatione et continua ipsam. vt no. s. in glo. Contra qua oppono qd no sit bona. et sic ca d3 pcedere fuit causatum: qd scdm p bילו fopbū causa est ad cuius esse sequit aliud. et pbat tur p. l. ij. s. ex plurimis. et quod ibi no. j. de acqui. pot. et de exceptione rei iudicate. l. si mater. s. eam dem. r. l. cu de hoc. r. l. et an eandē. s. actiones. s. ad cit qd vulgariter dicitur. Remota qd remouet et fecerit ab eo causatum. l. generaliter. de epil. et cle. r. de dona. l. ij. s. si. r. l. se. cu si. sed ita est qd actio p sonalis hereditaria per qua certū petit principa liter est causa istius interrogatioe actionis et in terrogationis p hoc edictū sciendū. vt patet in. l. j. ergo tractatus talis actionis tanq̄ qd debuit pcedere ista materia tanq̄ effectū ab ea causatum. Redeo et dico qd expositio tua est va qd ca debet pcedere causatū quod ad producendū rem in esse ar. s. de ori. iuris. l. 1. et qd ibi dicit. et ita est etiā hic. qz quo ad pponendā rē inesse. id est materia hui? tituli oportet qd talis actio pcedat. et qd compe rat actio: sed quo ad ordinē iudicialiū ista debet pcedere: et ita loquitur gl. et per ibi legibus p d. etis. ¶ Sed contra premissa oppo. qz causatum pot in esse productū sine causa. vt. demonstratio. et l. cum tale. s. salum. i. de conditio. et demonstratio. inlit. de leg. s. longe. r. C. de fal. causa adiecta. l. ij. s. Solu. p. premissa loquuntur in causa proxima intrinseca et essentiali. tu vero arguis de causa extrinseca et remota et accidentalit vt patet in dicto s. salam. vbi remanet dispositio testatoris valida ex causa proxima intrinseca et vera quo ad ipsum causatum in esse producendum que habet validam re scripta in vltima voluntate: vt in. l. si mihi et tibi. s. si. de lega. j. et habet causas et conditioes ipsius regere et regularē. vt. l. in conditioibus. in princ. et l. pater. s. conditioem verba. ff. de conditio. et dei monit. rati. ¶ Preterea in contrariis est speciale in vltima voluntate prout dicit Ado d. rati. C. de fal. causa. l. j. igitur in cotrarium est ius commune. vt l. ius singulare. ff. de leg. ad mu. l. j. et ad confirmat ionem repositionis premisse induco specialiter in testamento. j. de conditio. et demonstratio. r. de hac materia generaliter tractatur in dicitis. l. ij. s. fima. r. l. ij. de dona. et dy. extra de regulis iuris. c. de cet. libro sexto. et Jaco. de are. s. de postu. l. j. s. ferum. Pet. et Jaco. de are. C. de episco. et clerici. l. generaliter. plene tractant de conditio. ob cau. l. si pecuniam. quam omisit causa breuitatis. ¶ Secundo oppo. contra glof. de l. nos trarubicumqz. per quam interrogatioes ex hoc titulo ponit actio nes predictas etiam quo ad iudicialium ordinem pcedere atqz sequi. Solu. glof. scdm communem lectu. considerat ordinem iudicij regularē. qui habet locum suum in casibus specialibus notatis. s. e. l. j. in quibus interrogatioes possunt fieri a

iudice proprio motu. et ad partis instantiam: et ab ipsa parte. i. eodem titu. l. si sine. r. l. de etate. s. qui interrogatus. Dic vero loquitur de ordine regis lari iudiciali in quo fiunt interrogatioes solus p officium iudicis principale proprio motu non ad partis instantiam. vt. j. dicitur. accedat. s. de ori. ius. l. ij. s. p. r. C. de pe. bo. sub. l. j. lib. r. in glof. rubric. ce. ¶ Querit glof. de duobus. primo que sunt iste interrogatioe actiones de quibus intitulat tur in rubricas: per. l. i. in fi. co. Solu. glof. in hac rubrica posita quod iste interrogatioe actiones olim proponebantur in iudicio iure actionis: hoc die vero non: sed per officium iudicis: cotra quam repositionem instatur q̄ imo fiant per actiones in factum: quia fiunt per edictum pteoris. vt. j. l. ij. r. l. voluit. in prin. ergo per actionem in factum. vt. l. idem ait etiam si nondum. als incipit et tra. s. j. cu glo. s. nau. cau. na. r. iust. de interd. s. fi. Sol. duo bus modis. primo scdm glof. quod hic legislator reprobat ex parte actionem et officio iudicis est cotenus: vt patet in. l. i. in fi. co. s. simile. s. de peti. her. r. ed. l. hereditas. s. si defuncto. r. j. de aur. et arg. leg. l. quintus. s. pompo. prout glo. intelligit. d. l. j. s. si. ¶ Secundo modo p̄m Pet. qz hic habet locū actio interrogatioe in factum: sed no bodie ita fret queter sicut olim prout Petr. intelligit. d. l. j. s. i. sed prima placet: prout ibi dicit. ¶ Secundo quer rit glo. an sit necesse hic libellos offerri: et determi nat q̄ non. cum istud officio iudicis explicetur: s. libellus consuetit offerri cum iure actionis peti tur: vt in aut. offeratur. de litis cono. Subijct gl. generalis: quod vbiqz iudicis officio aliquid explicatur ibi non est necessarius libellus cu quasi misericorditer petatur. arg. de no. ope. num. l. de pupillo. s. meminisse. maxime hic. vbi neqz conditio natio neqz absolutio sequi potest repositionem: sed proceditur solum in principali negotio. Ratio dñi pro glo. hec esse potest: qz talis interro gatio et repositio fit ad litem ordinationem no ad de cissionem: vt dicit in. l. j. in prin. subijct glof. Item qz hoc fit in litere. vt. j. e. tit. l. voluit. s. j. ad hoc etiam inducitur. l. de submersio. C. de nau. lib. r. dñi aduertatis: quia Adart. fil. damnat glo. dicitis q̄ illud officium quod misericorditer imploratur est officium principale quo tutores petuntur. vt. j. dicitur. l. i. in i. S. tutoris datio: r. de tu. et cur. da ab his. l. j. s. si. cu. l. seq. r. l. ius dandi. et libellus dandus est ad publicationes et restitutiones testiu ad eternam rei memoriam. vt. s. ad. laquill. l. i. aqul. si deletum. r. in aut. de testi. s. pe. col. vij. C. de testi. autent. sed et si quis ab aliquo: sed iste interrogatio nes non sunt officio principali: sed officio merce nario deseruente actioni propose vite vel proponē tur. vt. s. l. j. in prin. et r. l. edictum. r. l. voluit. in prin. r. l. de etate. s. si cum esset. r. s. qui tacuit. sed ego defendam glo. r. expono misericorditer. l. hui? miter. subdit Adar. s. i. quod multiplex est officij iudicis. qz tractat plenissime But. s. de iuris. omni. iud. l. j. vbi plenissime hoc anno tractatur: et Jaco. de byt. tangit. j. de edi. edic. l. ediles. s. item sciens dum. qd omittit causa breuitatis. Sed contra glo. et istam in lo. de. l. j. in prin. et qd ibi not. s. de ede. vbi

vbi no. qd in officio iudicis debet offerri libellus. Ad qd respondet quod dicit officij deseruente actioni proponere vel proponēde. r. in isto non est necesse libellū offerre. vt hic. r. l. qd petitorio. i. p̄. s. de re ven. Quoddā est officij iudicis deseruente executioni sententie istud idē. vt. l. minor. r. v. an. cui fidei commissum. s. de mino. r. j. ne vis fiat et. l. si q̄s missus. in prin. qd no. s. de inoff. test. l. qui de inofficio. in prin. et de hoc dicitur. de peti. her. l. i. item veniit. s. cu predictimus. quoddā est officium iudicis deseruente actioni supplendo circa actio nem post lit. cotest. r. idē vt. j. de edi. ed. l. ediles. s. item sciendū. r. l. item si ferui. s. j. Quoddam est officij iudicis principale qd ponit loco deficientis actiois. vt est illud quo petit restituitio mioris vel cautio danti insecuti. et tunc tale officij re q̄ rit plena cause cognitio: et debet libellus offer ri r. l. i. coestari. vt. s. de mino. l. j. r. ij. l. q̄ bona. j. de da. insec. r. extra de off. legat. c. j. vbi de hoc. et de tali pot intelligi gl. cotraria. et predicta veraqz tale officij requirit plena cause cognitioe ex par te supplicatis. si aut non requisit plena cause cog nitio respectu supplicantis: sed supplicati. tunc non esset necesse libellū offerre: vt patet ex coniu ctione. j. feriprariū. l. v. j. de cotr. tu. l. vtilitate. ar. s. de fer. l. i. s. fl. r. l. q. r. j. de suspe. tu. l. ij. s. p̄. r. r. e. aut tale officij no requirit plena cause cog nitioe ex pre alterius sed summaria: et tunc no est ne cesse libellū offerre: vt patet. s. de offi. p̄. d. r. le. l. nec q̄c̄p. s. de plano. r. j. circa aduo actio. quod dā est officij iudicis qd succedit loco deficientis exceptiois. vt in. l. plane. r. in. l. si. s. de per. her. et in isto dicit But. s. de offi. p̄. d. l. nec quicqz. s. vbi no est necessarius libellū offerri. ar. j. de excu. tu. l. scire opz. s. sufficit. gl. no. cotrariū in. d. s. vbi des cretū. r. j. de reg. iur. l. oia q̄c̄ungz. sed certe glo. v3 intelligi de voluntate no ex necessitate. quare Fra. accur. r. cotrariū. r. cu dñil. cōcor. dñs Jac. in. d. s. vbi decretū. r. vertus: vt ibi p. eti. de hoc p. bu. s. de in. l. i. de bitro. r. p. r. of. in situ. si q̄s fuerit mis sus in pos. r. r. et in ti. de offi. tu. ¶ Expedita gl. ruz bice de scdo ad n. ruz. et dñi p̄mitro q̄ hec. l. cōp p̄hēdit oēs casus huius et. r. est regula talis iud dex v3 facere interrogatioes vbiqz est equū. qd est in casibz. s. cōn. umeratis in hoc tit. et. no. s. l. j. s. cōba lec. qd ponit alij casum a casibus. s. enume ratis. r. dicitur est. s. in casibus predictis sunt interro gatioes. addit hic qd etiā in alijs casibus vbiqz et q̄as iudice mouerit r. ista lec. si. est cōmunito: et ea sequit Ray. r. ponit casum s̄m p̄mū exemplum gl. hoc addit q̄ bononiensis locauit lectū famulo feruētū pluribz scholaribus in eodē hospitio: all quo sociorū recipiēte pro vno eorū. r. famul? recef sit cū lecto bononiēns: vult nūc perire lectū ad eo scholari q̄ m̄it famulū et ignorat q̄ ille sit. certe tudez ex officio suo facit interrogatioe p. l. ista. r. ar. s. ti. f. l. ij. s. si q̄s nor. r. ideo posui casuz in bo noniēns q̄ locauit lectū famulo no scholari q̄ tunc iustam causam ignorāte habebat: et sic equitas v3 mouere iudicē ad istā interrogatioe faciendā. si est locatē scholari non habere iustam causam igno: rante: vt. j. de re. in. l. q̄ cu alio. r. sic eq̄tas non

moueret iudicē ad istā interrogatioe faciendā: et sic cessat et eq̄tas. Expedito secādo videlicet casu in terminis. Vento ad terminū et lego litera exponē do. vbiqz. exponit qdā in quolibet loco. qd non placet p. l. s. de iust. r. l. i. pe. r. qd no. s. cod. l. v3 l. i. s. quod aut. quare alij exponunt vbiqz. i. quacūqz iudicij parte etiam post litē contestā. et post conclusionē in cā. patet extra de fide. instr. c. cum loannes. r. hoc placet mihi. Ratio quia hec. l. super rationabili equitate fundatur: vt patet in li tera quam iudex ante oculos temp̄ debet habere et sic in quacūqz parte iudicij. vt. j. de quo. cer. lo. l. qd si ephē. s. in summa. a qua recedat error ut p̄ncipose. vt. l. i. ferui. s. sequitur. in i. j. de r. r. ob. Sequitur in ter. iudicē ordinatum vt dicitur a tum per ea que no. s. co. l. j. in gl. sed quomodo et subaudi iustitiam per. l. j. s. de iuris. om. iud. r. qd quod ibi no. ibi equitas. r. rationabilis: vt stat. di cam. Sequit mouerit in mente et animo. ar. s. de iud. l. inter dñi. in prin. et de abi. l. dicitur. in prin. r. j. de supel. leg. l. labeo. ver. sed fi. ¶ Sequit equi tate v3 equitate eū mouere: vt rationabilis auto ritate fultea eo casu loquēte. in aut. de nup. s. vñ fru. col. iij. r. de iud. s. omnis. col. vj. ¶ Ad dñam do circūstantias traditas. j. de penit. laut facta. in prin. r. s. de his qui no. iusta. l. quid ergo. s. pena grauior. cum sua materia. Sequit in text. oportet re p̄one. i. debet. vt sic necessitate excludat. s. i. m. l. j. de iust. l. j. in prin. r. ratio est. qz istud expedit tur modo iudicis officio non instare parte: v3 sta tim dicam. Ad hoc arg. s. de offi. p̄. d. l. congruis r. qd no. in. d. s. pena grauior. in glo. r. per docto. modernos. nam quod p̄posito motu alicuius elin guntur illud ad omni necessitate excluditur. argu. s. de ori. iur. l. ij. s. pe. r. j. de varijs et extrao. cog. l. j. s. p̄. inde. r. C. de pe. bo. sub. l. j. lib. r. et de iudi. l. non quicquid in prin. cu si. ¶ Sequitur in terrogatione. subaudi ad litem ordinandā et des cidendam: licet pars ex se possit facere interro ga tionem istam. vt. s. co. l. j. Ratio quia istud non est beneficiū iniquum sed equū r. rationabile igitur ampliandum. vt. l. si. s. de consti. prin. r. qz ad eius officij spectat lites perire et dirimere. vt. l. quō dam. j. si cer. pet. r. de aqua plu. arden. l. ij. in prin. cu simt. in fi. l. et cōpellerē poterit interrogati iur ris remedij respondere. vt. j. de ventre. in si. p. l. j. s. ex hoc rescripto. in si. de facti. tu. s. pe. als in con tumacia pena debita coercitur. vt. s. co. l. de eta te. s. qui tacuit. r. s. nihil. ¶ Redeo ad quartum et ex prima lec. colligas no. qd si in casibus spe cialibus premissis subijctur regula r. clausula ge neralis qd ipsi comprehendantur. vt. l. si seruus inquit. in fi. s. ad. laquill. ¶ Ex secunda no. etiam quod clausula generalis specialis non comprehendit. vt. s. ex qui. cau. ma. l. sed et si per pteoris. s. de nup. j. de verbo. obli. l. vbi clausula. r. l. stipula tionis commo distimum. et de penit. l. sancto ley gum. r. de regu. iur. l. in toto. cum si. ¶ Tertio no. principaliter qz iudex in quacūqz parte iudicij etiam post conclusionē in causa ex officio suo no bilis r. principali mer et in persona eius redēre po test facere interrogatioes et positiones. vt. d. c. cu

Collige. Uide quod dicit in l. quod si is ad que de acquirere here. et no. q. licet pars non possit obtinere in causa intentata tamen iudex potest referre ius agendi ex causa aptra fm Bal. in aut. sed si quis in penal. col. C. de secum. nup.

Locuz. Uide ad intellectum huius tit. quod oca leges que volunt q per illatio nem huma nis cadant rita fiat lo cus relli giosus et desinat ce in comery cio nostro vt bic. r in st. de res rum diut. post prin. sunt corre cte de iur re canonit co quod i hac mate ria pueni let: quia locus non potest fie ri religio sus sine autoritate pontificis c. ad hoc.

El p literas. Mo. q. mēsurator pōt p nuntiare vel p nuntiu vel p lram. Itē no. q. non potest aliq cō mittere vt mensurat. Contra iudicē qui p imperitiā iudicauit si nō appellauit in casu ius quo appellare poterat an agam tē pore syndicatus.

Co petit. Mot. q. cōpetit bec actio illi q mēsurat. si haberem tps ego vellē aliter examinare. fas cit ad. q. si iudex p imperitiā mē surat iudicant: postuim appellare: non appellat: an habet actio nē p iudi cē. q. dicit q nō in. l. j. s. qd quisqz iuris. in pñi facti iste rex. dicit vt ibi dicit. r hac. q. dicitur. Bar.

Mensor. Mot. hanc anno tibi dicit in. l. nō q. q.

qd. s. j. s. de iudi. nā. l. punit iudicē q male iudicat ut. qd si iudex noluit iudicare. de quo vide vt ibi dicit.

Arbitrator male iudicans facit litē suam. El casus ius. Mo. ad. q. tu scis iudex vel ar biter qui male iudicauit facit litē suam. Quid de arbitratoze: casus est bic. q. idē sit: r idē sit de proregeta. vt. l. j. de proregetis.

De religiosis et sumptibus funerū et vbi funus ducere liceat. Rubrica.]

Cum. Nota q. verbū alienū intelligit ratione domi nij. aliter habuistis in. l. j. s. de veruo cooru. Itē in alii q. culus. r. requiritur verba illa q. sicut p. ratione domi ni. vt. l. j. s. si. cum. l. seq. s. naute caupo. stabu. Pretor ait. Facit iste rex. ad questionem statutū est hic q. piores non debent ire ad sepeliendū corpus alicuius. modo q. dā mortuus est in longinquis partibus r ossa por tant in ciuitate nunquid poterūt piores adesse: et videf q. sic q. ossa nō sunt cadauer. vt hoc. s.

Criptus. Mo. q. sepeliendo des functū nō videf gerere pro herede: sed vt cautius sit tibi fa ctas prestacionē in camera tua. et facias fieri instrumentum coram duobus testibus. l. at si quis. s. plerūq. j. eo. ita vidē fieri q. quidā fecit istam prestacionem r gessit postea hereditas tē tam q. bona hereditaria. r erbigatis debitis addit: sed cautela debet esse q. et statuat tempus ad eundū quo elapso non poterit adire. arg. l. si quis instituitur. j. de here. insti.

- 1. Sepeliens defunctum quando videatur gerere se pro herede.
2. Cautela vt statuat tempus ad adeundum.
3. Mortuus qd sit et qd manifestū et in quo differat.
4. Ordo iudicialis h in notorio non requirat tamen tutius est quod obseruetur.
5. Et ratio quando requiratur in notorio.
6. Libellus i notorio nō requirit nec fit litis prestatio.
7. Reus contra notoriū qñ possit suas excusationes facere e defensionis proponere.
8. Eseruatores qui nō possunt se intronittere nisi de exequēdo pñt audire defensionis pbatiles.
9. Mortuus quibus casibus probat debeat.
10. Sentētia sup notorio an sit ferēda et in scriptis.
11. Appellari an possit a snia lata super notorio.
12. Iudex pncipalis an exequatur sentētia lata sup notorio appellacione non obstante. q. non et quod iudex appellacionis potest inhibere.
13. Quod dicitur de notorio an habeat locum in con tractibus sicut in criminibus.
14. Exceptio dilatoria r spoliacionis: nō admittitur in causa notorij.

Criptus. Et mot. q. sepeliēdo defunctum non videf gerere pro herede: sed vt cautius sit tibi factas fieri instrumentum prestacionis

tionis coram duobus. vt. l. at si quis. s. plerūq. j. eo. Item vidē fieri quā quidam fecit istam prestacionem r gessit postea hereditatem tamq bona hereditaria r erbigatis debitis postea adit ut. sed cautela debet esse vt statuat sibi tempus quo elapso non poterit adire. ar. l. si quis instituitur. j. de heredi. insti. Et mot. bic de materia notorij: vide vt. hec materia que legitis ignota et penes canonistas plenius liquet. Primo querit quid sit notorium. Secundo in quo differat a manifesto. Tertio an in notorio sit qd citatione. Quarto an libellus detur ante contestationem. Quinto an probatione indigeat. Sexto an snia. r an in scriptis. Septimo an r quādo possit appellari. Octauo de executione. Et Circa primum dicit q. notorium est illud quod est ita evidens quod latere non potest nec ter guesatione celari. r culus est testis popularis. vt dicit in c. tua nos. de colpa. cleri. r. c. de manifestis. ij. q. j. Ad manifestum dicitur quod vulgo dicitur r coram pluribus testibus. ff. de testa. l. heredes palam. Quid ergo si quis occidat hominē coram pluribus testibus iudicabis notorium vel manifestum. Quidam dicunt q. si occidit coram decē quod est notorium. r de hoc no. in. d. c. de manifestis. Alij remittunt arbitrio iudicis: r de hoc Spe. in c. de no. cri. s. hoc notorium. sed qd arbitrabitur iudex: dicas quod verū notorium est quādo factū est tale de sui natura q. omnes sciunt vel scire eos verosimile sit. sic quod non possit allegare ignorā tiam quā sit supina. sicut si quis gerat. p se iudico po in aliqua ciuitate. vel si quis in veritate toto po pulo aspiciente occidit hominē vel suspēdit vel alium actum exercuit in presētia populū. vt. d. l. j. de his qui in ecclē. manu. r extra de transla. episco pi. c. quanto. r de cle. excō. c. illud. r cause. quia si p ponas notorium in aliqua puincia: oportet quod factum sit tale quod de sui natura omnes de puincia sciat vel scire possint. si in villa q. illi de mu nicipio vel castro. ff. de iur. et fact. igno. an. l. reguli. s. sed facti. Quid ergo si in villula vbi sunt pau ci habitantes aliquid in conspectu omnium factū sit: qui forte non sunt sex vel octo. dicitur q. sit notorium. ff. de verbo. significat. l. heratius. extra de cleri. non resi. c. j. et facit. ff. de his qui no. in fa. l. ij. s. fina. sed hoc non credo quia debet esse notum plurimis et multitudini. extra de colaba. cleri. et multe. c. si. r vicinia debet scire. extra de cano. c. pe. verfi. si. et. j. vt bono. rapt. l. pretor. s. j. de verbo. si gnificatio. palam. de insti. l. sed si pupilli. s. pres cribere. sed quod requiritur. videtur q. r. ff. vii bono. rapt. l. pretor. s. j. vel dic. r. quia tot popu lum faciunt. glos. in. c. j. de elect. r dixi in dicit. l. pretor. et ita patet differentia inter manifestum r notorium. evidens quando q. predicatur de vno: quandoq. de alio. extra de re iudica. c. abbate. lib. vj. Quandoq. tamen manifestum ponitur pro notorio. C. de appella. l. ciues. ff. ad turpil. l. ab accu satione. s. nuntiatores. de do. preleg. l. ij. extra de verbo. significatio. constitutionem. et de offic. des lega. c. l. lib. vj. de insti. rupp. testa. l. si quis. s. hi autem omnes. ver. nisi forte. Et vbi manifestum scribitur in aliqua materia que non requirat

iudicalem indaginem nec probationem: propter quod exponitur manifestum id est notorium alioquin propria significatione recepta verba secundū subiectam materiam intelligantur. si. loca. l. i. vno. r ita soluat glo. iuris ciuilibus. que quandoq. dicit q. manifestum probatione non indiget. vt no. in. d. l. ij. de do. preleg. Et non exigo q. illi de populo simul sciuerint: quia sufficit q. per diuersas vias. dum tamen toties r tot q. magna pars populi scire possit. per. d. s. hi aut oēs. Item dicit q. et notorium est vbi quis cōstat iudici vel iudici: vt si in figura iudicij aliquid factum vel dictum sit pñis populus vel maior pars populū hoc non sciat r sic intellige. C. qui radser. quos. l. j. ff. de appel. l. cre ditor. s. iustus. r de sen. excō. in. vj. c. venerabilibz. s. secus. r de ap. c. romana. s. finantem. lib. vj. de offi. dele. c. de cau. Quidā autē exigunt q. sint tot cū iudice q. possit dicit notorium r ita videt tenere Spe. in. d. s. iam. ver. pe. de sampone. pro quo. C. de custo. reo. l. ij. aut conuocatis publice testibus: quod nō est verum: quia fm hoc nihil faceret signu ra iudicij. sicut multum facit per predicta. ad qd C. de dona. l. hō donacionibus. in princip. cum ibi not. Item est notorium q. per acta r processus apparet. C. de litis contest. aut. offeratur. extra de rescript. cum. contingat. ij. q. j. deus omnipotens. s. quando autem. C. de dela. l. j. lib. x. Mel quando resultat ex iuris presumpcione. in aut. de resti. rea que. s. vnum. ff. ad turpil. l. i. de his qui sunt sui vel alie. iuris. l. filium. Item est notorium q. cōtra tantiqua credulitas sine traditio habet in cōsonu sicut q. Karolus fuit rex Sicilie. passio E. huius et similia. C. de summa r rini. l. j. r ibi quantum dicit Petrum. r. ff. de re. iudi. l. si. de cada. pu. l. s. s. de adop. l. fina. r de leg. l. fin. in autem. vt non luxu. cōtra naturam. s. penul. ff. de fun. instru. l. questū. circa princip. Et not. Dostien. in. d. c. quanto. de translatone. Specu. de no. cri. s. iam. verfi. notor rium facti. Immo. tamen dicit q. illud est proz bandū. extra de verbo. significatio. c. veniens. Pri mum tamen ego sequor per leges quas allegauit. Item potest dicit notorium illud qd indubitanter rumor vulgaris asserit. videf expressum. extra de elec. c. cumana. s. fina. ibi indubitanter. Sed hoc potest esse verum in barengis factis que later nō possunt. secus in alijs. de senten. excō. munit. c. pñi iudex. laicus. lib. vj. Et sic intellige extra de pur ga. cano. c. cum dilectis. Et quod ibi not. per Jo. and. post Dostien. Item notorium est illud quod oculis iudicis patet de se. ff. de minor. l. i. minor xxv. ann. extra de verbo. signific. c. constitutionem. lib. vj. Et no. q. securum est r cautum q. antequā procedatur vt in notorio pronuntietur esse notor rium. vt no. Joan. and. extra de sen. r iudica. c. pastoralis. in cle. Sed pars etiam caute faciet si appellat ex illa pronuntiatione r admittitur. extra de appel. c. romana. s. sententias. libro. vj. Et not. q. in notorijs non est ordo iudicialis obseruandus. vt. c. ad nostram. cl. ij. extra de iure iur. ran. ff. de libe. et iudic. l. iij. s. iulia. ver. is vero. Secu rius tamen est iudicem in duobus iudicialibus ordi nari obseruare e ne forte reputetur notorium quod

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

non est et processus annihiletur. nisi esset ita notorio
evidenter quod esset ridiculum ordinem iudicium
dicarum observari. extra de appell. c. consultat.
Et not. Dost. in. c. cum sit eodem ti. de purga. ca.
non. c. penul. r. simile consilium extra de iudi. c. di
spendiosam. in fi. in clem. An autem opus sit ci
tatione. glo. dicit q. sic in. cad. nostram. item Jmo
ca. extra de appell. in. c. cum sit romana. r. idem in
Specu. r. in ti. de no. cri. s. i. ver. r. vbi. r. ver. dicens
docto. quosq. Quibus obstat dicunt. c. cum sit. de
cle. coniu. r. c. bone. r. c. venerabilis. r. videtur ex
pressum in. d. c. quanto. de transla. epif. xi. q. i. c. sta
tuimus. r. d. c. quoniam. de fil. presb. yte. Dicit qd
in notorio iudici ut iudici illa die non est opus
citacione ut si quis intravit in presentia iudicis
pro tribunali sedendis. Et quo tunc habes partis
presentiam r. non oportet amplius evocare: et sic
potest intelligi. l. creditor. §. iustus. ff. de appell. ex
tra de penit. c. i. lib. vi. Sed die elapsa r. maxime
parte absente videtur necesse q. citatur. extra de
verbo. signifi. c. cum olim. cl. ij. r. de pe. ly. Et patet
quod per confessionem emissam in iudicio fit res no
toria. vt. c. cum ana. §. allega. Et tamen pars vocari
in sententia. ff. que sen. sine ap. re. l. i. §. item cu
ex edicto. In notorio vero facti transeunt vel in
repellantis dicunt omnes partem citandam: sed
in contrarium factum supra dicit oppositiones. Et
tamen securus est partem vocari. vt no. Dostien.
in. d. c. cum sit. Et ego credo q. sit necesse partem ci
tari: quia in. c. pastoralis. extra de sen. r. re iudi. in
clem. papa non denegat notorium. r. tamen sen
tentiam infirmat propter defectum citationis. si
tamen iudex timeat scandalum vel periculum po
test sine citatione procedere. vt. c. venerabilis. r. c.
bone. r. maxime ad sententiam excommunicationis
que fertur in absentem. extra de simo. c. accusati.
r. d. c. cum sit. r. not. in. d. c. de manifesta. r. facit be
ne extra de sen. exco. c. constit. lib. vi. in fi. tamen
no opus esset monitione. nec obstat. c. sacro. extra
de senten. exco. quia solue vt ibi. r. no. Dostien.
in. c. enz sit. na in duobus casibus non requirit mo
nitio trina. Primo vbi ex prima monitione apparet
de contumacia partis r. vbi iam facto notorio pro
ceditur ad excommunicationem ex vna monitione
vbi Dostien. in. c. a sacerdos. de offi. ordi. r. citabi
tur per edictum sicut in alijs causis r. cum interval
lis sit possibile: vt ibi. nec obstat extra de senten.
r. de iudi. c. cum olim. quia ibi vel pars fuit citata
vel papa pcesit de plenitudine potestatis. vt no.
per glo. r. Dostien. quia ibi reus habebat bonas
defensiones et nihilominus fuit condemnatus abs
sens qd potuit fieri cum in vero notorio procedit
per viam inquisiti. vbi. vt. l. ea quidem. C. de accu.
etiam si sit absens potest condemnari. vt. c. quonia.
extra vt sit. non contest. Specu. dicit q. auditur. r.
si fuit condemnatus tanq. de notorio cum tamen no
esset notorium reuocabitur. extra de senten. et re
iudi. c. cum heroldus. Tu dicas q. si vult dicere sen
tentiam nullam ex eo quod non est notorium r. no
fuit ordo iudicarius observatus vel iniquitatem
evidentem cōtineret q. auditur. vt. c. pastoralis.

§. alleg. alias autem non auditur si condemnatus
esset absens debita solemnitate seruata. r. sic intel
lige quod idē Spec. not. eod. titu. §. i. Sed an de
beat vocari ad singulos actus iudiciales. Jmo. c.
videtur tenere q. non in. d. c. tua nos. in gloss. par
ua. Sed quid si pars compareat. r. An debeat
dari libellus. dicit q. non. nec necessaria est contes
tatio. vt. d. c. ad nostram. r. c. de manifesta. r. c. fos
lus. r. no. in. c. tua nos. de libel. obla. c. i. r. in aut. de
exhiben. re. §. sancimus. C. Quid si reus velit
excusationes vel defensiones proponere. Dicit
Jmo. r. Dostien. in. c. tua nos. r. Specu. in. d. §. i. ver
fi. quod si iudicis. quod iudex audire debet r. si no
audierit non valet processus. C. Si tamen audies
rit: r. probationes non admittat: tamen bene valet
bit. r. sufficit q. iudex coram superiore possit ostē
dere crimen notorium: sed pro deo nunquid saltē
superior debet probationes alias admittere: qua
re non ergo principalis iudex. Videtur veritas di
stinguendum: quia aut factum et facti qualitas
sunt notoria. verbi gratia. notorium est q. Aitius
interfecit hominem. r. ipsum cum armis assultit
occiso non percutiente n. c. se defendente. tunc
ergo ego credo q. reus no audietur nec ad propo
nendum nec ad probandum q. ad sui defensionem
fecerit: r. est expressum in vii. feu. de pace iura. fir
ma. §. si quis hominem. Si vero facti qualitas no
sit notoria. verbi gratia. quis in iure confessus est
quod occidit hominem. vel forte occidit pluri
bus presentibus qui viderunt mortem non tamen
primam in sultam viderunt: nunc vult probare qd
occisus primo inuasi. Iniquus esset iudex si con
tra eum non admittit: r. hoc probat per. d. §. si
quis hominem. Imo potest dici q. obiectus talis
extra ius facit esse reum esse notorium r. hoc
bene probatur. ff. de tabu. exhi. l. i. §. sed si negat:
extra de sen. excom. c. venerabilibus. §. ide m. r. §.
seq. lib. vi. r. in fi. de eo cui liber. cau. bon. adi. §. hęc
constitutio. ibi quam ergo. Et ideo cōseruato
res qui no possunt se intrromittere nisi de eque
do possunt audire defensiones probabiles si ex
tra iudicium proponantur. extra de offi. dele. c. i.
lib. vi. r. ibi no. C. Item queritur nunquid debeat
pbari notoria. Docto. dicit vbi. §. q. no. quibus
obstat iura que superioris allegauit. Unde vt meli
iudicet tunc dū q. no sit necessarii testes recipere
in casu veri notorii in eo qd notorium est r. q. dū
denatio valeat r. pcessus dato q. nihil pbatur sit.
pts per iura. §. allegata. Et qd sufficit q. superio
r reperit notoria r. sibi dicat q. sit notoria: si du
bitare non esset notorium r. procederet superior
p informationē ad hoc vel rei evidentiā sicut pmo
per iura. §. allegata. r. maxime p. §. i. quis homi.
Quid ergo si crimen denuntiatum est iudici sicut
notorium. Dicit q. si sit talis iudex r. populus qui
videre possunt sicut epm sedē in solio publico.
tūc statim pcedet sine informatione. Si autē hoc
no cōtingit: tūc informationē recipiet r. per ea p
cedet. r. sic intelligi. l. ea quide. C. de accusa. ibi
defensionere oblat. Et in illa informatione
vocari pars pmo. r. Dost. in. d. c. tua. sed pmo
Arch

Arch. no est necesse. vt not. in. d. c. i. lib. vi. de offi.
delega. Et ego credo q. sit tunc vocari per. c.
bone. §. licet. de elec. Et vide quod ibi not. Jmo.
r. q. plures testes recipiant in informatione ne sit
ergo iuratio loci. Et dicit q. testes non habent
necesse semper deponere de visu. vt not. Joan. an
dre. post. Dost. extra de pur. cano. c. cum dilectus.
Quid si sunt pauci. Archidia. dicit non esse notorio
rum. vt. d. c. i. quod potest esse veri nisi quando cō
munis credulitas r. indubita: hoc tenuit. vt. §. p
hauit. C. Sed an sit necessaria sententia. vt. ex
tra de diuor. c. significasti. r. r. Arch. extra de sen.
r. re iudi. c. romana. §. si in gl. sciedā q. est verisibi
renditur ad presentia salutare secus abs. extra
de diuor. c. porro. de purg. cono. c. p. s. ij. q. v. c. qd
suspecti. C. Sed an debet dari in scriptis no vi
detur cū nec libellus datur. vt. §. dicit. C. de sen. ex
peri. recti. aut. nisi breuiter. in aut. de manda. prin
ci. §. si tibi quos. Tutum tamen est scribere. ex
tra de verbo. signifi. c. sepe. §. finam. in clc. C. Sed
an pot appellari. no videtur. extra de appell. cōsu
luti. r. c. p. p. s. i. c. p. n. c. p. n. c. q. d. q. no. r. c. i.
Labstinguendum. ibi dummodo euidenter r. cōtinet.
Dicit q. non potest appellari si tamen appelle tur
de facto r. corā iudice appellacionis proponatur
no esse admittendam appellacionē: quia facta sup
notorio r. iudici appellacionis de hoc constat. no
admittere abs sic. vt extra de appell. c. romana. §. fin
autem. Et debet iudex appellacionis credere per
informationē sicut primus: r. si reperit notorium
cōfirmabit processum r. sententiam. sin autē secus
tunc omnia annullabit. vt not. Jmo. c. r. Dostien.
in. c. tua. vt. §. dicit. C. r. Nunquid ergo iudex prin
cipalis exequatur non obstant appellacione. dicit
q. no. Imo iudex appellacionis potest et inhibere
ex quo inceptis cognoscere an appellatio sit ad
mittenda vel no. vt. d. c. appareat. Ante inhibitionē
posset exequi. vt not. docto. in. d. c. tua. qd ego no
credo casu quo no posset retractari executio. ff. de
appel. recti. l. sciendum. nisi in casu. ff. de appel. re
ci. l. cōsultiones. r. videtur notari. ff. nil no. pend.
appel. l. i. C. Sed an sit modi pcedendi obtine
re in contractibus an in alijs q. in criminibus. Jmo.
videtur dicere q. no in. c. tua. in. fi. mag. glo. de co
ha. cl. c. mu. Sed videtur verius q. saltem super
hoc obtimeat q. notorium probari non debet. r. ibi
not. Dostien. sed bene verū est q. illa que suprad
cta sunt non obtinent in casibus in quibus in cō
tractibus procederetur per viam inquisitionis.
de quibus not. p Jmo. c. de iur. iuran. c. ad nostrā.
Item exceptiones r. dilatorie non admittuntur in
causa notorii nec exceptio spoliationis. vt in Spe
cu. de pe. r. po. §. quoniam vbi verius. Item quidā
dicunt q. r. obatio fieri debet infra octo dies. dicit
per Jmo. de senten. excommu. c. solet. in Specu.
eo. §. i. ver. item notorium facti. Ita sufficiant de
notorio. Ad dicit.

¶ Non ortur ad. l. clemens. i. de heredi. insti. per
¶ Bal. in. l. mandati. in. v. col. C. man.
¶ CAD. in. i. Et adverte quia licet iste tex. ex ar
rupto allegetur q. filius potest patrem venientes
contra patriam occidere. gl. tamen hoc intelligit
si hoc filii?
¶ El quod. Nota q. filii patris
si non sint heredes patri
habent iura sepulchrorum.
C. s. do. no. q. ex literis inscriptis
in lapide quis non habet ius. de quo
habes in. l. monumento. C. eo.
facit ad. q. nūquid antiquis literis
sit credendum. tangit Specu. in. r. i.
in. de probatio.
¶ Si quis.
¶ Si cui fime
ris. C. Mo. q. ex mandato testatoris
non ortur mandati actio. qd appa
ret: q. hic datur de dolo que cū alia
non concurrat.
¶ Credo tamen. C. Mo. q. hoc
ver. q. executio officium execu
toris suscepit vel acceptavit aliquo
modo cogit illud implere. vt hic. de
hoc no. in. l. nulli. de epif. r. clerici.
¶ Plene. Not. q. per potez
animum poretationem declarā
not. q. poretatio non operat vltra
illud ad quod verba poretationis
se extendunt. vt no. p Jmo. extra de
constitu. c. cum. Ad. ferrariensis. et
per Jo. and. in. c. causam. extra de
re iudica. dicit plene de operis no
ui nuntia. l. no solum. §. finali.
¶ Quod si nulla.
C. istam legem allegat
Dy. in. l. si constante. §. si
vir. solu. matri. qd si mulier nihil ha
beat in dote debet. ali a viro. Bar.
Ecclesia non potest fieri in re
que subiacet restitutioni.
¶ Locus. C. Mo. l. y
cōsopi.
sit q. res q. subiacet restitu
tionem possit interim aliena
ri licet de hoc fuerint opi. in. glo.
contrarie. in. l. i. §. finali. auaritie.
C. communia de legatis. tamen
hoc fallit in libertate. vt ibi patet.
Item fallit si quis velle facere
do. adde quod Abbas const. citij. tenet q. filius re
bellis no sit in potestate patris ex quo potest ipm
occidere r. sic an filius possit testari.

a Andr. Poma. C. Ad intine. Vide Fel. c. l. lterge...

b Quia vidit caput. de teste dicente quod cognos...

locum religiosum: et ideo in re que...

M In fine. C. No. q. ex bantus...

Am in dixer. C. Mo. q. d. inspicit vbi e...

De mortuo inferendo a sepul. C. pro violando...

Onga. Dicit gl. q. nec lon...

De rei vindicatione. Rubrica:

Et rem istam glo. rubrica. Que...

c Zonga. ad intellectum huius tituli vide que...

Secundo dicit glo. q. sciendum est quod ista actio...

De actiones. De actio ad petitio...

Per banc. Libere persone que sunt in po...

Per banc. Libere persone que sunt in po...

flcut clustra vendit sum cluem adiecta causa de...

Per banc actionem. Hac actio...

Ed si par. Dicitur si par re. con...

M Arcellus. Instrumentum non venit in ves...

Pomponius scribit. Si dno...

cabit pro rata x qui dolo confundit tenebitur ac...

M Dem pomponius. In res...

Si plumbum. In rebus diuersi gener...

De arbor. Arbor que radices egit ce...

Cum x res. Falsa demonstratio circa re...

Si plures. Inceritudo non impedit co...

Ed si par. Dicitur si par re. con...

In rem. Qui petit rem debet...

M Arcellus. Instrumentum non venit in ves...

Si quis Pars cedit toto & liquidum cedit arido sit et vnatur. hoc dicit. **Oppo.** quod ille qui mala fide edificat in alio non videtur donare vt in fit. de re. dist. 5. ex diuerso. ergo 2c. **Solu.** hic non edificauit in alieno. sed de alieno in suo. **Item oppo.** de. l. iij. §. ff. s. eo. **Solu.** ubi loquitur quando insectum adiungitur in facto vt massa masse. vnde non potest dici qd vnū sit pars alterius seu quod vnū accedat alteri. hic vero factum facto. vnde cedit ei qui tenet locū totius. 2 ex hoc gl. subdit vnā distinctionē quam vsq. de. 2 no. glo. que tamen hic dicit vnū. factū adiungitur facto. ita quod neutrum est accessio alterius. quod minus cedit maior. si neutrum est minus cedit pretiosiori. contrarium no. in prior. §. glo. super verbo trahit. sed hoc verior. **Item oppo.** quod pictura non cedat tabula. vt. l. qua ratione. §. liter. e. de acq. re. do. vbi tex. est de directo cōtra. sol. dicunt quidam quod hoc corrigitur p illam qd posteriorum. istam tenet Azo in summa. et d. Jaco. butr. **Zu dicit vt contrario dicit.** **Ultimo dicit glo.** quod hodie semper scriptura trahit ad se ebarum quia pretiosior. sicut pictura trahit ad se tabulam. istud non placet. vt in fit. de re. vi. §. si quis in aliena. vnde ratio pretiositatis nihil ad factum. vnde ratio est quam ponit hic iuriscōsultus scilicet quia sine eo cui cedit esse non potest. vnde liquidum cedit arido. hoc autem dicunt quod differencia inter literas & picturam est quia occupat magis pictura ebarum quam facit scriptura.

In omnibus Qui vendicat totum res restituatur pretium partis ad iuncte. hoc dicit. **Item.** Ea que vni corpori vniuntur compositione durante vendicari nō possunt. nec ea dissoluta si per ferruminationē fuerunt vni ta. secus si per applumbaturam. sed actioe in factum primo domino consulatur. sed in vnione que ex separatis corporibus consistit quilibet sue partis dominus remanet. h. d.

Tignum. Tignum alienum edibus intuncium non potest vendicari nec peti quod separatur. sed actioe de tigno iniuncto erit agendum. hoc dicit. **Continua** sic dixi de corporibus que consistunt vno spiritus: & vna elementatione. **Item** de corporibus separatis. nunc vero de his que consistunt ex diuersis elementationibus & corporibus coniunctis. Sed quero an actio de tigno iniuncto deat indistincte ad duplum. glo. quod non. nisi contra malefidei possessorem. de eo. de donatio. inter vir. et vxo. vide eam. **Item** quero quos a cōtione deat cōtra malefidei pos. dicit glo. quod quinq. quam vide 2 no. **Item** queritur vtrum ille qui non intinxit sed tenet in funtunc teneatur. glo. quod sic. **Item** queritur quid de fabro qui iniungit an teneatur. glo. quod non si bona fide facit quod no. ad. q. quando quis accusat laboratores cōductos ab alio in possessione aliena quod non teneatur.

Item si quis ex alienis. Lemē ta cuz domo vnita dominus cementorum vendicare non

potest. secus ea dissoluta & tempore prescriptiōis completa. hoc dicit.

Qui destinauerit. **Ed** **17** est agere possessio qd petitorio. hoc dicit.

Qui se. **Glo.** hic summat istas. cum sequit. 2 ideo gl. fit pro summario ideo vide eam 2 signa. **Quero** quid si dedit libellum in rei vendica. contra possessorem. 2 ipse respondet 2 lis cōtesta. est. tamen in nulla parte iudicij fuit interrogatus an possideret. nec cum possidere apparet. 2 de dominio meo plene probauit an debeat condēnari. **Respon.** quod d non. quia non dicitur quis se offerre defensionem licet litiget nisi iterrogatus respondeat se possidere: et hoc sine in iudicio sine extra. dūtam probetur in iudicio ipsū dicit se se possidere. vt. l. inuitem. in princip. j. eo. et ideo tunc non condēnaretur nisi se possidere diceret. sed qualiter tunc pronuntiabitur. **Respon.** rem ad actorem pertinere. 2 ille absoluetur quia non possidet. vt est casus in. l. si a te. j. de excep. rei iud. l. secundum vnam lec. lbi.

Inuitem. **Possidere.** Non sufficit quere

dere si ante sententiam ab q. culpa possidere desierit. **Item** sufficit si possideret tempore licet ante nō possederit. h. d. **Oppo.** de. l. j. §. inde. j. de po. **Sol.** lbi de personalibus de reali que dā propter possessiones 2c. **Item** opp. de. l. j. §. rem. j. de po. **Sol.** lbi primo dolum cōmiserat. **Item** qd hic dicitur intellige scdm. l. itē si verberatum. in fi. s. eo.

Si homo petitus. Casus superius dicitur quod si petitor nens exuat possessorem a pcedēt culpa. **Oppo.** de. l. vlt. §. s. eo. **Sol.** intelligas hic hoies petitiū an lit. cōtest. vel for te extra iudicij. secus si lis esset cōtest. 2 sic officij iudicis esset corroboratum. vt. l. contraria. **Bar.**

Sed et is qui. Qui dolo desit possideret hoc dicit. **Mo.** quod s. gumentatur de conuenit. ad rei vendica. tamen differunt in multis. vt in gl. quam vide 2 no. **Ultimo** vides quod hic in petitione hereditatis ille qui dolo desit possidere teneatur directus: quod apparet. quia ex verbis senatusconsulti: sed in rei vendicatione teneatur vtili. quia est ex mente vt hic et dicit plene. s. eo. titu. in rubri.

Si per filium. Si psona per quāvis possider abste: vel dōt dilatio: vel prestatur cautio de re restituenda. h. d.

In re petita. **Ed** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464** **465** **466** **467** **468** **469** **470** **471** **472** **473** **474** **475** **476** **477** **478** **479** **480** **481** **482** **483** **484** **485** **486** **487** **488** **489** **490** **491** **492** **493** **494** **495** **496** **497** **498** **499** **500** **501** **502** **503** **504** **505** **506** **507** **508** **509** **510** **511** **512** **513** **514** **515** **516** **517** **518** **519** **520** **521** **522** **523** **524** **525** **526** **527** **528** **529** **530** **531** **532** **533** **534** **535** **536** **537** **538** **539** **540** **541** **542** **543** **544** **545** **546** **547** **548** **549** **550** **551** **552** **553** **554** **555** **556** **557** **558** **559** **560** **561** **562** **563** **564** **565** **566** **567** **568** **569** **570** **571** **572** **573** **574** **575** **576** **577** **578** **579** **580** **581** **582** **583** **584** **585** **586** **587** **588** **589** **590** **591** **592** **593** **594** **595** **596** **597** **598** **599** **600** **601** **602** **603** **604** **605** **606** **607** **608** **609** **610** **611** **612** **613** **614** **615** **616** **617** **618** **619** **620** **621** **622** **623** **624** **625** **626** **627** **628** **629** **630** **631** **632** **633** **634** **635** **636** **637** **638** **639** **640** **641** **642** **643** **644** **645** **646** **647** **648** **649** **650** **651** **652** **653** **654** **655** **656** **657** **658** **659** **660** **661** **662** **663** **664** **665** **666** **667** **668** **669** **670** **671** **672** **673** **674** **675** **676** **677** **678** **679** **680** **681** **682** **683** **684** **685** **686** **687** **688** **689** **690** **691** **692** **693** **694** **695** **696** **697** **698** **699** **700** **701** **702** **703** **704** **705** **706** **707** **708** **709** **710** **711** **712** **713** **714** **715** **716** **717** **718** **719** **720** **721** **722** **723** **724** **725** **726** **727** **728** **729** **730** **731** **732** **733** **734** **735** **736** **737** **738** **739** **740** **741** **742** **743** **744** **745** **746** **747** **748** **749** **750** **751** **752** **753** **754** **755** **756** **757** **758** **759** **760** **761** **762** **763** **764** **765** **766** **767** **768** **769** **770** **771** **772** **773** **774** **775** **776** **777** **778** **779** **780** **781** **782** **783** **784** **785** **786** **787** **788** **789** **790** **791** **792** **793** **794** **795** **796** **797** **798** **799** **800** **801** **802** **803** **804** **805** **806** **807** **808** **809** **810** **811** **812** **813** **814** **815** **816** **817** **818** **819** **820** **821** **822** **823** **824** **825** **826** **827** **828** **829** **830** **831** **832** **833** **834** **835** **836** **837** **838** **839** **840** **841** **842** **843** **844** **845** **846** **847** **848** **849** **850** **851** **852** **853** **854** **855** **856** **857** **858** **859** **860** **861** **862** **863** **864** **865** **866** **867** **868** **869** **870** **871** **872** **873** **874** **875** **876** **877** **878** **879** **880** **881** **882** **883** **884** **885** **886** **887** **888** **889** **890** **891** **892** **893** **894** **895** **896** **897** **898** **899** **900** **901** **902** **903** **904** **905** **906** **907** **908** **909** **910** **911** **912** **913** **914** **915** **916** **917** **918** **919** **920** **921** **922** **923** **924** **925** **926** **927** **928** **929** **930** **931** **932** **933** **934** **935** **936** **937** **938** **939** **940** **941** **942** **943** **944** **945** **946** **947** **948** **949** **950** **951** **952** **953** **954** **955** **956** **957** **958** **959** **960** **961** **962** **963** **964** **965** **966** **967** **968** **969** **970** **971** **972** **973** **974** **975** **976** **977** **978** **979** **980** **981** **982** **983** **984** **985** **986** **987** **988** **989** **990** **991** **992** **993** **994** **995** **996** **997** **998** **999** **1000**

recuperat. **Item** expensas factas in edificando de nono recuperat. nisi actor sibi deductionem concedat. h. d. **Quere** glo. vtrū iste. §. loquitur in bone fidei pos. 2 sic q loquitur in bonef. pos. ab initio 2 postea fuit mala fide vel in eo qui erat bonef. tñ erat pauper petitor. vel hic interuenit error. sic apparet q non erat malefidei.

Sed si puerum. Expense ad rei vti/ ltracem face q deduc/ tionem non patiuntur recuperantur a possessore in tribus casibus hic expressis scilicet secus. hoc dicit. vsq. ad. l. fructus. materias de expensis tractat glo. in. l. in fundo. j. eo.

Rucius. Possessor tenet ad fructus perceptos. 2 qui pcepti potuerunt. 2 ideo cum desunt possessor percipi ab q. sui culpa abinde desunt debent. 2 cum percipi incipiunt abinde incipiet tenent. h. d. cum. l. seq. 2 prin. seq. **Primo** ponit vnū dicitum in genere. secundo vnā illationem quantum fructus desierunt posse percipi culpa possessoris. tertio aliam quando casu. quarto ponit aliam quando deserit facto petitoris posse peti. secūda sol: 2 ideo. tertia lbi: hac ratioe quarta lbi: in prin. l. ex diuerso. **Oppo.** de. l. si fundum. C. eo. **Sol.** hec. l. debet intelligi in possessore malef. qui caret titulo. licet pet. aliter dicat in. d. l. si fundū. **Se** cundo oppo. quod habetur ratio fructuum perceptorum etiam inhoneste. vt. l. an callarum. §. de pe. here. **Sol.** lbi loquitur de perceptis fructibus qui veniunt in restitutione. siue honeste siue inhoneste sint percepti. hic loquitur de perceptendis q non considerantur nisi pro honeste potuerunt percipi. **Item** oppo. dicitur hic quod si usufructus est alienus ratio fructuum non habetur. **Ed** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73**

si petantur ante iudicium debet exprimi quantitas alias per officium iudicis. vt. l. ediles. §. item sciendum. j. de ed. edic. Item not. quod sententia lata errore super principali facit plenum processum iudicium accessorie. vt. hic. 2. no. in. l. qui rome. §. duo fratres. j. de verbo. obli.

Peritor. Si qui soluit lit. estimat. cum post se restituere rem de euctione casu uere non tenetur. hoc dicit. Sed queritur licet canere non teneatur an de euctione teneatur. distico quod sic. vt. l. ij. ab. ij. j. pro empto. Item Dy. in. c. p. possessore. extra de regulis iuris. libro. vi. glo. videtur dicere contrarium in. l. f. j. ex quibus cau. in possess. eatur. quod tenebat domi. Jac. bu. dist. plene in. d. l. ij. j. pro empto.

Si petitorio. Ante litem contestatam debet interrogari ens verum possideat vel dolo deserit possidere. hoc dicit. Quis ro quando debent fieri iste interrogaciones. distico quidam quod post lit. contesta. alij dicunt quod ante per. l. qui seruus. §. in iure. j. de interrogato. actio. sed verum debeant fieri ante porrectionem libelli vel post. Az. in summa. de petito. heredit. videtur tenere quod post litem contesta. glo. tan git in. l. prima. j. de interro. ga. actio. 2. ibi dicam. 2. dicit tamen glo. quod si ante litem contesta. fuit dimissa ista interrogatio quod poterit interrogari postea. C. ultimo not. quod vbi quis interrogatur de re que delictum suum continet tenetur respondere. vt. hic. dist. plene in. l. qui iurasse. §. primo. 2. l. alias. j. de iuraturan. sed qualiter probabitur hoc quod dolo deserit possidere. Ripodeo eo ipso quod post datum libellum non possidet. vel dicit me velle dare in Dy. in. c. pro possessore. extra de regulis iuris. lib. vj.

Qui in rem. Si res perijt culpa possessoris huius nomine condempnatur. hoc dicit. no. in. l. fulcinus. §. quid sit latra re. 2. j. ex quib. cau. in. pos. ex. Bar.

Alianus. Possessor qui ab iniuria facta fuit bonifidei ex parte tollere non expensas doli exceptio ne retinere.

In fundo. Primo ponit dicitur unum casum in genere. secundo ponit deductionem expensarum. tertio ponit unum casum in quo suggerit expensas deducit. quarto ponit unum casum in quo suggerit expensas non deduct. secunda ibi: finge primo. tertia ibi: finge secundo. quarta ibi: finge tertio. Vt inter hoc intendit. possessor expensas recuperat a domino si dominus erat ens facturus vel rem distraurus: non alias si ex hoc re sua esset caritatis. hoc dicit. C. oppo. dicitur hic confesisti. 2. sic videtur loqui de expensis factis causa fructuum. sed in illis possessor habet deductionem.

vt. l. fundus. j. fami. heredit. Solu. si habes consentisti. dicas quod distinctio sequens non refertur ad istum casum. alias est in tex. consensisti. et tunc potest adaptari ad sequens ista distinctio. quod non placet per. l. si fundi. i. eod. ediles ergo quod sequens distinctio non refertur nisi ad specificata. Item oppo. dicitur hic quod possessor teneatur restituere expensas si sunt pares seu pauciores melioratione. secus si maiores. 2. sic admittitur ad petendum id cuius contrarium non esset postulat. turus. glo. non soluit. 2. hic quando contrarium eadem est ratio tunc procedit contrarium. secus vbi est dispar ratio vt. hic. 2. l. in naturam. j. de regulis iuris. et per Dy. in. c. qui sentit onus. extra regulis iuris libro. vj. diuersitas rationis apparet quod ad hoc vt deductio expensarum fiat requiritur quod expensa fit facta et fundus sit factus locupletior. que ratio habet locum quod expense excedunt meliorationem. secus si e conuerso. Item oppo. dicitur hic quod malitiam est parcendum 2. appellat malitiam hic quando alteri nocet et sibi non prodest. Contra. l. fina. j. que in frau. cre. 2. l. cum in fundo. de iure dotium. Solu. in qualibet illarum l. prodest et. nam in. l. cum in fundo prodest et. quod alteri parat commodum et sic habebit illum obligatum obligatione naturali ad antedota. vt. l. sed si lege. §. consuluit. de petitione hereditatis. Item in. l. h. de bis q. in frau. cre. etiam sibi poterat. que quebatur vindictam de iniuria sibi illata. C. ultimo glo. tractat materiam de expensis. pro ista materia declaranda dicit glo. quod prima distio expensarum est. quia alia necessaria alia vtilis. quod dicit vt per exempla in. l. j. de impen. 2. in. l. impen. se. j. de verbo. significat. 2. l. viles. de petito. here. alia diuisio est impensarum. quia quedam sunt facta causa fructuum. quedam ad perpetuam vtilitatem. Item est alia diuisio. quia impensarum quedam sunt in faciendo. quedam in reficiendo. vt. l. ij. de titi. actus prius. Item glo. distinguit in bonifidei et malefidei possessore. et materiam impensarum glo. ponit hic. 2. l. y. in. l. domum. C. eod. ego pleuissime dixi in hac. l. Additio.

Redemptores. Qui in alieno edificat ex causa conductionis facit edificium vno solo. hoc dicit. C. oppo. quod ex causa locationis non solet transferri dominium. vt. l. non solet. j. loca. Solu. glo. speciale hic. tu dicit quod non transit ex causa locationis. sed quia edificium solo cedit.

Alianus. Als. lex ista incipit mulierem. Creditore. qui habet ius pignoris quod excluditur ius vendendi non habet. hoc dicit.

Quis. Existente conditione patet ipso iure desijte esse dominus et ideo non poterit vendicare. hoc dicit. C. quero que est differentia inter primum casum et secundum. glo. dicit quod primum loquitur de re mobili.

Qui in rem. Si res perijt culpa possessoris huius nomine condempnatur. hoc dicit. no. in. l. fulcinus. §. quid sit latra re. 2. j. ex quib. cau. in. pos. ex. Bar.

Alianus. Possessor qui ab iniuria facta fuit bonifidei ex parte tollere non expensas doli exceptio ne retinere.

In fundo. Primo ponit dicitur unum casum in genere. secundo ponit deductionem expensarum. tertio ponit unum casum in quo suggerit expensas deducit. quarto ponit unum casum in quo suggerit expensas non deduct. secunda ibi: finge primo. tertia ibi: finge secundo. quarta ibi: finge tertio. Vt inter hoc intendit. possessor expensas recuperat a domino si dominus erat ens facturus vel rem distraurus: non alias si ex hoc re sua esset caritatis. hoc dicit. C. oppo. dicitur hic confesisti. 2. sic videtur loqui de expensis factis causa fructuum. sed in illis possessor habet deductionem.

Qui in rem. Si res perijt culpa possessoris huius nomine condempnatur. hoc dicit. no. in. l. fulcinus. §. quid sit latra re. 2. j. ex quib. cau. in. pos. ex. Bar.

Alianus. Possessor qui ab iniuria facta fuit bonifidei ex parte tollere non expensas doli exceptio ne retinere.

Mobilis. Secundus de re immobili. tu potes dicere quod primum pactum non fuit pactum additionis in die nec enim vbi fuerunt verba directio. scilicet res sit emptoria: sed verbis obliquis videlicet ad emptoriam recedat. secundum vero pactum fuit additionis in diem directio. vt. l. c. de pact. inter emptor. et vendito. 2. no. in. l. j. de donatio. sed tu dices quod secundum hoc in primo casu dominium non transit: ergo potest vti actio in re emptor. Sol. dicit quod non potest contra ipsum venditorem vel habentem causam ab eo.

Si seruus. Qui emittit ab illo qui habet potestatem a domino habet actionem in rem. hoc dicit. Bar.

In rem. Si heres non possidet ab herede defuncto. alio non. sed ex culpa defuncti conuenitur. d. v.

De religiosis. Lapides sepulchrorum sunt religiosi: et ideo exempti. 2. non poterunt venditari: et ideo actione in factum poterunt vendicari: sicut et religiosi non essent. hoc dicit. C. mo. istud principium quod sepe allegatur.

In bono. Bonifidei possessor ante litem contesta. tenetur de dolo. malefidei de culpa. bonifidei post litem contesta. etiam de culpa tenetur. hoc dicit. oppo. de punit. ad fi. cuius timore exponitur prin. post conueniunt. scilicet implicem. Item oppo. quia secunda hoc bonifidei possessor non potest committere dolum: vt. l. si quod possessor. §. de petito. heredi. glo. dicit quod hic loquitur de eo qui habuit bonam fidem ab initio sed postea incipit esse malefidei. vnde domi. Jaco. buert. dicebat quod non potest committere dolum respectu domini: quia reputat se dominum: sed respectu rei. nam 2. dominus potest interficere seruum: vt. l. ij. de bis qui sunt sui vel alie. tur. Item potest committere dolum respectu rei licet se dominum putet: vt. l. etiam. §. licet. j. solu. matrim. 2. ideo licet hic post controueriam motam petitorum non putet dominum tamen in odium eius potest vulnere rem dicendo tu nunquam poteris obtinere occidit eum. Item oppo. quod de hac culpa vel dolo non debeat cauere sed fiat condemnatio: vt. l. non solum. §. eodem. Solu. ibi de dolo pterito. hic de dolo futuro. scilicet commissio post lit. contesta. vel melius quod ibi quando de dolo: 2. culpa constabat. hic non. 2. hoc tenet quedam alia glo. j. eo.

Qui in rem. Si res perijt culpa possessoris huius nomine condempnatur. hoc dicit. no. in. l. fulcinus. §. quid sit latra re. 2. j. ex quib. cau. in. pos. ex. Bar.

Alianus. Possessor qui ab iniuria facta fuit bonifidei ex parte tollere non expensas doli exceptio ne retinere.

quod etiam ex causa transactionis transiret dominium apud eum apud quem res maneret si esset actum 2. dicit in. l. j. pro empto. C. item oppo. de. l. c. et conditio. in. fin. j. si certum perator. fol. intellige presens id est apud possessorem. vel dicit vt plene distico in contrario. Item oppo. de. l. et qui. j. de sur. fol. intelligas hic in eo apud quem interuenit possessio sine delictio. ibi secus. C. item oppo. de. l. ex diuerso. §. j. s. eo. folu. vt in glo.

Impens in predium. Bonifidei possessor doli exceptione expensas recuperat nisi exceduntur ex fructibus. hoc dicit. C. mo. hic casum in quo bonifidei possessor fructus ante lit. contesta. non lucratur licet consumat: quia compensat cum fructibus.

Dolum. Decret ex breuis 2. ponit duo ex quibus consistit dolum. l. ex solo 2. superficie.

Deum est. Oppo. de. l. mortuo. in prin. (ip. j. de lega. ij. Solu. vt ibi dicit. 2. in. l. si seruus. §. boue. j. de condi. furtiua.

Jager. Ex solo titulo absque traditione non queritur dolum: nec ius vendicandi. hoc dicit. C. mo. quod ex titulo singulari solo non transit dominium absque possessione secus si ex titulo vniuersali. fallit in. l. fina. C. de sacro sanc. eccle. 2. in pacto. l. commissorie. et similibus de quo plene notatur hic et in. l. j. de donatio. sed hodie in quolibet instrumento dicitur quod constituit se suo nomine possidere. et hoc modo possessionem habet: vt. l. quedam. §. eodem. 2. l. quod meo. j. de acq. ren. possessio. Item apponitur in instrumentis quod quis transiret in emptore omne ius omnemque actionem quam habet in dicta re ex qua cessione possit habere rei vendicationem licet non habere dominium: vt. l. si culpa. j. eo. Bar.

In rem actum sit. Si iudicium reale transierit in heredem post lit. contest. venit dolum 2. culpa defuncti 2. heredis sed ante non venit dolum defuncti quatenus est locupletior factus. h. o.

In fundo. In his quod fundo contestatur in clemente separato non contingit. hoc dicit. dicit in. l. fundo. §. eo.

Alter officium. Sententia clientulum in reali non facit preiudicium aduocato ad quem res in veritate spectat. hoc dicit. C. oppo. de. l. fin. in princip. §. de inofficio. testamen. glo. faretur contrarium et dicit quod debet intelligi quando aduocatus ignorabat se pertinere. secus si sciebat vt in contrario. Docto. dicitur aliter. nam solus consensus potest approbare testamentum sed solus consensus non sufficit ad amissionem domini vt. l. si quis vt. §. differentia. j. de acq. ren. possessio. ita dicebat domi. Jaco. bu.

S possessio. Beredes possessio... hac actione ante lit. contest. secundum quod possident non pro portione hereditaria. hoc dicit.

Endicatio. Antueritas corporis et iuris non venditur. h. d.

So a quo. Si duo vendant eandem rem ab eodem pretio vincenti traditur praestita cautione. hoc dicit. Quero quid si restitisset cautio ne non exacta dicit glo. q. a secundo liberatur quod quidam docto. reprobat: nam non exigendo videtur esse in dolo. et ideo tamen dolo possidere desinitur tenetur ut dicam. j. l. prox. Bart.

Quo servus. Si super eadem dicitur. s. petitorum et noxae. si prius in petitorio vincitur res traditur praestita cautione. si prius in noxali traditur simpliciter. hoc dicit. Quero utrum iste qui agit noxali debeat catere de defendendo possessorem. glo. q. sic Jacob. de are. contra. pro hoc facit q. ille quidam pro noxa debet facere perfecte accipientis. ut. l. in hominum. j. eod. Praeterea si possessio non exacta gillet cautionem tenetur ac si dolo desisset possidere ut dicit. s. de peti. here. l. pen. facit quod dicit. s. proxima. l.

S habitator. Qui habitat in domo s. l. i. a domini voluntate quod ibi edificat vendit minus non facit: et ideo poterit vendi care. hoc dicit.

S quis navem. Quod ad ipsa refectionis ipsi cedit sed quod de novo efficitur ad dominum. iure pertinet. hoc dicit.

S ynavis. Accessiones cluses in hac actione veniunt sicut naturales. h. d.

Generaliter. Fructus percipiendi intelliguntur qui a petitoribus percipi poterunt. hoc dicit. dicit. l. fructus. s. eod. eod.

S culpa. Et qui culpa desit possidere sunt concedende actiones et competunt viles sine cessio ne contra extraneum et etiam contra dominum cui solutis lictis estimationem et esset multum solentis repetitio q. materiam istam examino in lege prima. j. pro empt. r. l. i. eod. ittu. r. lege in depositi. j. de re iudica. r. d. p. in. c. pro possessione extra de regu. iur. libro. vj. quem Jaco. bueri. hic recitat de verbo ad verbum et in multis reprehendit eum. C. oppo. de. l. in depositi. j. de re iudica. r. d. p. in. c. ibi in contractu bonifidei ubi exigitur erubescant bona fides. aliter dicitur in. l. is qui dolo. j. eod. r. ibi videbitur. Item quero quod auxilium est istud quod dat petitor. quidam ut Azo. dicunt quod vtile. nam ius actoris emisse videtur.

dando lictis estimationem: ut. l. etus vel. s. eodem r. l. finali. C. de heredi. vel acto. vendi. r. istam tenet gloss. r. omnes doctores. Nota. quod qui habet vtilem in rem licet non sit dominus non enim est dominus antequam possessiones apprehendat: ut. l. etus vel. s. eod. r. tamen habet vtilem in rem: ut hic quod tene ment. ut scias fobere libellum. quia debes dicere petro declarari rem pertinere ad cedentem iure domini vel quasi et restitit mihi per rei vendicationem facta mihi cessione ab eo. r. ita semel distinguit vnum libellum qui dicebat quod res pertinebat ad cessionarium iure domini vel quasi quod est absurdum. ut hic. C. mot. q. vtilem quam habeo a te intento contra te secus in viles. r. ratio quia directa intentatur procurator: so no mine ut. l. plane. fami. r. percis. r. sic intentarem tuo nomine contra te ad fieri non potest. ut. l. j. r. ij. de no. oper. num. Bar.

Am in rem. habetur commotio dicitur eorum que sunt in usu non in fructu quod uot. r. tenent.

Opto. Possessor debet restituere pretium a domino: quod in ipsius utilitate versus est cum vilius res habita compensationem fructuum. h. d. C. oppo. creditor potest transire dominum. ut. l. non est novum. de acquir. rerum domi. r. de distr. pig. per totum. sol. intellige hic in creditore qui non habet ius vendendi vel dicitur vendebat alius. Item oppo. de. l. in c. iudic. C. de fur. Sol. hic in pretio quod est conuersum in utilitatem eius. ut hic. als secus ut de quadri. presert. l. fi. C. ultimo no. fructus compensari cum pretio.

Ancillam. Verba enuntiativa per modum cause. plata dispositione inducunt iure exceptionis. h. d. fm glo. Quero vtrum ista verba inducant dispositionem iure actionis. videtur fm Azo. qd non. pro quo videt tex. in. l. fi. in prin. j. de do. excep. r. Contrarium tenet glo. ut. l. si focer. s. lucius. j. solu. ma. pro quo videtur casus extra de success. ab intest. c. fin. r. ibi hoc tenet In no. facti. l. j. de col. voti. dicit in. l. ex hac scriptura. j. de dona. C. mot. ex hac lege q. licet dominum relegate transeat recta iura in legatarium tamen hoc intelligit de re legata expresse secus in re legata presumpitue r. tacta voluntate testatoris ut hic probatur in. l. feruum filij. s. fi. de lega. r. ibi tenet Jaco. de are.

On ideo minus. Res que restitutioni potest a domino interuenire dicitur. h. d. quod no.

Tutore. Pecunia in re empti inuenit a si est thesaurus reddetur emptori s. pecunia reddetur venditori. h. d.

Si restitueret. Notabilis. l. est. C. Mo. ex prima parte q. in reali sententia cogitur quis restituere manu militari. C. ad hoc opp. C.

oppo. C. de offi. iustitum iudi. in. l. j. Solu. intelligit ge manu militari. per executores birrarios et sic non conuocetur magister militum nisi ex magna causa ut ibi. C. oppo. hic dicitur q. est iustus restituere. potest sit condemnatio de fructibus. contra. l. terminato. C. de fruct. r. lit. expen. Solu. intellige condemnatio. s. executio. vel dicit q. sit noua condemnatio post primam sententiam. C. Ex quo no. q. illud quod dicitur. s. e. l. fructus. quod haberetur ratio fructuum et q. ad sententiam debet intelligi q. officium iudicis condemnatis reum se non extendat ultra. sed officium iudicis exequentis vsq. ad diem executionis. vel dicit q. non est mirandum si feruntur due sententie quia actio est arbitraria: ut. l. in actionibus. j. de in lit. iur. et. l. si cum exceptione. s. in hac. s. quod iur. causa. Item oppo. q. fiat rario. ut. l. videamus. s. pen. j. de in lit. iur. r. l. arbitrio. s. de dolo. Solu. non fit a lege sed a iudice. ut. l. contraria. C. Quero circa ista partem quod remedia habet quis tempore executionis in hac actione. dicit ut in glo. q. ponit multum clare. Et tunc ad tertiam particulam de eo qui desit restituere sine dolo. quid si desit restituere lara culpa. dicit ut in. l. in actionibus. j. de in lit. iur. Item quero quid est hoc dicitur q. sententia est generalis. dicit ut in glo. ego intelligo. l. istam ad litteram prout facit ut vbi dicitur restituere re iustus: iudicet non parer. possit iurari in licem: erit actio arbitraria: ut dicit in. l. in actionibus. j. de in lit. iur.

S qui dolo. Et qui dolo desit restituere nec actio creditur nec publiciana datur. Item potest petitor omnino iuramento in litem petere veram estimationem. hoc dicit. C. oppo. de. l. in depositi. j. de re iudi. glo. ponit hic tres solutiones vide eam r. tertiam solutionem hic positam teneo in dicta. l. in depositi.

S a titio. Publiciana competit contra dominum quod do possessore et petitor habuerunt causas ab eodem vel possessore a petitore. hoc dicit ad quod. l. apud celsum. s. si a Titio. j. de excep. pto. dicit. r. l. si a Titio. j. de exceptio. rei vendi. et tradite. in quibus habes quod publiciana competit contra verum dominum. C. Secundo no. q. ius superueniens actori meo prodest mihi plene. non tamen quo ad hoc vt dominum mihi plene queat. illud examinauit multum plene in. l. cum vtr. j. de viciacionibus. Bar.

S a speciali. Conuentus rei vendit dicitur non cogitur respondere an sit dominus in totum vel in partem.

S a superficiali. Superficialis actio competit in rem. hoc dicit. quod no. r. tenent.

S a de tota. Quo d iuris est de toto quo ad totum: idem de parte quo ad partem. hoc dicit.

Incerte partis. Admittitur venditio actio partis incertae si ex parte actoris est iusta causa ignorantie. hoc dicit.

Quaedam mulier. Si venditor vel donator re conducat ab eo cui dedit ipsa conducatio transire possessionem atq. dominium. hoc dicit. C. Mo. q. per illum qui constituit se alterius nomine possidere acquiritur possessio. r. quod per eum transferretur dominium. dicit in. l. quod meo. in princip. r. l. interdum. de acquirend. posses. quod intellige quando ille qui constituit possidebat. als secus. ut dicta. l. quod meo. C. Item no. q. quando venditio vel donatio fit in ipso fundo: presumitur tradita possessio. ut hic. qd in donatione procedit sine dubio. in venditione procedit ita dum sit esse solum pretium: ut. l. quod vendidit. j. de contrah. emptio. C. Item not. hic vna glo. quod si emissa res postea in eius possessione reperitur praesumitur possidere ex causa emptio nis. de quo per docto. in. l. j. C. de acquir. pos.

S eius fundi. Fructus efficiuntur bonifidei possessoris eotpsio quod a solo sunt separati. hoc dicit. de quo in. l. si usufructus. qui. mo. usufructus. am. C. Mo. quod olia dicitur fructus industrialis. ut est tex. hic. quia si ex turralis non efficeretur bonifidei possessoris. sed de iure eius. ergo r.

S boninim. Fructus debentur per vsq. ad tempus quo desierint posse recipienti. hoc dicit.

S a rem. Qui negat se possidere non potest conueniri hac actione. sed si continuatur de mendacio transfertur possessio in actorem. h. d. C. oppo. q. illud est impossibile quod de mendacio conueniatur. quia possessio amittitur solo animo. ut. l. iij. s. in amittenda. j. de acquir. posses. ergo cum dixit se non possidere declarauit animum suum. s. qd non possidet. Sol. dico quod hoc dicebat non tamen q. hic haberet animum perdendi possessionem ideo non perdit. C. Item quero quid iure fiat ista translatio possessionis. dicit gl. quod officio iudicis vel conditione ex. l. ista. quod no. sed que est vera dicitur quod illa que dicit quod fiat officio iudicis per tex. qui dicit per iudicem. si enim fieret per actorem. tunc iudex non esset imediata causa sed actio. r. iudex deserit a titio. Item quero utrum sup ista translatione debeat dari libellus. si dicitur quod fiat conditione ex lege. dicit quod sic. q. qua dicitur actione r. ut. l. j. s. de eden. si dicit quod officio iudicis. tunc potest esse dubium tamen quedam gl. multum no. in corpore de trien. r. semi. s. illud in glo. magna dicit quod respondendo dicit interrogationi videtur facta super dicta actione lictis contestata. sed vt dixi hoc expeditur officio iudicis nec est necesse quod de nouo detur libellus. nec lictis contestetur. sicut enim contra non venient mittitur actor in possessionem. ita contra conuentum

Bartolus super prima parte. ff. veteris.

a **Q**uando
cui punien
da. no. que
ex mēday
cio puniri.
vt. nor. s. a
qd. enz. eo.
l. iij. s. j.

mendacem sit executio per officium
iudicis transferendo possessionem
sine aliquo alio libello. vide glo. ff.
ibi forte idē. vt. nihilominus posses
sio transferatur. et hoc propter men
dactum puniendum. vt. no. in aut.
item si possessor. C. qui po. in pig.
ha. **Ex** quo no. mirabile qd. licet

istud officium iudicis sit adpiscen
de possessionis. tamen ei non obstat
exceptio dominij propter menda
ctum. quod no. et tene menti. quia
vile est multum.

et C. q. po
tio. in py
gno. habe
ant. l. item
possessor.
in ver. tras
ferat.

Deo gratie.

✠ Lugduni ✠

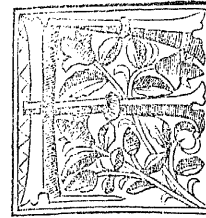
Excudebat Georgius Regnault.

1 5 3 8

Index quaternionum.

a Aa b Bb c Cc d Dd e Ee f Ff g Gg h Hh i Ii l Ll k Kk l Ll m Mm n Nn
o Oo p Pp q Qq r Rr s Ss t Tt v Vv x Xx y Yy z Zz a Aa b Bbb
c Ccc d Ddd e Eee f Fff g Ggg h Hhh i Iii l Lll m Mmm
n Nnn o Ooo p Ppp q Qqq r Rrr s Sss t Ttt v Vvv x Xxx y Yyy
z Zzz a a a a. Omnes sunt quaterniones: preter zzzz qui est duernio.

La teneur du Privilège.

Rancoys par la grace de Dieu

Roy de France Au Prieost de Paris Baillif Docteurs et de
Berry/Senechal de Lyon/Doictou/Anjou et Bourbonze/
Et a tous nos autres Justiciers/officiers ou a leurs lieux et
mans/salat. Receu auons humble supplication de nostre bien
aime Vincent de Portonarius Libraire iure demourant a
Lyon/Contenant que a la Requête de plusieurs bons et
grandz personnaiges de lestat de Justice/ Et sur les remon
strances par eulx a luy faictes il se applique de faire vng
molle pour imprimer en vng petit volume portatif les oeuvres
de Bartole/ tant sur le Eode que sur les Digestes et L'oseils/
sur la forme quil a faict deuement veoir par docteurs et gens

de grand scauoir/ tant en lettres que en experience et a grandz fraiz mises et despens / et
quil espere en brief temps auoir faict et accompli. Mais si apres quil aura faict et dressé
ledict petit volume et les molles pour sur ceulx faire son impression selon la forme deu
ment correcte/ autres libraires vouloient prendre sadicte forme et au patron dicelle pareil
lement le imprimer il ne pourroit recouurer les fraiz et mises quil a faictes et luy conuen
dra cy apres sur ce faire/ mais emporterotent les autres le profit de son labour et frustrer
roient desdictz fraiz quil a faictz et fera/ qui seroit en son grand preiudice et dommage/
nous hablement requerrant sur ce luy pourueoir de nre grace. Pour ce est il que nous ces
choies considerees mesmement que lesdictes oeuvres de Bartole estans en petit volume
seront plus faciles et de moindre despence a porter par les gens de nostre grand conseil
et autres personnaiges de lettres estans a la haye dicelluy que ou grand ou pesant volu
me ou quel lon a acoustume de limprimer. Vouls auussy obuier que led suppliant ne soit frus
tre des comoditez de son labour fraiz et mises/ Auons voulu et ordonne et audict sup pliant
permis et ottroye/ ottroyons et permettons de grace especial par ces presentes/ que luy
ques au temps et terme de huict ans prochainement venans autres libraires quelz conques
que ledict suppliant ou ceulx qui auront charge de luy ne puissent Impri mer en nostre
Royaulme pays et seigneuries lesdictes oeuvres de Bartole en petit volume/ tant sur le
Eode que sur les Digestes et L'oseils/ ains que luy ou ceulx qui auront charge de luy et non
autres le vendent et impri ment ou le puissent vendre et impri mer en petit volume ledict tēps
de huict ans durant dedans nostre Royaulme pays et seigneuries. Si vous mandons et ord
nons par ces presentes que de nostre present grace/ ottroy et permission vous faictes/
suffres et laissez ledict suppliant luy et vier plainement et paisiblement. En faisant ou fais
sant faire inhibitions et deffenses de par nous a tous libraires et autres quelz conques sur
grans peines a nous a appliquer et de confiscation desdictz liures de non sceulx imprimer ne
vendre ledict temps durant souz ledict petit volume/ et a ce faire et souffrir contraignes
ou faictes contraindre tous ceulx qui y parttendra et qui pour ce feront a contraindre par
toutes voyes et maneres deues et raisonnables/ car ainsi nous plaist il estre fait/ non obstant
quelz conques lettres a ce contraires. Donne a Lyon le. xxvj. Jour de february. Lan de
grace Ad il cinq cens trente cinq. Et de nostre regne le vngt et deuxiesme. Ainsi signe.

Par le Roy a vostre relation.

Des landes.

Et sellées en cyre faulne sur simple queue a la maniere acoustumee.